ن

ن } **νοῦν,** εἰκοστὸν ἔννατον γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου προφερόμενον ὡς τὸ [ν] τῆς ἑλληνικῆς, ἤτοι οὐχὶ ἔρρινον ὡς τὸ ك σαγὴρ κιὰφ [βλ. ك]. § Ἀριθμητικῶς ἰσοδυναμεῖ τῷ 50 [βλ. ابجد]. § Ἐν χρονολογίαις εἶναι συγκοπὴ τοῦ ἀραβικοῦ μηνὸς Ραμαζὰν [رمضان]: ف ن سنه ١٣١٧ τῇ 7 Ραμαζὰν τοῦ 1317ου ἔτους. § Συντομία τῆς λέξεως نظر **ναζάρ,** βλέπε, ὡς τὸ ἡμέτερον βλ. = βλέπε· || βλ. καὶ نون.

ن } γράμμα ὅπερ προστιθέμενον μεταξὺ ρίζης καὶ καταλήξεως μεταβάλλει τὰ ρήματα τῆς Τουρκικῆς εἰς μέσα ἢ παθητικά· π. χ. يقامق **γιϊκα-μάκ,** πλύνω, λούω, يقانمق **γιϊκα-ν-μάκ,** πλύνομαι, λούομαι || اوقومق **όκου-μάκ,** ἀναγινώσκω, اوقونمق **όκου-ν-μάκ,** ἀναγινώσκομαι· || المق **ἀλμάκ,** λαμβάνω, النمق **ἀλ-ν-μάκ,** λαμβάνομαι· || بولمق **πουλ-μάκ,** εὑρίσκω, بولنمق **πουλ-ουν-μάκ,** εὑρίσκομαι.

نا } **T. νά,** ἐπῤ. ἰδού, λάβε, κ. νά: شو قدرجق — جوال بر ἰδού, εἷς τόσῳ μικρὸς σάκκος.

نا } **A. νά,** ἀντ. ἡμῶν: — يومنا **μέβλα-να,** ὁ κύριος ἡμῶν· || ربنا **ράππε-να,** ὁ κύριος ἡμῶν· || هذا الى يومنا **ἰλὰ γέβμινα χάζα,** μέχρι τῆς ἡμέρας ἡμῶν ταύτης, μέχρι τῆς σήμερον.

نا } Π. μόριον ἀρνητικὸν προτασσόμενον ὀνομάτων ἢ ἐπιθέτων καὶ σχηματίζον σύνθετα στερητικὰ ἐπίθετα· βλ. ἐπόμ.

نااستوار } Π. **νὰ-ούστουβάρ,** ἐπθ. ὁ μὴ στερεός, ἀδύνατος, ἀσταθής.

نااستواری } Π. **νὰ-ούστουβαρί,** ὄν. ἀστάθεια.

نا آشنا } Π. **νὰ-ἀσινὰ** [καὶ ἐνίοτε ناشنا **νὰ-σινὰ**] ἐπθ. ξένος, ἀδαής: — دهر αἰὼν [ἔχω] ξένος.

نا اميد } Π. **νὰ-ούμίτ,** ἐπθ. ἀπηλπισμένος, ἄπελπις [τῇ ὃν]: — بو كون حياتدن م ἄπελπίς εἰμι [**νὰ-ούμίτιμ**] σήμερον περὶ τῆς ζωῆς μου· || βλ. نوميد.

نا اميدانه } Π. **νὰ-ούμιτανέ,** ἐπθ. ἴδιος ἀπέλπιδι, ἀπελπιστικός· § ἐπρ. ἀπελπιστικῶς.

نااميدی } Π. **νὰ-ούμιτί,** ὄν. ἀπελπισία· βλ. نوميدی.

ناانديش } Π. **νὰ-ἐντίς,** ἐπθ. πρόδηλος, ὁ μὴ ἀπαιτῶν σκέψιν, ὡς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἢ τὸ σκότος τῆς νυκτός.

ناانصاف } Π. **νὰ-ινσάφ,** ἀσυνείδητος, ἄδικος· μᾶλλον انصاف بی βλ. انصاف.

نااهل } Π. **νὰ-ἐχίλ,** ἐπθ. ἀνίκανος, ἀνάξιος, ἀνεπιτήδειος: — و نادان ἀνίκανος καὶ ἀμαθὴς [ναπάν]· || چالغیجی — μουσικὸς ἀνίκανος· § πλθ. نااهلان.

ناب } A. **νάπ,** ὀν. κυνόδους: الفیل — **νάπου-λ-φίλ,** ἐλεφαντόδους· § κάμηλος προβεβηκυῖα· § πλθ. انیاب **ἐνγιὰπ** καὶ نیوب **νουγιούπ**:

ناب } Π. **νάπ,** ἐπθ. καθαρός, διαυγής, ἀγνός. — آب ὕδωρ διαυγές· || — بادهٔ οἶνος διαυγής· || شراب — تقاتردن الذ و احلی οἶνος διαυγής, γλυκύτερος [ἀχλὰ] καὶ ἡδύτερος [ἐλὲζζ] τοῦ νέκταρος· || — لعل οἶνος διαυγής· § ὀχετός.

نابالغ } Π. **νὰ-παλήγ,** ἐπθ. ὁ μὴ φθάς, ὁ μὴ φθὰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἄνηβος, ἀνήλικος· βλ. بالغ.

نابايسته } Π. **νὰ-παγεστέ,** ἐπθ. ἀπρεπής, ἀκατάλληλος, ἀνάρμοστος· βλ. بايسته.

نابت } A. **ναπίτ** [ρζ. نبت, βλ. نبات] ἐπθ. ὁ φυόμενος, ὁ βλαστάνων, βλαστικός· ὁ αὐξάνων: — جسم σῶμα αὐξάνον· || — عضو μέλος αὐξάνον· || — خدایی αὐτοφυής· βλ. خدایی· || Ρμ. اولق — φύομαι, βλαστάνω, αὐξάνω· § θ. نابته **ναπιτέ:** — قوهٔ βλαστικὴ δύναμις.

نابته } A. **ναπιτὲ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ἡ νεολαία φυλῆς, λαοῦ.

نابجا } Π. **νὰ-πεδζὰ** [βλ. بجا] ἐπθ. ὁ μὴ ἐν ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει, ἤτοι ἄτοπος, ἀκατάλληλος, ἀπρόσφορος, ἀπρεπής, ἀνάρμοστος: — اطوار συμπεριφορὰ ἀνάρμοστος· || — كفتار λόγος ἀπρεπής· || — ملاحظه —σκέψις ἄτοπος, ἀπρόσφορος· || — مقامنده مستعملدر تفاخر افتخار ἢ λέξις **τεφαχοὺρ** = κομπορρημοσύνη εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ ἀτόπου καυχήσεως [**ἰφτιχάρι νὰ-πεδζά**]· || — دن كچ نیاز — دن برده ناز παράκλησιν ἄτοπον καὶ ἀκκισμοὺς ἀπρεπεῖς ἀντιπαρέρχου [στίχ.]· || βλ. نابحل ، نا بجا.

نابجالق } Τ. **νὰ-πεδζαλήκ,** ὄν. τὸ ἄτοπον, τὸ ἀκατάλληλον, τὸ ἀνάρμοστον, τὸ ἀπρεπές: — ملاحظاتك τὸ ἄτοπον τῶν σκέψεων.

نابديد } Π. **νὰ-πὲτὶτ** [βλ. بديد] ἐπθ. ἀφανής, ἀπολεσθείς. || Ρμ. اولق — ἐξαφανίζομαι, ἀπόλλυμαι, χάνομαι: محو و — καταστρέφομαι καὶ ἐξαφανίζομαι.

نابخرد } Π. **νά-πεχηρέτ,** ἐπθ. ἄνους, εὐήθης· βλ. خرد.

نابرجا } Π. **νὰ-περὸζά,** ἐπθ. ἀκατάλληλος, ἄτοπος, ἀπρεπής· βλ. برجا καὶ بجا.

نابسود } Π. **νὰ-πεσούτ,** ἐπθ. ἄθικτος, ἀμεταχείριστος, ἀπίαστος: — لباس ἢ — جامهٔ ἔνδυμα ἄθικτον.

نابض } A. **ναπὶζ** [ρζ. نبض] ἐπθ. ὁ σφύζων [καρδία, φλέψ]: — عرق φλὲψ σφύζουσα· § θ. نابضه· § πλθ. نوابض **νεβαπήζ.**

نابضه } A. **ναπηζά,** ὄν. θ. ἡ κερκιδικὴ ἀρτηρία, ἐφ' ἧς συνήθως παρατηρεῖται ὁ σφυγμός.

نابع } A. **ναπὶ'** [ρζ. نبع βλ. نبعان] ἐπθ. ὁ ἀναβλύζων ἐκ τῆς γῆς, ἀναβρύων [πηγή, ὕδωρ]· § θ. نابعه.

نابغه } A. **ναπηγά,** ποιητὴς εὐγλωττος καὶ διάσημος: نابغة الزمان **ναπήγατου-ζζεμάν,** Ναμπηγὰς τῆς ἐποχῆς· § ἀνὴρ ὑψηλῆς περιωπῆς· § πλθ. نوابغ **νε-βαπήγ.**

نابكار } Π. **νὰ-πε-κιάρ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἀξίζων τι, ἀνωφελής, ἄχρηστος· § ἄεργος, κακοήθης, τυχοδιώκτης.

نابمحل } Π. **νὰ-πε-μεχάλλ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων τὸν τόπον του, ἤτοι ἄτοπος, ἀκατάλληλος, ἀπρόσφορος: — سوز سویلیان بالاخره — سوز سویلیان بالاخره محجوب اولور ὁ λέγων λόγον ἄτοπον ἐπὶ τέλους [**πὶ-λ-άχηρὲ**] αἰσχύνεται· || شو اندیشه یی ایکی سببه کوریورم مبنی — τὴν ὑποψίαν ταύτην διὰ δύο λόγους βλέπω ἄτοπον· || عد ایتمك واقعه یی — θεωρῶ τὰς γενομένας δημοσιεύσεις ἀτόπους || ملاقاته عطف اولنان اهمیت — ἢ σπουδαιότης ἢ ἀποδοθεῖσα εἰς τὴν συνέντευξιν εἶναι ἄτοπος· || تعللات — προφασιολογίαι ἄτοποι· § ἐπρ. ἀτόπως κτλ.: قوللانمش — کلمه یی سؤ استعمال ایتمش ἐποιήσατο κακὴν χρῆσιν τῆς λέξεως, μετεχειρίσθη αὐτὴν ἀτόπως.

نابموسم } Π. **νὰ-πε-μεβσίμ** [βλ. موسم] ἐπθ. πρόωρος, ἄκαιρος: — خبر εἴδησις πρόωρος· || شوبله قطعی یولده خبر ویرمك هنوز — εἰσέτι πρόωρον εἶναι τὸ νὰ ἀναγγείλῃ τις οὕτως ὁριστικῶς.

نابود } Π. **νὰ-πούτ** [βλ. بود] ἐπθ. ὁ μὴ ὑπάρχων, ὁ μὴ ὑφιστάμενος, ἐξαφανισθείς· βλ. بودونبود· § πτωχεύσας, ἐλεεινός· || مند — **νὰ-πούτ-μέντ,** πτωχός.

نابهره } Π. **νὰ-πεχρέ,** ἐπθ. μέγας, ἔξοχος· § εὐτελής, οὐτιδανός· § νόθον, πρᾶγμα, κίβδηλον.

نابهنجار } Π. **νὰ-πε-χενζάρ,** ἐπθ. ὁ παρὰ τὸν κανόνα, ἄτοπος, ἀπρεπής: — کار πρᾶξις ἄτοπος.

نابهنگام } Π. **νὰ-πε-χενγκιάμ,** ἐπθ. πρόωρος, ἄκαιρος: — استعجال σπουδὴ ἄκαιρος· § ἐπρ. προώρως: اولان سویلنمش بوکا دائر — اولدق سویلنمش کافه سوزلرك ὅλοι οἱ λόγοι οἱ λεχθέντες περὶ τούτου ἐλέχθησαν ἀκαίρως.

نابی } A. **ναπὶ** [ρζ. ناب] ἐπθ. ὁ τοῦ κυνόδοντος, κυνικὸς [ἀνατ.].

نابی } A. **ναπὶ** [ρζ. نباء, βλ. انباء] ἐπθ. ὁ δίδων εἴδησιν, ἀγγέλλων, πληροφορῶν· § ὄνομα διασήμου ποιητοῦ: كي — ὡς Ναμπῆς [ἐπὶ ἀνθρώπων λίαν εὐγλώττων].

نابينا } Π. **νὰ-πινά,** ἐπθ. τυφλὸς ἐκ γενετῆς: ى مادرزاد — τυφλὸς ἐκ γενετῆς [**μαπερ-ζάπ**]· || دكلدر — كورمیه جك قدر δὲν εἶναι τόσῳ τυφλὸς ὥστε νὰ μὴ βλέπῃ· § πλθ. نابينايان.

نابينايی } Π. **νὰ-πιναγί,** ὄν. τυφλότης.

ناپاك } Π. **νὰ-πάκ,** ἐπθ. ἀκάθαρτος, ρυπαρός: — آدی طاهر اولور صکره بعض — ك مردارلغی ده ظاهر اولور ρυπαρῶν τινων τὸ ὄνομα εἶναι Ταχὴρ [καθαρός], ἔπειτα δὲ ἡ ρυπαρότης των κατάδηλος [**ζαχὴρ**] γίνεται· § πλθ. ناپاكان.

ناپاکی Π. **νὰ-πακί,** ὄν. ἀκαθαρσία, ρυπαρότης.

ناپایدار Π. **νὰ-παϊτάρ,** ἐπθ. ὁ μὴ σταθερός, ὁ μὴ διαρκής, ἐφήμερος, παροδικός: —عالم κόσμος ἐφήμερος‖شو دار الاضطراب —τὸ βασανιστήριον τοῦτο [**τὰρου-λ-ἰζτηρὰπ**] τὸ ἐφήμερον, ἤτοι ὁ κόσμος· ‖—نام ὄνομα ἐφήμερον.

ناپختکان Π. **νὰ-πουχτεγκιάν,** πλθ. τοῦ ἑπομ.

ناپخته Π. **νὰ-πουχτέ,** ἐπθ. ἄψητος, ὠμός, ἄωρος, ἀδαής· §πλθ. ناپختکان **νὰ πουχτεγκιάν.**

ناپذیر Π. **νὰ-πεζίρ,** ἐπθ. ὁ μὴ δεχόμενος, ἀνεπίδεκτος: —دوا **τεβὰ-νὰ-πεζίρ,** ἀνεπίδεκτος θεραπείας, ἀθεράπευτος· ‖—تغیر **τεγαγγιοὺρ-νὰ-πεζίρ,** ἀνεπίδεκτος μεταβολῆς, ἀμετάβλητος, ἀναλλοίωτος·‖—تعرض **τε'αρροὺζ-νὰ-πεζίρ,** ἀνεπίδεκτος προσβολῆς, ἀπρόσβλητος· ‖ — زوال **ζεβὰλ-νὰ-πεζίρ,** ἀνεπίδεκτος παρακμῆς, ἄφθιτος [δόξα, κλέος κτλ.]·‖نسیان **— νισιὰν-νὰ-πεζίρ,** ἄληστος.

ناپروا Π. **νὰ-περβά,** ἐπθ. ἐμβρόντητος, τεταραγμένος·§ἀτρόμητος, ἀδιάφορος· § ἀμαθής.

ناپرهیزکار Π. **νὰ-περχιζ-κιάρ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἀπεχόμενος ἀπὸ τῶν ἀπηγορευμένων, ὁ μὴ ἐγκρατής· § πλθ. ناپرهیزکاران.

ناپسند Π. **νὰ-πεσέντ,** ἐπθ. ἀποδοκιμασθείς, ὁ μὴ ἀρεστός· βλ. ἐπόμ.

ناپسندیده Π. **νὰ-πεσεντιτέ,** ἐπθ. ἀποδοκιμασθείς, ὁ μὴ ἀρεστός.

ناپولی **νάπολι,** ὄν.κ. Νεάπολις [τῆς Ἰταλίας].

ناپیدا Π.**νὰ-πεϊτὰ** [βλ. پیدا] ἐπθ.ὁ μὴ φανερός, ἀφανής, ἀόρατος, ὁ μὴ ὑφιστάμενος: — و پیدا δῆλός καὶ μή·‖بحار صنعکه امواج پیدا قمر— **πιχάρι σουν'πνὲ ἐμβάδζ πεϊτά, κα'ρ νὰ-πεϊτά,** εἰς τὰς θαλάσσας τῆς τέχνης σου κύματα φαίνονται, ὁ βυθὸς ἀφανής.

ناتراش Π. **νὰ-τιρὰζ** [βλ. تراش] ἐπθ. ἄξεστος, ἀπελέκητος, ἀκατέργαστος, ἀγροῖκος, σκαιός· βλ. καὶ تراشیده.

ناتراشیدکان Π. **νὰ-τιραὰιτεγκιάν,** πλθ. τοῦ تراشیده βλ.

ناتراشیدکی Π. **νὰ-τιραὰιτεγκὶ** [ἐκ τοῦ ἑπόμ.] ὄν. τὸ ἄξεστον, τὸ ἀπελέκητον, ἀγροικία, σκαιότης.

ناتراشیده Π.**νὰ-τιραὰιτὲ** [βλ.تراشیده] ἐπθ. ἄξεστος: آدم —ر ἄνθρωπος ἄξεστος· ταὐτὸ ناتراش βλ. § πλθ. ناتراشیدکان **νὰ-τιραὰιτεγκιάν.**

ناتمام Π. **νὰ-τεμάμ,** ἐπθ. ὁ μὴ πλήρης, ὁ μὴ συντετελεσμένος, ἐλλιπής, ἀτελής, ἡμιτελής: قالمش — بنا ἡ οἰκοδομὴ ἔμεινεν ἀτελής, ἡμιτελής·‖—ر کتاب ἢ تألیف σύγγραμμα ἢ βιβλίον ἀτελές, ἡμιτελές.

ناتمامی Π. **νὰ-τεμαμί,**ὄν.τὸ μὴ εἶναι πλῆρες, τέλειον, συντετελεσμένον, ἀτέλεια.

ناتوان Π. **νὰ-τουβάν,** ἐπθ. ὁ ἄνευ δυνάμεως, ἀδύνατος, ἀσθενής, ἐξηντλημένος: —پیر γέρων ἀδύνατος·‖ —و ضعیف φιλάσθενος καὶ ἀδύνατος·‖—ر عاشق ἐραστὴς ἀδύνατος·‖—دل καρδία ἀδύνατος·‖ —خستهٔ ἀσθενὴς ἀδύνατος.

ناتوانی Π. **νὰ-τουβανί,** ὄν. ἀδυναμία, ἀσθένεια.

ناجاق Τ. **ναδζάκ,** ὄν. εἶδος μεγάλου πελέκεως, ἀξίνη.

ناجذ Α. **ναδζίζ,**ὄν. ὀδοὺς σωφρονιστὴρ[τ. عقل دیشی]· § πλθ. نواجذ **νεβαδζίζ.**

ناجر Α. **ναδζὶρ** [ρζ. نجر] ἐπθ.παράφυλλος [βοτ.]· § θ. ناجره.

ناجس Α. **ναδζίς,** ὄν. νόσος ἀνίατος.

ناجسبان Π. **νὰ-δζεσπάν,** βλ. ناچسبان.

ناجنبان Π.**νὰ-δζουνπάν,** ἐπθ.ὁ μὴ κινούμενος, ὁ μὴ σαλευόμενος.

ناجنس Π. **νὰ-δζίνς,** ἐπθ. ὁ μὴ ὢν ἐκ γένους,ἤτοι καλῆς καταγωγῆς, ἀγενής, εὐτελής·§ ὁ μὴ ὢν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους, ἑτερογενής.

ناجو Π. **ναδζοῦ,** ὄν. πεύκη, πίτυς.

ناجود Π. **ναδζούτ,** ὄν. οἶνος· μέγα ποτήριον.

ناجی Α. **ναδζὶ** [ρζ. نجو ἢ نجاء, βλ. نجات] ἐπθ. ὁ εὑρίσκων σωτηρίαν, σωζόμενος,σεσωσμένος,ὁ μὴ ὑποβληθησόμενος εἰς οὐδεμίαν τιμωρίαν ἐν τῷ μέλλοντι βίῳ, ὁ ἀπηλλαγμένος τοῦ πυρὸς τῆς γεέννης: —ر نوح ὁ σεσωσμένος Νῶε· § ὄν.κ. Ναδζῆς· § θ. ناجیه : امت —ء اسلامیه ὁ σεσωσμένος Μουσουλμανικὸς λαός, ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ·‖—ء موحدین زمرهٔ **ζουμρέϊ ναδζιγέϊ μουδεχχητίν,**ὁ σεσωσμένος λαὸς τῶν μονοθεϊστῶν, ἤτοι τῶν Μουσουλμάνων·‖ —فرقهٔ λαὸς σεσωσμένος.

ناچار Π. **να-τσάρ,** ἐπθ. ἄπορος, ἀμήχανος, ὁ περιελθὼν ἢ εὑρισκόμενος εἰς ἀμηχανίαν, ἐξηναγκασμένος, βεβιασμένος : قالق — ἀναγκάζομαι, βιάζομαι, περιέρχομαι εἰς ἀμηχανίαν·‖—ه تشکردر چاره τῷ εἰς ἀμηχανίαν περιελθόντι καταφύγιον ἡ εὐχαριστία, ἤτοι δὲν ὑπολείπεται ἄλλο τι ἢ ἡ εὐχαριστία [πρμ.]· § ἐξ ἀνάγκης : —چار ἐκὼν ἄκων·‖مقبره‌ده نصل تك یاتیورسه اولو —دنیاده دخی تك یشایور آدم ἁμαρτωλὸς καθὼς ἐξ ἀνάγκης μόνος [**τὲκ**] κεῖται ἐν τῷ τάφῳ ὁ νεκρὸς [**χὸλδ**], οὕτω καὶ ἐν τῷ κόσμῳ μόνος ζῇ ὁ τεθλιμμένος [**γαμμ-χὸρ**] ἄνθρωπος.

ناچاری Π. **νὰ-τσαρί,** ἀφ. ἀμηχανία.

ناچیز Π. **νὰ-τσίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ἀξίας, μηδαμινός, εὐτελής, ταπεινός, ἐλάχιστος [ἔκφρασις μετριοφροσύνης] : —بنده θεράπων εὐτελής, ταπεινός·‖—هدیهٔ δῶρον εὐτελές· ‖—ر کل ῥόδον εὐτελές·‖—ر یادکار ἐνθύμιον εὐτελές·‖—ر اثر ἔργον ἢ σύγγραμμα εὐτελές.

ناچیزانه Π. **νὰ-τσιζανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εὐτελεῖ, μηδαμινῷ [ἔκφρασις μετριοφροσύνης] : —ر تألیف σύγγραμμα εὐτελές·‖—خدمت ὑπηρεσία εὐτελής, ἐλαχίστη· ‖—هدیهٔ δῶρον εὐτελές·‖ —آثار συγγράμματα εὐτελῆ· § ἐπρ. εὐτελῶς, μηδαμινῶς.

ناچیزی Π. **νὰ-τσιζί,** ὄν. ἔλλειψις ἀξίας, μηδαμινότης, εὐτέλεια [ἔκφρασις μετριοφροσύνης].

ناحره Α. **ναχηρὲ** [ρζ. نحر] ὄν. θ. ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ μηνός· ἡ τελευταία νὺξ τοῦ μηνός·§πλθ. نواحر **νεβαχήρ.**

ناحس Α.**ναχὶς** [ρζ. نحس] ὄν. ἔτος ἀφορίας.

ناحق Π. **νὰ-χάκκ,** ἐπθ. ἄδικος : —ر حکم ἀπόφασις ἄδικος·‖—ر خون αἷμα ἄδικον, ἤτοι θάνατος ἄδικος : کندی الله یاره کسوب

ویردیکم قلم فتوای خون—ر یازدی ابتدا ὁ κάλαμος, ὃν ἰδίᾳ χειρὶ κόψας ἔδωκα τῇ ψίλῃ **[γιάρ],** ἔγραψε πρῶτον τὴν ἀπόφασιν **[φετβὰ]** τοῦ ἀδίκου θανάτου μου·‖—یره **νὰ χὰκκ γερέ,** ἀδίκως.

ناحقشناس Π. **νὰ-χακκσινάς,** ἐπθ. ὁ μὴ ἀναγνωρίζων ἢ μὴ σεβόμενος τὸ δίκαιον, τὴν ἀλήθειαν.

ناحل Α. **ναχὶλ** [ρζ.نحل ، نحول] ἐπθ.ἰσχνός, καταβεβλημένος, ἀδύνατος.

ناحیوی Α. **ναχηγεβί** [ἐκ τοῦ ناحیه] ἐπθ. τοπογραφικὸς [ἀνατ.] § θ. ناحیوی.

ناحیه Α. **ναχηγέ,**ὄν.θ. μέρος, χώρα, ὑποδιαίρεσις ὑποδιοικήσεως[قضا **καζά],** ἤτοι διαμέρισμα ἢ δῆμος, οὗ προΐσταται διοικητικῶς δήμαρχος [مدیر **μουτὶρ],** κ. Μουδίρης: — قضایه ملحق δῆμος προσηρτημένος τῇ ὑποδιοικήσει· § [ἀνατ.] χώρα : شرسوفیه ، — **ναχηγέϊ σερδουβιέ,** ἐπιγάστριον·‖—قولون κωλικὴ χώρα, ἤτοι χώρα τῆς κοιλίας ἀντιστοιχοῦσα εἰς τὸ κῶλον·§πλθ. نواحی **νεβαχή,** δῆμοι, περίχωρα, χῶραι, ἐπαρχίαι.

ناخدا Π. **νὰ-χοτὰ** [κυρ. ناوخدا **ναβι-χοτά,** ὁ κύριος τῆς νηὸς] ὄν. πλοίαρχος : ی هوش جدا —**νὰ-χοτάϊ χοὺζ-δζουτά,** πλοίαρχος ἔξω φρενῶν, μεμεθυσμένος· § ἐπθ. ἄθεος.

ناخداترس Π. **νὰ-χοτὰ-τέρς,** ἐπθ.ὁ μὴ φοβούμενος τὸν Θεόν.

ناخر Α. **ναχὴρ,** ὄν. ὀστοῦν σεσηπὸς καὶ λεπτυνθέν.

ناخشنود Π. **νὰ-χοσνούτ,** ἐπθ. ὁ μὴ εὐχαριστημένος, δυσηρεστημένος [دن]: — حالدن ὁ μὴ εὐχαριστημένος ἐκ τῆς καταστάσεώς του.

ناخشنودی Π. **νὰ-χοσνουτί,** ὄν. δυσαρέσκεια [دن].

ناخلف Π. **νὰ-χαλὲφ** [βλ. خلف] ἐπθ. ἀνάξιος τοῦ γένους, ἤτοι τῶν γονέων αὐτοῦ [υἱός, διάδοχος], ἐκφυλισθείς, διεφθαρμένος: اوغلی — ای اولیس عاقلك خیرسز ὦ ἄθλιε καὶ ἀνάξιε υἱὲ τοῦ συνετοῦ Ὀδυσσέως.

ناخن Π. **ναχοὶν** [ἐτυμολογεῖται ἐκ τοῦ ناخون **νὰ-χόν,** ἄνευ αἵματος] ὄν. ὄνυξ κ. νύχι : بدندان — **ναχοὶν-πε-τεντάν,** ὁ ἔχων τὸν ὄνυχα εἰς τὸν ὀδόντα, ἤτοι ὁ ἐκ θυμοῦ ἢ

στενοχωρίας δάκνων τοὺς ὄνυχας·‖ناخن — ἄκρα καλάμου·‖آفتاب ناخن — πῦρ [ὄνυξ τοῦ ἡλίου].

ناخن‌بال Π. **ναχοὺν-πάλ,** ὄν. παρωνυχία, κ. καλαγκάθι, τριγυρίστρα· τ. ناخن طوله· βλ. ناخن خواره.

ناخن‌بر Π. **ναχοὺν-πούρ,** ὄν. μαχαιρίδιον ἢ ψαλίδιον μικρὸν χρησιμεῦον εἰς περικοπὴν ὀνύχων· βλ. ناخن تراش καὶ ناخن کیر.

ناخن‌برا Π. **ναχοὺν-πουρά́,** ἢ **ναχούν-πουράϊ,** ταὐτὸ ب. ناخن·

ناخن‌تراش Π. **ναχοὺν-τιράς,** ὄν. ταὐτὸ ب. ناخن βλ.

ناخن‌خواره Π. **ναχοὺν-χαρέ,** ὄν. ταὐτὸ ناخن بال.

ناخن‌کیر Π.**ναχοὺν-γκίρ,**ὄν.ταὐτὸ ب. ناخن.

ناخنه Π. **ναχουνέ,** ὄν. ὄνυξ ἀνθρώπου ἢ ζώου, βλ. ناخن·‖ρόπτρον τυμπάνου.

ناخواست Π. **νὰ-χάστ,** ἐπθ. ἄκων· § ὁ μὴ ἐπιζητηθεὶς ἢ μὴ ἐπιθυμητός.

ناخوانده Π. **νὰ-χανδέ,** ἐπθ. ὁ μὴ σπουδάσας, ἀπαίδευτος, ἀγράμματος.

ناخواه Π. **νὰ-χάχ,** ἐπθ. ὁ μὴ θέλων, ὁ μὴ συγκατατιθέμενος, ἄκων § ἐπρ. ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος,ἀκουσίως: —خواه **χὰχ νὰ-χάχ,** ἐκὼν ἄκων.

ناخوش Π. **νὰ-χόš,** ἐπθ. δυσάρεστος, κακός: — تأثیر δυσάρεστος ἐντύπωσις·‖صدا — δυσάρεστος φωνή· ‖ معامله — κακὴ συμπεριφορά·‖تعجب — δυσάρεστος ἀπορία.

ناخوشکوار Π. **νὰ-χοš-γκισβάρ,** ἐπθ. ὁ μὴ εὐάρεστος τὴν γεῦσιν, ἀηδής, ἄνοστος.

ناخوشلق T. **νὰ-χοšλούκ,** ταὐτὸ ناخوشی.

ناخوشنود Π. **νὰ-χοšνούτ,** βλ. ناخشنود.

ناخوشی Π. **νὰ-χοšί,** ὄν. κακία,μοχθηρία.

ناد A. **νὰτ** [ρζ. ندّ] ὄν. ὁ ἄρτος ὁ ἐπιούσιος.

نادان Π. **νὰ-τάν,** ἐπθ. ἀμαθής,ἀπαίδευτος: — جاهل و ἀμαθὴς καὶ ἀπαίδευτος·‖ — لر ایدر صحبت — له تلذذ دیوانه‌لرك همدی دیوانه کرکدر οἱ ἀπαίδευτοι εὐχαριστοῦνται **[τελεζζοὺζ ἐτὲρ]** ἐκ τῆς μετ' ἀμαθῶν συναναστροφῆς· τῶν τρελλῶν ὁ σύντροφος τρελλὸς πρέπει νὰ ἦ·‖ایله صحبت ایچ ایله — μετὰ τῶν ἀπαιδεύτων φάγε, πίε, συναναστροφὴν μὴ ποίει·‖ — ایله قونوشمقدن اهل عرفان ایله طاش طاشیمق یکدر προτιμότερον εἶναι **[γέκ-τιρ]** νὰ μεταφέρῃ τις λίθους μετὰ τοῦ λογίου **[ἔχλι ιρφάν]**,ἢ νὰ συνομιλῇ μετ' ἀμαθοῦς [πρμ.]·‖نصیحتی چیك ات — کیبدر ἡ συμβουλὴ τοῦ ἀμαθοῦς εἶναι ὡς τὸ ὠμὸν **[τσιγ]** κρέας [πρμ.] § κοινῶς ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἀπότομος, τραχύς, ὑπερόπτης, ἀλαζών, ἰσχυρογνώμων· συνών. نوبران.

نادانلق T. **νὰ-τανλήκ,** ὄν. ἀμάθεια, ἀπαιδευσία βλ. نادانی· § τραχύτης, ἰσχυρογνωμοσύνη· συνών. نوبرانلق,

نادانی Π.**νατανί,** ὄν.ἀμάθεια, ἀπαιδευσία: — جهل و ἡ ἀμάθεια **[δζέχλ]** καὶ ἡ ἀπαιδευσία·‖ایچنده ظلام جهل و — ἐντὸς τοῦ σκότους **[ζαλὰμ]** τῆς ἀμαθείας καὶ ἀπαιδευσίας.

نادب A. **νατὶπ** [ρζ. ندب] ἐπθ. ὁ κλαίων καὶ ἀπαριθμῶν τὰς ἀρετὰς τοῦ νεκροῦ, κ. μυρολογῶν.

نادر A. **νατὶρ** [ρζ. ندر, βλ. ندرت] ἐπθ. σπάνιος : کالمعدوم — ال **ἐν-νατὶρ κε-λμα'τούμ,** ὁ σπάνιος εἶναι ὡς ὁ μὴ ὑπάρχων [πρμ.]·‖الوجود — **νάτιρου-λ-βουδζούτ,** οὗ ἡ ὕπαρξις σπανία, ἔκτακτος : بر پیانو — κλειδοκύμβαλον **[πιάνο]** σπάνιον·‖الوقوع — **νάτιρου-λ-βουκοῦ',** ὁ σπανίως συμβαίνων·‖الحسن — **νάτιρου-λ-χούσν,** σπανίας ὡραιότητος· § [βοτ.] الازهار — **νάτιρου-λ-ἐζχάρ,** ἀραιοανθής, ὀλιγανθής· ‖ الاوراق — **νάτιρου-λ-ἐβράκ,** ἀραιόφυλλος· § ὄν. κ. Ναδίρ· § ἐπρ. σπανίως : — اشیای πράγματα σπάνια· ‖ — کتب βιβλία **[κιτοὺπ]** σπάνια· ‖ βλ. نادره.

نادراً A.**νάτιρ-εν,**ἐπρ.σπανίως:وقوعبولور — συμβαίνει σπανίως.

نادرات A. **νατιρὰτ** [πλθ. τοῦ نادره] ὄν.θ. πράγματα σπάνια.

نادربرابر Π. **νὰ-τὲρ-περαπέρ,** ἐπθ. ἀσύμφωνος, ἀσυμβίβαστος, ἄσχετος· ἄτοπος, ἀπρεπής.

نادرست Π. **νὰ-τὶρρστ,** ἐπθ. ὁ μὴ ὑγιής, ὁ μὴ ὀρθός, ὁ μὴ ἀληθής.

نادرستی Π. **νὰ-τὶρρστί,** ὄν. τὸ μὴ ὑγιές, τὸ μὴ ὀρθόν, τὸ μὴ ἀληθές.

نادره A. **νατιρὲ** [θ. τοῦ نادر] ἐπθ. σπάνιος· § ὄν. πρᾶγμα σπάνιον : ملاحت — σπάνιον ἀντικείμενον καλλονῆς, ἤτοι γυνὴ σπανίας ὡραιότητος· ‖ روزکار — σπανία ὡραιότης σύγχρονος [ἐπὶ γυναικός]·§ ἀνέκδοτον· § πλθ. نوادر **νεβατὶρ** καὶ نادرات βλ.

نادره‌دان Π.**νατιρε-τάν,**ἐπθ. ὁ εἰδὼς πολλά, πολυμαθής, εὐφυολόγος γινώσκων πολλὰ ἀνέκδοτα· βλ. ἐπόμ.

نادره‌سنج Π. **νατιρε-σένδζ,**ἐπθ. ὁ λέγων κομψὰ καὶ καινά, εὐφυολόγος, ὁ λέγων ἀνέκδοτα· βλ.نادره‌کو§ πλθ. نادره‌سنجان.

نادره‌کار Π. **νατιρε-κιάρ,** ἐπθ. τεχνίτης ἔμπειρος κατασκευάζων σπάνια καὶ ἔντεχνα πράγματα· § πλθ. نادره کاران.

نادره‌کو Π. **νατιρὲ-γκιού,** ἐπθ. ὁ λέγων ἀνέκδοτα, εὐφυολόγος· § πλθ. نادره کویان **νατιρε-γκιουγιάν.**

نادم A. **νατὶμ** [ρζ. ندم, βλ. ندامت] ἐπθ. ὁ μεταμελόμενος,μετανοῶν ἐφ'οἷς ἔπραξε. ‖ Pμ. اولق — μεταμέλομαι, μετανοῶ [ντ]: در — ارتکاب ایتدیکی خطیئه‌دن μεταμέλεται διὰ τὸ σφάλμα ὅπερ διέπραξε· § θ. نادمًا.

نادمانه Π. **νατιμ-ανέ,** ἐπθ. ἴδιος μεταμελομένῳ,μετανοοῦντι· § ἐπρ.ὡς ἁρμόζει κτλ.

نادمساز Π.**νὰ-τεμσάζ,**ἐπθ.ὁ μὴ συνάδων, ὁ μὴ συμφωνῶν, ἀσύμφωνος.

نادمیت A. **νατιμ-ιγέτ,** ὄν.θ. ἡ κατάστασις τοῦ μεταμεληθέντος.

نادی A. **νατὶ** [ρζ. ندا] ἐπθ. ὁ κράζων, ὁ προσκαλῶν, κράκτης, ὁ προσκαλῶν τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν προσευχὴν ἀπὸ τοῦ μιναρὲ τοῦ τεμένους [βλ. مؤذن], δημόσιος κῆρυξ: طریق نجات — ὁ προσκαλῶν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας·§ ὄν.ὁμήγυρις: عرفان — ὁμήγυρις σοφίας,γνώσεως·‖فیض بادی — ὁμήγυρις πρόξενος προόδου **[φεῖζ-πατὶ]**·‖ — اورالرده عقد ایدیلان ἡ ὁμήγυρις τῆς φιλίας καὶ συναναστροφῆς, ἥτις ἐκεῖ συνεκροτήθη· § πλθ. نوادی **νεβατὶ.**

ناديده Π. **νὰ-τιτέ,**ἐπθ. ὁ μὴ ὀφθεὶς ποτέ, πρωτοφανής, σπάνιος : بر — قیافت ἐνδυμασία πρωτοφανής·‖و نا شنیده — **πρωτοφανὴς** καὶ πρωτάκουστος [πρᾶξις, πρᾶγμα].

نار A. **νάρ,** ὄν. πῦρ· ᾅδης, κόλασις·‖حق — τὸ δίκαιον τοῦ πυρός, κ. φύρα, ἤτοι ἀπώλεια ἐκ τοῦ βάρους τοῦ ἄρτου ἢ τῆς ζύμης κατὰ τὴν ἔψησιν ἐν τῷ κλιβάνῳ : اون ایکی غرام حق — تنزیله صافی یشیوز یکرمی ایکی غرام اتمك ἄρτος οὗ τὸ καθαρὸν βάρος **[σαφὶ]** εἶναι 522 γραμμάρια, μετὰ τὴν ἔκπτωσιν **[τενζιλ]** 12 γραμμαρίων, λόγῳ φύρας·‖جهنم — τὸ πῦρ τῆς γεέννης, τῆς κολάσεως·‖اهل — ὁ ἐν τῇ κολάσει, ὁ καταδεδικασμένος εἰς τὴν κόλασιν, δαίμων τῆς κολάσεως·‖فرقت — τὸ πῦρ τοῦ ἀποχωρισμοῦ [φιρκάτ]·‖عشق — τὸ πῦρ τοῦ ἔρωτος· ‖ وبا — ὁ πυρετὸς τῆς πανώλους[βεπὰ]·‖ابیض — **νάρι ἐπγέζ,** λευκὴ πυράκτωσις,ἤτοι πυράκτωσις μέχρι λευκότητος·‖ینه یانمك — **καίομαι** εἰς τὸ πῦρ τινος, ἤτοι ὑποφέρω ἢ βασανίζομαι ἕνεκά τινος.

نار Π. **νὰρ** [βλ. نارا] ὄν. ῥόα, κ. ῥῴδιον : طاتلو گلوکو رؤیدن — ῥῴδιον ξοινόν·‖فیض — ی τὸ καλλίτερον εἶδος τῶν γλυκέων ῥοδίων· ‖ حافظ — ی ῥῴδιον οὗ οἱ κόκκοι εἶναι μεγάλοι·‖ — قره ῥῴδιον ἄνευ πυρήνων·‖ آغاجی — ροιά, κ. ῥῳδιά·‖جیچکی — ἄνθος ροιᾶς· συνέκδ. ἐρυθρός·‖قابوغی — ὁ φλοιὸς τῆς ροιᾶς.

ناراست Π. **νὰ-ράστ,** ἐπθ. ὁ μὴ εὐθύς, ὁ μὴ δίκαιος, ἄδικος.

نارأی Π. **νὰ-ρέϊ,** ἐπθ. ὁ μὴ πειθόμενος καὶ μὴ πιστεύων· § ὁ μὴ δίδων γνώμην ἔν τινι ζητήματι.

نارپستان Π.**νὰρ-πιστάν,**ὄν.μαστὸς στρογγύλος ὡς ῥῴδιον· ἐρωμένη ἔχουσα τοιούτους μαστούς· βλ. نارور.

نارچیل Π. **ναρ-τσίλ,** ὄν. ἰνδοκάρυον· βλ. ناركیله.

ناردان Π. **ναρ-τάν,** ὄν. κόκκος ῥοδίου· § σταγὼν δακρύου· § πύραυνον.

ناردنك Π. **ναρτένκ,** ὄν. σίραιον ἐκ ῥοδίων, ῥοΐτης, κ. ναρδέγκι·σίραιον ξοινὸν κατασκευαζόμενον ἐκ δαμασκήνων: بیاض — σίραιον ἐκ μήλων, μηλίτης·‖— قره σίραιον ἐκ κρανίων [ἀκράνια].

ناردین Π. **ναρτίν,** ὄν. νάρδος [φυτ.]· καλεῖται καὶ سنبل رومی **σουντούλι ρουμί.**

نارس Π. **νὰ-ρές,** ἐπθ. ἄωρος [καρπός].

نارسا Π. **νὰ-ρεσά,** ἐπθ. ὁ μὴ φθάνων, ὁ μὴ ἀρκῶν, ἀνεπαρκής, ἀκατάλληλος: ـــ لرى ἐπιχειρήματα ἢ ἀποδείξεις ἀνεπαρκεῖς, ἀκατάλληλοι.

نارسائی Π. **νὰ-ρεσαΐ,** ὄν. τὸ ἀνεπαρκές, τὸ ἀκατάλληλον.

نارسیده Π. **νὰ-ρεσιτέ,** ἐπθ. ὁ μὴ φθὰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἄνηβος, ὁ μὴ ὥριμος· βλ. نابالغ.

نارفته Π. **νὰ-ρεφτέ,** ἐπθ. ὁ μὴ βατός, ὁ ἐξ οὗ οὐδεὶς διῆλθε [ὁδὸς κτλ.]: ـــ رەرو **ρέχει νὰ ρεφτέ,** ὁδὸς ἀδιέξοδος, λαβύρινθος· || ـــ رەرو يه كيتمك πορεύομαι ὁδὸν ἐξ ἧς οὐδεὶς διῆλθεν, εὑρίσκω νέαν μέθοδον.

نارق T. **νάρκ,** κατὰ παραφθορὰν ἐκ τοῦ نرخ βλ.

نارقوتین Γλ. **ναρκοτὶν** [narcotine] ὄν. ναρκωτίνη, οὐσία ἐξαγομένη ἐκ τῆς διαλύσεως τοῦ ὀπίου: ـــ ى حاوى مواد ὕλαι περιέχουσαι ναρκωτίνην.

نارکیله T. **ναργκιλὲ** [κατὰ τὸ ناجى لغت παραφθορὰ ἐκ τοῦ نارجيل διότι τὸ πάλαι ἐκ τοῦ ἰνδοκαρύου κατεσκευάζετο] ὄν. καπνοσύριγξ περσική, κ. ναργκιλές, γουργουλίδιον: غورلداتمق ἢ غرلداتمق ـــ γουργουλίζω τὸ γουργουλίδιον, ἤτοι ροφῶν τὴν καπνοσύριγγα κάμνω τὸ ἐν τῇ φιάλῃ αὐτῆς ὕδωρ νὰ κοχλάζῃ.

نارنج A. **ναρένδζ,** ὄν. νεράνδζιον [τ. ترنج].

نارنك Π. **να-ρένγκ,** ταὐτὸ نارنج.

نارنجی A. **ναρενδζί,** ἐπθ. ὁ ἔχων χρῶμα νεραντζίου.

نارنکی Π. **ναρενγκί,** ἐπθ. ταὐτὸ προηγ.

ناروا Π. **νὰ-ρεβά,** ἐπθ. ἀπρεπής, ἄτοπος: ـــ احوال معاملهٔ ἄτοπος συμπεριφορά· || ـــ ἄτοπα πράγματα, ἄτοπος διαγωγή.

ناروان Π. **νὰ-ρεβάν,** ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων πέρασιν, ὁ μὴ κυκλοφορῶν.

نارور Π. **νὰρ-βέρ,** ὄν. ἐρωμένη ἧς οἱ μαστοὶ στρογγύλοι ὡς ῥώδιον· βλ. ناربستان.

ناری A. **ναρ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸ πῦρ, πύρινος, πυρώδης, πυρογενής· || ـــ حامض **ναρὶ χαμήζι τουφφάχ,** ἀπιομηλικὸν ὀξύ· §θ. ناريه: ـــ اسلحهٔ ὅπλα πυρός, ἤτοι πυροβόλα· || ـــ اجزای ὕλαι εὐφλεκτοι· || ـــ صنايع πυροτεχνήματα· || ـــ كرهٔ σφαῖρα πύρινος [στρῶμα συναφὲς κατὰ τὴν δοξασίαν τῶν ἀρχαίων τῇ σελήνῃ].

نارین T. **ναρὴν,** ἐπθ. λεπτοφυής, λεπτοκαμωμένος, κομψός· στενός: ـــ آدم λεπτοφυὴς ἄνθρωπος· || ـــ وجود σῶμα λεπτοφυές· || ـــ يايلى λεπτός, ἰσχνός, ὁ λεπτοφυοῦς κατασκευῆς, λεπτοκαμωμένος· || ـــ قايق στενὸν ἀκάτιον· || ـــ فوطين στενὸν ὑπόδημα· §'Εν τῇ ἀρχαίᾳ τουρκικῇ σημαίνει: ἐκεῖθεν, ἐντός: طاغدن ـــ ἐκεῖθεν ἢ ὄπισθεν τοῦ ὄρους· || ـــ قلعه ἀκρόπολις [φρούριον ἐσωτερικόν].

نارینلق T. **ναρην-λήκ,** ὄν. τὸ λεπτοφυές, τὸ ἰσχνόν, κομψότης, στενότης·

ناز Π. **νάζ,** ὄν. ἀκκισμός, θρύψις, ἀρέσκευμα, κ. τσακκίσματα, νάζια, ἐρωτοτροπίαι ἐρωμένης πρὸς ἐρωμένον, ἢ ἁπλῶς γυναικὸς φιλαρέσκου· ἀκαταδεξία προσποιητή, ἢ τέχνασμα φιλαρέσκου, χάρις, θέλγητρον, νοστιμάδα· ἐνδοιασμός: ـــ عاشق اوصانديرر οἱ πολλοὶ ἀκκισμοὶ προξενοῦσι κόρον τῷ ἐραστῇ [πρμ. ἀντίστοιχος τῇ ἡμετέρᾳ: τὸ πολὺ τὸ Κύριε ἐλέησον τὸ βαρεῖται κι' ὁ παππᾶς]. || Ρμ. ـــ ايتمك ποιῶ ἀκκισμούς, ἀκκίζομαι, θρύπτομαι, κ. τσακκίζομαι, ἐνδοιάζω· || ـــ و ـــ ايتمك νιαγ ἱκετεύω καὶ ἐκλιπαρῶ· || ـــ ى چكمك περνᾶ τὸ νάζι της, οἱ ἀκκισμοί της, ἤτοι ἔχει ἐπιροήν, ἰσχὺν ἐπί τινος, ἢ γίνεται τὸ χατῆρί του. || ـــ ه چكمك كندينى κάμνει τὸν ἀκατάδεκτον· || ـــ و نعمتله پروورده اولمق καὶ εὐμαρείᾳ· βλ. نازپرور ، نازپروورده.

ناز بالش Π. **νὰζ-πὰλίς,** ἢ بالين ناز **νὰζ-πὰλίν,** ὄν. προσκεφάλαιον.

ناز بردار Π. **νὰζ-περτάρ,** ἐπθ. ὁ ἀνεχόμενος τοὺς ἀκκισμούς, τὰς θρύψεις, τὰς ἐρωτοτροπίας.

نازبرداری Π. **νὰζ-περτὰρί,** ὄν. τὸ ἀνέχεσθαι τοὺς ἀκκισμούς, τὰς θρύψεις, τὰς ἐρωτοτροπίας.

نازبو Π. **νὰζ-ποῦ,** ὄν. βασιλικός.

نازپرور Π. **νὰζ-περβέρ,** ἐπθ. ὁ ἀγαπῶν ν' ἀκκίζηται, ἀκκιζόμενος, θρυπτόμενος, ἐρωτότροπος· § ὁ ἀνατεθραμμένος ἐν θρύψει καὶ ἀβρότητι.

نازپرورانه Π. **νὰζ-περβερανέ,** ἐπθ. ἴδιος ἀκκιζομένῳ, θρυπτομένῳ, ἀκκιστικός· §ἐπρ. ἀκκιστικῶς.

نازپروورد Π. **νὰζ-περβέρτ,** ἐπθ. ὁ ἀνατεθραμμένος ἐν θρύψει καὶ ἀβρότητι, ἀβροδίαιτος.

نازپروورده Π. **νὰζ-περβερτέ,** ἐπθ. ταὐτὸ ناز پرورد βλ.

نازپروری Π. **νὰζ-περβερί,** ὄν. τὸ ἀκκίζεσθαι, ἀκκισμός.

نازش Π. **ναζίς,** ὄν. ἀκκισμός, θρύψις, προσποιητὴ ἀκαταδεξία· βλ. ناز.

نازعه A. **ναζι'à** [ρζ. نزع] ὄν. θ. ὀδοντάγρα, ἰδίᾳ διὰ τοὺς τομεῖς ὀδόντας τῆς κάτω σιαγόνος [ἰατ.].

نازك Π. **ναζίκ,** ἐπθ. λεπτός, λεπτοφυής, ἁβρός· κομψός, χαρίεις, ὡραῖος· εὐγενὴς τοὺς τρόπους: ـــ شعر ποίησις λεπτή, εὐγενής· || ـــ سوز λόγος λεπτός, εὐγενής· || ـــ ادا **ναζίκ-ετά,** ὁ εὐγενὴς τὸ ἦθος, τὴν συμπεριφοράν, ὁ ἁβρὸς τοὺς τρόπους· || ـــ اندام **ναζίκ-εντάμ,** ὁ χαρίεις ἢ κομψὸς τὸ ἀνάστημα· || ـــ بدن **ναζίκ-πετέν,** ἢ وجود ـــ **ναζίκ-βουδζούτ,** ὁ χαρίεις ἢ κομψὸς τὸ σῶμα, λεπτοφυής· || ـــ خلق **ναζίκ-χούλκ,** ὁ εὐγενὴς τὸ ἦθος, τὸν χαρακτῆρα, λεπτοφυής, εὐαίσθητος· || ـــ مزاج **ναζίκ-μιζάδζ,** ὁ λεπτὸς τὴν κρᾶσιν, ἀδύνατος, κ. ψιλοστόμαχος· || ـــ سوز λόγος λεπτός· || ـــ مسئله λεπτὸν ζήτημα· || ـــ موقع λεπτὴ θέσις, ἐπίκαιρος· || ـــ زمان ἐποχὴ λεπτή, κρίσιμος.

نازکانه Π. **ναζικιανὲ** [βλ. προηγ.] ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων λεπτῷ, λεπτοφυεῖ, ἁβρῷ, κομψῷ, χαριέντι, εὐγενεῖ, ὁ γινόμενος μετὰ χάριτος, εὐγενής: ـــ معامله συμπεριφορὰ εὐγενής· || ـــ طور τρόπος εὐγενής· || ـــ تعبير ἔκφρασις λεπτή, εὐγενής· §ἐπρ. εὐγενῶς, μετὰ χάριτος, χαριέντως, κομψῶς.

نازکتر Π. **ναζικ-τέρ,** ἐπθ. συγκριτ. τοῦ نازك βλ.

نازکترین Π. **ναζικ-τερίν,** ἐπθ. ὑπερθ. τοῦ نازك βλ.

نازکلك T. **ναζικ-λίκ,** ὄν. τὸ λεπτοφυές, λεπτότης, κομψότης, χάρις, εὐγένεια τρόπων, συμπεριφορᾶς· βλ. ἐπόμ.

نازکی Π. **ναζικ-ί,** ὄν. ταὐτὸ προηγ.: ـــ طبيعت λεπτότης φιλοκαλίας· || ـــ تصوير λεπτότης παραστάσεως, ἀπεικονίσεως, περιγραφῆς.

نازل A. **ναζίλ** [ρζ. نزل, βλ. نزول] ἐπθ. ὁ καταβαίνων, καταβάς, κατερχόμενος, κατελθών, καταλύων [ἐπὶ ὁδοιπόρου]· § [βοτ.]· κατιὼν [κορμός, χυμός]· § [ἀνατ.] καθελκτὴρ [μῦς] || Ρμ. اولق—καταβαίνω, κατέρχομαι, καταλύω [δοτ. دن]: اولق—سمادن ارضه κατέρχομαι ἐξ οὐρανοῦ [σεμὰ] εἰς τὴν γῆν· || ـــ انبياى ذيشانه اولان كتب مقدسه τὰ ἅγια βιβλία [κιτοὺπι μουκαττεδὲ] ἅτινα κατῆλθον [ἐξ οὐρανοῦ] εἰς τοὺς κλεινοὺς προφήτας· || ـــ اولق — اوتلو καταλύω εἰς ξενοδοχεῖον [ὁτέλ]· || ـــ اولدى برادرينك خانه‌سنه κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· || ـــ اوليور سمادن شمدى مائده τώρα δὲν καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τράπεζα· § θ. نازل βλ.

نازلاش T. **ναζλὰς** [ἐκ τοῦ نازلو آش] ὄν. πηκτὴ ἐξ ὀρύζης χονδροκοπανισμένης καὶ ὕδατος· ταὐτὸ سوپ پالوده.

نازلانمق T. **ναζ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. θρύπτομαι, ἀκκίζομαι, ἀρεσκεύομαι, κομψεύομαι, προσποιοῦμαι ὅτι δὲν θέλω, ὅτι δὲν καταδέχομαι, ἐνδοιάζω, κ. κάμνω νάζια.

نازلو T. **ναζ-λοῦ** ἢ نازلى **ναζ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἀκκιζόμενος, θρυπτόμενος, ἀρεσκευόμενος, κομψός, χαρίεις, ὁ προσποιούμενος ὅτι δὲν θέλει, ὅτι δὲν καταδέχεται: ـــ بيومش ὁ ἀνατραφεὶς ἐν τρυφῇ καὶ μαλθακότητι [μέσα εἰς τὰ χάδια], ὁ συνειθίσας εἰς τὴν μαλθακότητα· || ـــ شى πρᾶγμα σπάνιον, δυσεπίτευκτον· || ـــ آش βλ. نازلاش.

نازله A. **ναζιλέ,** ἐπθ. θηλ. τοῦ نازل βλ. § ὄν. θ. συμφορά, δεινόν, δυστύχημα· ἀποπληξία [βλ. نزول]· κατάρρους [βλ. نزله].

نازنده Π. **ναζεντὲ** [ἐκ τοῦ نازيدن] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ ἀκκιζόμενος, θρυπτόμενος, ἀρεσκευόμενος, κομψευόμενος· || ـــ خرام **ναζεντὲ-χραμ,** ἢ رفتار ـــ **ναζεντὲ-ρεφτάρ,** ὁ περιπατῶν κομψῶς, ἐπιχαρίτως: ـــ رفتار شاهدر امل **ἀαχήτι ναζεντὲ-ρεφτάρι ἐμέλ,** τὸ ποθούμενον ὅπερ ὁμοιάζει ὡραίᾳ περιπατούσῃ κομψῶς.

نازنین | Π. **ναζενίν,** ἐπθ. ὁ ἀκκιζόμενος, ἀκατάδεκτος·§λεπτοφυής, τρυφερός, ἁβρός, κομψός, ὡραῖος, χαρίεις, θελκτικός, πολύτιμος: —دوش ὦμος λεπτοφυής, ὡραῖος, χαρίεις·||—نهال βλαστὸς τρυφερός, μτφ. κόρη ἁβρά·||—جسم σῶμα ἁβρόν, τρυφερόν·||—اوقات πολύτιμοι στιγμαί·§δν. ὡραία κόρη, τὸ ἀντικείμενον τῆς θωπείας, πόρνη· || —طريق τὸ στάδιον τῶν δερβισῶν τῶν καλουμένων Βεκτασήδων [بكتاشى].

ناس | Α. **νὰς** [πλθ. τοῦ انسان] δν. οἱ ἄνθρωποι, τὸ ἀνθρώπινον γένος, τὸ δημόσιον, ὁ κόσμος: —جميع ὅλοι οἱ ἄνθρωποι·||بين —ال **πέϊνε-ν-νάς,** μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων·||على — ال ملا· **ἀλὰ μελέϊ-ν-νάς,** μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν ἀνθρώπων, ἐντὸς πλήθους ἀνθρώπων, δημοσίᾳ, ἀναφανδόν·||—ال خير **χαγίρου-ν-νάς,** ὁ ἄριστος τῶν ἀνθρώπων, ὁ προφήτης Μωάμεθ·||— ال شر **σέρρου-ν-νάς,** ὁ χείριστος τῶν ἀνθρώπων.

ناساز | Π. **νὰ-σάζ,** ἐπθ. ἄρρυθμος, παράφωνος[ἐπὶ φωνῆς, ἢ μουσικοῦ ὀργάνου], ἀσυνάρμοστος, ἀσυμβίβαστος, ἀντίξοος, ἀκατάλληλος, ἄτοπος: —آهنك **ἀχένγκι νὰ-σάζ,** ἁρμονία ἄρρυθμος, ἤτοι παραφωνία, μτφ. ἀπερίσκεπτος ἐπιχείρησις·|| —طالع **ταλὴϊ νὰ-σάζ,** ἢ —بخت **πάχτι νὰ-σάζ,** τύχη ἀντίξοος, δυσμενής.

ناسازكار | Π. **να-σαζκιάρ,** ἐπθ. ὁ ἐπιχειρῶν καὶ πράττων ἄτοπα καὶ παράλογα· ὁ μὴ συμφωνῶν.

ناسازكارى | Π. **νὰ-σαζκιαρί,** δν. ἄτοπος καὶ ἀνάρμοστος πρᾶξις, ἀτόπημα· τὸ ἀσυμβίβαστον.

ناسازى | Π. **νὰ-σαζί,** δν. τὸ ἀσυμβίβαστον, τὸ ἀσυνάρμοστον, τὸ ἀντίξοον, τὸ ἄτοπον.

ناسج | Α. **νασίδζ** [ρζ. نسج] ἐπθ. ὁ ὑφαίνων, ὑφάντης· ὁ συντάττων, διοργανῶν: الحيل—**νασίδζου-λ-χιγέλ,** ὁ ἐξυφαίνων δόλους, δολοπλόκος, ῥαδιοῦργος· § θ. ناسجه.

ناسخ | Α. **νασὴχ** [ρζ. نسخ] ἐπθ. ὁ ἀκυρῶν, ὁ καταργῶν· § ὁ ἀντιγράφων, ἀντιγραφεύς: بر منظرهٔ طبیعیه‌یی ترسیم ایدن عادی بر —دن دها زیاده صنعته واقفدر γινώσκει τέχνην περισσοτέραν ἁπλοῦ ἀντιγραφέως ζωγραφοῦντος φυσικήν τινα ἄποψιν· § θ. ناسخه: —آيت ἐδάφιον Κορανίου ἀκυροῦν, καταργοῦν τι.

ناسزا | Π. **νὰ-σεζά,** ἐπθ ἀνάξιος, ἀπρεπής, ἄτοπος, ἀνοίκειος: معامله — συμπεριφορὰ ἀνοίκειος· || سوز — λόγος ἄτοπος.

ناسفته | Π. **νὰ-σουφτέ,** ἐπθ. ἄτρητος, ἄθικτος, μτφ. παρθένος: —در **τούρρι νὰ-σουφτέ,** μαργαρίτης ἄτρητος, παρθένος μὴ διακεκορευμένη.

ناسق | Α. **νασὴκ** [ρζ. نسق] μτχ. ἐν. ὁ διευθετῶν, τακτοποιῶν.

ناسك | Α. **νασὶκ** [ρζ. نسك] μτχ. ἐν. ὁ ἀφωσιωμένος τῷ Θεῷ, ὁ λατρεύων.

ناسل | Α. **νασὶλ** [ρζ. نسل] μτχ.ἐν. καὶ ἐπθ. ψιλωτικός, μαδητικός, ἐκτιλλωτικὸς [φάρμακον] §δν. ψίλωθρον βοτάνη ἢ φάρμακον χρησιμεῦον πρὸς ψίλωσιν, μάδησιν τῶν τριχῶν.

ناسنجيده | Π. **νὰ-σενδζιτέ,** ἐπθ. ὁ μὴ ζυγισθείς, ἀζύγιστος, οὗ ἡ σοβαρότης, σπουδαιότης δὲν προϋπελογίσθη.

ناسوت | Α. **νασοὺτ** [εκ τοῦ ناس] δν. ἀνθρωπότης, ἀνθρωπίνη φύσις: —عالم ὁ κόσμος τῆς ἀνθρωπότητος, ἤτοι ὁρατός, ὁ παρών· ἀντίθ. لاهوت βλ.

ناسوتى | Α. **νασουτ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ ἀνθρωπότητι, ἀνθρώπινος· ἀντίθ. لاهوتى § πλθ. ناسوتيان ἄνθρωποι· § θ. ناسوتيه.

ناسوتيانه | Π. **νασουτι-γιανέ,** ἐπθ. ἀνθρώπινος: —علائق σχέσεις ἀνθρώπινοι· § ἐπρ. ἀνθρωπίνως.

ناسور | Α. **νασούρ,** δν. συρίγγιον, ἕλκος ἔχον στενὴν μὲν τὴν ὀπήν, πλατὺ δὲ τὸ βάθος, κ. φίστουλας· βλ. καὶ ناصور·§πλθ. نواسر **νεβασίρ.**

ناسى | Α. **νασὶ** [ρζ. نسى, βλ. نسيان] ἐπθ. ὁ λησμονῶν, ἐπιλανθανόμενος.

ناشاد | Π. **νὰ-σάτ,** ἐπθ. ἀχαρής, ὁ μὴ χαίρων, τεθλιμμένος, κατηφής, μελαγχολικός: —خاطر καρδία τεθλιμμένη· || —عمر βίος ἀχαρὴς [κ ἄχαρος]·||اولوب كوكل بر كون — شاد اوله‌جقدر ἡ τεθλιμμένη καρδία θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ χαρῇ·||βλ. ميغ.

ناشادى | Π. **νὰ-σατί,** δν. ἔλλειψις χαρᾶς, θλῖψις, κατήφεια, μελαγχολία.

ناشايان | Π. **νὰ-σαγιάν,** ταὐτὸ ناشايسته.

ناشايسته | Π. **νὰ-σαγεστέ,** ἐπθ. ἀνάξιος, ἀνοίκειος, ἀνάρμοστος, ἀπρεπής: —حركت πρᾶξις ἀνάρμοστος.

ناشتا | Π **νασтά,** ἐπθ. ὁ ἀπὸ πρωΐας νῆστις.

ناشد | Α. **νασὶτ** [ρζ. نشد βλ. نشيده] ἐπθ. ὁ ἀπαγγέλλων στίχους·§θ. ناشده.

ناشر | Α. **νασὶρ** [ρζ. نشر] ἐπθ. ὁ ἐκτείνων, ἀναπτύσσων, διαχέων, ὁ ἔχων τὴν δύναμιν ἢ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐκπέμπειν τὸ φῶς ἢ τὴν θερμότητα, ἐκπομπός, ὁ διαδίδων, δημοσιεύων, ἐκδότης, ὁ ἀνακαλῶν εἰς τὴν ζωήν, ἀνιστῶν: —علم ὁ διαδίδων τὴν ἐπιστήμην· || —نور معرفت ὁ διαδίδων τὸ φῶς τῆς γνώσεως·|| —فيض نا متناهى ὁ μεταδίδων ἄπειρα ἀγαθά·||— لواى عدل ὁ ἀνοίγων τὴν σημαίαν τῆς δικαιοσύνης·|| النعم — **νασίρου-ν-νι'άμ,** ὁ μεταδίδων εὐεργεσίας, ἀγαθά·|| كتابك طابع و —ى ὁ ἐκτυπώσας καὶ ὁ δημοσιεύσας τὸ βιβλίον, ὁ ἐκδότης· § θ. ناشره βλ.

ناشره | Α. **νασιρέ,** ἐπθ. θ. τοῦ προηγ. βλ.§ δν. θ. μῦς ἐκτατὴρ τοῦ βραχίονος·§ πλθ. نواشر **νεβασίρ.**

ناشسته | Π. **νὰ-σουστέ,** ἐπθ. ὁ μὴ πεπλυμένος, ἄπλυτος, ἀκάθαρτος: —طفل παῖς ἄπλυτος, ἀκάθαρτος.

ناشط | Α. **νασὴτ** [ἐκ τοῦ نشاط] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ζωηρός, εὔθυμος.

ناشكفته | Π. **νὰ-σουκιουφτὲ** [καὶ ἐνίοτε نشكفته] ἐπθ. ὁ εἰσέτι ἐν κάλυκι, ὁ μὴ ἠνεῳγμένος [ἐπὶ ἄνθους ἢ φύλλων δένδρου] ὁ μὴ ἠνθηκώς: —زهرهٔ ἄνθος μὴ ἠνεῳγμένον·||— غنچهٔ κάλυξ μὴ ἠνεῳγμένη.

ناشكيب | Π. **νὰ-σικίπ,** ἐπθ. ἀνυπόμονος: —كركس مثال وارث و غسال **κεργκὲς-μισὰλ βαρὶς βὲ γασσάλι νὰ-σικίπ,** κληρονόμος ὅμοιος πρὸς γύπα καὶ πλύντης νεκρῶν ἀνυπόμονος· || —عاشق ἐραστὴς ἀνυπόμονος·|| —بلبل ἀηδὼν ἀνυπόμονος.

ناشكيبا | Π. **νὰ-σικιπά,** ταὐτὸ προηγ.

ناشكيبايى | Π. **νὰ-σικιπαγί,** δν. ἀνυπομονησία.

ناشكيبى | Π. **νὰ-σικιπί,** ταὐτὸ προηγ.

ناشناس | Π. **νὰ-σινάς,** ἐπθ. ὁ μὴ γινώσκων, ὁ μὴ εἰδώς, ὁ ἀγνοῶν, ὁ μὴ ἀναγνωρίζων, ὁ ἀμαθής, ἀπαίδευτος[ἐν συνθέσει ὡς ἐπὶ τὸ πολύ]: —وظيفه **βαζηφὲ-νὰ-σινάς,** ὁ μὴ γινώσκων τὸ καθῆκόν του· || — حد **χὰττ-νὰ-σινάς,** ὁ μὴ γινώσκων τὸ ὅριόν του, τὴν θέσιν του, αὐθάδης, προπετής, ὑπερφίαλος·|| — حق **χὰκκ-νὰ-σινάς,** ὁ μὴ γινώσκων τὸ δίκαιον, ἄδικος ||—حقوق **χουκοὺκ-νὰ-σινάς,** ὁ μὴ γινώσκων φιλίαν, ἄπιστος·|| — ماهيت **μαχιγὲτ-νὰ-σινάς,** ὁ μὴ γινώσκων τὴν ποιότητά τινος, τὸν χαρακτῆρα· || — نعمت **νι'μὲτ-νὰ-σινάς,** ὁ μὴ γινώσκων τὴν χάριν, ἀγνώμων·§ πλθ. ناشناسان **νὰ-σινασάν:** — نعمت οἱ μὴ γινώσκοντες τὴν χάριν, οἱ ἀγνώμονες.

ناشناسانه | Π. **νὰ-σινασανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ ἀγνοοῦντι, τῷ μὴ εἰδότι, τῷ μὴ ἀναγνωρίζοντι, τῷ ἀμαθεῖ, τῷ ἀπαιδεύτῳ: —اطوار نعمت τρόποι ἁρμόζοντες ἀγνώμονι, ἤτοι ἀγνωμοσύνη, ἀχαριστία.

ناشناسى | Π. **νὰ-σινασί,** δν. ἄγνοια, ἀμάθεια.

ناشنيده | Π. **νὰ-σινιτέ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἀκουσθείς, ἀνήκουστος, πρωτάκουστος: —ناديده و πρωτοφανὴς καὶ πρωτάκουστος· || —قول λόγος [**κὰβλ**] πρωτάκουστος· || —شعر ποίησις πρωτάκουστος.

ناشى | Α. **νασὶ**[ἐκ τοῦ نشأت βλ.]μτχ.ἐν.ὁ προερχόμενος, ἀπορρέων· § [προθ.] ἕνεκα, ἐξ αἰτίας [دن]: — بوندن ἕνεκα τούτου, ἐξ αἰτίας τούτου·||—بو سببدن ἕνεκα τῆς αἰτίας, ἢ τοῦ λόγου τούτου·||بو كويده هيچ كليسا بولنمامقدن — اهاليجه مشكلات چكلديكنه مبنى يكيدن بر كليسا ياپلمسنه قرار ويرلدى ἐπειδὴ ἕνεκα τῆς μὴ ὑπάρξεως [τοῦ μὴ ὑπάρχειν] ἐκκλησίας ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ οἱ κάτοικοι ὑποφέρουσι δυσκολίας, ἀπεφασίσθη ἡ ἀνέγερσις ἐκ νέου ἐκκλησίας.

ناشيرين | Π. **νὰ-σιρίν,** ἐπθ. ὁ μὴ γλυκύς, ἀγλυκής, κ. ἄγλυκος, ἄνοστος.

ناصاف | Π. **νὰ-σάφ,** ἐπθ. ὁ μὴ καθαρός, ὁ μὴ ἄδολος, ὁ μὴ εἰλικρινής.

ناصب | Α. **νασὴπ** [ρζ. نصب] μτχ. ἐν. ὁ πηγνύων, στήνων, ἐγείρων, ἱδρύων, ὁ διορίζων, ἐγκαθιστῶν· § [γραμ.] ὁ ἀναγινώσκων τὸ γράμμα μετὰ φετχὰ ἢ οὐστούν[βλ. نصب καὶ منصوب]· § θ. ناصبه· § πλθ. نواصب **νεβασὴπ.**

ناصح } A. **ναδήχ** [ρζ. نصح] ἐπθ. ὁ συμβουλεύων, παραινῶν, νουθετῶν: — الجيب **ναδήχου-λ-δζέϊ̈τ,** ἄνθρωπος οὗ ἡ καρδία καθαρά·§θ. ناصحه .

ناصحانه } Π. **ναδηχ-ανέ,** ἐπθ. συμβουλευτικός· § ἐπρ. συμβουλευτικῶς.

ناصر } A. **ναδήρ** [ρζ. نصر βλ. καὶ نصرت]ἐπθ. ὁ βοηθῶν, ἀρωγός, ὁ χορηγὸς τῆς νίκης [Θεός]: — حقيق ὁ ἀληθὴς βοηθός, ἤτοι ὁ Θεός·§θ. ناصره·§πλθ. τοῦ ἀρσ. ὁμλ. ناصرون **ναδηροὶν** καὶ ناصرين **ναδηρήν,** καὶ ἀνωμ. نصار **νουδδὰρ** καὶ ناصر **νεβαδήρ.**

ناصر } T. ἢ ناصير **ναδήρ,** βλ. ناصور.

ناصل } T. **νάδηλ,** βλ. نصل .

ناصواب } Π. **νὰ-δαβάπ,** ἐπθ. ὁ μὴ ὀρθός, ὁ μὴ δίκαιος, ἐσφαλμένος, παράλογος, ἄτοπος: — جواب ἀπάντησις μὴ ὀρθή, ἐσφαλμένη· || — حكم ἀπόφασις μὴ ὀρθή, μὴ δικαία.

ناصور } T. **ναδούρ,** ἢ ناصر **ναδήρ,** ὄν. τύλος, κάλος ἀναφυόμενος πανταχοῦ τοῦ σώματος καὶ ἰδίᾳ ἐν τῷ ποδὶ καὶ τῇ χειρί: بيدا اولمق — آياقده φύεται κάλος ἐν τῷ ποδί· || — لرى ازاله ايتمك ἐξαλείφω τοὺς κάλους.

ناصورلانمق } T. ἢ ناصيرلانمق **ναδηρ-λαν-μάκ,** ρμ. μσ. τυλοῦμαι, καλύπτομαι ὑπὸ τύλων, καθίσταμαι τυλώδης, γεμίζω κάλους: — آياقلر الل αἱ χεῖρες, οἱ πόδες γεμίζουν κάλους.

ناصورلی } T. ἢ ناصيرلی **ναδηρ-λή,** ἐπθ. τυλώδης, πλήρης τύλων, κάλων: — ال ، آياق χείρ, ποῦς τυλώδης.

ناصير } T. **ναδήρ,** βλ. ناصور .

ناصيه } A. **ναδηγέ,** ὄν. θ. μέτωπον: — سنده كورينلان سرتلك بنى سؤال جرأتندن منع ايتدى τὸ ἀπότομον τοῦ χαρακτῆρος τὸ ἐζωγραφημένον [ὁρώμενον] ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἐκώλυσέ με ἀπὸ τῆς τόλμης τοῦ νὰ ἐρωτήσω αὐτόν·||—حال φυσιογνωμία, τὸ ἐξωτερικόν: — و احوال سائره‌لرندن ايلكى اكلاشيلور ἡ ἀγαθότης του φαίνεται ἐκ τῆς φυσιογνωμίας του·|| — قورصان اولدقلرينه شبهه قالمامشدر ἐκ τῆς φυσιογνωμίας καὶ τῶν ἄλλων χαρακτηριστικῶν αὐτῶν δὲν ἔμεινεν ἀμφιβολία ὅτι εἶναι πειραταί· § πλθ. نواصى **νεβαδή.**

ناصيه‌پيرا } Π. **ναδηγε-πιρά,** ἐπθ.ὁ κοσμῶν τὸ μέτωπον [σύνεσις κτλ.].

ناصيه‌سا } Π. **ναδηγε-σά,**ἐπθ. ὁ τρίβων χαμαὶ τὸ μέτωπον εἰς ἔνδειξιν σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως, ἤτοι προσκυνῶν: ی— تعظيم ἢ احترام ὁ προσκυνῶν ἐκ σεβασμοῦ.

ناضج } A. **ναζὶδζ** [ρζ. نضج] ἐπθ. ὁ ὡριμάσας, ὥριμος[ἐπὶ καρπῶν]·§θ. ناضجه.

ناطح } A. **νατὶχ** [ρζ. نطح] μτχ.ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ κερατίζων· βλ. نطوح.

ناطر } A. **νατήρ,** ὄν. φύλαξ, φύλαξ κήπου, ἢ ἀμπέλου, ἢ φοινικῶνος, ἀμπελοφύλαξ, ἀρχηγὸς τῶν ὑπηρετῶν· ἐπιστάτης λουτρῶνος· βλ. καὶ ناطور· § πλθ. نواطر **νεβατήρ.**

ناطس } A.**νατὶς** [ρζ. نطس] ἐπθ.σοφός, πεπαιδευμένος.

ناطق } A. **νατὶκ** [ρζ. نطق]μτχ.ἐν.καὶ ἐπθ. ὁ λαλῶν,ὁμιλῶν,ὁ πεπροικισμένος διὰ λόγου, λογικός: — در انسان بر حيوان ὁ ἄνθρωπος εἶναι ζῶον λογικόν·||— غير حيوان **χαϊβάνι γάϊρι-νατήκ,** ζῶον ἄλογον·||— مال περιουσία συνισταμένη εἰς δούλους καὶ κτήνη· ἀντιθ. مال صامت **μάλι σαμίτ,** περιουσία ἄψυχος,συνισταμένη εἰς χρυσόν, ἄργυρον κτλ. || Ρμ. اولمق — سندك — اولديغى]ἐπὶ ἐγγράφου]: λέγω,διαλαμβάνω مبلغ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον διαλαμβάνει τὸ ὁμόλογον· βλ. منطوق § θ. ناطقه .

ناطقه } A. **νατηκὰ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ὄν.θ. ἡ δύναμις τοῦ λόγου, λόγος, εὐγλωττία: — قوهٔ ἡ δύναμις τοῦ λόγου· || — اخلاص اولان دعوات افزايش عمر و عافيت آرايش ai εὐχαὶ τῆς μακροημερεύσεως καὶ εὐεξίας[ἐφ **ζαγιὸι ὅμρ οὐ ἀφιγέτ],**αἵτινες εἶναι τὸ κόσμημα [ἀραγιὲ] τοῦ λόγου πάντων.

ناطقه‌پرداز } Π. **νατηκὰ-περτάζ,** ἐπθ. εὔγλωττος,εὐφραδής,δεινὸς περὶ τὸ λέγειν, ἀγορητής, ῥήτωρ· βλ. ناطق· § πλθ. ناطقه پردازان : ناطقه پرداز بر چوق — ايراد نطق ايتمكلر πολλοὶ ἀγορηταὶ ἠγόρευσαν.

ناطقه‌پردازانه } Π. **νατηκὰ-περτάζανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων εὐγλώττῳ, εὔγλωττος, εὐφραδής, ρητορικὸς [λόγος]·§ἐπρ.εὐγλώττως, εὐφραδῶς,ρητορικῶς.

ناطقه‌پيرا } Π.**νατηκὰ-πιρά,** ἐπθ. ὁ κοσμῶν τὴν δύναμιν τοῦ λόγου, ἤτοι τοῦ ὁμιλεῖν [ἐπὶ εὐχῶν]. || Ρμ. — كتك — κοσμῶ τὴν γλῶσσαν: ی— ادعيهٔ مفروضهٔ حضرت پادشاهی‌يى تكرار ايلديلر τὰς ὀφειλομένας εὐχὰς ὑπὲρ τῆς A. A. M. τοῦ Σουλτάνου κατέστησαν κόσμημα τῆς γλώσσης τῆς ἐπαναλήψεως, ἤτοι ἐκόσμησαν τὴν γλῶσσαν διὰ τῆς ἐπαναλήψεως κτλ.

ناطور } A. **νατούρ,** ὄν. ταὐτὸ ناطر βλ.

ناظر } A. **ναζὶρ** [ρζ. نظر] μτχ.ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ βλέπων, ὁ ἔχων θέαν εἴς τι μέρος [δοτ.]: — پنجره παράθυρον βλέπον ἢ ἔχον θέαν πρὸς τὴν ὁδόν·§ ἐπιβλέπων, ἐφορῶν[δοτ.]: — جناب حق هميشه حاضر و ناظر ὁ Ὕψιστος εἶναι παντοῦ παρὼν καὶ ἐφορῶν·§ ὄν. ἔφορος, ἐπιθεωρητής, διευθυντής, ὑπουργὸς [τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἢ ἄλλου]: — پاشا ἡ A. E. ὁ ὑπουργός· || — عدليه و مذاهب ی ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων [**μεζαχίπ**]· || — داخليه ی ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν· || — خارجيه ی ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν· || — تلغراف و پوسته ی ὁ διευθυντὴς [ὑπουργὸς] τῶν τηλεγράφων καὶ τοῦ ταχυδρομείου· || — ضبطيه ی ὁ διευθυντὴς [ὑπουργὸς] τῆς ἀστυνομίας· || — خزينهٔ خاصه ی ὁ ὑπουργὸς τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Οἴκου· || — مكتب ی ἔφορος ἢ διευθυντὴς σχολῆς· || — درس ی ἐπόπτης ἐν ταῖς Μουσουλμανικαῖς σχολαῖς τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος· || — وقف ἐπόπτης βακουφίου,ἤτοι ἀφιερώματος [λέγεται τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον διορίζεται ἵνα ἐπιτηρῇ τὴν ἐπὶ τοῦ βακουφίου διαχείρισιν τοῦ μουτεβελλῆ [متولى], ἤτοι ἐπιστάτου, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον οὗτος ἀποτείνεται περὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἀφιερώματος ὅπως λάβῃ τὴν γνώμην του]· § πλθ. ناظر نظار **νουζζάρ,** βλ § θ. ناظره·

ناظره } A. **ναζηρὲ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ὀφθαλμός, ὄμμα· ἡ δύναμις τοῦ βλέπειν, ἤτοι ὅρασις.

ناظم } A. **ναζὶμ** [ρζ. نظم] ἐπθ. ὁ τακτοποιῶν, ὁ τιθεὶς εἰς τάξιν, ὁ διοργανίζων, κανονίζων: — امور ὁ τακτοποιῶν τὰς ὑποθέσεις, τὰ πράγματα·||— لآل ὁ θέτων κατὰ σειρὰν μαργαρίτας [ποιητής]· § ὁ στιχουργός, ποιητὴς ἐπικοῦ ποιήματος: — ايسه‌ده هر شاعر πᾶς ποιητὴς εἶναι στιχουργός, ἀλλὰ πᾶς στιχουργὸς ποιητὴς δὲν εἶναι· § ρυθμιστής, γνώμων, ἐργαλεῖον κανονίζον τὴν κίνησιν μηχανῆς· § πλθ. ناظمين· § θ. ناظمه.

ناظمانه } Π. **ναζημ-ανέ,** ἐπθ. ἴδιος τακτοποιοῦντι, στιχουργῷ κτλ. βλ. ناظم· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει κτλ.

ناعم } A. **να'ὶμ** [ρζ. نعم, βλ. نعمت] ἐπθ. τρυφερός, νωπὸς [χόρτον]· § μαλακός, ὁ ἄνευ ὀστῶν § θ. ناعمه : — حيوانات μαλάκια [ζυσ. ἰστ.] βλ. ἑπομ.

ناعمه } A. **να'ιμὲ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. γυνὴ ἀνατεθραμμένη ἐν χλιδῇ καὶ εὐμαρείᾳ· § ὄν. κ. γυν. **Να'ιμέ.**

ناعور } A. **να'ούρ,** ὄν. φλὲψ ἧς τὸ αἷμα δὲν κόπτεται· § πτέρυξ μύλου.

ناعوره } A. **να'ουρέ,** ὄν. θ. μαγγανοπήγαδον, γαυλός· § πλθ. ناعير **νεβα'ὶρ.**

ناعوظ } A. **να'ούζ,** ὄν. φάρμακον τονωτικόν, διεγερτικόν.

ناغض } A. **ναγὶζ** [ρζ. نغض] μτχ.ἐν.ὁ σείων τὸν ὦμόν του εἰς ἔνδειξιν ἀπορίας· § ὄν. χόνδρος εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὠμοπλάτης.

ناف } Π. **νάφ,** ὄν. ὀμφαλός, βλ. نافه· § μτφ. τὸ κέντρον, τὸ μέσον: — زمين ἢ عالم — ὁ ὀμφαλὸς ἢ τὸ κέντρον τῆς γῆς, ἤτοι ἡ πόλις Μέκκα·||— شب τὸ μεσονύκτιον.

نافث } A. **ναφὶς** [ρζ. نفث] ἐπθ. ὁ ὑποκείμενος εἰς αἱμοπτυσίαν [ἰατ.] : — دم ὁ πτύων αἷμα· § θ. نافثه.

نافخ } A.**ναφὶχ**[ρζ.نفخ]μτχ ἐν.ὁ ἐμφυσῶν ὡς εἰς αὐλὸν ἢ σάλπιγγα: الصور—**ναφὶχου-ὶ-σουρ,**ἢ صور قيامت—ὁ ἀρχάγγελλος ὅστις κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δ΄ παρουσίας θέλει σαλπίσει τὴν σάλπιγγα· βλ. صور .

نافذ } A. **ναφὶζ** [ρζ. نفذ, βλ. نفوذ] μτχ.ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ εἰσδύων, διαπερῶν,ἐκτελεστὸς [νομ.]· ὁ ἔχων ἰσχύν, ἐπιρροήν: — بيع πώλησις ἐκτελεστή, ἤτοι ἡ πώλησις, εἰς ἣν δὲν ἀνάγεται δικαίωμα τρίτου[νομ.]· || — الكلم **ναφὶζου-λ-κελίμ,**οὗ ὁ λόγος ἔχει ἐπιρροήν, εἰσακούεται· || — الامر **ναφὶζου-λ-ἔμρ,** οὗ ἡ διαταγὴ ἐκτελεῖται, ἰσχυρός·||— الكلمتين **ναφὶζου-λ-κελιμετέϊν,** ὁ ἰσχυρὸς εἰς ἀμφοτέρας τὰς λέξεις, δηλαδὴ οὕτινος ἡ προσταγὴ [γενέσθω] ὡς καὶ ἡ ἀπαγόρευσις [μὴ γενέσθω] ἐκτελεῖται·§θ. نافذه.

نافذيت A. **ναφὶζ-ιγέτ,** ὀν. θ. ἐπιρροή: شعر روحه — جائز اولمليدر ἡ ποίησις πρέπει νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν εἰς τὴν ψυχήν.

نافر A. **ναφὶρ**[ρζ. نفر, βλ نفرت]μτχ.ἐν.καὶ ἐπθ. ὁ πτοούμενος, δειλός, φοβητσιάρης.

نافرجام Π. **νὰ-φερῶζάμ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων καλὸν τέλος, δυστυχής: — بخت ἢ — طالع τύχη κακή, ἀπαισία.

نافع A. **ναφὶ'** [ρζ. نفع] ἐπθ. ὠφέλιμος, ἐπωφελής: ياغمور — βροχὴ ὠφέλιμος· || كتاب — βιβλίον ὠφέλιμον· || [δοτ.]: نشتر ايله طمار كسيلدرك قان جيقارلمسى پك چوق امراضه — عد اولنور ايدى ἢ διὰ νυστῆρος φλεβοτομία καὶ ἀφαίμαξις ἐθεωρεῖτο ὠφέλιμος εἰς πολλὰς ἀσθενείας· || صانيردم كندمى هر ضرر كلش مكر بندن بكا كندمه — ἐθεώρουν ἐμαυτὸν ὠφέλιμον εἰς ἐμαυτόν· ἐν τούτοις πᾶσα βλάβη προῆλθέ μοι ἐξ ἐμοῦ[στίχ]· || الجروح — **ναφὴ'ου-λ-δζουρούχ,** ἀντιτραυματικὸς [φάρμακον, βάλσαμον]· || الصحه — **ναφὴ' ου-σ-σηχχά,** ὠφέλιμος τῇ ὑγιείᾳ, ὑγιεινός· || Ρμ. اولق — ὠφελῶ, γίνομαι ὠφέλιμος [δοτ.]·§θ. نافعه : — امطار βροχαὶ ὠφέλιμοι· || — تشبثات ἐπιχειρήσεις ὠφέλιμοι· || — آثار ὠφέλιμα πράγματα· || — امور δημόσια ἔργα, ὡς σιδηρόδρομοι, γέφυραι κτλ. βλ. نافع.

نافعه A. **ναφὴ'ὰ** [θηλ. τοῦ προηγ. βλ.] ὀν. θ. δημόσια ἔργα: نظارتی — ὑπουργεῖον τῶν δημοσίων ἔργων· || ناظری — ὑπουργὸς τῶν δημοσίων ἔργων.

نافله A. **ναφιλέ,** ὀν. θ. πρᾶξις γινομένη οὐχὶ κατὰ καθῆκον καὶ κατ'ὀφειλήν, ἀλλ' ἐκ περισσοῦ καὶ ἐν ἐπιμέτρῳ· προσευχὴ μὴ ὑποχρεωτική, ἣν ποιεῖ ὁ Μουσουλμᾶνος ἐκτὸς τῶν πεντάκις τοῦ ἡμερονυκτίου ἐπιβεβλημένων πέντε προσευχῶν [ναζ], ἀνωφελής, μάταιος §ἐπρ. ἀνωφελῶς, ματαίως: چالشمق — ματαίως ἐργάζομαι, ματαιοπονῶ· § πλθ. نوافل **νεβαφίλ.**

نافوره A. **ναφουρέ,** ὀν. θ. κώδων ὅμοιος πίδακι χρησιμεύων πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως ἐπὶ τοῦ ὕδατος [φυσ.]: مقطره . — **ναφουρὲϊ μουτεκαττη'έ,** κώδων κτλ. ἐν ᾧ τὸ ὕδωρ ῥέει κατὰ διακοπήν· || . — مخلیه **ναφουρέϊ μουτεχαλλιγέ,** κώδων κτλ. οὗτινος ὁ ἀὴρ κενοῦται δι' ἀεραντλίας.

نافه Π. **ναφέ,** ὀν. ὀμφαλός· βλ. ناف·§κύστις μόσχου· σισύρα ἢ γουναρικὸν ἐκ τοῦ δέρματος τῆς κοιλίας τῶν ἀλωπέκων ἢ καὶ ἄλλων ζώων, κ. ναφές: — تونس γουναρικὸν Τύνιδος· || — سمور γουναρικὸν ἐκ σαθερίου· || — روسيه طوشانى γουναρικὸν λαγωοῦ τῆς Ρωσσίας·§κόμη ἐρωμένης.

نافی A. **ναφὶ** [ρζ. نفی] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ ἀρνούμενος, ἀρνητικός· ὁ ἐξορίζων·§θ. نافیه : — **μὶμι ναφιγέ,** τὸ ἀποφατικὸν μίμ, ἤτοι τὸ γράμμα μὶμ τὸ σχηματίζον ἐν τῇ τουρκικῇ τὰ ἀποφατικὰ ῥήματα.

ناقابل Π. **νὰ-καφὶλ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἐπιδεκτικός, ὁ μὴ δυνατός, ἀδύνατος: — تعريف ὁ μὴ ἐπιδεκτικὸς περιγραφῆς, ἀπερίγραπτος·|| — مقاومت بر انجذاب روح ἕλξις τῆς ψυχῆς κατὰ τῆς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀντιστῇ τις, ἀκάθεκτος [**νὰ-καφὶλι μουκαβεμέτ**] §ἀνίκανος, ἄνους, ὁ κακῆς φύσεως, καταγωγῆς· § πλθ. ناقابلان οἱ ἄνδρες, οἱ κακῆς φύσεως.

ناقد A. **νακὶτ** [ρζ. نقد] ἐπθ. ὁ ἐπιπεφορτισμένος νὰ δοκιμάζῃ καὶ ἐξελέγχῃ τὰ νομίσματα ἐὰν ὦσι κίβδηλα ἢ οὔ, δοκιμαστής, ἀργυρογνώμων.

ناقر A. **νακὶρ** [ρζ. نقر] μτχ. ἐν. ὁ βάλλων εἰς τὸν σκοπὸν [βέλος].

ناقص A. **νακὶς** [ρζ. نقص, βλ. نقصان] ἐπθ. ἐλλιπής, ἀτελής, ἐλαττωματικός: العقل — **νακίσου-λ-ὰκλ,** οὗ ὁ νοῦς ἐλλιπής, μικρόνους [ἰδίᾳ ἐπὶ γυναικῶν]·||العيار — **νακίσου-λ-ιγιάρ,** οὗ ὁ βαθμὸς τῆς καθαρότητος ἐλλιπής, ὁ μὴ ἔχων τὸν ἀπαιτούμενον βαθμὸν τῆς καθαρότητος [κυριολεκτικῶς ἐπὶ νομισμάτων χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν], μτφ. ὁ μὴ ἄδολος, ὁ μὴ γνήσιος §γραμ.] ῥῆμα ἐλλειπτικόν, ἤτοι ῥῆμα ἢ ρηματικὸν ἀφῃρημένον οὗτινος τὸ γ'. ριζικὸν γράμμα εἶναι و ἢ ى·§[γεωμ.]: — قطع **κάτ'ι νακής,** ἔλλειψις·||— هرم κόλουρος πυραμίς·§ [βοτ. φυσ. ἱστ.]: الاطراف — **νακίσου-λ-ἐτράφ,** ἡμιμελής·||السنان — **νακίσου-λ-ἐσνάν,** νωδός· ||الحافر — **νακίσου-λ-χαφίρ,** ἀχήλωτος, ὁ μὴ ἔχων χηλὴν [ἐπὶ ζώων]·||الرأس — **νακίσου-ρρέ'ς,** ἀκέφαλος ||الفلسه — **νακίσου-λ-γαλσαμέ,** ὁ ἄνευ βραγχίων, ἀδράγχιος [ἰχθύς]· || القلب و الرأس — **νακίσου-λ-κάλπ βὲ-ρ-ρέ'ς,** ἀκεφαλοκάρδιος· § [ἀλγεβ.] ὄν. καὶ ἐπρ. μεῖον, πλὴν [ἀντίθ. زائد ζαΐτ, σύν]: — يدى ἐπτὰ μεῖον πέντε·§θ. ناقصة العقل : **νακίσατου-λ-ἄκλ,** ἐλλιπὴς τὸν νοῦν [γυνή]·§πλθ. τοῦ θ. ناقصات :

العقول — **νακισάτου-λ-ουκούλ,** αἱ ἐλλιπεῖς τὸν νοῦν, αἱ γυναῖκες· βλ. ἐπόμ.

ناقصه A. **νακισὰ** [θ. τοῦ ناقص] βλ. προηγ. § πλθ. نواقص **νεβακίς,** βλ.

ناقض A. **νακὶζ** [ρζ. نقض] ἐπθ. ὁ ἀναιρῶν, ἀκυρῶν·§θ. ناقضه .

ناقل A. **νακὶλ** [ρζ. نقل] ἐπθ. ὁ μεταφέρων, μετακομίζων, κομιστής, ὁ ἀφηγούμενος, διηγούμενος: بر مسئله‌يى درميان ايدن كيمسه — يا مدعى اولور — بر كتابدن ياخود بر ذاتدن بر ذاتدن بر روايت ايدن كيمسه ديمكدر ὁ προβάλλων [**ἐρ-μιγιὰν ἐ-ἐν**] ζήτημά τι εἶναι ἢ ἀφηγούμενος, ἢ διϊσχυριζόμενος [**μουἐ-ἐα'ῖ**]· ἀφηγούμενος λέγεται ἐκεῖνος ὅστις ἀφηγεῖταί τι ἐκ τινος βιβλίου, ἢ ἐκ τινος ἀνθρώπου[ὡς λόγον ἄλλου ἀνθρώπου]· || مجلس — ὁ μεταδίδων τοὺς λόγους τοῦ μὲν εἰς τὸν δέ, ψίθυρος, κ. ἀνακατωτούρης· § [φυσ. ἀνατ.] ἀγωγός: حرارت — ἀγωγὸς θερμότητος· || غير — **γάϊρι νακίλ,** κακὸς ἀγωγός: بلور غير — الكتريقدر ὁ κρύσταλλος [**ἠιλὸρ**] εἶναι κακὸς ἀγωγὸς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ·||الصوت — **νακίλου-σ-σάβτ,** ἢ صدا — **νακίλι σαἐά,** τηλέφωνον [ἀγωγὸς τῆς φωνῆς]· § [ἀνατ. ἰατρ.]: بول — **νακίλι ἠέβλ,** οὐροφόρος· || سيال الكتريق — **νακίλι σεγγιάλι ἐλεκτρίκ,** ἠλεκτρόδιον·||شمه — **νακίλι ὀεμ'ά,** καθετηροφόρος· || عقده — **νακίλι οὐκτέ,** ἀμματιστήρ·||كوى — **νακίλι κιαβί,** καυτηριοφόρος· || منى — ὁ ἐκφορητικὸς ἀγωγὸς τοῦ σπέρματος [**μενί**]· § πλθ. نقل **νεκαλέ,** نقل **νουκαλά,** καὶ περσ. ناقلان **νακηλάν**·§ θ. ناقله .

ناقلامق T. **νακηλλαμάκ,** βλ. نقلامق .

ناقليت A. **νακηλ-ιγέτ,** ὀν. θ. τὸ ἀγωγὸν [φυσ.], ἤτοι ἰδιότης σωμάτων τινῶν συνισταμένη εἰς τὸ νὰ μεταδίδωσι πολὺ ἢ ὀλίγον τὴν θερμότητα, τὸ ἠλεκτρικὸν καὶ μαγνητικὸν ρευστόν.

ناقور A. **νακούρ,** ὀν. ἡ σάλπιγξ τοῦ ἀρχαγγέλου Σεραφεὶμ [βλ. صور]·§ μουσικὸν ὄργανον καλούμενον ἄλλως چنك βλ. λ.

ناقوس A. **νακούς,** ὀν. ὁ κώδων ἢ τὸ σήμαντρον τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν·§ [φυσ. καὶ χημ.] κώδων, ἤτοι ἀγγεῖον ὑέλινον εἰς τὸ ὁποῖον οἱ χημικοὶ συναθροίζουσιν ἀέριον κτλ. § πλθ. نواقيس **νεβακίς** : طنين — ἀντήχησις κωδώνων, σημάντρων.

ناكه A. **νακά,**ὀν.θ. θηλεία κάμηλος·§πλθ. نياق **νιγιάκ.**

ناكه A.**νακὶχ** [ρζ. نقه βλ. تقاهت] ἐπθ. ὁ ἀναρρωνύων, ὁ ἐν καταστάσει ἀναρρώσεως [ἰατ.]· § θ. ناقهه .

ناك Π. **νάκ,** πρόσφυμα ἤτοι κατάληξις, ἥτις προστιθεμένη εἰς ὀνόματα περσικὰ ἢ ἀραβικὰ σχηματίζει ἐπίθετα δηλοῦντα τὸν ἔχοντα ἢ τὸν βρίθοντα τοῦ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαινομένου: تابناك **ταἐ-νάκ,** πλήρης φωτός, φαεινός· غملناك **νεμ-νάκ,**πλήρης ὑγρασίας,ὑγρός· || دردناك **ἐὲρἐ-νάκ,** ὁ ἔχων πόνους, λύπας, ὑποφέρων, πάσχων·||غمناك **γαμμ-νάκ,** ἢ كدرناك **κεἐὲρ-νάκ,**ὁ ἔχων θλῖψιν, λύπην, τεθλιμμένος· || فرحناك **φεραχ-νάκ,** εὔθυμος, φαιδρός.

ناكاسته Π. **νὰ-κιασἐέ,** ἐπθ. ἀνελλιπής, πλήρης.

ناكام Π. **νὰ-κιάμ,** ἐπθ. ὁ ψευσθεὶς τῶν ἐλπίδων ἢ ἀποτυχὼν τοῦ σκοποῦ, τοῦ πόθου αὐτοῦ, ἀτυχής: — بندى θεράπων ἀτυχής.

ناكامى Π. **νὰ-κιαμί,** ὀν. διάψευσις τῶν ἐλπίδων, ἀποτυχία τοῦ σκοποῦ, τοῦ πόθου, ἀτυχία.

ناكاه Π.**νὰ-γκιὰχ** [ἐν τῇ ποιήσει καὶ ناگ **νὰ-γκὲχ**] ἐπθ. ὁ μὴ συμβαίνων ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ, ἄκαιρος,παράκαιρος· αἰφνίδιος· § ἐπρ. ἀκαίρως, αἰφνιδίως, ἀπροσδοκήτως: — و ناگاه ناگهان οὐ νὰ γκιὰχ, εὐκαίρως τε καὶ μὴ [ἀκαίρως],ἤτοι ἐν πάσῃ ὥρᾳ καὶ στιγμῇ· βλ. بيكاه καὶ ناگه .

ناكحه A. **νακιχὰ** [θηλ. τοῦ ناكح] ἐκ τοῦ نكاح] ἐπθ. γυνὴ ἔγγαμος·βλ. منكوحه.

ناكس Π.**νὰ-κὲς** [κοινῶς نكس **νεκὲς**] ἐπθ. οὐτιδανός,χαμερπής,εὐτελής, γλίσχρος, φιλάργυρος· § πλθ. ناكسان .

ناكس A.**νακὶς** [ρζ.نكس] μτχ.ἐν.καὶ ἐπθ. ὁ ἔχων πάντοτε τὴν κεφαλὴν κάτω κεκλιμένην, κάτω νενευκώς, ἀναξιοπρεπής· § πλθ. نواكس **νεβακίς.**

ناكسانه Π. **νὰ-κεσανέ,** ἐπθ. ἰδιος γλίσχρῳ, φιλαργύρῳ· § ἐπρ. ὡς φιλάργυρος.

ناكسلك T.**νὰ-κεσλὶκ** [κοινῶς نكسلك **νεκεσλὶκ**] ὀν. οὐτιδανότης,χαμέρπεια, εὐτέλεια, γλισχρότης.

ناكسى Π. **νὰ-κεσί,** ὄν. ταὐτὸ ناكسلك βλ.

ناكف A. **νακὶφ** [ρζ. نكف] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ ἀποποιούμενος, ἀπέχων.

ناكل A. **νακὶλ** [ρζ. نكل, βλ. نكول] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ ἀποσυρόμενος, ὁ ἐκ φόβου ἀποφεύγων.

ناكوار Π. **νὰ-γκιουβάρ,** ἐπθ. ὅστις δὲν τρώγεται ἢ δὲν πίνεται, ἀκατάλληλος πρὸς γεῦσιν καὶ πόσιν, ἀηδής, πικρός, ὁ μὴ χωνευόμενος, δύσπεπτος· βλ. خوشكوار.

ناكه Π. **νὰ-γκέχ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ταὐτὸ ناكاه.

ناكهان Π. **νὰ-γκεχάν,** ἐπθ. αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος· § ἐπρ. αἰφνιδίως, ἀπροσδοκήτως.

ناكهانى Π. **νὰ-γκεχανί,** ἐπθ. αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος, ἀπρόοπτος: بلاى — συμφορὰ [πελὰ] ἀπρόοπτος·‖ —قضاى δυστύχημα ἀπρόοπτον· ‖ بر صدمهٔ — προσδολὴ ἢ συμφορὰ ἀπρόοπτος.

ناكهظهور Π. **ναγκὲχ-ζουχούρ,** ἐπθ. ὁ αἴφνης συμβαίνων, αἰφνίδιος, ἀπρόοπτος.

نال **νάλ,** ἀντὶ نعل βλ.

نال Π. **νάλ,** ὄν. αὐλὸς· κάλαμος· τὸ ἐντὸς τοῦ καλάμου λεπτὸν νῆμα: ايتدى تن ضعيفمى فرياد و ناله — قالدم اورتبه ضعف ايله يوق ارتحالمه حال κατέστησε τὸ ἀσθενές μου σαρκίον [τὲν] ὁ θρῆνος καὶ ὁ κλαυθμὸς νῆμα καλάμου· ἔμεινα μὲ τοσαύτην ἀδυναμίαν, ὥστε δὲν εἶμαι εἰς θέσιν ν' ἀποθάνω· § σακχαροκάλαμος· § ὁ θρηνῶν [ἐν συνθέσει].

نال A. **νάλε,** ρμ. ἀξιωθεὶη [ἐπὶ εὐχῆς, ἐν χρήσει ἓν τισιν ἀραβικαῖς φράσεσιν]: ماينالنه — **νάλε μὰ γετεμεννάχ,** ἀξιωθεὶη παντὸς ὅ,τι ἐπιθυμεῖ· βλ. طال.

نالان Π. **ναλάν,** ἐπθ. κλαίων καὶ στενάζων, θρηνῳδῶν, οἰμώζων, ὀλοφυρόμενος.

نالايق Π. **νὰ-λαΐκ,** ἐπθ. ἀνάξιος, ἀνάρμοστος, ἀπρεπής.

نالبند **νὰλ-πέντ,** ἀντὶ نعلبند βλ.

نالش Π. **ναλὶς,** ὄν. κλαυθμὸς καὶ ἀναστεναγμός, οἰμωγή, ὀλοφυρμός: ناى — κλαυθμὸς αὐλοῦ·‖ —عندليب κλαυθμὸς ἀηδόνος· ‖ συνών. ناله ، فرياد ، فغان.

نالطيف Π. **νὰ-λατὶφ,** ἐπθ ἄχαρις, ἄκομψος, ἄσχημος: كسوه — περιβολὴ ἢ ἐν. δυμασία [**κισβὲ**] ἄχαρις, ἄκομψος.

ناله Π. **ναλὲ** [ταὐτὸ نالش] ὄν. κλαυθμὸς κτλ.: ناى ، —κλαυθμὸς αὐλοῦ·‖ دل ، —κλαυθμὸς καρδίας.

ناله زن Π. **ναλὲ-ζέν,** ἐπθ. ὁ κλαίων καὶ ἀναστενάζων, οἰμώζων, ὀλοφυρόμενος.

ناله زنان Π. **ναλε-ζενάν,** μτχ. τροπ. κλαίων καὶ ἀναστενάζων, θρηνῳδῶν, οἰμώζων, ὀλοφυρόμενος.

ناله زنى Π. **ναλε-ζενί,** ὄν. κλαυθμός, ὀδυρμὸς κτλ. βλ. ناله زن.

ناله سنج Π. **ναλὲ-σὲνζ,** ταὐτὸ ناله زن· § ἀφ. ناله سنجى **ναλεσενζὶ,** ταὐτὸ ناله زنى.

ناله كنان Π. **ναλε-κιουνάν,** ταὐτὸ ناله زنان.

نالين **ναλίν,** نالينجى **ναλινζὶ,** ἀντὶ نعلين ، نعلينجى βλ.

نام Π. **νάμ,** ὄν. ὄνομα· φήμη, κλέος, δόξα: ناى — ὄνομα κλεινόν, περιώνυμον· ‖ مجمل — **νάμι μουχεδζὸζὲλ,** ὄνομα σεβαστόν· ‖ مستعار — **νάμι μουστε'άρ,** ὄνομα ψευδές, ψευδώνυμον· ‖ معالى اتسام — **νάμι μεα'λὶ-ιττισάμ,** ὑψηλὸν ὄνομα, ἢ تسمى قدسيت اتسام — **νάμι κουτσὶγὲτ-ιττισάμ,** ὄνομα ἅγιον [τοῦ Σουλτάνου κτλ.]· ‖ كسنه — تخود εἷς ὀνόματι [ὄνομα] Μαχμούτ· ‖ نده — **ναμνετά,** ὀνόματι, ἤτοι ὀνομαζόμενος, καλούμενος: حسن — نده بر برادرى وار ايدى εἶχεν ἀδελφὸν ὀνόματι Χασάν· ‖ نه — **ναμνά,** ἐν ὀνόματι, λόγῳ, ὡς: ناظر — نه مستشار ἐν ὀνόματι [ἢ ἀντὶ] τοῦ ὑπουργοῦ, ὁ ὑφυπουργὸς [ἄνωθι ὑπογραφῆς κτλ.]· ‖ نه اولان مطبوعات — ἐν ὀνόματι τοῦ τύπου [ὑποδάλλω]· ‖ كليسا — نه و اجرت — نه يالكز بر قلمه مالك ثروت — نه بر شى الهمز μισθοῦ, ἀμοιδῆς· ‖ δὲν δύναται νὰ λάδῃ τι λόγῳ ὡς περιουσίαν ἔχων ἕνα μόνον κάλαμον· ‖ اويقو — يله اوج درت ساعت كچيرديكى طالغينلق ἢν ἀντὶ ὕπνου διῆλθε τρεῖς τέσσαρας ὥρας· ‖ — قزانمق κερδαίνω ὄνομα, ἀποκτῶ φήμην, κλέος· ‖ ايتمك — διαιωνίζω ἢτοι ἀποθανατίζω τὸ ὄνομα· ‖ و نشان قالمامق — δὲν μένει τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἴχνος, ἤτοι καταστρέφεται, χάνεται τελείως, ἐξαφανίζεται· ‖ ويرمك — δίδω ὄνομα, ἀποκαλῶ, καθιστῶ κλεινόν, κάμνω κρότον, κλείζομαι, φημίζομαι [δοτ.]: هوس و سودا — ى ويرديكى ملعنت ἡ καταχθονιότης ἣν ἀπεκάλει πάθος καὶ ἔρωτα §[ἐν συνθέσει]: — ليك **νικ-νάμ,** ὁ ἔχων καλὸν ὄνομα, ἤτοι φήμην, ὑπόληψιν· ‖ — بد **πετ-νάμ,** ὁ ἔχων κακὸν ὄνομα, ἢ κακὴν φήμην, ὑπόληψιν· ‖ — كم [βλ. كمنام]· βλ. نامجو ، نامدار ، نامزد ، نامور ، نام آور· § πλθ. نامان **ναμὰν** [κακίζεται ὡς βαρβαρισμός].

نام آور Π. **νὰμ-ἀβέρ,** ἐπθ. ὀνομαστός, εὐκλεής, διάσημος· βλ. نامور.

نامأمول Π. **νὰ-με'μούλ,** ἐπθ. ἀνέλπιστος, ἀπροσδόκητος.

نامبارك Π. **νὰ-μπαρὲκ,** ἐπθ. ἀπαίσιος, δυσοιώνιστος.

نام بردار Π. **νὰμ-περγτάρ,** ἐπθ. περιώνυμος, ὀνομαστός, κλεινός.

نام برده Π. **νὰμ-πουργτέ,** ἐπθ. ταὐτὸ προηγ.

نامتصور Π. **νὰ-μουτεσαββέρ,** ἐπθ. ὃν δὲν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ, ἀκατανόητος, ἢ ὃν δὲν ἐφαντάσθη ἢ δὲν ἐσκέφθη ποτέ.

نامتناهى Π. **νὰ-μουτεναχί,** ἐπθ. ἀτελεύτητος, ἄπειρος, ἄνευ ὁρίων, ἀτέρμων: — بيض εὐτυχία ἢ προαγωγὴ ἄπειρος· ‖ —فضاى τὸ ἄπειρον διάστημα· § ὄν. τὸ ἄπειρον· [ἀλγδ.] τὸ ἄπειρον.

نامجو Π. **νὰμ-ὸζοῦ,** ἐπθ. ὁ ἐπιζητῶν ἢ ἐπιδιώκων ὄνομα, φήμην· ἀνδρεῖος, ἥρως· § πλθ. ناموجويان.

نامحدود Π. **νὰ-μαχτούτ,** ἐπθ. ἀπεριόριστος, ἀπέραντος, ἄπειρος: — فكر νοῦς ἀπεριόριστος· ‖ — شوق ἐνθουσιασμὸς ἀπεριόριστος.

نامحرم Π. **νὰ-μαχρέμ,** ἐπθ. ὁ εἰς ὃν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος εἰς τὸν γυναικωνίτην, ἤτοι ὁ μὴ οἰκεῖος καὶ συγγενὴς εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ εἰσέρχηται εἰς τὸν γυναικωνίτην, ξένος· βλ. محرم.

نامحرملك T. **νὰ-μαχρεμλὶκ,** ταὐτὸ نامحرميت βλέπε.

نامحرميت Π. **νὰ-μαχρεμιγέτ,** ὄν. τὸ μὴ ἔχειν δικαίωμα εἰσόδου εἰς τὸν γυναικωνίτην, ἤτοι ἔλλειψις οἰκειότητος καὶ συγγενείας εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ δύναταί τις νὰ εἰσέρχηται εἰς τὸν γυναικωνίτην, τὸ εἶναι ξένον· βλ. نامحرم καὶ محرم.

نامحصور Π. **νὰ-μαχσούρ,** ἐπθ. ὁ μὴ περιωρισμένος, ἄπειρος: سرور و حبور — **σουρούρ ού χουπούρι νὰ-μαχσούρ,** ἄπειρος χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις· ‖ — اموال πλούτη ἄπειρα. ‖ — قوم ταὐτὸ قوم غير محصور· βλ. محصور.

نامدار Π. **ναμ-τάρ,** ἐπθ. ὀνομαστός, περιώνυμος, κλεινός, διάσημος: غازى — νικητὴς περιώνυμος· ‖ [تۆ يله]: بو آدم ثروتيله اصالتيله شهرتشعار اولدى — ὁ ἄνθρωπος οὗτος κατέστη ὀνομαστὸς ἐπὶ πλούτῳ καὶ περιώνυμος [**ἀοχρὲτ-σι'ὰρ**] ἐπὶ εὐγενείᾳ· § πλθ. نامداران

نامدارلق T. **ναμ-ταρλήκ,** ὄν. ταὐτὸ نامدارى.

نامدارى Π. **ναμ-ταρί,** ὄν. φήμη, κλέος, δόξα.

نامراد Π. **νὰ-μουράτ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἐπιτυχὼν τοῦ ποθουμένου αὐτοῦ, ἀποτυχών, δυστυχής· § ἐπρ. παρὰ τὴν θέλησιν, ἄκων.

نامرادى Π. **νὰ-μουρατί,** ὄν. ἡ μὴ ἐπίτευξις τοῦ ποθουμένου, ἀποτυχία, δυστυχία.

نامربوط Π. **νὰ-μερπούτ,** ἐπθ. ὁ μὴ συνδεδεμένος, ἀσύνδετος, ἀσυνάρτητος.

نامرد Π. **νὰ-μέρτ,** ἐπθ. ἀπάνθρωπος, ἀχαρακτήριστος, ἀχρεῖος, κακοήθης, ἀφιλότιμος· δειλός· γλίσχρος: كچه — كوپرسندن μὴ διέλθῃς ἀπὸ τῆς γεφύρας τοῦ ἀχρείου· ἄφες ἂς σὲ ἀπαγάγῃ τὸ ὕδωρ.

نامردانه Π. **νὰ-μερτανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ἀπανθρώπῳ, δειλῷ, γλίσχρῳ κτλ. βλ. نامرد· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει ἀπανθρώπῳ κτλ. ἤτοι ἀπανθρώπως, δειλῶς.

نامردلك T. **νὰ-μερτλὶκ,** ὄν. ταὐτὸ نامردى.

θρωπος ἔντιμος, χρηστός· || عائله — οἰκογένεια χρηστή, ἔντιμος.

ناموسكارانه Π. **ναμουσ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων ἢ ἀνήκων ἐντίμῳ, χρηστῷ, τιμίῳ: — و سريع ائتلاف بر — συμβιβασμὸς ταχὺς καὶ ἔντιμος·||قزاندیغی ثروتله بر صورتده — ἀπεσύρθη τῆς ἐργασίας ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν περιουσίαν ἣν ἐκέρδησεν ἐντίμως·§ἐπρ. ἐντίμως: چنمك یشامق ἢ — ζῶ ἢ συντηροῦμαι ἐντίμως.

ناموسلی Τ. ἢ ناموسلو **ναμουσ-λοῦ,** ἐπθ. ἔντιμος, χρηστός, ὁ προφυλάττων τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν αὐτοῦ.

نامه Π. **ναμὲ** [ἐκ τοῦ نام] ὄν. ἐπιστολή, γράμμα· ἐρωτικὴ ἐπιστολή: هایون — · αὐτοκρατορικὴ ἐπιστολὴ Σουλτάνου· || — · حكمداری ἐπιστολὴ βασιλική· βλ. نامه رس، نامه بر· نامه آور · § σχηματίζει σύνθετα ὀνόματα γραμμάτων ἢ ἐγγράφων καὶ ἐνίοτε βιβλίων: اعتماد — **ἰτιμαΐ-ναμέ,** διαπιστευτήρια, ἤτοι γράμμα διορισμοῦ πρεσβευτοῦ·||— اعلان **ἰλαν-ναμέ,** ἀγγελία· || — امر **ἐμιρ-ναμέ,** διάταγμα· || — بيان **ἀεγιαν-ναμέ,** ἔκθεσις, δήλωσις γραπτή·||تلغراف —تلگراف **-τελεγραφ-ναμέ,** τηλεγράφημα·|| — تعليم **ταʼλιμ-ναμέ,** ὁδηγίαι γραπταί· || — حرز **χαμζε-ναμέ,** βιβλίον περιέχον μύθους, παραμύθια· || — سال **σαλ-ναμέ,** ἐπετηρίς, ἡμερολόγιον ἐπίσημον τοῦ κράτους·|| — شهادت **σεχαΐετ-ναμέ,** πτυχίον, δίπλωμα·|| — شرط **σαρτ-ναμέ,** συγγραφή, ἤτοι τὸ συμβόλαιον ἑταιρίας τὸ περιέχον τοὺς ὅρους, τὰς συμφωνίας·|| — شاه **σαχ-ναμέ,** βιβλίον τῶν βασιλέων [ὄνομα μεγάλου ποιήματος τοῦ μεγάλου Πέρσου ποιητοῦ Φιρδεβσῆ]·||— صلح **σούλχ-ναμέ,** συνθήκη·|| — ظفر **ζαφερ-ναμέ,** βιβλίον περὶ θριάμβων·|| — عهد **ἀχτ-ναμέ,** συνθήκη· || — فتح **φετχ-ναμέ,** βιβλίον περὶ ἁλώσεως, κατακτήσεως [πόλεως]· || —قانون **κανοὶν-ναμέ,** κανονισμός, νόμος·||محبت — **μουχαππετ-ναμέ,** φιλικὴ ἢ ἐρωτικὴ ἐπιστολή·|| —نظام **νιζαμ-ναμέ,** κανονισμός.

نامه آور Π. **ναμὲ-ἀβέρ·** ὄν. ὁ κομίζων ἐπιστολήν, γραμματοκομιστής·βλ.ἐπ.

نامه بر Π. **ναμε-πέρ,** ὄν. ὁ κομίζων ἐπιστολήν, γραμματοκομιστής: كبوتر **κεπουτέρι ναμε-πέρ,** περιστερὰ ἢ ἀγγελιαφόρος.

ناموجه Π. **νὰ-μουβεδζεδζέχ,** ἐπθ. ἀποδεδοκιμασμένος, ἀνάρμοστος, ἀπρεπής.

نامور Π. **ναμ-βὲρ**[ἐκ τοῦ نام آور] ἐπθ.ὀνομαστός, περιώνυμος, ἔνδοξος: غازی — νικητὴς περιώνυμος ||شاعر — ποιητὴς περιώνυμος.

ناموری Π. **ναμ-βερί,** ὄν. ὄνομα, φήμη, κλέος.

ناموزون Π. **νὰ-μεβζούν,** ἐπθ. ὁ μὴ ἐζυγισμένος,ἀστάθμιστος,ὁ μὴ σύμφωνος πρὸς τὸ μέτρον ἢ τὸν ρυθμόν, ὁ μὴ ἔμμετρος, ὁ μὴ ἔρρυθμος, δυσανάλογος: — شعر ποίησις οὐχὶ ἔμμετρος.

ناموس Α. **ναμοὺς** [ἐκ τοῦ ἑλλ. νόμος] ὄν. νόμος, κανὼν [θρησκ.] ἕξις· τιμή, ὑπόληψις, ὄνομα· τιμιότης, χρηστότης· αἰδώς· ἄγγελος : عبرانی — **ναμοῦσι ἠπρανί,** ὁ ἑβραϊκὸς νόμος·||صاحبی — **ναμοὺς σαχπάζ,** ἢ اهل عرض — و ἔχλι ἤρζ βὲ ναμούς, κάτοχος τιμῆς καὶ ὑπολήψεως, ἄνθρωπος ἔντιμος· || — ارباب ἄνθρωποι τίμιοι, ἔντιμοι·||عسكری — στρατιωτικὴ τιμή· || خلل كتيرمك ἢ طوقونمق — προσβάλλω τὴν τιμήν, τὴν ὑπόληψίν τινος· || دعواسی — ἀγωγὴ περὶ τιμῆς καὶ ὑπολήψεως·||محافظهٔ — προφύλαξις τῆς τιμῆς, τῆς ὑπολήψεως· || بر — ی ایچمك ایتدی ἔκαμε τὴν ὑπόληψίν του [ναμουσουνοὺ] ἐνὸς παρᾶ, ἤτοι ἐξηυτελίσθη [πρμ.]· ||اكبر — **ναμοῦσι ἐκπέρ,** ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ· § πλθ. نواميس **νεβαμίς,** νόμοι.

ناموسپرور Π.**ναμους-περβέρ,**ὄν.φιλότιμος [ἄνθρωπος]· § πλθ. ناموسپروران.

ناموسپرورانه Π.**ναμους-περβερανέ,**ἐπθ. ἴδιος φιλοτίμῳ, φιλότιμος [λόγος, πρᾶξις]· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει φιλοτίμῳ.

ناموسپروری Π. **ναμους-περβερί,**ὄν. φιλοτιμία.

ناموسسز Τ. **ναμουσ-σούζ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων τιμήν,ἢ ὁ μὴ κηδόμενος τῆς τιμῆς αὐτοῦ, ἄτιμος.

ناموسسزلق Τ.**ναμουσ-σουζλούκ,** ὄν. τὸ μὴ ἔχειν τιμήν, ἔλλειψις τιμῆς, ἀτιμία.

ناموسكار Π. **ναμουσ-κιάρ,** ἐπθ. ἔντιμος, χρηστός, τίμιος : آدم بر — ἄν-

نامردی Π. **νὰ-μερδί,** ὄν. ἀπανθρωπία, ἀχρειότης,κακοήθεια, δειλία, γλισχρότης.

نامرضی Π. **νὰ-μερζί,** ἐπθ. ὁ μὴ εὐάρεστος, ὁ δυσάρεστος, ἀπάδων : — فعل πρᾶξις ἀπάδουσα· || افعال — πράξεις ἀπάδουσαι, οὐχὶ εὐάρεστοι· ||احوال — δυσάρεστα πράγματα, κατάστασις· βλ. مرضی .

نامرغوب Π. **νὰ-μεργούπ,** ἐπθ. ἐκεῖνος ὃν δὲν δύναταί τις νὰ ἀρέσῃ, νὰ ἐπιθυμήσῃ, δυσάρεστος, ἀπαρέσκων.

نامزاج Π. **νὰ-μιζάδζ,** ἐπθ. ἀδιάθετος,κακοδιάθετος.

نامزاججه Τ. **νὰ-μιζαδζ-δζέ,** ἐπθ. ὀλίγον ἀδιάθετος, κακοδιάθετος.

نامزاجلق Τ. **νὰ-μιζαδζλήκ,** ὄν. ἀδιαθεσία, κακοδιαθεσία.

نامزاجی Π. **νὰ-μιζαδζί,** ὄν. ταὐτὸ προηγ.

نامزد Π. **ναμ-ζέπ,** ἐπθ. μεμνηστευμένος, προωρισμένος εἴς τι ἢ διὰ θέσιν τινά, μέλλων, ὑποψήφιος [δοτ.]· μνηστή, μνηστήρ : اولان قادين — اولان زوات فوق العاده صاحبی اولمغه — ایدی ἤτο προωρισμένος νὰ γένῃ κάτοχος μεγάλου πλούτου.||Ρμ.προορίζω[αἰτ.]:حضرتلرینك الله تعالی ذات ستوده صفات جناب خلافتپناهیلرینی نه بیوك موفقیتلره نه عالی شهرتلره — ایتدیکنی اندن استدلال ایدرز ἐκ τούτου τεκμαιρόμεθα [ἰστιπλὰλ] διὰ πόσον μεγάλας ἐπιτυχίας [μουβεφφακιγέτ], διὰ πόσον μεγάλας δόξας [ὀχρὲτ] προώρισεν ὁ Ὕψιστος Θεὸς τὴν Α.Α.Μ. τὸν δι' ἀξιεπαίνων προσόντων πεπροικισμένον [ζάτι σουτουτὲ - σπὰτ] Σουλτᾶνον, ὅστις εἶναι τὸ στήριγμα τῆς Χαλιφείας [χηλαφετ-πενάχ].

نامزدلك Τ. ὄν. μνηστεία, ἀρραβών· τὸ εἶναι προωρισμένον εἴς τι, ὑποψηφιότης [δοτ.]:نامزدلکی ... اپله برنس...ك برنس μνηστεία τοῦ πρίγκηπος [πρὲνς] . . . μετὰ τῆς πριγκηπίσσης [πρενσές] . . .

نامزدلمك Τ.**ναμ-ζετλενμέκ,**ρμ.μσ.μνηστεύομαι, ἀρραβωνίζομαι[ἀμ]:

پرنسس ... پرنس ایله نامزدلندی ἢ πριγκήπισσα [πρενσὲς]...ἐμνηστεύθη τὸν πρίγκηπα[πρένς]...

نامستحق Π. **νὰ-μουστεχάκκ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἄξιος, ἀνάξιος.

نامسعود Π. **νὰ-μεσ'ούπ,** ἐπθ. ἀπαίσιος, δυσοιώνιστος.

نامسموع Π. **νὰ-μεσμοῦ',**ἐπθ.ὁ μὴ ἀκουσθείς, ἀνήκουστος.

نامطبوع Π. **νὰ-ματπούʼ,**ἐπθ.ὁ μὴ εὐάρεστος, δυσάρεστος, ἀηδής. — طرز ρυθμὸς ἢ τρόπος δυσάρεστος·||— شعر ποίησις μὴ εὐάρεστος·§ὁ μὴ ἐκτετυπωμένος, ἀνέκδοτος.

نامعدود Π. **νὰ-μαʼτούπ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἠριθμημένος, ἀναρίθμητος : — مبلغ ποσὸν ἀναρίθμητον.

نامعروف Π.**νὰ-μαʼρούφ,** ἐπθ. ἄγνωστος.

نامعقول Π.**νά-μαʼκούλ,** ἐπθ. ὁ μὴ λογικός, παράλογος: — تكليف πρόταστς παράλογος.

نامعلوم Π. **νὰ-μαʼλούμ,** ἐπθ. ἄγνωστος, ἀγνοούμενος: — امر ὑπόθεσις ἄγνωστος.

نامق Α. **ναμὶκ** [ρζ.ق, βλ. تميق] μτχ.ἐν. ὁ γράφων·§ὄν. κ. Ναμὴκ.

نامقبول Π. **νὰ-μακπούλ,** ἐπθ. ἀπαράδεκτος·ὁ μὴ εὐάρεστος,ἀπαρέσκων.

نامكور Τ. **ναμκιόρ,** ἀντὶ ناكور βλ.

نامكوركلك Τ.**ναμ-κιορλούκ,**ἀντὶ ناكوركلك βλ.

نامليم Π.**νὰ-μουλαΐμ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἥπιος, τραχύς, σκληρός· ὁ μὴ συμβιβαζόμενος, ἀνάρμοστος, ἄτοπος.

نامله Τ. **ναμ-λοῦ** ἢ نامل **ναμ-λῆ,** ἐπθ. ὀνομαστός, περιώνυμος, περίφημος.

نامله Τ. ἢ نامل **ναμλῆ,** ὄν.ὁ σιδηροῦς σωλὴν τοῦ πυροβόλου,ἐξ οὗ ἐξέρχεται ἡ σφαῖρα· § λεπὶς ξίφους κτλ. : — سی λεπὶς ξίφους.

نامناسب Π. **νὰ-μουνασίπ,** ἐπθ. ἀκατάλληλος, ὁ μὴ εὔλογος.

ناموافق Π. **νὰ-μουβαφίκ,**ἐπθ. ὁ μὴ συνῳδὸν, ἀσύμφωνος.

نامهربان Π. **νά-μιχριπάν**, ἐπθ. ἄσπλαγχνος, σκληρός, ἄπιστος: — دلبر ὡραία ἄπιστος, ἄσπλαγχνος.

نامهربانی Π. **νά-μιχριπανί**, ὀν. ἀπιστία, ἀσπλαγχνία.

نامه‌رس Π. **ναμὲ-ρές**, ἐπθ. ὁ κομίζων ἐπιστολὴν, ἰδίᾳ βασιλέως πρὸς βασιλέα.

نامه‌رسان Π. **ναμὲ-ρεσάν**, ταὐτὸ προηγ.

نامه‌رسانی Π. **ναμὲ-ρεσανί**, ὀν. τὸ ἔργον τοῦ κομιστοῦ ἐπιστολῆς.

نامی Π. **ναμί** [ἐκ τοῦ نام] ἐπθ. ὀνομαστός, κλεινός, ἔνδοξος: حضرت — نام شهریاری **νάμι ναμίί χαζρέτι σεχριγιαρί**, τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος.

نامی Α. **ναμί** [ρζ نمو ، نما] μτχ. ἐν. ὁ βλαστάνων, αὐξάνων, ἀναπτυσσόμενος [βοτ.]: — قه **ναμίί κημμέ**, ἀκρογενὴς [βοτ.] § θ. نامیه: — قوه **κουββέϊ ναμιγέ**, δύναμις βλαστική.

نامیت Α. **ναμι-γέτ**, ὀν. θ. βλαστικότης, βλαστικὴ δύναμις, ἡ δύναμις τοῦ βλαστάνειν, τοῦ αὐξάνειν.

نامیسر Π. **νά-μουγεσσέρ**, ἐπθ. ὁ μὴ κατορθούμενος, ἀκατόρθωτος, ἀνέφικτος.

نان Π. **νάν**, ὀν. ἄρτος, ψωμίον: عزیز — **νάνι ἀζίζ**, ὁ τίμιος ἄρτος [τιμητικὸν ἐπίθετον τοῦ ἄρτου]·|| تلخ — ἔωλος ἄρτος·|| — جوین ἄρτος κρίθινος·|| حلال — ἄρτος θεμιτός, τὸ ζῆν διὰ τῆς γεωργίας καὶ τῆς ἐργασίας· || — و نعمت **νὰν ού νι'μέτ**, εὐεργεσία·|| نمك — و **νὰν ού νεμέκ**, ἄρτος καὶ ἅλας, εὐγνωμοσύνη: — و نمك حقنی بیلیر γινώσκει τὸ δίκαιον τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ἅλατος, ἤτοι εἶναι εὐγνώμων, δὲν εἶναι ἀχάριστος.

نانپاره Π. **ναν-παρέ**, ὀν. τεμάχιον ἄρτου, κομμάτι ψωμί, ἐπιούσιος: — معیشت **ναν-παρέϊ μα'ϊσέτ**, τεμάχιον ἄρτου πρὸς ζωάρκειαν·|| — به محتاج ὁ στερούμενος τοῦ ἐπιουσίου· || — طالب ὁ ζητῶν τεμάχιον ἄρτου.

نانپز Π. **νὰν-πούζ**, ὀν. ἀρτοποιός.

نانجو Π. **νὰν-τζού**, ὀν. ἐπαίτης [ὁ ζητῶν ἄρτον].

نانجواه Π. **νὰν-χάχ**, ὀν. ὁ ζητῶν ἄρτον, ἐπαίτης.

نانکور Π. **ναν-κιόρ**, κ. نامکور **ναμκιόρ**, ἐπθ. ἀγνώμων, ἀχάριστος.

نانکورلك Τ. **ναν-κιορλούκ**, κ. نامکورلك **ναμ-κιορλούκ**, ὀν. ἀγνωμοσύνη, ἀχαριστία.

نانو Π. **νανού**, ὀν. βαυκάλημα, κ. νανούρισμα πρὸς ἀποκοίμισιν τῶν μικρῶν παίδων· βλ. نی.

نانه Τ. **νανὲ** [κατὰ παραφθ. ἐκ τοῦ نعنع] ὀν. ἡδύοσμος: روحی — αἰθέριον ἔλαιον ἡδυόσμου·|| شکری — ζακχαρωτὸν περιέχον μίνθην, κ. μέντα.

ناودان Π. **ναβ-ντάν**, ὀν. ὑδρορρόη, ὀχετός: قلم عرفان — ὀχετὸς καλάμου γνώσεως, ἤτοι κάλαμος ὁμοιάζων ὀχετῷ, διοχετεύων γνώσεις· συνων. میزاب καὶ اولوق βλ.

ناور Π. **ναβέρ**, ὀν. δυνατόν §πλθ. ناوران δυνατά.

ناورد Π. **ναβέρτ**, ὀν. πόλεμος, μάχη.

ناوردگاه Π. **ναβερτ-γκιάχ**, ὀν. πεδίον μάχης.

ناوك Π. **ναβέκ**, ὀν. βέλος [ποιητ.]: — عشق βέλος τοῦ ἔρωτος·|| — چشم βέλος τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἤτοι βλεφαρίς·|| — مژگان τὸ βέλος τῶν βλεφαρίδων·|| — سحری κατάρα πρωϊνὴ [βέλος πρωϊνόν]·|| — قلبی ἀναστεναγμὸς ἐνδόμυχος.

ناوك انداز Π. **ναβὲκ-ἐνταάζ**, ἐπθ. ὁ βάλλων βέλη, τοξότης·§ἀφ. ناوك اندازی **ναβὲκ-ἐνταζί**, τὸ τοξεύειν.

ناولون Ελ. **ναβλούν**, ὀν. ναῦλος: — ایله طونغ ἡ الق ναυλῷ πλοῖον· βλ. καὶ نول.

ناوی Ιτ. **ναβί** ὀν. [nave] τρίστον πλοῖον οὗ καὶ οἱ τρεῖς ἱστοὶ ἔχουσι κεραίας: — لندن بریله وطنلرینه اعاده قلنملری كندی ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν ὀπίσω εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν δι' ἑνὸς τῶν πλοίων αὐτῶν.

ناهب Α. **ναχίπ** [ρζ. نهب] ἐπθ. ὁ διαρπάζων, λεηλατῶν· βλ. منهوب.

ناهد Α. **ναχίτ**, ὀν. λέων· βλ. ἐπόμ.

ناهده Α. **ναχιτὲ** [ἐκ τοῦ نهود ρζ. نهد] ὀν. θ. κόρη ἧς οἱ μαστοὶ σφαιροειδεῖς, ὡς τὸ νεράντζιον· βλ. نارپستان.

ناهق Α. **ναχὴκ** [ρζ. نهق] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ ὀγκώμενος, ὁ ἔχων φωνὴν ὄνου.

ناهل Α. **ναχὶλ** [ρζ. نهل] μτχ. ἐν. ὁ διψῶν.

ناهمتا Π. **νὰ-χεμτά**, ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων ἴσον καὶ ὅμοιον, ἀπαράμιλλος, μοναδικός.

ناهموار Π. **νὰ-χεμβάρ**, ἐπθ. ἀκανόνιστος, ἀνώμαλος· ἀνάρμοστος, ἄτοπος: — ارض γῆ ἀνώμαλος·|| — روزكار καιρὸς ἢ περιστάσεις ἀνώμαλοι·|| — مسلك πορεία ἄτοπος· || — افعال πράξεις ἀνάρμοστοι.

ناهمواری Π. **νὰ-χεμβαρί**, ὀν. τὸ ἀκανόνιστον, τὸ ἀνώμαλον· τὸ ἀνάρμοστον, τὸ ἄτοπον.

ناهی Α. **ναχὶ** [ρζ. نهی] μτχ. ἐν. ὁ ἀπαγορεύων· § θ. ناهیه · § πλθ. نواهی **νεβαχί**· βλ.

ناهید Π. **ναχίτ**, καὶ ناهیده **ναχιτέ**, ὀν. ἡ Ἀφροδίτη [πλανήτης]· § κόρη ἔφηβος.

نای Π. **νάϊ**, ἡ نی **νέϊ**, ὀν. κάλαμος· § βαρύαυλος· βλ. نایزن || — ἡ نای روینه روین σάλπιγξ ὀρειχάλκινος χρησιμεύουσα τὸ πάλαι ἐν ταῖς μάχαις·|| تركی — τουρκικὸς αὐλός, ἄλλως ζουρνᾶς· βλ. سورنا.

نانبان Π. **νὰ-ἐμπὰν** [ἀντὶ نای انبان] ὀν. ἀσκαυλος, κ. γκάϊδα, βλ. غایده.

نایاب Π. **νὰ-γιάπ**, ἐπθ. δυσεύρετος, σπάνιος: — بر آدم ἄνθρωπος σπάνιος·|| — خراب و اهالیسی — اولان بر قریه χωρίον κατηρειπωμένον [χαράπ] καὶ τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι δὲν εὑρίσκονται [ἔρημον κατοίκων]·|| قعر — **κα'ρ νὰ-γιάπ**, οὗ ὁ πυθμὴν [δὲν εὑρίσκεται [ἀπύθμενος]: — قعر دریا πόντος ἀπύθμενος.

نائب Α. **ναϊπ** [ρζ. نوب, βλ. نوبت] μτχ. ἐν. καὶ ὀν. τοποτηρητής, ὁ ἐπέχων θέσιν τινός: — حكومت ἀντιβασιλεύς· § ἱεροδικαστής, κ. Ναΐπης, Καδῆς [συνων. قاضی] λέγεται καὶ نائب الشرع سلانیك نائبی **ναϊπου-σ-σέρ'**: Ναΐπης τῆς Θεσσαλονίκης· § εἰσηγητὴς [νομ.]· § [συντ.]: — فاعل **ναϊπι φα'ϊλ**, τὸ ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ ῥήματος [βλ. فاعل]· § πλθ. نواب **νουββάπ**, Ναΐπηδες, Καδῆδες, ἱεροδικασταί. § θ. نائبه **ναϊπέ**: — حكومت ἀντιβασίλισσα· || حمای — πυρετὸς περιοδικός·||βλ. καὶ نائبه.

نایبان Π. **ναϊ-πάν**, ταὐτὸ نیزن βλ.

نائبه Α. **ναϊπὲ** [θηλ. τοῦ نائب] ὀν. θ. συμφορά, δυστυχία· § πλθ. ὁμλ. نائبات **ναϊπάτ** καὶ ἀνωμ. نوائب **νεβαϊπ**: نوائب و مصائب συμφοραὶ καὶ δυστυχήματα [μεσαϊπ]·|| نائبات لیال συμφοραὶ τῶν νυκτῶν.

نایچه Π. **ναϊ-τσέ**, ὀν. καλαμίσκος, καλάμιον· μικρὸς αὐλός.

نائحه Α. **ναϊχὰ** [ρζ. نوح, βλ. نوحه] ὀν. θ. ὀδυρμός, ὀλοφυρμός· §μοιρολογήτρια, θρηνῳδός, ἤτοι γυνὴ θρηνοῦσα ἐπ' ἀμοιβῇ νεκρὸν καὶ ἀπαριθμοῦσα τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ·§πλθ. ὁμλ. نائحات **ναϊχάτ** καὶ ἀνώμ. نوائح **νεβαϊχ**.

نائره Α. **ναϊρὲ** [ρζ. نور] ὀν. θ. πῦρ, φλόξ: — عشق ἢ سودا — تسكین κατεύνασις τοῦ πυρὸς τοῦ ἔρωτος [σεβδὰ ἢ ἄσκ]·|| — حرب و وغا τὸ πῦρ τοῦ πολέμου· || — غضب τὸ πῦρ τοῦ θυμοῦ·|| — فساد τὸ πῦρ τῆς στάσεως, τῆς ταραχῆς· § πλθ. نوائر **νεβαϊρ**.

نایزن Π. **ναϊ-ζέν**, ἡ نیزن **νεϊ-ζέν**, ὀν. ὁ παίζων τὸν αὐλόν, αὐλητής.

نائل Α. **ναϊλ** [ρζ. نیل] μτχ. ἐν. ὁ ἀξιωθείς, ὁ ἐπιτυχών: — التفات ὁ ἀξιωθεὶς φιλοφροσύνης ||— احسان ὁ ἀξιωθεὶς εὐεργεσίας ‖Ρμ. — اولمق ἀξιοῦμαι, ἐπιτυγχάνω [δοτ.]: — امليه مكافاته اولدی ἠξιώθη τοῦ πόθου αὐτοῦ || — اولمق ἀξιοῦμαι ἀμοιβῆς·|| — اولمق انتخابه حق ἀξιοῦμαι τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκλογῆς· § θ. نائله.

نائلیت Α. **ναϊλ-ιγέτ**, ὀν. θ. τὸ ἀξιοῦσθαί τινος, τὸ ἐπιτυχεῖν, εὐτύχημα, εὐτυχία, ἀπόλαυσις [δοτ.]: — حسن توجهكزه τὸ ἀξιωθῆναι τῆς ὑμετέρας εὐνοίας [χοῦσνι τεβεδζόχουχουνουζέ]·|| — ملاقات سنیهٔ ملوكانه τὸ ἀξιωθῆναι συνεντεύξεως μετὰ τῆς Α. Α. Μ. [τοῦ Σουλτάνου].

نائم Α. **ναϊμ** [ρζ. نوم] μτχ. ἐν. ὁ κοιμώμενος, ὁ καθεύδων: — طفل παῖς καθεύδων·|| — دلبر ὡραία κοιμωμένη· § θηλ. نائمه · § πλθ. ἀνωμ. نیام **νιγιάμ**.

نباء Α. **νεπέ**, ὀν. εἴδησις, ἀγγελία§πλθ. انباء **ἐνπά**·|| βλ. انباء **ἰνπὰ** καὶ نبی **νεπί**.

نبات Α. **νεπάτ** [ρζ. نبت] ὀν. φυτὸν [ἐν γένει πᾶν τὸ φυόμενον, δένδρον, ἢ θά-

μνος, ἡ λαχανικὸν καὶ χόρτον]: ـــ شكر ـــ κρυσταλλοσάκχαρι·‖ ـــ راكب ـــ ἐπίφυτος· ‖ ـــ مائی ـــ φυτὸν ἔνυδρον·§πλθ. نباتات βλ.

نباتات } Α. **νεπατὰτ** [πλθ. τοῦ نبات] ὄν. θ. φυτά : باغچه‌سی — κῆπος φυτῶν· ‖ ـــ علم نباتی· ‖ حشیشهٔ خالده ـــ ριζοκαρπικά· ‖ ذات الالقاح الخفیه ـــ **νεπατάτι ζάτου-λ-ἐλκάχιλ-χαβιγέ,** κρυπτογαμία, ἀγαμία· ‖ ذات الفلقه ـــ **νεπατάτι ζάτου-λ-φιλκά,** μονοκοτυλήδονα· ‖ طفیلیه ـــ **νεπατάτι τουβεϊλιγέ,** ἐνδόφυτα· ‖ ـــ مائیه ἐνυδρόβια· ‖ متشبثه ـــ **νεπατάτι μουτεόεπτισέ,** ἀναρριχώμενα· ‖ متحجره ـــ **νεπατάτι μουτεχαδζὸζιρέ,** ἢ ـــ محجره **νεπατάτι μουχαδζὸδζερέ,** λιθόφυτα· ‖ هوائیه ـــ ἀεριόφυτα.

نباتچه } Π. **νεπατ-τσέ,** ὄν. φυτάριον.

نباتی } Α. **νεπατ-ί,** ἐπθ. φυτικός· § [χημ.] کبریتی ـــ . معدنی ـــ . φυτοθειϊκός· ‖ φυτορυκτός· § ὄν. βοτανικός, ἤτοι ὁ περὶ τὴν βοτανικὴν καταγινόμενος· § πλθ. نباتیون **νεπατιγιούν,** βοτανικοί· § θ. نباتیه **νεπατιγέ.**

نباج } Α. **νεπάδζ,** ὄν. βροντόφωνος [ἄνθρωπος ἢ ζῶον].

نباح } Α. **νιπάχ,** ὄν. ὑλακή, γαύγυσμα : ـــ الکلب **νιπάχου-λ-κέλπ,** ὑλακὴ κυνός· συνών. عوعو.

نباد } Π. **νε-πὰτ** [βλ. باد] ῥῆμ. ἄς μὴ γένῃ [ἐπὶ εὐχῆς, ἢ διαταγῆς].

نباش } Α. **νεπάὰς** [ῥιζ. نبش] ἐπθ. τυμβωρύχος.

نبال } Α. **νεπάλ** [ῥιζ. نبل] ὄν. ὁ κατασκευαστὴς καὶ πωλητὴς βελῶν.

نبال } Α. **νιπάλ,** πλθ. τοῦ نبل **νέπλ,** βλ.

نبالت } Α. **νεπαλέτ,** ὄν. θ. εὐφυΐα· καθαρότης· εὐγένεια· μεγαλεῖον.

نباهت } Α. **νεπαχέτ,** ὄν. θ. τιμή, κλέος, δόξα : ـــ کردونهٔ شوکت نمای شان و **γκερτουνέϊ σεβκὲτ-νουμάϊ σὰν οὺ νεπαχέτ,** ἄμαξα δεικνύουσα μεγαλεῖον κλέους καὶ τιμῆς, ἤτοι ἅμαξα Σουλτανική.

نباهت بخش } Π. **νεπαχὲτ-πάχς,** ἐπθ. ὁ περιποιῶν τιμήν, κλέος: پادشاهزاده حضرتلری برکردونهٔ شوکت نمونه‌ـــ عز و اجلال اولدقلری حالده **πατπσάχημὶζ ἐβένπημὶζ χαζ-ρετλερὶ πὶρ γκερτουνέϊ σεβκὲτ-νουμουνὲ νεπαχετ-πάχσι ἴζζ οὺ ἰδζλὰλ ὀλτουκλαρὴ χαλτέ,** ἢA.A.M. ὁ [Σουλτᾶνος] περιποιοῦσα τιμὴν δόξης καὶ μεγαλείου εἰς μίαν βασιλικὴν ἅμαξαν, ἤτοι ἐποχουμένη μεγαλοπρεπῶς.

نباڤر } Α. **νεπαῖρ,** πλθ. τοῦ περσ. نبیره **νεπιρὲ** [βαρβαρισμός, ὡς τὸ فرامین **φεραμὶν** καὶ τὰ παρόμοια] ὄν. ἔγγονοι.

نبائل } Α. **νεπαῖλ,** πλθ. τοῦ نبیل βλ.

نبت } Α. **νέπτ,** ῥ. ἀφ. τὸ φύεσθαι, βλαστάνειν, βλάστησις· βλ. نبات.

نبذه } Α. **νεπζέ,** ὄν. θ. μικρὰ μερίς, ποσότης, ὀλίγον: ـــ ὀλίγον τι, βραχέως· ‖ بحث ایتمك ایسترم ـــ بوندن بر θέλω νὰ πραγματευθῶ ὀλίγον τι περὶ τούτου, νὰ εἴπω βραχέα τινά.

نبرد } Π. **νεπέρτ,** ὄν. πόλεμος, μάχη, ἀγών.

نبرد آزما } Π. **νεπέρτ-άζμά,** ἐπθ. ὁ λαβὼν πεῖραν τῶν πολέμων, ἐμπειροπόλεμος.

نبرد پیشه } Π. **νεπὲρτ-πισέ,** ὄν. ὁ ἔχων ἔργον τὸν πόλεμον, ὁ ἠσκημένος εἰς τοὺς πολέμους, δεινὸς πολεμιστής, μαχητής.

نبردگاه } Π. **νεπὲρτ-γκιάχ,** ὄν. τὸ πεδίον τῆς μάχης, τὸ θέατρον τοῦ πολέμου.

نبش } Α. **νέπς,** ῥ. ἀφ. ἀποκάλυψις πράγματος κεκαλυμμένου, ἐξόρυξις πράγματος τεθαμμένου, τυμβωρυχία·

نبض } Α. **νάπζ,** κ. **ναμήζ,** ὄν. σφυγμός: ـــ آغاق ktυπᾷ ὁ σφυγμός του, σφύζει· ‖ ـــ باقق ه ـــ παρατηρῶ τὸν σφυγμόν· ‖ ـــ طوتق ی ـــ πιάνω, ἤτοι παρατηρῶ τὸν σφυγμὸν ἀσθενοῦς κτλ. ‖ ـــ یوقلامق ـــ ἐξετάζω τὸν σφυγμόν τινος, μτφ. τὰς διαθέσεις αὐτοῦ, βολιδοσκοπῶ· ‖ هر کسك ـــ کوره شربت ویرر ـــ κατὰ τὸν σφυγμὸν ἑκάστου [**ναπζηνὰ γκιορὲ**] δίδει τὸ σιρόπιον [**σερπέτ**], ἤτοι τὸ φάρμακον [πρμ.]· ‖ [ἰατρ.]: ـــ ذنب الفار **νάπζη ζενέπου-λ-φάρ,** σφυγμὸς τῆς οὐρᾶς τοῦ μυός, μύουρος ἢ μείουρος [ἐπὶ σφυγμοῦ ἀνωμάλου, τοῦ ὁποίου οἱ παλμοὶ ἐξασθενοῦσι βαθμηδόν, ὡς κατὰ τὴν οὐρὰν τοῦ μυός, ἔνθα ἀπολήγει εἰς ὀξύ)· ‖ ـــ ذو الخلل **νάπζη ζοῦ-λ-χαλέλ,** ἢ مختل ـــ **νάπζη μουχτέλλ,** σφυγμὸς ἄτακτος, ἄνισος· ‖ ـــ قرعین **νάπζη κα-**

ρὶέϊν, ἢ مضاعف ـــ **νάπζη μουζα'άφ,** σφυγμὸς δίκροτος, ἤτοι δὶς ἐπαναλαμβανόμενος· ‖ ـــ منشاری **νάπζη μινσαρί,** σφυγμὸς ἑρπητικός· ‖ نملی ـــ **νάπζη νεμλί,** σφυγμὸς μυρμηκώδης, ἤτοι ἀδύνατος καὶ συχνός· ‖ نویس ـــ **νὰπζ-νουβίς,** σφυγμογράφος, ὄργανον μετροῦν τὸν σφυγμόν· ‖ وریدی ـــ **νάπζη βεριτί,** σφυγμὸς φλεβός· ‖ هابط ـــ **νάπζη χαπίτ,** σφυγμὸς ἀφανὴς διὰ τῆς ἐλαχίστης πιέσεως παύων.

نبض آشنا } Π. **νὰπζ-άσινά,** ἐπθ. ὁ γινώσκων τὸν σφυγμόν, ἤτοι τὰς διαθέσεις τινός: ای طبیب حاذق ـــ ی درد دل خستهٔ مجرم بکا چاره الله عشقه بر ὦ ἰατρὲ ἔμπειρε, ὅστις γινώσκεις τὸ πάθος τῆς ψυχῆς· πάσχω ἐκ τοῦ ἀποχωρισμοῦ **[χαστάϊ χέδζρ-ιμ]**· θεραπείαν δι' ἐμέ, πρὸς Θεοῦ **[ἀλλὰχ ἀσκινά]**· § πλθ. نبض آشنایان· βλ. καὶ نبضکیر.

نبضان } Α. **νεπεζάν,** ὄν. σφύξις, σφυγμὸς ἤτοι τὸ κτύπημα τοῦ σφυγμοῦ: ـــ غیر منتظم κακοσφυγμία, ἀταξία σφυγμοῦ.

نبضکیر } Π. **ναπζ-γκίρ,** ἐπθ. ὁ δοκιμάζων τὸν σφυγμόν, τὰς διαθέσεις· βλ. نبض آشنا.

نبضه } Α. **ναπζά,** ὄν. θ. τὸ σφύζειν τὴν ἀρτηρίαν ἅπαξ, εἷς σφυγμός.

نبضی } Α. **ναπζ-ί,** ἐπθ. σφυγμικός· § θ. نبضیه.

نبط } Α. **νέπτ,** ὄν. κ. ἀρχαῖος λαὸς τῆς Ἀραβίας· § ἀνάβλυσις ὕδατος.

نبطی } Α. **νεπτί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ λαῷ نبط· § θ. نبطیه.

نبع } Α. **νέπ',** ῥ. ἀφ. ἀνάβλυσις ὕδατος ἐκ πηγῆς ἢ ἀγιάσματος· § ὄν. φηγὸς [τ. قابن آغاجی] ‖βλ ἐπόμ.

نبعان } Α. **νεπ'εάν,** ῥ. ἀφ. ταὐτὸ نبع. ‖ Ρμ. οὐδ. ἀναβρύω, ἀναβλύζω [ὕδωρ ἐκ πηγῆς, ἢ ἀγιάσματος].

نبق } Α. **νεπὰκ** καὶ **νέπκ,** ὄν. ἀγριοκέρασον· ‖ آغاجی ـــ ἀγριοκέρασος.

نبل } Α. **νέπλ,** ὄν. βέλος· τὸ κατασκευάζειν βέλη· §πλθ. نبال **νιπὰλ** καὶ انبال **ἐνπάλ.**

نبوت } Α. **νουπουββέτ,** ὄν. θ. τὸ προφητικὸν χάρισμα, προφητεία : كلك ـــ ἔρχεται [θεόθεν εἰς προφήτην] τὸ προφητικὸν χάρισμα.

نبوتپناه } Π. **νουπουββετ-πενάχ,** ἐπθ. ὁ ὢν τὸ στήριγμα τῆς προφητείας, μέγας προφήτης [ἐπὶ Μωάμεθ]· βλ. رسالتپناه.

نبوتپناهی } Π. **νουπουββὲτ-πεναχί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ μεγάλῳ προφήτῃ, προφητικός [ἐπὶ Μωάμεθ]· βλ. رسالتپناهی.

نبود } Π. **νεπούτ,** βλ. بود.

نبوع } Α. **νουπού',** ταὐτὸ نبع καὶ نبعان.

نبوی } Α. **νεπεβὶ** [ἐκ τοῦ نبوت] ἐπθ. προφητικός : مولد ـــ **μεβλὶτι νεπεβί,** γέννησις προφητική, ἤτοι τοῦ προφήτου Μωάμεθ· ‖ حدیث ـــ προφητικὴ ῥῆσις [τοῦ Μωάμεθ]· § θ. نبویه : هجرت ـــ **χιδζρέτι-νεπεβιγέ,** ἡ ἀπὸ Μέκκας εἰς τὴν Μεδινὰν μετάβασις τοῦ προφήτου Μωάμεθ, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἄρχεται ἡ παρὰ Μωαμεθανοῖς χρονολογία.

نبی } Α. **νεπὶ,** ὄν. προφήτης, ὁ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀπεσταλμένος : ولی ـــ **νεπίγιδ-λλαχ,** ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ [ἐπὶ Μωάμεθ]· ‖ ذیشان ـــ **νεπὶϊ ζισάν,** κλεινὸς προφήτης [Μωάμεθ]· § πλθ. انبیاء **ἐνπιγιά :** ـــ خاتم ال **χατίμου-λ-ἐνπιγιά,** τὸ ἐπισφράγισμα τῶν προφητῶν, ἢ ـــ سلطان **σουλτάνι ἐνπιγιά,** ἡ κορωνὶς [βασιλεὺς] τῶν προφητῶν [ἐπὶ Μωάμεθ].

نبیذ } Α. **νεπίζ,** ὄν. γλεῦκος ἢ οἶνος φοινικος [ἢ καὶ σταφυλῆς, ἢ μέλιτος].

نبیر } Π. **νεπὶρ** καὶ نبیره **νεπιρέ,** ὄν. ἔγγονος, ἤτοι υἱὸς υἱοῦ ἢ κόρης· § πλθ. نبائر **νεπαΐρ** [βαρβ.]· ‖βλ. ἐπόμ.

نبیسه } Π. **νεπισέ,** ὄν. ἔγγονος [τέκνον υἱοῦ].

نبیل } Α. **νεπίλ,** ἐπθ. ὁ ἐπὶ ἀγχινοίᾳ, προσωπικῇ ἀξίᾳ καὶ γένει διακρινόμενος, εὐγενὴς τὴν καταγωγήν, ὁ ὑψηλῆς περιωπῆς· § ἔμπειρος ἐν τῇ τοξευτικῇ· βλ. نجیل· § πλθ. نبال **νιπὰλ** καὶ نبل **νουπούλ·** § θ. نبیله βλ.

نبیله } Α. **νεπιλέ,** θ. τοῦ προηγ. βλ.§ὄν. γυνὴ ὑπερέχουσα κατὰ τὸ κάλλος·§πλθ. نبائل **νεπαΐλ.**

نبیه } Α. **νεπὶχ** [βλ. نباهت] ἐπθ. εὐγενής, κλεινός, περιώνυμος.

نتاج } Α. **νετάὸζ,** ῥ. ἀφ. τὸ τίκτειν, γεννᾶν ἢ γεννᾶσθαι [ἐπὶ ζώου].

نتانت A. **νετανὲτ** [ρζ. نتن, βλ. منتن] ὄν. θ. δυσωδία ἰδίᾳ θειώδους φύσεως, δηλητηρίασις διὰ θειούχου ὀσμῆς· ‖ الا نتف — **νετάνετου-λ-ἔνφ,** ὀζαινα, ἤτοι δυσώδης πληγὴ τῆς ρινός· συνών. قرحهٔ خبیثوم .

نتائج A. **νεταῖζ** [πλθ. τοῦ نتیجه] ὄν. θ. συνέπειαι, ἀποτελέσματα, ἐκβάσεις, ὑποθέσεις, συμπεράσματα, πορίσματα : حسنه — καλαὶ συνέπειαι· ‖ وخیمه — κακαὶ συνέπειαι.

نتف A. **νέτφ,** ρ. ἀφ. ψίλωσις, μάδησις τριχῶν [ἰατρ.].

نتکیم T. **νίτεκιμ,** βλ. نته .

نتو A. **νουτούθ,** ρ. ἀφ. τὸ ἐξοιδαίνεσθαι [ἐπὶ μελῶν τοῦ σώματος].

نتوء A. **νουτού,** ὄν. ἀπόφυσις [χειρ.]: ء — ناتئ ἢ کاذب ἢ حامض ἐπίφυσις· ‖ ء — سنی **νουτοΐ̈ σιννί,** ὀδοντοειδὴς ἀπόφυσις τοῦ δευτέρου τραχηλικοῦ σπονδύλου· §πλθ. نتوآت **νουτουάτ.**

نته Ιτ. **νέτε** [netto] ὄν. ἐκκένωσις τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου [ναυτ.] ‖ Ρμ. ايتمك — ἐκκενῶ, ἀδειάζω κτλ.

نته T. **νίτε,** ἐπρ. ἐν χρήσει μετὰ τοῦ کم ἢ کیم ἤτοι نته کیم **νίτεκι,** ἢ **νίτεκιμ,** οἷον, ὡς, παραδείγματος χάριν [π. χ.]: « کیم » بعضاً ابهام ایچون استعمال اولنور — کیم کلدی بیلمیورم دینلور ἢ «**κὶμ**=τίς» ἐνίοτε εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ ἀοριστίας· π.χ. «τὶς ἦλθε δὲν γινώσκω» λέγομεν.

نته کیم T. **νίτεκιμ,** βλ. προηγ.

نتیجه A. **νετιδζὲ** [ρζ. نتج] ὄν. θ. τὸ ἔκ τινος ἀπορρέον, ἤτοι ἔκβασις, ἀποτέλεσμα, συνέπεια πράξεως, λόγου, συλλογισμοῦ, τέλος, συμπέρασμα, πόρισμα: حسنه ء — καλὴ ἔκβασις· ‖ وخیمه ء — κακὴ ἔκβασις· ‖ کلام ء — τὸ συμπέρασμα τοῦ λόγου, ἐπὶ τέλους, ἐνὶ λόγῳ· ‖ ء — تدقیقات τὸ πόρισμα τῶν ἐξετάσεων· ‖ سی — بر چوق مساعی — سنده ... اولمق ὡς συνέπεια· ‖ معلومات استحصال اولنان γνώσεις ἐπιτευχθεῖσαι κατόπιν [**νετιδζεσινὲ**] πολλῶν προσπαθειῶν· ‖ محاکمه — سنده ... اکلاشلمشدر κατόπιν ἀλληλογραφίας ἐγνώσθη ... ‖ محاکمه — سنده ... قرار ویرلمشدر κατόπιν διαδικασίας ἀπεφασίσθη . . . ‖ ایشه — بر — ویرمك ὁίδω ἐν τέλος εἰς τὴν ὑπόθεσιν· ‖ سی — جیقمامش مذاکرات αἱ διαπραγματεύσεις δὲν ἔσχον ἀποτέλεσμα, ἐματαιώθησαν, ἀπέτυχον. §πλθ. نتایج **νεταῖζ,** βλ.λ. § βλ. نتیجه بخش καὶ نتیجه پذیر .

نتیجه بخش Π. **νετιδζε-πάχ̈,** ἐπθ. ὁ δίδων ἔκβασιν, ἀποτέλεσμα, ἐκ τοῦ ὁποίου δύναταί τις νὰ ἐξάξῃ πόρισμά τι : — موفقیت اولق δίδω ἔκβασιν ἐπιτυχίας [**μουβεφφακηγέτ**], στέφω δι' ἐπιτυχίας.

نتیجه پذیر Π. **νετιδζε-πεζίρ,** ἐπθ. ὁ λαμβάνων ἔκβασιν, ὁ καταλήγων: — موفقیت اولق λαμβάνω ἔκβασιν ἐπιτυχίας [**μουβεφφακηγέτ**], στέφομαι ὑπὸ ἐπιτυχίας.

نتیجه سز T. **νετιδζε-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ἀποτελέσματος, ἢ συνεπείας, ἢ ἐκβάσεως, ὁ μὴ ἐπιφέρων κανὲν ἀποτέλεσμα, καμμίαν συνέπειαν· ἀντίθ. نتیجه لی.

نتیجه لندیرمك T. **νετιδζε-λεντιρμέκ,** ρμ. μτδ. φέρω εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, κάμνω νὰ λάβῃ τέλος, ἔκβασιν, νὰ καταλήξῃ [αἰτ.]: — مذاکراتی تدقیقاتی ، φέρω εἰς τέλος τὰς διαπραγματεύσεις, τὰς ἐξετάσεις· ‖ — اختلافی φέρω εἰς τέλος τὴν διένεξιν, κάμνω νὰ καταλήξῃ.

نتیجه لمك T. **νετιδζε-λεμμέκ,** ρμ. μσ. ἢ οὐδ. λαμβάνω ἀποτέλεσμα, συνέπειαν, τέλος, ἔκβασιν, καταλήγω: — مذاکرات αἱ συζητήσεις, αἱ διαπραγματεύσεις λαμβάνουσι τέλος, καταλήγουσι.

نتیجه لی T. **νετιδζε-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἀποτέλεσμα, συνέπειαν, ἔκβασιν, ὁ ἐπιφέρων συνέπειαν· ἀντίθ. نتیجه سز

نثار A. **νεσσὰρ** [ρζ. نثر] ἐπθ. ὁ ραίνων, διαχέων, διασκορπίζων.

نثار A. **νισὰρ** [ρζ. نثر] ρ. ἀφ. τὸ ραίνειν, διαχέειν, διασκορπίζειν, ἐπιδαψιλεύειν· ὅ,τι ραίνει τις, ὡς· τὰ χρήματα τὰ ραινόμενα κατὰ τὸν γάμον. ‖ Ρμ. ايتمك — ραίνω, διαχέω κτλ. [αἰτ.]· § ἐν συνθέσει : ὁ ραίνων, διαχέων, ἐπιδαψιλεύων: — زر **ζερ-νισάρ,** ὁ ραίνων, διαχέων χρυσόν· ‖ — جوهر **ὄζεβχὲρ-νισάρ,** ὁ ραίνων, διαχέων ἀδάμαντας, καὶ — در **τὸὐρρ-νισάρ,** ὁ ραίνων, διαχέων μαργαρίτας· μτφ. εὔγλωττος, εὐφραδής· ‖ — پرتو **περτὲβ-νισάρ,** ὁ διαχέων ἀκτῖνας, λάμψιν, ἀκτινοβολῶν· ‖ — لامع **λαμι'ὰ-νισάρ,** ὁ λάμψιν διαχέων, λάμπων, λαμπρός.

نثارچین Π. **νισὰρ-τσίν,** ἐπθ. ὁ συλλέγων ὅ,τι ραίνεται, διαχέεται· βλ. نثار.

نثر A. **νέσρ,** ἢ **νεσίρ,** ρ. ἀφ. τὸ ραίνειν, διαχέειν κτλ. βλ. نثار · § λόγος πεζός· ἀντίθ. شعر **σί'ρ,** ποίησις· §[βοτ.] γονιμοποίησις.

نثراً A. **νέσρ-εν,** ἐπρ. εἰς πεζὸν λόγον.

نثره A. **νεσρέ,** ὄν. θ. τὸ ἐν μέσῳ τοῦ ἄνω χείλους τοῦ ἀνθρώπου χώρισμα ἢ λακκίδιον, ὅπερ ἐν τῷ ἀνδρὶ χωρίζει τοὺς δύο μύστακας· ρώθων· συν. خیشوم.

نثیر A. **νεσίρ,** ὄν. πταρμὸς ζώων.

نجابت A. **νεδζαπὲτ** [ρζ. نجب] ὄν. θ. εὐγένεια καταγωγῆς, τὸ ἐξ εὐγενῶν ἕλκειν τὸ γένος : — کیی یه سرمایهٔ اعتباردر ἡ εὐγένεια εἰς τὸν ἄνθρωπον εἶναι κεφάλαιον ὑπολήψεως [πρμ.]· ‖ βλ. نجابتپناه ، نجابتلی .

نجابتپناه Π. **νεδζαπετ-πενάχ̈,** ἐπθ. ὁ ὢν τὸ ἄσυλον, τὸ στήριγμα τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς, ὑψηλότατος [ἐπὶ ὀθωμανῶν πριγκήπων, ἤτοι βασιλοπαίδων].

نجابتپناهی Π. **νεδζαπετ-πεναχί,** ἀφ. εὐγένεια, ὑψηλότης, καὶ ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ ὑψηλοτάτῳ [ἐπὶ ὀθωμανῶν πριγκήπων]: لرنده — **μα'γέτι ἀλιγέϊ νεδζαπετ-πεναχιλερινδέ,** εἰς τὴν ἀκολουθίαν, ἤτοι ὡς ἀκόλουθος τῆς Α. Ὑψηλότητος [τοῦ πρίγκηπος..].

نجابتلو T. ἢ نجابتلی **νεδζαπετ-λοῦ,** ἐπθ. εὐγενὴς τὴν καταγωγήν· § τίτλος τιμητικὸς διδόμενος ὁμοῦ μετὰ τοῦ دولتلو εἰς τοὺς ὀθωμανοὺς πρίγκηπας, ἤτοι βασιλόπαιδας: افندی حضرتلری — شهزاده جوانبخت دولتلو ἢ Α. Ὑψηλότης ὁ ἐξοχώτατος καὶ εὐγενέστατος εὐτυχὴς πρίγκηψ **[ἀεχζαπέϊ ὄζουδὰν-πάχ̈τ],** ἤτοι ἡ Α. Ὑψηλότης ὁ πρίγκηψ . . .

نجات A. **νεδζάτ,** ρ. ἀφ. θ. ἀπολύτρωσις, σωτηρία: النجاة فی الصدق **ἐν-νεδζάτου φὶ-σ-σήπκη,** ἡ σωτηρία ἐν τῇ ἀφοσιώσει, ἐν τῇ τιμιότητι· ‖ یوقدر — οὐκ ἔστι σωτηρία· ‖ بولق — εὑρίσκω σωτηρίαν, σώζομαι [ρν]: دشمندن بولق — σώζομαι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν.

نجاح A. **νεδζάχ̈,** ὄν. ἐπιτυχία, νίκη, σωτηρία : بولق — ἐπιτυγχάνω· ‖ راهکزین وسائك طریق فوز و فلاح **πατιγέϊ νεδζάχ̈ βὲ σαλίκι ταρήκι φὲβζ οὐ φελάχ̈,** ὁ ἐκλέγων τὴν ὁδὸν **τῆς πεδιάδος τῆς σωτηρίας** καὶ ὁ ἀκολουθῶν τὴν ὁδὸν **τῆς ἀπολυτρώσεως** καὶ εὐτυχίας.

نجاد A. **νιδζάτ,** ὄν. τελαμών, ἤτοι τὸ λωρίον τοῦ ξίφους· ‖ — الـ طویل **ταβίλουν-νιδζάτ,** ἀνὴρ ὑψηλοῦ ἀναστήματος.

نجاده A. **νεδζατὲ** [ρζ. نجد βλ. نجدت] ὄν. θ. ἀνδρεία, γενναιότης, ἡρωϊσμός.

نجار A. **νεδζεδζάρ,** ὄν. τέκτων, λεπτουργός, ξυλουργός.

نجار A. **νιδζάρ,** ὄν. καταγωγή, γένος.

نجارت A. **νιδζαρέτ,** ὄν. θ. τεκτονική, λεπτουργική, ξυλουργική.

نجاست A. **νεδζασὲτ** [ρζ. نجس] ὄν. θ. ἀκαθαρσία, ὡς κόπρος, οὖρον· ἀκαθαρσία πράγματος θεωρουμένου θρησκευτικῶς ὡς ἀκαθάρτου.

نجاستلی T. **νεδζασετ-λί,** ἐπθ. ἀκάθαρτος· βλ. προηγ.

نجاشی A. **νεδζασί,** ὄν. τίτλος τοῦ βασιλέως τῆς Ἀβυσσηνίας, ὡς ὁ τίτλος Καῖσαρ: حبش ء — **νεδζασὶϊ χαπὲς,** ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀβυσσηνίας.

نجام A. **νεδζδζὰμ** [ρζ. نجم] ἐπθ. ἀστρονόμος, ἀστρολόγος· βλ. منجم.

نجائب A. **νεδζαῖπ** [πλθ. τοῦ نجیبه] ὄν. θ. πράγματα εὐγενῆ καὶ ἔξοχα : القرآن — **νεδζαῖπου-λ-κουρ'άν,** κεφάλαια [سوره] ἢ ἐδάφια [آیت] τοῦ Κορανίου πραγματευόμενα περὶ τοῦ ἐνιαίου τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν προσόντων αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦτο θεωρούμενα ὡς ὑψηλότερα τῶν ἄλλων.

نجد A. **νέδζ,** κ. **νεδζούτ,** ὄν. τόπος ὑψηλός· §τὰ ὑψηλότερα μέρη τῆς Ἀραβίας.

نجدت A. **νεδζέτ,** ὄν. θ. ἀνδρεία, γενναιότης, ἡρωϊσμός, ἤτοι τὸ νὰ δύναταί τις νὰ νὰ πράττῃ ἔργα, ἅτινα ἄλλοι ἀδυνατοῦσι.

نجس A. **νεδζές,** ὄν. ἀκαθαρσία, κόπρος· § ἐπθ. **νεδζίς,** ἀκάθαρτος· βλ. نجیس.

نجف A. **νεδζέφ,** ὄν. ὕψωμα ἐφ' οὗ τὸ ὕδωρ δὲν δύναται ν' ἀνέλθῃ· λόφος· ὄνομα κωμοπόλεως περσικῆς ἔνθα κεῖται ὁ τάφος τοῦ Ἀλῆ· εἶδος λίθου ὁμοίου πρὸς ἀδάμαν-

τα καὶ εὑρισκομένου ἐν τῇ κωμοπόλει ταύτῃ § πλθ. نجاف **νιδζὰφ** καὶ انجاف **ἐνδζάφ**.

نجك | Τ. **νεδζέκ**, ταὐτὸ ناجاق βλ.

نجل | Α. **νέδζλ**, δν. γόνος, γένος, τέκνον : نجيب — ἢ نجيل — εὐγενὴς γόνος· || آيا اوليسك — نبيلنك قلبنى اشغال ايدەجك خيالر بونلرميدر αὗται εἶναι λοιπὸν αἱ σκέψεις, αἵτινες δέον νὰ ἐπασχολῶσι τὴν καρδίαν τοῦ εὐγενοῦς υἱοῦ [**νέδζλι νεπὶλ**] τοῦ Ὀδυσσέως; § τὸ ρίπτειν· § πλθ. انجال **ἐνδζάλ**.

نجم | Α. **νέδζμ**, ἢ **νεδζίμ**, δν. ἀστήρ, ἄστρον· μτφ. τύχη, κ. ἀστρικόν· § [φυσ. ἱστ.]: البحر — **νέδζμου-λ-πάχρ**, μέδουσα, κ. βυζιὰ τῆς θαλάσσης· τ. دكز فرجى || بحرى — **νέδζμι πα-χρί**, ἀστερίας, κ. σταυρὸς [εἶδος ἐχινοδέρμων τ. دكز يلديزى]· § πλθ. نجوم **νουδζοὺμ** καὶ انجم **ἐνδζούμ** βλ.

نجمى | Α. **νεδζμ-ί**, ἐπθ. ὁ τῶν ἀστέρων, ὁ ἀνήκων εἰς τοὺς ἀστέρας· § [ἀνατ.] ἀστερόνευρος· συνών. كوكبى βλ. § θηλ. نجميه.

نجوم | Α. **νουδζοὺμ** [πλθ. τοῦ نجم] δν. ἄστρα, ἀστέρες : علم — ἀστρολογία· || اهل — ἀστρολόγος.

نجومى | Α. **νουδζουμί**, ἐπθ. ἀστρονομικός· § θ. نجوميه.

نجوى | Α. **νεδζβά**, ρ. ἀφ. θ. τὸ ψιθυρίζειν ἢ τὸ λέγειν κρυφίως λόγον· μυστικόν.

نجه | Τ. **νέ-δζε** καὶ نجى **νε-δζί**, βλ. نه καὶ نەجى.

نجى | Α. **νεδζὶ** [ἐκ τοῦ نجوى] ἐπθ. ὁ ψιθυρίζων ἢ λέγων μυστικά, ἔμπιστος, μυστικοσύμβουλος.

نجيب | Α. **νεδζὶπ** [ἐκ τοῦ نجابت, ρζ. نجب] ἐπθ. εὐγενής, ὁ ἐξ εὐγενῶν ἕλκων τὸ γένος, ὁ καλῆς καταγωγῆς [ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων]: الاصل — **νεδζίπου-λ-ἄσλ**, ὁ εὐγενὴς τὴν καταγωγήν· || قوم — λαὸς εὐγενής· || ذات — ἄνθρωπος εὐγενής· || آت — ἵππος καλῆς καταγωγῆς· § θ. نجيبه : ملت — عثمانيه **μιλλέτι νεδζιπέϊ ὀσμανιγέ**, τὸ εὐγενὲς ὀθωμανικὸν ἔθνος· || — ناقه θηλεία κάμηλος καλῆς καταγωγῆς· § πλθ. انجاب **ἐνδζὰπ** καὶ نجائب **νεδζαῖπ**.

نجيبانه | Π. **νεδζιπ-ανέ**, ἐπθ. ὁ ἁρμόζων εὐγενεῖ [λόγος, πρᾶξις κτλ.].

نجيس | Α. **νεδζὶς** [ἐκ τοῦ نجاست ρζ. نجس] ἐπθ. ἀκάθαρτος, ρυπαρός· βλ. نجس.

نجيد | Α. **νεδζὶτ** [ρζ. نجد] ἐπθ. ἥρως, γενναῖος· § τεθλιμμένος.

نجيل | Α. **νεδζὶλ** [ρζ. نجل] ἐπθ. εὐγενὴς τὴν καταγωγήν : نجل — γόνος εὐγενής.

نجيم | Α. **νουδζεϊμ** [ὑποκ. τοῦ نجم] δν. ἀστερίσκος [βοτ.].

نحاة | Α. **νεχάτ**, δν. μέρος, περίχωρα [βλ. ناحيه]: اهل ال — **ἔχλου-ν-νεχάτ**, ξένος.

نحات | Α. **νουχὰτ** [πλθ. τοῦ نحوى] δν. γραμματικοὶ ἐνασχολούμενοι περὶ τὴν σύνταξιν· βλ. صرفيون.

نحارير | Α. **νεχαρίρ**, πλθ. τοῦ نحرير βλ.

نحاس | Α. **νεχχὰς** [ἐκ τοῦ نحاس **νουχάς**, χαλκός] ἐπθ. χαλκεύς· τ. باقرجى.

نحاس | Α. **νιχάς**, δν. ἦθος, φύσις.

نحاس | Α. **νουχάς**, δν. χαλκός: معدنى — τὸ μέταλλον τοῦ χαλκοῦ.

نحاسى | Α **νουχασ-ί**, ἐπθ. χαλκοῦς, χάλκινος· § θ. نحاسيه: — اوانى **ἐβανίϊ νουχασιγέ**, σκεύη χάλκινα.

نحاط | Α. **νουχάτ**, δν. λυγμός.

نحاف | Α. **νιχάφ**, πλθ. τοῦ نحيف βλ.

نحافت | Α. **νεχαφὲτ** [ρζ. نحف] δν. θ. ἰσχνότης τοῦ σώματος, λειποσαρκία [ἰατρ.]: جسم ἢ وجود — ἰσχνότης τοῦ σώματος.

نحال | Α. **νεχάλ**, δν. ἰσχνότης τοῦ σώματος, λέπτυνσις [ἰατ.].

نحت | Α. **νάχτ**, ρ. ἀφ. τὸ πελεκᾶν ξύλα ἢ λίθους· § τὸ ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων λέξεων διὰ συγχωνεύσεως κατασκευάζειν μίαν λέξιν· βλ. منحوت.

نحر | Α. **νάχρ**, δν. λαιμός § ρ. ἀφ. τὸ σφάζειν, θυσιάζειν, σφαγή, θυσία: يوم ال — **γέβμου-ν-νάχρ**, ἡ ἡμέρα τῶν θυσιῶν [βλ. قربان] || الجنين — **νάχρου-λ-δζενίν**, ἀποχώρισις τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐμβρύου ἐν τῇ μήτρᾳ· § τὸ τιθέναι κατὰ τὴν προσευχὴν τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς.

نحرير | Α. **νηχρίρ**, ἐπθ. πεπειραμένος, ἱκανός, πολύπειρος, συνετός, σοφός: عالم — ἢ فاضل — σοφὸς βαθύς· § πλθ. نحارير **νεχαρίρ**.

نحريرانه | Π. **νηχριρ-ανέ**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ἱκανῷ, πολυπείρῳ, σοφῷ : آثار بركزيدۀ — لرى **ἀσάρι περγκιζιδέϊ νηχριρανιλερί**, τὰ σοφὰ ὑμῶν συγγράμματα.

نحز | Α. **νάχζ**, ρ. ἀφ. τὸ ὠθεῖν, κ. σκουντῶ· § τὸ κοπανίζειν ἐν ἰγδίῳ πέπερι κτλ.

نحس | Α. **νάχς**, δν. ἀπαισιότης· § ἐπθ. ἀπαίσιος : بخت — τύχη ἀπαισία· § δν. ἄστρον ἀπαίσιον : اكبر — **νάχσι ἐκπέρ**, ὁ Κρόνος· || اصغر — **νάχσι ἀσγάρ**, ὁ Ἄρης· § δυϊκ. نحسان **ναχσὰν** καὶ نحسين **ναχσέϊν**, οἱ δύο ἀστέρες, ἤτοι ὁ Κρόνος καὶ ὁ Ἄρης θεωρούμενοι ὡς ἀπαίσιοι.

نحسان | Α. **ναχσάν**, βλ. نحس.

نحسين | Α. **ναχσέϊν**, βλ. نحس.

نحفا | Α. **νουχαφά**, πλθ. τοῦ نحيف βλ.

نحل | Α. **νάχλ**, δν. περιληπτ. μέλισσαι § πλθ. نحول **νουχούλ**.

نحل | Α. **νούχλ**, πλθ. τοῦ نحله **νηχλέ**, βλ.

نحله | Α. **ναχλέ**, δν. θ. μέλισσα.

نحله | Α. **νηχλέ**, δν. θ. προγαμιαία δωρεά· § ἀξίωσις, ἀγωγή· § ἔθνος· § πλθ. نحل **νούχλ** : ملل و — **μιλὲλ οὐ νούχλ**, λαοὶ καὶ ἔθνη.

نحمه | Α. **ναχμέ**, δν. θ. φωνὴ ἐξερχομένη ἐκ τοῦ στήθους.

نحنحه | Α. **ναχναχά**, δν. θ. ὁ ρόγχος τοῦ λαιμοῦ ὁ παραγόμενος ἐκ τῆς συσσωρεύσεως φλέγματος, βὴξ ἀνθρώπου προσπαθοῦντος νὰ ἐκβάλῃ τὸ ἐν τῷ λαιμῷ αὐτοῦ φλέγμα.

نحن | Α. **ναχούν**, βλ. فيه.

نحو | Α. **νάχβ**, δν. μέρος, διεύθυνσις· § σύνταξις, μέρος τῆς γραμματικῆς πραγματευόμενον τοὺς κανόνας τῆς ὀρθῆς πλοκῆς τῶν λέξεων : علم — ἡ ἐπιστήμη τῆς συντάξεως· § πλθ. انحا **ἐνχά**, μέρη, πέριξ· || βλ. ناحيه.

نحوست | Α. **νουχουσὲτ** [ρζ. نحس] δν. θ. ἀπαισιότης, κακὸς οἰωνός : طالع — ἀπαισιότης τῆς τύχης.

نحوستلى | Τ. **νουχουσετ-λί**, ἐπθ. ἀπαίσιος, δυσοιώνιστος.

نحول | Α. **νουχούλ**, πλθ. τοῦ نحل βλ.

نحول | Α. **νουχούλ**, δν. μεγάλη ἐξασθένησις, ἀτονία, μαρασμός.

نحوى | Α. **ναχβ-ί**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ συντάξει, συντακτικός § θ. نحويه : قواعد — **καβα'ίτι ναχβιγέ**, κανόνες συντακτικοί· || βλ. ἑπόμ.

نحوى | Α. **ναχβ-ί**, δν. γραμματικὸς ἀσχολούμενος ἢ γινώσκων καλῶς τὴν ἀραβικὴν σύνταξιν· § πλθ. ὁμλ. نحويون **ναχβιγιούν**, καὶ ἀνωμ. نحات **νουχάτ**· || βλ. صرفيون.

نحويون | Α. **ναχβιγιούν**, βλ. προηγ.

نحيب | Α. **νεχίπ**, δν. θρῆνος καὶ κλαυθμός, ὀδυρμός, οἰμωγή.

نحير | Α. **νεχὶρ** [ρζ. نحر] ἐπθ. ἐσφαγμένος : اشتر — κάμηλος ἐσφαγμένη· || كوسفند — πρόβατον ἐσφαγμένον.

نحيره | Α. **νεχιρέ**, δν. θ. ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ μηνὸς ἢ ἡ τελευταία νὺξ αὐτοῦ.

نحيس | Α. **νεχίς**, ἐπθ. ἄφορος : سال — ἔτος ἄφορον § ἀπαίσιος.

نحيف | Α. **νεχὶφ** [ἐκ τοῦ نحافت ρ. نحف] ἐπθ. ἰσχνός, λεπτός, ἀδύνατος [ἄνθρωπος, σῶμα]: جسم ἢ وجود — σῶμα ἰσχνόν, λεπτόν· || مرد — ἄνθρωπος ἰσχνός· § πλθ. نحاف **νιχὰφ** καὶ نحفا **νουχαφά**.

نخ | Π. **νάχ**, δν. σχοινίον· νῆμα, στήμων.

نخاع | Α. **νουχά'**, δν. νωτιαῖος μυελός, καλούμενος καὶ شوكى — **νουχά'ϊ σεβκί**, ἢ خ شوكى **μούχχι σεβκί**· || مستطيل — **νουχά'ϊ μουστετίλ**, ὁ ἐπιμήκης μυελός· || فلج — παραλυσία [φὲλδζ] τοῦ νωτιαίου μυελοῦ.

نخاله | Α. **νουχαλέ**, δν. θ. πρᾶγμα ἐκλεκτόν, ἄλευρον κοσκινισμένον· τὸ ἐν τῷ κοσκίνῳ ἐναπομεῖναν πίτυρον.

نخالى | Α. **νουχαλὶ** [βλ. προηγ.] ἐπθ. πιτυριώδης· § θ. نخاليه.

نخام A. **νουχάμ,** ὀν. φλέγμα [συνών. بلغم].

نخامی A. **νουχαμ-ί,** ἐπθ. φλεγματικός· § θ. نخامیه.

نخاوره A **νεχαβιρέ,** πλθ. τοῦ نخوار.

نخبه A. **νουχπέ,** ὀν. θ. τὸ ἐκλεκτόν, τὸ ἄνθος ἤτοι ἡ οὐσία, τὸ ἄκρον ἄωτον: آمال خیر اشتمال حضرت شهریاری — . τὸ ἄκρον ἄωτον τῶν ἀγαθῶν πόθων **[ἀμάλι χαϊρ-ιάτιμάλι]** τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος **[χαζρέτι ἀεχριγιαρί]**· سلاطین . — **νουχπέϊ σελατίν,** τὸ ἄνθος τῶν Σουλτάνων, ὁ ἄριστος τῶν Σουλτάνων· § συνευθυμῶν, σύντροφος· § πλθ. نخب **νουχάπ.**

نخجیر Π.**ναχζίρ,** ὀν. τὸ ὀρθὸν نخجیر **ναχτσίρ,** ὀν. αἴγαγρος, ἄγρα, θήρα, κυνήγιον.

نخجیرکاه Π. **ναχζίρ-γκιάχ,** ὀν. τόπος ἄγρας, θήρας, κυνηγίου, τόπος εὔθηρος.

نخجیرکیر Π. **ναχζίρ-γκίρ,** ὀν. θηρευτής, κυνηγός.

نخجیروان Π. **ναχζίρ-βάν,** ὀν. ταὐτὸ προηγ.

نخره A. **ναχρέ,** ὀν. θ. νέκρωσις, τερπδών, γάγγραινα ξηρὰ τῶν ὀστέων.

نخره A. **νουχρέ,** ὀν. θ. ῥώθων, ῥίς: نخره یا **νούχρετου-λ-ένφ,** ὁ ῥώθων τῆς ρινός.

نخری A. **νουχρὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ τῆς ρινός, ρινικὸς [ἰατ.]: — فکی **φεκκίϊ νουχρί,** σιαγονορρινικὸς μῦς.

نخز A. **νάχζ,** ρ.ἀφ. τὸ ὠθεῖν τινα διὰ μαχαίρας καὶ τῶν τοιούτων· τὸ προσβάλλειν τινὰ διὰ λόγων.

نخس A. **νάχς,** ρ.ἀφ. τὸ ἰσχναίνειν, ἰσχνανσις· τὸ δέρειν.

نخست Π. **νουχούστ,** ἐπθ. πρῶτος.

نخستزاد Π. **νουχουστ-ζάτ,** καὶ نخستزاده **νουχουστ-ζατέ,** ὀν. πρωτότοκος.

نخستین Π. **νουχουστ-ίν,** ἐπθ. ὁ πρῶτος: ظهور اسلامیتك یوم — **πρώτης ἡμέρας τῆς ἐμφανίσεως [γέβμι νουχουστίνι ζουχούρ]** τοῦ Ἰσλαμισμοῦ· || عید سعید — **πρώτη χαρμόσυνος [μεσερρετ-παχάτ]** ἡμέρα τῆς αἰσίας ἑορτῆς τοῦ Βαϊραμίου [βλ. فطر]· || — مسرت بخشای فطرك یوم **αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου.**

نخع A. **νάχ',** ρ. ἀφ. θ. τὸ κόπτειν, τὸ κόπτειν τὸν λαιμὸν μέχρι τοῦ νωτιαίου μυελοῦ· τὸ ποιεῖν εἰλικρινῆ τὴν ἀγάπην ἢ τὴν συμβουλήν.

نخل A. **νάχλ,** ὀν. νεόφυτον δένδρου, κ. φυδάνι: امل — τὸ νεόφυτον τοῦ πόθου, ἤτοι πόθος ὅμοιος νεοφύτῳ αὐξανομένῳ ἢ φθίνοντι· § φοίνιξ, κ. χουρμαδιά· § κόσμημα ἐν σχήματι κλάδου κατασκευαζόμενον τὸ πάλαι ἐκ κηροῦ ἢ ἀργύρου καὶ κομιζόμενον ἔμπροσθεν τῆς νύμφης, κοινῶς λέγεται نقل **νάκλ:** — ἄνθος τεχνητὸν ἐκ κηροῦ· || کبی — ἐστολισμένος διὰ πολλῶν καλύκων καὶ ἀνθέων, ὡς τὸ τεχνητὸν δένδρον· || تابوت — **νάχλι ταπούτ,** εἶδος κοσμήματος ἢ διαδήματος τιθεμένου ἐπὶ τοῦ φερέτρου τῶν ἀποθνησκόντων γερόντων· τὸ ἔθος τοῦτο τὸ πάλαι ἐπεκράτει ἐν Περσίᾳ· ἐλέγετο καὶ نخل ماتم **νάχλι ματέμ·** || — طور **νάχλι τούρ,** τὸ ἱερὸν δένδρον, ἐφ' οὗ κατὰ τὴν Μουσουλμανικὴν παράδοσιν ὁ Μωϋσῆς εἶδεν ἐν τῇ κοιλάδι [ἁγίᾳ] τὰ φῶτα τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ· || — مریم **νάχλι μεργέμ,** τὸ ἐξηραμένον δένδρον τοῦ φοίνικος, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ὁποίου κατέφυγε, κατὰ τὴν Μουσουλμανικὴν παράδοσιν, ἡ παρθένος Μαριὰμ κατεχομένη ὑπὸ τῶν ὠδίνων τοῦ τοκετοῦ κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ ὁποῖον θεόθεν, χάριν τῆς Μαριάμ, ἀνέθαλε.

نخلبند Π. **νὰχλ-πέντ,** ἐπθ. ὁ κατασκευάζων ἐκ κηροῦ τεχνητὰ δένδρα, καρπούς, ἄνθη.

نخلزار Π. **ναχλ-ζάρ,** ταὐτὸ ἐπόμ.

نخلستان Π.**ναχλ-ιστάν,** ὀν. φοινικών· νεοφυτεῖον, φυτώριον.

نخله A. **ναχλέ,** ὀν. θ. ἓν δένδρον φοίνικος.

نخلیه A. **ναχλιγέ,** ἐπθ.θ: — فصیلهٔ **φασηλέϊ ναχλιγέ,** φοίνικες [βοτ.].

نخمه A. **ναχμέ,** ὀν. θ. φλέγμα καὶ μύξα, ἐξερχόμενα ὅταν βήχῃ τις καὶ πταρμίζηται· ξωραιότης, κάλλος.

نداف A. **νετ-τάφ** [ρζ. ندف] ὀν. ὁ ξάντης βάμβακος· ἄλλως خلاج βλ.

ندامت A. **νετ-αμέτ,** ὀν. θ. μεταμέλεια, μετάνοια: مؤثره — **νετ-αμέτι μου'εσσιρέ,** μεταμέλεια ἀποτελεσματική, μεγάλη· || — حس جانسوز τὸ πῦρ τῆς μεταμελείας· || — τὸ αἴσθημα [χισς] τῆς μεταμελείας τὸ καῦον τὴν ψυχήν· || — چکمك ἢ کتیرمك ἢ ایتمك ἢ کتیرمك — μεταμέλομαι, μετανοῶ [δοτ.]: کتیرر کبی اولدی — **ἐφάνη ὡς** μετανοῶν ἐπὶ τούτῳ· || [دن]: — ایتدی شیدن **μετεμελήθη δι' ὅπερ ἔπραξε.**

ندامتکار Π. **νετ-αμέτ-κιάρ,** ἐπθ. ὁ μεταμελόμενος, μετανοῶν [δοτ.].

ندامتکارانه Π. **νετ-αμέτ-κιαρανέ,** ἐπθ. ἴδιος μεταμελομένῳ· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει μεταμελομένῳ.

ندامتکاری Π. **νετ-αμέτ-κιαρί,** ἀφ. μεταμέλεια.

ندامتکاه Π. **νετ-αμέτ-γκιάχ,** ἐν τῇ ποιήσει καὶ ندامتگه **νετ-αμέτ-γκιέχ,** ὀν. τόπος μεταμελείας: عالم — ὁ κόσμος ὅστις εἶναι τόπος τῆς μεταμελείας.

نداوت A. **νετ-αβέτ,** ὀν. θ. ὑγρασία.

ندب A. **νέττ,** ρ.ἀφ. τὸ θρηνεῖν τὸν νεκρὸν καὶ ἀπαριθμεῖν τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ.

ندبه A.**νετ-πέ,** ὀν. θ. οὐλή, σημεῖον πληγῆς· || عظم — **νετ-πέϊ ἄζμ,** ὀστεώδης οὐλή, πῶρος· || — خطیه οὐλὴ σφραγιδόμορφος [χαττιγέ]· § πλθ. ندب **νετ-πέ** καὶ انداب **ἐντ-πάπ** καὶ ندوب **νουτ-πούπ.**

ندبه A. **νουτ-πέ,** ὀν.θ. κοπετός, θρῆνος ἐπὶ νεκροῦ, κ. μυρολόγι· § ἄνθρωπος ἢ λόγος εὔγλωττος.

ندبی A.**νετ-πὶ** [ἐκ τοῦ ندب] ἐπθ. οὐλώδης.

ندرت A.**νετ-ρέτ,** ὀν.θ. σπάνις: — ایدا ایتمك ἢ کلك — ἐπέρχεται σπάνις, καθίσταταί τι σπάνιον, σπανίζει· || علوم شرعیه ده مهارتلو ذواته — کلش ἐπῆλθε πανταχοῦ σπάνις ἀνδρῶν ἱκανῶν περὶ τὰς ἱερονομικὰς ἐπιστήμας· || کسب ایتمك — καθίσταμαι σπάνιος· || اوزره — σπανίως.

ندعه A.**νουτ-ά',** ὀν.θ. τὸ εἰς τὴν ῥίζαν ἤτοι τὸ κάτω ἄκρον τοῦ ὄνυχος τῶν δακτύλων λευκὸν μέρος.

نخوار A. **νηχβάρ,** ἐπθ. ἐγωϊστής, ἀλαζών· § ἔξοχος, διακεκριμένος, κλεινός· § ἀδύνατος, καταβεβλημένος· § πλθ. هاوره نخوار **νεχαβιρέ.**

نخوت A. **ναχβέτ,** ὀν. θ. ἔπαρσις, ἀλαζονεία, ὑπερηφάνεια, οἴησις, ἐγωϊσμός: غرور و — اسیر κυριευμένος **[ἐσίρ]** ἐξ ἐπάρσεως καὶ ἀλαζονείας· || — جهلا ἡ ἔπαρσις τῶν ἀμαθῶν **[δζουχελά]**· || βλ. ἐπόμ.

نخوت پیشه Π. **ναχβέτ-πισέ,** ἐπθ. οὗ ἔργον ἡ οἴησις, ἡ ἔπαρσις, ἤτοι οἰηματίας, ἐπηρμένος, ἀλαζών, ὑπερήφανος.

نخوت فروش Π. **ναχβέτ-φουρούς,** ἐπθ. ὁ πωλῶν οἴησιν, ἐγωϊσμόν, ἤτοι οἰηματίας, ἀλαζών, ἐπηρμένος.

نخود Π. **νουχούτ,** ὀν. ἐρέβινθος, κ. ροβίθι· || یاقیسی — καυτήριον, κ. φουντανέλλα.

نخودلی Τ. **νουχουτ-λού,** ἐπθ.ὁ περιέχων ἐρεβίνθους, ἢ προπαρεσκευασμένος δι' ἐρεβίνθων [ἐπὶ φαγητῶν κτλ.].

نخودی Π. **νουχουτ-ί,** ἐπθ. ὁ ἔχων χρῶμα ὅμοιον τῷ τοῦ ἐρεβίνθου, κ.ροβιθί.

نخیب A. **νεχίπ,** ἐπθ. ἄνανδρος, δειλός.

نخیر A. **νεχὶρ** [βλ. نخر] ὀν. ἡ ἐκ τῆς ρινὸς ἐξερχομένη φωνή, ρόγχος, γρυσμός.

نخیز Π. **νεχίζ,** ὀν. ἔνεδρα.

نخیزکاه Π. **νεχιζ-γκιάχ,** ὀν. τόπος ἐνέδρας.

نخیل A.**νεχὶλ** [βλ. نخل] ὀν.τὸ δένδρον τοῦ φοίνικος.

ند A. **νιτ,** ἐπθ. ὅμοιος, ἀπαράλλακτος· § πλθ. انداد **ἐντάτ,** βλ.

نداء A. **νιτά,** ρ. ἀφ. τὸ καλεῖν μεγαλοφώνως, τὸ φωνάζειν, κραυγή, φωνή. Ρμ. καلῶ, φωνάζω· || — حرف **χάρφι νιτά,** ἐπιφώνημα, κλητικὸν μόριον.

ندابت A. **νετ-απέτ,** ὀν.θ. εὐκινησία, εὐκαμψία, ζωηρότης, κομψότης.

نداس **νατάς,** ἀντὶ نطس βλ.

نداد A.**νιτάτ,** ρ.ἀφ.τὸ πτοεῖσθαι καὶ φεύγειν [ἐπὶ ζώου].

ندکلو Τ. **νε-τε-νλοῦ,** βλ. دکلو .

ندفی Α. **νε-τ-ρί,** ἐπθ. χνοώδης [βοτ.]· § θ. ندفیه .

ندم Α. **νέ-τ-μ,** ὄν. μετάνοια, μεταμέλεια : —یوم **γέθμι νέ-τ-μ,** ἡ ἡμέρα τῆς δευτέρας παρουσίας· ‖ βλ. ندامت .

ندماء Α. **νου-τε-μά,** πλθ. τοῦ ندیم βλ.

ندمان Α. **νε-τ-μάν,** ὄν. μεταμέλεια· § ἐπθ. ὁ μετανοῶν, μετάμελος·§ ὁ συνδιασκεδάζων, συνευωχούμενος· § πλθ. ندام **νι-τάμ.**

ندن Τ. **νε-τέν,** βλ. ه .

ندو Α. **νέ-τ-θ,** ρ. ἀφ. τὸ συνέρχεσθαι [ἐπὶ ὁμηγύρεως].

ندوة Α. **νε-τ-θέ,** ὄν.θ. συνέλευσις: —دار ال **τάρου-ν-νε-τ-θέ,** τὸ ὄνομα τῆς πεδιάδος ἔνθα οἱ μὴ πιστεύσαντες εἰς τὸν προφήτην Μωάμεθ συνῆλθον καὶ συνεσκέφθησαν ὅπως ἀπολέσωσιν αὐτόν· § πλθ. ندوات **ἐ-τ-γέ.**

ندی Α. **νε-τί,** ταὐτὸ προηγ. § πλθ. ندی **νε-τ-γέ.**

ندیبه Α. **νου-τε-ῖπ-τὲ** [ὑποκ. τοῦ ندی] ὄν. θ. μικρὰ οὐλὴ [ἰατ.].

ندیه Α. **νε-τ-γέ,** πλθ. τοῦ ندی βλ.

ندید Α. **νε-τί-τ** καὶ θ. ندید **νε-τ-τέ,** ἐπθ. ὅμοιος· § πλθ. أنداد **νε-ταῖ-τ.**

ندیم Α. **νε-τ-μ** [ῥζ.ندم] ἐπθ. συνευωχούμενος καὶ συνδιασκεδάζων,ἑταῖρος,σύντροφος, φίλος ἐπιστήθιος·§ ἀστεῖος, θαλαμηπόλος τῶν μεγιστάνων καὶ τῶν Σουλτάνων [συνών.مصاحب]·§ πλθ.ندما **νου-τε-μά**·§ θ.ندیه: ه—یم روحم تفکراتدر دم تفکرم اك خوش دم حیاتدر ἡ ἐμὴ σύντροφος τῆς ψυχῆς μου εἶναι αἱ σκέψεις μου **[τε-φε-κ-κ-μουρατ-ι-μ-τι-ρ]**· ἡ στιγμὴ[τέ-μ]τῆς σκέψεώς μου εἶναι ἡ καλλιτέρα στιγμὴ τοῦ βίου μου.

ندیملك Τ.**νε-τ-μ-λίκ,** ὄν.τὸ εἶναι ἑταῖρον, σύντροφον κτλ. βλ. προηγ.

نذر Α.**νέ-ζρ,**ὄν.ὑπόσχεσις θυσίας ἢ ἀφιερώματος πρὸς τὸν Θεόν,ἤτοι πρᾶξις μὴ **ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τῆς θρησκείας,** ἣν ἀναλαμβάνει τις ἐξ εὐλαβείας, εὐχή, κ. τάξιμον, τάμμα. ‖ Ρμ. ﻛﻨﺬﻳﺮ — ποιοῦμαι εὐχήν, τάσσω [δοτ. αἰτ.] : ويرمسكا چك بندن الك اى ملك الموت جانمه ايلديكم جانه طوقنمه—δὲν σοὶ δίδω, ἀπόσυρον τὴν χεῖρά σου [**τσὲκ ἐλὶν**] ὦ ἄγγελε τοῦ θανάτου! **[μελέκιζ-λ-μὲθτ]** μὴ ἔγγιζε **τὴν** ψυχήν, ἣν ἐταξα τῇ ἐρωμένῃ μου· § πλθ. نذور **νουζούρ**· βλ. καὶ نذیره .

نذر Α. **νουζούρ,** ρ. ἀφ. ἡ δι' ἀπειλῆς μελλούσης θείας ποινῆς ἀποτροπὴ ἀπὸ ἁμαρτίας, ἢ σκολιᾶς ὁδοῦ· ἀντίθ. تبشير .

نذرا Α. **νουζερά,** πλθ. τοῦ نذیر βλ.

نذلا Α. **νουζελά,** πλθ. τοῦ نذیل, βλ.

نذور Α. **νουζούρ,** πλθ. τοῦ نذر βλ.

نذولت Α. **νουζουλέτ,** ὄν. θ. χαμέρπεια, ποταπότης, γλισχρότης.

نذیر Α. **νεζίρ,** ταὐτὸ نذر **νουζούρ**·§ ἐπθ. ὁ δι' ἀπειλῆς μελλούσης θείας ποινῆς ἀποτρέπων τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ ἁμαρτίας, ἢ σκολιᾶς ὁδοῦ, ἤτοι ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ, προφήτης·§πλθ.انذار **νουζερά.**

نذیره Α. **νεζιρέ** [ῥζ. نذر] ὄν. θ. τὸ πρᾶγμα ὅπερ πύχήθη τις ἵνα προσφέρῃ τῷ Θεῷ· τὸ ἄρρεν ἢ τὸ θῆλυ τέκνον, ὅπερ οἱ χριστιανοὶ ἀφιεροῦσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐκκλησίας, ὡς εὐχηθέντες ἵνα ἀφιερώσωσιν αὐτὸ τῷ Θεῷ γεννώμενον· § نذيرة الجيش **نεζίρε-του-λ-τζεγιές,**πρόσκοποι,ἀκροβολισταὶ [στρατ].

نذیل Α. **νεζίλ,** ἐπθ. χαμερπής, ποταπός, γλίσχρος·§πλθ. أنذال **νουζελά.**

نر Π. **νέρ,** ἐπθ. ἄρρην: —شير **σίρι νέρ,**λέων [ἄρρην]·‖—انكشت **ἐνγκιούστι νέρ,** ὁ μέγας δάκτυλος.

نره Π. **νερρὲ** καὶ **νερέ,** ὄν. ἄρρην· ἑρμαφρόδιτος·§ δυσειδής, ἄσχημος· § κῦμα: آب —ه κῦμα [ὕδατος].

نرجس Α. **νερτζὶς** [ἐκ τοῦ π. نرگس βλ.] ὄν. νάρκισσος.

نرخ Π. **νέρχ,** κ. قارى **νάρκ,** ὄν. διατίμησις κρέατος καὶ ἄλλων ἐδωδίμων, ἤτοι τιμὴ ὁριζομένη κυβερνητικῶς, κ. νάρκι : ﺍﻔﻖ—ى ἡ ὡρισμένη τιμὴ τοῦ ἄρτου· ‖ ﺍﻔﻖ **ى ترايدى** ἢ **ترقيى** ك— ἡ ὕψωσις ἢ αὔξησις τῆς διατιμήσεως [**νερχινὶν**] τοῦ ἄρτου· ‖ قومق — ὁρίζω τὴν τιμὴν τῶν ἐδωδίμων.

نرخسز Τ. **νερχ-σίζ,** κ. **ναρκ-σήζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ διατιμήσεως, ἤτοι ὡρισμένης κυβερνητικῆς τιμῆς· § ἐπρ. ἄνευ διατιμήσεως: صاتمق—πωλῶ ἄνευ διατιμήσεως.

نرد Π. **νέρ-τ,** ὄν. τάβλιον [παιδιά]· καλεῖται καὶ نرد شير **νέρ-τι σίρ,** ἐκ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας آردشير **ἀρ-τε-σίρ,** Ἀρταξέρξου,ὅστις λέγεται ὅτι ἐπενόησεν αὐτό· βλ.اولو.

نردباز Π.**νερ-τ-πάζ,** ὄν. ὁ παίζων τάβλιον, ταβλίζων.

نردبازی Π. **νερ-τ-παζί,**ἀφ.τὸ παίζειν τάβλιον.

نردبان Π. **νερ-τουπάν,** κ. مردوان **μερ-τι-βέν,** ὄν. κλίμαξ οἰκίας· κλίμαξ ἡ περιαιρετή, κ. σκάλα: باشى—ἄκρον τῆς κλίμακος, κ. σκαλοκέφαλον: باشى — اوست τὸ ἄνω ἄκρον καὶ باشى — آلت τὸ κάτω ἄκρον τῆς κλίμακος·‖ قدمه‌سى ἢ آياغى — βαθμὶς κλίμακος, κ. σκαλοπάτι:—قدمه‌دن يوز κλίμαξ ἐξ ἑκατὸν βαθμίδων ‖— كنيش κλίμαξ στρογγύλη **[μουτεββὲρ]** καὶ — ديك κλίμαξ ἀπότομος [**τὶκ**]·‖ﺍﻭﭻ آياقلى — κλίμαξ τρίπους [βλ. سپا]·

نرده Τ. **νέρ-τε,** ἀντὶ نرده [βλ. نره] ἐπρ. ποῦ; εἰς ποῖον μέρος; [ἐπὶ κινήσεως] ὅπου [ἐπὶ στάσεως]: در — شمدى τώρα ποῦ εἶναι;‖ — ايكال ايچك بو رسملرى ποῦ νὰ συμπληρώσῃ τις ἐκείνας τὰς εἰκόνας! ἤτοι πολλοῦ γε καὶ δεῖ! ‖ آش اوراده قاچ — آچ اورادن — ὅπου νῆστις [ὑπάρχει],ἐκεῖθεν φεῦγε· ὅπου φαγητόν, ἐκεῖ πλησίαζε [πρμ.]·‖ حركت اورادە — κ. ὅπου κίνησις, ἐκεῖ καὶ εὐτυχία·‖βλ.نره .

نرکس Π. **νεργκὶς** [βλ. نرجس] ὄν. νάρκισσος·μτφ. ὀφθαλμὸς ἐρωμένης: —نيم **νεργκίσι νὶμ-χὰτ** καὶ نرگز — **νεργκίσι μαχμούρ,** ὀφθαλμὸς κλαδαρός, ἡμίκλειστος [ἐρωμένης].

نرکسدان Π. **νεργκισ-τάν,** ὄν. κῆπος ἢ γάστρα περιέχουσα νάρκισσον.

نرکسه Π. **νεργκισέ,** ὄν. κόσμημα ἐν σχήματι ναρκίσσου ἐξ ὀστῶν ἐλέφαντος ἢ ἄλλου ζώου κατασκευαζόμενον **καὶ ἐν** μέσῳ τῆς ὀροφῆς τιθέμενον· § ἄστρον.

نرکسی Π. **νεργκισί,** ὄν. εἶδος περσικοῦ ὑφάσματος· § εἶδος γλυκύσματος **ἐν** σχήματι ναρκίσσου.

نرم Π. **νέρ-μ,** ἐπθ. ἁπαλός, ἁβρός, μαλακός εἰς τὴν ἁφήν, μτφ. **πρᾶος, ἥπιος,** εὐπειθής: آهن —σίδηρος [**ἀχὲν**] μαλακός· **μτφ.** πρᾶγμα χαλαρόν, ἀδύνατον·ἢ **ἄνθρωπος ἥπιος,** εὐμάλακτος· βλ. ἑπόμενα σύνθετα.

نرم تن Π. **νερ-μ-τέν,** ἐπθ. οὗ τὸ σῶμα ἁβρόν, ἁπαλόν: —طفل παῖς οὗ **τὸ** σῶμα ἁβρόν.

نرمدل Π. **νερ-μ-τίλ,** ἐπθ. ὁ μαλακὸς **τὴν** καρδίαν, οἰκτίρμων,εὔσπλαγχνος.

نرمرو Π. **νερ-μ-ρέθ,** ἐπθ. ὁ ἠρέμα βαίνων, πειθήνιος [ἵππος καὶ μτφ.].

نرمساز Π. **νερ-μ-σάζ,** ἐπθ. πρᾶος, **ἥπιος** [ἄνθρωπος].

نرملکام Π. **νερ-μ-λιγκάμ,** ἐπθ. ὁ πειθήνιος εἰς τὸν χαλινὸν [ἵππος].

نرمی Π. **νερ-μ-ί,** ἀφ. ἁπαλότης, μαλακότης, ἁβρότης, πραότης, **ἡπιότης.**

نرمین Π. **νερ-μ-ίν,**ἐπθ. ἁπαλός, μαλακός, ἁβρός: الله — نازك و **νάζκ** χεῖρες λεπτοφυεῖς καὶ ἁβραὶ [νέας].

نره Π. **νερέ,** ὄν. ἄρρην, ἀρσενικός· βλ. نر.

نره Τ.**νέ-ρε** [ἐκ τοῦ ه καὶ آرا ἢ آره] ὄν. καὶ ἐπρ. ποῖον μέρος,ποῦ;: م—**νέρε-μ,** ποῖον μέρος μου, ἤτοι τοῦ σώματός μου ;‖ك— **νέρε-ν,** ποῖον μέρος σου,ἤτοι τοῦ σώματός σου; ‖سى—اوراسى ἐκεῖνο τὸ μέρος[τῆς πόλεως] **ποῖον** εἶναι ;‖ك— **νέρενιν,** τίνος μέρους ; ‖ ﻪ— **εἰς** ποῖον μέρος ; ποῦ ; [ἐπὶ κινήσεως]· ‖ ده— **ἐν** τίνι μέρει; ποῦ; [ἐπὶ κινήσεως] καὶ ὅπου [ἐπὶ στάσεως]· μτφ. λείπει [ποῦ εἶναι ;]· ‖ ده— صويدك ايسه اوراده كين ὅπου ἐξεδύθης **[σογδουντοϊν ισέ],** ἐκεῖ ἐνδύθητι [γκιῖν] [πρμ.] ‖ وارسه‌ك اوده درت يوز درهم— ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς, ἡ ὁκκᾶ ἔχει τετρακόσια δράμια [πρμ.]· ‖دن—ἐκ τίνος μέρους; πόθεν;‖βλ. نرده καὶ ه.

نره لی Τ. **νέρε-λι,** ἐπθ. ποδαπός, ἐκ τίνος μέρους; :سكز—**νερελί-σινιζ,** ποδαπὸς εἶσθε ;

نريم Π. **νερίμ,** ταὐτὸ ἐπόμ.

نريمان Π. **νεριμάν,** ὄνομα κύριον ἑνὸς τῶν προγόνων τοῦ ἥρωος Ρουστέμ, ἄλλου Ἡρακλέους τῶν Περσῶν· συνεκδ. ἀθλητής, ἥρως, ἀνδρεῖος: ‖ ὁ ἥρως τῆς ἐποχῆς **[ἐπώνυμον ἢ ζεμάν].**

نريمانى Π.**νεριμαν-ί,** ἐπθ. ἡρωϊκός, ἀθλητικός·§ὄν. ἡρωϊσμός, ἀνδρία.

نزء A. **νέζ',** ρ. ἀφ. τὸ ὑποκινεῖν καὶ διεγείρειν τὸν λαόν, τὸ διαφθείρειν.

نزار Π. **νιζάρ,** ἐπθ. λεπτός, ἰσχνός, ἀδύνατος: ‖ **δζισμι νιζάρ,** σῶμα ἰσχνόν· ‖ **κίλκι νιζάρ,** κάλαμος ἀδύνατος.

نزاع A. **νιζά',** ρ.ἀφ. ἔρις, φιλονεικία, διαφορά: ‖ — προκαλῶ ἔριδα· ‖ — κόπτω [λύω] τὴν ἔριδα· ‖ — ἐκρήγνυται ἢ ἀναβύεται ἔρις· ‖ **πιλὰ νιζά',** ἄνευ ἔριδος· ‖ Ρμ. — ἐρίζω, φιλονεικῶ, ἔχω διαφοράν [ἀλ]·§ τὸ ἐπιθυμεῖν, τὸ ἐφίεσθαί τινος [ἀχρ.].

نزاعجى T. **νιζα'-δζῆ,** ἐπθ. φίλερις, φιλόνεικος, ὁ ἀγαπῶν νὰ ἐρίζῃ, νὰ φιλονεικῇ.

نزاعلى T. **νιζα'-λή,** ἐπθ. διαφιλονεικούμενος, διαμφισβητούμενος: ‖ —τόπος διαφιλονεικούμενος· βλ. منازع .

نزاكت A. **νεζακέτ** [βαρβ. ἐκ τοῦ περσ. نازك] ὄν. θ. λεπτότης, κομψότης, χάρις, εὐγένεια τρόπων, συμπεριφορᾶς, λεπτότης ὑποθέσεως, θέσεως, διπλωματικὴ λεπτότης: ‖ — λεπτότης ἢ κομψότης τοῦ σώματος **[πετὲν ἢ βουδζούτ]**· ‖ — λεπτότης ἐκφράσεως· ‖ — λεπτότης τρόπων, συμπεριφορᾶς **[ἀτβάρ]**· ‖ — ἡ λεπτότης τῆς περιστάσεως καὶ τῆς θέσεως· ‖ — μετὰ λεπτότητος, εὐγενῶς.

نزاكتپرور Π. **νεζακετ-περβέρ,** ἐπθ. ἀβρόφρων, εὐγενὴς τοὺς τρόπους.

نزاكتپرورانه Π. **νεζακετ - περβερανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ἀβρόφρονι, εὐγενεῖ τοὺς τρόπους, εὐγενοπρεπής: — معاملهٔ συμπεριφορὰ ἀβρόφρων, εὐγενοπρεπής.

نزاكتسز T. **νεζακετ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ λεπτότητος, κομψότητος, χάριτος, εὐγενείας, ἄκομψος, ἄχαρις, σκαιὸς τοὺς τρόπους, τὴν συμπεριφοράν.

نزاكتلى T. **νεζακετ-λί,** ἐπθ. κομψός, λεπτός, χαρίεις, εὐγενής· βλ. نازك § τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος εἰς τὰς κυρίας καὶ δεσποινίδας.

نزاهت A. **νεζαχέτ,** ὄν. θ. καθαρότης, ἀγνότης: — افكار ἀγνότης ἰδεῶν· ‖ — اسلوب καθαρότης ὕφους· ‖ — افاده καθαρότης λόγου· ‖ βλ. نزهت.

نزد Π.**νέζ',** ὄν.καὶ πρόθ. τὸ πλησίον, παρά: — مده **νεζ'ιμτέ,** παρ' ἐμοί· ‖ — كزده **νεζ'ινιζ'τέ,** παρ' ὑμῖν· ‖ — والالرنده **νέζ'ι βαλαλαρνὲ'τά,** ἢ عالیلرنده **νέζ'ι ἀλιλεριν'τέ,** παρὰ τῷ ὑψηλῷ ὑμῶν προσώπῳ, ἤτοι παρὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι, ἢ Ὑψηλότητι· ‖ — معاليوفده **νέζ'ι με'αλι-βέζ'ι χουμαγιουν'τέ,** παρὰ τῇ A.A.Μεγαλειότητι· ‖ — ندهٔ اكبر **ἐκμαπὶρ νεζ'ιν'τέ,** παρὰ τοῖς μεγιστᾶσι· ‖ — عظماده **νέζ'ι οὐκαλατέ,** παρὰ τοῖς φρονίμοις· ‖ — ندهٔ دولت علیه سفیر πρεσβευτὴς παρὰ τῷ ὀθωμανικῷ κράτει.

نزديك Π.**νεζ'ίκ,** ἐπθ. ὁ πλησίον, ὁ ἐγγύς.

نزع A. **νέζ',** ρ. ἀφ. ἀπόσπασις, ἀνάσπασις, ἐκρίζωσις, ἀφαίρεσις: — حالت **χαλέτι νὲζ'** καὶ — حالهٔ ال **χαλέτου-ν-νέζ',** ἀγωνία ψυχορραγοῦντος [ἢ ἐκ τοῦ σώματος ἀπόσπασις τῆς ψυχῆς]·§[χημ.] ἔκσπασις, ἐξέλκυσις: — مولد الحوضه **νέζ'ι μουβέλλιτου-λ-χουμουζά,** ἀποξείδωσις. ‖ Ρμ. ἀποσπῶ, ἀνασπῶ, ἐκριζῶ, ἀφαιρῶ [αἰτ.]: راهبك صفت روحانیه سنی — ἐξ ἀφαιρῶ τὴν ἱερωσύνην **[σηφέτι ρουχανιγὲ]** ἱερέως, καθαιρῶ.

نزف A. **νέζφ,** κ. **νεζίφ,** ρ. ἀφ. τὸ ἀντλεῖν τελείως τὸ ὕδωρ τοῦ φρέατος: — چاه ἄντλησις φρέατος· § [ἰατ.] αἱμορραγία· συνώνυμον سیلان دم· ‖ — الانف **νέζφ-λ-ἔνφ,** ρινορραγία· ‖ — البلغم **νέζφ-λ-πελ'ούμ,** αἱμορραγία φάρυγγος, φαρυγγορραγία· ‖ — الجنب **νέζφ-λ-ζὲνπ,** πλευρορραγία· ‖ — الجلد **νέζφ-λ-ζιλτ,** δερματορραγία· ‖ — الحلمه **νέζφ-λ-χαλεμέ,** θηλορραγία, αἱμορραγία θηλῆς τοῦ μαστοῦ· ‖ — الحنجره **νέζφ-λ-χανζερέ,** λαρυγγορραγία· ‖ — دماغیه αἱμορραγία παρεγκεφαλίδος· ‖ — الرحم **νέζφ-ρ-ράχμ,** μητρορραγία· ‖ — الرئه **νέζφ-ρ-ριέ,** πνευμορραγία· ‖ — السرم **νέζφ-δ-δούρμ,** ὀρχορραγία, διάτρησις ἀπευθυσμένου· ‖ — سری **νέζφι δουρρί,** ὀμφαλορραγία· ‖ — الشرج **νέζφ-δ-δερέζ,** πρωτοκτορραγία· ‖ — الصفاق **νέζφ-δ-δηφάκ,** περιτονορραγία· ‖ — الطحال **νέζφ-τ-τηχάλ,** σπληνορραγία· ‖ — العين **νέζφ-λ-άϊν,** ὀφθαλμορραγία· ‖ — فاعل **νέζφι φα'ήλ,** ἢ متعدی **νέζφι μουτε'αττί,** ἡ ἐκ τῆς διαρρήξεως τῶν τριχοειδῶν ἐνεργὸς [active] αἱμορραγία· ‖ — الفم **νέζφ-λ-φέμμ,** στοματορραγία· ‖ — القصبات **νέζφ-λ-καδαπάτ,** ἢ القصبات الرئه **νέζφ-λ-καδαπάτη-ρ-ρι'έ,** βρογχορραγία· ‖ — القصبه **νέζφ-λ-καδαπέ,** τραχειορραγία· ‖ — القنات الهوائيه **νέζφ-λ-κανάτη-λ-χεβαϊγέ,** ἀγγειορραγία· ‖ — الكليه **νέζφ-λ-κιλγέ,** νεφρορραγία· ‖ — الكلیه **νέζφ-λ-λιδέ,** οὐλορραγία, ἤτοι αἱμορραγία οὐλων· ‖ — المثانه **νέζφ-λ-μεδανέ,** κυστορραγία· ‖ — مجاری بوليه **νέζφι μεδζαριϊ πεβλιγέ,** αἱμορραγία τῶν οὐρητικῶν ἀγγείων, οὐρηθρορραγία· ‖ — مجاری دمویه **νέζφι μεδζαριϊ τεμ'ιγέ,** αἱμορραγία τῶν ἀγγείων τοῦ δακρύου· ‖ — المعاء **νέζφ-λ-με'ά,** ἢ معائی **νέζφι με'αΐ,** ἐντερορραγία· ‖ — معده **νέζφι μι'τέ,** γαστρορραγία· ‖ — منفعل **νέζφι μουνφεῖλ,** ἢ ἐκ σαρκωμάτων, ὡς καρκίνου, πολύποδος, προερχομένη ἔμμεσος [passive] αἱμορραγία· ‖ — مهبل **νέζφι μεχπίλ,** ἐλυτρορραγία· ‖ — وريدی **νέζφι βεριτί,** φλεβορραγία.

نزفى A. **νεζφ-ί,** ἐπθ. αἱμορραγικός·§θ. نزفيه.

نزل A. **νουζούλ,** ὄν. σταθμός, κατάλυμα· § φαγητὸν παρασκευαζόμενον διὰ ξένον.

نزله A. **νεζλέ,** ὄν.θ. κατάρρους, συνάγχη: — صدريه **νεζλέϊ σαδριγέ,** στηθοκατάρρους· ‖ — مثانه **νεζλέϊ μεσανέ,** κατάρρους τῆς κύστεως· ‖ — مستوليه κατάρρους ἐπιδημικός **[μουστεβλιγέ],** ἤτοι γρίππη, ἐμφλουένζα· ‖ — اولمق καταρροΐζομαι, πάσχω κατάρρουν.

نزلى A. **νεζλ-ί,** ἐπθ. καταρροϊκός, καταρροώδης §. θ. نزليه .

نزو A. **νέζ6,** ὄν. ὀργασμός, ὁ καιρὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία σαρκικῆς συνουσίας τῶν ζώων.

نزوان A. **νεζεβ-άν,** ρ. ἀφ. τὸ πηδᾶν.

نزول A. **νουζοὺλ** [ρζ. نزل] ρ. ἀφ. τὸ καταβαίνειν, κατάβασις, κάθοδος· τὸ καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ ζώου καὶ καταλύειν **[ἐπὶ ὁδοιπόρου]**· ἀποπληξία: — قرآن ἡ ἐξ οὐρανοῦ κατάβασις τοῦ Κορανίου **[κουράν]**· ‖ — عیسی ἡ ἐξ οὐρανοῦ κατάβασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ **[ἠσά]**· ‖ — اوتلو κατάλυσις, ἤτοι τὸ κατέρχεσθαι εἰς ξενοδοχεῖον **[ὀτέλ,** hôtel]·‖ — باران τὸ καταπίπτειν βροχήν, τὸ βρέχειν. ‖ Ρμ. καταβαίνω, κατέρχομαι, καταλύω [δοτ.]: مسافرخانه — ایتمك καταλύω εἰς τὸ ξενοδοχεῖον· ‖ کهکشان آسمان بتون اجرام تابانیله روی زمینه — ایتمش کبی ὡς νὰ κατῆλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ὁ γαλαξίας τοῦ οὐρανοῦ μεθ'ὅλων τῶν λαμπρῶν αὐτοῦ σωμάτων· ‖ اصابت ایتمك — προσβάλλομαι ἐξ ἀποπληξίας· ‖ اصابتیله — διὰ προσβολῆς ἐξ ἀποπληξίας, θάνατος ἐξ ἀποπληξίας.

نزهت A. **νουζχὲτ** [ρζ. نزه], ὄν.θ. τὸ εἶναι μακρὰν τύρβης, ταραχῆς, πλήθους, μεμολυσμένων μερῶν, ἤτοι διασκέδασις, ἀναψυχή, εὐφροσύνη· βλ. ἐπόμ. καὶ نزه ، تنزيه.

نزهتپذير Π.**νουζχετ-πεζίρ,** ἐπθ. ὁ εὐρὼν ἀναψυχήν, διασκέδασιν, εὐφροσύνην, ὁ διασκεδάσας τὴν θλῖψιν, τὴν στενοχωρίαν αὐτοῦ.

نزهتفزا Π.**νουζχετ-φεζά,** ἐπθ. ὁ αὐξάνων τὴν ἀναψυχήν, τὴν διασκέδασιν, τὴν εὐφροσύνην, τερπνός, διασκεδαστικός, εὐχάριστος [τοποθεσία κτλ.].

نزهتگاه Π. **νουζχετ-γκιάχ,** ὄν. τόπος ἀναψυχῆς, διασκεδάσεως, εὐφροσύνης.

نزهتكده Π. **νουζχετ-γκετέ,** οἶκος ἀναψυχῆς, διασκεδάσεως, εὐφροσύνης, τόπος εὐχάριστος, τερπνός.

نزيف A. **νεζὶφ** [ρζ. نزف] ἐπθ. ὁ ἐξ αἱμορραγίας καταβεβλημένος.

نزيه A. **νεζὶχ** [ἐκ τοῦ نزاهت] ἐπθ. καθαρός, ἀγνός: محبت — صاف، پاك ἔρως ἄδολος, καθαρός, ἁγνός.

نژاد Π. **νιζάτ,** ὄν. γένος, καταγωγή, φύσις, φυσικόν, χαρακτήρ: — علوی **οὐλβὶ-νιζάτ,** ἢ — عالی **ἀλὶ-νιζάτ,** ὁ ὑψηλὸς τὴν καταγωγήν, εὐγενής· ‖ اجداد معالی — جناب جهانبانی **ἐδζάτι με'αλι-νιζάτι δζενάπι δζιχαν-πανί,**

οἱ ὑψηλοί [ὑψηλῆς καταγωγῆς] πρόγονοι τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

τζμ } Π. **νιζέμ,** ὄν. ὀμίχλη πρωΐας κατὰ τὸν χειμῶνα.

νσαء } Α. **νισὰ** [πλθ. ἄνευ ἐνικοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης· βλ. نسوان] ὄν. γυναῖκες, γυναικεῖον φῦλον: — **ταϊφέϊ νισά,** ἡ قسمی — **νισὰ κπσμή,** τὸ ὡραῖον φῦλον.

νσαβ } Α. **νεσσὰπ** [ῥζ. نسب] ὄν. ἱστορικός, ἢ βιογράφος γινώσκων καλῶς τὴν γενεαλογίαν, ἐθνογραφίαν, ἐθνογράφος, γενεαλόγος· § πλθ. نسابین **νεσσαπίν·** βλ. نسابیون.

νσαβε } Α. **νεσσαπέ,** ταὐτὸ προηγουμένῳ.

νσαβιων } Α. **νεσσαπιγιούν,** ὄν. πλθ. ἐθνογράφοι, γενεαλόγοι· βλ. نساب.

νσαζ } Α. **νεσσὰδζ** [ῥζ. نسج] ἐπθ. ὁ ὑφαίνων, ὑφάντης· § ὁ πλέκων ψεύδη, ψεύστης.

νσαجت } Α. **νισαδζὲτ** [ῥζ. نسج] ὄν. θ. ὑφαντική.

νσαφε } Α. **νουσαφέ,** ὄν. θ. ψιχίον φαγητοῦ πίπτον κατὰ τὴν κένωσιν· § τὸ ἀπὸ τοῦ σίτου ἀποχωριζόμενον ἄχυρον κτλ. κάρφος, σκύβαλον.

νσακت } Α. **νεσακέτ,** ὄν. θ. λατρεία καὶ προσευχὴ εἰς τὸν Θεόν· βλ. نسك.

νσαλε } Α. **νεσαλέ,** ὄν. θ. μοτός, κ. ξαντὸν διὰ τὰς πληγάς· ‖ مشواری — **νεσαλέϊ μισβαριγέ,** μοτός· ‖ βλ. كره **κιβρέ.**

νσαιτζ } Α. **νεσαΐδζ,** πλθ. τοῦ نسیجه **νεσιδζέ·** βλ.

νσαις } Α. **νεσαΐς,** πλθ. τοῦ نیسه **νεσισέ,** βλ.

νσαιك } Α. **νεσαΐκ,** πλθ. τοῦ نسیک **νεσικέ,** βλ.

νσαιم } Α. **νεσαΐμ,** πλθ. τοῦ نسیم **νεσίμ,** βλ.

νσائی } Α. **νισαΐ** [ἐκ τοῦ نسا] ἐπθ. γυναικεῖος· § θ. نسائیه **νισαΐγέ :** امراض — **ἐμράζι νισαΐγέ,** ἀσθένειαι γυναικεῖαι, τῶν γυναικῶν· ‖ — تدریسات γυναικεία ἐκπαίδευσις [τεϱισάτ]· ‖ — جمعیت γυναικεῖος σύλλογος [δζεμ'ιγέτ]· ‖ βλ. نسوی.

νσβ } Α. **νεσέπ,** ὄν. γένος, καταγωγή: تدقیق — **τεϱκήκι νεσέπ,** ἐξέτασις τοῦ γένους· ‖ — حسب و نسب **χασὲπ οὐ νεσέπ,** εὐγενὴς καταγωγὴ [βλ. حسب]· ‖ — مجهول ال **μεδζχούλουν-νεσέπ,** ὁ ἀγνώστου καταγωγῆς· ‖ الفضل بالادب و لا بالاصل **ἐλδὰζλ πι-λ-ἐτὲπ λὰ πί-λ-ᾶσλ βέ-ν-νεσέπ,** ἡ ὑπεροχὴ [ἔγκειται] ἐν τῇ μορφώσει, οὐχὶ ἐν τῷ γένει καὶ ἐν τῇ καταγωγῇ [πρμ.]· § πλθ. انساب **ἐνσάπ :** — علم ال **ἤλμου-λ-ἐνσάπ,** ἐθνογραφία.

نسباً Α. **νέσεπ-εν,** ἐπρ. ὡς πρὸς τὸ γένος, τὴν καταγωγήν, γένει: درجهٔ — افندی‌یه قرابتلری ὁ βαθμὸς τῆς συγγενείας αὐτῶν πρὸς τὸν κύριον κατὰ τὸ γένος.

نسبت } Α. **νισπέτ,** κ. **νισπέτ,** ὄν. θ. σχέσις, ἀναλογία, σύγκρισις· τὸ ἀποδιδόναι τινί τι, κρίσις: هندسیه — λόγος γεωμετρικὸς [χεντεσιγέ]· ‖ عددیه — λόγος ἀριθμητικὸς [ἀτεπιγέ]· ‖ مشترکه — **νισπέτι μουσὲτερεκέ,** λόγος [μθμ.]· ‖ ثابته — **νισπέτι σαπιτέ,** ἄτρεπτος λόγος, ἀναλογία [μθμ.]· ‖ ندهٔ اوج برج — ἐν σχέσει [**νισπετιντὲ**] τριῶν πρὸς ἕν· ‖ د الی ب ك — ج الی ا — **νισπέτου ἐλλὸ ιλὰ πὲ κὲ-νισπέτι δζὶμ ιλὰ τάλ,** τὸ ا ἔχει λόγον πρὸς τὸ ب, ὃν λόγον ἔχει τὸ ج πρὸς τὸ د [μθμ.]· ‖ جله — نامه‌یه دلالت ایدر ἡ πρότασις [**δζουμλὲ**] ἐμφαίνει τελείαν κρίσιν [**νισπέτι ταμμέ**]· ‖ قبول ایتمامك — δὲν ἐπιδέχεται σύγκρισιν, δὲν συμβιβάζεται, δὲν συνάδει: — بالنسبه قبول ایتز ὁ μὴ ἐπιδεχόμενος σύγκρισιν· ‖ له — **νι-ν-νισπέ,** ἐν σχέσει, σχετικῶς πρός· ‖ جامع شریف نام نامیٔ حضرت پادشاهی‌یه — له حمیدیه توسیم اولنمشدر τὸ ἱερὸν τέμενος ἐκ τοῦ κλεινοῦ ὀνόματος τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος [κ. λ. ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὄνομα κτλ.] ὠνομάσθη Χαμιδιὲ [βλ. منسوب]· ‖ اسهام یتمش بش سانتیم — نده ترقیٔ فیئات اتمشدر τὰ χρεώγραφα ὑπερετιμήθησαν κατὰ [**νισπετιντὲ**] 75 τοῖς ἑκατόν· § πεῖσμα: — ویرمك ἢ ایتمك προκαλῶ, κ. πεισματόνω [δοτ.]· ‖ عنادیه نسبتنه **νισπετινέ,** εἰς τὸ πεῖσμα [συνών. اولنمق καὶ رغماً βλ. λ.]· ‖ Ρμ. ایتمك — ἀποδίδω· ‖ اوزرمه لابس اولدیغم اثوابدنماعدا بکا اولنان کافهٔ اموال و اشیا فلان کسنه‌نکدر — ὅλα τὰ κτήματα [**ἐμβὰλ**] καὶ τὰ πράγματα [**ἐόγμὰ**] τὰ ἀποδιδόμενα εἰς ἐμὲ [ἤτοι τὰ θεωρούμενα ὡς ἰδικά μου], ἐκτὸς τῶν ἐνδυμάτων [**ἐσδὰπ**] ἅτινα φορῶ, εἶναι τοῦ δεῖνος [**φιλὰν κιμεσνενίντιρ**].

نسبةً } Α. **νισπετ-εν,** ἐπρ. ἐν σχέσει, ἐν συγκρίσει, σχετικῶς πρὸς [δοτ.]: — بوکا σχετικῶς πρὸς τοῦτο· § εἰς τὸ πεῖσμα.

نسبتجی } Τ. **νισπετ-τζί,** ἐπθ. ὁ ἀγαπῶν νὰ πράττῃ εἰς τὸ πεῖσμα τῶν ἄλλων, νὰ πεισματώνῃ, νὰ πειράζῃ, φιλόνεικος.

نسبتجیلك } Τ. **νισπετ-τζιλίκ,** τὸ νὰ ᾖ τις φιλόνεικος κτλ. βλ. προηγ.

نسبتسز } Τ. **νισπετ-σίζ,** ἐπθ. δυσανάλογος.

نسبتسزلك } Τ. **νισπετ-σιζλίκ,** ὄν. δυσαναλογία.

نسبی } Α. **νισπὶ** [ἐκ τοῦ نسبت] ἐπθ. σχετικός, ὁ κατ'ἀναλογίαν: — یای γιὰ τὸ σχετικόν, ἤτοι τὸ γράμμα [ی] δι'οὗ σχηματίζονται ἐν τῇ ἀραβικῇ ἐπίθετα σχετικά· ‖ — رسم δασμὸς ἢ τέλος σχετικόν, ἤτοι λαμβανόμενον κατ' ἀναλογίαν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ: رسم — ربه تابع ἐπὶ τοῦ ποσοῦ· ‖ اوراق اولان ἔγγραφα [**ἐβρὰκ**] ὑπαγόμενα εἰς τέλος [χαρτόσημον] κατ'ἀναλογίαν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ.

نسترن } ΙΙ. **νεστερέν,** نسترون **νεστεροὺν** καὶ نسترین **νεστερίν,** ὄν. εἶδος ἄνθους. Κατὰ τὸ لغت رمزی, θὰ ᾖ τὸ ἄλλως λεγόμενον آغستوس ῥόδον τοῦ Αὐγούστου, ἢ کل یبانی ἄγριον ῥόδον, οὗ τὸ μὲν λευκὸν καλεῖται کل یبانی آق τὸ δὲ κίτρινον کل یبانی صاری§ Ὄνομα μάγου πυρολάτρου συγχρόνου τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας Νουσιρβάν.

نسج } Α. **νέσδζ,** ῥ. ἀφ. τὸ ὑφαίνειν, ὕφανσις. ‖ Ρμ. ὑφαίνω [αἰτ.]: — بز چوخه ایتمك ὑφαίνω ὀθόνην, ἐριοῦχον· § [ἀνατ. βοτ.] ἱστός: منشوری — πρισμέγχυμα [βοτ.]· ‖ — اسفنجی ἱστὸς σπογγώδης [**ισφενδζί**]· ‖ — جروی ἱστὸς κυψελώδης [**χουδζρεβί**]· ‖ — جروی تحت الجلد **νέσδζι χουδζρεβίϊ τάχτε-λ-δζίλὲ,** λιπώδης ὑμήν· ‖ — حی ζωϊκὸς [χαΐ] ἱστός· ‖ لیفی — ἰνώδης ἱστός· ‖ لیفی نباتی — **νέσδζι λιφίϊ νεπατί,** προσέγχυμα· ‖ ملتئم ἢ ملتحم — **νέσδζι μουλτεχὶμ ἢ μουλτεΐμ,** οὐλώδης ἱστός.

نسخ } Α. **νέσχ,** ῥ. ἀφ. ἀκύρωσις, κατάργησις, ἀναίρεσις [συνών. فسخ]. ‖ Ρμ. ἀκυρῶ, καταργῶ, ἀναιρῶ [αἰτ.]: بر آیت دیکر ایدر — τὸ ἓν ἐδάφιον [**ἀγὲτ**] καταργεῖ τὸ κῦρος [χοϊκμ] τοῦ ἄλλου, ἤτοι ἀκυροῖ τὸ ἄλλο· § τὸ ἀντιγράφειν, ἀντιγραφή· § εἶδος γραφῆς ἀραβικῆς ἐν χρήσει ἐν τοῖς βιβλίοις.

نسخ } Α. **νουσάχ,** πλθ. τοῦ نسخه **νουσχά,** βλ.

نسختین } Α. **νουσχατέϊν,** δυϊκ. τοῦ ἑπομ.

نسخه } Α. **νουσχά,** ὄν. θ. ἀντίγραφον, ἀντίτυπον, φύλλον: چیقارمق — ἐξάγω ἀντίγραφον, ἀντιγράφω· ‖ اصلیه — πρωτότυπον, πρωτότυπον· ‖ ثانیه — ἀντίγραφον· ‖ غزته مقاوله ایکی — φύλλον ἐφημερίδος· ‖ اوراق — سی — τὸ συμβόλαιον συνετάχθη εἰς δύο ἀντίγραφα· ‖ محضیه — ἀντίγραφον ὑπογεγραμμένον, φέρον τὴν ὑπογραφήν· ‖ کبرای ازل — **νουσχάϊ κιουπράϊ ἐζέλ,** τὸ ἀνθρώπινον σῶμα [κ. λ. ἀντίτυπον μέγα τῆς αἰωνιότητος, ἢ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ]· ‖ تطبیقیه‌سی — **μουχουροὺν νουσχάϊ τατπικηγεδή,** ἔκμαγμα ἢ ἔκτυπον σφραγῖδος· § προβασκάνιον, φυλακτόν, ἤτοι τεμάχιον χάρτου δεδιπλωμένον ἐν σχήματι τριγώνου, περιέχον εὐχὴν καὶ ἀναρτώμενον ἐπὶ τοῦ στήθους ἢ ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ πάσχοντος πρὸς ἴασιν, ἢ πρὸς ἀποσόβησιν κακοῦ ἢ προφύλαξιν ἀπὸ βασκανίας τοῦ ὑγιοῦς· κοινῶς λέγεται نوسخه **νουσκά,** ἢ موسخه **μουσκά :** یتر — جن طوتمشه بر **δζίνν τουτμουσὰ πὶρ νουσχὰ γετέρ,** τῷ δαιμονιζομένῳ ἓν φυλακτὸν ἀρκεῖ [πρμ.]· § πλθ. نسخ **νουσάχ :** — مطبوعه ἀντίγραφα ἔντυπα [**ματπου'ά**]· ‖ تحریرات عمومیه‌نك — مطبوعه‌سی ἔντυπα ἀντίγραφα τῆς ἐγκυκλίου [**ταχχιράτι οὐμουμιγέ**]· ‖ — تکمیل συμπληρῶ τὰς προκαταρκτικὰς σπουδάς, ἀκούω τὰ προπαρασκευαστικὰ μαθήματα [βλ. آلی **ἀλί**]· § δυϊκ. نسختین **νουσχατέϊν.**

نسخی } Α. **νεσχί,** ὄν. εἶδος γραφῆς ἀραβικῆς ἐν χρήσει ἰδίᾳ πρὸς ἀντιγραφὴν βιβλίων· βλ. نسخ.

نسر } Α. **νέσρ,** ὄν. γὺψ [ὄρνεον σαρκοφάγον· τ. کرکس **κερκενὲς** βλ.]· ‖ — طاز — **νέσρι ταΐρ,** Ἀετὸς [ἀστερισμός]· ‖ — واقع Λύρα [ἀστερισμός]· § δυϊκ. نسرین **νεσρέϊν,** οἱ εἰρημένοι δύο ἀστερισμοί.

نسرین } ΙΙ. **νεσρίν,** ταὐτὸ نسترین βλ.

نسرین } Α. **νεσρέϊν,** βλ. نسر.

نسطور } Α. **νεστόρ,** ὄν. κ. Νεστόριος [αἱρεσιάρχης].

نسطورى A. **νεστορί,** ἐπθ. Νεστοριανός· § θ. نسطوريه .

نسغ A. **νέσγ,** ὄν. τὸ δάκρυ τὸ ἀποστάζον ἀπὸ τῆς ἀμπέλου ἢ ἄλλων δένδρων ὅταν κλαδευθῶσι· χυμός [βοτ.]: —نباتی ـ φυτικὸς χυμός· συνων. عصاره نبات **οὐσαρέϊ νεπάτ·**‖— ـ ماده‌ی حیوان و نازل ـ χυμὸς ἀνιῶν[**σα'ὴτ**]·‖ χυμὸς κατιών.

نسف A. **νεσέφ,** ρ. ἀφ. τὸ κατεδαφίζειν οἰκοδομήν· § ὄνομα πόλεως.

نسق A. **νεσάκ,** ὄν. τάξις, σειρὰ πραγμάτων τιθεμένων τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, ὡς ἡ σειρὰ τῶν μαργαριτῶν· κανών, μέθοδος, ρυθμός, τρόπος: —واحد اوزره κατὰ μίαν τάξιν, ὁμοιομόρφως·‖— ـ يك **γὲκ-νεσάκ,** ὁμοιόμορφος, μονότονος, βλ. λ. § ὁ ἀστερισμὸς τῶν Διδύμων.

نسقساز Π. **νεσακ-σάζ,** ἐπθ. ὁ διοργανίζων, ὁ διαρρυθμίζων : اكوان ـ جناب ἢ جهان **δζενάπι νεσακσάζι ἐκβὰν ἢ δζιχάν,** ὁ Θεὸς ὁ διαρρυθμίζων τὸ πᾶν, τὸν κόσμον·‖جناب ـ شهور و اعوام ὁ Ὕψιστος ὁ διοργανίζων τοὺς μῆνας [**σουχοὺρ**] καὶ τὰ ἔτη [**ἀδάμ**].

نسك A. **νουσούκ,** ὄν. προσευχὴ καὶ λατρεία εἰς τὸν Θεόν· ἡ τάξις τῆς λατρείας, ἤτοι τὸ δίδειν ἐλεημοσύνην[زكات , صدق], τὸ προσφέρειν θυσίαν[قربان],τὸ τελεῖν τὸν θρησκευτικὸν καθαρμὸν [آبدست] κτλ. βλ. مناسك .

نسل A. **νὲσλ ἢ νεσίλ,** ὄν. γενεά, γένος, τέκνα, ἔγγονοι, ἤτοι ἀπόγονοι: اثاث ـ حاضر صاغ اولمرق مناسترلره دفن اولندقلرى حالده ايچون ضايع اولوب ـ آتينك دخى اضمحلالنه سبب اولمغلدر ὅταν αἱ γυναῖκες **[οὐνὰς]** ζῶσαι θάπτωνται **[τὲὲν]** ἐν ταῖς μοναῖς, διὰ μὲν τὴν παροῦσαν γενεὰν **[νέσλι χαζὶηρ]** χάνονται **[ζαῖ ὀλούπ]**, τῆς δὲ μελλούσης γενεᾶς **[νέσλι ἀτὶ]** γίνονται παραίτιοι ἐξοντώσεως **[ἰζμιχλάλ]**· ‖ حاكم اوغلى على پاشا ـ جنديدن حكيم اوغلى على پاشا ـ انسانينك تكثر و بقاسيدر متصل **ittιχάτι δζινσεῖνὲν μακσάτι ἀσλὴ νέσλι ἰνσανινὶν τεκεσσούρ βὲ πεκασήτηρ,** ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ἑνώσεως τῶν δύο φύλων εἶναι ἡ πολλαπλασίασις καὶ ἡ διαιώνισις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους·‖ى— اولق منقرض **νεσλὶ μουνκαρὴζ ὀλμάκ,** ἐκλείπει ἡ γενεὰ [ἀνθρώπων ἢ ζώων]· ‖ ى— منقطع حيوان بر ζῶον οὗ ἐξέλιπεν **[μουνκατῆ']** τὸ γένος·‖فرسك اصلاحى ـ **νέσλι φερεσὶν ἠσλαχή,** ἡ βελτίωσις τοῦ γένους τῶν ἵππων· § [ψυσ. ἱστ.] غير متشابه ـ **νέσλι γαΐρι μουτεσαπίχ,** ἑτερογένεια·§πλθ. انسال **ἐνσάλ:** ذكا بشريه‌لك مكرات ـ و تὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ καταστρέφουσι τὸν νοῦν [**ζεκιὰ**] καὶ τὴν ὑγιείαν [**σηχχὰτ**] τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν **[ἐνσάλι πεὲριγέ].**

نسم A. **νεσέμ,** ὄν. πνοή, ἀναπνοὴ ἀνθρώπου· ψυχή· ζωή· λεπτὴ πνοὴ ἢ αὔρα ἀνέμου· βλ. نيم · § πλθ. انسام **ἐνσάμ.**

نسمه A. **νεσμέ,** ὄν. θ. ταὐτὸ προηγ.

نسناس A. **νεσνάς,** ὄν. μέγας πίθηκος ἀνθρωπόμορφος, σάτυρος· § ἀρχαία φυλὴ τοῦ λαοῦ Ἂδ [عاد], τὴν ὁποίαν ἀποστατήσασαν κατὰ τοῦ θεόθεν ἀπεσταλμένου εἰς αὐτὴν προφήτου Χοὺδ [هود] μετέβαλεν ὁ Θεὸς κατὰ τὴν Μουσουλμανικὴν παράδοσιν εἰς ζῶον, ἔχον ἥμισυ σῶμα, ἤτοι μίαν μόνον χεῖρα, ἕνα πόδα, ἡμίσειαν κεφαλὴν καὶ ἕνα ὀφθαλμόν, ἑστάμενον ὡς πτηνὸν καὶ τρεφόμενον διὰ φυτῶν. Κατά τινας ἡ φυλὴ αὕτη εἶναι τριῶν εἰδῶν· τὸ πρῶτον εἶδος καλεῖται ناس **νὰς** [ἄνθρωπος], τὸ δεύτερον نسناس **νεσνὰς** [πίθηκος] καὶ τὸ τρίτον نسانس **νεσανίς,** ἤτοι αἱ θήλειαι τῶν πιθήκων, καὶ κατ' ἄλλους نسناس εἶναι ἡ φυλὴ τῶν يأجوج مأجوج **γεδζοὺδζ μεδζούδζ, Γὼγ Μαγώγ.** Ἄλλοι πάλιν φρονοῦσιν ὅτι εἶναι οἱ ἀγριάνθρωποι, καὶ ἄλλοι ὅτι οἱ نسناس εὑρίσκονται ἐν Ἰνδοστάν, ἐν τῷ ὄρει Ζάτου-λ ἀδάμμ [ذات الاعوام]. Οὗτοι δὲ ἔχουσιν ἀνάστημα ὑψηλόν, σῶμα τριχωτόν, χρῶμα κυανοῦν, τρίχας ἐρυθράς, ἑκατέρωθεν τῆς κεφαλῆς αὐτῶν πρόσωπον καὶ ὀφθαλμούς· ἕκαστος αὐτῶν εἶναι ἑρμαφρόδιτος, γεννᾶται δὲ τριχωτός· καὶ εἶναι τόσον ἀδηφάγοι ὥστε δύο ἐξ αὐτῶν συλλαμβάνοντες ἐλέφαντα κατατρώγουσι καὶ δὲν κορένυνται· εἶναι δὲ καὶ λίαν ταχυκίνητοι. Κατά τινας εἶναι θαλάσσιον κῆτος.

نسنه T. **νεσνέ** [λ. σπανία ἐκ τοῦ ى νέ, τί, ὡς ἐκ τοῦ كيم τὸ كسنه **κιμέσνε,** καὶ ταὐτόσημος τῷ ىى **σέϊ,** βλ.] ὄν. πρᾶγμά τι, οὐδὲν πρᾶγμα, οὐδέν: المدم — οὐδὲν ἔλαβον.

نسوان A. **νισβὰν** [πλθ. ἄνευ ἑνικοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης, ὡς καὶ ἡ λ. نسا

νισδὰ] ὄν. γυναῖκες, τὸ γυναικεῖον φῦλον·‖طائفهٔ — τὸ γυναικεῖον φῦλον· ‖ ـ مشاهير **μεσαχίρι νισβάν,** διάσημοι γυναῖκες.

نسوانى A. **νισβαν-ί,** ἐπθ. γυναικεῖος·§ θ. نسوانيه .

نسوانيت A. **νισβαν-ιγέτ,** ὄν. θ. ἰδιότης, ἡ κατάστασις τῆς γυναικός.

نسول A. **νουσούλ,** ὄν. πτεροῤῥύησις, πτίλωσις, κ. μάδημα, ἡ πέσιμον τῶν πτερῶν τῶν πτηνῶν [ψυσ. ἱστ.].

نسوى A. **νισεβὶ** [ἐκ τοῦ نسا **νισδὰ**] ἐπθ. γυναικεῖος·§θ. نسويه : —ملاحت **μελαχάτι νισεβιγέ,** γυναικεία καλλονή· βλ. نسائى.

نسى A. **νεσί,** ὄν. λήθη· βλ. ἐπόμ. καὶ نسيان .

نسياً A. **νεσί-εν,** ἐπρ. ἢ τροπ. μτχ. λησμονηθείς· ἐν χρήσει ὁμοῦ μετὰ τοῦ συνωνύμου منسياً **μενσίεν :** منسياً —λησμονηθείς, ὡς νὰ μὴ ὑπῆρχε, παρηγκωνισμένος: منسياً حكمك — كيرمك μένω λησμονημένος, λησμονοῦμαι, παραγκωνίζομαι.

نسيان A. **νισγιὰν** [ρζ. نسى] ρ. ἀφ. λήθη, ἔλλειψις μνήμης: آتمق كوشهٔ ـ ο ῥίπτω εἰς τὴν γωνίαν τῆς λήθης, παραδίδω εἰς τὴν λήθην·‖ دن خالى دكلدر ـ انسان ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένος [**χαλὶ**] τῆς λήθης· [ἀραβιστί]:— الانسان مركب عن ال **ἐλ ινσάνου μουρέκκεπουν ἄνε-ν-νισγιάν,** ὁ ἄνθρωπος σύγκειται ἐκ λήθης, ἤτοι συγγνωστὸς διότι φύσει ὑπόκειται τῇ λήθῃ [πρμ.]·‖ حقوق محض عقودر ـ ἡ λήθη τῶν δικαιωμάτων [ἤτοι εὐεργεσιῶν] εἶναι αὐτόχρημα ἀσέβεια[**μάχζι οὐκοὺκ**] [πρμ.]. ‖ Ρμ. λησμονῶ : اتمك ـ و فراموش λησμονῶ καὶ ἐπιλανθάνομαι.

نسيب A. **νεσὶπ** [ἐκ τοῦ نسب] ἐπθ. εὐγενὴς τὴν καταγωγήν·§ἀρμόδιος,κατάλληλος· § ποίησις [قصيده] ἐν ᾗ ὁ ποιητὴς ἀναφέρει τὴν ἐρωμένην του καὶ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτά του,καλουμένη καὶ شعر منسوب **σί'ρι μενσούπ**· § θ. نسيبه .

نسيج A. **νεσὶδζ** [ρζ. نسج] ἐπθ. ὑφασμένος· § ὄν. ὕφασμα· βλ. منسوج .

نسيجه A. **νεσιδζὲ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ὕφασμα, ἔνδυμα· § πλθ. نسائج **νεσαῖδζ.**

نسيس A. **νεσίς,** ὄν. μεγάλη πεῖνα·§ὅλη ἡ δύναμις τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ἡ τελευταία πνοὴ τοῦ ψυχορραγοῦντος.

نسيسه A. **νεσισέ,** ὄν. θ. τὸ διεγείρειν τὸν λαὸν καὶ ὑποκινεῖν τὸν μὲν κατὰ τοῦ δέ· § ἡ τελευταία πνοή· § πλθ. نسائس **νεσαῖς.**

نسيق A. **νεσὶκ**[ρζ. نسق] ἐπθ. ὁ τακτοποιημένος, ὁ ἐν τάξει, ὁ διατεταγμένος.

نسيكه A. **νεσικέ,** ὄν. θ. σφάγιον προσφερόμενον ὡς θυσία τῷ Θεῷ· § βῶλος χρυσοῦ, ἀργύρου·§ πλθ. نسايك **νεσαῖκ** καὶ نسك **νουσούκ.**

نسيم A. **νεσὶμ** [ρζ. نسم] ὄν. ἄνεμος ἐλαφρὸς καὶ εὐχάριστος, αὔρα, ζέφυρος, πνοή: —سحرى ـ αὔρα πρωϊνή·‖شمال ـ βόρειος αὔρα·‖خلد ـ αὔρα τοῦ παραδείσου·‖جانپرور ـ ἢ روحپرور ـ αὔρα ζωογόνος [**ρουχ-περβέρ,** ἢ **δζὰν-περβέρ**]· ‖ صبا ـ αὔρα ζεφύρου· ‖ عنبر ـ شميم **νεσίμι ἀνπὲρ-ἀεμίμ,** αὔρα ἀποπνέουσα ἄμβαρι, εὐώδης·‖ ظفر وزان اوليور ـ πνέει [**βεζὰν ὀλούγιορ**] αὔρα νίκης, θριάμβου [**ζαφέρ**]· § πλθ. نسائم **νεσαΐμ.**

نسيمى A. **νεσιμ-ί,** ἐπθ. ὁ τοῦ ἀνέμου, ἀτμοσφαιρικός : — هوای ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ.

نش A. **νεσέ,** ρ. ἀφ. τὸ ἀναμιγνύειν· § τὸ βράζειν, ἀναζέειν.

نشأ A. **νεσά,** ρ. ἀφ. τὸ ἐπανέρχεσθαι εἰς τὴν ζωήν, τὸ ἀναβιοῦν, αὐξάνειν, αὔξησις· συνηθέστ. نشو **νεσέφ,** βλ.§μέθη· βλ. نشئه .

نشا A. **νεσά,** ὄν. ἄμυλον· βλ. نشاستج .

نشاب A. **νεσάπ,** ὄν. ὁ κατασκευάζων, ἢ μεταχειριζόμενος βέλη [نشابه].

نشاب A. **νουσάπ,** πλθ. τοῦ نشابه βλ.

نشابه A. **νουσαπέ,** ὄν. θ. βέλος: ـ نشابهٔ خشم و غضبم اولمغله اتفا ايدكز προσέξατε[**ιττικὰ ἔτινιζ**]νὰ μὴ καταστῆτε ὁ σκοπὸς [**νισανὲ**] τοῦ βέλους τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ θυμοῦ μου [**χὶσμ οὐ γαζαπὶμ**]·§πλθ. نشاب **νουσάπ.**

نشأت A. **νεσά'ὲτ** [ρζ.نشأ] ρ.ἀφ.θ. τὸ παράγεσθαι, τὸ προέρχεσθαι, τὸ προκύπτειν, τὸ πηγάζειν.‖Ρμ. [دن]: —اختلاف بوندن ايتمسدر ἡ διαφορὰ ἐκ τούτου προῆλθεν, ἐπή-

γαδε ‖ نهری اصل یو کولان — ایدیور . . ὁ ποταμὸς . . κυρίως πηγάζει ἐκ τῆς λίμνης ταύτης· ‖ βλ. ἐπόμ.

نشأة Α. **νεᾰ'ἐτ**[ταὐτὸ προηγ.] ὄν.θ.: اولی — **νεᾰ'ἐτι οὐλμά**, ἡ εἴσοδος τῆς ψυχῆς εἰς τὸ σῶμα· ‖ اخری — **νεᾰ'ἐτι οὐχρά**, ἡ ἔξοδος τῆς ψυχῆς ἐκ τοῦ σώματος· § δυϊκ. نشأتين **νεᾰ'ετεῖν**, οἱ δύο βίοι τοῦ ἀνθρώπου, ἤτοι ὁ μετὰ τὴν γέννησιν ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ καὶ ὁ μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν ἐν τῷ μέλλοντι βίῳ· ‖ βλ. نشوه καὶ نشء.

نشأتين Α. **νεᾰ'ετεῖν**, δυϊκ. τοῦ προηγ. βλ.

نشادر Α. **νισᾰτίρ**, ὄν. ἅλας ἀμμωνιακὸν [χημ.]: روحی — **νισᾰτίρ ρουχοῦ**, ἀμμωνία [ρευστή] ‖ — ملح — **μίλχι νισᾰτίρ**, ἀμμώνιον, ἢ ἀμμωνιακὸν ἅλας· ‖ — ذوال ζοῦ·νισᾰτίρ, ἀμμωνιοῦχος.

نشادری Α. **νισᾰτιρ-ί**, ἐπθ. ἀμμωνιακός: زیبق . — **νισᾰτιρῑῖ ζιῑᾰκῆ**, ἀμμωνιοϋδραργυρικός· ‖ معدنی . — **νισᾰτιρῑῖ μαγνεζί**, ἀμμωνιομαγνησιακός· § θηλ. نشادره .

نشاره Α. **νουᾰρέ**, ὄν. θ. οἱ σχίδακες καὶ ἡ κόνις, ἥτις πίπτει ἐκ τῶν πελεκωμένων ξύλων· τ. طلاش .

نشاستج Α. **νεᾰστεδζ**, ἐκ τοῦ π. نشاسته βλ.

نشاسته Π. **νισᾰστέ**, κ.**νισᾰστὲ** [βλ. نشاستج καὶ نشا] ὄν. ἄμυλον· ‖ طوزقالی — **κόλλα ἐξ ἀμύλου** ‖ یاپیشدیرمه — **μεθύω**.

نشاط Α. **νεᾰάτ**, ὄν. εὐθυμία, διάθεσις, φαιδρότης, χαρά: شادمانی و — **χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις**· ‖ تازه — **νέα φαιδρότης**· ‖ — سرمست کیمسه **σερμεόστι νεᾰάτ ἰτμέκ**, **μεθύω τινὰ διὰ τῆς χαρᾶς**· ‖ — خاطر عالم الکه در ساق بوغملری یه یر جامدن سرور ایدیجك ἡ εὐθυμία τῆς καρδίας τοῦ κόσμου ἐν τῇ χειρί σου εἶναι, ὦ οἰνοχόε! τὰς θλίψεις ταύτας [**γαμμλαρὴ**]ἐν ποτηρίῳ[**δζὰμ**] εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ θὰ μεταβάλῃ εἰς χαρὰν [**δουρσὺρ**] [στίχ.].

نشاط افزا Π. **νεᾰάτ-ἐφζά**, ἐπθ. ὁ αὐξάνων τὴν εὐθυμίαν, τὴν φαιδρότητα.

نشاط انگیز Π. **νεᾰάτ-ἐνγκίζ**, ἐπθ. ὁ διεγείρων τὴν εὐθυμίαν, τὴν φαιδρότητα.

نشاط آور Π. **νεᾰάτ-ἀβέρ**, ἐπθ ὁ φέρων εὐθυμίαν, φαιδρότητα.

نشاطبخش Π. **νεᾰάτ-βᾰχζ**, ἐπθ. ὁ παρέχων εὐθυμίαν, φαιδρότητα.

نشاطسز Τ. **νεᾰατ-σίζ**, ἐπθ. κατηφής, ἄθυμος, ὁ ἄνευ διαθέσεως, μελαγχολικός.

نشاطلی Τ. **νεᾰατ-λῆ**, ἐπθ. ὁ ἔχων διάθεσιν, εὔθυμος, φαιδρός, χαίρων.

نشاطمند Π. **νεᾰατ-μέντ**, ἐπθ. ὁ ἔχων διάθεσιν, εὔθυμος, φαιδρός, χαίρων.

نشاف Α. **νεᾰᾰφ** [ρζ. نشف] ἐπθ. ὁ ἀπορροφῶν πολύ.

نشان Π. **νισᾰάν**, ὄν. σημεῖον, ἔνδειξις, ἴχνος, τύπος· σκοπός, σημάδι· παράσημον, μνῆστρα, ἀρραβών: ی — یاره σημεῖον, ἴχνος πληγῆς· ‖ ی — چیان σημεῖον ἐξανθήματος· ‖ آت ی — σημεῖα ἵππου, ὡς αἱ λευκαὶ κηλίδες αἱ ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἢ τῶν ποδῶν αὐτοῦ· ‖ — طاشی λίθος χρησιμεύων ὡς σκοπός, σημάδι· ‖ والدی — تو کوریدن نام و τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἴχνος δὲν ἔμεινε· ‖ — امتیاز παράσημον Ἰμτιάζ· ‖ — عثمانی παράσημον Ὀσμανιέ· ‖ — مجیدی παράσημον Μεδζιδιέ ‖ — افتخار παράσημον Ἰφτιχὰρ [ἀρχαῖον] ‖ — ذیشان **νισᾰάνι ζι-σᾰάν**, παράσημον ἔνδοξον, ἢ — عالیشان **νισᾰάνι ἀλι-σᾰάν**, παράσημον ὑψηλόν, ἢ — فروغ افشان **νισᾰάνι φουροϊγ-ἐφσᾰάν**, παράσημον διαχέον αἴγλην, λαμπρὸν [ἐπίθετα κοσμητικὰ τῶν ὀθωμ. παρασήμων]· ‖ آتمق . — ρίπτω εἰς τὸ σημάδι, σκοπεύω· ‖ الق — λαμβάνω σημάδι, σημαδεύω, σκοπεύω· λαμβάνω ἀρραβῶνα· ‖ ایتمك ἡ قومق — κάμνω ἢ βάλλω σημεῖον, σημειῶ· ‖ براقمق — ἀφίνω σημεῖον, ἴχνος ‖ طاقمق — ἀναρτῶ παράσημον ἐπὶ τοῦ στήθους· ‖ ویرمك — δίδω ἀρραβῶνα· δίδω ἰδέαν, ὁμοιάζω [ζα]: طوقان توحدن ویرن یاران — βροχὴ ὁμοιάζουσα τὸν κατακλυσμὸν τοῦ Νῶε[**τουφᾰνι Νοὶχ**]· ‖ دوزخدن ویرن حرارت — θερμότης τοῦ ἡλίου δίδουσα ἰδέαν τοῦ ζόδου [**τουζᾰχ**]· § [ἐν συνθέσει]: — جنت **δζεννὲτ-νισᾰάν**, ὁμοιος παραδείσῳ· ‖ — دوزخ **τουζᾰχ-νισᾰάν**, ὁμοιος ᾅδῃ, καταχθόνιος· ‖ — رمضان مغفرت **ρεμεζᾰνί μαγφιρέτ-νισᾰάν**, ὁ μὴν τοῦ Ραμαζάν, ὅστις εἶναι σημεῖον ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν πιστῶν, ἤτοι καθ' ὃν συγχωροῦνται κτλ. ‖ — عدالت **ἀδαλὲτ-νισᾰάν**, ὅστις εἶναι σημεῖον δικαιοσύνης, δίκαιος· ‖ βλ. خاطر نشان.

نشانجی Τ. **νισᾰαν-δζί**, ἐπθ. ἐπιτήδειος σκοπευτής, σημαδευτής· § διευθυντὴς τοῦ γραφείου ἐν τῇ Υ. Πύλῃ, ἔνθα χαράσσεται ἐπὶ Φερμανίων, ἢ Βερατίων, τὸ Σουλτανικὸν μονόγραμμα [طغرا].

نشانسز Τ. **νισᾰαν-σίζ**, ἐπθ. ὁ ἄνευ σημείου, ὁ μὴ φέρων σημεῖον § ἀμνήστευτος, ὁ μὴ ἠρραβωνισμένος· βλ. نشانلو .

نشانده Π. **νισᾰαντὲ** [μτχ. τοῦ ρ. نشاندن **νισᾰαντὲν**] ἐμπεπηγμένος, ἐστημένος.

نشانکاه Π. **νισᾰαν-γκιᾰχ**, ὄν. σκοπός, σημάδι.

نشانکیر Π. **νισᾰαν-γκίρ**, ὄν. ἐργαλεῖον ξυλουργοῦ, δι' οὗ χαράσσονται γραμμαί.

نشانلامق Τ. **νισᾰαν-λαμάκ**, ρμ. μτδ. κάμνω σημεῖον πρὸς διάκρισιν, σημειῶ· § σκοπεύω, σημαδεύω· § μνηστεύω, ἀρραβωνίζω [αἰτ.].

نشانلانمق Τ. **νισᾰαν-λανμάκ**, ρμ. οὐδ. ἢ πθ. σημειοῦμαι, σημαδεύομαι· § ἀρραβωνίζομαι, μνηστεύομαι: کنج ایله قیز نشانلاندیلر ὁ νέος καὶ ἡ νέα ἐμνηστεύθησαν.

نشانلی Τ. **νισᾰαν-λῆ**, ἐπθ. ὁ φέρων σημεῖον, σεσημειωμένος· § μεμνηστευμένος, ἠρραβωνισμένος, μνηστήρ, μνηστή.

نشانه Π. **νισᾰανέ**, ὄν. σημεῖον, ἔνδειξις, τεκμήριον: شکران . — ἔνδειξις εὐγνωμοσύνης [**σὸκρᾰάν**]· ‖ منفرت . — ἔνδειξις, ἢ σημεῖον καυχήσεως [**μεφχαρέτ**]· ‖ تقدیر اولارق . — ὡς δεῖγμα ἐκτιμήσεως [**τακτὶρ**] ἐδόθη μετάλλιον· ‖ علنیی . — توجهات جلیله‌نك بر δημόσιον [**ἀλενὶ**] δεῖγμα ὑψηλῆς [Αὐτοκρατορικῆς] εὐνοίας.

نشائد Α. **νεᾰαῖτ**, πλθ. τοῦ نشیده βλ.

نشائی Α. **νισᾰα-ῖ**, ἐπθ. ἀμυλώδης· § θηλ. نشائیه : مواد — **μεδᾰάτ νισᾰαϊγέ**, ὕλαι ἀμυλώδεις.

نشتر Π. ἢ نیشتر **νισᾰτέρ**, κοινῶς καὶ **νεᾰτὲρ** [βλ. نیش] ὄν. νυστήριον, κ. νυστέρι διὰ φλεβοτομίαν.

نشته Π. **νισᾰτέ** [μτχ. τοῦ نشتن **νισᾰτὲν**] ὁ μείνας, ὁ καθήσας· βλ. نشین **νισᾰίν**.

نشته‌کاه Π. **νισᾰτε-γκιᾰχ**, ὄν. τόπος ἐν ᾧ μένει, κάθηταί τις, διαμονή.

نشخار Π. **νουᾰχᾰρ**, ὄν. μπρυκισμός, ἤτοι ἀναμάσσημα τῆς τροφῆς[ἐπὶ μπρυκαστικῶν ζώων ἐπαναφερόντων τὴν τροφὴν εἰς τὸ στόμα καὶ ἀναμασσώντων].

نشخوار Π. **νουᾰχᾰρ**, καὶ نشخواره **νουᾰχαρέ**, ταὐτὸ προηγ.

نشخور Π. **νουᾰχούρ**, καὶ نشخواره **νουᾰχαρέ**, ταὐτὸ προηγ.

نشد Α. **νεᾰάτ**, ρ. ἀφ. τὸ ἐρωτᾶν καὶ διαπυνθάνεσθαι· τὸ ἀναζητεῖν διὰ κήρυκος τὸν δεσπότην πράγματος ἀπολεσθέντος καὶ ἀνευρεθέντος· τὸ παρακαλεῖν τινα ὅπως εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς ὑποθέσεως, δι' ἣν ἐρωτᾶται, ἐξορκίζων διὰ φράσεων, ὡς ایجون الله πρὸς Θεοῦ, الهی سور عشق ایجون الله δι' ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ایسه‌ك ἐὰν ἀγαπᾷς τὸν Θεόν.

نشدت Α. **νισᾰάτ-τ**, ρ. ἀφ. θ. τὸ ἀναζητεῖν πρᾶγμα ἀπολεσθέν· βλ. προηγ.

نشر Α. **νεᾰρ**, ρ. ἀφ. τὸ ἐκτείνειν καὶ ἀναπτύσσειν, τὸ διαχέειν, διαδιδόναι, δημοσιεύειν, δημοσίευσις, διάδοσις· ἀνάστασις: علوم — διάδοσις ἐπιστημῶν· ‖ دین — διάδοσις θρησκείας· ‖ راحه — διάδοσις ὀσμῆς· ‖ حوادث — διάδοσις εἰδήσεων· ‖ اراجیف — διάδοσις θρυλλημάτων· ‖ — حشر و نشر **χὰρ οὐ νεᾰρ**, ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ δευτέρα παρουσία [βλ. حشر]· ‖ لف و نشر καὶ [βλ. لف]. ‖ Ρμ. [αἰτ.]: مشوش کتاب طبع و — ایتمك ἐκτυπῶ καὶ δημοσιεύω βιβλίον· ‖ ایتمك — بر شی غزته ایله δημοσιεύω τι διὰ τῆς ἐφημερίδος· § [χειρ.] ἀνατομή: حصات — λιθόπρισις.

نشره Α. **νουᾰρέ**, ὄν. θ. ταὐτὸ نسخه βλ.

نشری Α. **νεᾰρ-ί**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὴν δημοσίευσιν, τὴν διάδοσιν, δημοσιογραφικός § θ. نشریه : — واسطه ὄργανον δημοσιεύσεως, διαδόσεως, δημοσιογραφικός· ‖ خدمت — ὑπηρεσία δημοσιογραφική· § πλθ. نشریات βλ.

نشریات Α. **νεᾰριγιᾰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. δημοσιεύσεις, δημοσιεύματα δι' ἐφημερίδων κτλ.: ادبیه — δημοσιεύματα φιλολογικά· ‖ سیاسیه — δημοσιεύματα πολιτικά· ‖ کاذبه — δημοσιεύματα ψευδῆ· ‖ — عالم δημοσιογραφικὸς κόσμος.

نشست Π. **νισέδτ** [δορ. τοῦ نشستن **νισεδτέν**, κάθησθαι, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ καθήμενος· συνηθέστ. نشئ.

نشستكال Π. **νισεδτεγκιάν**, πλθ. τοῦ نشسته βλ.

نشستگاه Π. **νισεδτ-γκιάχ**, καὶ نشستگ **νισεδτ-γκιέχ**, ὀν. μέρος διὰ νὰ καθήσῃ τις, κάθισμα.

نشسته Π. **νισεδτὲ** [μτχ. τοῦ نشستن **νισεδτέν**] ὁ καθήμενος· § πλθ. نشستكال **νισεδτεγκιάν**.

نشسته **νισεδτέ**, ἀντὶ نشسته βλ.

نشف Α. **νέαφ**, ρ. ἀφ. τὸ ἀπορροφᾶν ὕδωρ, ἢ ἄλλο ὑγρόν, ὡς ὁ σπόγγος, ἢ ὁ τοῖχος τὴν ὑγρασίαν, ἢ ὁ ναστοχάρτης τὴν μελάνην, ἀπορρόφησις, τὸ ἐμβρέχεσθαι, πίνειν, ποτίζεσθαι. ‖ Ρμ. ايدر—غد کچ ὁ χάρτης οὗτος ἀπορροφᾷ, πίνει.

نشق Α. **νέσκ**, ρ. ἀφ. τὸ τιθέναι τι εἰς τὴν ῥῖνα, τὸ ὀσφραίνεσθαι· βλ. استنشاق.

نشيمه Π. **νεσιντέ**, ἀντὶ نشيمن **νασιντέ**, βλ. نشيمن.

نشو Α. **νεσώ**, ρ. ἀφ. τὸ φύεσθαι, τὸ αὐξάνειν, αὐδοκιμεῖν, αὔξησις, ἀνάπτυξις [ἐπὶ φυτῶν, ἢ σώματος]· ἐν χρήσει μετὰ τοῦ συνωνύμου نما **νεμά** — و نما يلق — φύομαι, αὐξάνω, αὐδοκιμῶ ‖ اولور نما — و نما يلق جيل جيل τὸ χαμαικέρασον φύεται καὶ αὐξάνει, ἢ αὐδοκιμεῖ ἐπὶ τῶν ὀρέων [ὀζιπάζ]· ‖ اهل شمس نباتات ضيای شمس اولور نما — و نما يلق τὰ φυτὰ φύονται καὶ αὐξάνουσι διὰ τοῦ πλακοῦ φωτός ‖ كسك — و نما يلق ازدواج اولور كيلر كبي وجود حاصل اولمق نسل اولمق ἡ αὔζευξις [ἰζεβιάζ] πρέπει νὰ γίνηται [βουκουά γκελμελί] ὅταν ἡ ἀνάπτυξις τοῦ σώματος [γκεδέν] συμπληρωθῇ· ‖ βλ. καὶ ἰζ.

نشوار Α. **νεσούάρ**, ἐκ τοῦ π. زوار نشوه **νεσεβάρ**, βλ.

نشوان Α. **νεσουάν** [βλ. نشه] ἐπθ. μέθυσος: ساغر افشان — μέθυσος χύνων τὸ ποτήριον [σαγάρ-ἐβσάν].

نشور Α. **νεσούρ** [ρζ. نشر] ἐπθ. ὁ διαδίδων, ὁ διαχέων [ἐν χρήσει ἐν συνθέσει]· — الهي يه نشر-ي **μεσνὲτ-νισίν**, ὁ διαδίδων μεγαλεῖον, εὐγένειαν, ὑψηλός, ἔξοχος, ἢ — مكارم **μεκιαρὶμ-νεσούρ**, ὁ διαδίδων χάριτας, εὐεργεσίας, εὐεργετικὸς [ἐπίθετα τιμητικὰ τῆς λ. حضور **χουζούρ**, ἐνώπιον, παρουσία, ἰδίᾳ ἐπὶ Σουλτάνου]: حضرت پادشاهيده — حضور معالی **χουζοῦρι με'αλι-νεσοῦρι χαζρέτι πατισαχιτέ**, ἐνώπιον τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος, κ. λ. ἐν τῇ ἐξόχῳ παρουσίᾳ τῆς Α. Α. Μ.

نشور Α. **νουσούρ** [ρζ. نشر] ρ.ἀφ. τὸ διαδίδειν, διαχέειν· τὸ ἀνιστᾶν, ἢ τὸ ἀνίστασθαι: — يوم **γέβμου-ν-νουσούρ**, ἡ ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν· βλ. نشر.

نشوه Α. **νεσέ**, ὀν. θ. εὐθυμία, διάθεσις, ἱλαρότης: — پر **πλήρης [πσρ]** εὐθυμίας, λίαν εὔθυμος ‖ ايدملر — اكمل ايله اتمام συνεπλήρωσαν τὴν διάθεσιν φαγόντες ‖ βλ. نشه.

نشوه‌بخش Π. **νεσέε-μπάχς**, ἐπθ. ὁ παρέχων ἢ διεγείρων εὐθυμίαν, ὁ μεθύων: اولجق درجده لطيف روزگار كوكلره — وزان اولیور ὁ ἄνεμος πνέει γλυκὺς τόσον ὥστε νὰ μεθύσῃ τὰς καρδίας.

نشوه‌دار Π. **νεσέε-δάρ**, ἐπθ. εὔθυμος, ὁ ἐν καταστάσει εὐθυμίας ἐκ πότου.

نشوه‌دارانه Π. **νεσέε-δαρανέ**, ἐπθ. ὡς ἀρμόζει εὐθύμῳ ‖ ἐπρ. ὡς ἀρμόζει εὐθύμῳ· βλ. προηγ.

نشوه‌لنمك Τ. **νεσέε-λενμέκ**, βλ. كلمك.

نشوه‌مند Π. **νεσέε-μένδ**, ἐπθ. ταὐτὸ نشوه‌دار.

نشوه‌یاب Π. **νεσέε-γιάπ**, βλ. یابنده.

نشه Α. **νεσέ** [βλ. نشوه] ὀν. θ. διάθεσις, εὐθυμία, ἱλαρότης· ἐλαφρὰ μέθη: سی — يلوب اچيلوب δὲν ἔχει διάθεσιν ‖ — ل پرتو καὶ κασκαρίκα ἀφοῦ ἔφαγον, ὅπιον καὶ ἦλθεν ἡ διάθεσις εἰς τὸν τόπον, ἤτοι ἡ εὐθυμία ‖ — مالك ἐν καταστάσει ἐλαφρᾶς μέθης, ὑποθερμαινόμενος, κ. στὸ κέφι.

نشه‌سز Τ. **νεσέ-σίζ**, ἐπθ. ὁ ἄνευ διαθέσεως ἢ εὐθυμίας, ἄθυμος, κατηφής, σκυθρωπός· § ἐπρ. ἄνευ διαθέσεως.

نشه‌سزلك Τ. **νεσέ-σίζλίκ**, ὀν. ἔλλειψις διαθέσεως, εὐθυμίας, ἀθυμία, κατήφεια.

نشئه‌لندیرمك Τ. **νεσ'ε-λεντιρμέκ**, ρμ. μτδ. καθιστῶ τινα εὔθυμον, ἱλαρόν· μεθύω τινὰ ἐλαφρῶς [αἰτ.].

نشئه‌لنمك Τ. **νεσ'ε-λενμέκ**, ρμ. οὐδ. καθίσταμαι εὔθυμος, ἱλαρός, ἀποκτῶ διάθεσιν· μεθύω ἐλαφρῶς.

نشئه‌لی Τ. **νεσ'ε-λί**, ἐπθ. ὁ ἔχων διάθεσιν, εὔθυμος.

نشئه‌یاب Π. **νεσ'ε-γιάπ**, ἐπθ. ὁ εὑρὼν διάθεσιν, εὔθυμος, ἱλαρός· ὁ ἐλαφρῶς μεμεθυσμένος.

نشیب Π. **νισίπ** [ἐσφαλμένως **νεσίπ**] ὀν. κατήφορος, κατωφέρεια, τόπος λακκώδης: — فراز و **φιραζ οὐ νισίπ**, ἀνήφορος καὶ κατήφορος· μτφ. ἀκμὴ καὶ παρακμή, εὐτυχία καὶ δυστυχία: هر نشيبی را فرازی درپی است **χὲρ νισίπι-ρα φιραζὶ ὲὲρ πέϊ ἔστ**, πάντα κατήφορον παρακολουθεῖ ἀνήφορος, ἤτοι πᾶσαν παρακμὴν ἢ δυστυχίαν διαδέχεται ἀκμὴ ἢ εὐτυχία· ἀντίστοιχον τουρκιστί: هر يوقوشك بر اينيشی وار هر اينيشك بر يوقوشی وار.

نشیبکاه Π. **νισίπ-γκιάχ**, ὀν. τόπος λακκώδης, λάκκος.

نشید Α. **νεσίπ**, ταὐτὸ نشيده βλ.

نشیده Α. **νεσιπέ**, ὀν. θ. ποίημα δημῶδες, ἐπέχον θέσιν παροιμίας· § πλθ. نشائد **νεσαΐπ**.

نشیده‌خوان Π. **νεσιπέε-χάν**, ἐπθ. καὶ ὀν. ὁ ἀπαγγέλλων ποιήματα نشيده βλ. § ἀφ. نشيده خوانی τὸ ἀπαγγέλλειν κτλ.

نشیط Α. **νεσήτ** [ἐκ τοῦ نشاط] ἐπθ. εὔθυμος, φαιδρός, χαίρων, ἀγαλλόμενος.

نشیمن Π. **νισιμέν**, ὀν. μέρος διὰ νὰ καθήσῃ τις, θέσις· ὁμήγυρις, συνάθροισις: — افكار ἕδρα τῶν σκέψεων· § φωλεὰ πτηνοῦ.

نشیمنکاه Π. **νισιμεν-γκιάχ**, ὀν. κατοικία, διαμονή· τόπος συναθροίσεως, ὁμηγύρεως.

نشین Π. **νισίν** [προστ. τοῦ نشستن **νισεδτέν**, κάθησθαι, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ καθήμενος: — تخت **τὰχτ-νισίν**, ὁ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος, ὁ ἀνάσσων [βασιλεύς]· ‖ — مسند **μεσνὲτ-νισίν**, ὁ καθήμενος ἐπὶ θέσεως, ὑπουργήματος, ὁ κατέχων ὑπούργημα ἢ θέσιν ὑψηλήν· ‖ — صدر **σὰτρ-νισίν**, ὁ ἔχων τὴν πρωτοκαθεδρίαν· ‖ — كوشه **κιοσὲ-νισίν**, ὁ ἐν τῇ γωνίᾳ καθήμενος καὶ — خلوت **χαλβὲτ-νισίν**, ὁ καθήμενος ἐν τῇ μοναξίᾳ, ὁ ἰδιωτεύων, ὁ ἀπομακρυνθεὶς ἀπὸ τοῦ ἐνεργητικοῦ βίου· ‖ — صيفيه **σαΐφιγὲ-νισίν**, ὁ καθήμενος ἐν ἐξοχικῇ οἰκίᾳ, ὁ παραθερίζων· ‖ — مدرسه **μεὲρεσὲ-νισίν**, ὁ ἐν θεολογικῇ σχολῇ καθήμενος, ἱεροσπουδαστὴς τῆς θεολογίας παρ' ὀθωμανοῖς· ‖ — مكتب **μεκτεπ-νισίν**, ὁ καθήμενος ἐν σχολῇ, μαθητής· ‖ — پوست **ποστ-νισίν**, ὁ ἐπὶ δορᾶς καθήμενος [ἐπὶ Σεΐχηδων· βλ. λ. نشين پوست]· ‖ — ساحل **σαχὶλ-νισίν**, ὁ ἐπὶ τῆς παραλίας καθήμενος.

نشینده Π. **νισινενδὲ** [μτχ. ἐν. τοῦ نشستن **νισεδτέν**] ὁ καθήμενος.

نص Α. **νάσ**, ὀν. ἐδάφιον, ἢ λέξις καὶ φράσις τοῦ Κορανίου χρησιμεύουσα ὡς ἀπόδειξις κατηγορηματική: — كريم ἱερὸν ἐδάφιον χρησιμεῦον ὡς ἀπόδειξις· ‖ — قاطع ἱερὸν ἐδάφιον ὁριστικὸν [**κατὴ**]· ‖ — قرآن وارد ... داڑ- ὁριστικὰ ἐδάφια τοῦ Κορανίου· ‖ βλ. مورد.

نصاً Α. **νάσσ-αν**, ἐπρ. διὰ ῥητῆς ἀποδείξεως, ῥητῶς [νομ.]: مطلق اطلاق اوزره جاری اولور اكر — ياخود دلالةً تقييد دليلی بولنماز ايسه τὸ ἀπόλυτον [**μουτλὰκ**] ἀπολύτως [**ἰτλακὴ οὐζρὲ**] ἰσχύει, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ διὰ ῥητῆς διατάξεως, ἢ διὰ τεκμηρίου [**ἐελάλετεν**], ἀπόδειξις περισταλτικὴ [**τακγὶὲ ἐελιλί**]· ‖ — دلالةً موقت اولان عاريتك ختام مدتده معيره ردی لازم كلور τὸ χρησιδάνειον [**ἀριγέτ**], ὅπερ ἐδόθη μὲ προθεσμίαν [**μουδακκὰτ**] ῥητῶς ἢ ὑπονοουμένως [**ἐελάλετεν**], δέον ν' ἀποδίδηται [**ρεὲτ**] εἰς τὸν χρήστην [**μου'ὶρ**] κατὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας.

نصاب Α. **νισάπ** [ρζ. نصب] ὀν. βάσις, ρίζα, ἀρχή· ποσότης, μέτρον, ἀναλογία, ἢ βαθμὸς κατάλληλος· ποσὸν εἰς τὸ ὁποῖον ὅταν φθάσῃ ἡ περιουσία, ἐπιβάλλεται κατὰ τὸν

ἱερὸν μουσουλμανικὸν νόμον [شرع] ἡ ἐλεημοσύνη [زكات]· π.χ. διὰ τὸν ἄργυρον, τὸ ποσὸν εἶναι διακόσια δράμια[درهم], διὰ δὲ τὰς καμήλους, ὁ ἀριθμὸς πέντε: حقوق عباده شهادتك—ی ایکی ار یاخود بر ار ایله ایکی خاتوندر یغاتیس [χουκοῦκι ἠπάτ] τὸ μέτρον τῆς μαρτυρίας [ἤτοι ὁ προσήκων ἀριθμὸς τῶν μαρτύρων] εἶναι δύο ἄνδρες [ἔρ], ἢ εἷς ἀνὴρ καὶ δύο γυναῖκες· || ترقیات معرف و کالده احراز—ایتمش **τερεκκηγὰτ μα'ριφὲτ βὲ κεμαλτὲ ἰχρόζι νισάπ ἐτμίζ,** ἔλαβε τὸν προσήκοντα βαθμὸν ἐν ταῖς προόδοις τῶν γραμμάτων καὶ τῆς παιδείας, ἤτοι ἐτελειοποιήθη εἰς τὰ γράμματα· || حاژ—فخر و مباهات اولدی **χαΐζι νισάπι φάχρ οὐ μουπαχὰτ ὀλτοῦ,** κατέχει τὸν προσήκοντα βαθμὸν τῆς καυχήσεως, ἤτοι μεγάλως σεμνύεται, ἐναβρύνεται· || ابتهاج حاژ—حاژ میگلوس خایرت·§ [ἐν συνθέσει] — حکمت **χικμὲτ-νισάπ,** οὗ βάσις εἶναι ἡ σύνεσις, ἡ σοφία, συνετός, σοφός: —کتاب حکمت βιβλίον σοφόν || —فوائد کتاب βιβλίον ὠφέλιμον **[φεβαΐτ-νισάπ].**

نصاح A. **νουσσὰχ** [πλθ. τοῦ ناصح] ὄν. οἱ παραινοῦντες, οἱ δίδοντες συμβουλάς.

نصار A. **νουσσάρ** [πλθ. τοῦ ناصر] ὄν. οἱ βοηθοῦντες, βοηθοί.

نصارا A. ἡ نصارى **νεσαρὰ** [πλθ. τοῦ نصرانی **νασρανὶ**] ὄν. χριστιανοί.

نصائح A. **νεσαὴχ** [πλθ. τοῦ نصيحت] ὄν. θ. συμβουλαί, παραινέσεις: —پدران πατρικαὶ συμβουλαί· || مقتضیه ἡ ازم — αἱ ἀναγκαῖαι, ἢ αἱ ἀπαιτούμεναι συμβουλαί· || —اخوتکاران συμβουλαὶ ἀδελφικαί **[οὐχουββετκιαρανέ]**· || خیر خواهانه — συμβουλαὶ ἀνθρώπου φίλα φρονοῦντος **[χαΐρ-χαχανέ].**

نصب A. **νάσπ,** ρ. ἀφ. τὸ πηγνύειν, πῆξις· τὸ προσηλοῦν, προσήλωσις· τὸ διορίζειν εἰς θέσιν, διορισμὸς [συνών. تعیین]:— خیام πῆξις σκηνῆς || و عزل —**νάσπ οὐ ἄζλ,** ὁ διορισμὸς καὶ ἡ παῦσις [ὑπαλλήλων, διδασκάλων κτλ.]· || نظر دقت—**νάσπι ναζάρι ἐπκκάτ,** προσήλωσις τοῦ ὄμματος τῆς προσοχῆς, ἢ لحاظه— **دقیق νάσπι λιχαζάϊ τετκήκ,** προσήλωσις τοῦ βλέμματος τῆς ἐξετάσεως, ἤτοι μελέτη, ἐξέτασις ἐπισταμένη· § γραμ. τὸ τιθέναι ἐπί τινος γράμματος τὸ σημεῖον فتحه **φετχά,** ἤτοι ἡ αἰτιατικὴ πτῶσις τῶν ἀραβ. ὀνομάτων [βλ. رفع καὶ جر]. ‖ Ρμ. προσηλῶ, διορίζω [δοτ. αἰτ.]: برینی مأموریته— و تعیین ایتمك διορίζω τινὰ εἰς τινα θέσιν.

نصب A. **νουσσούπ,** ὄν. λίθοι ἢ κίονες ἑστημένοι καθ' ὁδὸν ὡς γνώρισμα, ἢ πρὸς διάκρισιν τῶν ὁρίων· § πλθ. انصاب **ἐνσάπ.**

نصح A. **νούσχ,** ρ. ἀφ. τὸ συμβουλεύειν, τὸ παραινεῖν, παραίνεσις, συμβουλή· ἐν χρήσει ὁμοῦ μετὰ τοῦ συνων. پند **πένπ.** ‖ Ρμ. و پند ایتمك — παραινῶ καὶ συμβουλεύω [δοτ.] ‖ βλ. نصیحت.

نصحا A. **νουσαχὰ** [πλθ. τοῦ نصیح] ὄν. οἱ συμβουλεύοντες, οἱ παραινοῦντες.

نصر A. **νάσρ,** ρ. ἀφ. τὸ βοηθεῖν, βοήθεια, ἐπικουρία, ἀντίληψις· § νίκη· βλ. نصرت.

نصرا A. **νουσαρὰ** [πλθ. τοῦ ناصر] ὄν. βοηθοί, ἀντιλήπτορες.

نصرالدین A. **ναsρε-ττ-τίν,** ὄν. κ. ‖ خواجه— Ναsρεδδὶν χόδζα, ὁ Αἴσωπος τῶν ὀθωμανῶν, ἤτοι πρόσωπον εἰς ὃ ἀποδίδονται πολλοὶ μῦθοι ἀστεῖοι καὶ διδακτικοί: — خواجه‌نك اشكی كبی هركسه آغزینی آچار στόμα του [χάσκει] εἰς πάντας, ὡς ὁ ὄνος τοῦ Ναsρεδδὶν χόδζα [πρμ.].

نصرانی A. **ναsρανί,** ἐπθ. καὶ ὄν. χριστιανὸς [βλ. خرستیان، عیسوی]· § θ نصرانیه· § πλθ. نصارى ἢ نصارا **νεσαρά**· ‖ βλ. نصر.

نصرانیت A. **ναsρανι-γέτ,** ὄν. θ. χριστιανισμός, ἡ χριστιανικὴ θρησκεία· τὸ εἶναί τινα χριστιανόν, χριστιανωσύνη.

نصرت A. **νουσρὲτ** [ρζ. نصر] ὄν. θ. βοήθεια, θεία σύναρσις, ἀντίληψις· § νίκη, θρίαμβος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ: عساکر— مأثر **ἀσακίρι νουσρετ-με'ασίρ,** νικηφόρος στρατός, στρατὸς ἀξιούμενος τῆς θείας ἀντιλήψεως καὶ ἐπομένως νικῶν [λέγεται ἐπὶ τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ· βλ. καὶ منصور]· § ὄν. κ Νουσρέτ.

نصری A. **ναsρ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ νίκῃ, τῷ θριάμβῳ, θριαμβευτικός § θ نصري.

نصف A. **νησφ** ἢ **νησφή,** ὄν. τὸ ἥμισυ: — ه— **νησφὴ νησφά,** ἐξ ἡμισείας· || نی الق— λαμβάνω τὸ ἥμισυ πράγματός τινος [**νησφηνή**]· || نی ویرمك — δίδω τὸ ἥμισυ πράγματός τινος· || نهار—**νήσφι νεχάρ,** ἢ النهار— **φου-ν-νεχάρ,** μεσημβρία· || النهار — دائره **ταΐρέϊ**

νήσφου-ν-νεχάρ, μεσημβρινὸς [γεωγ.]· || لیل— **νήσφι λεΐλ,** ἢ الليل—**νήσφου-λ-λεΐλ,** μεσονύκτιον· § ἐν ἐπιστημονικοῖς ὅροις ἰσοδυναμεῖ τῷ [ἡμι...]τῆς ἑλληνικῆς: اسطوانی—**νήσφι-ουσ'τουβανί,** ἡμικυλινδρικός· || انحنا—**νήσφι-ινχνά,** ἡμιτροπία· || بصیرت—**νήσφι-πασηρέτ,** ἡμιωπία· || ورق توپی—**νήσφι βουρεΐκη τουβεΐζῖ,** ἡμιπεταλλοειδής· || جناحیه—**νήσφι δζεναχιγέ,** ἡμίπτερα· || حای غب—**νήσφι-χουμάϊ γήπ,** ἡμιτριταῖος πυρετός· || دائره — **νήσφι-ταϊρέ,** ἡμικύκλιον· || شفافیت—**νήσφι-σεφαφέτ,** ἡμιδιαφάνεια, τὸ ἡμιδιαφανές· || صداع ثابت—**νήσφι-σουτάϊ σαπίτ,** ἡμιπαγία· || عصبی—**νήσφι-άσαπί,** ἡμινευρώδης [μῦς]· || غشائی—**νήσφι-γηάϊ,** ἡμιτενοντώδης [μῦς]· || قطر—**νήσφι-κούτρ,** τὸ ἥμισυ τῆς διαμέτρου, ἤτοι ἀκτὶς [γεωμ.]· || کره—**νήσφι-κιζρρέ,** ἡμισφαίριον· || متشعع—**νήσφι μουτεάε'ἢ',** ἡμιακτινωτὴ [στεφάνη]· || محرف—**νήσφι-μουχαρρέφ,** ἡμιεδρία [κρυσταλλογραφική]· || محیط زهر—**νήσφι-μουχήτι ζούχρ,** ἡμιανθοκάλυπτος || محیط ساق—**νήσφι μουχήτι σάκ,** ἡμιπεριαλλόκαυλος· || مستدیر—**νήσφι-μουσ'τετίλου-σ-σενά,** ἡμιελισσόμενος· || مضاعف—**νήσφι-μουζα'άφ,** ἡμιπλανθής, ἡμισύνθετος· || منحنی—**νήσφι-μουνχανί,** ἡμίτροπον [ἐπὶ κρυστάλλου]· || وتری—**νήσφι βετερί,** ἡμιτενοντώδης [λέγεται περὶ τοῦ μυός, ὅστις κεῖται ἐν τῇ κάτω χώρᾳ τοῦ μηροῦ καὶ ὅστις ἀποτελεῖ τὸ ἔσω χεῖλος τῆς ἰγνυϊκῆς κοιλότητος]· || وتر عریض—**νήσφι-βετέρι ἀρήζ,** ἡμιμεμβρανώδης· § δυϊκ. نصفین **νησφέϊν**· § πλθ. انصاف **ἐνσάφ.**

نصفاً A. **νήσφ-εν,** ἐπρ. κατὰ τὸ ἥμισυ.

نصفت A. **νασφ-έτ** καὶ **νεσαφέτ** [οὐχὶ ὀρθῶς **νησφέτ**] ὄν. θ. εὐθυδικία, δικαιοσύνη, τὸ φιλοδίκαιον.

نصفیت A. **νησφ-ιγέτ,** ὄν. θ. τὸ εἶναί τι ἥμισυ: اوزره — ἐξ ἡμισείας [ὡς ἐπὶ πληρωμῆς ἐξόδων δικαστικῶν κτλ.]· § Κατὰ τὸ ἀραβικὸν ἡ λ. نصفیه σημαίνει ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Τουρκικῇ καί τινας διχρόους καρπούς.

نصل A. **νάσλ,** ὄν. σιδηρᾶ αἰχμὴ βέλους· § πλθ. نصال **νισάλ,** نصول **νουσούλ.**

نصل T. ἢ ناصل [ἐκ τοῦ اصل ق] ἀντ. ἐρωτ. **ὁποῖος, ὁποίου εἴδους:** آدم—**ὁποίου εἴδους ἄνθρωπος;** [تی ἄνθρωπος;]· ‖ —ی—**ὁποίου εἴδους πρᾶγμα;** [تی πρᾶγμα;]· § ἐπρ. ἐρωτ. πῶς; τίνι τρόπῳ; ἢ ἀορ. ὄπως: سکز — **πῶς εἶσθε;** πῶς ἔχετε; ‖ یازمش — **γιούς** πῶς ἔγραψε τοῦτο; ‖ —ایسه — ἢ سه—**νάσπλ-σα,** ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ· ‖ یاشارسه‌ق اولیه اولورز — καθ' ὃν τρόπον [ὅπως] ζῶμεν, οὕτως ἀποθνήσκομεν, ἢ τοιοῦτος βίος, τοιοῦτος θάνατος [πρμ.].

نصوح A. **νασούχ** [ρζ. نصح] ἐπθ. ὁ ἐνδελεχῶς παραινῶν καὶ νουθετῶν, ἀληθής, εἰλικρινής, σταθερός, ὁριστικός: توبهٔ — **τεβπέῖ νασούχ,** ἀληθὴς μεταμέλεια, μεταμέλεια εἰλικρινὴς καὶ ὁριστικὴ μετ' ἀποφάσεως τοῦ μετανοοῦντος ὅπως μὴ διαπράξῃ αὖθις τὴν ἁμαρτίαν, ἐφ' ᾗ μεταμέλεται· βλ. توبه.

نصوص A. **νουσούς,** πλθ. τοῦ نص **νάσς,** βλ.

نصیب A. **νασήπ,** ὄν. κλῆρος, μερίδιον, δόσις, τύχη: حس جایدن ذره‌جه—ی وار ایسه **ἐὰν ἔχῃ δόσιν αἰσθήματος αἰδοῦς[χήσσι χπδζὰπ]** ὡς κόκκον**[ζερρέδζε],** ἤτοι ἐὰν ἔχῃ ἐλαχίστην δόσιν κτλ. ‖ —یا ὦ τύχη! ὁποία εὐτυχία! ‖ —بی ἄμοιρος, ἀτυχής. ‖ Ρμ. ἀξιῶ: اکر—ایدرده شهید اولور ایسه‌م جناب‌حق— ἐὰν ὁ Θεὸς μὲ ἀξιώσῃ καὶ ἀποθάνω ὡς μάρτυς· ‖ اولق— εἶναι τῆς τύχης, ἀξιοῦμαι ὑπὸ τῆς τύχης: اولور — ایسه ἐὰν ἢ τῆς τύχης, ἐὰν ἀξιωθῶ· ‖ دکل ایدی— δὲν ἦτο τῆς τύχης· ‖ کورر سکزکه بر ایتا کیا خاطری ایچون نه‌لر ضایع ایلدی‌ده ایتا کیایی‌ده کورمسی—اولدی βλέπετε διὰ μίαν Ἰθάκην πόσα ἀπώλεσε, καὶ ἐν τούτοις καὶ τὴν Ἰθάκην δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ· ‖ حفیدینك حفیدینی کورمك —یله مسعود اولدی **νὰ τύχησε νὰ ἴδῃ καὶ ἐγγόνους ἐγγόνων [δισεγγόνους]**· ‖ بو سعادت اون بیکده بریسنه—اولمز ἡ εὐτυχία αὕτη δὲν δίδεται εἰς ἕνα μεταξὺ δέκα χιλιάδων· ‖ —کده وار ایسه کلیر یمندن — کده یوقسه— ἐὰν ἢ τῆς τύχης σου **[νασπὰπνὲ βὰρ ἰσὲ]** ἔρχεται ἐξ Ὑγεμένης· ἂν δὲν ἦναι τῆς τύχης σου, πίπτει ἐκ τοῦ στόματός σου **[τιχενὲτέν].**

نصیبه A. **νασπὰ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. δοκὸς πεπηγμένη παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ χρησιμεύουσα ὡς σημεῖον· βλ. نصب **νουσούπ.**

نصیبدار Π. **νασπὰ-τάρ,** ἐπθ. μέτοχος, ὁ ἔχων μερίδιον, κλῆρον, τύχην.

نصیبسز Τ. **νασπὰ-σήζ,** ἐπθ. ἄμοιρος, ἀμέτοχος.

نصیبلی Τ. **ναϑπ-λή,** ἐπθ. μέτοχος, εὐτυχής.

نصیحت Α.**ναϑηχάτ,** ὀν.θ.συμβουλή,παραίνεσις, νουθεσία. ‖ Ρμ. ايڭ — ﻫ ويرمك συμβουλεύω, παραινῶ, νουθετῶ [δοτ.]: كا بر كوزل—ويرمش τῷ ἔδωκε μίαν καλὴν συμβουλήν·‖ديكلمك—ἀκούω συμβουλάς, ﻫ الق — δέχομαι συμβουλάς: الور بويلردن دكلدر — δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων[κ.λ.ἀπὸ τὰ ἀναστήματα, **ποϊλαρτὰν**] οἵτινες δέχονται συμβουλάς· § πλθ. نصايح **νεϑαήχ.**

نصیحت آمیز Π. **ναϑηχὰτ-ἀμίζ,**ἐπθ.παραινετικός: — كلام λόγος παραινετικός.

نصیحت پذیر Π. **ναϑηχὰτ-πεζίρ,**ἐπθ. ὁ ἐπιδεκτικὸς συμβουλῆς, ὁ ἀκούων συμβουλάς.

نصیحتجی Τ. **ναϑηχατ-τζή,**ἐπθ. ὁ διδοὺς συμβουλάς, ὁ συμβουλεύων, παραινέτης.

نصیحتکار Π. **ναϑηχατ-κιάρ,** ἐπθ. οὗ ἔργον τὸ παραινεῖν, παραινέτης.

نصیحتکر Π. **ναϑηχατ-γκέρ,** ἐπθ. ὁ διδοὺς συμβουλήν.

نصیر Α. **ναϑὶρ** [ῥζ. نصر] ἐπθ. βοηθός, ἐπίκουρος, ἀρωγός· § πλθ. انصار **ἐνϑάρ,** نصار **νιϑὰρ** καὶ نصراء **νουϑαρά.**

نضارت Α. **νεϑὰρέτ,** ὀν. θ. νωπότης, ἀκμή, νεαρότης· μτφ.κάλλος,ὡραιότης: زمين — ἰκμὰς τῆς γῆς·‖ βλ. نضرت.

نضج Α. **νάϑὶζ,** ὀν. ὡριμότης καρπῶν κτλ. [βοτ.].

نضر Α. **νάϑὶρ,** ὀν. χρυσός·§ πλθ. انضر **ἐνϑούρ.**

نضرت Α. **ναϑρέτ,** ὀν. θ. ταὐτὸ نضارت βλ.

نضیج Α. **νεϑὶὶζ,** ἐπθ. ὥριμος [καρπός].

نضیر Α. **νεϑὶρ** [ἐκ τοῦ نضرت ، نضارت] ἐπθ. νωπός, πρόσφατος· § χρυσός.

نطاح Α. **νιτάχ,** ῥ. ἀφ. τὸ κερατίζεσθαι ἀμοιβαίως· βλ. نطح καὶ مناطحه.

نطاست Α. **νετασέτ,** ὀν. θ. ὁ βαθμὸς τοῦ δόκτορος τῆς ἰατρικῆς, τοῦ προλύτου· συνηθ. دوقتورلق·‖βλ. نطس.

نطاف Α. **νιτάφ,** πλθ. τοῦ نطف βλ.

نطاق Α. **νιτάκ,** ὀν. διάζωμα τῶν Ἀράβων γυναικῶν, κ. ἐμπροσθέλλα· ζώνη, κ. ζουνάρι.

نطح Α. **νάτχ,** ῥ. ἀφ. τὸ κτυπᾶν διὰ τῶν κεράτων, τὸ κερατίζειν, κ.κούτρισμα [ἐπὶ κερασφόρων ζώων]·‖βλ. نطوح καὶ ناطح.

نطرون Α. **νατρούν,** ὀν. νίτρον· βλ. كوهرچله ، كهرچله.

نطس Τ. **νὰτς ἢ νατὰς,** ὀν. [νεατή, ἀγρὸς ἀφινόμενος ἀκαλλιέργητος ἐπί τινα καιρὸν ὅπως ἐνδυναμωθῇ] τὸ πρῶτον ὄργωμα. ‖ Ρμ. ποιῶ τὸ πρῶτον ὄργωμα, ὀργόνω, ἀροτριῶ [αἰτ.] ايڭ—ترلايي ἀροτριῶ τὸν ἀγρόν.

نطع Α. **νάτ',** ὀν. στρῶμα κατεσκευασμένον ἐκ βύρσας· τάπης: — زمردين σμαράγδινος[**ζουμρουτὶν**], χλόη·§ πλθ. نطوع **νουτοῦ·** καὶ ناطع **ἐντά.**

نطع Α. **νὶτ',** ὀν. τὸ ἄνω μέρος τοῦ οὐρανίσκου,ὅπερ εἶναι ἐρρυτιδωμένον, ἐνθα ἡ γλῶσσα στηρίζεται κατὰ τὴν προφορὰν τῶν γραμμάτων ط ت د καλουμένων حروف نطعيه **χουρουϑὶι νιτ'ιγέ,** οὐρανισκοπροφέρτων.

نطعی Α. **νιτ'-ί,** ἐπθ. οὐρανισκοπρόφερτος· βλ. نطع.

نطف Α. **νουτούφ,** πλθ. τοῦ نطفه βλ.

نطفه Α. **νουτφέ,** ὀν. θ. ὕδωρ διαυγές, καθαρόν· πλθ. نطف **νιτάφ·** § σπέρμα· πλθ.نطف **νουτούφ.**

نطق Α. **νούτκ, ἢ νουτούκ,** ὀν. φωνὴ ἔναρθρος, λόγος, ἱκανότης τοῦ ὁμιλεῖν, διάλεξις, ἀγόρευσις: انسان شرف — ايله سائر ὁ ἄνθρωπος διακρίνεται[**μουμτάζ-τὶρ**] τῶν ἄλλων ζώων διὰ τῆς τιμῆς τοῦ λόγου·‖حيوانلردن ممتازدر طوتلدی—ἐπιάσθηκεν ἡ φωνή του, ἡ γλῶσσά του, ἤτοι δὲν ἠδυνήθη νὰ ὁμιλήσῃ·‖ كلمه—ἔρχομαι εἰς τὸν λόγον, ἀρχίζω νὰ ὁμιλῶ] ‖ بليغ — λόγος εὔγλωττος·‖ — ايراد **ἰράτὶ νούτκ,** ἀγόρευσις, δημοσία διάλεξις·‖ — ايراد ايڭ ἀγορεύω, ποιῶ διάλεξιν δημοσίαν.

نطل Α. **νάτλ,** ὀν. ἐμβροχή, κατάντλησις ὑγροῦ ἐπὶ πάσχοντος μέλους [ἰατ.].

نطوح Α. **νατοὺχ** [βλ. نطح] ἐπθ.κερατίζων, κ. κουτρίζων: — ثور βοῦς [**σὲϑρ**] κερατίζων· ‖ τ. سوسكن.

نطوع Α. **νουτοῦ',** πλθ. τοῦ نطع βλ.

نطوق Α.**νατοὺκ** [ῥζ. نطق] ἐπθ.καὶ ὀν. εὔγλωττος, ἀγορητής: در — فلان آدم ὁ δεῖνα εἶναι εὔγλωττος·‖βλ. پرداز ناطه.

نطیس Α.**νητὶς** [βλ. ناطست] ὀν. διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς· συνηθ. دوقتور.

نظار Α. **νουζζὰρ** [πλθ. τοῦ ناظر] ὀν. ἐπιθεωρηταί·ὑπουργοὶ [λέγεται ἐπὶ τῶν ὑπουργῶν ὑποτελῶν κρατῶν, ὡς τῆς Αἰγύπτου, Βουλγαρίας, ἢ καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. ἐπὶ δὲ τῶν ὀθωμανῶν ὑπουργῶν, βλ. وكلاى **βουκελά·** τοὐναντίον, ὁ ἐνικὸς ناظر λέγεται ἐπὶ ὑπουργῶν τοῦ ὀθωμ.κράτους, ἢ ἄλλων κρατῶν καὶ τῆς Αἰγύπτου· ἐπὶ δὲ τῶν ὑπουργῶν τῆς Βουλγαρικῆς ἡγεμονίας, λέγεται مدير **μουτὶρ]:** — هيئت **χεγιέτι νουζζάρ,** τὸ σῶμα, ἤτοι ἡ ὁμὰς τῶν ὑπουργῶν, τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ἀνακτοβούλιον·‖— رئيس ὁ πρωθυπουργός.

نظارت Α.**ναζαρὲτ** [ῥζ.نظر]ῥ.ἀφ.θ. τὸ βλέπειν,θέα·τὸ ἐποπτεύειν,ἐφορεύειν, ἐπιτηρεῖν, ἐποπτεία, ἐπιτήρησις [δοτ.]· ἐφορεία, διεύθυνσις, ὑπουργεῖον [ἐπὶ ὑπουργείων ὑποτελοῦς ἡγεμονίας,βλ.مديريت]:قوناغك پك چوق — τὸ μέγαρον ἔχει θέαν περιλαμβάνουσαν [**ναζαρέτι ἀαμιλὲ**] πολλὰ μέρη, ﻫ حائزدر قوناق-ﻫ كاملی ἔχει μεγάλην θέαν [**ναζαρέτι κιαμιλέ**]·‖ جليله — ی خارجيه **χαριδζιγὲ ναζαρέτι δζελιλεδί,** τὸ ὑψηλὸν [ὀθωμανικὸν] ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν·‖— جليله ی τὸ ὑψηλὸν ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης [**ἀὲλιγὲ**] καὶ τῶν θρησκευμάτων [**μεζαχὶὲ**]· ‖ — ی مكتب διεύθυνσις σχολῆς. ‖ Ρμ. ἐποπτεύω, ἐπιτηρῶ, ἐφορεύω [δοτ.]: مجلس ملت مكتبی و خسته‌خانه‌لرينك و سائر خيراته متعلق ابنيه‌لرينك حسن اداره‌سنه و بونلرك واردات و مصارفاته دقت و — ايده‌جكدر τὸ συμβούλιον θέλει ἐπιτηρεῖ καὶ ἐποπτεύει εἰς τὴν καλὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐθνικῶν σχολείων καὶ νοσοκομείων καὶ λοιπῶν κοινωφελῶν ἐθνικῶν καταστημάτων, ὡς καὶ εἰς τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα αὐτῶν.

نظارتلی Τ. **ναζαρετ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων θέαν [ἐπὶ οἰκίας]: — و هوادار او — οἰκία ἔχουσα καλὴν θέαν καὶ εὐάερος.

نظاره Α. **ναζαρέ,** ὀν. θ. ἐν χρήσει ἐν τῇ ποιήσει, ἀντὶ τοῦ ناظر βλ.

نظاره Α. **ναζζαρέ,**ὀν. θ. ὁμὰς ἀνθρώπων θεωμένων,παρατηρούντων, ὡς π.χ. οἱ θεώμενοι τὴν νέαν σελήνην.

نظافت Α. **νεζαφὲτ** [ῥζ. نظف] ὀν. θ. καθαριότης,κ. πάστρα [ἐπὶ ὑλικῶν]: ايمانندر — ἡ καθαριότης εἶναι ἐκ τῆς θρησκείας [**ἰμάν**], ἤτοι ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῆς θρησκείας [ἐκ τοῦ ἀρθ. من الايمان **ἐν νεζάφετου μίνε-λ-ἰμάν**]·‖بلدك سوقاقلری كسب — ايلدی αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως ἀπέκτησαν καθαριότητα [**κέδπι νεζαφέτ**], ἔγιναν καθαραί·§ [χημ.] κατάχυσις, ἀπόχυσις.

نظام Α. **νιζάμ,** ὀν. τάξις, διάταξις, διευθέτησις, τακτοποίησις,στοῖχος, ἢ ὁρμαθός,ὡς μαργαριτῶν, κομβολογίων· κανών,σύστημα,θεσμός, νόμος [πολιτικός, ἢ στρατιωτικός·ὁ δὲ θρησκευτικός,شريعت ، شرع] κανονισμός: — و انتظام — τάξις καὶ ἁρμονία [**ἰντιζάμ**]·‖— حسن νιζάμι **χασὲν βὲ οὐσλοῦπι μουσταχσέν,** τάξις καλὴ καὶ μέθοδος ἐπιδεδοκιμασμένη·‖العالم — **νιζάμου-λ-ἀλέμ,** ἡ τάξις τοῦ κόσμου, ἤτοι ὁ τακτοποιῶν τὰς κοινὰς ὑποθέσεις [τίτλος ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ διπλώματι περὶ ἀπονομῆς τοῦ βαθμοῦ وزارت [**βεζαρὲτ**] ἤτοι Βεζύρου,ἀπονεμόμενος πρὸς τοὺς λαβόντας τὸν βαθμὸν τοῦτον,ἢ ἐν Φερμανίοις πρὸς Νομάρχας ἔχοντας αὐτόν]·‖ جديد — ﻫ عسكری — τακτικὸς στρατὸς [βλ. نظامیه]· ‖ محكمه — لری τακτικά,ἢ πολιτικὰ δικαστήρια [βλ. نظامی · ἀντίθ. محاكم شرعيه] ‖ ويرمك — ﻫ قومق — θέτω εἰς τάξιν, τακτοποιῶ· ‖ مغاير — ه ὁ ἀντιδαίνων, ἢ ἐναντίος [**μουγαῖρ**] εἰς τὸν νόμον,παράνομος, ἢ παρανόμως·‖ رعايت — ه τήρησις τοῦ νόμου, σέβας πρὸς τὸν νόμον·§πλθ.نظامات **νιζαμάτ·**‖βλ.قانون.

نظام Α. **νεζζὰμ** [ῥζ. نظم, βλ. προηγ.] ἐπθ. ὁ τακτοποιῶν, διευθετῶν, τιθεὶς εἰς τάξιν·§ὑπουργός, Βεζύρης.

نظاماً Α. **νιζάμ-εν,**ἐπρ. κατὰ νόμον, συνῳδὰ τῷ νόμῳ [τῷ πολιτικῷ, οὐχὶ τῷ θρησκευτικῷ شرع]: — لازم كلان كدشته—ὁ τόκος [**γκιουζεότὲ**] ὁ ἀπαιτούμενος κατὰ νόμον, ἤτοι νόμιμος τόκος· ‖ جائز دكلدر — δὲν ἐπιτρέπεται κατὰ νόμον.

نظامات Α. **νιζαμὰτ** [πλθ. τοῦ نظام] ὀν.θ. νόμοι[πολιτικοί, ἢ στρατιωτικοί]:

موضوعه ← قوانین و **καθανὶν βὲ νιζαμάτι μεβζου'ά,** οἱ κείμενοι νόμοι καὶ θεσμοί.

نظامسز } Τ. **νιζαμ-σήζ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἐν τάξει, ἄτακτος· § ὁ μὴ νόμιμος, παράνομος· § قرلو — παρανόμως.

نظامسزلق } Τ. **νιζαμ-σηζλήκ,** ὄν. ἀταξία, ἀνωμαλία· § παρανομία, πρᾶξις παράνομος.

نظامشکنانه } Π. **νιζαμ-σικενανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ ἀθετοῦντι τὸν νόμον, ἀντικανονικός: حركات معاملات ἢ ← πράξεις, ἢ ἐνέργειαι ἀντικανονικαί.

نظاملامق } Τ. **νιζαμ-λαμάκ,** ρμ.μτδ. θέτω εἰς τάξιν, διευθετῶ, τακτοποιῶ [αἰτ.].

نظاملی } Τ. **νιζαμ-λή,** ἐπθ. ὁ ἐν τάξει, τακτοποιημένος· § ὁ σύμφωνος τῷ νόμῳ, νόμιμος, κανονικός : كدك — γεδίκιον νόμιμον, κανονικόν, ἤτοι ἐπιτρεπόμενον ὑπὸ τοῦ νόμου· || كدكات موقوفه ← **νιζαμλὴ γκεϊκιάτι μεβκουφέ,** βακουφικὰ γεδίκια κανονικά· βλ. كدك.

نظامنامه } Π. **νιζαμ-ναμέ,** ὄν. κανονισμός: سی ← روم پطرخانه ὁ κανονισμὸς τοῦ Πατριαρχείου τῶν Ὀρθοδόξων [ρούμ].

نظامی } Α. **νιζαμ-ί,** ἐπθ. ὁ σύμφωνος τῇ τάξει, ἢ τῷ νόμῳ [τῷ πολιτικῷ, ἢ τῷ στρατιωτικῷ]: قاضی ← τόκος [φαΐζ] νόμιμος· §θ. نظامیه: ← وظیفه καθῆκον [βαζιφέ] νόμιμον, δικαιοδοσία, ἁρμοδιότης· || ماده ← ἄρθρον [ματτέ] τοῦ νόμου· || عسکر ← περικοπὴ [φηκρά] ἄρθρου τοῦ νόμου· || ← محاکم **μεχακίμι νιζαμιγέ,** πολιτικὰ δικαστήρια· ἀντίθ. شرعیه .

نظامیه } Α. **νιζαμ-ιγέ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. διεύθυνσις τῶν ὑποθέσεων τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν [ἀντὶ نظامیه اداره]: خزینه سی ← — τὸ ταμεῖον τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν.

نظائر } Α. **νεζαΐρ,** πλθ. τοῦ نظیر βλ.

نظائف } Α. **νεζαΐφ,** πλθ. τοῦ نظیفه βλ.

نظر } Α. **ναζάρ,** ὄν. βλέμμα, ὄμμα, κ. ματιά, παρατήρησις· εὔνοια· βάσκανος ὀφθαλμός, κ.μάτι· ὅρασις [ὀπτική]: نور ← τὸ φῶς τοῦ ὀφθαλμοῦ· || قمنوتیت الیه باقق ← βλέπω μὲ ὄμμα εὐχαριστήσεως, εὐχαρίστως· || برشیه ἢ برینه الیه باقق — **ναζαρί-ϊλε πακμάκ,** βλέπω τινά, ἤ τι, μὲ ὄμμα ὕποπτον, ἤτοι θεωρῶ ὡς ὕποπτον· || دقت ← تجارتی الیه باقق βλέμμα μὲ ὄμμα προσοχῆς· || استخفاف الیه کورمك ← θεωρῶ τὸ ἐμπόριον μὲ ὄμμα περιφρονήσεως [**ιστιχφάφ**], ἤτοι περιφρονῶ· || عاطفت اثر ← **ναζάρι ἀτηφέτ-ιδέρ,** ὄμμα εὐμενές· || مراحم دثار ← ὄμμα εὐσπλαγχνικὸν [**μεραχὶμ-τιδάρ**]· || استحقار ← ὄμμα περιφρονήσεως [**ιστιχκάρ**], περιφρονητικόν· || تجسس ← ὄμμα περιεργείας [**τιδζεσσούς**], ἐταστικόν· || علویت اثر شهریاری ← **ναζάρι ουλβιγέτ-ιδέρι σεχριγιαρί,** ὑψηλὸν ὄμμα τῆς A. A. M. [τοῦ Σουλτάνου]· || دوربین ← **ναζάρι τουρπίν,** ὄμμα ὀξυδερκές : دوربین حقائق دانیلرلدن دور ← بیورمیان ذات شوکتسمات حضرت پادشاهی **ναζάρι τουρπίνι χακαϊκ-τανιλεριντὲν τοὺρ πουγιούρμαγιαν ζάτι σεβκετ-σιμάτι χαζρέτι πατισαχί,** ἡ A.A.Μεγαλειότης [ὁ Σουλτᾶνος], ἥτις δὲν ἀπομακρύνει τοῦ σοφοῦ διορατικοῦ Αὐτῆς ὄμματος, δηλ. ἥτις πάντοτε ἔχει ὑπ'ὄψει, ἢ δὲν λησμονεῖ || شدت ← ἢ حدت ← ὀξυδέρκεια· || ندم ← **ναζαρνητά,** εἰς τὸ ὄμμα αὐτοῦ, δι' αὐτόν, κ. στὸ μάτι του· || مده ← **ναζαρημτά,** εἰς τὸ μάτι μου, δι' ἐμέ || قانونده ← قانون ἢ قانونده ← εἰς τὸ ὄμμα τοῦ νόμου, ἤτοι ἐνώπιον τοῦ νόμου[ἰσότης κτλ.]· || شریعت احدیده ← ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ νόμου τοῦ Μωάμεθ [**σεριάτι ἀχμεδιγέ**]· || اهل ← ἔχλι **ναζάρ,** ὀξυδερκής· || حسن ← καλὸν ὄμμα, ἤτοι εὔνοια· || مصفر ← **ναζάρι μουσαγγήρ,** μικροψία, ψευδαίσθησις ὀπτική, δι'ἧς φαίνονται τὰ ἀντικείμενα μικρότερα τοῦ πραγματικοῦ· || بونجق — προβασκάνιον [βλ. بونجق]· || آتمق — ἢ اتمك ← عطف ῥίπτω βλέμμα, κ. ματιά· || امعان اتمك ← παρατηρῶ, ἢ ἐξετάζω μετὰ προσοχῆς [**ιμ'άν**]· || اعتباره الق ← λαμβάνω ὑπ'ὄψει σπουδαίᾳ [**ναζάρι ιτιπαρά**]· || اولق ← ده — εἶμαι ἐν τῇ εὐνοίᾳ, ἀπολαύω εὐνοίας· || دن دوشمك — ἐκπίπτω τῆς εὐνοίας, τῆς ὑπολήψεως· || اصابت اتمك — **ισαπὲτ ετμέκ,** ἢ دکمك — **ναζὰρ τεγμέκ,** ἐγγίζει τὸ μάτι, ὁ βάσκανος ὀφθαλμός: دکسون — **ναζὰρ τέγμεσιν,** νὰ μὴ βασκαθῇ! || برزمین — **ναζὰρ πὲρ ζεμίν,** τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς γῆς, ἢ — قدم بر **ναζὰρ πὲρ κατέμ,** τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ ποδός, ἤτοι βλέπων πρὸς τὰ κάτω ἐξ αἰδοῦς,

ἢ διαλογισμοῦ, κάτω νενευκώς : منتور ← بر — قدم بر سکوت ادیبانه الیه تلاق تعقیب ایدر ایدی ὁ Μέντωρ ἠκολούθει τὸν Τηλέμαχον μετὰ σιωπῆς αἰδήμονος, βλέπων κάτω· || تفتیش ← و تعقیب معاینه دن گچیرمك διέρχομαι ἀπὸ τὸ ὄμμα τῆς ἐπιθεωρήσεως, ἐπιθεωρῶ· || Ρμ. اولنق — παρατηρεῖτις: اولنه — **ναζὰρ ὀλουνά,** βλέπε [ἐπὶ παραπομπῆς]· || مقرك اقرارنده کاذب ایدوکی ظاهر اولور ایسه اول حالده — اولنور اکربو اقراری مذاکره وصیت اثناسنده دکل ایسه هبه دیمك اولورق تسلیم لازم کلور و اکر مذاکره وصیت اثناسنده ایسه وصیت معناسنه تحول اولور **ἐὰν εἶναι φανερὸν ὅτι ὁ ὁμολογῶν [μουκὶρρ]** ψεύδεται ἐν τῇ ὁμολογίᾳ αὐτοῦ[**ικράρ**], παρατηρεῖται τὸ ἑξῆς: ἐὰν ἡ ὁμολογία αὕτη δὲν ἐγένετο ἐν ᾧ καιρῷ ἐγίνετο διάσκεψις περὶ διαθήκης [**μουζακερέτ βασηγέτ**], θεωρεῖται ὡς δωρεὰ [**χιπὲ**] καὶ ἀπαιτεῖ παράδοσιν· ἐὰν δὲ ἐγένετο κατὰ τὴν διάσκεψιν περὶ διαθήκης, τότε ἐκλαμβάνεται ὡς διαθήκη.

نظراً } Α. **ναζάρ-εν,** ἐπρ.λαμβανομένου ὑπ'ὄψει, ἤτοι ἐὰν λάβῃ τις ὑπ'ὄψει, κατὰ [τ. کوره] [δοτ.]: — تحقیقات واقعه یه κατὰ τὰς γενομένας ἐξακριβώσεις, κατὰ τὰ ἐξακριβωθέντα· || — الدیغمز معلومات κατὰ τὰς πληροφορίας ἃς ἐλάβομεν· || — تلغرافنامه مأله κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ τηλεγραφήματος.

نظرانداز } Π. **ναζὰρ-εντάζ,** ἐπθ. ὁ ῥίπτων βλέμματα [ματιές], ὁ βλέπων.

نظرباز } Π. **ναζὰρ-πάζ,** ἐπθ. ὁ βλέπων μετὰ χάριτος καὶ ἐρωτοτροπίας, ὁ ῥίπτων ἐρωτικὰ βλέμματα.

نظربازلق } Τ. **ναζαρ-παζλήκ,** ἀφ. ἡ μετ' ἐρωτοτροπίας πρόσβλεψις.

نظربازی } Π. **ναζαρ-πάζί,** ἀφ. ταὐτὸ προηγ.

نظربند } Π. **ναζαρ-πένδ,** ἐπθ. ὁ δένων τοὺς ὀφθαλμούς, ἤτοι ὁ μὴ ἀπομακρύνων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπό τινος ἀντικειμένου, ἀλλὰ κρατῶν αὐτὸ ὑπὸ ἐπιτήρησιν.

نظربندی } Π. **ναζαρ-πενδί,** ἀφ. ἐπιτήρησις.

نظربا } Π. **ναζαρ-ρουπά,** ἐπθ. ὁ ἑλκύων τὸ ὄμμα, ὁ θέλγων ἢ μαγεύων τὴν ὅρασιν, μαγευτικός: بر صورتده حدائق عالیه غایت — تنویر و تزیین ایدلش οἱ ὑψηλοὶ κῆποι [Σουλτανικοὶ] ἐστολίσθησαν καὶ ἐφωταγωγήθησαν κατὰ τρόπον λίαν μαγευτικόν, μαγευτικώτατα· || بولنده حق واردر بر یری غایت — **ἔχει δίκαιον νὰ εὑρίσκῃ τοιοῦτόν τινα τόπον λίαν μαγευτικόν.**

نظرفریب } Π. **ναζαρ-φιρίπ,** ἐπθ. ὁ μαγεύων τὸ ὄμμα, μαγευτικός : بغچه — κῆπος μαγευτικός.

نظرکاه } Π. **ναζαρ-γκιάχ,** ὄν. ὁ πρὸ τῶν ὀμμάτων τόπος, τὸ μέρος ὅπερ βλέπει τις, ὁ ἐνώπιον, ὁ ὑπ' ὄψει: عالیلرینه ← حکومت ὑποβάλλω ὑπ' ὄψει **Αὐτῆς**· || تصویب عالیسنه عرض ایدلش سنیه‌لك ← **ὑπεβλήθη τῇ ὑψηλῇ ἐγκρίσει τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως [ἐνώπιον τῆς ὑψηλῆς ἐγκρίσεως, ναζαργκιάχι τασδίπι ἁλί]**· || مطالعه‌ز اولان اوراق ← واصل حوادث αἱ ἐφημερίδες **[ἐβράκη χαβαπίς]** αἵτινες ἔφθασαν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἀναγνώσεως ἡμῶν **[βασήλι ναζαργκιάχι μουταλε'αμήζ],** ἤτοι ἃς ἔχομεν ὑπ' ὄψει.

نظرلق } Τ. **ναζαρ-λήκ,** ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ χρησιμεύων ὡς προβασκάνιον· βλ. تیمه.

نظره } Α. **ναζρὲ** [ἐκ τοῦ نظر] ὄν. θ. ἓν βλέμμα : اولیده ه ← — **ναζρέϊ οὐλαπά,** εἰς τὸ πρῶτον βλέμμα, ἐκ πρώτης ὄψεως· || ه ← التفات βλέμμα εὐμενείας **[ιλτιφάτ],** ἤτοι εὐμενές.

نظری } Α. **ναζαρ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸ βλέμμα· § θεωρητικὸς [ἀντίθ. عملی **ἀμελί,** πρακτικός]: حساب ← θεωρητικὴ ἀριθμητική· § ὀπτικὸς [φυσ.]· §θ. نظریه: لسانی صورت ← تحصیل ایتمك عملیه و ← ده σπουδάζω τὴν γλῶσσαν κατὰ τρόπον πρακτικὸν καὶ θεωρητικόν, ἤτοι πρακτικῶς καὶ θεωρητικῶς· || طبابت ← θεωρητικὴ ἰατρική· || βλ. نظریه .

نظریات } Α. **ναζαριγιάτ** [πλθ. τοῦ نظری] ὄν. θ. θεωρίαι, μέρος θεωρητικὸν ἐπιστήμης· ἀντίθ. عملیات **ἀμελιγιάτ,** τὸ πρακτικὸν μέρος.

نظریه } Α. **ναζαριγέ** [θ. τοῦ نظری] ὄν. θ. θεωρία: عمومیدر ← بسط ایتدیکم ἡ θεωρία, ἣν ἀνέπτυξα **[πάσ],** εἶναι γενική· || حرارت شمسك منبع و دوامی حقنده ایکی ← کوستر لکه‌در περὶ τῆς πηγῆς καὶ τῆς διαρκείας **τῆς** ἡλιακῆς θερμότητος δύο θεωρίαι ἐκτίθενται· § πλθ. نظریات.

نظم } Α. **νάζμ,** ὄν. καλὴ διάταξις, τάξις, κανονικότης, ἁρμονία· σπν. βλ. انتظام · نظام· § στοῖχος, σειρά· § στίχος, ἤτοι ἔμμετρος ποίησις [ἀντίθ. نثر]. ‖ Ρμ. اتمك — θέτω κατὰ

τάξιν· στιχουργῶ·||نظم چكمك — ه ναζμὲ τσεκμέκ, ἢ نظم ايتمك — سلك نظمه چكمك κεσιτεῖ σιλκι ναζμ ἐτμέκ, σύρω εἰς τὸν στοῖχον τῶν μαργαριτῶν τῆς ποιήσεως, ἤτοι στιχουργῶ·||بر فقره تاريخيه يى بر قصيده صورتنده — ه چكمشدر ἱστορικόν τι ἀνέκδοτον ἐστιχούργησεν ἐν εἴδει ποιήματος κασιτέ [βλ.λ.] ||نظمه چكيلمش — ايدلمش تواريخ نفيسه ἐκλεκτὰ ἱστορήματα [τεβαρίχι νεφισέ] στιχουργηθέντα· § [ιατ.] نظم حسن — νάζμι χασέν, ἢ نظم مستحسن — νάζμι μουστάχσέν, εὐρυθμία.

نظماً | A. νάζμ-εν, ἐπρ. εἰς στίχους.

نظمسز | T. ναζμη-σήζ, ἐπθ. ὁ μὴ ἔμμετρος, ὁ μὴ στιχουργηθείς.

نظملى | T. ναζμη-λή, ἐπθ. ἔμμετρος.

نظير | A. νεζήρ, ἢ ναζὴρ [ρζ. نظر] ἐπθ. καὶ δν. παρόμοιος, παρεμφερής, ἐφάμιλλος: بى نظير — ἀπαράμιλλος·|| لطيف افنديك بر نظيرى ده بن اولورم ἔπειτα καὶ ἐγὼ θὰ γίνω παρόμοιος, ἤτοι δευτέρα ἔκδοσις τοῦ Λετὴφ ἐφένδη·|| نظيرى — آيينه ده كوريتور ὁ παρόμοιος αὐτῷ [τὸ ταΐρί του] φαίνεται ἐν τῷ κατόπτρῳ [πρμ.]·|| ملك نظير — μελὲκ-νεζήρ, ἀγγέλῳ ὅμοιος, ἰσάγγελος·§ θ. نظيره βλ.

نظير | A. ναζὴρ [ἐκ τοῦ προηγ.] δν. Ναδίρ, ἤτοι τὸ ὑπὸ τοὺς πόδας σημεῖον, λεγόμενον καὶ نظير السمت ναζίρου-σ-σέμτ καὶ سمت القدم σέμτου-λ-καδέμ· βλ. سمت||كوكب — τὸ Ναδὶρ ἀστέρος [κεβκέβ], ἤτοι ἀκριβῶς τὸ μέρος τὸ ἀπέναντι ἀστέρος τινός·|| قمر — τὸ Ναδὶρ τῆς Σελήνης [καμέρ].

نظيره | A. νεζηρέ, ναζηρὲ [θ. τοῦ نظير] δν. θ. πρᾶγμα παρόμοιον, στίχος ἢ ἄλλο τι γινόμενον κατ' ἀπομίμησιν: نظيره يازمق ἢ — سويلمك ποιῶ ἢ λέγω ποίημα κατ' ἀπομίμησιν, ἀπομιμοῦμαι [δοτ.]·|| بو وقعه نك بر نظيره سى — اولمق اوزره ἢ بو حادثه نك بر — ὡς ἀπομίμησις, ἤτοι δευτέρα ἔκδοσις ἢ ἐπανάληψις τοῦ γεγονότος [βακ'ά], ἢ τοῦ ἐπεισοδίου [χατισέ] τούτου·|| هذيانه بر — يازمق παρῳδῶ τὰς ἀνοησίας του [χεζεγγανινά]·|| βλ. تنظير· § πλθ. نظائر νεζαΐρ.

نظيف | A. ναζήφ [ρζ. نظف, βλ. نظافت] ἐπθ. καθαρός, ἁγνὸς [κυριολ. μτφ.]·§ θ. نظيفه·§ πλθ. نظائف νεζαΐφ, πράγματα καθαρά.

نعاج | A. νι'άδζ, πλθ. τοῦ نعجه βλ.

نعاس | A. νου'άς, δν. κάρωσις, λαγοκοίμημα·|| خفيف — καταφορά, κάρωσις, κῶμα, ληθαργία [ιατ.]·|| نعاسه مبتلا اولمق — كلى يه — πίπτω εἰς τελείαν κάρωσιν, μὲ καταλαμβάνει κάρωσις.

نعال | A. νε'ὰλ [ρζ. نعل] δν. πεταλωτής· ταὐτὸ نعلبند· § ὁ κατασκευαστὴς κλαπῶν· τ. نعلينجى.

نعال | A. νι'ὰλ [πλθ. τοῦ نعل] δν. ὑποδήματα, πέδιλα· πέλματα, πέταλα: صف — σάφφι νι'άλ, σειρὰ πεδίλων, ἤτοι τὸ παρὰ τὴν αὔλειον θύραν μέρος, ἔνθα οἱ εἰσερχόμενοι ἐκβάλλουσι τὰ πέδιλα· μτφ. ἡ κατωτάτη, ἡ εὐτελεστάτη θέσις.

نعامه | A. νε'αμέ, δν. θ. στρουθοκάμηλος·|| انت كصاحبة ال — ἔντι κὲ σαχίπετου-ν-νε'αμέ, σὺ ὡς ἡ κάτοχος στρουθοκαμήλου [παροιμία ἐπὶ τῶν ἐπερειδομένων εἰς μάταια πράγματα καὶ ἀποτυγχανόντων]· § σκίασμα·§ πλθ. نعام νι'άμ καὶ نعامات νι'αμάτ.

نعت | A. νά'τ, δν. ἐπίθετον· κατηγόρημα· αἶνος εἰς στίχους, ὕμνους: رسول — νά'τι ρεσούλ καὶ شريف — νά'τι σερίφ, αἶνος τοῦ προφήτου [Μωάμεθ]·§ πλθ. نعوت νου'ούτ.

نعت كو | Π. να'τ-γκιού, ἐπθ. ὁ λέγων αἴνους.

نعجه | A. να'σζέ, δν. ἀμνάς· § πλθ. نعاج νιά'δζ καὶ نعجات νε'αζζάτ.

نعره | A. να'ρέ, κ. να'ρά, δν. θ. κραυγή, ὡς ἡ τοῦ μεθύσου, ἢ τοῦ ἀγγέλλοντος τὴν ἔκρηξιν πυρκαϊᾶς·|| آتمق — ἢ اورمق — βάλλω ἢ ῥήγνυμι κραυγὴν [ἐπὶ μεθύσων κτλ.] || مستانه — ه κραυγὴ ἀνθρώπου μεθύσου.

نعره زن | Π. να'ρὲ-ζέν, ἐπθ. ὁ βάλλων κραυγήν.

نعسان | A. να'σὰν [βλ. نعاس] ἐπθ. ἄνθρωπος ὃν κατέλαβε κάρωσις, ὕπνος.

نعش | A. νά'ς, δν. φέρετρον, ξυλοκράββατον ἐμπεριέχον νεκρὸν [ἐπὶ Μουσουλμάνων καὶ μή]: مغفرت نقش — νά'σι μαγφιρέτ-νάκς, φέρετρον κεκοσμημένον δι' ἀφέσεως, ἤτοι τὸ συγκεχωρημένον σκῆνος τοῦ νεκροῦ, ὁ νεκρὸς [ἐπὶ Μουσουλμάνων]·|| قالديرمق — σηκόνω τὸ λείψανον, κηδεύω νεκρόν·|| بنات — πενάτι νά'ς καὶ بنات ال — πενάτου-ν-νά'ς, ὁ ἀστερισμὸς τῆς Μικρᾶς καὶ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου.

SISMANOGLIO MEGARO

نعل | A. νά'λ, δν. ὑπόδημα, πέδιλον· πέλμα, πέταλον ζώου: آت — ى πέταλον ἵππου·|| اورمق — πεταλόνω, κρηπιδῶ·|| درت — ه كيتمك πηγαίνω μὲ τὰ τέσσαρα, τρέχω δρομαίως·|| آرابه يى آشاغى طوغرى درت — ه سورييور ἐλαύνει τὴν ἅμαξαν πρὸς τὰ κάτω μὲ τὰ τέσσαρα, ἤτοι μὲ ὅλην τὴν ὁρμήν·|| آتمق — لرى τινάσσω τὰ πέταλα, ἀποθνήσκω, κ. κακκαρόνω· βλ. توكتمك، قويروق·|| ميخه — ه اورمق κτυπῶ μιὰ εἰς τὸ καρφὶ καὶ μιὰ εἰς τὸ πέταλον· βλ. ميخ· § δυϊκ. نعلين να'λεΐν, βλ. § πλθ. نعال νι'άλ, βλ.

نعلبكى | T. να'λ-πεγί, δν. τρυβλίον μικρὸν ὡς τὸ πέταλον, τρυβλίον διὰ παῖδας.

نعلبند | Π. να'λ-πέντ, κ. νὰ'λ-πάντ, δν. πεταλωτής.

نعلبندلك | T. να'λ-πεντλίκ, δν. τὸ ἔργον τοῦ πεταλωτοῦ.

نعلبها | Π. να'λ-πεχά, δν. ἡ ἀξία τῶν ὑποδημάτων, ἤτοι χρήματα διδόμενα ὑπὸ τῶν χωρικῶν ἄλλοτε τῷ ἐμπολέμῳ στρατῷ πρὸς ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν αὐτῶν.

نعلتراش | Π. να'λ-τράς, δν. ὁ κατασκευάζων, ἢ πωλῶν κλάπας, κ. γαλένδζας· βλ. نعلينجى.

نعلچه | Π. να'λ-τσέ, κ. να'λτσά, δν. πέταλον μικρόν, ἤτοι ἡ κάτωθι τοῦ πέλματος τοῦ ὑποδήματος τῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν ἐν εἴδει πετάλου προσηλουμένη λεπτὴ σιδηρᾶ πλὰξ χρησιμεύουσα ὅπως διατηρῇ τὸ πέλμα: اورمق — προσηλῶ τοιαύτην πλάκα κτλ.

نعلچه جى | T. να'λτσα-σζῆ, δν. ὁ κατασκευάζων πέλματα διὰ τὰ ὑποδήματα· βλ. نعلچه.

نعلچه لامق | T. να'λτσα-λαμάκ, ρμ. προσηλῶ πέταλα εἰς τὰ ὑποδήματα [αιτ.] βλ. نعلچه.

نعلزده | Π. να'λ-ζετέ, ἐπθ. πεταλωμένος, ἕτοιμος εἰς δρόμον [ἵππος].

نعلله تمك | T. να'λ-λετμέκ, ἢ نعللاتمق να'λ-λατμάκ, ρμ. διάμ. βάλλω τὸν πεταλωτὴν νὰ πεταλώσῃ τὸ ζῶον, πεταλῶ διὰ τοῦ πεταλωτοῦ [δοτ. αιτ.].

نعلله مك | T. να'λ-λεμέκ, ἢ نعللامق να'λ-λαμάκ, ρμ. μτβ. πεταλῶ [αιτ.].

نعلله مه | T. να'λ-λεμὲ [ἐκ τοῦ προηγ.] δν. ἀπαρ. πετάλωσις· § φίμωτρον τιθέμενον εἰς τὸ στόμα ἵππων ἀτιθάσων.

نعللو | T. ἢ نعللى να'λ-λῆ, ἐπθ. πεταλωμένος.

نعلى | A. να'λ-ί, ἐπθ. ὁ ἐν σχήματι πετάλου, πελματοειδής, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ πέταλον· § θ. نعليه.

نعلين | A. να'λεΐν [δυϊκ. τοῦ نعل] δν. πέδιλα: شريفين — να'λεΐν σεριφεΐν, τὰ ἱερὰ πέδιλα τοῦ Μωάμεθ [ἱερὰ κειμήλια παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις φυλαττόμενα]·§ κοινῶς ναλὶν [نالين] δν. κλάππη, κ. γαλένδζα: — كيمك φορῶ κλάπας·|| تاصمه سى — τὸ λωρίον τῆς κλάππης ὑπὸ τὸ ὁποῖον εἰσέρχεται ὁ πούς·|| طاقرديسى — κρότος κλάππης.

نعلينجى | T. να'λινδζὶ [κ. نالينجى] δν. ὁ κατασκευαστής, ἡ πωλητὴς κλαπῶν, κ. γαλενδζῶν: — كرى كبى اكرى ὡς κυρτὸν τοῦ κλαποποιοῦ σκέπαρνον, ἤτοι ἄπληστος [πρμ.].

نعم | A. νέ'αμ, ἐπρ. ναί, μάλιστα: — و لا λὰ σὲ νέ'αμ, ναὶ καὶ οὐχὶ [παραδοχὴ καὶ ἀποδοχή]·§ δν. κτῆνος, ὡς κάμηλος, βοῦς, πρόβατον·§ πλθ. انعام ἐν'άμ.

نعم | A. νι'άμ [πλθ. τοῦ نعمت] δν. θ. εὐεργεσίαι, χάριτες, εὐεργετήματα, ἀγαθά, τὰ πρὸς τὸ εὖ ζῆν ἀπαιτούμενα ἀγαθά: جليله — νι'άμι δζελιλέ, ὑψηλαὶ εὐεργεσίαι [Αὐτοκρατορικαί]·|| الطاف و — χάριτες [ἐλτάφ] καὶ εὐεργεσίαι·|| ولى ال — βελίου-ν-νι'άμ, εὐεργέτης, κύριος.

نعم | A. νί'με, ἐπφ. ποῖος! πόσον ὡραῖα!: الوسيله — νί'με-λ-βεσιλέ, الذريعه — νί'με-ζ-ζερι'ά, πόσον καλὴ εὐκαιρία!||المطلوب — νί'με-λ-ματλούπ, ἀκριβῶς τὸ ζητούμενον, τὸ ποθούμενον, ἐκεῖνο ποῦ ἤθελον.

نعما | A. να'μά, δν. εὐεργεσία, χάρις, πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς ἄνεσιν καὶ εὐζωΐαν, δῶρον.

نعمان | A. νου'μάν, δν. κ. ἑνὸς τῶν ἀρχαίων Ἀράβων βασιλέων, ὅστις ἀνεγείρας περίεργον παλάτιον ἐφόνευσε τὸν ἀρχιτέκτονα διατάξας νὰ ῥίψωσιν αὐτὸν κάτω τοῦ παλατίου τούτου· § ὄνομα τοῦ μεγάλου Ἰμάμου Ἄμπου Χανιφὰ [βλ. امام ، حنفى]·§ — لا κρί-

νον λίαν ἐρυθρόν· ‖چیچکی—ﻯ شقایق نعمانیه ταὐτὸ شقایق βλ.

نعمانیه A. **νου'μανιγέ,** βλ. نعمان .

نعمت A. **νι'μέτ,** ὀν. θ. ἀγαθόν, εὐεργεσία, χάρις, εὐεργέτημα, πᾶν ὅ,τι συμβάλλει πρὸς εὐζωΐαν, ἀπόλαυσις: —الٰهیه θεία εὐεργεσία, χάρις· ‖ جلیله — ὑψηλὴ χάρις, εὐεργεσία [Αὐτοκρατορική]· ‖ معارف — τὸ εὐεργέτημα τῆς παιδείας· ‖ آسایشدن مستفید — γέτημα τῆς παιδείας· ‖ اولق ἀπολαύω **[μουστεφιὶτ]** τοῦ ἀγαθοῦ τῆς ἡσυχίας· ‖ یله پرورده اولمش اولدیغی دولته إیغای — نعمتینه شکرگذاری ایلمش ἀπέδωκε τὰ τροφεῖα **[ιφάϊ νακτινέϊ όουκιουρ-γκιουζαρὶ]** εἰς τὸ κράτος, διὰ τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ ὁποίου ἀνετράφη ‖—غیر مترقبه **νι'μέτι γάϊρι-μουτερεκκηπέ,** ἀγαθόν, ἡ εὐεργεσία ἀπροσδόκητος·‖— ولی **βελιϊ νι'μέτ,** εὐεργέτης· ‖ مظهر اولق — ὁ ἀξιοῦμαι χάριτος, ἀγαθοῦ· ‖ کلفت کورمدر — ὁ κόπος **[κιουλφέτ]** εἶναι ἀνάλογος **[γκιορὲ]** τῇ ἀπολαύσει καὶ ἡ ἀπόλαυσις ἀνάλογος τῷ πόνῳ [νομ.]· § πλθ. نعم **νι'άμ** καὶ ναιμ **έν'άμ.**

نعمتخور Π. **νι'μετ-χόρ,** ἐπθ. ὁ τυχών, ἢ ἀξιωθεὶς ἀγαθοῦ, εὐεργεσίας.

نعمتشناس Π. **νι'μετ-σινάς,** ἐπθ. ὁ εἰδὼς χάριν, εὐγνώμων.

نعمتشناسی Π. **νι'μετ-σιναδί,** ὀν. εὐγνωμοσύνη.

نعناع A. ἢ نعنع **να'νά,** βλ. نانه .

نعوت A. **νου'ούτ,** πλθ. τοῦ نعت βλ.

نعوذبالله A. **νε'ούζου πὶ-λλαχ,** φρ. καταφεύγομεν τῷ Θεῷ, ὁ Θεὸς φυλάξαι· βλ. استعاذه ، اعوذ .

نعوظ A. **νου'ούζ,** ὀν. ὀρθωσις, ἔντασις τοῦ αἰδοίου, κ. καύλωμα·‖مؤلم— **νου'ούζι μου'ελλίμ,** πριαπισμὸς [ιατ.].

نعوظیت A. **νου'ουζ-ιγέτ,** ὀν. θ. ὀρθωσις ἢ ἔντασις καυλοῦ [ιατ.] βλ. προηγ.

نعومت A. **νου'ουμέτ,** ὀν. θ. ἀπαλότης, μαλακότης· ἀντίθ. غلظ.

نعیب A. **νε'ίπ,** ὀν. κρωγμὸς κορώνης καὶ ἄλλων πτηνῶν, ὧν ἡ φωνὴ ἀηδής: الغراب — **νε'ίπου-λ-γουράπ,** κρωγμὸς κορώνης· ‖الدیك— **νε'ίπου-τ-τίκ,** φωνὴ ἀλέκτορος· βλ. نعیق .

نعیف A. **νε'ῖφ,** κ. **να'ήφ,** ἐπθ. ἐν χρήσει ὁμοῦ μετὰ τοῦ ضعیف ζα'ῖφ, ἤτοι ἀδύνατος καὶ ἀσθενής.

نعیق A. **νε'ήκ,** ὀν. ταὐτὸ نعیب βλ.

نعیم A **νε'ήμ,** κ. **να'ήμ,** ὀν. εὐτυχία, ἄνεσις, ἀπόλαυσις, ἀγαθόν: —الٰهی ἀγαθόν, ὅπερ ὁ Θεὸς δωρεῖται τῷ ἀνθρώπῳ·‖— دار ال— ἢ **τάρου-ν-νε'ήμ,** τόπος ἀπολαύσεως, ἤτοι μέρος τοῦ παραδείσου κατὰ τὴν Μουσουλμανικὴν θρησκείαν·‖اولق— دار عازم μεταβαίνω εἰς τὸν παράδεισον, ἀποθνήσκω [ἐπὶ Μουσουλμάνων] § ὀν. κ. ἀνδρὸς §θ. نعیمه ὀν. κ. γυναικός.

نغاره **ναγαρά,** βλ. نقاره .

نغاش A. **νουγάς,** ὀν. νᾶνος, πυγμαῖος [φυσ. ἱστ.] τ. جوجه· § θ. نقاشه .

نغاشی A. **νουγαδ-ί,** ἐπθ. νᾶνος, συνων. τῷ نقاش [φυσ. ἱστ.]· ‖الاطراف— **νουγαδίου-λ-ετράφ,** νανομέλεια, καὶ الجذع — **νουγαδίου-λ-δζές',** νανοκορμία, καὶ الرأس— **νουγαδίου-ρ-ρέ'ς,** νανοκέφαλος [τερατώδεις καταστάσεις νεογεννήτου].

نغاشیت A. **νουγαδ-ιγέτ,** ὀν. θ. νανισμός·

نغز Π. **νάγζ,** ἐπθ. ὡραῖος, εὐάρεστος: شعر — ποίησις ὡραία.

نغش **ναγάς,** κοινῶς ἀντὶ نقش βλ.

نغشلو T. **ναγαδ-λοῦ,** ἀντὶ نقشلو.

نغم A. **νεγάμ,** πλθ. τοῦ ἑπομ.

نغمه A. **ναγμέ,** ὀν. θ. τόνος μουσικός, μέλος, μελῳδία, φωνὴ μελῳδική, ᾄσμα εὐάρεστον: ولا . — ᾄσμα, ἢ μέλος τέρπον τὴν ψυχὴν **[τιλ-λαρά]**· ‖سحر . — ᾄσμα πρωΐας [σεχάρ]· ‖نای . — μέλος τοῦ αὐλοῦ· ‖بلبل . — μέλος τῆς ἀηδόνος· ‖بی دکشدیرمك — ἀλλάσσω τὸ μέλος, μτφ. ἀλλάσσω γλῶσσαν, προφασίζομαι· § πλθ. نغمات **νεγαμὰτ** καὶ نم **νεγάμ.**

نغمه‌پرداز Π. **ναγμε-περδάζ,** ἐπθ. ὁ ᾄδων, ψάλλων, ἀοιδός.

نغمه‌خوان Π **ναγμὲ-χάν,** ἐπθ. ταὐτὸ προηγ.

نغمه خوانی Π. **ναγμὲ-χανί,** ἀφ. τὸ εἶναι ἀοιδόν, τὸ ᾄδειν, τὸ ψάλλειν.

نغمه‌ساز Π. **ναγμε-σάζ,** ταὐτὸ ساز نغمه پرداز .

نغمه‌کش Π. **ναγμε-κές,** ταὐτὸ ساز نغمه پرداز .

نفاد A. **νεφάδ,** ρ. ἀφ. τὸ ἐξαντλεῖσθαι, τὸ εἶναι φθαρτόν, φθείρεσθαι, τὸ ἐκλείπειν: —لا معدن **μα'δένι λὰ νεφάδ,** μεταλλεῖον ἀνεξάντλητον.

نفاذ A. **νεφὰζ** [βλ. نفوذ] ρ. ἀφ. τὸ διαπεραν, τὸ διέρχεσθαι ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου καὶ ἐξέρχεσθαι ἀπὸ τοῦ ἄλλου· § τὸ εἶναι ἐκτελεστὸν [νομ.]: ی — اجارهنك شرائط انعقاد و — οἱ ὅροι τῆς συνομολογήσεως **[ιν'ικάδ]** καὶ τοῦ ἐκτελεστοῦ τῆς μισθώσεως **[ιδζαρέ]**· ‖ حوالهنك — ی—τὸ ἐκτελεστὸν τῆς μεταθέσεως·‖حواله— ندهسی شرطدر محیل ایله محال لهك بالغ اولمسی — ὅπως ἡ ἐκτελεστὴ **[νεφαζηνδὰ]** ἡ μετάθεσις **[χαβαλέ],** δέον **[άρτ-τηρ]** ὅ τε μεταθέτης **[μουχὶλ]** καὶ ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ μετάθεσις **[μουχάλουν λεχ]** νὰ ὦσιν ἐνήλικες **[πὰλήγ].**

نفار A. **νιφάρ,** ρ. ἀφ. τὸ φοβεῖσθαι, πτοεῖσθαι [ἐπὶ ζώου κτλ.]· βλ. نفور ، نفرت .

نفاس A. **νιφάς,** ὀν. λοχεία· λόχια, ἤτοι τὰ μετὰ τὸν τοκετὸν ἐκ τῆς μήτρας ῥέοντα ὑγρά: —سیلان **σεγελὰν νιφάς,** λοχειόρροια·‖ —وفرت **βεφρέτι νιφάς,** λοχειορραγία.

نفاست A. **νεφασέτ,** ὀν. θ. τὸ εἶναί τι ὡραῖον, ἐξαίρετον, καλὴ ποιότης: ی—لحمك καλὴ ποιότης κρέατος **[λάχμ]**·‖اتمك — ی— καλὴ ποιότης ἄρτου.

نفاستپرور Π. **νεφασὲτ-περβέρ,** ἐπθ. φιλόκαλος· βλ. καὶ نفایسپرور .

نفاسی A. **νιφασ-ί,** ἐπθ. ἐπιλόχιος [ιατ.]: —حمای **χουμάϊ νιφασί,** πυρετὸς ἐπιλόχιος· § θ. نفاسیه .

نفاسیت A. **νιφασ-ιγέτ,** ὀν. θ. λοχεία [ιατ.].

نفاص A. **νιφάς,** ὀν. πολυουρία [ιατ.].

نفاق A. **νιφάκ,** ὀν. ὑπόκρισις θρησκευτική, ψευδευλάβεια, ὑποκρισία, διπροσωπία, διχόνοια: —تخم **σπέρμα [τοχοϊμ]** διχονοίας‖—اکمك σπείρω διχόνοιαν·‖ —بینلرندهکی **πεϊνλεριντεκὶ νιφὰκ βὲ σικὰκ μουτεττέλι ιτιλλὰφ βὲ ιττιφὰκ ὁλτοῦ,** ἡ μεταξὺ αὐτῶν διχόνοια καὶ διαίρεσις μετεβλήθη εἰς σύμπνοιαν καὶ ὁμόνοιαν.

نفال A. **νιφάλ,** πλθ. τοῦ نفل **νέφλ.**

نفایس A. **νεφαΐς** [πλθ. τοῦ نفیسه] ὀν. θ. πράγματα ἐξαίρετα, πολύτιμα· ἀριστουργήματα τέχνης: —آثار ادبیه ἀριστουργήματα φιλολογικῶν ἔργων· βλ. خارقه ، بدایع .

نفایسپرور Π. **νεφαΐς-περβέρ,** ἐπθ. ὁ ἀγαπῶν τὰ ἐξαίρετα πράγματα, φιλόκαλος: —طابع ἐκδότης φιλόκαλος.

نفت Π. **νὲφτ** [ἐκ τοῦ ἀρδ. نفط] ὀν. νάφθα, κ. νέφτι: —یاغی —ναφθέλαιον·‖روحی — ναφθόπνευμα·‖رنگی — χρῶμα νάφθης.

نفتی Π. **νεφτ-ί,** ἐπθ. ὁ ἔχων χρῶμα νάφθης, ναφθόχρους, πράσινος βαθὺς καὶ ἐλαιόχρους.

نفح A. **νεφχ,** ρ. ἀφ. τὸ πνέειν, πνοὴ ἀνέμου· §τὸ ἀποπνέειν, διαχέεσθαι [ἐπὶ καλῆς ὀσμῆς]· ‖ Ρμ. ایمك — πνέω, ἀποπνέω.

نفحه A. **νεφχά,** ὀν. θ. πνοή, ὀσμὴ εὐάρεστος διακεχυμένη εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν: —الیه . πνοή, ἡ αὔρα νυκτερινή· § πλθ. نفحات **νεφεχάτ.**

نفخ A. **νέφχ,** ρ. ἀφ. τὸ ἐμφυσᾶν διὰ τοῦ στόματος καὶ ἐξογκοῦν: —صور ἐμφύσησις σάλπιγγος, σάλπισμα· βλ. صور· § [ιατ.] ἐμφύσησις ἀέρος εἰς τοὺς πνεύμονας ἀσθενοῦς, ὡς μέσον ἰαματικόν.

نفخه A. **νεφχά,** ὀν. θ. ἐμφύσημα διὰ τοῦ στόματος·‖ نفخة الفزع **νέφχατου-λ-φέζ',** τὸ πρῶτον σάλπισμα τοῦ ἀρχαγγέλου اسرافیل **'Ισραφίλ,** κατὰ τὴν δ' παρουσίαν· نفخة البعث **νεφχατου-λ-πά'ς,** τὸ δεύτερον σάλπισμα [βλ. اسرافیل καὶ صور]·§ἐξόγκωσις κοιλίας, πρήξιμον.

نفد A. **νέφδ,** ταὐτὸ نفاد βλ.

نفر A. **νεφέρ,** ὀν. ἄτομον: —اولمق ἀφῆκε δύο [ἄτομα] τέκνα· § ἁπλοῦς στρατιώτης ἄνευ βαθμοῦ· ἀντίθ. τῷ ضابط **ζαπήτ,** ἀξιωματικός: —باش ὁ προπορευόμε-

νος·‖ى—دومن ὁ ἐρχόμενος τελευταῖος,ὁ τελευταῖος συνοδείας, ὁμηγύρεως·§ πλθ.ὁμλ.θ.تفرات **νεφεράτ:** —عسكريه ἁπλοῖ στρατιῶται· § ἀνωμ. πλθ. σπν. انفار **ἐνφάρ,** βλ. λ.

نفرات } A. **νεφεράτ,** πλθ. τοῦ προηγ.

نفرت } A. **νέφρέτ,** ὄν. θ. φρίκη·§ἀποστροφή, ἀηδία, ἀπέχθεια, ἀντιπάθεια [دن] : —عمومیه γενικὴ ἀποστροφή, ἀπέχθεια.‖ Ρμ. كچ — ἀποστρέφομαι, ἀπεχθάνομαι, ἀηδιάζω ἔχω ἀντιπάθειαν, ἀντιπαθῶ [دن] : شو آدمدن—ایدییور ἀποστρέφεται αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον·‖ایدییور—شو یکدن ἀποστρέφεται τὸ φαγητὸν τοῦτο·‖ایدیرمك— κάμνω τινὰ ν'ἀποστραφῇ, ἐμποιῶ ἢ διεγείρω ἀποστροφήν, ἀπέχθειαν κτλ. [αἰτ.دن].

نفرين } Π.**νεφρίν,** ὄν.ἀνάθεμα, βλασφημία, κατάρα.

نفرين كنان } Π.**νεφρὶν-κμουνάν,**ἐπθ.ὁβλασφημῶν, καταρώμενος.

نفريه } T. **νεφεριγέ,** ὄν. μικρὸς βότρυς σταφυλῆς, ἔχων ὀλίγας ῥάγας.

نفس } A. **νὲφς** [ἐν χρήσει ἄλλοτε ὡς θηλυκὸν καὶ ἄλλοτε ὡς ἀρσενικὸν]ὄν. ψυχή· ἄτομον, πρόσωπον·τὸ ἐγὼ τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸς ὁ ἴδιος· οὐσία, ὑπόστασις· πάθος σαρκικόν,ὄρεξις σαρκική· σπέρμα: —اماره,—لوامه, —مطمئنه βλ. λ. اماره·‖—ناطقه **νέφσι νατικά,** τὸ λογικόν·‖—متكلم **νέφσι μουτεκελλίμ,** τὸ πρῶτον πρόσωπον, ὁ λαλῶν [γραμ.]· ‖ — بال **πὶ-ν-νέφς,** ἢ —بنفسه **πὶ-νέφσιχι,** αὐτοπροσώπως [βλ. بالذات ، بالنفس]·‖ — كفيل بال **κεφὶλ πὶ-ν-νέφς,** ἢ كفيل به—**νεφσινὲ κεφὶλ,** ἐγγυητὴς διὰ τὸ πρόσωπον·‖ἀντίθ. كفيل بالمال βλ. كفيل·‖ — الامر **νέφσου-λ-ἐμίρ,** ἡ οὐσία τῆς ὑποθέσεως,ἡ ἀλήθεια τοῦ πράγματος: موافق—الامره ادعانك συμφωνία τοῦ διϋσχυρισμοῦ **[ἰττι'ὰ]** πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος·‖—الامر ده **νέφσου-λ-ἐμιρτέ,**ἢ —في الامر **νὲφσου-λ-ἐμίρ,** κατ'οὐσίαν,πράγματι,τῇ ἀληθείᾳ·‖—كل **νέφσι κιούλλ,** ταὐτὸ عرق ἄρξ· ‖ نفس هايون — **νέφσι νεφισί χουμαγιούν,** τὸ ἔξοχον ἄτομον τῆς A. A. Μεγαλειότητος: —نفيس هايونلرى ايجون نخبهٔ آمال κατέστη ὁ πρώτιστος πόθος διὰ τὸ ἔξοχον ἄτομον τῆς A.A.M.‖—مقدم **νεφσίμ ἀκτέμ-τιρ,** τὸ ἐγώ μου προτάσσεται [πρμ. οι 'Απόστολοι εὐλόγησαν πρῶτον τὰ γένειά των· ‖ —م ايچون آلدم τὸ ἔλαβον δι' ἐμαυτόν·‖ — كده تجربه ايتديكك شي خلقه توصيه ايتمه μὴ συνιστᾷς διὰ τοὺς ἄλλους [χὰλκ] τὸ πρᾶγμα,ὅπερ δὲν ἐδοκίμασας [τεδζριπτὲ] εἰς τὸν ἑαυτόν σου [νεφσιντὲ] [πρμ.]·‖نى يكمك—**νεφσινὶ γενμέκ,** νικᾶν ἑαυτόν, τὰ πάθη·‖ايله مجادله دنيا ايله — τὸ παλαίειν [μουδζαπελὲ] μετὰ τοῦ ἐγὼ δυσχερέστερον τοῦ πολεμεῖν μετὰ τοῦ κόσμου [πρμ.]·‖—استانبولده **νέφσι ἰσταν-πολτά,** ἐν αὐτῇ τῇ Κων]πόλει [οὐχὶ ἐν τοῖς πέριξ]·‖—كله **νέφσι κελιμέ,** αὐτὴ ἡ λέξις [ἡ ἰδία] § ى—بالق σπέρμα κήτους, κητίνη, κητόσπερμα·§πλθ.نفوس **νουφοὺς** καὶ انفس **ἐνφούς.**

نفس } A. **νεφές,** ὄν. πνοή, ἀναπνοή, κ. ἀνάσα· φωνὴ ὅταν ψάλλῃ τις· στιγμή· φύσημα ἰαματικόν, γοητεία [μάγου, ἢ خواجه]: —آلمى **νεφέσι ἰλαχὶ** καὶ —رحمانى **νεφέσι ραχμανί,** θεία πνοή·‖—طارلغى στενοχωρία [ταρλὶκ] ἤτοι δυσκολία τῆς ἀναπνοῆς, δύσπνοια, ἄσθμα [βλ. ضيق]· ‖ —تك **τὲκ-νεφές,** ἢ μᾶλλον —تنك **τὲνὲκ-νεφές,** ἢ —طيق **τὶκ-νεφές,** ἄσθμα τῶν ἵππων·‖—صوك ἡ τελευταία ἀναπνοὴ ψυχορραγοῦντος· ‖ —ده ـِ ἐν μιᾷ πνοῇ, ἐν μιᾷ στιγμῇ· ‖ آلمق — λαμβάνω ἀναπνοήν, ἀναπνέω, εἰσπνέω· ἀναπαύομαι, ξεκουράζομαι· εἰσδύει ὁ ἄνεμος, κ. παίρνει ἀέρα [ἐπὶ πράγματος ἔχοντος ὀπήν]· ‖ ويرمك — δίδω, ἤτοι ἐξάπτω τὸν ἀέρα, τὸν ὁποῖον ἀνέπνευσα·‖آلوب — λαμβάνω καὶ δίδω ἀναπνοήν, ἤτοι ἀναπνέω· ‖ توتون — ـِ μία ρουφηματιὰ καπνοῦ, μία εἰσπνοή· ‖ چكمك—εἰσπνέω· ‖ طوتمق — ى κρατῶ τὴν ἀναπνοήν·‖ طوتلمق — πιάνεται ἡ ἀναπνοή, δὲν δύναταί τις ν'ἀναπνεύσῃ·‖—ى يتيشه‌مپور — ἡ ἀναπνοή του δὲν προφθάνει τὴν ἀναπνοήν του[νεφεδὶ νεφεδινέ], ἤτοι ἀσθμαίνει [βλ. صولوق]·‖ايتمك — ἐμφυσῶ ἀναγινώσκων γοητείας, κ.γητεύω [ἐπὶ μάγων καὶ χοδζάδων ἐπαγγελλομένων θεραπείαν]· ‖ آجلمق — ى قويور — ἀπὸ τὴν πεῖνα βρωμᾷ τὸ στόμα του, πεινᾷ, εἶναι ἐλεεινός·‖توكتمك — ἐξαντλῶ τὴν ἀναπνοήν, ἤτοι προσπαθῶ εἰς μάτην ὅπως καταπείσω, ματαιοπονῶ· § πλθ. انفاس **ἐνφάς,** βλ.

نفسا } A.**νουφεδά,**ὄν.θ.λεχώ·κ.خوصه ἢ لوخوسه λοχοῦσα· § πλθ. نفاس **νιφάς,** نوافس **νεβαφὶς** καὶ نفساوات **νουφεδαβάτ.**

نفساني } A. **νεφσ-ανί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ σαρκί, ἤτοι τῇ σαρκικῇ ἐπιθυμίᾳ, σαρκικός· ὁ ἐκ πάθους, ἤτοι ἐμπαθείας προερχόμενος· § θ. نفسانيه : حظوظات— **χουζουζάτι νεφσανιγέ,** σαρκικαὶ ἡδοναί, πάθη· ‖ —ميليات σαρκικαὶ ὀρέξεις·‖—انفعالات δυσαρέσκειαι προερχόμεναι ἐκ πάθους.

نفسانيت } A. **νεφσ-ανιγέτ,** ὄν. θ. σαρκικὸν πάθος, ὄρεξις σαρκικὴ·§πάθος, ἤτοι ἐμπάθεια, ἐχθροπάθεια, μῖσος : — بإغلاق συλλαμβάνω πάθος, μῖσος πρός τινα.

نفسانيتجى } T. **νεφσανιγετ-τζί,** ὄν. ὁ τηρῶν ἔχθραν, ἐχθροπάθειαν, ὁ κακῶς διακείμενος.

نفسانيتلى } T. **νεφσανιγετ-λί,** ἐπθ. ὁ γινόμενος ἐκ πάθους, ἔχθρας, ἐχθροπαθείας.

نفس پرست } Π. **νὲφς-περέστ,** ἐπθ. ὁ λατρεύων τὰ πάθη του, τὰς ὀρέξεις του, φιλήδονος.

نفس پرستى } Π. **νὲφς-περεστὶ,** ἀφ. τὸ λατρεύειν τὰ πάθη,τὰς ὀρέξεις, τὸ εἶναι φιλήδονον.

نفسلك } T. **νεφεσ-λὶκ,** ὄν. θυρὶς ἢ ὀπὴ γινομένη εἰς τὴν στέγην ὅπως δίδῃ ἀέρα εἰς μαγαζεῖον κτλ. διαύγιον, κ. φεγγίτης.

نفسلنمك } T. **νεφεσ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. ἀναπνέω ἐλευθέρως, διαφεύγω κίνδυνον.

نفسلى } T. **νεφεσ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων φύσημα ἰαματικὸν[ἐπὶ μάγου,ἢ χόδζα‌خواجه]: —مسيح **μεσὶχ νεφεσλί,** ὁ ἔχων φύσημα ἰαματικόν, ὡς τὸ τοῦ 'Ιησοῦ· § **νεφσλί,** ὁ δοῦλος τῆς σαρκός, ἢ τῆς σαρκικῆς ὀρέξεως: —طوكوز χοῖρος, γουροῦνι, εἰς ἄκρον πείσμων, ἢ ἀκρατής, δοῦλος τῶν σαρκικῶν παθῶν.

نفسى } A. **νεφσί,** ἐπθ. ταὐτὸ نفسانى βλ.

نفش } A. **νέφς,** ρ. ἀφ. τὸ ξαίνειν βάμβακα, μαλλίον.

نفط } A. **νάφτ,** ὄν. ταὐτὸ نفت βλ.

نفطوى } A. **νεφταβὶ** [ἐκ τοῦ نفط] ἐπθ. φλυκταινώδης [ἰατ.]· § θ. نفطويه .

نفطه } A. **νεφτά,** ὄν. θ. φλύκταινα [ἰατ.].

نفع } A. **νέφ',** ὄν. ὄφελος, ὠφέλεια, κέρδος, πλεονέκτημα, εὐεργέτημα : —موجب وفائده **μουδζίπι νεφ' οὐ φαϊτέ,** πρόξενον ὠφελείας·‖ايله ضرر بينده دائر اولان عقود — συμβάσεις **[οὐκοϊτ]** κυμαινόμεναι **[ταΐρ]** μεταξὺ ὠφελείας καὶ βλάβης, ἤτοι κέρδους καὶ ζημίας.

نفعاً } A. **νέφ'αν,** ἐπρ. πρὸς ὄφελος, ἐπ' ὠφελείᾳ : —للقانون **νέφ'αν λὶ-λ-κανούν,** χάριν τοῦ νόμου· ‖—للوقف **νέφ'αν λὶ-λ-βάκφ,** πρὸς ὄφελος τοῦ βακουφίου, ἤτοι τοῦ ἁγιερώματος.

نفعى } A. **νεφ'ὶ,** ὄν. κ. Νεφὶ [διάσημος ποιητής].

نفقه } A. **ναφακά,** ὄν. θ. διατροφή, ἤτοι τὸ πρὸς συντήρησιν συζύγου,ἰδίᾳ ἐν διαστάσει εὑρισκομένης, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς τέκνων ὑπὸ τοῦ συζύγου πληρονόμενον ποσόν: —تقدير **ταχτὶ** ὁρίζω διατροφὴν[ἐπὶ ἱεροδικείου,ἢ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου]·‖—ويرمك **δίδω** διατροφὴν [ὁ σύζυγος]·‖—لمق λαμβάνω διατροφὴν [ἡ σύζυγος]· ‖ —دعوى ايتمك — ἀπαιτῶ δικαστικῶς διατροφὴν [ἡ σύζυγος]· § πλθ. نفقات **ναφακάτ.**

نفل } A. **νεφέλ,** ὄν. λεία, λάφυρον· § εἶδος φυτοῦ §πλθ. انفال **ἐνφάλ.**

نفل } A. **νέφλ,** ὄν. πρᾶξις μὴ ἐπιβαλλομένη ὑποχρεωτικῶς, ἀλλὰ τελουμένη κατὰ προαίρεσιν, ὡς τὸ διδόναι δῶρον, τὸ τελεῖν προσευχὴν μὴ ὑποχρεωτικὴν [βλ. فاتحه]· § πλθ. انفال **ἐνφάλ** καὶ نوافل **νουφούλ.**

نفوذ } A. **νουφούζ,** ρ.ἀφ. τὸ διέρχεσθαι ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου καὶ ἐξέρχεσθαι ἐκ τοῦ ἑτέρου, τὸ διήκειν, τὸ διεισδύειν, διαπεραῦ· μτφ. ἐπιρροή, ἰσχύς: —صاحب ὁ ἔχων ἐπιρροήν, οὗ ὁ λόγος ἀκούεται, ἰσχυρός·‖—كسب اكتسابه **[κεσὶπ]** ἐπιρροήν·‖—ى كچر περνᾷ ἡ ἐπιρροή του, ὁ λόγος του, ἰσχύει· ‖—يورتمك ἐξασκῶ ἐπιρροήν ‖ —ايتمك — نزدنده اجراى . . . ἐξασκῶ ἐπιρροὴν ἐπί τινος. ‖ Ρμ. كچ—εἰσδύω, διαπερῶ [δοτ.] : —صو ، هوا ايتمك εἰσδύει ἀήρ, ὕδωρ·‖—ايدمجك بر شدت نظر مركزينه ὀξύτης βλέμματος **[σιττέτι ναζὰρ]** τοσαύτη ὥστε νὰ διαπεράσῃ εἰς τὸ κέντρον τοῦ μυελοῦ μου [πεϊνίμ]·‖—ايدن خفيف حزين آيدينلق پردەلردن ἐλαφρὸν μελαγχολικὸν φῶς διεισδύον ἐκ τῶν παραπετασμάτων·‖—ايدر اعماق قلبه قدر εἰσδύει μέχρι τῶν μυχῶν τῆς καρδίας[ἀμάκη κάλπ].

نفوذلو } T. نفوذلی ἢ **νουβουζ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἐπιρροήν, ἰσχυρός· βλ. متنفذ **μουτενεββήζ.**

نفور } A. **νεβοὺρ** [ἐκ τοῦ نفرت] ἐπθ. ὁ πτοούμενος καὶ φεύγων· § ὁ ἀποστρεφόμενος καὶ ἀποφεύγων.

نفور } A. **νουβούρ,** ρ.ἀβ. τὸ πτοεῖσθαι καὶ φεύγειν· βλ. نفار.

نفوس } A. **νουβούς** [πλθ. τοῦ نفس **νεβές**] ὀν.ψυχαί,ἄτομα, πληθυσμός: مملكتك نفوسی قدردر — πόσαι εἶναι αἱ ψυχαὶ τῆς χώρας, ἤτοι πόσος εἶναι ὁ πληθυσμός;‖— تحریر **ταχρίρι νουβούς,** ἀπογραφὴ τοῦ πληθυσμοῦ·‖ سجل — **σιδζίλλι νουβούς,** ἢ دفتری — ληξιαρχικὸν βιβλίον ἀπογραφῆς, μητρῷον·‖قلمی — γραφεῖον ληξιαρχικόν· ‖ اداره‌سی — διεύθυνσις ἐπὶ τῶν μητρώων· ‖ قدسیه — αἱ ψυχαὶ τῶν ἁγίων καὶ ἐναρέτων, ἄγγελοι.

نفی } A. **νέβη,** ρ. ἀβ. ἄρνησις, ἀντίθ. اثبات [دن] : قطع اشجار صلاحیتنك متصرفه اثباتی و ماعداسندن — ی ἢ ἐπικύρωσις [**ισπάτ**] τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκκοπῆς τῶν δένδρων διὰ τὸν κάτοχον αὐτῶν, καὶ ἡ ἄρνησις τοῦ δικαιώματος τούτου ἀπὸ τῶν ἄλλων [**μα'ατασινιτάν**]‖ — ادات **εἰτάτι νέβη,** μόριον ἀρνητικῶν [γραμ.]· §ἐξορία, ὑπερορία [συνών. تغریب] : و تغریب — ὑπερορία·‖موقت — ἐξορία προσωρινὴ [**μουβακκάτ**]·‖ مؤبد — ἐξορία ἰσόβιος [**μου'εββέτ**]·‖— Ρμ. إتك — ἐξορίζω [δοτ. αἰτ.]: إتك برینی بر یره — ἐξορίζω τινὰ εἴς τι μέρος·‖مشی راهبك طرد و — نه قدر کیتمش προέβη μέχρις **ὑπερορίας** [**τάρε οὐ νεβινέ**] τοῦ ἱερέως·§[νομ.] ملی — **νέβη μιλλί,** ἄρνησις τῆς κυριότητος, καὶ τὸ ρμ. إتك ملی — ἀρνοῦμαι τὴν κυριότητα, ἤτοι ὅτι εἶμαι κύριος κτήματος, ἢ πράγματος, **κηρύττω** ἐμαυτὸν ξένον κτλ.: مقر اقرارنده مقربه ملك إتش اولور — مقرلهك اولدیغی اقرار ایله ὁ ὁμολογῶν **[μουκήρρ]** κηρύττων ἐν τῇ ὁμολογίᾳ **αὐτοῦ [ικραρινέ]** ὅτι τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁμολογίας **[μουκάρρουν ἀτζ]** εἶναι τοῦ ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία **[μουκάρρουν λεχίν]** ἀρνεῖται **τὴν κυριότητα ἑαυτοῦ·‖** صرف — **νέβη σήρφ,** καθαρὰ ἄρνησις ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, ἤτοι **τὸ λέγειν: τὴν δεῖνα πρᾶξιν ὁ δεῖνα δὲν ἔπραξεν, ἢ τὸ δεῖνα πρᾶγμα δὲν εἶναι τοῦ δεῖνος, ἢ ὁ δεῖνα δὲν χρεωστεῖ τῷ δεῖνι·‖**متواتر — **νέβη μουτεβατέρ,** ἀπόδειξις ἀρνητικὴ διὰ κοινῆς φήμης, ὡς τὸ ἀντικρούειν τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἀπαιτοῦντος χρήματα ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐδάνεισε τῷ ἐναγομένῳ τὴν δεῖνα ἐποχὴν εἰς τὸ δεῖνα μέρος, διὰ τῆς μαρτυρίας πολλῶν μαρτυρούντων ὅτι ὁ ἐνάγων τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἦτο εἰς τὸ μέρος ἔνθα διϊσχυρίζεται ὅτι ἐδάνεισε.

نفیر } A. **νεφίρ,** ὀν.μεγάλη ὁμὰς ἀνθρώπων, πλῆθος: عام — **νεφίρι ἄμμ,** τὸ ὁπλίζεσθαι τὸν λαὸν καὶ ἐξέρχεσθαι οὕτω, ἔνοπλος ἔξοδος τοῦ λαοῦ πρὸς μάχην· ‖ — یوم **γέβμι νεφίρ,** ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν οἱ προσκυνηταὶ ἐξέρχονται ἐκ τῆς πόλεως Μίνα [منا] διευθυνόμενοι εἰς τὴν Μέκκαν [مك].

نفیر } Π. **νεφίρ,** ὀν. κέρας χρησιμεῦον ὡς σάλπιγξ,ὅπερ τινὲς τῶν Μπεκτασήδων Δερβισῶν φέρουσι περὶ τὴν ὀσφύν· § [ἀνατ.] σάλπιγξ ἡ Εὐσταθιανή, μητροσάλπιγξ.

نفیری } Π. **νεφιρ-ί,** ἐπθ. μητροσαλπιγγικὸς [ἀνατ.].

نفیس } A.**νεφίς** [ἐκ τοῦ نفاست] ἐπθ.ἔξοχος, ἐξαίρετος, εὐάρεστος, πολύτιμος, ὡραῖος: طعام لذیذ — ἐξαίρετον **φαγητόν,** ἢ λίχνευμα, κ. μεζές·‖ هایون نفس — **νεφὸι νεφίσι χουμαγιούν,** τὸ ἔξοχον Αὐτοκρατορικὸν πρόσωπον [τοῦ Σουλτάνου]· § θ. نفیسه : — اقمشهٔ ἐξαίρετα ὑφάσματα [**ακμισέ**]·‖ — صنایع **σαναϊῆ νεφισέ,** ὡραῖαι τέχναι· ‖ βλ. ἐπόμ.

نفیسه } A.**νεφισέ** [θ.τοῦ προηγ.] ὀν.θ.πρᾶγμα ἐξαίρετον, εὐάρεστον· § Νεφισέ, ὄν. κ. γυναικός· § πλθ. نفایس **νεφαΐς.**

نقاء } A. **νεκά,** ὀν. καθαρότης, ἀγνότης· βλ. نقاوه .

نقاء } A. **νικά,** πλθ. τοῦ نق **νεκῆ,** βλ.

نقاب } A. **νεκκὰπ** [ρζ. نقب] ἐπθ. ὁ τρυπῶν, ὁ ἀνοίγων ὀπήν, τρύπαν, ὁ ἀνοίγων ὑπόνομον, ὀχετόν.

نقاب } A. **νικάπ,** ὀν. κάλυμμα τοῦ προσώπου, πέπλος γυναικεῖος, κ. γιασμάκι [یاشمق]· ‖ — رفع ἄρσις [**ρεφ'**] τοῦ πέπλου, ἀποκάλυψις τοῦ προσώπου [κυρ. μτφ.]· ‖ — چال πέπλος τοῦ κάλλους·‖آینه — πέπλος τοῦ κατόπτρου· § ἄνθρωπος σοφώτατος.

نقابت } A. **νεκαπέτ,** ὀν. θ. τὸ ἀξίωμα τοῦ **ἀντιπροσώπου κοινότητος,** ἰδίᾳ τὸ

ἀξίωμα τοῦ نقیب βλ. λ. ‖الاشراف — **νεκαπετουλ-εσράφ,** τὸ ἀξίωμα τοῦ الاشراف نقیب **νεκήπου-λ-εσράφ,** ἤτοι τοῦ ἀντιπροσώπου τῶν Σεριφηδων, ἀπογόνων τῆς οἰκογενείας τοῦ προφήτου Μωάμεθ [βλ. اشراف].

نقاد } A. **νεκκὰτ** [ρζ. نقد] ἐπθ. ὁ διακρίνων τὰ κίβδηλα νομίσματα ἀπὸ τῶν γνησίων· νομισματαλλάκτης· μτφ. ὁ διακρίνων τὸ καλὸν πράγματός τινος ἀπὸ τοῦ κακοῦ, ἔμπειρος, πεπειραμένος : — فکر διάνοια διακρίνουσα κτλ. πεπειραμένη·‖— طبع φύσις διακρίνουσα τὸ καλὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ.

نقار } A. **νεκκάρ,** ὀν. δρυοκολάπτης· τ. آغاج قاقان ἢ دلن آغاج.

نقار } A. **νικὰρ,** ὀν. πάθος, πεῖσμα, προσβολή, ἐπιτίμησις.

نقاره } A. **νεκαρέ,**κ. نقاره **ναγαρά,** ὀν.θ. εἶδος τυμπάνου· κοινῶς ἀντὶ نعره βλ.

نقاش } A. **νακκὰς** [ρζ. نقش] ὀν. βαφεὺς βάφων δι'ἐλαιοβαφῆς,ἤτοι χρωματίζων, ἢ καὶ ποικίλλων διὰ σχημάτων τὰς οἰκοδομὰς ἔσωθεν, ἢ ἔξωθεν, ἐλαιογράφος: ازل — **νακκάς ἐζέλ,** ὁ αἰώνιος βαφεὺς τοῦ παντός [Θεός].

نقاشلق } T. **νακκαϊ-λήκ,** ὀν. τὸ ἔργον τοῦ βαφέως· βλ. نقاش .

نقاط } A. **νικάτ,** κοινῶς **νουκάτ,** πλθ. τοῦ نقطه βλ.

نقال } A. **νακκὰλ** [ὑπερθ. τοῦ ناقل] ἐπθ. ὁ λίαν ἀφηγούμενος, ἱστορῶν.

نقاوت } A. **νεκαβέτ,** ταὐτὸ ἐπόμ.

نقاوه } A. **νεκαβὲ** [βλ. نقاء] ὀν. θ. καθαρότης, ἀγνότης· τὸ ἐκλεκτόν, τὸ ἄωτον: هایون آمال — **νεκαβέϊ ἀμάλι χουμαγιούν,** τὸ ἄωτον τῶν Αὐτοκρατορικῶν πόθων.

نقاهت } A. **νεκαχὲτ** [ρζ. نقه] ὀν. θ. ἀνάρρωσις ἀσθενοῦς : اولمق حال — ده εἶμαι ἐν ἀναρρώσει, ἀναλαμβάνω·‖— کیرمك دوره‌سنه εἰσέρχομαι εἰς τὴν περίοδον τῆς ἀναρρώσεως.

نقایص } A. **νεκαΐς,** πλθ. τοῦ نقیصه βλ.

نقایض } A. **νεκαΐζ,** πλθ. τοῦ نقیضه βλ.

نقایع } A. **νεκαΐ',** πλθ. τοῦ نقیعه βλ.

نقب } A. **νάκπ,** ρ. ἀβ. τὸ τρυπᾶν, τὸ ἀνοίγειν ὀπήν, τὸ ἀνοίγειν ὀχετὸν ὑπόγειον, ὑπόνομον· ὀπή.

نقبا } A. **νουκαπά,** πλθ. τοῦ نقیب βλ.

نقبزن } Π. **νακπ-ζέν,** ὄν. ὁ ἀνοίγων ὀχετόν, ὑπόνομον· βλ. ناقب **νεκκάπ.**

نقبه } A. **νουκπέ,** ὄν. θ. χρῶμα· § σκωρία σιδήρου, κατόπτρου· § φοῦστα.

نقد } A. **νάκτ,** ἢ **νακήτ,** ὄν. τὸ πρὸς ἀγορὰν πράγματός τινος διδόμενον τοῖς μετρητοῖς, μετρητὸν νόμισμα χρυσοῦν,ἢ ἀργυροῦν : — ناروا **νάκτι νὰ-ρεβά,** νόμισμα μὴ ἀγώγιμον, μὴ ἔχον πέρασιν· ‖ — جان **πρᾶγμα πολύτιμον,** ὅπερ ποιεῖταί τις περὶ πολλοῦ·‖— وقت ὁ καιρὸς [εἶναι] χρῆμα, ἤτοι πολύτιμος· § τὸ διακρίνειν καὶ χωρίζειν τὸ κίβδηλον τῶν νομισμάτων καὶ ἄλλων·§πλθ. نقود **νουκούτ.**

نقداً } A. **νάκτ-εν,** ἐπρ. εἰς χρήματα, ἢ τοῖς μετρητοῖς: تسویه إتك — **πληρόνω** τοῖς μετρητοῖς.

نقدر } T. **νὲ κατάρ,** βλ. ن καὶ قدر .

نقدی } A. **νακτ-ί,** ἐπθ. χρηματικός : جزای — ποινὴ χρηματική· παράβολον [νομ.]·§θ. نقدیه .

نقدینه } Π.**νακτινέ,** ὄν. χρῆμα τοῖς μετρητοῖς,μετρητόν· πᾶν κτῆμα πολύτιμον : حیات — ه· — τὸ πολύτιμον χρῆμα τῆς ζωῆς· ‖سعی و غیرت — ه· صرف τὸ καταβάλλειν τὸ πολύτιμον χρῆμα τῆς προσπαθείας, τὸ καταβάλλειν πᾶσαν προσπάθειαν·‖شکر کذاری — ه· ایفای ἀποτίειν τὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης **[σουκιοὺρ-γκιουζαρί],** ἀποδιδόναι τὰ τροφεῖα.

نقر } A. **νάκρ,** ὄν. λιθοξοϊκὴ, γλυπτική: فن — **φέννι νάκρ,** ἡ τέχνη τοῦ λιθοξόου, τοῦ γλύπτου §τὸ κτυπᾶν· § τὸ συλλέγειν τροφὴν [ἐπὶ πτηνῶν]·§τὸ ψυσᾶν·§τὸ κακίζειν.

نقرات } A. **νακαράτ,** ὄν. θ. ἐπῳδός, στίχος ἢ στίχοι ἐπανερχόμενοι οἱ αὐτοὶ πάντοτε ἐν τέλει ἑκάστης στροφῆς, στροφή.

نقرس } A. ἢ نقریس **νηκρίς,** ὄν. ἀρθρῖτις, νόσος προσβάλλουσα τὰς ἀρθρώσεις [συνών. داء الملوك **τάου-λ-μουλούκ,** βλ. داء] : — ترقوه κλεισάγρα,ἀρθρῖτις τῆς στερνοκλειδικῆς ἀρθρώσεως [**τερκουβέ**]·‖ — رکبه γονάγρα, γοναλγία, ἀρθρῖτις τοῦ γόνατος [**ρουκπέ**]· ‖ —

ραχιάγρα, ἀρθρῖτις τῆς ἀκάνθης [ἀεβκί]· شوکی || ـــ عنق τραχηλάγρα, ἀρθρῖτις τοῦ τραχήλου [οὖνκ]· || ـــ قدم ποδάγρα [καϯέμ]· || الکتف — **νηκρίσου-λ-κέτ᾽**, ὠμάγρα, ρευματισμὸς τοῦ ὤμου· || ـــ ورک ἰσχιάγρα, ἰσχιάς, ρευματισμὸς τοῦ ἰσχίου [βερεκί]· || الید — **νηκρίσου-λ-γέϯ**, χειράγρα· §πλθ. تقاریس **νεκαρίς**.

نقره A. **νουκρέ**, ὀν. θ. κοιλότης ἐπὶ τῆς ράχεως τοῦ πυρῆνος τοῦ φοίνικος, ἐξ ἧς φύεται ὁ φοίνιξ· § τεμάχιον ἀργύρου ἀναλελυμένου καὶ μὴ νομισματοκοπιθέντος: خام. — ἄργυρος ἀκατέργαστος· πρᾶγμα μαλακὸν ἢ λευκόν· § μικρὰ κοιλότης: لَه . — **νουκρέῖ καᾠά**, αὐχήν, κ. σβέρκος· § [ἀνατ.] γληνοειδὲς κοῖλον τῆς ὠμοπλάτης, ἐντύπωσις· § μικρὰ ὀπὴ ἢ τρύπα ἐπὶ τῆς βύρσας [کوساله], ἢ τοῦ μαροκίνου [سختیان], προερχομένη ἐκ μικροβίων.

نقره‌لی T. **νουκρε-λῆ**, ἐπθ. ὁ ἔχων ὀπάς, τρύπας, ἐλαττωματικὸς [ἐπὶ δέρματος] βλ. نقره: سختیان — μαροκῖνον διάτρητον.

نقش A. **νάκ᾽**, ἢ **νακὶ᾽** [κ. نقش **ναγὰ᾽**] ὀν. ἐλαιοβαφὴ οἰκοδομῆς ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, χρωματισμός· §κέντημα, ἤτοι σχέδιον διὰ μετάξης, ἢ δι' ἄλλης κλωστῆς ἐπὶ ὑφασμάτων, σχέδιον τάπητος, ὑφάσματος κτλ. ποίκιλμα, κ. κλαδί· || ـــ دیوار βαφή, ἢ ποίκιλμα τοίχου || — اوستہ‌سی ἀνήρ, ἢ γυνὴ ἥτις διδάσκει τὴν τέχνην τοῦ κεντᾶν· || ـــ دوال ی— κέντημα μὲ τὸ κόσκινον **[ϯιβάλ]**· || بر آب — **νὰκ᾽ ᾽ερ ἄ᾽**, κέντημα ἐπὶ τοῦ ὕδατος, κ. τρύπα στὸ νερό, ἤτοι πρᾶγμα ἐξαφανιζόμενον, ματαιοπονία: بتون بو تفکرات — بر آبدر بو مساعی بو آمال ὅλαι αὗται αἱ σκέψεις, ὅλαι αὗται αἱ προσπάθειαι καὶ οἱ πόθοι εἶναι μία ματαιοπονία· || ـــ جهان [ζωγραφία τοῦ κόσμου] ὄνομα κήπου ἐν Ἰσπαχάν· || ـــ بین τὸ γεγραμμένον ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἡ τύχη· συν. ت. سرنوشت [آلن یازیسی] || Ρμ. βάφω, κεντῶ, ποικίλλω [αἰτ. ایله]: ایتمك — کوشله کεντῶ δι' ἀργύρου· || ایشلمك — δουλεύω κεντήματα, κεντῶ· §πλθ. نقوش **νουκούᾶ**, βαφαί, κεντήματα, ποικίλματα, κ. κλαδιά, σχέδια: مکمله ـــ **νουκοῦϑι μουκεμμελέ**, ποικίλματα [κλαδιά, σχέδια] ἐντελῆ, ὡραῖα· || تاوانك زمینی — ی صاری ایدی مالی τῆς ὀροφῆς τοῦ δωματίου **[ταβὰν]** ἡ μὲν βάσις ἦτο κυανῆ, τὰ δὲ ποικίλματα κίτρινα· § συνών. رنگ βλ.

نقشبند Π. **νακ᾽-πέντ᾽**, ὀν. βαφεύς, ζωγράφος· συνών. نقاش· § ὑφάντης κλαδωτῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων.

نقشبندی Π. **νακ᾽-πεντ᾽ί**, ὀν. ἡ τέχνη τοῦ ὑφάντου μεταξωτῶν ὑφασμάτων κλαδωτῶν· §ἓν τῶν μοναστικῶν ταγμάτων τῶν Μουσουλμάνων, ἀπολαῦον πολλοῦ σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως: طریق ـــ **ταρῆκη νακὰ-πεντ᾽ί**, καὶ طریقت نقشبندیه **ταρηκάτι νακὰ-πεντ᾽ιγέ**, τὸ τάγμα τῶν Νακσπενδί.

نقشلی T. **νακηξ-λῆ**, κοινῶς نشلو **ναγαὸλῆ**, ἐπθ. πεποικιλμένος, κεντημένος, κεντητός, ζωγραφητός: یراق — φύλλον κεντημένον.

نقص A. **νάκ**, ὀν. ἔλλειψις, ἐλάττωμα, ἐλάττωσις, μείωσις [ἰατ.]: استحالهٔ دم ـــ **νάκσι ἰστιχαλέῖ ϯέμ**, ὑφαιμάτωσις· || استدماء ـــ **νάκσι ἰστιϯμά**, ἀναιμάτωσις· || اعضا ـــ **νάκσι ἀζά**, ἀτέλεια [ἐπὶ τῶν τερατομόρφων μελῶν]· || افراز ـــ **νάκσι ἰῤῥάζ**, δυσροή· || انبساط ـــ **νάκσι ἰνπισάτ**, ἀτελεκτασία, ἀτελὴς τῶν πνευμόνων διαστολή· || تندی ـــ **νάκσι τεγαϯϯῖῖ ϯιμάγ**, ἀτροφία ἐγκεφάλου· || دم ـــ **νάκσι ϯέμ**, ἀναιμία [συν. τῷ قلت کپللری ϯέμ καὶ قلت دم ῤῥ ῤάκρι ϯέμ]· || ـــ دم عین **νάκσι ϯέμι ἄῖν**, ἀναιμία ὀφθαλμική· || عصبیت دماغ ـــ **νάκσι ἀσαπιγέϯι ϯιμάγ**, ἔλλειψις νευρικῆς ἐνεργείας τοῦ ἐγκεφάλου· || قوه ـــ مصوره **νάκσι κουββέῖ μουσαββιρέ**, ὑποπλασία· || قوی ـــ **νάκσι κουβά**, ἀδυναμία· || لنفا ـــ **νάκσι λενφά**, ἀλυμφία, ἔλλειψις λύμφης· || ـــ محاط **νάκσι μουχάϯ**, ἀβλεννία.

نقصان A. **νοκσάν**, ὀν. ἔλλειψις, μείωσις, ἐλάττωμα, βλάβη· ἔλλειμμα λογαριασμοῦ, παράλειψις, σφάλμα: محصول ـــ ی ἔλλειψις προϊόντων· || وارد — اوتوز یوزده ὑπάρχει ἔλλειμμα τριάκοντα ἐπὶ τοῖς ἑκατόν· || ـــ تربیه ἔλλειψις ἀγωγῆς [τερπιγέ], τὸ ἀνάγωγον· || اذعان ـــ ἔλλειψις νοημοσύνης [ἰζ᾽άν], ἄνοια· || ـــ حالی مملکتك هریولده ἡ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἔλλειψις τῆς καταστάσεως, ἤτοι ἐλλιπὴς κατάστασις τοῦ τόπου· || ارض ـــ **νοκσάνι ἄρζ**, παραγωγικὴ μείωσις τοῦ ἀγροῦ, ἤτοι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ μισθώματος, ὅπερ ἀξίζει ἀγρός τις πρὸ τῆς σπορᾶς, ὅτε ἡ γῆ ἔχει τὴν δύναμιν αὐτῆς πλήρη, καὶ τοῦ μισθώματος αὐτοῦ μετὰ τὴν σποράν, ὅτε ἕνεκα τῆς σπορᾶς ἀπώλεσε μέρος αὐτῆς [νομ.]· || ـــ یسیر **νοκσάνι γεσίρ**, μερία ἐλάττωσις ἀξίας, ἤτοι ἐλάττωσις ἀξίας πράγματος νοσφισθέντος μὴ φθάνουσα τὸ τέταρτον τῆς ἀξίας αὐτοῦ [νομ.]· || فاحش ـــ **νοκσάνι ϕαχήξ**, ὑπέρογκος ἐλάττωσις ἀξίας, ἤτοι ἐλάττωσις ἀξίας νοσφισθέντος πράγματος ἴση πρὸς τὸ τέταρτον τῆς ἀξίας αὐτοῦ [νομ.]· || ـــ ثمن **νοκσάνι σεμέν**, ἐλάττωσις τιμῆς [νομ.]· § ἐπθ. ἐλλιπής, κ. λειψός, οὐχὶ σωστός: الوزن — **νοκσάνου-λ-βέζν**, ἐλλιπὴς κατὰ τὸ βάρος, ἐλλιποβαρὴς [ἄρτος κτλ.]· || تخمینات واقعه دائما ظهور ایدر οἱ ὑπολογισμοὶ οὗτοι πάντοτε ἀποδεικνύονται ἐλλιπεῖς· || پول — χαρτόσημον ἐλλιπές, ἤτοι οὐχὶ ἀνάλογον πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἐγγράφου, ἐφ' οὗ προσκολλᾶται, καὶ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, καὶ ἑπομένως προκαλοῦν πρόστιμον διὰ τὸν προσάγοντα αὐτό· § [ἐπρ.] ἐλλιπῶς, κ. λειψά, μεῖον, ὀλιγώτερον: ثمن مثلندن — μεῖον, ἢ ὀλιγώτερον τοῦ κατ' ἐκτίμησιν τιμήματος [νομ.]· || اتمکجی اتمکك اون پاره — یله قرق پاره‌یه صاتدیر لسی مقرردر ἀπεφασίσθη νὰ διαταχθῇ ἡ πώλησις τοῦ ἄρτου τῶν ἀρτοπωλῶν κατὰ δέκα παράδες ὀλιγώτερον [κ. λ. ἐπὶ ἐλαττώσει, **νοκσανίῖλε**] ἀντὶ τεσσαράκοντα παράδων· || اون پاره — نه صاتمق πωλῶ κατὰ δέκα παράδες ὀλιγώτερον [**νοκσανηνά**]· || صاتمق اندن πωλῶ ὀλιγώτερον [**νοκσανὰ**] τούτου· || طالب اولمق — نه **νοκσανηνὰ ταλὶπ ὀλμάκ**, ζητῶ ν' ἀναλάβω τι ἐργολαβικῶς ἐπὶ ὀλιγωτέρᾳ ἀμοιβῇ, μειοδοτῶ· || ویرمك — نه δίδω τι μὲ ὀλιγωτέραν ἀμοιβήν, τιμήν, μειοδοτῶ· || طارتمق — ζυγίζω ἐλλιπῶς || — کتیرمك φέρω τι ἐλλιπές, οὐχὶ σωστόν.

نقصانی Π. **νοκσαν-ὶ** [λέξις κακιζομένη ὡς περιττή, ἤτοι ἀφῃρημένον τοῦ ἀφῃρημένου نقصان] ὀν. ἔλλειψις: فعالیت ـــ ἔλλειψις δραστηριότητος, ἐνεργητικότητος.

نقصانیت A. **νοκσανιγέϯ**, λ. συνών. τῇ προηγ. καὶ ἐπίσης κακιζομένη.

نقض A. **νάκζ**, ῥ. ἀφ. κατεδάφισις οἰκοδομῆς, διάλυσις νήματος, παραβίασις· ἀκύρωσις, ἀναίρεσις ἀποφάσεως ὑπὸ τοῦ ἀκυρωτικοῦ [νομ.]: عهد ἢ میثاق ـــ παραβίασις συνθήκης [**ἄχ᾽ ἢ μισάκ**], παρασπόνδησις· || ی — اعلام استدعا ἀπόφασις, ἧς ζητεῖται ἡ ἀναίρεσις· || ادعا سی — ἀξίωσις, ἢ ἀπαίτησις ἀναιρέσεως ἀποφάσεως· || اعلامك — نی ایجاب ایدن اسباب λόγοι ἀπαιτοῦντες τὴν ἀναίρεσιν [**νακζινὶ**] τῆς ἀποφάσεως· || ـــ سن ἡ ῥίζα τοῦ ὀδόντος [**σὶνν**] ἢ ὑπολειπομένη μετὰ τὴν σῆψιν αὐτοῦ. || Ρμ. παραβιάζω, ἀκυρῶ, ἀναιρῶ [αἰτ.]: ایتمك — عهدی παραβιάζω τὴν συνθήκην, παρασπρνδῶ· || اعلامی — ایتمك ἀνατρέπω, ἢ ἀναιρῶ τὴν ἀπόφασιν.

نقض A. **νήκζ**, ἢ **νούκζ**, ὀν. ἐν χρήσει ὁ πλθ. انقاض **ἐνκάζ**, βλ.

نقضی A. **νακζ-ί**, ἐπθ. ἀνατρεπτικός, ἀκυρωτικός· § θ. نقضیه : اسباب ـــ **ἐσπάϯι νακζιγέ**, λόγοι ἀνατρεπτικοί, λόγοι ἀκυρώσεως ἀποφάσεως δικαστικῆς.

نقط A. **νουκάϯ**, πλθ. τοῦ نقطه βλ.

نقطوی A. **νοκταβὶ** [ἐκ τοῦ نقطه] ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ στιγμῇ τῇ τεθειμένῃ ἄνωθι ἢ κάτωθι τῶν τουρκικῶν γραμμάτων· || الشکل — **νοκταβίγου-ά-σέκλ**, ὁ ἔχων σχῆμα στιγμῆς, στιγμοειδής· § θ. نقطویه **νοκταβιγέ**.

نقطه A. **νοκτά**, ὀν. θ. ἡ στιγμὴ ἡ ἄνωθι, ἢ κάτωθι τῶν τουρκικῶν γραμμάτων τεθειμένη πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ὁμοιοσχήμων, κ. νοκτᾶς: حرفك [ب] ἡ στιγμὴ τοῦ γράμματος **πέ**· || وضع ایتمك — θέτω στιγμήν, νοκτά· || آتمق — ἀποβάλλω τὴν στιγμήν, τὸν νοκτά· § [γεωμ.] σημεῖον: تماس ـــ . — **νοκτάῖ τεμάσ**, σημεῖον ἐπαφῆς· § [μτφ.] σημεῖον, ἔποψις· || ـــ . موهومه σημεῖον ὑποθετικόν, φανταστικὸν [**μεβ. χουμέ**]· || نظر ـــ . — **νοκτάῖ ναζάρ**, σημεῖον βλέμματος, ἤτοι ἔποψις, ἄποψις: نظرندن ـــ . ازدواج بشقه بر چوق نقاط نظره کوره قزی فوق الحد شایان اهمیت بولدی ἡ ἀνδρεία τὴν νέαν ταύτην εὗρεν ἀξίαν μεγάλης σπουδαιότητος [**ϕέβκα-λ-χὰϯ᾽ ὰαγιάνι ἐχεμμιγέϯ**] ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις [**νουκάϯη ναζὰρ**] ἐκτὸς τῆς ἐπόψεως τοῦ γάμου [**ἰζ᾽ιβάδζ**]· || نظرندن ـــ . تربیهٔ ملیه ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς || ـــ . اقی سیاسیاندہ مظہر μέλαν σημεῖον ἐν τῷ πολιτικῷ ὁρίζοντι [**οὐϕούκη ὀιγαδιγιάϯ**]· § φρουρὸς ἀστυνομικός, ἢ στρατιωτικὸς φυλάττων μόνος: اقامه ایتمك — τοποθετῶ φρουρόν· § [μηχαν.]: استناد ـــ . — **νοκτάῖ ἰστινάϯ**, ὑπομόχλιον, σημεῖον στηρίξεως· §[ἰατ.] λευκὴ κηλὶς τοῦ ὀφθαλμοῦ, κ. مسافر **μουσαϕίρ** καὶ قونوغی کوز· || داخلیه ـــ . — **νοκτάῖ ϯαχηλιγέ**, ἐνάνθημα, τὸ ἐν ταῖς κοιλότησι τοῦ σώματος ἐξάνθημα· || قرنیه ـــ . — **νοκτάῖ καρνιγέ**, ἐπίκαυμα, ἕλκος τοῦ διαφανοῦς κερατοειδοῦς

χιτῶνος, ἀντικρὺ τῆς γλήνης, ἐπιφέρον συχνάκις τὴν ἐκροὴν τῶν ὑγρῶν τοῦ βολβοῦ·§[φυσ.] انعكاس الصوت . — **νοκτάϊ ἰν'ικχάσου-σ-σάβτ,** φωνοθλαστικός·§[βοτ.] اتحاد فلقتين . — **νοκτάϊ ἰτ-τιχάτι φιλκατεῖν,** συζυγία, ἤτοι σημεῖον ἑνώσεως τῶν δύο κοτυληδόνων §[γεωμ.] انقلاب . — **νοκτάϊ ἰνκηλάπ,** σημεῖον ἀπότομον, ἤτοι αἰφνιδίας μεταβολῆς διευθύνσεως § πλθ. نقط **νουκάτ,** καὶ συνηθ. نقاط **νικάτ,** κ. **νουκάτ:** نقاط اربعه **νουκάτι ἐρπα'ά,** τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος, ἤτοι ἀνατολὴ [شرق], δύσις [غرب], ἄρκτος [شمال] καὶ μεσημβρία [جنوب] || نقاط معلومه γνωστὰ σημεῖα· || نقاط حربيه πολεμικὰ σημεῖα· || نقط تاريخ χρονόγραμμα ἄστικτον· βλ. مهمل.

نقطه‌سز } T. **νοκτα-σήζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ στιγμῆς, ἢ στιγμῶν, ἄστικτος [ἐπὶ γραμμάτων τοῦ ὀθωμανικοῦ ἀλφαβήτου]·ὁ ἄνευ φρουροῦ στρατιωτικοῦ, ἢ ἀστυνομικοῦ [θέσις].

نقطه‌لامق } T. **νοκτα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. τίθημι στιγμὴν ἐπὶ γράμματος τοῦ ὀθωμανικοῦ ἀλφαβήτου, στίζω [αἰτ.]: [ی] — حرفنی στίζω τὸ γράμμα γέ· §τίθημι φρουρὸν ἀστυνομικόν, ἢ στρατιωτικόν.

نقطه‌لی } T. **νοκτα-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων στιγμήν, ἔνστικτος[γράμμα τοῦ ὀθωμανικοῦ ἀλφαβήτου]·§ὁ ἔχων φρουρόν, φύλακα [θέσις].

نقع } A. **νάκ',** ὄν. ἔγχυσις, κ. μούσκευμα, ζεμάτισμα: جايى ἔγχυσις τεῖοειδής· || قابل ἔγχυτος, ὁ δυνάμενος νὰ γίνῃ ἔγχυμα· || قابليت ἐπιδεκτικότης ἐγχύσεως.

نقل } A. **νάκλ,** ρ. ἀφ. μεταφορά, μετακόμισις, μετοίκησις, μετάθεσις· [ιατ.] μετάγγισις· διήγησις, ἀφήγησις, παράδοσις· μετάφρασις: اشيا — μεταφορὰ πραγμάτων [**ἐσῆμά**]· || ی — ذخيره μεταφορὰ γεννημάτων[διὰ σιδηροδρόμου, ἀτμοπλοίου κτλ.]· || ايصال و — τὸ μεταφέρειν καὶ ποιεῖν φθάνειν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, μεταβίβασις, μετακόμισις· || مكان — μεταφορὰ θέσεως [**μεκιὰν**], ἤτοι μεταβολὴ κατοικίας || كلام — **νάκλι κελάμ,** μεταφορὰ λόγου [ἀπὸ ἑνὸς θέματος εἰς ἄλλο]· || دعوى — μεταφορὰ ἀγωγῆς[ἀπὸ ἑνὸς δικαστηρίου εἰς ἄλλο]· ||[βοτ.] الاغراس — **νάκλου-λ-ἀγράς,** μεταφύτευσις· || [ιατ.] اوعيه — **νάκλι ἐβ'ιγέ,** ἐκτόπισις τυχαία ἀγγείων· || ايله بيلدك بروسكك بولغنى — ἐξ ἀφηγήσεως ἐμάθομεν τὴν ἀφθονίαν τῆς Προύσης [πρμ.]. || Ρμ. μεταφέρω, μετακομίζω, μετατίθημι, μεταγγίζω [ιατ.]· διηγοῦμαι, μεταφράζω [δοτ.αιτ.]: [امتعه] ἢ واپور ايله ازميره يولجى ايتمك — μεταφέρω δι'ἀτμοπλοίου εἰς τὴν Σμύρνην ἐπιβάτας [ἢ ἐμπορεύματα, **ἐμτι'ά**]· || — خانه ايتمك, ἢ ἁπλῶς ايتمك — μεταβάλλω οἴκημα, μετακομίζομαι : هيئت سفارت بيوكدره‌دكى سفارتخانه‌يه ايتمش — τὸ προσωπικὸν τῆς πρεσβείας μετεκομίσθη εἰς τὴν ἐν Βαθυρρύακι πρεσβείαν· || ايدرز — یارین اطه‌یه αὔριον μετακομιζόμεθα εἰς τὴν νῆσον· || ايتمك — بر فقره διηγοῦμαι ἀνέκδοτον [**ἤπκρά**]· || — [مقاله ἢ] غزته‌دن بند ايتمك μεταφέρω ἐκ τῆς ἐφημερίδος ἄρθρον [**πὲντ**] ἢ πραγματείαν [**μεκαλέ**]· || انكليزجه‌دن لسانزه — و ترجه اولنمشدر μετηνέχθη καὶ μετεφράσθη [**τερδζεμὲ**] εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς·||كلام ايتمك — بحثنه ... μεταφέρω, ἢ τρέπω τὸν λόγον εἰς τὸ ζήτημα ... [**πὰχσινέ**]· § [οὐδ.] μετατίθεμαι, μεταβαίνω : امتحان ويروب ارکان حرب صنفنه ايتدى — ἐξετασθεὶς [**ιμτιχὰν**] μετετέθη εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπιτελῶν[**ἐρκιάνι χὰρπ σπνηφπνά**]·|| اوچنجى صنفدن درد نجى صنفه ايدن افندیلر — οἱ μαθηταὶ οἱ μεταβαίνοντες ἀπὸ τῆς τρίτης τάξεως εἰς τὴν τετάρτην· § πλθ. نقول **νουκούλ,** ἀφηγήσεις: صحيحه — ἀφηγήσεις ἀληθεῖς· § κοινῶς ἀντὶ نخل βλ. λ. καὶ تصحيح.

نقل } A. **νούκλ,** ὄν. λίχνευμα ἐν χρήσει κατὰ τὴν ῥακοποσίαν ἢ οἰνοποσίαν, κοινῶς μεζές, βλ. مزه .

نقلاً } A. **νάκλ-εν,** ἐπρ. ἢ τροπ. μετ. ἐκ μεταφορᾶς, ἐκ μετακομίσεως, ἐκ μεταφράσεως,ἐκ παραδόσεως,ἢ μεταφέρων, μετακομιζόμενος, μεταφράζων, διηγούμενος, ἀφηγούμενος [ἀπ]: غزته‌دن — درج ايتمك ... καταχωρίζω [ἐν ἐφημερίδι]μεταφέρων,ἤτοι ἐρανιζόμενος ἐκ τῆς ἐφημερίδος ...

نقلا } A. **νουκαλά,** πλθ. τοῦ ناقل βλ.

نقلبند } Π. **νὰκλ-πέντ,** ἐπθ.ὁ συλλέγων μύθους, διηγήματα·§ ἀντὶ نخلبند βλ.

نقللامق } T. **νακλ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τὸν ἵππον νὰ βαδίζῃ ὡς χορεύων, ἤτοι ἀνορθῶν τοὺς δύο ἐμπροσθίους πόδας [βλ. شاخ].

نقللامق } T. **νακλ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. ὁ ἵππος βαδίζει ἀνορθῶν τοὺς δύο ἐμπροσθίους πόδας, ὡς χορεύων [βλ. شاخ].

νείας τοῦ προφήτου Μωάμεθ καταγομένων· § πλθ. نقبا **νουκαπά.**

نقير } A. **νεκήρ,** ὄν. λευκὴ κοιλότης ἐπὶ τοῦ πυρῆνος τοῦ φοίνικος, φύτρα· καταγωγή·||و قطمير — **νεκὴρ οὐ κιτμίρ,** ἐμπεριστατωμένως, ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ.

نقيص } A. **νακὴς** [ῥζ. نقص] ἐπθ. ἐλλιπής, ἀτελής· βλ. ناقص .

نقيصه } A. **νακησά** [θηλ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ἔλλειψις, ἐλάττωμα, ἀτέλεια: اشبو — ك ازاله‌سيجون برقطعه خريطه‌ك تنظيمى — ἡ σύνταξις χάρτου πρὸς ἐξάλειψιν [ἀναπλήρωσιν] τῆς ἐλλείψεως ταύτης·||ايتمك — قدر و حيثيته ايراث **κὰτρ οὐ χαϊσιγετινὲ ἰράσι νακησὰ ἐτμέκ,** ἐπιφέρω ἔλλειψιν εἰς τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειάν τινος, ἤτοι μειῶ τὴν ὑπόληψιν κτλ.|| — ناقص **νακησὰ-πεζίρ,** ὁ μειούμενος·§πλθ. نقايص **νεκαής:** اندكى — ى محاسن صورتنده كوريور τὰ ἐν αὐτῷ ἐλαττώματα θεωρεῖ ὡς ἀρετὰς [**μεχασὶν σουρετινὲ**].

نقيض } A. **νακὶζ** [ῥζ. نقض] ἐπθ. ἐναντίος, ἀντίθετος, ἀντιφατικός : بر قضيه‌ك موضوعنك — نى محمول و محمولنك — نى موضوع قيلمق καθιστῶ τὸ ἀντίθετον [**νακηζνὴ**] τοῦ ὑποκειμένου [**μεβζοῦ'**] κρίσεώς τινος κατηγορούμενον [**μαχμούλ**], καὶ τὸ ἀντίθετον τοῦ κατηγορουμένου ὑποκείμενον·||بر كلام سابقك — بو كلام كلام ὁ λόγος [**κελὰμ**] οὗτος εἶναι ἀντιφατικὸς πρὸς τὸν προηγούμενον· § δυϊκ. نقيضين **νακηζέϊν:** — اجتماع συνένωσις [**ἰδζτιμὰ'**] δύο ἀντιθέτων, δύο ἀντιφατικῶν λόγων·§θ. نقيضه **νακηζά,** βλ.

نقيضه } A. **νακηζὰ** [θ. τοῦ نقيض] ὄν. θ. ἀντίφασις·§ πλθ. نقايض **νακαήζ.**

نقيع } A. **νεκὴ'** [ῥζ. نقع] ἐπθ. ὁ ποτιζόμενος εἰς τὸ ὕδωρ, ὁ μουσχευθεὶς εἰς τὸ ὕδωρ, ὡς σταφυλή, ἢ φοῖνιξ, πρὸς ἐκθλιψιν τοῦ ὀποῦ.

نقيعه } A. **νεκη'έ,** ὄν. θ. γεῦμα, συμπόσιον· γεῦμα παρατιθέμενον τῷ ἐκ τοῦ ταξειδίου ἐρχομένῳ ξένῳ· § πλθ. نقايع **νεκαῖ'.**

نقيعيه } A. **νεκη'ϊγέ** [θ. τοῦ نقيع]: حيوانات — ἐγχυματικὰ ζῳύφια.

نقيق } A. **νεκήκ,** ὄν. φωνὴ βατράχου, ὄρνιθος, γαλῆς.

نكابه } **νιγκαπέ,** ὄν. μακροὶ βόστρυχοι κρεμάμενοι ἐπὶ τῶν παρειῶν,

نكات Α. **νικιάτ,** πλθ. τοῦ نكت βλ.

نكاح Α. **νικιάχ,** ὀν. γάμος, συμβόλαιον γάμου διὰ τοὺς μωαμεθανούς, τὸ μυστήριον τοῦ γάμου διὰ τοὺς χριστιανούς, συνοικέσιον· ποσὸν ὁριζόμενον παρ' Ὀθωμανοῖς κατὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ γάμου, ὅπερ ὁ σύζυγος ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τῇ συζύγῳ κατὰ τὴν διάζευξιν [βλ. مهر καὶ كابين]· —ـه **ἄκτι νικιάχ,** συγκρότησις γάμου· ‖ مقاولهنامه‌سی — γαμικὸν συμβόλαιον· ‖ —ـه قيمق **νικιὰχ κνῖμάκ,** γάμον τελῶ, ἢ اچمك —ـه συνάπτω γάμον· ‖ —اچمك برينى συζεύγνυμαί τινα· ‖ —الهٔ المق συζεύγνυμαι νομίμως· ‖ —دوشمك ἐπιτρέπεται γάμος· ‖ [κοινῶς] ... خانم ... بكـ —اولهجق ἡ κ. ... θὰ συζευχθῇ τὸν κ. ... § πλθ. انكحه **ἐνκιχά·** ‖ βλ. وكيل.

نكاحسز Τ. **νικιαχ-σίζ,** ἐπθ. ὁ μὴ νομίμως συνεζευγμένος, ὁ μὴ νόμιμος· § ἐπρ. ἄνευ συμβολαίου γάμου [διὰ τοὺς χριστιανούς, ἄνευ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου].

نكاحلانمق Τ. **νικιαχ-λανμάκ,** ρμ. μεσ. συζεύγνυμαι νομίμως.

نكاحلى Τ. **νικιαχ-λί,** ἐπθ. οὗτινος τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου ὑπεγράφη, συνεζευγμένος [διὰ τοὺς χριστιανούς, κοινῶς στεφανωμένος]· νόμιμος [ὁ καὶ ἡ σύζυγος].

نكاحى Α. **νικιαχ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ γάμῳ, γαμικός· § θ. نكاحيه.

نكار Π. **νιγκιάρ,** ὀν. εἰκών, ζωγραφία, εἰκὼν ἀνθρώπου· ἄγαλμα, εἴδωλον· μτφ. ὡραιότης, κάλλος, πρόσωπον ὡραῖον ὡς ἡ εἰκών, ἐρωμένη· βλ. نكارين· § —روى **ρούϊ νιγκιάρ,** εἶδος σταφυλῆς.

نكارخانه Π. **νιγκιαρ-χανέ,** ὀν. ταὐτὸ نكارستان.

نكارستان Π. **νιγκιαρ-ιστάν,** ὀν. ἐργοστάσιον ζωγράφου· ἔκθεσις εἰκόνων, ἤτοι μέρος ἔνθα εἶναι ἐκτεθειμέναι εἰκόνες ναὸς τῶν ἐθνικῶν κεκοσμημένος δι' εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων.

نكارش Π. **νιγκιαρ-ίς,** ρ. ἀφ. τὸ ζωγραφεῖν, ζωγραφία, παράστασις.

نكارنده Π. **νιγκιαρενδέ** [ἐκ τοῦ نكاريدن] μτχ. ἐν. ὁ ζωγραφῶν, ζωγράφος.

نكارين Π. **νιγκιαρ-ίν,** ἐπθ. ζωγραφητός, κεκοσμημένος· § ὀν. ὡραία ὡς εἰκών, ἐρωμένη.

نكاس Α. **νουκιάς,** ταὐτὸ نكس βλ.

نكاشته Π. **νιγκιασδέ** [ἐκ τοῦ نكاشتن] μτχ. πθ. ἐζωγραφημένος, πεποικιλμένος· γεγραμμένος: صحيفهٔ مفخرت اچمك —ـه **νιγκιασδεῖ σαχιφεῖ μεφχαρὲτ ἐτμέκ,** καταχωρίζω εἰς τὴν σελίδα τῆς καυχήσεως, ἤτοι μετὰ καυχήσεως ἀναγράφω εἰς ἐφημερίδα, ἢ εἰς βιβλίον.

نكال Α. **νεκιάλ,** ὀν. τιμωρία παραδειγματική, ἐπιβαλλομένη τῷ ἐγκλήματίᾳ πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν ἄλλων· βάσανος [βλ. تنكيل]· § πλθ. انكال **ἐνκιάλ.**

نكال Π. **νιγκιάλ,** ὀν. τεμάχιον ἄνθρακος πεπυρακτωμένον.

نكاه Π. **νιγκιὰχ** [καὶ ἐν τῇ ποιήσει نگ **νιγκὲχ**] ὀν. βλέμμα: مستغنيانه —ـه βλέμμα ἀκατάδεκτον, ὑπερήφανον· ‖ تيز —ـه βλέμμα ὀξύ, διαπεραστικὸν [τίζ]· ‖ تحسر —ـه βλέμμα πόθου [τεχασδούρ] ‖ افدينك نيم —ـه التفاته نائل اولق ... ἀξιοῦμαι ἡμίσεως εὐμενοῦς βλέμματος τοῦ κ... ‖ آهو —ὁ ἔχων βλέμμα δορκάδος, μαγευτικόν. ‖ Ρμ. اچمك — βλέπω, παρατηρῶ· βλ. ἐπόμ.

نكاه انداز Π. **νιγκιὰχ-ενδάζ,** ἐπθ. ὁ ρίπτων βλέμμα. ‖ Ρμ. اولق — [δοτ.]: اولق — اطراف ρίπτω βλέμμα εἰς τὰ πέριξ [ἐτράφ]· ‖ —شوت وآز اولق **νιγκιὰχ-ενδάζι σεχβὲτ οὐ ἄζ ὀλμάκ,** ρίπτω ὄμμα λαγνείας καὶ ἀκολασίας.

نكاهبان Π. **νιγκιαχ-πὰν** καὶ نكهبان **νιγκεχ-πάν,** ἐπθ. ὁ ἐπαγρυπνῶν, προφυλάττων, φύλαξ, προστάτης.

نكاهبانى Π. **νιγκιαχ-πανὶ** καὶ نكهبانى **νιγκεχ-πανί,** ὀν. ἐπαγρύπνησις, φυλακή, προφυλακή.

نكاهدار Π. **νιγκιαχ-τὰρ** καὶ نكهدار **νιγκεχ-τάρ,** ἐπθ. ὁ φυλάττων, ὁ προστάτης· συν. نكاهبان.

نكاهدارى Π. **νιγκιαχ-ταρὶ** καὶ نكهدارى **νιγκεχ-ταρί,** ἀφ. προφυλακή, προστασία.

نكبات Α. **νεκεπάτ,** πλθ. τοῦ نكبت.

نكبت Α. **νεκπέτ,** ὀν. θ. συμφορά, δυστυχία, καταδρομή, δυσμένεια: طالعك روى—ى τὸ πρόσωπον τῆς δυσμενείας τῆς τύχης, ἤτοι καταδρομὴ τῆς τύχης· ‖ —ـه طالعه اوغرامق ὑποπίπτω εἰς τὴν δυσμένειαν, ἢ τὴν καταδρομὴν τῆς τύχης· ‖ —ـه دار οἶκος συμφορᾶς, δυστυχίας· § κ. ἀπαίσιος [ἀντὶ منكوب] συνων. آدم — اوغورسز ἄνθρωπος ἀπαίσιος· § πλθ. نكبات καὶ نكوب **νουκιούπ.**

نكبتخانه Π. **νεκπετ-χανέ,** ὀν. οἶκος ὃν ἔπληξεν ἡ συμφορά, κατοικία ἀνθρώπου ὃν κατέτρεξεν ἡ τύχη, οἶκος συμφορᾶς, οἶκος ἀπαίσιος.

نكبتزده Π. **νεκπετ-ζεδέ,** ἐπθ. ὁ ὑπὸ συμφορᾶς πληγείς, ὁ ὑπὸ τὴν δυσμένειαν τῆς τύχης, ὃν κατέτρεξεν ἡ τύχη.

نكت Α. **νουκέτ,** πλθ. τοῦ نكته βλ.

نكته Α. **νουκτέ,** ὀν. θ. στίγμα, κηλίς, ὡς ἡ τοῦ δέρματος· συν. بنك، خط [σπν.]: دمويه —ـه **νουκτέϊ ἐεμεβιγέ,** κηλὶς αἵματος [ἰατ.]· § λεπτὸς καὶ εὐφυὴς λόγος κεκαλυμμένος, ὃν πᾶς τις δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ, λεπτὴ εὐφυολογία, λεπτὴ ἔκφρασις, ἔννοια, σκοπός: بعضاً مسند اليهك اسمى مخاطبك بشقه‌سندن كتم اچمك و ياخود لدى الحاجه انكاره مجال اولق كبى بر —يه مبنى حذف اولنور ἐνίοτε παραλείπει τις [ἐκθλίβεται] τὸ ὄνομα τοῦ ὑποκειμένου **[μουσνέτουν ιλέϊχ]** ἐπὶ σκοπῷ **[νουκτεγὲ μεπνὶ]** τοῦ ν' ἀποκρύψῃ αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐκτὸς τοῦ πρὸς ὃν ἀποτείνεται **[μουχαταπήν],** ἢ ὅπως ᾖ δυνατὸν ἐν ἀνάγκῃ **[λέτε-λ-χαδζὲ]** ν' ἀρνηθῇ· § πλθ. نكات **νικιὰτ** [ἐσφαλμένως **νουκιὰτ**] καὶ نكت **νουκέτ.**

نكته آميز Π. **νουκτὲ-αμίζ,** ἐπθ. ἀνάμικτος λεπτῶν ἐννοιῶν, εὐφυολογιῶν.

نكته بين Π. **νουκτε-πίν,** ἐπθ. ὁ βλέπων, ἤτοι ἀναζητῶν τὰ μικρὰ ἐλαττώματα, εὐφυολόγος, εὐφυής· § πλθ. نكته‌بينان.

نكته پرداز Π. **νουκτε-περδάζ,** ἐπθ. ὁ συνθέτων λεπτὰς εὐφυολογίας, εὐφυολόγος, εὐφυής· § πλθ. نكته‌پردازان.

نكته پرور Π. **νουκτε-περβέρ,** ἐπθ. ὁ ἀγαπῶν τὰς λεπτὰς εὐφυολογίας, εὐφυολόγος, εὐφυής· § πλθ. نكته‌پروران.

نكته پيما Π. **νουκτε-πεϊμά,** ἐπθ. ὁ μετρῶν λεπτὰς ἐκφράσεις, ἐννοίας, εὐφυολογίας, ἤτοι εὐφυολόγος, εὐφυής· § πλθ. نكته‌پيمايان· § ἀφ. نكته‌پيمانى **νουκτε-πεϊμαΐ.**

نكته‌چين Π. **νουκτε-τσίν,** ἐπθ. ὁ ἀναζητῶν μικρὰ σφάλματα, εὐφυολόγος, εὐφυής· § πλθ. نكته‌چينان.

نكته‌دان Π. **νουκτε-τάν,** ἐπθ. ὁ γινώσκων λόγους εὐφυεῖς, εὐφυολογίας, λεπτὰς γλωσσικὰς ἐκφράσεις, εὐφυολόγος: ادیب —ـه φιλόλογος εὐφυολόγος· § πλθ. نكته‌دانان· § ἀφ. نكته‌دانى **νουκτε-τανί.**

نكته‌شناس Π. **νουκτε-σινάς,** ἐπθ. ὁ ἐννοῶν λεπτὰς ἐκφράσεις, ἐννοίας, εὐφυολογίας· § πλθ. نكته‌شناسان· § ἀφ. نكته‌شناسى.

نكته‌كو Π. **νουκτε-γκιοῦ,** ἐπθ. ὁ λέγων λόγους εὐφυεῖς, εὐφυολογίας, εὐφυολόγος· § πλθ. نكته‌كويان· § ἀφ. نكته‌كوئى.

نكته‌لى Τ. **νουκτε-λί,** ἐπθ. ὁ περιέχων λεπτὰς ἐννοίας, εὐφυολογίας [λόγος].

نكران Π. **νιγκεράν** [ἐκ τοῦ نكرستن **νιγκεριστὲν**] μτχ. ὁ παρατηρῶν, ὁ βλέπων, ὁ ἀτενίζων: — ديده ὀφθαλμὸς τοῦ παρατηροῦντος. ‖ Ρμ. اولق — παρατηρῶ, ἀτενίζω, ἔχω τὸ ὄμμα προσηλωμένον [δοτ.].

نكرده Π. **νεκερτὲ** [ἐκ τοῦ στερ. نا καὶ τοῦ كرده] ἐπφ. μὴ γένοιτο! — خدا **χουτὰ νὲ κερτέ,** ὁ Θεὸς φυλάξοι!

نكرنده Π. **νιγκερενδέ,** ταὐτὸ نكران βλ.

نكره Α. **νεκρέ,** ὀν. θ. ὄνομα ἀόριστον, ἄναρθρον· ἀντίθ. معرفه **μα'ριφέ:** —ـه ὄνομα ἀόριστον διοριζόμενον δι' ἐπιθέτου [μουχασδεδέ].

نكره Α. **νεκρέ,** ὀν. θ. ἀνέκδοτον, διήγημα περίεργον καὶ διασκεδαστικόν· § ἐπθ. ὁ διηγούμενος ἀνέκδοτα, ἀντὶ نكره‌كو **νεκρε-γκιοῦ.**

نكره‌كو Π. **νεκρὲ-γκιοῦ,** ἐπθ. ὁ διηγούμενος ἀνέκδοτα περίεργα καὶ διασκεδαστικά.

نكس **νεκές,** ἀντὶ ناكس βλ.

نكس Α. **νούκς,** ὀν. ὑποτροπιάσις νόσου: —علامات مرضيه παλιγκότησις, ἐπιστροφὴ τῶν αὐτῶν συμπτωμάτων ἀσθενείας [ἀ-

λαμάτι μαραζιγέ]· ‖ Ρμ. كڤ!—ὑποτροπιάζω [ἡ νόσος]· τ. كيرو دڤك.

نكفه } Α. **νεκφέ,** ὄν. θ. παρωτίς· συνών. نكفيه ‘ضد· βλ. ἐπόμ.

نكفى } Α. **νεκφὶ** [ἐκ τοῦ نكفه] ἐπθ. παρωτιδικός, ὁ τῆς παρωτίδος·§θ. نكفيه: — ‘ضد **γουτέτέϊ νεκφιγέ,** ἀδὴν παρωτίδιος· συνών. نكفه.

نكنده } Π. **νιγκενέ,** κ. نكنده ἢ ينده **λιγενέ,** ὄν. ἐπιρραφή, κ. πατητή, εἶδος ραφῆς, καθ' ὃ διαπερῶνται διὰ τῆς βελόνης τὰ δύο συναπτόμενα μέρη.

نكنده‌لك } Τ.**νιγκενέλεμὲκ** [βλ. προηγ.] ρμ. μτδ. ράπτω δι' ἐπιρραφῆς, κ. πατητῆς [αἰτ.].

نكو } Π. **ἀντὶ** نيكو **νικιοῦ,** ἐπθ. καλός, ὡραῖος· ταὐτὸ نيك βλ.

نكوب } Α. **νουκιούφ,** πλθ. τοῦ نكبت βλ.

نكول } Α. **νουκιούλ,** ρ. ἀφ. τὸ ἀποσύρεσθαι, ἀποφεύγειν, ὀπισθοχώρησις, **ἀνάκλησις** λόγου, ὑποσχέσεως, παλινῳδία [τῆ دن]: — **ἀνάκλησις** ὑποσχέσεως·‖— يميندن **τὸ ἀποφεύγειν** τὸν ὅρκον, ἀποποίησις ὅρκου **[ἐπὶ διαδίκων].** ‖ Ρμ. ἀποσύρομαι, ἀποφεύγω, **ἀποποιοῦμαι** [دن]: — طرفيندن هر قنغيسى يمينـدن **ايدر ايسه—يله الزام اولنور [ταραφέϊν] ἤθελεν ἀποποιηθῆ** τὸν ὅρκον, καταδικάζεται δυνάμει τῆς ἀποποιήσεώς του.

نكون } Π. **νιγκιούν,** ἐπθ. ἀνατετραμμένος, ἀνεστραμμένος, ἀναποδογυρισμένος: — بخت **ἀχτι νιγκιούν,** τύχη ἀντίξοος, δυσμενής·‖ بخت — **νιγκιοὺν-ἀχτ,** δυστυχής·‖— ‘سر ὁ ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀνεστραμμένην, δυστυχής.

نكونسار } Π. **νιγκιοὺν-σάρ,** ἐπθ. ἀνατετραμμένος.

نكون‌طشت } Π. **νιγκιοὺν-τάστ,** ἐπθ. ἀνατετραμμένος· συνεκδ. ὁ οὐρανός.

نكوهش } Π. **νιγκιουχίς,** ρ. ἀφ. ἐπιτίμησις· βλ. ἐπόμ.

نكوهيده } Π. **νιγκιουχιτὲ** [μτχ. πθ. τοῦ نكوهيدن] ἐπθ. ἀξιόμεμπτος, ἀξιοκατάκριτος.

نكه } Π. **νιγκέχ,** نكهان **νιγκὲχ-τάν,** نكهدار **νιγκὲχ-τάρ,** βλ. نكاه ، نكاهيان ، نكاهدار.

نكهت } Α. **νουκχέτ,** ὄν. θ. ὀσμή· ἀποφορὰ στόματος.

نكير } Α.**νεκίρ,** ὄν.ἄγνωστος [ἀντίθ.معروف]· § ὁ ἕτερος τῶν δύο ἀγγέλων τῶν ἀνακρινόντων τοὺς νεκροὺς ἐν τοῖς τάφοις· βλ. **μουνκέρ.** منكر

نكين } Π.**νιγκίν,** ὄν.δακτύλιος χρησιμεύων ὡς σφραγίς, σφραγίς: — نقش ὁ τύπος[νὰκς] τῆς σφραγίδος,ἤτοι τὰ ἐπὶ τῆς σφραγίδος χαραττόμενα γράμματα κτλ. ‖ — نقش خلافت ὁ τύπος τῆς σφραγίδος τῆς Καλιφείας, ἤτοι ὁ Καλίφης [ὁ Σουλτᾶνος]·‖— سليمان ἡ σφραγὶς τοῦ Σολομῶντος· ‖ βλ. فص **φάσ.**

نكيندان } Π. **νιγκιν-τάν,** ὄν. ἡ θήκη, ἢ τὸ κυτίον ἐν ᾧ φυλάττεται ἡ σφραγίς, σφραγιδοφυλάκιον.

نكينساى } Π. **νιγκιν-σάϊ,** ὄν. σφραγιδοχαράκτης.

نم } Π. **νέμ,** ὄν. ὑγρασία [συνων.رطوبت]: — الق — λαμβάνω ὑγρασίαν, ὑγραίνομαι·‖ قاپق — ἁρπάζω ὑγρασίαν, προσβάλλομαι ὑπὸ τῆς ὑγρασίας· μτφ. ὑποψία, ὑποχόνδριον : قاپار—بولوتدن ἀπὸ τὸν ἀέρα ἁρπάζει ὑγρασίαν, καχύποπτος· § [ἐπθ.] ὑγρός.

نماء } Α. **νεμὰ** [βλ.نامی ، نمو] ρ.ἀφ.τὸ φύεσθαι, τὸ αὐξάνεσθαι, ἀνάπτυξις [σώματος,φυτοῦ]·‖بولق و—نشو **νεβὰ οὐ νεβὰ πουλμάκ,** τὸ ἀναπτύσσεσθαι : بولق — نباتات نشو و τὰ φυτὰ ἀναπτύσσονται· ‖ بولق — جيرات دماغيه نشو و τὰ κυψελίδια τοῦ ἐγκεφάλου ἀναπτύσσονται· ‖ بولق—عمل نشو و ἀναπτύσσονται οἱ μαστοί· ‖ ارکك و قز چوجقلرينك بويجه اولان نشو و—لرى ἡ κατὰ τὸ ἀνάστημα ἀνάπτυξις τῶν ἀρρένων καὶ θηλέων παίδων·‖ ايكك حاصل و جودجه نشو و — ى تام τελείαν ἀνάπτυξιν κατὰ τὸ σῶμα[βουδζούτ-τσα]· ‖βλ. καὶ نشو·§τόκος χρηματικός· συνών. فائض καὶ كذشته· βλ. καὶ نمالندیرمق ، نمالق.

نما } Π. **νουμὰ** [προστ. τοῦ نمودن **νουμουτέν,** δεικνύειν, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ δεικνύων : — جهان **δζιχὰν - νουμὰ** [κ. λ. ὁ δεικνύων τὸν κόσμον] χάρτης γεωγραφικός, ἄτλας [خريطه]·εἶδος σκιάδος [ταράτσας] ἐξεχούσης ἐπὶ τῆς στέγης τῶν οἰκιῶν· ‖ — ره **ρὲχ-νουμά,** ὁδηγὸς [ὁ δεικνύων τὴν ὁδόν]·‖— قبله **κπὰλὲ-νουμά,** πυξὶς δεικνύουσα τὴν διεύθυνσιν τῆς

Μέκκας, πρὸς ἣν οἱ Μουσουλμᾶνοι στρέφονται ὅπως προσευχηθῶσι·‖— پشاشت **πεσασὲτ-νουμά,** φαιδρὸς [ὁ δεικνύων φαιδρότητα]·‖ سر—ى ظهور اولق **σὲρ-νουμάϊ ζουχοὶρ ὀλμάκ,** ἀναφαίνομαι, συμβαίνω [δεικνύω κεφαλὴν ἐμφανίσεως]· ‖ اثر ى ترق اولق — **ἐσὲρ-νουμάϊ τερεκκὴ ὀλμάκ,** δεικνύω σημεῖα προαγωγῆς,προάγομαι ἐμπράκτως· ‖ مأثر — ى جيت و غيرت اولق **με'ασὶρ-νουμάϊ χαμιγὲτ βὲ γαϊρὲτ ὀλμάκ,** ἐπιδεικνύω δείγματα φιλοπατρίας καὶ ζήλου· ‖ شمشه — ى ملاحت اولق **σα'σα'à νουμάϊ μελαχὰτ ὀλμάκ,** ἐπιδεικνύω λάμψιν καλλονῆς·‖— وسعت بوسو'ὰτ-**νουμά,** εὐρύς· ‖— بدايع **πεϊαϊ'-νουμά,** ὁ δεικνύων θαυμάσια, ἀριστουργήματα, θαυμάσιος, ἐξοχος· ‖ —پير جوان **πὶρι δζουβὰν-νουμά,** γέρων ὁμοιάζων νέῳ·‖βλ. اعجاز نما ، تيسر ، دهشتنما ، رونما καὶ خونما.

نمارق } Α. **νεμαρὶκ,** πλθ. τοῦ نمرق βλ.

نماز } Π. **νεμάζ,** κ. **ναμάζ,** ὄν. προσευχή : قيلمق — τελῶ προσευχήν,προσεύχομαι· ‖ى— λεπτὴ ὀθόνη [πέζ], δι' ἧς περιβάλλουσι τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν λαιμὸν αἱ Μουσουλμανίδες ὅταν προσεύχωνται·‖ خالى— ὁ τάπης [χαλὶ] ἐφ'οὗ γίνεται ἡ προσευχὴ [βλ. سجاده]·‖ وقتى—ἡ ὥρα τῆς προσευχῆς· αἱ ὧραι τῆς προσευχῆς τῶν Μουσουλμάνων εἶναι πέντε αἱ ἑξῆς : ى — صباح ἡ προσευχὴ τῆς πρωΐας, ى—اويله ἡ προσευχὴ τῆς μεσημβρίας, ى—ايكندى ἡ προσευχὴ τοῦ δειλινοῦ, ى—آقشام ἡ προσευχὴ τῆς ἑσπέρας, καὶ ى—ياتسو ἡ προσευχὴ τῆς κατακλίσεως· βλ. اوقات·‖ آيلرى — οἱ μῆνες τῆς προσευχῆς, ἄλλως اوچ آيلر οἱ τρεῖς μῆνες [βλ. آى]· ‖— بى **πὶ-ναμάζ,** ὁ μὴ ποιῶν προσευχήν, ὁ μὴ προσευχόμενος·‖ كذار — **ναμὰζ-γκιουζάρ,** ὁ τελῶν προσευχήν, προσευχόμενος· ‖ ى—جنازه νεκρώσιμος ἀκολουθία·‖ى — قاله προσευχὴ μὴ ὑποχρεωτική, ἤτοι ἐκτὸς τῶν πεντάκις τοῦ ἡμερονυκτίου ἐπιβεβλημένων, ἣν ποιεῖ ὁ Μουσουλμᾶνος ἐν ἐπιμέτρῳ [ναφιλέ],ἄνευ θρησκευτικῆς ὑποχρεώσεως·‖ ايكى جامع اراسنده قالمش بى ى — دوندى κατήντησεν ὡς ὁ μὴ προσευχόμενος ἐνῷ εὑρίσκεται μεταξὺ δύο τεμενῶν [πρμ.].

نمازسز } Τ.**ναμαζ-σὶζ,** ἐπθ. ὁ μὴ τελῶν,ἢ μὴ τελέσας τὴν προσευχήν· ἀκάθαρτος [ἐπὶ γυναικὸς ἐχούσης τὰ ἔμμηνα αὐτῆς]:در—ἔχει τὰ ἐμμηνά της, εἶναι ἀκάθαρτος.

نمازسزلق } Τ. **ναμαζ-σιζλὶκ,** ὄν. κατάστασις γυναικὸς κατὰ τὰ ἔμμηνα· βλ. حيض.

نمازكاه } Π.**ναμὰζ-γκιάχ,** ὄν. τόπος προσευχῆς, ἤτοι δημοσία θέσις ἰδίᾳ ἔξω τῶν πόλεων, ἔνθα τελοῦσιν οἱ Μουσουλμᾶνοι προσευχὴν τὸ θέρος, ἢ κατὰ τὰ Βαϊράμια.

نمازكذار } Π. **ναμὰζ-γκιουζάρ,** ἐπθ. ὁ τελῶν προσευχήν,προσευχόμενος.

نماط } Α. **νιμάτ,** πλθ. τοῦ بط βλ.

نمال } Α. **νιμάλ,** πλθ. τοῦ نمل βλ.

نمالندیرمق } Τ.**νεμα-λανὲτηρμάκ,** ρμ. μτδ. ἐκτοκίζω, δίδω εἰς τόκον χρήματα [αἰτ.]· βλ. تخيه **τενμιγέ.**

نمالمق } Τ. **νεμα-λανμάκ,** ρμ. πθ. ἐκτοκίζομαι.

نمام } Α. **νεμμὰμ** [ρζ. نمّ] ἐπθ. καὶ ὄν. συκοφάντης, κατήγορος, διάβολος·§συνών. ماركسه [φυτ.]·§ θ. نمامه.

نماى } Π. **νουμάϊ,** βλ. نما.

نمايان } Π. **νουμαγιάν,** ἐπθ. δῆλος, φανερός, ἐναργής·‖اولق— φαίνομαι, εἶμαι ἐναργής.

نمايش } Π. **νουμαγίς,** ὄν. ἐμφάνισις, ὄψις· ἐπίδειξις, διαδήλωσις : بحرى— **νουμαγιὰι πὰχρί,** ἐπίδειξις ναυτική·‖ اجرا ايتمك — ποιῶ διαδήλωσιν, ἐπίδειξιν·‖ طاقم—لر وقوعه بر—ر آب ἀντικατοπτρισμός, συν. سراب· § πλθ. ἀρθ.**نمايشات νουμαϊὰτ** [βαρβ.].

نمايشجى } Τ. **νουμαγιὰ-τζί,** ὄν. καὶ ἐπθ. διαδηλωτής.

نمايشكار } Π. **νουμαγιὰ-κιάρ,** ὄν. καὶ ἐπθ. ὁ ποιῶν διαδήλωσιν,διαδηλωτής.

نمايشكارانه } Π. **νουμαγιὰ - κιαρανέ,** ἐπθ. διαδηλωτικός, ἐπιδεικτικός·§ ἐπρ. ἐπιδεικτικῶς, πρὸς διαδήλωσιν.

نمايشكاه } Π. **νουμαγιὰ-γκιάχ,** ὄν. τόπος ἐπιδείξεως.

نمايشلى } Τ.**νουμαγιὰ-λί,**ἐπθ.ὁ ἔχων πομπὴν ἐπίδειξιν, ἐπιδεικτικός· ὁ συνοδευόμενος ὑπὸ διαδηλώσεως, διαδηλωτικός.

نمائق Α. **νεμαΐκ,** πλθ. τοῦ نمیق βλ.

نمائم Α. **νεμαΐμ,** πλθ. τοῦ نمیم βλ.

نمایندہ Π.**νουμαγενδὲ** [ἐκ τοῦ نمودن] μτχ. ἐν. ὁ δεικνύων.

نمچہ Σλαβ. **νέμτσε,** ἢ نمسه **νέμσε,** ὄν. κ.Αὐστρία [συνηθ. آوستریا]·§Γερμανία [βλ. آلمانیا]: دولتی — τὸ ἀρχαῖον Γερμανικὸν κράτος.

نمچہ جہ Τ. **νεμτσε-δζέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὡς Αὐστριακός, Γερμανιστί,εἰς γλῶσσαν γερμανικήν: سویلمك — ὁμιλῶ γερμανιστί· § ὄν. ἡ γερμανικὴ γλῶσσα.

نمچہ لی Τ.**νεμτσε-λί,** ἐπθ.καὶ ὄν. Αὐστριακός [βλ. آوستریالی]· § Γερμανὸς [βλ. آلمانیالی].

نمد Π. **νεμέτ,** ὄν. πιλωτόν, χονδρὸν μάλλινον ὕφασμα, κ. κετσὲς [چه], ἢ κάλυμμα, κ. κάππα· βλ. نمدپاره، نمدپوش، نمدزین، نمدین.

نمدار Π. **νεμ-τάρ,** ἐπθ. ὑγρὸς [σπν.] βλ. نمناك.

نمدپارہ Π. **νεμέτ-παρέ,**ὄν. τεμάχιον πιλωτοῦ, ἤτοι κετσέ [چه].

نمدپوش Π. **νεμέτ-πούζ,**ἐπθ.ὁ περιβεβλημένος πιλωτόν, κ. κετσέν, ἤτοι δερβίσης.

نمدزین Π.**νεμέτ-ζίν,**ὄν.νακτόν,ἤτοι κάππα ἔχουσα ἐπιρραφὰς καὶ τιθεμένη ὑπὸ τὸ σαγμα ἀμέσως ἐπὶ τῆς ράχεως τοῦ ζώου· τ. تکلتو ἢ تکلی **τεγελτί.**

نمدیدہ Π. **νεμ-τιτέ,** ἐπθ. ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑγρούς, ἤτοι δακρύων.

نمدین Π. **νεμέτ-ίν,**ἐπθ.ὁ ἐκ πιλωτοῦ κατεσκευασμένος.

نمر Α. **νίμρ,** ὄν. τίγρις [π.پلنك, τ. پلان]·§ πλθ. نمار **ἐνμὰρ** καὶ نمور **νουμούρ.**

نمرقہ Α. **νουμρουκά,** ὄν. θ. μικρὸν προσκεφάλαιον·§ πλθ. نمارق **νεμαρίκ.**

نمرہ ἢ نمره **νούμερο,** βλ. نومرو.

نمرود Π. **νεμρούτ,** ὄν. κ. Νεμρώδ· § μτφ. ἀλαζών· τύραννος,στυγνὸς τὸ πρόσωπον.

نمس Α. **νίμς,** ὄν. ἰχνεύμων· ἄλλως فرعون فرعونی· κατά τινας ἰκτίς, τ. صکسار.

نمش Α. **νεμές,** ὄν. λευκὴ καὶ μέλαινα κηλίς· ἐφηλίς, τ. چیفیت.

نمش Α. **νέμς,** ὄν. δόλος, ἀπάτη.

نمط Α.**νεμάτ,** ὄν. ὁδός, τρόπος, εἶδος: تلمیق اوزره سوزه آغاز ایتدی — بو ὁ Τηλέμαχος ἤρξατο τοῦ λόγου κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον [οὑτωσί]· § εἶδος καλύμματος [احرام اورتی، κατασκευαζομένου ἐν Ἀραβίᾳ·§ πλθ. انماط **ἐνμὰτ** καὶ انمط **νιμάτ.**

نمق Α. **νέμκ,** ρ. ἀφ. τὸ γράφειν, γραφή· βλ. ناملق، تمیق، نامق.

نمك Π. **νεμέκ,** ὄν. ἅλας: — بی ἀνάλατος· — نان **νὰν οὐ νεμέκ,** ἄρτος καὶ ἅλας, ἤτοι εὐγνωμοσύνη·‖ بحرام — **νεμὲκ πεχαράμ,** ἀγνώμων, ἀχάριστος·‖ — حق τὸ δίκαιον τοῦ ἅλατος, εὐγνωμοσύνη· βλ. تمکحرام.

نمکپرور Π. **νεμὲκ-περβέρ,** ἐπθ. ὁ τρέφων εὐγνωμοσύνην [βλ. تمك], ἤτοι πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος δοῦλος, θεράπων.

نمکحرام Π. **νεμὲκ-χαράμ,** ἐπθ. ὁ φαγὼν ἀδίκως [κ. χαράμι] τὸ ἅλας καὶ τὸν ἄρτον τινός, ἤτοι ἀγνώμων, ἀχάριστος·ἀντίθ. تمکحلال.

نمکحرامی Π. **νεμὲκ-χαραμί,** ἀφ. ἀγνωμοσύνη.

نمکحلال Π. **νεμὲκ-χαλάλ,** ἐπθ. ὁ φαγὼν δικαίως [κ. χαλάλι] τὸ ἅλας καὶ τὸν ἄρτον τινός, ἤτοι πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος δοῦλος, θεράπων· βλ. تمکحرام συνων. تمکشناس.

نمکدان Π. **νεμὲκ-τάν,** ὄν. ἁλατοδοχεῖον, κ. ἁλατερόν·§τὸ στόμα νέας καὶ ὡραίας γυναικός.

نمکزار Π. **νεμὲκ-ζάρ,** ὄν. ἁλατωρυχεῖον, ἁλυκή.

نمکسار Π. **νεμὲκ-σάρ,** ὄν. συνών. προηγ.

نمکسود Π. **νεμὲκ-σούτ,** ἐπθ. ἡλισμένος· τάριχος.

نمکشناس Π.**νεμὲκ-σινάς,**ἐπθ.ὁ γινώσκων τὴν χάριν [τὸ ἅλας καὶ τὸν ἄρτον], εὐγνώμων.

نمکین Π. **νεμέκ-ίν,** ἐπθ. ἁλατισμένος, ἡλισμένος, νόστιμος.

نمکین Π. **νεμ-γκίν,** ἐπθ. ὑγρός· βλ. نمناك.

نمل Α. **νέμλ,** ὄν. μύρμηξ[τ. قارنجه]·§[χημ.]: — حامض **χαμήζι νέμλ,** μυρμηκικὸν ὀξύ·‖ — بروم **πρόμι νέμλ,** βρωμοφόρμιον·‖ — کلور **κλόρι νέμλ,** χλωροφόρμιον·‖βλ. نمل.

نملتمك Τ. **νεμ-λετμέκ,** ρμ. μτδ. ὑγραίνω, καθιστῶ ὑγρὸν [αἰτ.]: رطوبت طوزی — ἡ ὑγρασία ὑγραίνει τὸ ἅλας.

نملنمك Τ. **νεμ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. ὑγραίνομαι, καθίσταμαι ὑγρός: — طوز τὸ ἅλας ὑγραίνεται·‖— اثواب τὰ φορέματα ὑγραίνονται [ἐκ τῆς ὑγρασίας]·‖— کوزلر οἱ ὀφθαλμοὶ ὑγραίνονται, δακρύουσι.

نملہ Α. **νεμλέ,** ὄν. θ. μύρμηξ· βλ. نمل.

نملی Τ. **νεμ-λί,** ἐπθ. ὑγρός: دقیق — ἅλευρον ὑγρόν.

نملی Α. **νεμλ-ί,** ἐπθ. μυρμηκώδης: — نبض σφυγμὸς μυρμηκώδης.

نملیت Α. **νεμλ-ιγέτ,** ὄν. θ. μυρμηκικὸν ἅλας συγκείμενον ἀπὸ ὀξὺ μυρμηκικὸν εἰς διαφόρους βάσεις.

نمناك Π. **νεμ-νάκ,** ἐπθ. ὑγρός: کوز — ὀφθαλμὸς ὑγρός, δακρύβρεκτος.

نمناکی Π. **νεμ-νακί,** ἀφ. ὑγρασία.

نمو Α. **νουμοὺδδ** [βλ. نماء **νεμὰ**] ὄν.αὔξησις, βλάστησις, ἀνάπτυξις [βοτ.]: بالکز — و حسه مالك اولان موجودات نبات اسمی تخصیص اولنمشدر εἰς τὰ ὄντα τὰ ἔχοντα [**μαλὶκ**] μόνον αὔξησιν καὶ αἴσθησιν [**χὶσς**] καθωρίσθη τὸ ὄνομα φυτὰ [**νεπάτ**]· ‖ — اشجار **νουμοὺδδι ἐὸδζάρ,** αὔξησις τῶν δένδρων· ‖ — خارجی **νουμοὺδδι χαριδζί,** ἐξωγόνος [λέγεται ἐπὶ τῶν δικοτυληδόνων φυτῶν]·‖— داخلی **νουμοὺδδι ταχηλί,** αὐξομείωσις, διὰ τῆς ἀφομοιώσεως αὔξησις τοῦ ὅλου, ἢ μέρους τινὸς τοῦ σώματος· § [φυσ. ἱστ. καὶ ἀνατ.]: — خارجی ἐπιπρόσθεσις, αὔξησις τῶν ἀνοργάνων σωμάτων·‖— غیر طبیعی **νουμοὺδδι γάϊρι ταπιΐ'ι ἄζμ,** ὑπερόστωσις, ἀνώμαλος αὔξησις ὀστῶν·‖القطعات — **νουμούδδου-λ-κπε'άτ,** ἐπαύξησις.

نموتلو Τ. **νὲ μουτλοῦ,** βλ. موتلو.

نمود Π. **νουμούτ** [ἀορ. τοῦ نمودن **νουμουτέν,**ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ δεικνύων, ὁ φαινόμενος ὅμοιος: — رو **ροῦ-νουμούτ,** ὁ δεικνύων τὸ πρόσωπον, ὁ παρουσιαζόμενος εἰς μέσον·‖— خیریت درود **τουρούτι χαϊριγέτ-νουμούτ,** εὐχαὶ ἀγαθαὶ [δεικνύουσαι ἀγαθόν]· ‖ — سعادت **σε'αὲτ-νουμούτ,**δεικνύων εὐτυχίαν, εὐτυχής·‖ — کرم **κερὲμ-νουμούτ,** ὁ δεικνύων ἤτοι ποιῶν χάριτας· βλ. καὶ نمودن.

نمودار Π. **νουμουτάρ,** ἐπθ. ταὐτὸ προηγ. § ὄν. δεῖγμα, ὑπόδειγμα.

نموده Π. **νουμουτὲ** [μτχ. πθ. τοῦ نمودن **νουμουτέν,** δεικνύειν] ὁ δειχθείς. βλ. نمود.

نموذج Α. **νουμουζέδζ,** βλ. نموذج **ἐνμουζέδζ.**

نمور Α. **νουμούρ,** πλθ. τοῦ نمر βλ.

نمون Π.**νουμοὶν**[βλ. نمود] ἐπθ. ὁ δεικνύων: — لطافت **λεταφὲτ-νουμοίν,** τερπνὸς [ὁ δεικνύων χάριν]·‖— رهبر **ρεχ-νουμούν,** ὁ δεικνύων τὴν ὁδόν, ὁδηγός· ‖ — صورت **σουρὲτ-νουμούν,** φαινόμενος [ὁ δεικνύων μορφήν] ‖ —ظفر **ζαφὲρ-νουμούν,** ὁ νίκην δεικνύων, νικηφόρος·‖ —مکارم **μεκιαρὶμ-νουμούν,** ὁ γενναιοδωρίας δεικνύων, γενναιόδωρος, εὐγενέστατος.

نمونه Π. **νουμουνέ,** ὄν. δεῖγμα, ὑπόδειγμα, πρότυπον, τεκμήριον: فاخر **.** — δεῖγμα λαμπρόν·‖نفیس **.** — δεῖγμα ἐξαίρετον·‖ظرافت **.** — τεκμήριον ἀγάπης,φιλίας·‖محبت **.** — δεῖγμα εὐψυχολογίας, εὐτραπελίας·‖سوء مثال هیچ — τὸ κακὸν παράδειγμα [**σούϊ-μισάλ**] οὐδέποτε δύναται νὰ γίνῃ πρότυπον ἀπομιμήσεως [**νουμουνέϊ ιμτισάλ**]· ‖ زراعت مکتبی — πρότυποι ἀγροί·‖ چفتلکاری — πρότυπος γεωργικὴ σχολή·‖ آخورلری — πρότυποι ἐπαύλεις· ‖ بوجکخانه — πρότυπον σπροτροφεῖον.

نمونه‌خانه Π. **νουμουνε-χανέ,** ὄν. ἔκθεσις δειγμάτων, προϊόντων γεωργικῶν, ἢ βιομηχανικῶν: عمومی **.** — ἔκθεσις Ὀθωμανική, κατάστημα ἔχον δείγματα ὅλων τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων χάριν τῶν ἐμπόρων καὶ ἄλλων.

βάν, νέος, νεανίας·‖رسيده — **νὲϐ-ρεσιτέ,** ὁ νεωστὶ φθὰς εἰς τὴν ἐνηλικιότητα, νεανίας, καὶ πλθ. نورسيدكان **νεϐ-ρεσιτεγκιάν,** οἱ νέοι, ἡ νεολαία· ‖زاد — **νὲϐ-ζάτ,** νεογέννητος·‖ب — **νὲϐ-τὲνέϐ,** ἐκ νέου πάντοτε καὶ καθ' ἑκάστην, ἤτοι διὰ συνεχοῦς ἀνανεώσεως, ἐπαναλήψεως [ت.يكيدن يكيه]· βλ. καὶ نوباوه ، نوپيدا ، نوروز ، نورسم ، نوهوس .

نوا } Π. **νεϐά,** ὄν. τόνος μουσικός, μέλος, μελῳδία, ἁρμονία, φωνὴ [ἀνθρώπου, ἢ ζώου], πόρος, μέσον πρὸς συντήρησιν: خوش — **χὸς-νεϐά,** καλλίφωνος· σκοπὸς μουσικός·‖ — ى عندليب بلبل خوش ἀηδὼν καλλικέλαδος·‖ — ى نى — τὸ μέλος ἀηδόνος **[ἀντελίτ]**·‖ ى حرق — μέλος συγκινητικὸν **[μουχρήκ]**·‖ ى بارد — μέλος ψυχρὸν **[πατρίτ]**·‖ — پى **πι-νεϐά,** ἄπορος, πτωχός·‖ — صغوق ψυχρά, ἤτοι ἀηδὴς φωνή.

نواب } Α. **νουϐάπ,** πλθ. τοῦ نائب βλ.

نوابت } Α. **νεϐατίτ,** πλθ. τοῦ نابته .

نوابض } Α. **νεϐατήζ,** πλθ. τοῦ نابض βλ.

نوات } Α. **νεϐάτ,** ὄν. πυρήν, κ. κοκκοῦτσι, πυρὴν τοῦ φοίνικος: — داخلى جرثوم **νεϐάτι τὰχηλίϊ ὄζουρσούμ,** ἐνδόϐλαστος, περίϐλαστος [ϐοτ.]· βλ. نويت **νουϐεῖτ.**

نواجذ } Α. **νεϐαὸζίζ,** πλθ. τοῦ ناجذ βλ.

نواح } Α. **νεϐϐὰχ** [βλ. نوحه] ἐπθ. ὁ ὀλοφυρόμενος νεκρόν· § θ. نواحه.

نواحى } Α. **νεϐαχί,** πλθ. τοῦ ناحيه βλ.

نواخته } Π. **νουϐαχτέ** [μτχ. τοῦ نواختن **νουϐαχτὲν**] τεθωπευμένος: التفات — ى محبت θωπεύω διὰ τοῦ ϐλέμματος τῆς ἀγάπης **[ἰλτιφάτι μουχαπτέτ]**, ἤτοι παρατηρῶ περιπαθῶς.

نواد } Π. **νεϐάτ,** ὄν. ἀποθήκη· § ζημία.

نوادر } Α. **νεϐατὶρ** [πλθ. τοῦ نادره] ὄν. θ. πρόσωπα ἢ πράγματα σπάνια, ἔκτακτα, ἀντικείμενα σπάνια, περίεργα: — و خوارق ἐκ τῶν σπανίων καὶ ἐκτάκτων ἀνδρῶν,

οὓς ἔπλασεν ἡ φύσις [φητρέτ]·‖ الكلام — **νεϐατίρου-λ-κελάμ,** σπάνιοι λόγοι.

نوادى } Α. **νεϐατί,** πλθ. τοῦ نادى βλ.

نوار } Α. **νεββὰρ** [ρζ. نور] ἐπθ. φωτεινότατος: خلافت نير — **νεῖρι νεββάρι χηλαφέτ,** ὁ λαμπρότατος ἥλιος τῆς Καλιφείας [Σουλτᾶνος]· ‖ نير — اسلاميت ὁ λαμπρότατος ἥλιος τοῦ Ἰσλαμισμοῦ, ἤτοι ὁ προφήτης Μωάμεθ καὶ ἡ θρησκεία αὐτοῦ.

نواز } Π. **νουϐάζ** [προστ. τοῦ نواختن **νουϐαχτέν,** ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ θωπεύων, κολακεύων, περιποιούμενος: — دل **τὶλ-νουϐάζ,** ὁ θωπεύων τὴν καρδίαν, θελξικάρδιος, φιλόφρων, περιποιητικός·‖ — خاطر **χατηρ-νουϐάζ,** φιλόφρων, περιποιητικός· ‖ — غريب **γαριπ-νουϐάζ,** ὁ περιποιούμενος τοὺς ξένους, φιλόξενος·‖ — روح **ρουχ-νουϐάζ,** ὁ θωπεύων τὴν ψυχήν, εὐφραίνων· ‖ بنده **πενὲ-νουϐάζ,** ὁ περιποιούμενος τοὺς θεράποντας αὐτοῦ, εὐμενής, περιποιητικός· ‖ — مهمان **μιχμὰν-νουϐάζ,** ὁ περιποιούμενος τοὺς ξένους, φιλόξενος.

نوازش } Π. **νουϐαζ-ὶς,** ἀφ. θωπεία, περιποίησις, φιλοφρόνησις, κολακεία [ἐπὶ καλοῦ]: و التفاتى حاوى كرمنامه — ἐπιστολὴ **[κερεμ-ναμὲ]** περιέχουσα φιλοφρόνησιν, φιλοφροντική, περιποιητική· ‖ امرنامه — علامه‌لرى **ἐμιρναμέϊ νουϐαζὶς-ἀλλαμελερί,** φιλοφροντικὴ ἢ περιποιητικὴ ἐπιστολὴ ἀνωτέρου πρὸς κατώτερον, ἢ ἴσον [χάριν τιμῆς]·‖ — و التفات يولو سوزلر سويلمش ειπε λόγους ἐν εἴδει φιλοφρονήσεως, ἤτοι φιλοφροντικούς·‖ التفات يرينى و — لره مستغرق ايتمك ϐυθίζω τινὰ εἰς φιλοφρονήσεις καὶ περιποιήσεις, φέρομαι πρός τινα μετὰ μεγάλης φιλοφρονήσεως, καταθωπεύω.

نوازشكار } Π. **νουϐαζιὸ-κιάρ,** ἐπθ. ὁ θωπεύων, κολακεύων, περιποιητικός, φιλόφρων [ἄνθρωπος].

نوازشكارانه } Π. **νουϐαζιὸ-κιαρανέ,** ἐπθ. θωπευτικός, κολακευτικός, περιποιητικός, φιλοφροντικός: بر لسان ايله — διὰ γλώσσης περιποιητικῆς, φιλόφρονος· ‖ — نامه بر ἐπιστολὴ φιλοφροντική.

نوازشكر } Π. **νουϐαζιὸ-γκέρ,** ἐπθ. φιλόφρων, περιποιητικὸς [ἄνθρωπος].

نوازشكرى } Π. **νουϐαζὶς-γκερί,** ἀφ. φιλοφροσύνη, περιποίησις: مودى اليه حقنده معاملهٔ — و رعايت اجراسنه همتكز مرجودر παρακαλῶ νὰ εὐαρεστηθῆτε **[χιμμετινὶζ]** νὰ προσενεχθῆτε **[μου'αμελὲ]** πρὸς αὐτὸν μετὰ φιλοφροσύνης καὶ περιποιήσεως.

نوازشياب } Π. **νουϐαζιὸ-γιὰπ,** ἐπθ. ὁ εὑρίσκων θωπείαν, περιποίησιν, φιλοφρόνησιν, θωπευόμενος, κολακευόμενος· ‖ Ρμ. ايلمك — θωπεύω, θέλγω [αἰτ.]: صداى حلاوت ايلدى — **ἰλδὶ χαλαϐὲτ-ἰντιμασὶλε].**

نوازل } Α. **νεϐαζίλ,** πλθ. τοῦ نازل καὶ ناذل βλ.

نوازلق } Τ. **νουϐαζ-λὶκ,** ἐν χρήσει ἐν συνθέσει, ἤτοι μεταϐάλλει τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ نواز **νουϐάζ,** εἰς ἀφηρημένα· ὡς مهماننوازلق **μιχμαν-νουϐαζλὶκ,** φιλοξενία κτλ. βλ. نواز .

نوازنده } Π. **νουϐαζενὲὲ** [ἐκ τοῦ نواختن **νουϐαχτὲν**] μτχ. ἐν. ὁ θωπεύων, περιποιούμενος.

نوازى } Π. **νουϐαζί,** ἀφ. ἐν χρήσει ὡς καὶ τὸ نوازلق βλ.

نواسر } Α. **νεϐασίρ,** πλθ. τοῦ ناسور βλ.

نواشر } Α. **νεϐασίρ,** πλθ. τοῦ ناشره βλ.

نواصب } Α. **νεϐασπὰπ,** πλθ. τοῦ ناصب βλ.

نواصر } Α. **νεϐασήρ,** πλθ. τοῦ ناصر βλ.

نواصى } Α. **νεϐασή,** πλθ. τοῦ ناصيه βλ.

نواطير } Α. **νεϐατήρ,** πλθ. τοῦ ناطور βλ.

نواعير } Α. **νεϐαὶ'ρ,** πλθ. τοῦ ناعوره βλ.

نوافس } Α. **νεϐαφίς,** πλθ. τοῦ نافسا βλ.

نوافل } Τ. **νεϐαφὶλ,** πλθ. τοῦ نافله βλ.

نواقص } Α. **νεϐακὶς** [πλθ. τοῦ ناقصه] ὄν. θ. ἐλλείψεις, ἀτέλειαι [κυριολ. μτφ.]: ايتمك اكمال — συμπληρῶ **[ικμὰλ]** τὰς ἐλλείψεις· ‖ى — اولان درس جدولنجه يا مكتبك پروغرامجه ἐλλ

نمونه‌لك } Τ. **νουμουνε-λὶκ,** ὄν. ὃ, τι χρησιμεύει ὡς δεῖγμα: طوماتسلرك هر نوعندن بر مقدارى — اولرق سركيده جمع اولنمشدر **ἐν τῇ ἐκθέσει** συνελέγη ἐξ ἑκάστου εἴδους δομάτας ποσόν τι ὡς δεῖγμα·‖ — كتيردم بو قماشى τὸ ὕφασμα τοῦτο ἔφερα ὡς δεῖγμα.

نمونه‌نما } Π. **νουμουνε-νουμά,** ἐπθ. ὁ δεικνύων δεῖγμα, πρότυπον, ὁ ὁμοιάζων: — ى امتثال مكمليت **νουμουνὲ-νουμάϊ ιμτισάλι μουκεμμελιγέτ,** ὁ δεικνύων πρότυπον δι' ἀπομίμησιν τελειότητος·‖ — ى غرض و دناءت ὁ δεικνύων δεῖγμα πάθους καὶ ποταπότητος·‖ [دن]: مايس غرائب هوائيه‌سيله مارتدن اولمشدر ὁ Μάϊος διὰ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν παραδοξοτήτων **[γαραϊτπι χεϐαϊγὲ]** κατέστη ὅμοιος τῷ Μαρτίῳ· ‖هر فردى بر سلاح ذى حياتدن — اولان اردوى همايون ὁ Αὐτοκρ. στρατὸς [ὁ Ὀθωμανικὸς] οὕτινος ἕκαστος στρατιώτης ὁμοιάζει ἐν ζῶν ὅπλον.

نميد } **νουμίτ,** ἀντὶ نوميد βλ.

نمير } Α. **νεμίρ,** ὄν. γλυκὺ ὕδωρ.

نميقه } Α. **νεμικὰ** [ρζ. نمق] ὄν. θ. ἐπιστολή, γραφὴ [ἡ λέξις ἤρχισε νὰ περιέρχηται εἰς ἀχρηστίαν]: — ى محبى φιλικὴ ἐπιστολή·‖تنميق — τὸ γράφειν γραφήν, ἤτοι σύνταξις ἐπιστολῆς· § πλθ. نمائق : — محبت ἐπιστολαὶ φιλικαί, ἐρωτικαί.

نميمه } Α. **νεμιμέ,** ὄν. θ. διαϐολή, συκοφαντία, κακολογία· § πλθ. نمائم **νεμαΐμ.**

ننه } Τ. **νινέ,** ὄν. μήτηρ· βλ. آنا ·‖— قادين ἢ — خانم μάμμη, προμήτωρ, κ. γιαγιά·‖ — قوجه γείτων ἡλικιωμένη.

ننك } Π. **νένκ,** ὄν. ψήμη, ὄνομα, κακὴ ὑπόληψις· αἰδώς, αἰσχύνη: — پرده ὁ πέπλος τῆς αἰδοῦς.

نى } Τ. **νίννι** [βλ. نانى] ὄν. ϐαυκάλημα, κ. νανούρισμα: — سويلمك ϐαυκαλῶ, νανουρίζω.

نو } Π. **νέϐ,** ἐπθ. νέος, καινουργής: — سال νέον ἔτος·‖— طرز νέος τρόπος, νέα μέθοδος·‖— شعر νέα ποίησις·§[ἐν συνθέσει] : — ايجاد **νὲϐ-ιὸζάτ,** νέα ἐφεύρεσις· ὁ νεωστὶ ἐφευρεθείς, ἐπινοηθείς·‖بهار — **νὲϐ-πεχάρ,** ἔαρ·‖— ترتيب **νὲϐ-τερτὶπ,** νέα διάταξις, ἤτοι νεωστὶ συνταχθεὶς κατὰ νέαν μέθοδον·‖جوان — **νὲϐ-ὸζι-**

λείψεις τῆς σχολῆς ὡς πρὸς τὸ πρόγραμμα [προγράμδζα, ἢ ἐὲρς δζεἐδελίνδζε].

نواقيس A. **νεβακής,** πλθ. τοῦ ناقوس βλ.

نواكس A. **νεβακίς,** πλθ. τοῦ ناكس βλ.

نوال A. **νεβάλ,** ὄν. δῶρον, χάρις, εὐεργεσία: — دريا **ἐεργὰ-νεβάλ,** θάλασσα τῆς εὐεργεσίας, ἢ πηγὴ ἀκένωτος εὐεργεσίας, ἤτοι εὐεργετικώτατος,γενναιοδωρότατος: پادشاه — دريا μονάρχης γενναιοδωρότατος [ἐπίθετον Σουλτάνου].

نواله A. **νεβαλέ,** ὄν.θ. δωρεά, μερίδιον, μερὶς τροφῆς· βλ. ἐπόμ.

نواله‌چين Π. **νεβαλε-τσίν,** ἐπθ. ὁ συλλέγων μερίδας τροφῆς: خوان — بی امتنان حضرت ولی نعمت بی منت اعظمی اولق **νεβαλε-τσίνι χάνι π̈ι-ιμτινάνι χαζρέτι βελίϊ νι'μέτι π̈ι-μιννέ̈ι άζαμὶ ὀλμάκ,** συλλέγω μερίδας τροφῆς ἐκ τῆς εὐεργετικῆς τραπέζης τοῦ μεγάλου εὐεργέτου [Σουλτάνου], ἤτοι ἐστιῶμαι ἐν Αὐτοκρατορικῇ τραπέζῃ· || — مائده سنيه‌دن افطار اولق τρώγω τὸ ἰφτάριον [βλ. λ.] ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ τραπέζῃ [**μαῖτέῖ σενιέ**].

نواميس A. **νεβαμίς,** πλθ. τοῦ ناموس βλ.

نواهی A. **νεβαχὶ** [πλθ. τοῦ ناهیه] ὄν. θ. πράγματα ἀπηγορευμένα θρησκευτικῶς, ἀπαγορεύσεις: — اوامر و نواهی διαταγαί, ἢ πράγματα διατεταγμένα [**ἐβαμὶρ**] καὶ ἀπαγορεύσεις, ἤτοι πράγματα ἀπηγορευμένα·||اوامره لازمدر امتثال و اجتناب دن ناشی مأمورینک اوامر و نواهیسنه موافق حرکت ایتمکله برابر اوامر و نواهیسنه دخی اجتناب لازمدر — πρέπει νὰ συμμορφόνωνται τις πρὸς τὰ διατεταγμένα, ν' ἀποφεύγῃ δὲ τὰ ἀπηγορευμένα.

نوائب A. **νεβαῖπ̈,** πλθ. τοῦ نائبه βλ.

نوائح A. **νεβαῖχ,** πλθ. τοῦ نائحه βλ.

نوائر A. **νεβαῖρ,** πλθ. τοῦ نائره .

نوآينده Π. **νεβ-άγενὲ̈έ,** ἐπθ. ὁ νεωστὶ ἀφικόμενος, νέηλυς.

نوائی Π. **νεβαῖ** [βλ. نوا] ὄν. μέλος, μελῳδία.

نوايی A. **νεβαῖ** [βλ. نوات] ἐπθ. ὁ τοῦ πυρῆνος· καρπὸς πολυπύρηνος καὶ εὔσαρκος, ὡς ὁ τῆς μεσπιλέας: الشكل—**νεβαγίου-ὰ·σεκλ,** πυρηνόμορφος.

نوآيين Π. **νεβ-ὰγῖν,** ἐπθ. ὁ κατὰ νέαν μέθοδον ἢ τρόπον ὤν,καινοτομηθείς, καινοπρεπής· § ὁ καινοτομῶν.

نوباده Π. **νεβ-π̈αὲέ,** ὄν. νέος οἶνος.

نوباره Π. **νεβ-π̈αρέ,** ταὐτὸ نوباوه .

نوباوه Π. **νεβ-π̈αβέ,**ὄν. οἱ πρῶτοι καρποί, [τ. طرفنده] ἀπαρχαί, πρωτόλεια· συνεκδ. πᾶν νέον καὶ καινοφανές· § δῶρον.

نوبت A. **νεβπ̈ὲτ** [κ. **νοπ̈ὲτ**] ὄν. θ. σειρὰ ἐκ περιτροπῆς, κ.ἀράδα, ὥρα, ἢ ἡμέρα, ἢ χρόνος ὡρισμένος δημοσίου ὑπηρεσίας· φορά· ὑπηρεσία σκοποῦ, ἢ φρουροῦ γινομένη ἐκ περιτροπῆς· μουσικὴ ἐπίσημος παιζομένη τὸ πάλαι ἐν ὡρισμένῃ ὥρᾳ ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ἐν τοῖς μεγάροις τῶν μεγιστάνων τοῦ κράτους· περίοδος πυρετοῦ, ἀσθενείας: ل — **νοπ̈ετ-λε,** ἐκ περιτροπῆς, μὲ τὴν σειράν, ἀλληλοδιαδόχως·|| مدر—**νοπ̈ετὶμὶιρ,** εἶναι ἡ σειρά μου, ἡ ἀράδα μου, ἡ ἡμέρα μου, ἡ ὥρα μου· || ه — بكلمك—ñكيرمك ἐμβαίνω εἰς τὴν σειράν,περιμένω σειράν, ἤτοι περιμένω νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά μου, ἡ ἀράδα μου· φρουρῶ, ἐκτελῶ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ σκοποῦ·||ى بكلمك — περιμένει τὴν σειράν του [**νοπ̈ετινὶ**], μτφ. καραδοκεῖ εὐκαιρίαν·||— ايتمك κάμνω τὴν σειράν μου,ἤτοι κάμνω ἓν ταξείδιον, ἕνα δρόμον κατὰ τὴν σειράν μου [ἐπὶ ἀκατίων ταξιθετημένων ἐν τῇ ἀποβάθρᾳ κατὰ τὴν τάξιν τῆς προτεραιότητος καὶ κατ' αὐτὴν λαμβανόντων ἐπιβάτας καὶ ἀναχωρούντων ἀλληλοδιαδόχως, ἢ ἐπὶ ἁμαξῶν κτλ.]· || كلك — ἔρχεται ἡ σειρά, ἡ ἀράδα· ἔρχεται ἡ περίοδος τοῦ πυρετοῦ·||چالق— κλέπτω τὴν σειράν, τὴν ἀράδα τινός, προηγοῦμαι καταχρηστικῶς·|| حما چكيرمكى — διέρχομαι περίοδον πυρετοῦ· || سعال شديدك نوبتى διαρκὴς παροξυσμὸς βηχὸς [**σου'άλ**]·||— آتشى اذاننده پدراه ايله ياريسكى چهارشنبه كونى وقت عصره قدر مواقع معينه سندن بش—طوپ آتيله جقدر[ἢ ἀνδρὸς ἀπὸ τῆς δωδεκάτης [βλ. اذان **ἐζὰν**] τῆς ἑσπέρας μέχρι τοῦ δειλινοῦ [**ἄσρ**] τῆς αὔριον τετάρτης πεντάκις θέλουσι ριφθῇ ἐκ τῶν ὡρισμένων θέσεων κανονιοβολισμοὶ[**νοπ̈ὲτ τόπ**]·||— يك مية فوره·||— — περιοδικῶς.

نوح A. **νέβχ,** ρ. ἀφ. τὸ κόπτεσθαι καὶ ὀλοφύρεσθαι ἐπὶ τοῦ νεκροῦ·|| — كبوتر ἢ حمام — ᾄσμα περιστερᾶς·||βλ. نوحه .

نوح A. **νούχ,** ὄν. κ. ὁ πατριάρχης Νῶε: — طوفان ὁ κατακλυσμὸς [**τουφὰν**] τοῦ Νῶε· || ولد يلندن — ὁ ὑπολειπόμενος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς[**γὶλ**]τοῦ Νῶε, ἤτοι προκατακλυσμιαῖος, παμπάλαιος, ὑπέργηρως·||نوح پيغمبر ديمز — Νῶε λέγει, προφήτης [ὅτι εἶναι] δὲν λέγει [πρμ. ἐπὶ ἀνθρώπων λίαν ἰσχυρογνωμόνων].

نوحات A. **νεβεχάτ,** πλθ. τοῦ ἑπομ.

نوحه A. **νεβχὰ** [βλ. نوح] ὄν. θ. θρῆνος, κοπετὸς καὶ ὀλοφυρμὸς ἐπὶ νεκροῦ, κ. μυρολόγημα: هزار — θρῆνος ἀηδόνος·|| — عاشقانه θρῆνος ἐρωτικός· § πλθ. نوحات **νεβεχάτ.**

نوحه‌كاه Π. **νεβχα-γκιάχ,** ἢ نوحه‌كاه **νεβχα-γκέχ,** ὄν. τόπος κοπετῶν καὶ ὀλοφυρμῶν.

نوحه‌كر Π. **νεβχα-γκέρ,** ἐπθ. ὁ κλαίων καὶ ὀλοφυρόμενος ἐπὶ νεκρόν,μυρολογῶν·§ ἀφ. نوحه‌كرى τὸ κλαίειν κτλ.

نوخط Π. **νεβ-χάττ,** ἐπθ. οὗ ἡ γενειὰς νεωστὶ ἤρχισε νὰ φύηται [νέος].

نوخيز Π. **νεβ-χήζ,** ἐπθ. νέος, ἀρτιθαλής: — نهال نوخيز **νιχάλι νεβ-χήζ,** βλαστὸς ἀρτιθαλής· || — كل رودن ἀρτιθαλές· || — خط دن تولمه ἐκ γενειὰς [**χὰττ**] ἀρτιφυής.

نود Π. **νεβέ̈,** ἀρθ. ἐννενήκοντα.

نودميده Π.**νὲβ-π̈εμὶτὲ̈,**ἐπθ. ὁ νεωστὶ βλαστήσας : عمر — بهار τὸ νεωστὶ βλαστῆσαν ἔαρ τοῦ βίου, ἡ πρώτη ἄνοιξις τοῦ βίου [**ὑόμρ**].

نور A.**νούρ,** ὄν.φῶς,λάμψις,καλλονή: — قمر τὸ φῶς τῆς σελήνης [ἐπὶ ἰσχυροτέρου φωτός, ὡς τοῦ ἡλίου, βλ. ضياء]·||— النور لاهوتی **νούρου-ν-νοῦρι λαχουτί,** φῶς φωτὸς θείου [ὁ προφήτης Μωάμεθ]·||— ا —**νοῦρ-α-νούρ,** φωτεινότατος·||ديده — **νοῦρι π̈ὲ̈έ,** ἢ چشم — **νοῦρι τσέ̈έμ,** τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν, μάτιά μου, φῶς μου [ἔκφρασις θωπευτική]· || طوپ — σφαῖρα [τοπ] φωτός, ἢ طاملا—σταγὼν [**τὰμλὰ**] φωτός, ἤτοι ὡραῖον παιδίον· || صاچق — ραίνω, διαχέω φῶς·||جوامع شريفه — دن جامعلر اكثسا ايتمش

τὰ ἱερὰ τεμένη περιεβλήθησαν στολὴν φωτὸς [νουρ͂ἐν δζαμέ], ἤτοι ἐφωταγωγήθησαν λαμπρῶς· || ايمان ـــ τὸ φῶς τῆς πίστεως· || نبوت ـــ τὸ φῶς τῆς προφητείας· || جهان افروز معرفت ـــ τὸ φῶς τῆς παιδείας [μα'ριφὲτ] τὸ φωτίζον τὸν κόσμον [δζιχὰν-ἐφρούζ]·|| حقيقت ـــ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας·|| نخستين ـــ τὸ πρῶτον φῶς, ἤτοι τὸ ἀποκαλύπτον ὡς δεῖ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων·||— جبل ال δζεπέλου-ν-νοὺρ καὶ جبلـــ ὄρος φωτὸς [ὄρος ἐν Μέκκᾳ λεγόμενον καὶ حراء χηρά, ἔνθα προσηύχετο ὁ Μωάμεθ]· § τουρκ. ὡραῖος, ἔξοχος, μεγαλοπρεπής·§ πλθ. انوار ἐνβὰρ καὶ نيران νιράν : انوار حقيقت ἐνβάρι χακηκάτ, τὰ φῶτα τῆς ἀληθείας· § δυϊκ. نورين νουρέϊν· βλ. || βλ. نورافشان، نوربخش، نورپاش .

نور } Α. **νέββερε,** ρμ. καταστησάτω φωτεινὸν [ἀπαντᾷ ἔν τισι φράσεσιν ἐπεχούσαις θέσιν εὐχῆς]: الله قبره ἢ مرقده — **νεβερρά-λλαχου κάπρου-χου, ἢ μερκάτουχου,** ὁ Θεὸς φωτιζέτω τὸν τάφον αὐτοῦ·|| الله قلوبهم — **νεβερά-λλαχου κουλούπου-χουμ,** ὁ Θεὸς φωτιζέτω τὰς καρδίας αὐτῶν.

نورافشان } Π. **νοὺρ-ἐφσάν,** ἐπθ. ὁ διαχέων φῶς καὶ λάμψιν, ὁ λαμπρύνων: مهر ـــ ἥλιος [**μιχρ**] διαχέων λάμψιν, καταυγάζων.

نورانور } Π. **νοὺρ-α-νούρ,** ἐπθ. φωτεινότατος, λαμπρότατος· βλ. نور.

نورانى } Α. **νουρ-ανί,** ἐπθ. φωτεινός, λάμπων·λαμπρός, μεγαλοπρεπής, θεῖος, συμπαθητικός, σεβαστὸς [γέρων κτλ.]: فجر ـــ ἠὼς λαμπρά· || — سیمای μορφή, ἡ πρόσωπον λαμπρόν, συμπαθητικόν·|| جمال ـــ θεῖον κάλλος.

نورانيت } Α. **νουρ-ανιγέτ,** δν. θ. ἡ κατάστασις τοῦ φωτεινοῦ, λαμπρότης, φωτεινότης, λάμψις·|| بخش — **νουρανιγέτ-πάχς,** ὁ δίδων λάμψιν, καταυγάζων : بخش — ديده تماشا كران اولان بر دبدبه **νουρανιγὲτ-πάχσι τιτέϊ τεμασαγκερὰν ολὰν πὶρ τεπτεπέ,** μεγαλοπρέπεια καταυγάζουσα τὸ ὄμμα τῶν θεατῶν· || قرين ـــ شهر آيين **σεχρ-αγίνι νουρανιγὲτ-καρίν,** φωταψία λαμπρά·§μτφ. μεγαλοπρέπεια, τὸ θεῖον, τὸ συμπαθητικόν, τὸ σεβάσμιον [γέροντος κτλ.]: ى — سیماسنك — ى يوزينك τὸ σεβάσμιον τοῦ προσώπου του [**γιουζού**], τὸ θεῖον τῆς μορφῆς του [**σιμά**]·|| جبين ـــ ἡ λαμπρότης τοῦ μετώπου [**δζεπίν**].

نورانيلق } Τ. **νουρανη-λήκ,** ἀφ. φωτεινότης· ταὐτὸ نورانيت βλ.

نوراه } Π. **νὲβ-ράχ,** δν. νέος ὁδοιπόρος.

نوربخش } Π. **νοὺρ-πάχς,** ἐπθ. ὁ δίδων φῶς, φωτίζων, καταυγάζων, λαμπρύνων: طوغ طوغ اى مه ـــ چشم جانمك ἀνάτειλον, ἀνάτειλον [**τὸγ**] ὦ σελήνη! καταυγάζεις τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς μου [**τσέσμι δζανήμ-σην**].

نورپاش } Π. **νοὺρ-πάς,** ἐπθ. ὁ διαχέων φῶς, καταυγάζων, λαμπρύνων: خورشيد ـــ ἥλιος καταυγάζων.

نورد } Π. **νεβὲρτ** [ἐκ τοῦ نوردن **νεβερτὲν**] ἐπθ. ὁ διερχόμενος : — ره **ρεχ-νεβέρτ,** ὁ ὁδὸν διερχόμενος, ὁδεύων· || — جهان **δζιχαν-νεβέρτ,** ὁ διερχόμενος τὴν γῆν τὴν οἰκουμένην: — سياح جهان περιηγητὴς [**σεγγιὰχ**] περιηγούμενος τὴν ὑφήλιον·|| — مجنون صحرا **μεδζνοῦνι σαχρα-νεβέρτ,** παράφρων διερχόμενος τὰς ἐρήμους·|| — فضا **φεζὰ-νεβέρτ,** ὁ διατρέχων τὸ ἄπειρον, ἤτοι τὰς ἀπείρους ἐκτάσεις τοῦ οὐρανοῦ [κομήτης κτλ.].

نورس } Π. **νεβ-ρές,** ἐπθ. ὁ νεωστὶ φθάς, ἤτοι γεννηθείς, ἀναπτυχθείς, νεαρός, τρυφερός· βλ. ἑπόμ.

نورسته } Π. **νεβ-ρεστέ,** ἐπθ. ὁ νεωστὶ φθάς, ἤτοι γεννηθείς, ἀναπτυχθείς, νεαρός, τρυφερός: نهال ـــ βλαστὸς [**νιχὰλ**] τρυφερός, ἡ جوان ـــ νέος νεαρός· ||βλ. καὶ نورسيده .

نورسته } Π. **νεβ-ρουστέ,** ἐπθ. νεόβλαστος, ὁ νεωστὶ βλαστήσας, φυτρώσας, τρυφερός : نبات ـــ φυτόν [**νεπὰτ**] νεόβλαστον, τρυφερόν· || — سبزه χλόη νεωστὶ βλαστήσασα.

نورسز } Τ. **νουρ-σούζ,** ἐπθ. ἄφωτος, σκοτεινός· μτφ. ἄχαρις, δύσμορφος.

نورسيدكان } Π. **νεβ-ρεσιτεγκιάν,** πλθ. τοῦ نورسيده .

نورسيده } Π. **νὲβ-ρεσιτὲ** [βλ. نورسته ، نورس] ἐπθ. ὁ νεωστὶ φθάς, ἤτοι γεννηθείς, ἀναπτυχθείς, νεαρός, τρυφερός : نهال ـــ βλαστὸς [**νιχὰλ**] τρυφερός, μτφ. νέος νεαρός·|| شاعر ـــ ποιητὴς νεαρός· § πλθ. نورسيدكان **νεβ-ρεσιτεγκιάν** : ادبا ـــ οἱ νέοι τῶν φιλολόγων [**οὐτεπά**].

نورلاتمق } Τ. **νουρ-λατμάκ,** ρμ. μτβ. φωτίζω, καθίστημι φωτεινόν, λαμπρόν, λαμπρύνω [αἰτ.]· βλ. تنوير καὶ ἑπόμ.

نورلانديرمق } Τ. **νουρ-λαντηρμάκ,** ρμ. μτβ. φωτίζω, καθιστῶ κατάφωτον, περιποιῶ λάμψιν [αἰτ.].

نورلانمق } Τ. **νουρ-λανμάκ,** ρμ. μσ. φωτίζομαι, καθίσταμαι φωτεινός, λαμπρός, ἀποκτῶ λάμψιν.

نورلو } Τ. **νουρ-λοῦ,** ἐπθ. φωτεινός, λαμπρός: اجرام سماويه نك بعضيسى كنديلكلرندن نورلو اولوب بشقه سندن ضيا المزلر τινὰ τῶν οὐρανίων σωμάτων εἶναι αὐτόφωτα [**κεντιλικλερι ντὲν νουρλοῦ**] καὶ δὲν λαμβάνουσιν ἀλλαχόθεν τὸ φῶς.

نوروج } **νορβέδζ,** δν. κ. Νορβηγία.

نوروجلى } Τ. **νορβεδζ-λί,** δν. Νορβηγός.

نوروز } Π. **νὲβ-ρούζ,** δν. νέα ἡμέρα, ἤτοι ἡ πρώτη ἡμέρα [ἀρχιχρονιὰ] τοῦ ἔτους τῶν ἀρχαίων Περσῶν, ἥτις συμπίπτουσα τῇ 9]21 Μαρτίου, ἤτοι τῇ ἐαρινῇ ἰσημερίᾳ ἑορτάζεται εἰσέτι ὑπὸ τῶν Περσῶν, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων, καλουμένη καὶ نوروز سلطانى **νεβ-ρούζι Σουλτανί** : بويله ايام غمك بويله اولور — ى τοιούτων ἡμερῶν θλίψεως [**ἐγιάμι γάμμ,** ἤτοι δυστυχῶν ἐποχῶν] τοιαύτη γίνεται ἡ πρώτη τοῦ ἔτους [πρμ. δηλοῦσα ὅτι εἰς ἐποχὰς δυστυχεῖς καὶ αἱ μᾶλλον χαρμόσυνοι ἡμέραι παρέρχονται ἐν κατηφείᾳ] || عام ـــ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ ἥλιος μεταβαίνει εἰς τὸ Ζώδιον τοῦ Κριοῦ· || خاص ـــ ἡ ἕκτη ἡμέρα ἀπὸ τῆς عام ـــ·||βλ. مهركان.

نوروزيه } **νεβ-ρουζιγὲ** [βαρβ. ἤτοι λ. π. μετὰ καταλήξεως ἀραβικῆς] δν. δῶρα διδόμενα κατὰ τὴν ἡμέραν نوروز · § ἔκλειγμα ἐκ διαφόρων τονωτικῶν οὐσιῶν, ὅπερ ἄλλοτε ἀπέστελλον οἱ ἰατροὶ τοῖς μεγιστᾶσιν ὡς δῶρον πρὸς χρῆσιν κατὰ τὴν ἡμέραν نوروز. Τὸ ἔθος τοῦτο καὶ σήμερον εἰ καὶ σπανιώτερον ἐπικρατεῖ.

نورى } Α. **νουρῆ,** ἐπθ. ὁ τοῦ φωτός, φωτεινός· δν. κ. Νουρῆς, ἀντίστοιχον τῷ ἡμετέρῳ Φωτεινός, ἢ Φώτιος· § κατὰ παραφθοράν, ἀντὶ لورى **λορί,** βλ. λ.§θ. نوريه **Νουριγέ,** δν. κ. ἀντίστοιχον τῷ ἡμετέρῳ Φωτεινή.

نورين } Α. **νουρ-έϊν** [δυϊκ. τοῦ نور] τὰ δύο φῶτα, ἤτοι ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη· συνηθέστερον نيرين **νεϊρέϊν,** βλ.§οἱ δύο ὀφθαλμοί·§ αἱ δύο θυγατέρες τοῦ προφήτου Μωάμεθ, ἃς, τὴν μίαν μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἄλλης, συνεζεύχθη ὁ Καλίφης 'Οσμάν, καλούμενος διὰ τοῦτο — ذو ال **ζοῦ-ν-νουρέϊν,** ὁ κάτοχος τῶν δύο φώτων.

نوزاد } Π. **νεβ-ζάτ,** ἐπθ. νεογέννητος· § δν. νεογνόν, νήπιον, βρέφος : طفل ـــ βρέφος ἀρτιγέννητον·|| — بكاى **πουκιάϊ νεβζάτ,** θρῆνος ἀρτιγεννήτου.

نوزمين } Π. **νὲβ-ζεμίν,** ἐπθ. οὗτινος ἡ βάσις, ἡ ὑπόθεσις εἶναι νέα, πρωτότυπος : سويليه لم بز دخى بر غزل ـــ εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς μίαν ᾠδὴν [**γαζὲλ**] πρωτότυπον.

نوسودا } Π. **νὲβ-σεβδά,** ἐπθ. οὗ ὁ ἔρως νέος, ὁ νεωστὶ ἐρωτευθείς, ὁ ἔχων νέον ἔρωτα.

نوش } Π. **νοὺς** [προστ. τοῦ نوشيدن **νουσιτέν,** ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ πίνων: ى — **μεϊ-νούς,** οἰνοπότης·|| — باده ὁ πίνων οἶνον· ὁ προπίνων·|| صحتنه باده — اولق ... προπίνω ὑπὲρ ὑγιείας τοῦ... [βλ. اقداح ، اداره]· || جرعه ـــ كأس فنا اولق **δζουρ'α-νοῦσι κέ'σι φενὰ ὀλμάκ,** πίνω τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου·|| — عيش و **ἤς οὐ νούς,** εὐωχία, φαγοπότι, ξεφάντωμα, ὄργια. ‖Ρμ. ايتمك — πίνω : اجل شربتنى — ايتمك πίνω τὸ μελίκρατον τοῦ θανάτου [**ἐδζὲλ σερπετινί**], ἤτοι τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου· || — قدح شهادتى ايتدى ἔπιε τὸ ποτήριον τοῦ μαρτυρίου [**κατέχι σεχατετί**], ἤτοι ἐμαρτύρησε· || — زياده عيش و ايتمش ἔπιεν ἀρκετά, ἤτοι ἐμέθυσε·||βλ. نوشانوش.

نوش } Π. **νούς,** ἐπθ. ἡδύς, γλυκύς : لب ـــ χεῖλος [**λὲπ**] γλυκὺ [ποιητ.]· βλ. καὶ نوشين .

نوشا } Π. **νουσὰ** [βλ. نوش] ὁ πίνων.

نوشابه } Π. **νουσ-απέ,** δν. τὸ ὕδωρ τῆς ζωῆς, κ. τὸ ἀθάνατο νερό : عشق ، — ὁ ἔρως ὅστις ὁμοιάζει πρὸς τὸ ὕδωρ τῆς ζωῆς.

نوشاح } Π. **νὲβ-σάχ,** δν. νέος κλάδος.

نوشادر } Π. **νουσατίρ,** نوشادرى **νουσατιρί,** βλ. نشادر ، نشادرى .

نوشانوش } Π. **νοὺς-α-νούς,** ἐπρ. πίνων συνεχῶς, ἐπαναληπτικῶς.

نوشت } Π. νουβίσ̇τ, ὀν. γραφή, ἐπιστολή.

نوشته } Π. νουβισ̇τὲ [ἐκ τοῦ نوشتن νουβισ̇-τὲν]μτχ.πθ.γεγραμμένος· ἐπιστολή.

نوشدارو } Π.νουσ̇-ταροῦ, ὀν. θηριακή, ἀντιφάρμακον· § οἶνος.

نوشكفته } Π.νὲβ-σ̇ουκιουφτέ, ἐπθ. ὁ νεωστὶ ἀνθηκώς:—غنچهٔ κάλυξ [γονσ̇ὲ] νεωστὶ ἀνθηκώς· || —زهرهٔ ἄνθος νεωστὶ ἀνθηκός.

نوشنده } Π. νουσ̇ενὲ [ἐκ τοῦ نوشيدن βλ. نوش] μτχ. ἐν. ὁ πίνων.

نوشه } Π. νὲβ-σ̇έχ, ὀν. νεαρὸς βασιλεύς· § νεόγαμβρος.

نوشه } Π. νουσ̇έχ, ἐπθ. χαίρων, εὔθυμος, ἀγαλλόμενος.

نوشيروان } Π.Νουσ̇ιρεβάν,ἢنوشروان Νουσ̇ρεβὰν [ἐκ τοῦ نوشين روان γλυκεία ψυχή] ὀν. ἑνὸς τῶν βασιλέων τῆς Περσίας, φημιζομένου ἐπὶ φιλοδικαιοσύνῃ, καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ὁ Μωάμεθ].

نوشين } Π. νουσ̇-ὶν [βλ. نوش] ἐπθ. ἡδύς, γλυκύς,εὐάρεστος τὴν γεῦσιν: خواب —ὕπνος [χὰπ] γλυκύς·||—جام οἶνος[ποτήριον] γλυκύς.

نوشينه } Π. νουσ̇ινέ, ὀν. οἶνος γλυκύς.

نوط } Α. νέβτ, ρ. ἀφ. τὸ ἀναρτᾶν· βλ. نياط καὶ منوط.

نوطه } Ἰτ. νότα [nota] ὀν. σημεῖον τῆς μουσικῆς, κ. νότες §διακοίνωσις διπλωματική : — كوندرمك πέμπω διακοίνωσιν.

نوظهور } Π. νὲβ-ζουχούρ, ἐπθ. νεοφανής, πρωτοφανής,καινοφανής: شرق— ᾆσμα νεοφανές·||—حرير μέταξα νεοφανής.

نوع } Α.νέβ',ὀν.εἶδος[ὑποδιαίρεσις τοῦ جنس γένος]· γένος, τρόπος: —بشر νέβ'ι π̇εσ̇έρ, ἢ —انسان νέβ'ι ινσάν, τὸ ἀνθρώπινον γένος·||—فرس τὸ γένος τῶν ἵππων [φερές]·||بو —دن π̇οῦ νεβ'ὶ̇έν, ἐκ τοῦ εἴδους τούτου, τοιούτου εἴδους·||سحربازلق—ندن عد اولنور θεωρεῖται εἶδός τι[νεβ'ινὶ̇εν]μαγείας·||بو لقردى يى صايقلامق —ندن بر صورتله سويلدى τὸν λόγον τοῦτον εἶπε μὲ ἕνα τρόπον ὡς νὰ παρελήρει·||هايقرمق—ندن بر صدا ايله μὲ μίαν φωνὴν ὁμοιάζουσαν πρὸς κραυγὴν [εἴδους κραυγῆς], ἢ ὡς νὰ ἐκραύγαζε· || — ا — νέβ'-α-νέβ', εἰδῶν εἰδῶν, ποικίλος, διάφορος· § πλθ. انواع ἐνβά', βλ.

نوعاً } Α. νεβ'-αν, ἐπρ.ὡς πρὸς τὸ εἶδος·κατὰ τρόπον ||ما—νέβ'α-μμα,βλ. نوعما .

نوعروس } Π. νὲβ-ἀρούς,ὀν. νύμφη νεόγαμος,νεόνυμφος· § πλθ. نوعروسان.

نوعما } Α. νεβ'α-μμὰ [συνθ. ἐκ τοῦ نوع καὶ τῆς ἀντ. ما] τρόπον τινά, οἱονεί, οὕτως εἰπεῖν: بر تضمينى در قرناوال پرهيزكارلغك ἢ ἀπόκρεως [καρναβὰλ] εἶναι ἀποζημίωσίς τις [ταζμὶν]οὕτως εἰπεῖν τῆς νηστείας·||افندى يى .. —تقبيح صورتنده بر مقاله يازدى ἔγραψε μίαν πραγματείαν κακίζων τρόπον τινὰ τὸν κ..

نوعنان } Π. νεβ-ηνάν, ἐπθ. ὁ νεωστὶ χαλινούμενος, ὁ νεωστὶ πωλοδαμνούμενος.

نوعى } Α. νεβ'-ί, ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸ εἶδος, εἰς τὸ γένος, εἰδικὸς [φυσ. ἱστ. βοτ.]· § θ. نوعيه .

نوعيت } Α. νεβ'-ιγέτ, ὀν. θ. τὸ ἀνήκειν εἴς τι εἶδος [φυσ. ἱστ. βοτ.].

نوغاى } νογαΐ,φυλὴ Μογγολικὴ τουρκόφωνος πρεσβεύουσα τὸν Ἰσλαμισμόν.

نوف } Π. νούφ, ὀν. ἠχώ.

نوفه } Π. νουφέ, ὀν. κραυγή.

نوفر } Π. νουφέρ, ὀν. νυμφαία, κ. νούφαρο· βλ. نيلوفر.

نوفل } Α.νεβφέλ, ὀν. θάλασσα· δῶρον· γενναιόδωρος· ὡραῖος νέος.

نوك } Π.νούκ, ὀν.τὸ ὀξὺ μέρος πράγματος, ἢ ἐργαλείου τινός· ἢ ἄκρα τῆς ρινός, ἢ γωνία τοῦ ὀφθαλμοῦ : —قلم τὸ ἄκρον τοῦ καλάμου.

نوكار } Π. νὲβ-κιάρ, ἐπθ. ἀδαής, ἄπειρος, ὁ μὴ ἔχων πεῖραν τῶν πραγμάτων.

نوكر } Π. νουκέρ, ὀν. δοῦλος· § ἀφ. نوكرى.

نول } Α.νὲβλ καὶ νάβλ, ὀν.δῶρον·§ναῦλος, μίσθωμα πλοίου : — نصف τὸ ἥμισυ τοῦ ναύλου· || قونطراتوسى — ναυλοσυμφωνητικόν· βλ. ناولون .

نول } Π. νούλ, ὀν. ράμφος πτηνοῦ.

نوم } Α. νέβμ, ὀν. ὕπνος: — غلبهٔ γαλεπ̇έ'ι νέβμ, περίσσεια ὕπνου, ἤτοι ὕπνος πολύς· || بين ال—و اليقظه بر حال عطالت و بطائت μία κατάστασις ἀδρανείας [ἀταλὲτ] καὶ νωθρότητος [π̇εταὲτ] μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως [π̇εῖνε-ν-νέβμ βὲ-λ-γιακζὰ]· || —گران ὕπνος βαρὺς [γκιράν].

نومرو } Ἰτ. νούμρο [numéro] ὀν. ἀριθμὸς οἰκοδομῆς,ἐγγράφου,λαχείου κτλ. : اوراق — سى ὁ ἀριθμὸς τῆς οἰκίας· || —اوك سى ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἐγγράφου [ἐβράκ]·§βαθμὸς προόδου μαθητοῦ συνιστάμενος εἰς ἀριθμὸν [βλ. درجه]: — الق λαμβάνω βαθμὸν [ἀριθμόν]·||— دها طولغون بر تقديرى βαθμολογία μαθητοῦ·||— قزانمق ἐπιτυγχάνω ἀριθμὸν [βαθμὸν] μεγαλείτερον·||بر درسدن دون— الق λαμβάνω ἐξ ἑνὸς μαθήματος κατώτερον [ἀοὺν] βαθμόν· § ποιότης: — دقيق اوچنجى ἄλευρον τρίτης ποιότητος [ἀριθμοῦ].

نومرولى } Τ. νουμρο-λή, ἐπθ. ὁ ὑπ' ἀριθμόν, ὁ ἔχων ἀριθμόν, ἠριθμημένος: —اوچ خانه οἰκία ὑπ' ἀριθμὸν [3]· || بش — تذكره τεζκερὲς [γράμμα] ὑπ' ἀριθμὸν [5].

نومى } Α. νεβμ-ί, ἐπθ. ὁ τοῦ ὕπνου, καρωτικός, ὁ ἐπιφέρων κάρωσιν [ἰατ.]· § θ. نوميه .

نوميد } Π. νουμί̇τ [ἐκ τοῦ نا καὶ اميد] ἐπθ. ἀπελπις, ἀπηλπισμένος : — افاقت ἀπηλπισμένος διὰ τὴν ἀνάρρωσιν.

نوميدانه } Π. νουμιτ-ανέ, ἐπθ. ὁ ἁρμόζων, ἢ ἀνήκων ἀπηλπισμένῳ, ἀπελπιστικός: — فرياد κραυγή, θρῆνος ἀπελπιστικός·|| بر طور — ἦθος [τὰβρ] ἀπελπιστικόν.

نوميدى } Π. νουμι̇τ-ί, ἀφ. ἀπελπισία.

نون } Α. νούν, ὄνομα τοῦ γράμματος ن · § ὀν. ἰχθύς: — ذوال ζοῦ-ν-νούν, ὁ κύριος ἰχθύς, ἐπίθετον τοῦ προφήτου Ἰωνᾶ, ὅστις ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας ἐν τῇ κοιλίᾳ τούτου· § βλ. καὶ كاف .

نونهال } Π. νὲβ-νιχάλ, ὀν. νέος βλαστός, παῖς, νεανίας [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λέγεται ἐπὶ ...ομένης]· § πλθ. نونهالان νὲβ-νιχαλάν : — وطن ἡ νεολαία τῆς πατρίδος [βατάν].

نونياز } Π. νὲβ-νιγιάζ, ὀν. ὁ νεωστὶ ἀρχόμενος τοῦ ἔργου· παῖς πρῶτον ἤδη ἀρχόμενος τῶν μαθημάτων.

نوهوس } Π.νὲβ-χεβές, ἐπθ. ὁ νεωστὶ λαμβάνων ἐπιθυμίαν ἢ κλίσιν εἴς τι, νέος ἐραστής,ἀψίκορος· ἄστατος·§πλθ.نوهوسان.

نوى } Α. νεβά, ὀν. πρόθεσις, θέλησις σταθερά, σκοπός· βλ. نيت .

نويت } Α. νουβεΐτ [ὑποκ. τοῦ نوات] ὀν. μικρὸς πυρήν, πυρήνιον, πυρηνόσωμα [βοτ.]· § [ἀνατ.] ὀστάριον.

نويتى } Α. νουβεϊτ-ί, ἐπθ. πυρηνοσωματικὸς [βοτ.]· § θ. نويتيه.

نويد } Π. νουβί̇τ, κ. νεβί̇τ, ὀν. καλὴ εἴδησις, εὐαγγέλιον: —مسرت بديد νουβί̇τι μεσερρὲτ-π̇εζί̇τ, χαρμόσυνος ἀγγελία.

نويده } Π. νεβι̇τέ, ἐπθ. ὁ κλαίων καὶ ὀλοφυρόμενος.

نويس } Π. νουβίς [προσ̇τ. τοῦ نوشتن νουβισ̇τέν, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει]ὁ γράφων : — تيز τὶζ-νουβίς, ὁ γράφων ταχέως, ταχυγράφος·||—خوش ὁ γράφων γλαφυρῶς·||كاتب —خوش γραμματεὺς οὗ ὁ κάλαμος γλαφυρός·|| — دور ἀουρ-νουβίς, τηλέγραφος [συνηθ. تلغراف]·||—تاريخ ταριχ-νουβίς, ἱστοριογράφος· ||—وقعه βακ'ὰ-νουβίς, χρονογράφος, ὁ γράφων ἐπίσημα χρονικά· || — خفيه χαφιγὲ-νουβίς, ὁ γράφων μυστικά, μυστικὸς κατάσκοπος.

نويسنده } Π. νουβισενὲ [μτχ. ἐν. ἐκ τοῦ προηγ.] ὁ γράφων [σπν.].

نوين } Π. νεβ-ίν, ἐπθ. νέος, καινοφανής : —طرز دلنشين τάρζι νεβίνι ι̇λνισ̇ίν, νέος ὡραῖος ρυθμός, ἢ νέα μέθοδος ὡραία· || —برهان νέα ἀπόδειξις [π̇ουρχάν].

نه } Τ. νὲ [καὶ ἄνευ τοῦ ه ὅταν γράφεται ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐπομένης λέξεως, ὡς نم καὶ نه سى ، نم καὶ نى] ἀντ. ἐρωτ. τίς; τί; οἷος ὁποῖος; [ἐπὶ πραγμάτων]: — زمان νὲ ζεμάν, ἢ — وقت νὲ βακι̇τ, τίνα καιρόν; ἤτοι πότε; || — درلو νὲ τουρλοῦ, ἢ — كونه νὲ γκιουνέ, τίνι τρόπῳ; πῶς; ὁποίου εἴδους;||— سببدن νὲ σεπ̇επτέν, διὰ τίνα αἰτίαν;||— فائده νὲ φαϊτὲ κι, τίς ἡ ὠφέλεια, δυστυχῶς· || — در τί εἶναι, ἢ— وار τί τρέχει·||— او τί τοῦτο; || — م وار νὲ-μ βάρ, τί ἔχω; || — ك وار νὲ-ν βάρ, τί ἔχεις;

SISMANOGLIO MEGARO

ψητὸν [πρμ.]·‖شيطانك يوزيني كور — بسمله چك — οὔτε τοῦ διαβόλου τὸ πρόσωπον νὰ ἴδῃς [ἰδέ], οὔτε νὰ ἀπαγγείλῃς τὸ «ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ οἰκτίρμονος καὶ ἐλεήμονος» [**πεσμελέ**], τὸ ἡμετ. οὔτε τὸν σταυρόν σου νὰ κάμῃς [πρμ.].

نه } Π. **νὶχ** [προστ. τοῦ نهادن **νιχατέν,** τιθέναι, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ τιθείς: قدم — **κατεμ-νίχ,** ὁ τὸν πόδα τιθείς, ὁ πατῶν.

نه } Π. **νούχ,** ἀρθ. ἐννέα: طاق — **νουχ-τάκ.** ὁ ἔχων ἐννέα θόλους·‖قبه — ἐννέα θόλοι

نها } Α. **νουχά,** βλ. نهی .

نه جی } Τ. **νε-δζί,** ἐπθ. ὁ τίνα τέχνην μετερχόμενος, ἐπαγγελλόμενος; ἢ ποίαν σχέσιν ἔχει;: در — τί ἐπαγγέλλεται;‖ — بو آدم τίς οὗτος, ποίαν σχέσιν ἔχει ;

نهاب } Α. **νεχχὰπ** [ῥζ. نهب] ἐπθ. ὁ λεηλατῶν,ὁ διαρπάζων καὶ λαφυραγωγῶν.

نهاب } Α. **νιχάπ,** ρ. ἀφ. διαρπαγή· ταὐτὸ نهب βλ. § πλθ. τοῦ αὐτοῦ.

نهاد } Π. **νεχάτ,** ὄν. τάξις, πορεία, καν̈ν.

نهاد } Π. **νιχάτ,** ὄν. φύσις, φυσικόν, διάθεσις, χαρακτήρ : — نيك **νικ-νιχέ,** ὁ καλῆς φύσεως, ἀγαθός· ‖ — بد **πὲτ-νιχάτ** κακῆς φύσεως, διαθέσεως, κακότροπος· ‖ — كج **γκὲδζ-νιχάτ,** ὁ σκολιᾶς,ἤτοι κακῆς διαθέσεως· ‖ — پاك **πὰκ-νιχάτ,** ὁ ἀγνῆς διαθέσεως, γνός· ‖ — اجداد معالی **ἐδζτάτι με'αλι-νιχάτ,** ἐξοχοι πρόγονοι· ‖ — افراد بسالت **ἐφράτι πεσαὲτ-νιχάτ,** γενναῖοι στρατιῶται.

نهاده } Π. **νιχατὲ** [μτχ. τοῦ نهادن ἐχρήσει ἐν συνθέσει] ὁ τιθείς, θέτωρ — پا ἢ — قدم **κατεμ-νιχατέ,** ὁ τιθεὶς τὸν πόδ·‖— فرو **φουροῦ-νιχατέ,** ἀφαιρεθεὶς [ἐπὶ ποσ̈ῦ].

نهادی } Π. **νιχατ-ί,** ἐπθ. φυσικός, ὁ τοῦ χαρακτῆρος.

نهار } Α. **νεχάρ,** ὄν. ἡμέρα, ἡ δ̈ρκεια τῆς ἡμέρας : — و لیل ἡ νὺξ κ̈ὶ ἡμέρα· [ἐπρ.] νυχθημερόν·‖— نصف **νὶσφ-νεχάρ,** μεσημβρία ‖— معدل ال **μου'ατίλου-νεχάρ,** μεσημβρινός·§ πλθ. انهر **ἐνχοὶρ** καὶ **νουχούρ.**

نهاراً } Α. **νεχάρ-εν,** ἐπρ. ἐν κρῷ ἡμέρας, ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, ἐν ἡμέραν : — ليلاً و νυκτὸς καὶ ἡμέρας, νυμερόν.

نهاوندی } Π. **νιχαβεντὶ,** ἐπθ. ὁ ἐκ τῆς πόλεως نهاوند § τόνος μουσικός.

نهایت } Α. **νιχαγὲτ,** ὄν. θ. τέλος, πέρας,ἄκρα, τέρμα, τελευταῖος βαθμός : كلمك — ندمكی [ق] حرف τὸ γράμμα [**κὰφ**] τὸ ἐν τέλει [**νιχαγετιντὲκὶ**] τῆς λέξεως· ‖ — آيك طوغری περὶ τὰ τέλη [**νιχαγετινὲ τογροῦ**] τοῦ μηνός·‖ — قدر μέχρι τέλους· ‖ — ويرمك δίδω τέλος, πέρας [δοτ.]· ‖ — بولق εὑρίσκω τέλος, πέρας, περαίνομαι, τελειόνω· ‖ — وارمق φθάνω εἰς τὸ τέλος, εἰς τὸ τέρμα· ‖ — بی ἀτελεύτητος· ‖ **ἰλὰ-ν-νιχαγέ,** μέχρι τέλους·‖ الی غیر النهایه **ἰλὰ γάῤι-ν-νιχαγέ,** ἐπ' ἄπειρον, διηνεκῶς· ‖ نهایة النهایه **νιχάγετου-ν-νιχαγέ,** κ. نهایت نهایت τὸ πολὺ πολύ, ὁ ἀνώτατος, ἢ ὁ κατώτατος ὅρος,ἐπὶ τέλους: صالی کونی نهایة النهایه ساعت سکزه قدر τὴν τρίτην τὸ πολὺ πολὺ μέχρι τῆς ὀγδόης ὥρας §ἐπρ. τέλος, ἐπὶ τέλους: کلدی — ἐπὶ τέλους ἦλθε· ‖ نهایةالامر **νιχάγετου-λ-ἐμῤ,** ἐπὶ τέλους· ‖ βλ. καὶ نهایه .

نهایتسز } Τ. **νιχαγετ-σὶζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ τέλους, ἀτελεύτητος, ἄπειρος.

نهایتسزلك } Τ. **νιχαγετ-σιζλὶκ,** ἀφ. τὸ μὴ ἔχειν τέλος, τὸ ἀτελεύτητον, τὸ ἄπειρον.

نهایه } Α. **νιχαγέ,** ὄν. θ. τέλος κτλ. ταὐτὸ نهایت : درجهٔ نهایه وارمق φθάνω εἰς τὸν ἔσχατον βαθμόν,εἰς τὸ τελευταῖον ὅριον·‖بلا نهایه **πιλὰ νιχαγέ,** ἀτελεύτητος.

نهب } Α. **νέχπ,**ρ.ἀφ. τὸ διαρπάζειν,τὸ λεηλατεῖν, λεηλασία, διαρπαγή· συνών. تاراج و غارت : و — διαρπαγὴ καὶ λεηλασία. ‖Ρμ. كچ— διαρπάζω, λεηλατῶ [αἰτ.]· ‖ اولمق — διαρπάζομαι· βλ. منهوب § πλθ. نهاب **νιχάπ.**

نهبور } Α. **νουχπούρ,** ὄν. σωρὸς ἄμμου· § πλθ. نهابير **νεχαπὶρ.**

نهج } Α. **νέχδζ,** ὄν. μεγάλη ὁδός· μτφ. τρόπος ἐνεργείας, τάξις : برِ شرعی **πὲρ νέχδζι σερ'ῆ,** κατὰ τὴν ἱερονομικὴν τάξιν, ἱερονομικῶς, ἤτοι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἱεροῦ νόμου, τοῦ Σερῆ· βλ. منهاج καὶ انهاج .

نهر } Α.**νὲχρ** ἢ **νεχὶρ,**ὄν.ποταμός: نیل — ὁ ποταμὸς Νεῖλος·‖ فرات — **φουρὰτ νεχρὶ,** ὁ ποταμὸς Εὐφράτης· ‖ عام — ποταμὸς κοινός· ‖ خاص ἢ مملوك — **ποταμὸς ἰδιόκτητος**

نهاری } Α. **νεχαρ-ὶ,** ἐπθ. ἡμερήσιος·§ ἐξωτερικός, ὁ μὴ ἔχων ἐσωτερικοὺς μαθητάς, ἤτοι οἰκοτρόφους[ἐπὶ σχολείων, ἢ μαθητῶν] ἀντίθ. ليلی **λεϊλὶ,** ἐσωτερικὸς [τῆς νυκτός]·§ [βοτ.] τροπικός,ἢ ἡμεροκαλλὴς [ἐπὶ ἀνθέων, ἄτινα ἀνοίγουσι τὴν ἡμέραν καὶ κλείουσι τὴν ἑσπέραν]·§ θ. نهاريه .

نهاق } Α. **νουχάκ,** ὄν. τὸ ὀγκᾶσθαι, ὀγκηθμὸς ὄνου· βλ. نهق.

نهال } Π. **νιχάλ,** ὄν. βλαστός, μικρὸν καὶ τρυφερὸν δένδρον, δενδρύλλιον, νεόφυτον [κυρ.καὶ μτφ. ἐπὶ νέων ἀῤῥένων, ἢ θηλέων]: نازنين — νέα λεπτοφυὴς· ‖ — تازه τρυφερὸς βλαστός, νέος, νέα· ‖ — نو **νὲϐ-νιχάλ,** νέος βλαστός, νέος, καὶ πλθ.نونهالان **νεϐ-νιχαλάν,** νέοι, νεολαία·‖اميد — ὁ βλαστὸς τῆς ἐλπίδος,ἡ ἐλπίς, ἥτις ὁμοιάζει πρὸς νέον βλαστόν.

نهالستان } Π. **νιχαλ-ιστάν,** ὄν. φυτώριον, νεοφυτεῖον, μέρος ὅπου καλλιεργοῦνται φυτά, ἢ δένδρα πρὸς μεταφύτευσιν.

نهالی } Τ. **νιχαλὶ,** κ. **νιαλὶ,** ὄν. μικρὸς δίσκος ξύλινος, ἢ ἐκ ψιάθου, ἢ ἐκ δέρματος, τιθέμενος ἐν μέσῳ τῆς τραπέζης ὅπως ἐπ' αὐτοῦ τίθηται τὸ τρυβλίον [σαχάνι], ἢ ἡ πιάτα τοῦ φαγητοῦ.

نهامه } Α. **νεχαμὲ** [ὀρθότ. نهمه βλ.] ὄν. θ. ἀδηφαγία.

نهان } Π. **νιχάν,** ἐπθ. κεκρυμμένος, μυστικός· ἀπών·‖Ρμ. كچ— κρύπτω, ἀποκρύπτω [αἰτ.]: ايدن سحاب — نور آفتابی کوزلردن νέφος, ὅπερ ἀπέκρυψε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν·‖اولق — κρύπτομαι· § ὄν. μυστικόν· ‖ βλ. καὶ پنهان .

نهانخانه } Π.**νιχαν-χανέ,** ὄν. οἴκημα, ἢ μέρος διὰ νὰ κρυφθῇ τις, κρυπτήριον, ἰδιαίτερον δωμάτιον, ὑπόγειον.

نهانسو } Π. **νιχὰν-σοῦ,** ὄν. ὁ ἀόρατος κόσμος.

نهانی } Π. **νιχαν-ὶ,** ἐπθ.μυστικός, κρυπτός, μυστηριώδης: — اتفاق συμμαχία μυστική·‖بر حالده ايدی — هر شی کیزلی — τὰ πάντα ἦσαν κρυπτὰ καὶ μυστικά·‖ بر تجلی — μία τύχη [**τεδζελλὶ**] μυστηριώδης.

نهاوند } Π. **νιχαϐέντ,** ὄν. πόλις τῆς περσικῆς ἐπαρχίας Ἰράκ.

ανάπτυξη ἡ, ἀνα-πτύσσω. **1.** ἄνοιγμα, ξετύλιγμα. **2.** ἀνάπτυγμα, ἀνάπτυσσα. **3.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **4.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **5.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **6.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **7.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **8.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **9.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **10.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα.

ανάπτυσσα ἡ, ἀνα-πτύσσω. **1.** ἄνοιγμα, ξετύλιγμα. **2.** ἀνάπτυγμα, ἀνάπτυσσα. **3.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **4.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **5.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **6.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **7.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **8.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **9.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **10.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα.

ανάπτυσσω ἀνα-πτύσσω. **1.** ἄνοιγμα, ξετύλιγμα. **2.** ἀνάπτυγμα, ἀνάπτυσσα. **3.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **4.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **5.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **6.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **7.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **8.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **9.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **10.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα.

ανάπτυσσα ἡ, ἀνα-πτύσσω. **1.** ἄνοιγμα, ξετύλιγμα. **2.** ἀνάπτυγμα, ἀνάπτυσσα. **3.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **4.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **5.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **6.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **7.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **8.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **9.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **10.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα.

ανάπτυσσω ἀνα-πτύσσω. **1.** ἄνοιγμα, ξετύλιγμα. **2.** ἀνάπτυγμα, ἀνάπτυσσα. **3.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **4.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **5.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **6.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **7.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **8.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **9.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα. **10.** ἀνάπτυξη, ἀνάπτυσσα.

نیران A. **νιρὰν** [πλθ. τοῦ نار καὶ τοῦ نور] ὄν. πυρά, ᾅδης· φῶτα.

نیرنج A. **νιρένδζ,** καὶ ὁ πλθ. نیرنجات **νιρενδζάτ,** ταὐτὸ ἐπομ.

نیرنك Π. **νιρένγκ,** ὄν. δόλος, πανουργία· ἐπῳδή, γοητεία [σπν.].

نیرنكی Π **νιρενγκί,** ὄν.τριγωνικὴ δικτύωσις [τοπογραφία].

نیرو Π. **νιροῦ,** ὄν. δύναμις, ἰσχύς, ῥώμη [σπν.].

نیروز A. **νεϊρούζ,** ταὐτὸ نوروز.

نیرومند Π. **νιρου-μέντ,** ἐπθ. δυνατός, ρωμαλέος.

نیرومندی Π. **νιρου-μεντί,** ἀφ. ρωμαλεότης.

نیرین A. **νεϊρ-εῖν** [δυϊκ.τοῦ نیر] ὄν.οἱ δύο ἀστέρες,ἤτοι ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη.

نیزار Π. **νεϊ-ζάρ,** ὄν. καλαμών, σχοινών· βλ. نیستان.

نیزن Π. **νεϊ-ζέν,** ἢ نایزن **ναϊ-ζέν,** ἐπθ. ὁ παίζων τὸν βαρύαυλον,βαρυαυλητής.

نیزه Π. **νιζέ,** ὄν. λόγχη, δόρυ, ἀκόντιον

نیزه‌دار Π. **νιζε-τάρ,** ἐπθ. λογχοφόρος,δορυφόρος.

نیسان **νισάν,** ὄν. κ. Ἀπρίλιος : آبی — ὁ μὴν Ἀπρίλιος· || یاغمی — βρέχει ὁ Ἀπρίλιος, ἢ یاغموری —βροχὴ Ἀπριλίου, βροχὴ ὠφέλιμος, εὐτυχία.

نیستان Π.**νεϊ-στάν,** ὄν. καλαμών, συνών. نیزار.

نیستی Π.**νιστὶ**[ἐκ τοῦ στερ ا καὶ τοῦ συνδ. است] ὄν τὸ μὴ εἶναι, ἀνυπαρξία· ἀντίθ. هستی **χεστί,** τὸ εἶναι [ἑστὶ], ὕπαρξις: —دم στιγμή, ἢ ὥρα [τὲμ] τῆς ἀνυπαρξίας.

نیش Π. **νὶς** [βλ. نیشتر ، نشتر] ὄν. ἄκανθα, κ. ἀγκάθι, βελόνη, ὀπήτιον [σουβλί],κέντρον ἐντόμων: عقرب— κέντρον τοῦ σκορπίου.

نیشتر Π. **νιστέρ,** βλ. نشتر.

نیشکر Π. **νεϊ-σεκέρ,** ὄν. σακχαροκάλαμος.

نیك Π. **νὶκ,** ἐπθ. καλός, ἀγαθός, αἴσιος: وبد — τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν·§ἐν συνθέσει· βλ. ἐπόμ. § πλθ. نیکان.

نیکان Π. **νικὰν** [πλθ. τοῦ نیك] ἐπθ. καλοί, ἀγαθοί.

نیك‌اختر Π. **νὶκ-ἀχτέρ,** ἐπθ. οὗ ὁ ἀστὴρ αἴσιος, ὁ ὑπὸ αἴσιον ἀστέρα γεννηθείς, εὐτυχής, καλορρίζικος· ἀντίθ. بداختر.

نیك‌اندیش Π. **νὶκ-ἐντὶς,** ἐπθ. ὁ ἀγαθὰ βουλευόμενος·ἀντίθ.بداندیش.

نیکبخت Π. **νὶκ-πάχτ,**ἐπθ. οὗ ἡ τύχη ἀγαθή, εὐτυχής, κ. καλότυχος· ἀντίθ. بدبخت § πλθ. نیکبختان **νὶκ-παχτάν.**

نیکبین Π **νὶκ-πὶν,**ἐπθ.ὁ βλέπων τὰ πράγματα καλά,αἴσια,αἰσιόδοξος· ἀντίθ. بدبین § πλθ. نیکبینان **νικπινάν.**

نیکبینانه Π.**νὶκ-πινανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἢ ἁρμόζων αἰσιοδόξῳ: — حکم κρίσις αἰσιόδοξος·§ἐπρ. αἰσιοδόξως· ἀντίθ. بدبینانه.

نیکبینی Π. **νὶκ-πινί,** ἀφ. αἰσιοδοξία.

نیکتر Π.**νὶκ-τέρ,**ἐπθ. συγκρ. καλλίων, βελτίων· ἀντίθ. بدتر **πὲτ-τέρ.**

نیکترین Π. **νὶκ-τερίν,** ἐπθ. ὑπερθ. κάλλιστος, βέλτιστος· ἀντίθ. بدترین.

نیکخصلت Π. **νὶκ-χασλέτ,** ἐπθ. ὁ ἀγαθὸς τὸ ἦθος, τὸν χαρακτῆρα.

نیکخو Π. **νὶκ-χοῦ,**ἐπθ.συνων. τῷ προηγ.

نیکخواه Π. **νὶκ-χάχ,** ἐπθ. ὁ θέλων τὸ καλόν τινος, ὁ φίλα φρονῶν, καλοθελητής· εὔνους, φίλος· ἀντίθ. بدخواه **πὲτ-χάχ.**

نیکخواهانه Π. **νὶκ-χαχανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ φίλα φρονοῦντι,τῷ καλοθελητῇ,φιλικός· ἀντίθ.بدخواهانه.

نیکخواهی Π. **νὶκ-χαχί,** ἀφ. τὸ φίλα φρονεῖν, τὸ θέλειν τὸ καλόν τινος, καλὴ διάθεσις· ἀντίθ. بدخواهی **πὲτ-χαχί.**

نیکده **νίγτε,** ὄν. κ. Νίγδη [πόλις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰκονίου].

نیکسار **νὶκσάρ,** ὄν. κ. Νεοκαισάρεια [πόλις ἐν Ἀνατολῇ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Δζανίκ].

نیکفال Π. **νὶκ-φάλ,** ἐπθ. εὐοιώνιστος, οὗ ὁ οἰωνὸς καλός, αἴσιος.

نیکفرجام Π. **νὶκ-φερτζάμ,**ἐπθ. οὗ τὸ τέλος ἀγαθόν, ἀντίθ. بدفرجام.

نیکفور **νὶκφὸρ** [κατὰ τὸ لهجه λ.ἑλλ.] ὄν. εἶδος μαύρου σύκου.

نیك‌کردار Π. **νὶκ-κιρτάρ,** ἐπθ.οὗ ἡ φύσις,ἢ ὁ χαρακτὴρ καλός,ὁ φύσει ἀγαθός· ἀντίθ. بدکردار.

نیکل Γλ. **νίκελ** [Nickel] ὄν. νίκελ [μέταλλον].

نیك‌منظر Π. **νὶκ-μανζάρ,** ἐπθ. ὁ καλὸς τὴν θέαν,οὗ τὸ ἐξωτερικὸν καλόν, ἐπιδεικτικός.

نیکنام Π.**νὶκ-νάμ,**ἐπθ. ὁ ἔχων, ἢ ἀποκτήσας καλὸν ὄνομα, ἢ ὑπόληψιν, φήμην, εὐώνυμος, περιώνυμος § ὄν. καλὸν ὄνομα, καλὴ ὑπόληψις, φήμη: قزاز احراز ἢ — ἀποκτῶ, ἢ κερδαίνω καλὸν ὄνομα, φήμην, ὑπόληψιν· § ἀντίθ. بدنام.

نیکنامی Π. **νὶκ-ναμί,** ὄν. καλὸν ὄνομα, φήμη, ὑπόληψις.

نیکنهاد Π. **νὶκ-νιχάτ,** ἐπθ. ὁ ἀγαθὸς τὴν φύσιν, τὸν χαρακτῆρα, ὁ καλῆς διαθέσεως, χρηστός· ἀντίθ. بدنهاد.

نیکو Π.**νικιοῦ,** ἐπθ. καλός, ἀγαθός· ταὐτὸ نیك βλ.

نیکوبخت Π. **νικιου-πάχτ,** ταὐτὸ نیکبخت βλ.

نیکوکار Π. **νικιου-κιάρ,** ἐπθ. οὗ αἱ πράξεις καὶ τὰ ἔργα καλὰ καὶ δίκαια, εὐθύς, δίκαιος.

نیکوکاری Π. **νικιου-κιαρί,** ἀφ. εὐθύτης, δικαιοσύνη.

نیکی Π **νικ-ί,** ἀφ. ἀγαθότης χαρακτῆρος, ὡραιότης.

نیل A. **νεῖλ,** ῥ. ἀφ. τὸ ἀξιοῦσθαι τοῦ ποθουμένου: اقصی الآمال — **νεῖλι ἀκσέλ-ἀμάλ,** τὸ ἀξιοῦσθαι τῆς διακαεστέρας ἐπιθυμίας, τοῦ ἄκρου ἀώτου τῶν ἐπιθυμιῶν· βλ. نائل ، نائلیت ، نیال.

نیل Π. **νίλ,** ὄν. κύανος, ἰνδικόν, κ. λουλάκι· τ. چوید.

نیل A. **νὶλ,** ὄν. Νεῖλος [ὁ ποταμὸς τῆς Αἰγύπτου]: مبارك — **νὶλι μουπαρέκ,** ὁ εὐλογημένος Νεῖλος [ἐπθ. τοῦ Νείλου] ||ابیض — **νίλι ἐπγιάζ,** Νεῖλος ὁ λευκός, ἤτοι αἱ πηγαὶ τοῦ Νείλου·||ازرق — **νίλι ἐζράκ,** Νεῖλος ὁ κυανοῦς, ἤτοι ὁ Νεῖλος τῆς Ἀβυσσηνίας·||زنج — **νίλι ζένδζ,** ὁ Νεῖλος τοῦ Σουδάν·||اندود — **νὶλ-ἐντούτ,** κυανοῦς.

نیلان A. **νεγελάν,** ταὐτὸ نیل **νεῖλ,** βλ.

نیلفام Π. **νὶλ-φάμ,**ἐπθ. κυανόχρους, κυανοῦς, γλαυκός.

نیلکون Π. **νὶλ-γκιούν,** ἐπθ. ταὐτὸ نیلفام.

نیلوفر Π.**νιλουφὲρ** [κυρίως نیلوبرك **νιλούπέρκ,** φύλλον κυανοῦν]ὄν.νυμφαία, φυτὸν ἔνυδρον, οὗ τὰ ἄνθη γίνονται λευκὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἢ ἐρυθρᾶ· κατὰ παραφθορὰν اولوفر **οὐλουφὲρ** καὶ لوفو § ὁ ποταμὸς Ὀδρύσης ὁ διερχόμενος διὰ τῆς πεδιάδος τῆς Προύσης·§ὄν.κ. γυναικός·||هندی — **νιλουφέρι χιντί,** καρπὸς λωτοῦ, κύαμος λωτοῦ.

نیلوفرستان Π. **νιλουφερ-ιστάν,** ὄν. τόπος ἔνθα φύονται νυμφαῖαι.

نیلوفریه A. **νιλουφερ-ιγὲ** [βαρβ.] ἐπθ. νυμφαιοειδῆ φυτά: —فصيلة ἡ οἰκογένεια των νυμφαιοειδῶν.

نیله Π. **νιλέ,** ὄν. ἰνδικόν, κ. λουλάκι, βλ. نیل.

نیلی Π. **νιλ-ί,** ἐπθ.ὁ ἔχων χρῶμα ἰνδικοῦ, κυανοῦς, κυανόχρους, γλαυκός: بحر — **νιλὶ-πάχρ,** ὄν. θάλασσα κυανῆ, ἤτοι οὐρανός· || پرده — **νιλὶ-περτέ,** ὄν. παραπέτασμα κυανοῦν, ἤτοι οὐρανός·||جه — **νιλὶ χοκκά,**ὄν. δοχεῖον κυανοῦν, ἤτοι οὐρανός· || دوات — **νιλὶ τεβαΐρ,** ὄν. κυανοῖ κύκλοι, ἤτοι οὐρανός.

نیم Π.**νὶμ,** ὄν.ἥμισυ [τ.یارم،چوق ἀρβ.نصف] ἐν χρήσει πρὸς σχηματισμὸν συνθέτων ἐπιθέτων· βλ. κατωτέρω· καὶ دونیم.

نیم‌بسمل Π. **νιμ-πισμίλ,** ἐπθ.ἡμισφαγής, κ. μισοσφαγμένος.

نیم‌پخت Π. **νιμ-πούχτ,** ταὐτὸ نیم‌پخته.

نیم‌پخته Π. **νιμ-πουχτέ,** ἐπθ. ἡμίεφθος, ἡμίψητος, κ. μισοψημένος, ὠμός.

نیم‌پرده Π. **νιμ-περτέ,** ὄν. ἡμιτόνιον [μουσ.].

نیمتن Π. **νιμ-τὲν** καὶ κατὰ παραφθορὰν **μιντάν**, βλ.

نیم جرداء Π. **νιμ-δζερτά**, ἐπθ. ὑποφάλακρος [ἐπιστ.].

نیم چنبر Π. **νιμ-τσενπέρ**, ὄν. ἡμίσεια στεφάνη τιθεμένη κάτωθι τοῦ ἐφαπλώματος τοῦ τραυματίου πρὸς προφύλαξιν τοῦ τραύματος.

نیم چهره Π. **νιμ-τσεχρέ**, ὄν. τὸ ζῶον τὸ καλούμενον نسناس βλ.

نیم دائروی Π. **νιμ-ταϊρεβί**, ἐπθ. ἡμικυκλικός.

نیم دائره Π. **νιμ-ταϊρέ**, ὄν. ἡμικύκλιον.

نیمروز Π. **νιμ-ρούζ**, ὄν. τὸ ἥμισυ τῆς ἡμέρας, μεσημβρία, ἢ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ πρωΐας μέχρι μεσημβρίας, ἢ ἀπὸ μεσημβρίας μέχρις ἑσπέρας.

نیمروزه Π. **νιμ-ρουζέ**, ἐπθ. ἐκεῖνος ᾧτινι ὑπολείπεται χρονικὸν διάστημα ἡμισείας ἡμέρας, ὁ διαρκῶν ἡμίσειαν ἡμέραν.

نیم سفته Π. **νιμ-σουβτέ**, ἐπθ. ἡμίτρητος, κ. μισοτρυπημένος· βλ. سفته.

نیم شفاف Π. **νιμ-σεββάβ**, ἐπθ. ἡμιδιαφανής.

نیم شفافیت Α. **νιμ-σεββαβιγέτ** [λ. βαρβ.] ὄν. ἡμιδιαφάνεια· τ. نیم شفافلق.

نیم شوکی Π. **νιμ-σεβκί**, ἐπθ. ἡμιακανθωτός, ὁ ἔχων σποράδην ἀκάνθας.

نیم کرم Π. **νιμ-γκέρμ**, ἐπθ. ἡμίθερμος, χλιαρός.

نیم کشته Π. **νιμ-κιουβτέ**, ἐπθ. ἡμιπεφονευμένος, κ. μισοσκοτωμένος.

نیم لحظه Π **νιμ-λαχζά**, ὄν. ἥμισυ βλέμματος στιγμὴ μὴ ἐπιδεχομένη διαίρεσιν.

نیم مرده Π. **νιμ-μουρτέ**, ἐπθ. ἡμιθανής, κ. μισοπεθαμμένος.

نیم مست Π. **νιμ-μέστ**, ἐπθ. ἡμιδεβρεγμένος, κ. μισομεθυσμένος, στὸ κέφι.

نیم معدنی Π. **νιμ-μα'τενί**, ἐπθ. ἡμιμεταλλικός.

نیم نگاه Π. **νιμ-γκιάχ**, ὄν. ἥμισυ βλέμμα: التفات — ἥμισυ βλέμμα εὐμενές.

نیمه Π. **νιμέ**, ὄν. τὸ ἥμισυ: روز — τὸ ἥμισυ τῆς ἡμέρας, ἤτοι μεσημβρία· || — دو εἰς δύο ἥμισυ, εἰς δύο τμήματα· || — —εἰς τεμάχια.

نینوی **νινιβί**, ὄν. κ. Νινευῆ [ἀρχαία πόλις τῆς Ἀσσυρίας].

نیوار Π. **νιβάρ**, ὄν. τὸ μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ κενόν, ἀτμόσφαιρα.

نیوب Α. **νουγιούπ**, πλθ. τοῦ ناب βλ.

نیور Π. **νιβέρ**, ὄν. τὰ ἐν τῇ φύσει συμβαίνοντα: نیوار — τὰ ἐν τῇ φύσει συμβαίνοντα, ὡς βροχή, χάλαζα, ἀστραπή, διάττοντες ἀστέρες καὶ τὰ τοιαῦτα.

نیوه Π. **νιβέ**, ὄν. θρῆνος, κλαυθμός, ὀδυρμός.

نیه Τ. ἢ **ιέ νεγέ**, βλ. ی.

و

و **βάβ**, εἰκοστὸν ἔννατον γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου χρησιμεῦον ὡς τε σύμφωνον καὶ ὡς φωνῆεν. Ὅταν ᾖ σύμφωνον, προφέρεται ὡς τὸ β τῆς ἑλληνικῆς: وار **βάρ**, دور **τέβρ**, او **ἔβ**· ὅταν δὲ φωνῆεν, δεικνύει τὰς φωνὰς **ο, ιο** [γλ. eu], **ου, ϋ** [γλ. u]: قوز **κόζ**, كوز **γκιόζ**, قول **κούλ**, كول **κιὄλ**. Ἀριθμητικῶς σημαίνει 6 [βλ. ابجد]· || βλ. καὶ واو.

و Α. **βέ**, συνδ. καί: احمد و محمد و مصطفی افندیلر οἱ κ.κ. Ἀχμὲτ καὶ Μεχμὲτ καὶ Μουσταφᾶ· || قالیپسو بو مواقع طبیعیه‌یی کوستردکدن — تلماقه حیرت الوبردکدنصکره « براز راحت ایدیکز تبدیل البسه بیورکز ینه کوریشور دیدی « قلبکزك متأثر اولدیغی حکایه‌یی سویلشورز — ἡ Καλυψὼ ἀφοῦ ἔδειξε τὰς φυσικὰς ταύτας τοποθεσίας καὶ ἀφοῦ κατέλαβε **[ἐλβερτικτένδονρα]** τὸν Τηλέμαχον θαυμασμός, εἶπε «μικρὸν ἀναπαύθητε, ἀλλάξατε τὰ ἐνδύματα· πάλιν βλεπόμεθα καὶ συνδιαλεγόμεθα τὸ γεγονὸς, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ συγκινηθῇ ἡ καρδία ὑμῶν» || دخی — **βέταχι**, καὶ ἔπειτα· || لو — **δελέβ**, κἂν ἔτι, καὶ ἂν [βλ.λ.]· § [ὅταν συνδέῃ δύο ὀνόματα ἀραβικά, ἢ καὶ περσικά, συνώνυμα, ἢ ἐκ παραλλήλου τιθέμενα, προφέρεται **οὐ**, ὅταν δὲ τὸ πρῶτον ὄνομα λήγῃ εἰς σύμφωνον, **βοῦ**]: صالت — صلح **σοὺλχ-ου-μουσαλεμέτ**, εἰρήνη καὶ ὁμόνοια· || شب — روز **ροὺζ-οὺ-σὲπ**, νύκτα καὶ ἡμέραν, νυχθημερόν· || زینت — زیب **ζὶπ-ου-ζινέτ**, κόσμος καὶ στολισμός· || جداد — آبا **ἀπὰ βοῦ ἐδζτάτ**, οἱ πατέρες καὶ οἱ πρόγονοι· || βλ. ولا **βὲ ἴλλα**, والسلام.

و Α. **βέ**, μόρ. ὁμωτικόν, μά, νή: ﷲ — **β'άλλαχι**, μὰ τὸν Θεόν· || رب الکعبه — **βὲ ράπτι-λ-κιαβὲ**, μὰ τὸν Κύριον τοῦ Κιαβέ, ἤτοι μὰ τὸν Θεόν· βλ. کعبه.

وا Α. **βά**, ἐπφ. φεῦ!: اسفا — **βὰ-ἔσεφα**, ἢ — حیفا **βὰ-χάϊφα**, φεῦ! δυστυχῶς! || βλ. واویلا، وای، واه.

وا Π. **βά**, ἐπρ. ὀπίσω [ἐν συνθέσει]: ماندە — **βὰ-μαντέ**, ὑπολειφθείς· βλ. وابسته، واپس.

وابسته Π. **βὰ-πεστὲ** [βλ. وا καὶ بسته] ἐπθ. συνδεδεμένος, ἐξηρτημένος, ἀποκείμενος· συνών. منوط [δοτ.]: رأی عالیلرینه — و منوطدر ἀπόκειται τῇ ὑψηλῇ Αὐτῆς γνώμῃ [ρὲ'ῖ], ἤτοι ἀπόκειται Αὐτῇ νὰ πράξῃ ὅπως Αὐτῇ δόξῃ· || لطف عالیلریدر — ἀπόκειται τῇ ὑψηλῇ Αὐτῆς εὐμενείᾳ· || بو ایشك حصولی فلان افندینك کلمسنه — ἡ ἐπίτευξις τοῦ πράγματος ἐκείνου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δεῖνος κυρίου.

واپس Π. **βα-πές**, ταὐτὸ واپسین.

واپسین Π. **βὰ-πεσίν**, ἐπθ. τελευταῖος, ἔσχατος: — دم ἢ — نفس τελευταία πνοὴ [**τέμ**, ἢ **νεβὲς**] τοῦ βίου.

واپور Γλ. βαπὸρ [vapeur] ὄν. ἀτμόπλοιον: — ی — پوسته ἀτμόπλοιον τῆς γραμμῆς· || — ی — یوك ἀτμόπλοιον φορτηγόν· || — ی — بكلك ἀτμόπλοιον κυβερνητικόν [**πεϊλικ**]· || — ی — تجار ἀτμόπλοιον ἐμπορικόν [**τουδζὸζάρ**]· || — ی — تزه τενεζὸὺχ βαπορού, θαλαμηγός· || — ی — قومپانیه — ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία· || — ی — قومپانیاسی ...ἀτμόπλοιον τῆς ἑταιρίας... || — ی — قره سیدرودرومس [ἀτμόπλοιον τῆς ξηρᾶς· κ. شمندوفر، اتیوریول]· || — کوپری — لری ἅμαξα σιδηροδρόμου· || — لری — آرابه‌سی ἢ خلیج — لری ἀτμόπλοια τοῦ Κερατίου κόλπου [Κων]λεως].

واثق Α. **βασὶκ** [ρζ. وثق βλ. وثوق] ἐπθ. ὁ πεποιθώς· § θ. واثقه.

واجب Α. **βαδζὶπ** [ρζ. وجب βλ. وجوب] ἐπθ. ἀναγκαῖος, ἀπαραίτητος, ἐπιβεβλημένος θρησκευτικῶς, ὑποχρεωτικός, ἄξιος: — الوجود **βαδζίπου-λ-βουδζούτ**, οὗ ἡ ὕπαρξις εἶναι ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος [ἐπθ. τοῦ Θεοῦ]· || — الاحترام **βαδζίπου-λ-ιχτιράμ**, ὁ πρὸς ὃν ὀφείλεται σεβασμός, ἀξιοσέβαστος· || — الادا

βαδζίπου-λ-έτά, ἡ التأديه — **βαδζίπου-τ-τε'τι-γέ**, οὗ ἡ πληρωμή, ἡ καταβολὴ εἶναι ἀπαραίτητος, ἡ ἐπιβεβλημένη: الادا — دعاى εὐχὴ [**του'ὰ**] ἀπαραίτητος, ὀφειλομένη, καὶ ادعيهٔ التأديه — εὐχαὶ [**ἐτ'nγὲ**] ἀπαραίτητοι [ὡς αἱ ὑπὲρ ὑγιείας καὶ δόξης τῆς Α. Α. Μ]· ‖ — الامتثال **βαδζίπου-λ-ἰμτισάλ**, ὁ πρὸς ὃν ὀφείλει τις νὰ συμμορφωθῇ: الامتثال — مثال παράδειγμα πρὸς ὃ ὀφείλει τις νὰ συμμορφωθῇ, ἀξιομίμητον· ‖ الازاله — **βαδζίπου-λ-ἰζαλέ**, οὗ ἀναγκαία ἡ ἐξάλειψις, ἡ ἐξόντωσις· § ὀν. καθῆκον θρησκευτικόν, ὅπερ ὁ Θεὸς διέταξε τοῖς Μουσουλμάνοις καὶ ὅπερ εἶναι γνωστὸν ἐκ πηγῆς οὐχὶ βεβαίας καὶ ὁριστικῆς, οἷον ἡ προσευχὴ ἡ καλουμένη وتر غازى **βὶτρ ναμαζή**, ἡ θυσία σφαγίου κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν σφαγίων [قربان بيرامى] καὶ ἡ ἐλεημοσύνη فطره **φιτρὲ** κατὰ τὴν ἑορτὴν فطر· συνεκδ. καθῆκον ἱερόν: اولو الامره اطاعت اوزرمزه — در καθῆκον ἱερὸν ἐπιβάλλεται ἡμῖν νὰ ὑπακούωμεν τῷ βασιλεῖ [**οὐλοὺ-λ-ἔμρ**]· § θ. واجبه καθῆκον ἱερόν: صداقت و عبوديت — καθῆκον πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως [πρὸς τὸν βασιλέα]·‖ شكران — καθῆκον εὐγνωμοσύνης· § πλθ. واجبات **βαδζιπάτ**: دينيه — καθήκοντα θρησκευτικά, ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τῆς θρησκείας· § βλ. καὶ وجيبه.

واجد } Α. **βαδζίτ** [ἐκ τοῦ وجود] μτχ. ἐν. ὁ φέρων εἰς τὸ εἶναι, δημιουργῶν.

واح } Α. **βάχ**, ὀν. ὄασις τῆς 'Αφρικῆς: — كبير μεγάλη ὄασις· § πλθ. واحات **βαχάτ**· ἐν χρήσει μετὰ τοῦ ἄρθρου, ἤτοι الواح **ἐλβάχ**, الواحات **ἐλβαχάτ**.

واحد } Α. **βαχὴτ** [ῥζ. احد, βλ. وحد] ἐπθ. εἷς, ἑνιαῖος, εἷς καὶ μόνος· § θ. واحده: — اجاره μονοτέλεια· βλ. اجاره· § ὀν. واحد μονάς: — قياسى **βαχήτι κηγιασή**, μονὰς τῆς συγκρίσεως [ἀριθμ.]· ‖ — من كل **μὶν κὑλλι βαχήτ**, ἐξ ἑνὸς ἑκάστου [ἰατ.].

واحداً } Α **βάχητ-εν**, ἐπρ. μεμονωμένως, χωριστά, χωρὶς νὰ συνοδεύηται ὑπὸ ἄλλου: بعد واحد — **βάχητεν πά'τε βάχητιν**, ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου, καθ' ἕνα, ἕνας ἕνας.

واخز } Α. **βαχὶζ** [ῥζ. وخز] μτχ. ἐν. ὁ διαπερῶν ὡς ἡ λόγχη § ὀν. κέντρον, ἄκανθα [φυσ. ἱστ.].

وادى } Α. **βατί**, ὀν. κοιλάς: ايمن — **βατίϊ ἑϊμέν**, ἡ الايمن — **βάτι-λ-ἑϊμέν**, κοιλὰς ἡ αἰσία, ἡ مقدس — **βατίϊ μουκαττές**, κοιλὰς ἡ ἁγία, ἤτοι τὸ ὄρος ἐφ' οὗ εἶδεν ὁ Μωϋσῆς τὸν Θεόν·‖ فرارده بولنمق — εὑρίσκομαι ἐν τῇ κοιλάδι τῆς φυγῆς [**φιράρ**], δραπετεύω [ἐπὶ κακούργου]· ‖ انكار — سنه صاپمق τρέπομαι εἰς τὴν κοιλάδα τῆς ἀρνήσεως [**ἰνκιάρ**], ἤτοι ἀρνοῦμαι ὅτι ἔπραξα κτλ. [ἐπὶ ἐνόχου] ‖ يأس — و نوميدى κοιλὰς τῆς ἀπελπισίας· ‖ خذلانه — دوشمك πίπτω εἰς τὴν κοιλάδα τῆς ἐγκαταλείψεως, τοῦ ἐξευτελισμοῦ [**χηζλάν**], ἤτοι ἐγκαταλείπομαι, ἐξευτελίζομαι·‖ خسرانده قالمق — μένω ἐν τῇ κοιλάδι τῆς στερήσεως [**χουσράν**], ἤτοι στεροῦμαι ‖ نسيانده براقمق — ἀφίνω ἐν τῇ κοιλάδι τῆς λήθης [**νισγιάν**], ἤτοι λησμονῶ, παραγκωνίζω ‖ سفالتده پويان اولمق — τρέχω [**πουγιὰν**] ἐν τῇ κοιλάδι τῆς ἀθλιότητος, τῆς δυστυχίας [**σεφαλέτ**], ἤτοι κυλινδοῦμαι ἐν τῇ δυστυχίᾳ· § μτφ. ἔννοια, τρόπος, ἀντικείμενον, ὑπόθεσις: بو — ده τοιαύτης ἐννοίας [ἐπὶ ἐγγράφου, ἢ λόγου]·‖ ده — اول ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου· § πλθ. اوديه **ἐβτιγέ**.

وار } Τ. **βάρ**, ῥμ. ἀπρόσ. ὑπάρχει, ὑφίσταται [μετὰ τοῦ συνδετικοῦ]: ἐνεστ. — م **βάρ-ημ**, ὑπάρχω [ὑπάρχων εἰμί], سك — **βάρ-σην**, ὑπάρχεις, در — **βάρ-τηρ**, ὑπάρχει κτλ. ‖ παρατ. ايدم — **βὰρ-ἰτίμ**, ὑπῆρχον, ايدك — **βὰρ-ἰτίν**, ὑπῆρχες κτλ. ‖ ὑποθ. ايسهم — **βὰρ-ἰσέμ**, ἐὰν ὑπάρχω, ايسهك — **βάρ ἰσέν**, ἐὰν ὑπάρχῃς κτλ. ‖ ἱστ. ايمش — **βὰρ-ἰμίς**, δῆθεν ὑπάρχει ‖ — ايكن **βὰρ-ἰκέν**, ἐνῷ ὑπάρχω, ἐνῷ ὑπάρχεις κτλ. § ἔχω [ἡ προηγουμένη λέξις δέον νὰ ἔχῃ καταληκτικὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν]: — پارهم ἔχω χρήματα, — پارهك ἔχεις χρήματα, پارهسى — ἔχει χρήματα κτλ., ἢ ايدى — پارهم εἶχον χρήματα κτλ. ἢ ايسه — پارهم ἐὰν ἔχω χρήματα κτλ. ‖ [τὸ ὑποκείμ. κατὰ γενικήν]: — بنم پارهم ἐγὼ ἔχω χρήματα, — سنك پارهك σὺ ἔχεις χρήματα· ‖ — احمد افنديك پارهسى ὁ 'Αχμὲτ ἐφένδης ἔχει χρήματα κτλ. ‖ — آدى τὸ ὄνομά του [μόνον] ὑφίσταται, ἤτοι πράγματι δὲν ὑπάρχει· ‖ — بو ايشده الى ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ὑπάρχει ἡ χείρ του, ἤτοι ἀνεμίχθη·‖ — يمز ἔχει, δὲν τρώγει [**γεμέζ**], ἤτοι γλίσχρος, φιλάργυρος· ‖ بويله اوزوم يديكك — مى ἔχεις φάγει [ἔφαγες ποτὲ] τοιαύτην σταφυλήν; ‖ ويانه‌يى كورديكك — مى ἔχεις ἴδει [εἶδές ποτε] τὴν Βιένναν· ‖ كله‌جكلرى — ايسه كوره‌جكلرى — ἐὰν μέλλωσι νὰ ἔλθωσιν, ἔχουσι νὰ ἴδωσι·‖ اولسون — νὰ ζήσῃ! νὰ ὑπάρχῃ! [κ. λ. ὑπάρχων ἔστω]·‖ اول — ζῆθι! ‖ قوتى — بازويه ويرمك τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν δίδω εἰς τὸν βραχίονα, ἤτοι καταβάλλω πᾶσαν δύναμιν· ‖ بر — بر يوق ἐφήμερος [μιὰ ὑπάρχει καὶ μιὰ δὲν ὑπάρχει]·‖ يوقدن — ايتمك ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι φέρω [ὄντα ποιῶ], δημιουργῶ· § ὀν. ὅ,τι ἔχει τις, τὸ ἔχειν, περιουσία: ى — يوغى **βαρὴ γιογοῦ**, ὅ,τι ἔχει καὶ δὲν ἔχει ‖ ى — توكتمك ἐξαντλῶ, ἤτοι ἐξοδεύω ὅ,τι ἔχω· ‖ نى ويرن — اوتانمز ὁ δίδων ὅ,τι ἔχει [**βαρηνὴ**] δὲν ἐντρέπεται [παρμ.]·‖ يوق — ὑπάρχει δὲν ὑπάρχει, μόλις, περίπου, τὸ ὅλον: مغازه‌ده اللى اوقه كومور — يوق ἐν τῇ ἀνθρακαποθήκῃ πεντήκοντα ὀκκάδες ἀνθράκων ὑπάρχουσι δὲν ὑπάρχουσι, ἤτοι μόλις ὑπάρχουσι·‖ نه يوق — نه τί νέα ἔχομεν; ‖ ه — يوغه حدت ايدر θυμόνει [**χηττὲτ ἐτὲρ**] διὰ τίποτε [**βαρὰ γιογά**]·‖ βλ. وارلق καὶ واريت.

وار } Π. **βάρ**, μόριον σχηματίζον ἐξ ὀνομάτων περσικῶν, ἢ καὶ ἀραβικῶν, ἐπίθετα κτητικά: — اميد **οὐμὶτ-βάρ**, ὁ ἔχων ἐλπίδα, εὔελπις.

وار } Π. μόριον σχηματίζον ἐξ ὀνομάτων περσικῶν, ἢ καὶ ἀραβικῶν, ἐπίθετα ὁμοιότητος δηλωτικά: — بلبل **πσλπσλ-βάρ**, ὁ ὁμοιάζων ἀηδόνι, ἀηδόνειος· ‖ — لاله **λαλε-βάρ**, κρινοειδής· ‖ — شاه **σαχ-βάρ**, ἢ — شه **σεχ-βάρ**, ὅμοιος ἢ ἐμπρέπων βασιλεῖ, βασιλικός· ‖ — ذره **ζερρὲ-βάρ**, ὅμοιος πρὸς ἄτομον, ἢ μόριον ὕλης [κουκκοῦτσι], ἤτοι ἐλάχιστος, ἀσήμαντος· ‖ — جامه **δζαμὲ-βάρ**, ὅμοιος ἐνδύματι· βλ. καὶ وارى.

وارث } Α. **βαρὶς** [ῥζ. ارث، βλ. وراثت] ἐπθ. καὶ ὀν. κληρονόμος: متوفانك — يكانه‌سى **μουτεβεφφανὴν βαρίσι γεκιανεσί**, ὁ μόνος κληρονόμος τοῦ ἀποθανόντος·‖ كبير — κληρονόμος ἐνῆλιξ [**κεπίρ**]· ‖ صغير — κληρονόμος ἀνήλικος [**σαγήρ**]·‖ غائب — κληρονόμος ἀπὼν [**γαήπ**]· ‖ بلا — وفات ايتمك ἀποθνήσκω ἄνευ κληρονόμου [**πιλὰ βαρίς**]·‖ ترك ايتمك — ἀφίνω κληρονόμον· ‖ [δοτ.] : مريض مرض موتنده اجنبى‌يه يعنى كندوسنه — اوليان كيمسه‌يه كرك عين كرك دين اقرار ايلدى ὁ ἀσθενὴς [**μερὶζ**] ὡμολόγησεν ἐν τῇ ἐπιθανατίῳ αὐτοῦ ἀσθενείᾳ [**μαράζι μὲβτ**] ὑπὲρ ξένου, δηλαδὴ ὑπὲρ ἀνθρώπου μὴ ὄντος κληρονόμου αὐτοῦ, τόσον συγκεκριμένα πράγματα [**ἄϊν**], ὅσον καὶ χρήματα [**τέϊν**]· ‖ Ρμ. اولق — κληρονομῶ [δοτ. دن]: قهرمانلق ناموسپرورلك ديندارلق خصائله پدرندن — اولمشدر τὰς ἀρετὰς [**χασαῖλ**] τῆς εὐσεβείας, τῆς φιλοτιμίας, τοῦ ἡρωϊσμοῦ [**καχρεμανλὴκ**] ἐκληρονόμησε παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· ‖ علوم الانبيا و المرسلين — **βαρίσι οὐλούμου-λ-ἐνπιγιὰ βὲ-λ-μουρσελίν**, κληρονόμος τῶν γνώσεων τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Θεοῦ, τίτλος ἀπονεμόμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ἐν Αὐτοκρ. διπλώμασι πρὸς ἀνωτέρους Οὐλεμάδες علما, ἤτοι Ναΐπας نائب, Καδήδες قاضى· § πλθ. ورثه **βερεσέ**.

وارثيت } Α. **βαρισ-ιγέτ**, ὀν. θ. ἰδιότης κληρονόμου: ثبوت — ἀπόδειξις [**σουπούτ**] τῆς ἰδιότητός τινος ὡς κληρονόμου.

وارد } Α. **βαρὶτ** [ἐκ τοῦ ورود ῥζ. ورد] ἐπθ. ὁ φθάνων, ὁ φθάς, ὁ ἀφιχθείς, ὁ ἐλθὼν [κυριολ. μτφ.]· ἐξενηνεγμένος, ἐφαρμοζόμενος [ἐπὶ ῥητῶν Κορανίου, ἢ ἀποφθεγμάτων τοῦ προφήτου Μωάμεθ]· ὁ ἱστάμενος [ἐπὶ ἐνστάσεως] ‖ Ρμ. اولق — φθάνω, ἀφικνοῦμαι κτλ: خاطر — اولق ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν [**χατὴρ**], ἐπέρχεται εἰς τὴν διάνοιαν ἰδέα, σκέψις, σκέπτομαι, ὑποθέτω· ‖ حديث شريف — اولدى ἐξηνέχθη ἱερὰ ῥῆσις τοῦ προφήτου Μωάμεθ ‖ بوكا دائر پك چوق وصاياى شرعيه — اولمشدر περὶ τούτου ἐξηνέχθησαν, ἢ ἐφαρμόζονται πολλαὶ διατάξεις ἱερονομικαὶ [**βεσαγιάϊ σερ'ηγέ**] ‖ اعتراض يا ادعا — اولق γίνεται, ἢ ἵσταται ἡ ἔνστασις [**ἰ'τιράζ**], ἢ ὁ διϊσχυρισμὸς [**ἰττιά**]: مستأنفك بو بابده‌كى اعتراضى — دكلدر ἡ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔνστασις τοῦ ἐφεσείοντος [**μουστ'ενὶφ**] δὲν ἵσταται, δὲν ἐφαρμόζεται· ‖ منافع اعيان اوزرينه — اولان عقد اجاره σύμβασις μισθώσεως [**ἄκτι ἰδζαρὲ**] γινομένη ἐπὶ τῶν ὠφελειῶν [ἤτοι τῆς χρήσεως] συγκεκριμένων πραγμάτων [**μεναφί'ϊ ἀγιάν**]· § θ. وارده: اشياى تجاريهٔ — **ἐσγιάϊ τιδζαριγέϊ βαριτέ**, τὰ ἀφιχθέντα ἐμπορικὰ πράγματα· § πλθ. واردات **βαριτάτ**, βλ. § βλ. καὶ شرفوارد καὶ وارده.

واردا } Ιτ. **βάρτα** [garda] ἐπρ. προσοχή! φυλάξου!: طوپى — κανονιοβολισμός, δι' οὗ ἀπαγορεύεται ἡ εἴσοδος εἰς τὸν λιμένα μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου·‖ صول — **βάρτα-σολ**, ἀλεξήλιον, ἤτοι παραπέτασμα εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ ἡλίου [sole]· ‖ يرى — μέρος [**γὲρ**] ἔνθα φυλάττει ὁ σκοπός· ‖ مانه — **βάρτα-μάνα**, σχοινίον, ἢ ἐριοῦχον ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς κλίμακος πλοίου πρὸς προφύλαξιν

τῆς χειρὸς[mano]·‖ولا—**βάρτα-δλα,** ἡ ἄλυσις, δι' ἧς συνέχεται τὸ πέριξ τοῦ πλοίου πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ἀνέμου παραπέτασμα [**ιτσὶ τέντε**], καὶ ἥτις διέρχεται διὰ τῆς κεφαλῆς τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων τῶν προεξεχόντων ἐπὶ τοῦ ἐγκώπου [κουπαστῆς]·‖— **توسطه βάρτα κόστα** [garda costa] ἀκταιωρός· μτφ. ἄνθρωπος εὔσαρκος, εὐτραφής, χονδρὸς καὶ ἔχων ἐξωτερικὸν ἐπιδλητικόν· εἶδος μουσικοῦ ποιμενικοῦ σκοποῦ [قیاباشی].

واردات { A. **βαριτάτ** [πλθ. τοῦ وارد] ὄν. θ. εἰσοδήματα, πρόσοδοι, ἀντίθ. مصارفات **μεσαριφάτ,** δαπάναι: ی—كمرك πρόσοδοι τοῦ τελωνείου [**γκιδμρούκ**]·‖ رسومیه— **βαριτάτι ρουσουμιγέ,** πρόσοδοι τελωνειακαί· ‖ مکتب—ی ἢ κλησίας πρόσοδοι σχολῆς, ἢ ἐκκλησίας· ‖ ی — αἱ πρόσοδοι αὐτοῦ δὲν ἀντικρύζουσι τὰς δαπάνας του. مصارفاتنه تقابل ایتمیور

وارده { A. **βαριτέ** [θ. τοῦ وارد] ὄν.θ. πρόσπτωσις [ὀπτική].

واردیان { Ιτ. **βαρτιάν,** βλ. غاردیان **γαρτζιάν.**

واردیرمق { Τ. **βαρ-τηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τι νὰ φθάσῃ, διαδιδάζω εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, προάγω, ἀναπτύσσω [δοτ. αἰτ.]·‖—معنایی ذهنه διαδιδάζω τὴν ἔννοιαν εἰς τὸν νοῦν ‖ مناسباتی، معاشقاتی یك ایلری بر درجه یه واردیردی προήγαγεν, ἢ ἀνέπτυξε πολὺ τὰς σχέσεις του, τοὺς ἔρωτάς του.

وارساق { Τ. **βαρσακῆ,** ὄν. εἶδος γιαταγανίου [یاتاغان], ἤτοι μαχαίρας βραχείας καὶ πλατείας, ἰδιαζούσης εἰς τινα φυλὴν ταταρικὴν καλουμένην وارساق **βαρσάκ**·§ εἶδος μουσικοῦ σκοποῦ ποιμενικοῦ [قیاباشی].

وارسان { **βαρσάν,** βλ. بارسام .

وارستکی { Π. **βαρεστεγκὶ** [ἐκ τοῦ وارسته] ἀφ. ἀπαλλαγή, ἀπολύτρωσις.

وارسته { Π. **βα-ρεστέ,** ἐπθ. ἀπηλλαγμένος, ἐλεύθερος : ء— قید بیان **βαρεστέϊ κάϊτι πεγιάν,** ἀπηλλαγμένος τῆς ἀνάγκης τῆς σημειώσεως, ἢ δηλώσεως, ὁ μὴ ἔχων ἀνάγκην ἢ περιττὸς νὰ λεχθῇ ἢ σημειωθῇ, ἤτοι γνωστὸς [ἐπὶ ὑποθέσεως, ἢ γεγονότος, ἢ ἀληθείας γνωστῆς]·‖[دن]: —بار مسئولیتدن ἀπηλλαγμένος τοῦ βάρους τῆς εὐθύνης [**ἀπάρι μεσ'ουλιγέτ**].‖Ρμ. ایچك— ἢ τοπικὸ — ἀπαλλάττω [αἰτ. دن] : برینی ایچك—ἀπαλλάττω τινὰ ἀπὸ τῶν πιέσεων.

وارش { Τ. ἢ **βαρὶς** واریش [ἐκ τοῦ وارمق] ρ. ἀφ. ἄφιξις, κ. ἐρχομός: كورش— σχέσις καὶ συναναστροφὴ [πᾶνε κι' ἔλα]· § ἀγχίνοια, ταχεῖα ἀντίληψις, νοημοσύνη, εὐφυΐα, ἐξυπνάδα [φθάνει ὁ νοῦς].

وارشلو { Τ. ἢ وارشلی καὶ واریشلی **βαρισὰ-λῆ,** ἐπθ. νοήμων, ἀγχίνους, εὐφυής, ἔξυπνος.

وارشمق { Τ. **βαρ-πὰ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. τὸ ἐπισκέπτεσθαι ἀλλήλους ἀμοιβαίως [πηγαίνω καὶ ἔρχομαι].

وارلق { Τ. **βαρ-λήκ,** ἀφ. ὕπαρξις·§περιουσία, ἀγαθά : ه— طارلق اولمز εἰς τὴν περιουσίαν στενοχωρία δὲν ὑπάρχει [πρμ.]· ‖ ی — چوقدر ἢ περιουσία του εἶναι πολλή, ἔχει μεγάλην περιουσίαν, κέκτηται πολλά·βλ.واریت.

وارلمق { Τ. **βαρ-πλ-μάκ,** ρμ. ἀπροσ. φθάνει τις [δοτ.] : سلانیکه واپور ایله اون εἰς τὴν Θεσσαλονίκην φθάνει τις διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐντὸς δώδεκα ὡρῶν· ‖ بوگون شهره وارملمز σήμερον δὲν δύναταί τις νὰ φθάσῃ [**βαρπλάμαζ**] εἰς τὴν πόλιν·‖ تعبسندن یانه ἐκ τῆς σκυθρωπότητός του [**τεαπ-πουσουνὲν**] δὲν δύναταί τις νὰ τὸν πλησιάσῃ, νὰ πάγῃ πλησίον του [**γιανννά**] ‖βλ. وارمق .

وارمق { Τ. **βαρμάκ,** ρμ. οὐδ. πορεύομαι, πηγαίνω, φθάνω· καταλήγω, καταντῶ, ἀποβαίνω, ἐννοῶ [δοτ.] : — شهره φθάνω εἰς τὴν πόλιν· ‖ —یانه μεταβαίνω πλησίον τινος [**γιανννά**], πλησιάζω τινά·‖—واره ، توجه یه μεταβαίνω εἰς ἄνδρα [**κοδζά,** ἢ ἔρ], ἤτοι ὑπανδρεύομαι [ἐπὶ γυναικός]·‖ — غیره ἢ اله ὑπανδρεύομαι ξένον, ἄγνωστον ἄνδρα ‖— فنایه ایش ἡ ὑπόθεσις καταλήγει εἰς κακόν, ἔχει κακὸν τέλος·‖—چوغه پرنمك τὸ ὅριον [πάγει πολύ]·‖ —فرقنه φθάνω εἰς τὴν διάκρισιν[**φαρκνά**], ἤτοι διακρίνω, ἐννοῶ·‖—کنهنه φθάνω εἰς τὸν βυθόν[**κιουνχουνέ**], ἤτοι ἐννοῶ κατὰ βάθος, ἐμβαθύνω·‖—اوسته πηγαίνω ἐπάνω τινός [**οὐστουνέ**], κάμνω ἐπίθεσιν, καταλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ πίπτω ἐπάνω τινός, ἤτοι πρόσκειμαι, παρακαλῶ, ἀναγκάζω, πιέζω, στενοχωρῶ : μὴ μὲ στενοχωρεῖτε, μὴ μὲ πιέζητε [νὰ εἴπω, ἢ πράξω τι]·‖— آشاغی ἐκπίπτω ἀπὸ τοῦ λ]μοῦ·‖— ال φθάνει ἡ χείρ, ἔχω τὸν καιρόν, δύναμαι, καὶ وارمامق ال δὲν φθάνει ἡ χείρ, ἢ δὲν δύναμαι, δὲν πάγει ἡ χείρ, ἢ δὲν τολμῶ·‖ صره وارمدی **σπρὰ βαρτή,** κατὰ σειράν· ‖واره وارمق **βαρὰ βαρά,** πήγαινε πήγαινε, προχώρει προχώρει· μὲ τὸν καιρόν· μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον, ἐπὶ τέλους : آخر الوصف واره وارمق اردیلر εἰς τὴν θύραν σπηλαίου [**ἀπάπι γάρ**], οὗ ἔπεται ἡ περιγραφὴ [**ἀτίγιου-λ-βάσβ**]·‖βλ. واریومرمك καὶ واره .

وارنه { **βάρνα,** ὄν.κ. Βάρνη: موی—κηρίον τῆς Βάρνης, κ. Βαρνιώτικον, ἤτοι κατεσκευασμένον ἐκ λίπους καὶ ἔχον τὸ κάτω ἄκρον βεβαμμένον ἐρυθρόν.

واروش { Οὐγ. **βαρός,** ὄν. προάστειον· κωμόπολις.

وارون { Π.**βαρούν,** ἢ واروا ἐπθ.ἀντεστραμμένος, κ. ἀνάποδος, μτφ. ἀντίξοος: — بخت **τύχη** ἀντίξοος· ‖ — چرخ σφαῖρα [τοῦ οὐρανοῦ] ἀντεστραμμένη, ἤτοι τύχη ἀντίξοος.

واره { Π. **βαρέ,** ταὐτὸ وارى .

واره کله { Τ.**βαρὰ-γκελὲ** [ἐκ τοῦ وارمق καὶ کله] ὄν. σχοινίον τεταμένον μεταξὺ δύο ὀχθῶν ποταμοῦ, δι' οὗ τὰ ἀκάτια μεταβαίνουσιν ἀπὸ τῆς μιᾶς ὄχθης εἰς τὴν ἀπέναντι.

واری { Π. **βαρὶ** [βλ.وار ὅμοιος] ἐπθ.ὅμοιος· §ἐπρ. ἐν εἴδει, ὡς:—خاج **χατς-βαρί,** ἐν εἴδει σταυροῦ, σταυροειδῶς, ὡς σταυρός· ‖ —مقاص **μακας-βαρί,** ἐν εἴδει ψαλίδος ‖ آوروپا **ἀβροπα-βαρί,** εὐρωπαϊστί, ὡς Εὐρωπαῖος·‖فرنك —**φρὲνκ-βαρί,** φραγκιστί·‖—سطرنج **ματρὲνζ-βαρί,** ἐν εἴδει ζατρικίου·‖—اوسته **οὐστὰ-βαρί,** ὡς τεχνίτης·‖—صره **σπρα-βαρί,** κατὰ σειράν.

واریت { Τ. **βαρ-ιγὲτ** [λ. βαρδ.] ὄν. περιουσία, ἀγαθά, πλοῦτος·ὀρθότ. وارلق βλ.

واریتلی { Τ. **βαριγετ-λὶ** [λ. βαρδ.] ἐπθ. εὔπορος, πλούσιος.

واریل { Ελ.**βαρίλ,** ὄν.βαρέλιον, βυτίον·βλ.καὶ فوچی § ἐπθ. ὁ ἐν σχήματι βυτίου: چانطه — ἁρυβαλὶς [τσάντα] ἐν σχήματι βυτίου.

واریلجی { Τ. **βαριλ-τζί,** ὄν. ὁ κατασκευαστὴς βαρελλίων, βυτιοποιός· βλ. καὶ فوچیجی .

واریوس { Ελ. **βαριὸς** [ἐκ τοῦ βαρὺς] ὄν. σφῦρα βαρεῖα τῶν λιθοξόων.

واریومرمك { Τ.**βαρὴ-βερμὲκ**[ἐκ τοῦ وارمق καὶ ویرمك]ρμ.οὐδ. μεταβαίνω ταχέως· πηγαίνω καὶ ἔρχομαι, συχνάζω.

واز { Π. **βάζ,** ἐπρ. ὀπίσω, ἀντιστρόφως· βλ. وازکون καὶ باز § προτάσσεται τῶν ρημάτων چکمك ، کچیرمك καὶ کاك βλ.

وازچکمك { Τ.**βαζ-γκετσμέκ,** ρμ.οὐδ. παραιτοῦμαι [τῆ دن]: — سیاحتدن παραιτοῦμαι τοῦ ταξειδίου.

وازکچیرمك { Τ. **βαζ-γκετσιρμέκ,** ρμ.μτδ. κάμνω τινὰ νὰ παραιτηθῇ, κ. νὰ βαζγεστίσῃ, ν' ἀποσυρθῇ [αἰτ. دن] : برینی — سودادن κάμνω τινὰ νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐφέσεως, τῆς ἐπιθυμίας [**σεβτά**].

وازکلمك { Τ. **βαζ-γκελμέκ,** ρμ.οὐδ. ταὐτὸ وازچکمك .

وازکون { Π.ἢ وازگون **βαζ-γκιούν,** ἐπθ.ἀντεστραμμένος, ἀνάποδος, ἀντίξοος: — طالع **τύχη** ἀντίξοος ‖ βλ. بازکون.

وازو { Ιτ. **βάζο** [vaso] ὄν. δοχεῖον ἰδίᾳ τὸ χρησιμεῦον ὡς κόσμημα, κ. βάζο.

واسط { A. **βασὶτ** [ρζ. وسط] ἐπθ. μέσος, διάμεσος, μεσολαβῶν· συνηθέστ. متوسط **μουτεβεσσίτ**·§θ. واسطه **βασιτά**· βλ.

واسطه { A. **βασιτὰ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. μέσον, μεσάζων, μεσολαβῶν: بولق— εὑρίσκω μέσον, ἤτοι ἄνθρωπον νὰ μεσολαβήσῃ· ‖ سیله—βρίσκω διὰ μέσου [**βασιτασίϊλε**] τοῦ Πατριαρχείου·‖سیله— فلانك διὰ μέσου τοῦ δεῖνος·‖—بال **πι-λ-βασιτά,** διὰ μέσου τινός, ἐμμέσως· ἀντίθ. طوغریدن **τογρουτὰν τογρού,** κατ' εὐθεῖαν, ἀμέσως·‖ز—**βασιτασήζ,** ἄνευ μέσου· ‖ — افندیلی ... بونی بکا تبلیغ ایچون ایلمش μετεχειρίσθη [ἐποίησε] τὸν δεῖνα ὡς μέσον ὅπως μοὶ κοινοποιήσῃ τοῦτο·‖اولق— γίνομαι μέσον, μεσολαβῶ· ‖ اولانلر—ارهده οἱ μεσολαβοῦντες ἐν τῷ μεταξὺ [διὰ τὴν ὑπόθεσιν]· ‖ [δοτ.] : مستقله ، — بالونلرك سیر و حرکتی تأمینه ὄργανον ὅπερ θὰ ἦ τὸ μόνον μέσον[**βασιτάϊ μουστακπλλὲ**] πρὸς ἐξασφάλισιν

τὸ πρᾶγμα·‖— ال فی **ϕὶ-λ-βακῆ'**, τφόντι· § θ. واقعه: ← اشعارات **ἰσ'αράτι βακη'ά**, αἱ γενόμεναι γραπταὶ ἀνακοινώσεις [**ἰσ'αράτ**]· βλ. واقع.

واقعا } A. **βάκη'-α**, ἐπρ. τῷ ὄντι, πράγματι, ναὶ μέν: — بالکز بك طاتلیدر اما یورکسز آجیدر سرت و دیلکز ناز ایدر ναὶ μὲν τὸ μέλι ὑμῶν εἶναι γλυκύτατον, ἀλλ' **ἔμμα** ἡ καρδία ὑμῶν εἶναι σκληρὰ καὶ ἡ γλῶσσα πικρά.

واقعه } A. **βακη'ὰ** [θ. τοῦ واقع] ὄν. θ. γεγονός, συμβάν, περιστατικόν, ἐπεισόδιον: — . . . نام بر قز ایله اره‌سنده جریان ایدن بر ἐπεισόδιον λαβὸν χώραν [**ὄζερεγμὰν ἐὲν**] μεταξὺ μιᾶς κόρης ὀνόματι . . . καὶ αὐτοῦ·‖ •— بو —نك اهمیت غریبه ἐπεισόδιον παράδοξον· ‖ عظیمه‌سی واردر τὸ γεγονὸς τοῦτο ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα [**ἐχεμμιγέτ**]·§ ἡ δευτέρα παρουσία· ‖ — سورة ال **σούρετου-λ-βακη'ά**, τίτλος κεφαλαίου τοῦ Κορανίου· § ὄνειρον: دون کیجه کوردم بر —χθὲς τὴν νύκτα εἶδον ἓν ὄνειρον·§ πλθ. وقایع **βεκαῖ** καὶ واقعات **βακη'άτ.**

واقف } A. **βακηὸ** [ἐκ τοῦ وقوف] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ εἰδώς, ὁ ἐπιστάμενος, ὁ γνώστης, εἰδήμων, πληροφορημένος, ὁ ἔχων γνῶσιν, κάτοχος: ← امور ὁ εἰδὼς τὰς ὑποθέσεις, τὰ πράγματα·‖ ← احوال ὁ εἰδὼς τὴν κατάστασιν, τὰ πράγματα·‖[δοτ.]:— ترکجه لسانه εἰδήμων τῆς τουρκικῆς·‖Ρμ. اولق — οἶδα, γινώσκω, εἶμαι πληροφορημένος, ἔχω γνῶσιν, κατέχω[δοτ.]: اولملی حاکم مسائل فقهیه و اصول محاکمه‌یه — ὁ δικαστὴς πρέπει νὰ ᾖ γνώστης τῶν ἱερονομικῶν ζητημάτων [**μεσαῖλι φηκχιγὲ**] καὶ τῆς δικονομίας [**οὐσοῦλι μουχακεμέ**]· ‖ مؤلفك احوال — اوللی روحیه‌سنه وتحسساته πρέπει νὰ γινώσκῃ τὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν [**ἀχβάλι ρουχιγὲ**] καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ συγγραφέως [**μου'ελλιφ**]· § [ἐκ τοῦ وقف] ὄν. ἀφιερωτής, ἱδρυτὴς βακουφίου, ἤτοι ἀγαθοεργοῦ καθιδρύματος, ὁ ἀφιερώσας χρήματα, ἢ κτήματα δι' ἀγαθοεργὸν σκοπόν: ← شرط **ὰάρτι βακηφ**, ὁ ὅρος τὸν ὁποῖον ἔθηκεν ὁ ἀφιερωτής· § ὁ ἱστάμενος ἐπὶ ποδὸς κατὰ τὴν θρησκευτικὴν διατύπωσιν, ἣν ποιοῦσιν ἐν Μέκκᾳ οἱ Μουσουλμᾶνοι προσκυνηταὶ καὶ ἥτις καλεῖται وقوف **βακφέ**· § θ. واقف.

واقفانه } Π. **βακηφ-ανέ**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἢ ἁρμόζων εἰδότι, ἐπισταμένῳ, γνώστῃ κτλ. βλ. προηγ.: ← فکر ἰδέα ἀνθρώπου

وافر } A. **βαφὶρ** [ρζ. وفر, βλ. وفرت] ἐπθ. ἄφθονος, πολύς, πολυάριθμος: مال — πολλὴ περιουσία ‖ عسکر — πολὺς στρατός· ‖ ← بحر **ὰάχρι βαφίρ**, μέτρον στίχου, ἐν ᾧ ἐπαναλαμβάνεται ἑξάκις τὸ μέτρον مفاعلتن **μουφα'άλετουν**·§θ. وافره.

وافی } A. **βαφὶ** [ρζ. وفاء] ἐπθ. ἐπαρκής, ἱκανός, ἀρκετὸς [συνών. کافی]: ← مقدار ποσὸν ἱκανόν ‖ —در احتیاجاته کافی و ἱκανὸν καὶ ἐπαρκὲς διὰ τὰς ἀνάγκας, ἤτοι ἐπαρκέστατον § ὁ πιστὸς εἰς τὸν λόγον, εἰς τὰς ὑποσχέσεις του·§θ. وافیه.

واقع } A. **βακῆ'** [ρζ. وقع, βλ. وقوع] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ πίπτων, ὁ συμβαίνων, ὁ λαβὼν χώραν, γενόμενος, πραγματικός, ὁ ὑπάρχων, ὁ κείμενος: اوزرینه اشعار← συνεπείᾳ τῆς γενομένης γραπτῆς ἀνακοινώσεως [**ἰσ'άρ**]· ‖— حکم← ἀπόφασις γενομένη, ἐκδοθεῖσα·‖ فناوده —بر باب مکتب ← μία σχολὴ κειμένη ἐν Φαναρίῳ ‖ امر← **ἔμρι βακῆ'**, ὑπόθεσις λαβοῦσα χώραν, γεγονὸς τετελεσμένον: حالی المشدر معاهده امر← ἡ συνθήκη ἔλαβε τὴν κατάστασιν γεγονότος τετελεσμένου, ἤτοι εἶναι γεγονὸς τετελεσμένον·‖← **γάϊρι βακῆ'**, ἀνυπόστατος.‖Ρμ. — اولق **πίπτω**, συμβαίνω, γίνομαι, ὑπάρχω, κεῖμαι: اولمشدر —به مثالده صفتلر مسند الیه ἐν τῷ παραδείγματι τούτῳ τὰ ἐπίθετα κεῖνται [ἐπέχουσιν θέσιν]ὡς ὑποκείμενον [**μουσνέτουν ιλέϊχ**]· ‖ اعتراضات صورت مدافعه‌ده —اولدقجه ἐνστάσεις αἵτινες θὰ γίνωσιν ἐν εἴδει ἀπολογίας [**σουρέτι μουταφαὰ-τά**], ἤτοι πρὸς ὑπεράσπισιν· ‖ بر اعترافی عادتا بر صورت غیر اختیاریه‌ده —اولدی ἡ ὁμολογία αὐτοῦ αὕτη [**ιτιραφ-ὶ**] ἐγένετο σχεδὸν ἀκουσίως [**σουρέτι γάϊρι-ιχτιαριγὲτέ**]· ‖ تاریخ سنده کوره ایقاع جرمدن برو مرور زمان - اولمش χρονολογίαν τοῦ ἐγγράφου, ἀπὸ τῆς διαπράξεως τοῦ ἐγκλήματος [**ικάϊ ὄζουρουμτὲν πεϊ**] ἐγένετο [ὑπάρχει] παραγραφὴ [**μουροῦρι ζεμάν**]·‖— ... یتنده ملاقات اولدی ἔλαβε χώραν συνέντευξις μεταξύ ..‖— مرور زمان اولان دعوانك عدم ἡ ἀπόρριψις [**ἀτέμι ιστιμὰ'**] τῆς ἀγωγῆς, ἐν ᾗ ὑπάρχει παραγραφὴ [**μουροῦρι ζεμάν**], εἶναι ἀπόλυτος [**μουτλάκ**]·§ ὄν. γεγονός, πρᾶγμα: صورت اشتکالری صحته مقرون و —ه مطابق ایسه ἐὰν τὰ παράπονα αὐτῶν ὦσιν ἀληθῆ [**σηχχατὲ μακροὶν**] καὶ σύμφωνα [**μουταπὴκ**] πρὸς

τῆς πορείας τῶν ἀεροστάτων·‖ قرلانمجلری مواقع ← اتخاذ ایتمك — ἀεροπλάνων διαφόρων μεταχειρίζομαι [**ἰττιχὰζ**] τὰς χελιδόνας ὡς μέσον συνεννοήσεως [**μουχαπερὰτ**]μεταξὺ διαφόρων θέσεων·‖ قولرانمق — مشروباتدر τὸ εὐκολώτερον μέσον πρὸς διάδοσιν τῆς χολέρας εἶναι τὰ ποτὰ [**μεσρουπάτ**]· § [ἰατ.] τὸ πρὸς ἕνωσιν ἑτέρων σωμάτων μεσολαβοῦν· σῶμα παρεντιθέμενον ἵνα διευκολυνῃ τὴν διάλυσιν ἄλλου· § πλθ. وسائط **βεσαῖτ**, βλ.

واسع } A. **βασὴ'** [ρζ. وسعت ، وسع] ἐπθ. εὐρύς, πλατύς, εὐρύχωρος, ἐκτεταμένος [κυρ. μτφ.]: طریق—ὁδὸς εὐρεῖα ‖ میدان— εὐρεῖα πλατεῖα· ‖ اوطه— δωμάτιον εὐρύ·‖ بر— κατὰ τρόπον εὐρύν ‖ زمین تدقیق ایله ἐν εὐρὺ ἔδαφος ἐξετάσεως [**ζεμίνι τετκήκ**]· ‖ معنایه حمل ایتمك — تعبیری اك ἀποδίδω [**χὰμλ**] τὴν ἔκφρασιν εἰς τὴν εὐρυτέραν σημασίαν [**μα'νά**]· § θ. واسعه.

واشاق } T. **βασὰκ** [βλ. وشق] ὄν. λύγξ, ρῆσος [τετράπουν καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ γούνωμα]: ← مستو— ρῆσος Ρωσσικὴ [γούνωμα].

واصب } A. **βασὴπ** [ἐκ τοῦ وصوب] ἐπθ. ἀναγκαῖος, διαρκής, μόνιμος, σταθερός.

واصف } A. **βασηφ** [ρζ. وصف] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ περιγράφων ἢ χαρακτηρίζων, ἤτοι ὁρίζων τὰ προσόντα καὶ τὰς ἰδιότητας προσώπου τινός, ἢ πράγματος, ὁ ποιῶν περιγραφάς, ἀφηγούμενος, ὁ ἐπαινῶν, ἐγκωμιάζων, ἐπαινέτης·§ ὄν. κ. ἀνδρός: دیوانی —συλλογὴ ποιημάτων τοῦ Βασήφ· § θ. واصفه.

واصل } A. **βασὴλ** [ρζ. وصول βλ. وصل]μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ φθάς, ἀφιχθείς, ὁ συνενωθεὶς μετὰ τοῦ ἀντικειμένου τῶν πόθων αὐτοῦ, ἤτοι ἐπιτυχών.‖ Ρμ. اولق—φθάνω, ἀφικνοῦμαι, ἐπιτυγχάνω [δοτ.]: اولق—شهره φθάνω εἰς τὴν πόλιν·‖اولق — حد بلوغه φθάνω τὸ ὅριον τῆς ἐνηλικιότητος [**χάττι πουλούγ**]·‖اولق—کبنه φθάνω εἰς τὸν ἀστράγαλον τοῦ ποδός, μτφ. ἐξισοῦμαι εἰς τὰ προτερήματα, τὰς ἀρετάς, εἶμαι ἐφάμιλλος· ‖ مکتوب—دست اعزاز اولق ἡ ἐπιστολὴ φθάνει εἰς τὴν χεῖρα τῆς τιμῆς [**ἐέστι ἰζάζ**], ἤτοι κομίζομαι εὐσεβάστως τὴν ἐπιστολήν·‖— سمع عاجزی اولدی **βασήλι σεμ'ι ἀδζιζὶ ὀλτοῦ**, ἔφθασεν εἰς τὴν ταπεινὴν ἀκοήν μου·‖ وفاتی . . . سمع تأثر عالی اولدی—**βεφατὶ βασήλι σέμ'ι τεεσσοὺρι ἀλὶ ὀλτοῦ**, ὁ θάνατος τοῦ . . . ἔφθασεν εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀκοὴν τῆς θλίψεως, ἤτοι ἡ Α. Α. Μ. μετὰ θλίψεως ἤκουσε τὸν θάνατον τοῦ . . .‖ سر منزل مرام اولق — **βασήλι σερ-μενζίλι μεραὰμ ὀλμάκ**, φθάνω εἰς τὸ τέρμα τοῦ σκοποῦ, τοῦ σκοπουμένου, ἤτοι ἐπιτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, τοῦ ποθουμένου· § πλθ. واصلین **βασηλὶν**·§ θ. واصل.

واصی } A. **βασὴ** [ἐκ τοῦ وصیت] μτχ. ἐν. καὶ ὄν. ὁ ποιῶν, ἢ ἀφίνων διαθήκην, διαθέτης· συνηθέστ. موصی **μουσή**· § θ. واصیه.

واضح } A. **βαζὴχ** [ρζ. وضح βλ. وضوح] ἐπθ. σαφής, ἐναργής, φανερός, πρόδηλος: دلیل— و برهان لایح ἀπόδειξις ἐναργὴς καὶ τεκμήριον σαφές· ‖ —صورتده κατὰ τρόπον σαφῆ, ἤτοι σαφῶς· ‖ آشکار — πρόδηλον καὶ φανερόν· § θ. واضحه §πλθ. واضحات.

واضحات } A **βαζηχ-ὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. πράγματα σαφῆ, ἐναργῆ, πρόδηλα, πανθομολογούμενα.

واضع } A. **βαζὴ'** [ρζ. وضع] ἐπθ. ὁ τιθείς, ὁ βάλλων, ὁ ἱδρύων [δοτ.]: امضا ← - ὁ τιθεὶς ὑπογραφήν, ὑπογράφων·‖قانون ← ὁ νόμους τιθείς, νομοθέτης·‖اسم ← ὁ τιθεὶς ὄνομα, ὀνομάζων· § 0. واضعه.

واطوز } Ελ. **βατόζ**, ὄν. βάτος, εἶδος ἰχθύος ὡς ἡ ρίνη, κ. ρίνα.

واعظ } A. **βα'ὴζ** [ρζ. وعظ] ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ κηρύττων καὶ νουθετῶν, ὁ ἀπ' ἄμβωνος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κηρύττων, ἱεροκήρυξ· § πλθ. واعظین **βα'ηζίν**.

واعظلق } T. **βα'ηζ-λήκ**, ὄν. τὸ ἔργον τοῦ ἱεροκήρυκος.

واغون } 'Αγ. **βαγὸν** [wagen] ὄν. ἅμαξα σιδηροδρομική.

وافتیز } Ελ. **βαφτίζ**, βλ. ἐπόμ.

وافتیس } Ελ. **βαφτίς**, ὄν. βάπτισις, βάπτισμα [ἀρθ. تعمید]: بابایی ἢ آتایی — ὁ, ἡ ἀνάδοχος [νουνός, ἢ νουνά].‖ Ρμ. ایتمك — صاغدیج βαπτίζω [αἰτ.]·‖اولق—βαπτίζομαι·‖βλ.

وافد } A. **βαφὶ'**, ἐπθ. καὶ ὄν. ἄγγελος, ἀπεσταλμένος, ἐπίτροπος πληρεξούσιος [σπν.]·§[ἀνατ.]παρειαῖος μῦς, βυκανιστὴς [εἷς τῶν μυώνων τοῦ στόματος]·§θ. وافده : — عضلهٔ **ἀϲαλέϊ βαφιτέ**, μῦς βυκανιστής· συνών. مبوق.

وافدی } A. **βαφὶτ-ί**, ἐπθ. [ἀνατ.]: — پلموی παρειοφαρυγγικός·§θ. وافدیه.

ἐπισταμένου· || — سعی προσπάθεια ἀνθρώπου ἐπισταμένου·|| تتبع و تدقیق وقوعات — ἐπισταμένη μελέτη [τετεπποῦ'] καὶ ἐξέτασις τῶν γεγονότων.

واقواقلامق Τ. βακβακ-λαμὰκ [ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ βατράχου واق] ῥμ. οὐδ. κοάζω : — قوربغه ، اوردك ἡ νῆσσα καὶ ὁ βάτραχος κοάζουσι·||βλ. وقواق καὶ وقوقه .

واقی Α. βακὴ [ἐκ τοῦ وقایه] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ προφυλάττων, ὑπερασπίζων, προστατεύων § [ἰατ.] προφυλακτικός §θ. واقیه .

والا Π. βαλά, ἐπθ. ὑψηλός, ἔξοχος, μέγας: ذات —لری ζάτι βαλαλαρί, τὸ ἔξοχον Ὑμῶν πρόσωπον, ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης ||شان— βαλὰ-σάν, καὶ جاه— βαλὰ-δζάχ, ἔξοχος τὴν θέσιν καὶ τὴν περιωπήν· || قدر— βαλὰ-κάτρ, ὁ λίαν ἐκτιμώμενος, ἔξοχος.

والا Α. βὲ ἴλλα [συνθ. ἐκ τῶν συνδ. و καὶ الا] ἐπρ. εἰ δὲ μή, ἄλλως, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει: فلا— βὲ ἴλλα φε-λά, ἄλλως ἀδύνατον.

والحاصل Α. βὲ-λ-χασὴλ [ἐκ τοῦ συνδ. و τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. حاصل] ἐπρ. ἑνὶ λόγῳ, συνελόντι εἰπεῖν· βλ. حاصل ، الحاصل .

والد Α. βαλὶτ [ἐκ τοῦ ولادت, ῥζ. ولد] μτχ. ἐν. καὶ ὄν. ὁ γεννῶν, γεννήτωρ, πατήρ: ماجد کثیر المحامد حضرت پادشاهی — βαλίτι μαδζίτι κεσίρου-λ-μεχαμίτι χαζρέτι πατισαχί, ὁ ἔνδοξος καὶ κλεινὸς πατὴρ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου· § [βοτ.] زهر — βαλίτι ζέχρ, ἀνθογόνος [κάλυξ]·||ورق— βαλίτι βεράκ, φυλλογόνος [κάλυξ]·§ θ. والده· βλ. § δυϊκ. والدین βαλιτέϊν, καὶ والدان βαλιτὰν βλ.

والدان Α. βαλιτάν, ταὐτὸ والدین βλ.

والده Α. βαλιτέ, [θ. τοῦ والد] ὄν. θ. μήτηρ : محترمه — σεβαστὴ μήτηρ· || سلطان علیة الشان افندمز حضرتلری — βαλιτὲ σουλτὰν ἀλίγετου-σ-σὰν ἐφένdιμιζ χαζρετλερί, ἡ Α. Β. Υ. ἡ βασιλομήτωρ [τοῦ Σουλτάνου]· || —اوکی ὄβέϊ βαλιτέ, μητρυιά ||—قاین πενθερά.

والده‌جغز Τ. βαλιτε-δζηγάζ, ὄν. ὑποκ. ἀγαπητὴ μήτηρ, κ. μητερίτσα: —م βαλιτεδζηγαζήμ, μητερίτσα μου !

والدین Α. βαλιτ-έϊν [δυϊκ. τοῦ والد βλ.] ὄν. οἱ γονεῖς, ἤτοι ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ· συνών. ابوین .

والسلام Α. βέ-σ-σελὰμ [σύνθ. ἐκ τοῦ συνδ. و τοῦ ἄρθρ. ال καὶ τῆς λ. سلام] ἐπρ. καὶ ἐπὶ τούτοις εἰρήνη, χαῖρε·§ἰδοὺ τὸ ὅλον, ἑνὶ λόγῳ, τετέλεσται, ἤτοι δὲν ἔχω ἄλλο νὰ εἴπω, νὰ προσθέσω.

والله Α. βά-λλαχι, ἢ βάλλαχ [ἐκ τοῦ μορ. و καὶ τῆς λ. الله] ἐπρ. μὰ τὸν Θεόν : العظیم — βάλλαχι-λ-ἀζίμ, μὰ τὸν ὕψιστον Θεόν· βλ. بالله καὶ تالله .

واله Α. βαλὶχ [ῥζ. وله] ἐπθ. ἐξεστηκώς, ἐκστατικός, ἔκπληκτος, παραζαλισμένος, ἐμβρόντητος, ἐνεός, τεθορυβημένος: و حیران — βαλὶχ βὲ χαϊράν, ἔκπληκτος καὶ ἐκστατικός.

والهانه Π. βαλιχ-ανέ, ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἢ ἁρμόζων ἐκστατικῷ, ἐκπλήκτῳ κτλ. βλ. واله : نظر — ὄμμα [ναζὰρ] ἐκπλήκτου ἀνθρώπου· || — افاده λόγος ἀνθρώπου ἐκπλήκτου· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει ἐκπλήκτῳ κτλ. : — تماشا ایتمك θεῶμαι μετ' ἐκπλήξεως.

والی Α. βαλὶ [ἐκ τοῦ ولایت, ῥζ. ولی] ὄν. γενικὸς διοικητὴς νομοῦ, νομάρχης, κ. βαλῆς [τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο نائب الملك ναϊπου-λ-μελίκ, ἢ نائب السلطنة ναϊπου-σ-σαλτανά, ἢ ایالت بکلر بکیسی ἐγιαλὲτ πεηλὲρ πεησή, والی δὲ ἐλέγετο ὁ φρούραρχος τῆς πόλεως· ἐν τῇ Περσίᾳ ἐκαλεῖτο فرمان فرما φερμὰν φερμά, ἐν δὲ τῇ Ἰνδίᾳ سپهدار σιπεχ-τάρ]· || ولایت — ὁ γενικὸς διοικητὴς τοῦ νομοῦ·|| پاشا حضرتلری — ἡ Α. Ε. ὁ Νομάρχης·|| سلانیك — والاشانی ὁ κλεινότατος [βαλὰ-σανί, οὗ τὸ κλέος μέγα] Νομάρχης Θεσσαλονίκης· § πλθ. ولات βουλάτ.

والیلك Τ. βαλι-λίκ, ὄν. τὸ ἀξίωμα, ἢ ἡ θέσις τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ, τοῦ νομάρχου: بروسه — ی ἡ θέσις γενικοῦ διοικητοῦ Προύσης· § ἐπαρχίᾳ διοικουμένη ἢ ἀξία νὰ διοικῆται ὑπὸ γενικοῦ διοικητοῦ.

وام Π. βάμ, ὄν. χρέος, ὀφειλὴ [σπν.]· βλ. وامكذار ، وامدار ، وامخواه .

وامانده Π. βα-μαντέ, ἐπθ. ὑπολειπόμενος, καθυστερῶν.

وامپیر Τ. βαμπίρ, ὄν. εἶδος μεγάλης νυκτερίδος [یاراسه]· § ἔμπουσα, μορμολύκειον, φάσμα, βρυκόλακας, κ. στοιχειό· βλ. جادی ، خورتلاق .

وامخواه Π. βαμ-χάχ, ἐπθ. ὁ ἀπαιτῶν τὰ ὀφειλόμενα.

وامدار Π. βαμ-τάρ, ἐπθ. χρεώστης.

وامق Α. βαμὶκ [ῥζ. ومق] ἐπθ. ὁ ἐρῶν περιπαθῶς, ἐραστὴς ἔνθερμος §θ. وامقه.

وامكذار Π. βὰμ-γκιουζάρ, ἐπθ. ὁ ἀποτίων τὸ χρέος, τὴν ὀφειλήν.

واو Α. βάβ, ὄν. θ. ὄνομα τοῦ γράμματος و : عاطفه — βάβι ἀτηφέ, ὁ συμπλεκτικὸς βάβ, ἤτοι ὁ σύνδεσμος و = καί· || سیاقت واوی کبی ὡς τὸ γράμμα و τῆς γραφῆς σιακάτ, ἤτοι πρᾶγμα στρεβλόν ||طرفده واقع اولمق — κεῖμαι εἰς τὸ μέρος τοῦ و , ἤτοι ὑποστήριξις.

واوی Α. βαβ-ί, ἐπθ. ὁ τοῦ γράμματος βὰβ [γραμ.]: ناقص — νακήσι βαβί, ἐλλειπτικὸν οὗ τὸ τρίτον ῥιζικὸν γράμμα εἶναι و, ὡς خلو χοὺλβ] [ἀντίθ. یائی γιαΐ]· § θ. واویه.

واویلا Α. βα-βεϊλὰ [ἐκ τοῦ μορ. وا καὶ ویلا] ἐπφ. φεῦ! οἴμοι : نه‌در بو مصیبتلر — οἴμοι! τί εἶναι αἱ συμφοραὶ αὗται! § ὄν. κραυγὴ φρίκης, ἀπελπισίας, ὀδύνης, ὀδυρμός: —ی ایتمك — ἢ قوپارمق βάλλω κραυγὴν ἀπελπισίας, ὀδύρομαι κραυγάζων ὀδυνηρῶς·||قوپمق— ἐκρήγνυται κραυγή, θρῆνος, κλαυθμός.

واه Π. βάχ, ἐπφ. ἄχ! κρῖμα!: پدرم — ἄχ! πάτερ μου!|| بیلمم — κρῖμα! δὲν ἠξεύρω· || — — βάχ, βάχ, κρῖμα! κρῖμα! || βλ. ایواه εϊβάχ·§ὄν. στεναγμός, λύπη: آه — ایله وقتنی کچیرمش διῆλθε τὸν καιρόν του μὲ τὸ ἄχ καὶ μὲ τὸ βάχ, ἤτοι μὲ λύπας καὶ μὲ ἀναστεναγμούς.

واهب Α. βαχὶπ [ῥζ. وهب βλ. هبه] μτχ ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ δωρῶν, ὁ δωρούμενος, δοτήρ : الآمال — βαχίπου-λ-ἀμάλ, ὁ δοτὴρ τῶν πόθων, καὶ العطایا — βαχίπου-λ-ἀταγιά, ὁ δοτὴρ τῶν ἀγαθῶν [ἐπίθετα τοῦ Θεοῦ] § [νομ.] δωρητής· ἀντίθ. موهوب له μεβχούπουν λέχ, ὁ πρὸς ὃν γίνεται ἡ δωρεά, δωρεοδόχος· βλ. موهوب .

واهم Α. βαχὶμ [ῥζ. وهم] μτχ. ἐν καὶ ἐπθ. ὁ φανταζόμενος, ὁ πλάττων κατὰ φαντασίαν·§ θ. واهمه : — قوه κουββέϊ βαχιμέ, ἡ δύναμις τῆς φαντασίας, φαντασία ἰδίᾳ φοβερῶν καὶ δυσαρέστων· βλ. خیال ، مخیل· καὶ واهمه .

واهمه Α. βαχιμὲ [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. φαντασία, ἡ δύναμις τοῦ φαντάζεσθαι, τοῦ πλάττειν κατὰ φαντασίαν ἰδίᾳ φοβερὰ καὶ δυσάρεστα: غالب —سی — οὗ ἡ φαντασία μεγάλη, εὐφάντασTος.

واهن Α. βαχὶν [ῥζ. وهن] ἐπθ. ἄτονος, ἐξησθενημένος, ἀσθενής, ἀδύνατος [ἰατ.]· § θ. واهنه .

واهی Α. βαχὶ [ῥζ. وهی] ἐπθ. μάταιος, κενός, ἀβάσιμος, ἀνάξιος προσοχῆς: عذر — πρόφασις ματαία· § θ. واهیه : اعذار— ἀζάρι βαχιγέ, προφάσεις μάταιαι, ἀβάσιμοι·|| افكار — ἰδέαι [ἐφκιὰρ] μάταιαι, ἀνάξιοι προσοχῆς· || اعتراضات — ἐνστάσεις [ἰτιραζὰτ] μάταιαι· § πλθ. واهیات πράγματα κενά, ἀβάσιμα.

وای Π. βάϊ, ἐπφ. [λύπης, πόνου] φεῦ! οἴμοι! οὐαί ! κ. ἀλλοίμονον!: باشنه — βάϊ πασηνά, ἢ حالنه — βάϊ χαληνέ, οὐαὶ αὐτῷ! ἀλλοίμονον εἰς αὐτόν, εἰς τὰ χάλια του· || — باشمزه ἢ حالمزه — οὐαί, ἢ ἀλλοίμονον εἰς ἡμᾶς ! § ἐπφ. [ἐκπλήξεως, θαυμασμοῦ, χαρᾶς]: سن — هیچ بر مکتوب آلمدکمی τί ! ἐσὺ καμμίαν ἐπιστολὴν δὲν ἔλαβες; || چهره‌سی دکشدی بو نه — ὤ ! μετεβλήθη τὸ πρόσωπόν του ! τί τοῦτο; ||كتابمی — ضایع ایتدم ὤ ! ἔχασα τὸ βιβλίον μου! ||افندم — خوش کلدیکز ὤ! κύριε καλῶς ὡρίσατε!||سزمیسکز — ὤ! ὑμεῖς εἶσθε ;

وایه Π. βαγέ, ὄν. μερίς, μερίδιον, κλῆρος, μετοχή· ἐν συνθέτοις ὀνόμασιν ἀντιστοιχεῖ τοῖς ἐν τῇ ἑλληνικῇ συνθέτοις ἐκ τῆς λέξεως φίλος· ὡς — معارف με'αρίφ-βαγέ, φιλόμουσος [κ. λ. ἔνθα αἱ μοῦσαι, ἢ τὰ γράμματα ἔχουσι μετοχήν]: سایهٔ معارف — حضرت پادشاهیده σαγέϊ μεαριφ-βαγέϊ χαζρέτι πατισαχιτέ, ὑπὸ τὴν φιλόμουσον αἰγίδα τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου·|| سایهٔ معدلت — حضرت شهریارده ὑπὸ τὴν φιλοδίκαιον [μα'τελετ-βαγὲ] αἰγίδα τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου[σεχριγιαρί]·|| سایهٔ احسان — حضرت ملكدارده ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν [ἰχσὰν-βαγὲ] αἰγίδα τῆς Α.Α.Μ. τοῦ Σουλτάνου [μιλκ-ταρί] || سایهٔ مراحم — حضرت تاجدارده ὑπὸ τὴν φιλεύσπλαγχνον [μεραχὶμ-βαγέϊ] αἰγίδα τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου [ταδζταρί]· βλ. καὶ بیوایه ، وایه‌مند ، وایه‌دار .

وایه‌دار Π. βαγε-τάρ, ἐπθ. εὐμοιρήσας, ὁ λαβὼν κλῆρον, μετοχήν, μέτοχος, κοινωνός : من و مسار — βαγετάρι μὲνν οὐ μεσάρρ, ὁ εὐμοιρήσας, ἡ μέτοχος εὐεργεσίας καὶ ἀγαλλιάσεως·||افتخار — βαγετάρι ἰφτιχάρ, μέ-

τοχος καυχήσεως ‖ اولق —شرف —εὐμοιρῶ, ἢ ἀξιοῦμαι τιμῆς [ἀερέᾠ]· βλ. ἐπόμ.

وايه‌مند Π. **βαγε-μέν-ε,** ἐπθ μέτοχος, εὐμοιρήσας, κοινωνός, βλ προηγ.: —سرور و حبور μέτοχος χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως **[σουροὺρ οὺ χουπούρ]**· ‖ —نصاب مرحمت μέτοχος τοῦ βαθμοῦ τῆς εὐσπλαγχνίας, ἤτοι ἀξιωθεὶς εὐσπλαγχνίας.

وباء A. **βε‡ά,** ὄν. ἐπιδημία· συνων. ‡ῷ مرض مستولی **μαράζι μουσταβλί** §πανώλης, λοιμός, κ. πανοῦκλα· συνών. ‡ῷ طاعون **τα'ούν:** وقوعاتی — κρούσματα πανώλους· ‖ یه مصاب — اولمق προσβάλλομαι ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ· ‖ نجه خانه‌لری هپا اینمدر πολλὰς οἰκογενείας· §πλθ. اوبا **ἐβ‡ὰ** καὶ اوبه **ἐβ‡ιέ.**

وبال A. **βε‡άλ,** ὄν. βλάβη, ζημία· ἁμαρτία· συνέπεια λυπηρὰ καὶ ὀλεθρία· εὐθύνη ἠθικὴ προερχομένη ἕνεκα ἐγκλήματος, ἢ ἀδικήματος: ی یونه —**βε‡αλὶ ‡ογιουνουνά,** ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν λαιμόν του, ἂς ὄψεται.

وباللی T. **βε‡αλ-λί,** ἐπθ. ὁ φέρων τὴν ἁμαρτίαν, ἤτοι τὴν εὐθύνην ἐγκλήματος, ἢ ἀδικήματος· βλ. προηγ.

وبالی T. **βε‡α-λί,** ἐπθ. ὁ προσβληθεὶς ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ, πανώλους, λοιμόβλητος, κ. πανουκλιασμένος.

وبائی A. **βε‡α-ῖ,** ἐπθ. ἐπιδημικός λοιμικός· § θ. وبائیه **βε‡αϊγέ.**

وبر A. **βε‡έρ,** ὄν. θρὶξ καμήλου, λαγωοῦ, ἀλώπεκος· χνοῦς φύλλων, φυτῶν, ὡς ὁ τῆς κνίδης κτλ [βοτ.]· § πλθ. اوبار **ἐβ‡άρ.**

وبری A. **βε‡ερ-ί,** ἐπθ. χνοώδης [βοτ.]· §θ. وبریه.

وتائر A. **βεταῖρ,** πλθ. τοῦ وتیره βλ.

وتد A. **βετέ‡,** ὄν. πάσσαλος· τ. قازیق· §μέρος τοῦ ποδὸς συνιστάμενον ἐκ δύο συλλαβῶν ἐν τῇ προσῳδίᾳ· § πάσσαλος [χωρομετρικός]· § [ἀνατ.] σφηνοειδὲς ὀστοῦν, συνών. تڤ وتدی عظم **ἄζυγι βετε‡ί-**§ πλθ اوتاد **ἐβτά‡,** βλ.

وتدی A. **βετε‡-ί,** ἐπθ. [βοτ.] κάθετος [ρίζα]· § [ἀνατ.] ὁ τοῦ σφηνοειδοῦς ὀστοῦ· ‖ جداری ، — **βετε‡ὶϊ ὄζι‡αρί,** σφηνοβρεγματικός· ‖ جناحی ، جنکی — **βετε‡ὶϊ ὄζεναχὶϊ χανεκί,** περισταφυλίτης μῦς ὁ ἐξωτερικός, προσκεκολλημένος εἰς τὴν πτερυγοειδῆ ἀπόφυσιν τοῦ σφηνοειδοῦς ὀστοῦ καὶ τῆς ὑπερῴας ‖ جاجی ، — **βετε‡ὶϊ χηδζαδζί,** σφηνοκογχικός· ‖ جنکی ، — **βετε‡ὶϊ χανεκί,** περισταφυλίτης μῦς ὁ ἐσωτερικός· ‖ شوکی ، — **βετε‡ὶϊ σεβκί,** ὁ ἀναγόμενος εἰς τὴν ἄκανθαν τοῦ σφηνοειδοῦς ὀστοῦ· ‖ ، — **βετε‡ὶϊ σουϊγῆ,** σφηνοκροταφικός· ‖ ، — **βετε‡ὶϊ ‡εκκί,** σφηνοσιαγονικός· § θ وتدیه.

وتر A. **βετέρ,** ὄν. χορδὴ τόξου· χορδὴ μουσικοῦ ὀργάνου· χορδὴ [γεωμ.]· قائمه — **βετέρι καϊμέ,** ἡ قائمهٔ زاویهٔ — **βετέρι ζαβιγέϊ καϊμέ,** ὑποτείνουσα [γεωμ.]· § [ἀνατ.] τένων· عریض — **βετέρι ἀρίζ,** ἀπονεύρωσις, ἔκτασις τένοντος· ‖ عریض حرقی فخذی — **βετέρι ἀρίζι χαρκαφὶϊ φαχζί,** ὁ τῆς ἀπονευρώσεως τοῦ μηροῦ, ἢ ὁ τῆς ἐκτάσεως τοῦ τένοντος τοῦ μηροῦ· § πλθ. اوتار **ἐβτάρ.**

وتر A. **βιτίρ,** ὄν. ἕν καὶ μόνον πρᾶγμα· § ὄνομα προσευχῆς μωαμεθανικῆς καλουμένης καὶ صلاة الوتر **σαλάτου-λ-βιτίρ** §πλθ. اوتار **ἐβτάρ.**

وتری A. **βετερ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸν τένοντα [ἀνατ.]· § θ. وتریه.

وتیره A. **βετιρέ,** ὄν. θ. τρίβος, ὁδός· τάξις, κανών, τρόπος: سلامت ، — نجات ἢ ὁδὸς τῆς σωτηρίας· ‖ وتیرة الاجمال علی **ἀλλὰ βετίρετι-λ-ιδζμάλ,** κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς περιλήψεως, ἤτοι περιληπτικῶς· § [ἀνατ.] διάφραγμα τῆς ρινός· § πλθ. وتائر **βεταῖρ.**

وثاق A. **βισάκ,** ὄν. δεσμὸς ἰσχυρός· συνθήκη, ὅρκια, σύμβασις· βλ. میثاق.

وثائق A. **βεσαϊκ,** πλθ. τοῦ وثیقه βλ.

وثب A. **βέσ‡,** ῥ. ἀφ. τὸ πηδᾶν, τὸ ποιεῖν ἅλματα· συνών. ‡ῷ **βουσούτ.**

وثبان A. **βεσ‡άν,** ταὐτὸ προηγ.

وثبه A. **βεσ‡έ,** ὄν. θ. ταὐτὸ وثب § πλθ. **βεσε‡άτ.**

وثقا A. ἢ وثق **βουσκὰ** [θηλ. τοῦ اوثق **ἐβσάκ**], ἐπθ. ὁ λίαν ἰσχυρὸς καὶ στερεός, αὐθεντικός· βλ. وثق ‖ —حقائق ἀλήθειαι αὐθεντικαί, ὡς αἱ τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν.

وثم A. **βέσμ,** ῥ. ἀφ. τὸ διὰ τῆς βελόνης ποιεῖν σημεῖον, ἢ στίγμα ἐπὶ τῆς σαρκός, ὡς οἱ ἅγριοι· στιγματισμὸς [ιατ.].

وثن A. **βεσέν,** ὄν. εἴδωλον, θεὸς τῶν εἰδωλολατρῶν· συνων. ‡ῷ بت §πλθ. اوثان **ἐβσάν:** —ضلال τὰ εἴδωλα τῆς πλάνης.

وثنی A. **βεσεν-ί,** ἐπθ. εἰδωλολάτρης, ἐθνικός· εἰδωλολατρικός· § θ. وثنیه: فلاسفهٔ —**φελασεφέϊ βεσενιγέ,** φιλοσοφία ἐθνική, ἤτοι εἰδωλολατρική· § πλθ. τοῦ ἀρσ. وثنیون **βεσενιγιούν,** εἰδωλολάτραι, ἐθνικοί.

وثوب A. **βουσούτ,** ταὐτὸ وثب.

وثوق A. **βουσούκ,** ὄν. πίστις, ἀξιοπιστία, αὐθεντικότης: و اعتماد شایان — **δαγιάνι βουσούκ δὲ ιτιμάτ,** ἄξιος πίστεως καὶ ἐμπιστοσύνης, ὁ ἐφ' οὗ δύναταί τις νὰ βασισθῇ.

وثیق A. **βεσὶκ** [ρζ. وثق] ἐπθ. βέβαιος, ἀσφαλής, ἀξιόπιστος: —وعد ὑπόσχεσις [βά'‡] βεβαία, ἀσφαλής· § θ. وثیقه βλ.

وثیقه A. **βεσικὰ** [θ. τοῦ وثیق] ὄν. θ. ἔγγραφον, ἐφ' οὗ δύναταί τις νὰ βασισθῇ, καὶ τὸ ὁποῖον δύναται νὰ προσαγάγῃ ὡς ἀπόδειξιν· §πλθ. وثائق **βεσαΐκ:** —احتجاجیه صالح **رسمیه ‡χτιδζαδζὲ σαλιχ βεσαϊκι ρεσμιγέ,** ἐπίσημα ἔγγραφα δυνάμενα νὰ προσαχθῶσι [νομ.].

وجازت A. **βεδζαζέτ,** ὄν. θ. βραχυλογία· βλ. ایجاز.

وجاه A. **βιδζάχ,** ὄν. ἀντιμωλία· ἀντίθ. غیاب **γηγιάπ·** συνηθ. مواجهه.

وجاهاً A. **βιδζάχ-εν** [ρζ. وجه وβὲδζχ] ἐπρ. κατ' ἀντιμωλίαν [νομ.]: —ویریلان ἀπόφασις ἐκδοθεῖσα κατ' ἀντιμωλίαν· ‖ ἀντίθ. غیاباً **γηγιάπεν.**

وجاهت A. **βεδζαχὲτ** [ρζ. وجه وβὲδζχ] ὄν. θ. παρουσία, ἐπίδειξις, ὡραῖον ἐξωτερικόν, καλλονὴ προσώπου· ἀξίωμα, θέσις, βαθμός, περιωπή.

وجاهتلی T. **βεδζαχετ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων ὡραῖον ἐξωτερικόν, εὐειδής.

وجاهی A. **βιδζαχ-ί,** ἐπθ. ὁ κατ' ἀντιμωλίαν [νομ.]: —اعلام ἀπόφασις ἐκδοθεῖσα κατ' ἀντιμωλίαν· ἀντίθ. غیابی· §θ. وجاهیه.

وجائب A. **βεδζαΐπ,** πλθ. τοῦ وجیبه βλ.

وجد A. **βέδζ‡,** ὄν. ἔκστασις, ἔρως, ἐνθουσιασμός, μελαγχολία: و حال — ἔκστασις τῶν μυστικιστῶν· βλ. وجدانزا ، وجدآور.

وجدانزا A. **βὲδζ‡-ὲδζά,** ἐπθ. ὁ αὐξάνων τὴν ἔκστασιν, τὸν ἐνθουσιασμόν, τὴν μελαγχολίαν: —شعر ποίησις κτλ.

وجدان A. **βιδζ‡άν,** ὄν. ἔκστασις, συνών. وجد· § συνειδησις: —عذابی کورمك ἔχω τύψιν, ἢ ἔλεγχον **[ἀζὰ‡]** συνειδήσεως ‖ —م ی هیچ معذب اینمیور ἡ συνείδησίς μου δὲν μὲ τύπτει **[μοναζζὲ‡]** ποσῶς ‖ صحیح اوزره — ἐν καθαρῷ συνειδότι, μὲ καθαρὰν συνείδησιν, εὐσυνειδήτως· ‖ صحیح اوزره بیطرفانه سویلدی —معلوماتی ὅ,τι ἐγίνωσκεν εἶπεν εὐσυνειδήτως καὶ ἀμερολήπτως **[‡ιταραφανέ]** ‖ —صاحب ὁ ἔχων συνείδησιν, εὐσυνείδητος· ‖ راضی اولمق — قائل ἢ ἡ συνείδησις παραδέχεται, ἀνέχεται· ‖ —تجویز اینمك ἡ συνείδησις ἐπιτρέπει.

وجداناً A. **βιδζ‡άν-εν,** ἐπρ. ἐν ἐκστάσει, μετ' ἐκστάσεως· §κατὰ συνείδησιν: اعتراف ایدرم — ὁμολογῶ κατὰ συνείδησιν.

وجدانسز T. **βιδζ‡αν-σὶζ,** ἐπθ. ἀσυνείδητος.

وجدانسزلق T. **βιδζ‡ανσὶζ-λὶκ,** ἀφ. ἀσυνειδησία.

وجدانلی T. **βιδζ‡αν-λή,** ἐπθ. εὐσυνείδητος: —بر آدم طوغری قلبلی صاف ἄνθρωπος εὐθὺς τὴν καρδίαν καὶ καθαρὸς τὴν συνείδησιν.

وجدانی A. **βιδζ‡αν-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ συνειδήσει, ὁ τῆς συνειδήσεως, ἐνδόμυχος: —باب ἔλεγχος, τύψις τῆς συνειδήσεως· ‖ —تأثر συγκίνησις τῆς συνειδήσεως· ‖ —صدا μία φωνὴ τῆς συνειδήσεως §θ. وجدانیه: —مسئولیت μία ἐνδόμυχος πεποίθησις· ‖ —قناعت εὐθύνη τῆς συνειδήσεως· ‖ —صفت ἀγνότης τῆς συνειδήσεως, ἀγνὴ συνείδησις· § πλθ. وجدانیات **βιδζ‡ανι-γιάτ,** ἔργα συνειδήσεως.

وجدآور Π. **βὲδζ‡-άβέρ,** ἐπθ. ὁ φέρων ἔκστασιν, ἢ ἐνθουσιασμόν, ἢ μελαγχολίαν: انسانك تا اعماق روحنده — ر روحانیت μία πνευματικὴ κατάστασις, ἥτις φέρει εἰς ἔκστασιν μέχρι τῶν ἐγκάτων τῆς ψυχῆς **[ἀμάκι ροὶχ]** τοῦ ἀνθρώπου· ‖ —ر تنغم او نه حزین نه— ποσὸν μελαγχολικόν, πόσον συγκινητικὸν ᾆσμα.

وجدت A. **βέδζ‡ετου,** ρμ. εὗρον· ἐν τῇ Τουρκικῇ σημαίνει πρᾶγμα περὶ πολλοῦ ὂν καὶ κεκρυμμένον· τεμάχια κρέατος, **ἀφρογάλακτος [καϊμακίου]** κτλ. τεθειμένα ἐν-

τὸς φαγητοῦ, ἢ γλυκύσματος: جوربانك — سى τεμάχιον κρέατος ἐντὸς σούπας· ‖ سى يوق — δὲν ἔχει εἰς τὴν ἄκραν τίποτε, καμμίαν ὠφέλειαν.

وجع } A. **βεδζά'**, ὀν. πόνος μέλους τοῦ σώματος: اعضاء استحاثيه — **βεδζάϊ ἀζάϊ ἰστιχγιαϊγέ**, πόνος τῶν αἰδοίων, ἀφροδίσια· ‖ بطن — πόνος τῆς κοιλίας [**πάτν**] ‖ تبول — οὐρωδυνία, τὸ αἰσθάνεσθαι ὀδύνην κατὰ τὴν οὔρησιν[**τεπεββούλ**]·‖ ثقيل — βαρυαλγής·‖ شديد — اسفل **βεδζά'ϊ σετίτι ἐσφέλ**, ἀλγηδὼν ἐπὶ τῶν κάτω ἄκρων·‖ عين — **βεδζά'ϊ ἀΐν**, ὀφθαλμία· ‖ كاسر — ὀστεοκόπος [πόνος τῶν ὀστῶν] συνών. τῷ عظم — **βεδζά'ϊ ἄζμ**·‖ مفصل — **βεδζά'ϊ μεφσάλ**, ἢ مفاصل — **βεδζά'ϊ μεφασήλ**, ἀρθρωδυνία, ἀρθραλγία, ἀρθρίτης·‖ نابض — **βεδζά'ϊ ναπήζ**, πόνος τοῦ σφυγμοῦ· §πλθ. اوجاع **ἐβδζά'**.

وجع } A. **βεδζή'**, ἐπθ. ἀσθενής, ἄρρωστος.

وجعناك } Π. **βεδζα'-νάκ**, ἐπθ. ὀδυνηρός, ἀλγεινός: بر جريحه — τραῦμα ἀλγεινόν.

وجل } A. **βεδζέλ**, ὀν. δέος, φόβος, τρόμος.

وجل } A. **βεδζίλ**, ἐπθ. δειλός, περίφοβος, κ. φοβητσιάρης § πλθ. وجال **βιδζάλ**.

وجم } A. **βέδζμ**, ρ. ἀφ. τὸ ἵστασθαι σιωπηλὸν ἐξ ὀργῆς, ἢ δυσαρεσκείας.

وجم } A. **βεδζίμ**, ἐπθ. ὁ ἐκ θλίψεως ἢ δυσαρεσκείας ἔχων τὸ πρόσωπον κατηφές, τὴν δὲ κεφαλὴν κάτω νεύουσαν καὶ σιωπῶν.

وجن } A. **βέδζν**, ρ. ἀφ. τὸ τύπτειν, καὶ δέρειν, τὸ διὰ τοῦ κοπάνου κτυπᾶν τὸ πανίον ὅπως λευκανθῇ.

وجنه } A. **βεδζενέ**, ὀν. θ. μῆλον παρειῶν· τ. الماجق **ἐλμαδζήκ**· § πλθ. وجنات **βεδζενάτ**.

وجنى } A. **βεδζεν-ί**, ἐπθ. ζυγωματικός, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ζύγωμα, τὴν ζυγωματικὴν ἀπόφασιν [ἀνατ.] βλ. عذارى·§θ. وجنيه.

وجوب } A. **βουδζούπ** [ρζ. وجب] ὀν. ἀνάγκη ἀπόλυτος, κατεπείγουσα, ἀπαραίτητος: قطعى تحقق ايتدكجه لزوم و — ἐνόσῳ δὲν βεβαιωθῇ ὁριστικὴ καὶ ἀπαραίτητος ἀνάγκη· ‖ درجهٔ — دهدر **τερεδζέϊ βουδζουπτέτιρ**, εἶναι ἐν τῷ βαθμῷ τῆς ἀπαραιτήτου ἀνάγκης, ἢ ἀπαραίτητον, ἐπάναγκες, ἐπιβαλλόμενον.

وجوبى } A. **βουδζουπ-ί**, ἐπθ. ὁ τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης: فعل — μέλλων τῆς ἀνάγκης τοῦ τουρκικοῦ ρήματος γινόμενος διὰ τῆς καταλήξεως ملى **μαλῆ, μελί**, καὶ ἰσοδυναμῶν τοῖς εἰς τέον ρηματικοῖς τῆς ἑλληνικῆς· ὡς يازملى **γιαζ-μαλῆ**, γραπτέον· كيتملى **γκιτμελί**, ἀναχωρητέον· § θ. وجوبيه.

وجود } A **βουδζούτ**, ὀν. ὕπαρξις· σῶμα ἀνθρώπου, μτφ. ἄνθρωπος· ‖ بولق — εὑρίσκω, ἢ λαμβάνω ὕπαρξιν, ἀρχίζω νὰ ὑφίσταμαι, πραγματοποιοῦμαι·‖ اولميان ى — ὁ μὴ ἔχων ὕπαρξιν, ἀνύπαρκτος·‖ ويرمك — δίδω ὕπαρξιν, δημιουργῶ, φαντάζομαι ὑπάρξαν πρᾶγμα ἀνύπαρκτον, δίδω σημασίαν εἰς πρᾶγμα ἀσήμαντον·‖ كتيرمك ه — φέρω εἰς τὸ εἶναι, εἰς μέσον, δημιουργῶ, μορφόνω, παράγω, ἐφευρίσκω, ἐπινοῶ: مكتبلر ايچون اك مفيد اك مكمل كتابلر — ه كتيرلسى ضمننده بر مسابقه آچلى πρέπει νὰ κηρύξῃ τις διαγωνισμὸν ὅπως παρουσιασθῶσιν εἰς μέσον διὰ τὰ σχολεῖα τὰ μᾶλλον ὠφέλιμα, τὰ μᾶλλον τέλεια βιβλία·‖ كلك ه — ἔρχομαι εἰς τὸ εἶναι, παράγομαι·‖ صاغلغى — ὑγιεία τοῦ σώματος·‖ راحتسزلغى — ἀνησυχία τοῦ σώματος, ἀδιαθεσία, πόνος, μώλωψ, πληγή·‖ بهبود حضرت — پادشاهى **βουδζούτι πιχ-πούτι χαζρέτι πατισαχί**, ἀγαθὴ ὕπαρξις τῆς A. A. M., ἢ مكارم آلود — حضرت شهرياری **βουδζούτι μεκιαρίμ-ἀλούτι χαζρέτι σεχριγιαρί**, εὐεργετικὴ ὕπαρξις τῆς A. A. M., ἢ شوكتنمود حضرت تاجدارى — **βουδζούτι σεβκέτ-νουμούτι χαζρέτι ταδζταρί**, ὕπαρξις βασιλικὴ τῆς A. A. M., ἢ نادر الموجود حضرت — ظل اللهيلرى **βουδζούτι νατιρου-λ-μεβδζούτι χαζρέτι ζήλλου-λλαχιλερί**, σπανία ὕπαρξις τῆς A.A.M.‖ يله مفتخر اولديغمز اذكياى شبانمزدن — ἐκ τῶν εὐφυεστάτων νέων ἡμῶν [**ἐζκιγιάϊ σουππανημήζ**], ἐπὶ τῇ ὑπάρξει τῶν ὁποίων ἐγκαυχώμεθα, ἢ δι' οὓς ἐναβρυνόμεθα[**μουφτεχίρ**].

وجودپذير } Π. **βουδζούτ-πεζίρ**, ἐπθ. ὁ λαβὼν ὕπαρξιν, ὑπόστασιν ‖ Ρμ اولق — λαμβάνω ὕπαρξιν, ὑπόστασιν, ὑφίσταμαι: بو وقعه انجق مرقومك خيالخانه سنده — اولشدر τὸ γεγονὸς τοῦτο μόνον ἐν τῇ φαντασίᾳ αὐτοῦ [**χαγιὰλ-χανὲ**] ἔλαβεν ὕπαρξιν, ἐγένετο.

وجودسز } T. **βουδζούτ-σήζ**, ἐπθ. ὁ μὴ ὑφιστάμενος πράγματι, ἀνύπαρκτος, ἀνυπόστατος· § λεπτοφυὴς καὶ μικροῦ ἀναστήματος, λεπτός, ραδινὸς [ἄνθρωπος].

وجودلى } T. **βουδζουτ-λή**, ἐπθ. εὐτραφής, εὔσαρκος [ἄνθρωπος].

وجور } A. **βεδζούρ**, ὀν. φάρμακον, ὅπερ χύνουσιν εἰς στόμα πάσχον.

وجوه } A. **βουδζούχ** [πλθ. τοῦ وجه] ὀν. ὄψεις, προσόψεις, πρόσωπα· [γεωμ.] ἕδραι· τρόποι, ἐπόψεις, αἰτίαι· πρόσωπα ἔξοχα, σημαίνοντα, πρόκριτοι: من كل ال — **μὶν κιὄλλι-λ-βουδζούχ**, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις· ‖ وجها من ال — **βέδζχ-εν μίνε-λ-βουδζούχ**, ὑπ' οὐδεμίαν ἔποψιν, κατ' οὐδένα τρόπον, ἥκιστα, οὐδαμῶς·‖ مملكت — οἱ πρόκριτοι τῆς χώρας· § [νομ.] شركت — ἑταιρία πιστωτικὴ [βλ. شركت]·§[γεωμ.]: ذو — كثيره جسملر **ζοῦ βουδζοῦχι κεσιρὲ δζισιμλέρ**, ἢ — كثير ال **κεσίρου-λ-βουδζούχ**, σώματα πολύεδρα· ‖ ذو اربعة ال — **ζοῦ ἐρπα'άτου-λ-βουδζούχ**, ἢ — رباعى ال **ρουπα'ΐου-λ-βουδζούχ**, τετράεδρον [τ. درت وجهلى **τὸρτ βεδζιχλί**]·‖ ذو خمسة ال — **ζοῦ χάμσετου-λ-βουδζούχ**, ἢ — خماسى ال **χουμασίου-λ-βουδζούχ**, πεντάεδρον [τ. بش وجهلى]·‖ ذو ستة ال — **ζοῦ σίττετου-λ-βουδζούχ**, ἢ — سداسى ال **σουτασίου-λ-βουδζούχ**, ἑξάεδρον [τ. التى وجهلى] κτλ.

وجه } A. **βέδζχ**, ἢ **βεδζίχ**, ὀν. ὄψις, πρόσωπον, πρόσοψις, ἐπιφάνεια· [γεωμ.] ἕδρα· τρόπος, ἔποψις, αἰτία, αἴτιον: الارض — **βέδζχου-λ-ἔρζ**, ἢ ارض — **βέδζχι ἔρζ**, ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς·‖ طولى ى — قاتك τὸ μῆκος [**τουλ-οὺ**] τῆς προσόψεως τοῦ ὀρόφου· ‖ احسن — **βέδζχι ἀχσέν**, ὁ καλλίτερος τρόπος, ἡ ἀσφαλεστέρα ὁδός· ‖ تسميه — ὁ λόγος τῆς ὀνομασίας [**τεσμιγέ**], τῆς κλήσεως, ἤτοι δι' ὃν πρᾶγμά τι, ἢ ἄνθρωπός τις ἐκλήθη οὕτως, ἢ ἄλλως·‖ تحرير حروف — اولدركه **βέδζχι ταχρίρι χουρούφ ὄλ-τουρ κί**, τὸ αἴτιον τῆς συντάξεως τῶν γραμμάτων εἶναι τὸ ἑξῆς, ἤτοι διὰ τοῦ παρόντος γίνεται δῆλον ὅτι [διὰ τῆς φράσεως ταύτης ἄρχονται ὁμόλογα, συμβόλαια κτλ.] ‖ بو — له **ποῦ βέδζχιλε**, τοιουτοτρόπως· ‖ بر — له **πὶρ βέδζχιλε**, ἢ هيچ بر — له κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδαμῶς· ‖ نه — له τινι τρόπῳ;‖ من — **μὶν βέδζχιν**, ὑπὸ μίαν ἔποψιν· ‖ بر مشروح — **πὲρ βέδζχι μεσρούχ**, κατὰ τὸν ὡς εἴρηται τρόπον·‖ بر بالا — **πὲρ βέδζχι παλά**, κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, ὡς ἀνωτέρω·‖ بر آتى — **πὲρ βέδζχι ἀτί**, κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον, ὡς ἔπεται· ‖ بر پيشين — **πὲρ βέδζχι πισίν**, τοῖς μετρητοῖς, προκαταβολικῶς, ἐκ τῶν προτέρων § δυϊκ. وجهين **βεδζχέϊν**: ذو ال — **ζοῦ-λ-βεδζχέϊν**, ὁ ἔχων δύο ὄψεις, δύο πρόσωπα· § πλθ. وجوه **βουδζούχ**.

وجها } A. **βέδζχ-εν**, ἐπρ. κατὰ τὴν πρόσοψιν, τὸ πρόσωπον, τὴν ἐπιφάνειαν· ὑπό τινα ἔποψιν, σχέσιν: من الوجوه — **βέδζχεν μίνε-λ-βουδζούχ**, ὑπ' οὐδεμίαν ἔποψιν, οὐδαμῶς, ἥκιστα, κατ' οὐδένα τρόπον.

وجهلى } T. **βεδζιχ-λί**, ἐπθ. ὁ ἔχων πρόσωπον, πρόσοψιν, ἐπιφάνειαν, ἢ ἕδραν[γεωμ.]: درت — τετράεδρος·‖ بش — πεντάεδρος κτλ. βλ. وجوه.

وجهه } A. **βεδζχὲ** [ἐκ τοῦ وجه] ὀν.θ. πρόσωπον· μέρος: عزيمت ايتمك ه — توجيه **τεβδζίχι βεδζχέϊ ἀζιμὲτ ἐτμέκ**, στρέφω τὸ πρόσωπον τῆς ἀναχωρήσεως, διευθύνομαι πρός.

وجهى } A. **βεδζχ-ί**, ἐπθ. ὁ τοῦ προσώπου, τῆς προσόψεως § θ. وجهيه: مشابهت — ὁμοιότης προσώπου·‖ علامات — γνωρίσματα προσώπου, χαρακτηριστικά.

وجهين } A. **βεδζχέϊν**, δυϊκ. τοῦ وجه **βέδζχ**, βλ.

وجيبه } A. **βεδζιπὲ** [ρζ. وجب, βλ. واجب] ὀν. θ. χρέος ἀπαραίτητον, ἱερόν: ذمت ه — **βεδζιπέϊ ζιμμέτ**, χρέος ἐπιβαλλόμενον, καθῆκον· ‖ ذمت صداقت و عبوديت ه — **βεδζιπέϊ ζιμμέτι σατακὰτ βὲ οὐπουτιγέτ**, χρέος ἐπιβαλλόμενον εἰς τὴν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν, καθῆκον πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως· ‖ تبريك ه — و تهنيتى ايفا ايتمك ἐκπληρῶ τὸ καθῆκον συγχαρητηρίων [**τεπρὶκ οὐ τεχνιγέτ**]· § μισθός, μηνιαῖον· § πλθ. وجائب **βεδζαΐπ**.

وجيز } A. **βεδζὶζ** [ρζ. وجز, βλ. ايجاز] ἐπθ. σύντομος, λακωνικός· συνηθέστ. τὸ موجز **μουδζίζ**, βλ.

وجيه } A. **βεδζὶχ** [ρζ. وجه] ἐπθ. ὁ ἔχων ὡραίαν ὄψιν, πρόσωπον, ἐξωτερικόν, ὡραῖος, εὐπρεπής, κατάλληλος, ἁρμόζων, ἐπάξιος, εὐγενής, εὐϋπόληπτος: توجيه — **τεβδζίχι βεδζίχ**, ὡραία ἐξήγησις, δικαιολογία, ἢ ἐπάξιος διορισμός τινος εἴς τινα θέσιν· § θ. وجيهه.

وحام } A. **βεχάμ**, ὀν. κίσσα, κ. ὄρεξις, ἢ ὄρεγμα, ἀλλόκοτος ἐπιθυμία τῶν γυναικῶν ὅταν ὦσιν ἔγκυοι· συνών. وحم.

وحداني A. βαχ̱ὲ-ανί, ἐπθ. θεῖος· § θ. وحدانيه.

وحدانيت A. βαχ̱ὲ-ανιγέτ, ὄν. θ. τὸ εἶναι ἕνα, ἑνότης, τὸ ἑνιαῖον, τὸ ἑνιαῖον τοῦ Θεοῦ: ـــ الٰهيه ἑνότης τοῦ Θεοῦ· || اينانمق ـــ ه — πιστεύω εἰς τὸν ἕνα Θεόν· || ـــ حقيقون — βαχ̱τανιγὲτ χακκὶ-ἰτσούν, μὰ τὸν ἕνα Θεόν.

وحدت A. βαχ̱ὲ-έτ, ὄν. θ. τὸ εἶναι ἕνα, μόνον, ἑνότης· μοναξία, ἀπομόνωσις: ايتمك — ἀποσύρομαι ἐν τῇ μοναξίᾳ· || ـــ وجود ἑνότης ὑπάρξεως, τὸ πιστεύειν ὅτι ὅλα παράγονται ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης, ὑλισμός· || ـــ انبساط παράγων, συντελεστὴς [ψυσ.].

وحدت كزين Π. βαχ̱ὲτ-γκιζίν, ἐπθ. ὁ ἐκλέγων τὴν μοναξίαν.

وحش A. βάχ̱ές, ὄν. τόπος ἀκατοίκητος καὶ μονήρης, ἔρημος· §ζῶον ἄγριον· πλθ. وحوش بوجوخوڤ: — وحوش طيور πτηνὰ [τουγιοὺρ] καὶ ἄγρια ζῶα· || βλ. καὶ وحيش.

وحشان A. βαχ̱ὲ-άν, ἐπθ. περίλυπος, μελαγχολικός.

وحشت A. βαχ̱ὲέτ, ὄν.θ. μοναξία, μελαγχολία προερχομένη ἐκ τῆς μοναξίας· ἀγριότης, φρίκη, φόβος.

وحشت آميز Π. βαχ̱ὲὲτ-ἀμίζ, ἐπθ. ἀνάμικτος φρίκης, ἀγριότητι, μελαγχολίᾳ, φοβερός, ἄγριος, μελαγχολικός.

وحشت آور Π. βαχ̱ὲὲτ-ἀβέρ, ἐπθ. ὁ ἐμποιῶν ἀγριότητα, φρίκην, φοβερός.

وحشت انكيز Π. βαχ̱ὲὲτ-ἐνγκίζ, ἐπθ. ὁ διεγείρων φρίκην, ἀγριότητα, μελαγχολίαν, φοβερός, ἀγριωπός.

وحشتناك Π. βαχ̱ὲὲτ-νάκ, ἐπθ. ταὐτὸ τῷ προηγ.

وحشى A. βαχ̱ὲ-ί, ἐπθ. ἄγριος, θηριώδης, βάρβαρος, βάναυσος, ἀπάνθρωπος: ـــ آدم ἄνθρωπος ἄγριος· || ـــ حيوانلردن — ἐκ τῶν ἀγρίων θηρίων· § θ. وحشيه.

وحشيانه Π. βαχ̱ὲι-γιανέ, ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἀγρίῳ, θηριώδει, βαναύσῳ, βαρβάρῳ, ἀπανθρώπῳ: — معامله συμπεριφορὰ ἀγρία, θηριώδης, βάναυσος· § ἐπρ. ἀγρίως, θηριωδῶς, ἀπανθρώπως, βαναύσως.

وحشيت A. βαχ̱ὲιγέτ, ὄν. θ. ἀγριότης, θηριωδία.

وحشيلك T. βαχ̱ὲι-λίκ, ὄν. ταὐτὸ προηγ.

وحل A. βεχ̱άλ, ὄν. βόρβορος, πηλός: ـــ محل ἢ μαχάλλι πὸρ βεχ̱άλ, εἷς τόπος πλήρης βορβόρου, βορβορώδης· || ـــ معدنى μεταλλικὴ ἰλύς· § πλθ. اوحال ἐβχὰλ καὶ وحول βουχούλ.

وحمت A. βαχ̱μέτ, ὄν. θ. ἀτονία, κατάπτωσις τῶν δυνάμεων καὶ ζωϊκῶν λειτουργιῶν [ἰατ.]: ـــ شعور ἀδημονία.

وحمه A. βαχ̱μέ, ὄν. θ. συνών. وحام βλ.

وحوش A. βουχούς, πλθ. τοῦ وحش βλ.

وحى A. βάχ̱ι, ὄν. ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ εἰς προφήτην, ἔμπνευσις: ـــ الٰهى βάχ̱ι ἰλαχί, ἡ ربانى ـــ βάχ̱ι ρεπ̱πανί, θεία ἀποκάλυψις, θεία ἔμπνευσις· || — امين ال ἐμίνου-λ-βάχ̱ι, ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ· || ـــ كوندرمك ἀποστέλλω ἀποκάλυψιν, ἀποκαλύπτω [ἐπὶ Θεοῦ εἰς προφήτην]· || ـــ كلدى ἦλθεν εἰς αὐτὸν ἀποκάλυψις, ἔμπνευσις [θεόθεν]· || ـــ نازل ἡ κατελθοῦσα [μουνζὲλ] ἀποκάλυψις, ἤτοι τὸ Κοράνιον [قرآن].

وحيد A. βεχ̱ὶ̱ [ρζ. وحد ، احد] ἐπθ. εἷς μόνος, μοναδικός: ـــ عصر, ἢ وحيد العصر βεχ̱ίτου-λ-ἄσρ, ἢ الزمان — βεχ̱ίτου-ζ-ζεμάν, μοναδικὸς ἐν τῷ αἰῶνι, μοναδικὸς τῆς ἐποχῆς, ἀπαράμιλλος· || قالدم — فريدو ἔμεινα εἷς καὶ μόνος, κατάμονος· § [βοτ. ψυσ. ἱστ.]: الاخ — βεχ̱ίτου-λ-ἔχ, μονάδελφος· || البذر — βεχ̱ίτου-λ-πέζρ, μονόσπερμος, ἢ ἁπλοῦς [ἐπὶ καρπῶν]· || الثقبه — βεχ̱ίτου-σ-σουκπέ, μονότρημος [ἐπὶ ζώων, ἅτινα διὰ μιᾶς καὶ μόνης ὀπῆς καὶ οὐροῦσι καὶ ἀφοδεύουσι καὶ τίκτουσι]· || الجانب — βεχ̱ίτου-λ-δζανίπ, ἑτερομερής, μονομερής· || الجنس — βεχ̱ίτου-λ-ὄζινς, μονογενής, ὁ εἷς ἐν μόνον γένος ἀνήκων· || الحجره — βεχ̱ίτου-λ-χουὸζρέ, μονοκύτταρος· || الزهر — βεχ̱ίτου-ζ-ζέχρ, μονανθής· || — السكنى βεχ̱ίτου-σ-σουκνά, μόνοικος· || الشفه — βεχ̱ίτου-ὸ-σεφέ, μονόχειλος· || الفص — βεχ̱ίτου-λ-φάσς, μονόλοβος· || القله — βεχ̱ίτου-λ-φιλκά, μονοκοτυλήδονος· || القطب — βεχ̱ίτου-λ-κούτπ, μονοπολικὸς ἀγωγὸς [φυσ.]· || المسكن — βεχ̱ίτου-λ-μεσκέν, μονόχωρος· || المصراع — βεχ̱ίτου-λ-μπόρά', μονοβαλβιδικός· || الورق — βεχ̱ίτου-λ-βεράκ, μονόφυλλος· || الوريق التويجى — βεχ̱ίτου-λ-βουρεῖκπ-τ-τουβεῖδζί, μονοπέταλος· § θ. وحيده· §βλ. καὶ ود.

وحيش A. βεχ̱ίς, ὄν. ταὐτὸ وحشى βλ.

وخامت A. βεχ̱αμὲτ [ρζ. وخم] ὄν.θ. τὸ δύσπεπτον τροφῆς [ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ ἄχρηστον]· § μτφ. βαρύτης, κακὴ ἐπενέργεια, βλάβη· σοβαρότης ὑποθέσεως, δεινότης, κίνδυνος: هوا ـــ τὸ βαρύ, ἢ τὸ ἀνθυγιεινὸν τοῦ ἀέρος, τοῦ κλίματος· || ـــ نزلهم كسب ايتدى ἡ καταρροή μου ἀπέκτησε δεινότητα, ἐδεινώθη· || ـــ مسئله نك اهميتى ἡ σπουδαιότης τῆς σοβαρότητος τοῦ ζητήματος· || ـــ عاقبتى ἡ σοβαρότης, ἢ ὁ κίνδυνος τοῦ μέλλοντος· || ـــ موجب اولق προξενῶ δεινωσιν, δεινῶ.

وخامتلى T. βεχ̱αμετ-λί, ἐπθ. δύσπεπτος [ἀχρ.]· § μτφ. βαρύς, σοβαρός, ἐπικίνδυνος, βλαβερός.

وخز A. βάχ̱ζ, ὄν. κέντημα, πόνος μετ' αἰσθήσεως κεντήματος, νύγμα.

وخيم A βεχ̱ὶμ [ἐκ τοῦ وخامت , ρζ. وخم] ἐπθ. δύσπεπτος [ἀχρ.]· § μτφ. βαρύς, σοβαρός, βλαβερός, ἐπικίνδυνος § θ. وخيمه: نتائج ـــ νεταῖδζι βεχ̱ιμέ, σοβαραὶ συνέπειαι.

ود A. βέτ̱, ἢ βίτ̱, ἢ βούτ̱, ὄν. ἀγάπη, φιλία· βλ. وداد.

وداج A. βιτ̱άδζ, ὄν. ἡ σφαγῖτις φλὲψ ἡ δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ τοῦ λαιμοῦ κειμένη.

وداد A. βετ̱άτ̱, ἢ βιτ̱άτ̱, ἢ βουτ̱άτ̱, ταὐτὸ προηγ.

وداد كارانه Π. βετ̱α-τ̱-κιαρανέ, ἐπθ. φιλικός: ـــ معاملات συμπεριφορὰ φιλική.

وداد كارى Π. βετ̱α-τ̱-κιαρί, ἐπθ. φιλικός: ـــ لرينه تقديمه اجتسار اولنان صوب هδὼ τὸ δῶρον ὅπερ τολμῶ νὰ ὑποβάλω πρὸς τὸ φιλικὸν Αὐτῆς μέρος [σάβπι βετ̱α-τ̱κιαρι-λερινέ], ἤτοι τῇ Ὑμετέρᾳ φιλίᾳ· § ἀφ. φιλία.

ودادى A. βετ̱α-τ̱-ί, ἐπθ. φιλικός· § θ. وداديه: ـــ مناسبات φιλικαὶ σχέσεις.

وداع A. βετ̱ά', ρ ἀφ. ἀποχαιρετισμὸς [γλ. adieu]: — ال ἐλ βετ̱ά', ὁ ἀποχαιρετισμός· || ـــ ال λέγω χαῖρε, ἐγκαταλείπω [δοτ.]. ‖Ρμ. ايتمك — ἀποχαιρετῶ [إلٰه]: مشار اليه ـــ حضرتلريله ايدرك كيتمشلردر ἀνεχώρησαν ἀποχαιρετήσαντες τὴν Α. Ἐξοχότητα.

وداعت A. βετ̱α'άτ, ὄν.θ. παρακαταθήκη, πρᾶγμα ἐμπιστευόμενόν τινι: مداليله ... — إلٰه ادرنه‌يه بالورود عساكر شاهانه‌يه توزيع و اعطا ايدلمش تا μετάλλια ἐμπεπιστευμένα τῷ... [βετ̱α'ατίϊλε], ἔφθασαν [π̱ὶ-λ-βουροὶ̱τ̱] εἰς Ἀδριανούπολιν καὶ διενεμήθησαν τῷ Αὐτοκρατορικῷ στρατῷ.

وداعلشمق T. βετ̱α'-λαϑμάκ, ρμ. ἀλλ. ἀποχαιρετίζομαι ἀμοιβαίως μετά τινος ἀναχωρῶν [إلٰه].

وداعنامه Π. βετ̱ὰ'-ναμέ, ὄν. ἀποχαιρετητήριος [ἐπιστολή].

وداعى A. βετ̱α'-ῖ, ἐπθ. ἀποχαιρετητήριος· § θ. وداعيه: — عالة λόγος ἀποχαιρετητήριος.

ودايع A. βετ̱αῖ', πλθ. τοῦ وديعه βλ.

ودره βετ̱ρὲ [κατὰ τὸ φραγκικὸν فاموس λ. ἀλβανικὴ] ὄν. γαβάθα ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀμέλγουσι γάλα.

ودله Ιτ. βιτ̱έλε [vitello] ὄν. βύρσα ἐκ δέρματος μοσχείου, κ. βιδέλο.

ودود A. βετ̱οὺτ̱ [ρζ. ود] ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ ὑπεραγαπῶν, οἰκτίρμων, πολυέλεος [ἐπίθετον τοῦ Θεοῦ]: ـــ جناب رب **δζενάπι ράπ̱πι βετ̱ούτ̱**, ὁ πολυέλεος Κύριος· || — يا ودود ὦ πολυέλεε!

وديد A. βετ̱ὶτ̱ [ρζ. ود] ἐπθ. φίλος [ἄχρ.]· § ἐν χρήσει ὁ πλθ. اودا ἐβιτ̱ά, βλ.

وديع A. βετ̱ί', ὄν. θεματοφύλαξ· λέγεται καὶ مستودع **μουστεβτ̱ά'**, βλ.

وديعه A. βετ̱ι'ὰ [ρζ. ودع] ὄν. θ. παρακαταθήκη, ἤτοι πρᾶγμα παρακατατιθέμενόν τινι πρός φύλαξιν [νομ.]: ـــ كيمسه‌نك يدندن قضارا — اولان ساعت دوشوبده قيرلسه ضمان لازم كلز ἐὰν πέσῃ ἀκουσίως [καζάρα] ἐκ τῶν χειρῶν τινος τὸ ὡρολόγιον, ὅπερ εἶναι παρακαταθήκη, καὶ θραυσθῇ, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις [ζαμάν]· || ـــ كنديسنده — اولان آچه τὸ χρῆμα ὅπερ εἶναι παρακατατεθειμένον εἰς αὐτόν· || — اولرق ὡς παρακαταθήκη· || وديعة الله βετ̱ί'α-

του-λλαχ, θεία παρακαταθήκη, ἤτοι οἱ ὑπήκοοι τοῦ βασιλέως, οἵτινες θεόθεν εἶναι ἐμπεπιστευμένοι αὐτῷ : ـه — يد مويدهٔ جناب پادشاهيده ربانيه اولان صنوف اهالى γέῖι μουεϊϊεἰέϊ δζενάπι πατισαχιτὲ βεϊι'άϊ ρεππανιγὲ ὀλὰν σουνούφι ἐχαλί, αἱ τάξεις τοῦ λαοῦ, αἵτινες εἶναι θεία παρακαταθήκη ἐν τῇ κραταιᾷ χειρὶ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου·|| نعش مغفرت نقشى مقبرهٔ مخصوصه‌ده — ـه رحمت رحمن قلنمشدر νά'σι μαγφιρὲτ-νακσὶ μακπερέϊ μαχσουσατὲ βεϊι'άϊ ραχμέτι ραχμὰν κηληνμήστηρ, τὸ συγκεχωρημένον αὐτοῦ σκῆνος ἐγένετο ἐν ἰδιαιτέρῳ τάφῳ παρακαταθήκη εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ πολυελέου Θεοῦ, ἤτοι ἐνεταφιάσθη, ἢ جامع شريفى... خطيره‌سنده — ـه خاك غفران قلنمشدر παρεκατετέθη εἰς τὸν χοῦν τῆς θείας ἀφέσεως [χάκι γουφρὰν] ἐν τῷ περιβόλῳ [χατηρὲ] τοῦ ἱεροῦ τεμένους... § πλθ. ودايع βεϊαΐ'.

وديعة | A. βεϊία-τεν, ἐπρ. ὡς παρακαταθήκη : ويريلان ساعت — ὡρολόγιον δοθὲν ὡς παρακαταθήκη.

ودين | βιϊίν, δν. κ. Βιδύνη, πόλις ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως.

وذيله | A. βεζιλέ, δν. θ. τεμάχιον ἀργύρου· κάτοπτρον τῶν ἀρχαίων ἐκ στιλπνοῦ μετάλλου· § πλθ. وذايل βεζαΐλ.

ور | Π. βέρ, κατάληξις σχηματίζουσα ἐπίθετα κτητικά, ἢ σχετικά : جانور δζανβέρ, ἔμψυχος·|| سخنور σουχαν-βέρ, κύριος τοῦ λόγου, δεινὸς περὶ τὸ λέγειν·|| كينه‌ور κινε-βέρ, ὁ ἔχων μῖσος, πάθος· || هنرور χουνερ-βέρ, κάτοχος τέχνης, τεχνίτης· || تاجور τάδζ-βέρ, ἐστεμμένος [βασιλεύς]· || دانشور ϊανιϛ-βέρ, σοφός, πεπαιδευμένος.

وراء | A. βερά, δν. τὸ ὄπισθεν, ῥάχις, πέραν: پرده‌ده ى— ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος·||—ما τὸ πέραν, τὸ ἐκεῖθεν· βλ. ماوراء· § δακτύλιος, κ. πάτος.

وراتيقه | T. βράτηκα, δν. εἶδος χαμαιμήλου·[ويرانه پاپاديه‌سى].

وراثت | A. βερασὲτ [ρζ. ارث] δν. θ. κληρονομία: حق— δικαίωμα κληρονομίας, κληρονομικόν· || متوفانك — ى درت نفر اولادينه منحصردر ἡ κληρονομία τοῦ ἀποθανόντος περιορίζεται εἰς τὰ τέσσαρα αὐτοῦ τέκνα, ἤτοι οἱ μόνοι κληρονόμοι αὐτοῦ εἶναι κτλ.|| حق — دن اسقاط ايتمك χάκκη βερασετ-τὲν ἰσκὰτ ἐτμέκ, ἀποκληρῶ [δοτ.]·§ φυσ. ἱστ.] κληρονομικότης.

وراق | A. βιράκ, δν. ἡ ἐποχὴ τῆς φυλλοφυΐας, φυλλοφυΐα [βοτ.].

ورثه | A. βερεσὲ [πλθ. τοῦ وارث] δν. κληρονόμοι: متروكه‌سى — ـه متوفانك μουτεβεφφανὴν βερεσέϊ μετρουκεσί, οἱ κληρονόμοι οὓς ἐγκατέλειπεν ὁ ἀποθανών· || مشروعه ـه — νόμιμοι κληρονόμοι·|| صحيحه ـه— γνήσιοι κληρονόμοι· || — يكانه οἱ μόνοι κληρονόμοι.

ورد | A. βέρτ, δν. ῥόδον: مضاعف— ῥόδον διπλοῦν·|| —ماء ال μάου-λ-βέρτ, ῥοδόσταγμα· τ. كل صويى || نار — ἄνθος ῥοίας·§ πλθ. وراد βιρὰτ καὶ اوراد ἐβράτ.

ورد | A. βίρτ, δν. μέρος τοῦ Κορανίου ὅπερ ἀναγινώσκει τις καθ' ἑκάστην, καθημερινὴ εὐχή· || زبان — ἢ لسان βίρτι ζεπὰν ἢ λισάν, ἡ καθημερινὴ εὐχή, πᾶν ὅ,τι ἔχει τις συνεχῶς ἐπὶ τῆς γλώσσης, ὅ,τι συνεχῶς ἐπαναλαμβάνει·|| باق دعاى اقبالكز—زبانمدر افندم ἐπὶ τούτοις [πακὴ] ἡ εὐχὴ τῆς εὐτυχίας ἡμῶν [ϊουάϊ ικπαλησὴζ] εἶναι καθημερινὴ εὐχή μου· § πλθ. اوراد ἐβράτ, βλ.

وردى | A. βερτ-ί, ἐπθ. ῥόδινος, ὁ τοῦ ῥόδου· ῥοδόμικτος [φαρμ.]· §θ. ورديه: [βοτ.]: — فصيلهٔ ῥοδοειδῆ·||— علت ῥοδάνθη, ἐξάνθημα τοῦ δέρματος ἀναφαινόμενον κατὰ τὴν πορείαν ὀξέων τινῶν μιασματικῶν νοσημάτων ἢ χρονίων, ὡς τῆς συφίλιδος· σπίλωμα ὑπέρυθρον ἐπιλειπόμενον τῷ δέρματι ἐκ νοσηρῶν ἐξανθήσεων.

ورز | Π. βέρζ, ἐπθ. ὁ ἀγωνιζόμενος, ὁ ἐργαζόμενος· εὑρίσκεται ἔν τισι συνθέτοις, ὡς اخلاصورزان ἰχλὰς-βερζάν, οἱ ἔχοντες ἔργον τὴν εἰλικρινῆ φιλίαν· βλ. ἑπόμ.

ورزش | Π. βερζ-ίϛ, ἀφ. ἀγών, ἐργασία, προσπάθεια.

ورزشكار | Π. βερζιϛ-κιάρ, ἐπθ. ἐπιμελής, φιλόπονος· § ἀφ. ورزشكارى ἐπιμέλεια, φιλοπονία.

ورزشكارانه | Π. βερζιϛ-κιαρανέ, ἐπθ. ἴδιος ἐπιμελεῖ, φιλοπόνῳ· § ἐπρ. φιλοπόνως.

ورزكار | Π. βερζ-κιάρ, δν. γεωργός, χειρῶναξ.

ورزكر | Π. βὲρζ-γκέρ, ταὐτὸ προηγ.

ورطه | A. βερτά, δν. θ. βάραθρον, βόθρος· ἄβυσσος, κρημνός : هلاك ـه — βάραθρον τῆς ἀπωλείας, τῆς καταστροφῆς· || ـيه— دوشمك πίπτω εἰς βάραθρον·§ πλθ. وراط βιράτ.

ورع | A. βέρ', δν. ἀποχὴ ἀπὸ τῶν ἀπηγορευμένων, εὐλάβεια, εὐσέβεια : اهل — εὐσεβεῖς.

ورق | A. βερὰκ [π. برك] δν. φύλλον δένδρου, φυτοῦ, χάρτου· χάρτης· ἐπιστολή· φύλλον, ἐφημερίς: كل — ى ἢ كل — φύλλον ῥόδου· || مهر وفايى كيم اوقور كيم ديكلر— τὸ φύλλον τῆς φιλίας [μὶχρ] καὶ πίστεως τίς ἀναγινώσκει, τίς ἀκούει ; ἤτοι ἐξέλιπον σήμερον οἱ σταθεροὶ φίλοι·||[βοτ.]: اذينى— βεράκι οὐζεϊνί, παράφυλλον· || اصبعى — βεράκι οὐσπου'ΐ, φύλλον πολυσχιδές·|| توأمى — βεράκι τεβε'μί, φύλλον δίδυμον·|| حزمى— βεράκι χουζμί, φύλλον δεσμωτόν·|| حلقوى— βεράκι χαλκαβί, φύλλον σπονδυλωτόν· || خنجرى— βεράκι χανδζερί, φύλλον ξιφοειδές·|| ذات الفلقه— βεράκι ζάτου-λ-φιλκά, φύλλον πλαγιόνευρον δικοτυλήδονον·|| ذو ال— ζοῦ-λ-βεράκ, φυλλοφόρος, φυλλώδης·|| رمحى— βεράκι ρουμχί, φύλλον λογχοειδές·|| ريشىٔ توأمى— βεράκι ρισίϊ τεβ'εμί, φύλλον σύνθετον· || — ريشىٔ مضاعف βεράκι ρισίϊ μουζα'άφ, φύλλον ὑπερσύνθετον·|| زهرى— βεράκι ζεχρί, παράφυλλον· || سهمى— βεράκι σεχμί, φύλλον βελονοειδές·|| شبه— σίπχι βεράκ, φυλλοειδής· || — قلبى βεράκι καλπί, φύλλον καρδιόμορφον· || — كفى βεράκι κεφφί, φύλλον παλαμοσχιδές·|| — كلابى βεράκι κιουλλαπί, φύλλον ἀγκιδωτόν, πριονωτόν· || كليوى— βεράκι κιλγεβί, φύλλον νεφρόμορφον· || متعاقب — βεράκι μουτε'ακήπ, φύλλον δίστιχον· || متقابل— βεράκι μουτεκαπίλ, φύλλον ἀντίθετον· || مثقوب— βεράκι μεσκούπ, φύλλον περιαλλόκαυλον·|| مجنى— βεράκι μιδζνεπί, φύλλον διάτρητον· || مخصى — βεράκι μηχσαφή, φύλλον βελονοειδές·|| مركب— βεράκι μουρεκκέπ, φύλλον σύνθετον· || — مستطيلى βεράκι μουστετιλί, φύλλον ἐπίμηκες·|| مسنن— βεράκι μουσεννέν, φύλλον ὀδοντωτόν· || مسواطى— βεράκι μισβατή, φύλλον πτυαροειδές·|| مطوى— βεράκι ματβί, φύλλον ἐξώστρεπτον, ἀνακυκλικόν, ἀνατρεπτικόν· || مغمد — βεράκι μουγαμμέτ, φύλλον περιβάλλον τὸν καυλόν· || منقسم— βεράκι μουνκασίμ, φύλλον πολυσχιδές·|| منقلب— βεράκι μουνκαλίπ, μετάφυλλον, ἤτοι φύλλον μέρος τοῦ ὁποίου μετεβλήθη εἰς ἄνθος, ὡς τῆς φιλύρας·|| مؤنف—βεράκι μου'εννίφ, φύλλον ὀξυβελές, ὀξυτενές· || والد— βαλίϊι βεράκ, φυλλογόνος § κοινῶς βαράκ, φύλλον ἢ πέταλον χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, ἢ ἄλλου μετάλλου, χρησιμεύοντος πρὸς ἐπιχρύσωσιν, ἢ ἐπαργύρωσιν κτλ. κ. βαράκι : —التون πέταλον χρυσοῦ· § πλθ. اوراق ἐβράκ, φύλλα, ἔγγραφα: حوادث— ἐφημερίδες·|| دعوى— τὰ ἔγγραφα τῆς δίκης, δικόγραφα·|| اوطه‌سى — γραφεῖον πρωτοκόλλου· || βλ. ورقلامق، ورقپاره، ورجى.

ورقاء | A. βερκά, δν. περιστερά·§ πλθ. ورق βούρκ.

ورقپاره | Π. βερακ-παρέ, δν. τεμάχιον χάρτου, ἐπιστόλιον, ἤτοι μικρά, ἀσήμαντος καὶ ταπεινὴ ἐπιστολὴ [ἔκφρασις ταπεινοφροσύνης ἐκ μέρους τοῦ ἐπιστέλλοντος].

ورقجى | T. βαρακ-τσή, δν. ἐπιχρυσωτὴς βιβλίων κτλ.

ورقلامق | T. βαρακ-λαμάκ, ρμ. μτβ. ἐπιχρυσῶ διὰ φύλλων χρυσοῦ κτλ. βλ. ورق [αἰτ.].

ورقلى | T βαρακ-λή, ἐπθ. ἐπίχρυσος: التون كتاب — βιβλίον ἐπίχρυσον, κεχρυσωμένον.

ورقه | A. βερεκά, κ. βαρακά, δν. θ. ἓν φύλλον, γράμμα, ἐπιστολή, διατριβὴ ἀποστελλομένη εἰς ἐφημερίδας πρὸς δημοσίευσιν: عاجزى ـه — حامل ὁ κομιστὴς τοῦ ταπεινοῦ μου γράμματος || صحيحه ـه — βερεκάϊ σαχηχά, χαρτόσημον, χάρτης σεσημασμένος, ἐφ' οὗ ἄλλοτε ἐγράφοντο αἱ ἀναφοραὶ καὶ αἰτήσεις αἱ ὑποβαλλόμεναι εἰς τὰς ἀρχάς· σήμερον ἀντικατέστη διὰ τοῦ پول πούλ, γραμματοσήμου.

ورقى | A. βερεκ-ή, ἐπθ. ὁ τοῦ φύλλου, φυλλικός: الشكل — βερεκήγιου-ς-σέκλ, φυλλοειδής· § θ. ورقيه.

ورك | A. βερέκ, δν. ἰσχίον.

وركى | A. βερεκ-ί, ἐπθ. ἰσχιακός: بظرى ـه— βερεκίϊ πεζαρί, ἰσχιοκλειτορικός || شرجى ـه — βερεκίϊ σερεδζί, ἰσχιοπρωκτικός·|| عجانى ـه— βερεκίϊ ηζανί, ἰσχιοπερινεϊκός ||ـه— عصعصى βερεκίϊ ἀσ'ασί, ἰσχιοκοκκυγικός·|| ـه—

قضيبی **βερεκίϊ καζηπί**, ἰσχιοβαλανικός· ‖ كهفی • — **βερεκίϊ κεχφί**, ἰσχιοσπηλαιώδης· § θ. وركيه βλ.

وركيه | Α. **βερεκιγὲ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ἐπθ. ἰσχιακός : تحت البظر • — **βερεκιγέϊ τάχτε-λ-πεζάρ**, ὑπισχιοκλειτορικός ‖ • — تحت المدور **βερεκιγέϊ τάχτε-λ-μουτεββέρ**, ὑπισχιοτροχαντηρικός· ‖ فخذيه • — **βερεκιγέϊ φαχζιγέ**, ἰσχιομηρικός· ‖ كهفيه • — **βερεκιγέϊ κεχφιγέ**, ἰσχιοουρηθρικὸς σπηλαιώδης.

ورلامق | Τ. **βηρ-λαμάκ**, ταὐτὸ ورلدامق .

ورلدامق | Τ. **βηρηλ-τ̇αμάκ**, ρμ. οὐδ. θορυβῶ, ἀνησυχῶ, προξενῶ κεφαλόπονον· § βλ. ورور καὶ غرغر .

ورلدی | Τ. **βηρηλ-τή**, ὀν. θόρυβος ὀχληρός, κεφαλόπονος.

ورم | Α. **βερέμ**, ὀν. οἴδημα, φῦμα, πρήξιμον· § κ. φθίσις [βλ. سل]: ی وار — ἔχει, ἡ πάσχει φθίσιν· § ἐπθ. φθισικός : ایتدی — بنی μ' ἔκαμε φθισικόν, μ' ἐκτίκιασε· ‖ اوله‌جق وقتم — یوقدر δὲν ἔχω καιρὸν νὰ γίνω φθισικός, νὰ χτικιάσω· § ابيض ـ **βερέμι ἐπ̇γιάζ**, λευκὸς ὄγκος [ἀρθρῖτις φυματιώδης]· ‖ اجفان ـ βλεφαρόγκωσις, ἡ βλεφαρόφυμα· ‖ بثری مخاطی ـ **βερέμι π̇εσερίϊ μουχατί**, ἐπιθηλίωμα· ‖ توتی ـ **βερέμι τουτί**, φῦμα βατοειδές· ‖ جرسی ـ **βερέμι δζερεσί**, φῦμα κροσσωτόν· ‖ دموی ـ **βερέμι τ̇εμεβί**, αἱμάτωμα· ‖ دموی رأس ـ **βερέμι τ̇εμεβίϊ ρέ'ς**, κεφαλαιμάτωμα· ‖ دهنی ـ **βερέμι τ̇ουχνί**, οἴδημα μαλακόν· ‖ زلالی ـ **βερέμι ζουλαλί**, στεάτωμα· ‖ سلحفائی ـ **βερέμι σουλχαφαΐ**, μελικηρὶς [ἐξάνθημα]· ‖ السن - **βερέμου-σ-σίνν**, ὀδόντωμα· ‖ شحمی لیفی ـ **βερέμι σαχμίϊ λιφί**, ἰνοστεάτωμα· ‖ شحمی نسج خروی ـ **βερέμι σαχμίϊ νέσδζι χουδζρεβί**, λίπωμα τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ· ‖ صمغی ـ **βερέμι ζαμγή**, ὄγκος κομμιώδης· ‖ عقدی ـ **βερέμι οὐκτί**, γαγγλίωμα· ‖ عظم ـ **βερέμι ἄζμ**, ἐξόστωσις· ‖ عظمی ـ **βερέμι ἀζμί**, ὀστέωμα· ‖ عظمی قرب مفصلی ـ **βερέμι ἀζμίϊ κουρ̇π̇ι μεφσαλί**, συνοστέωσις· ‖ عظمی منعکس ـ **βερέμι ἀζμίϊ μουν'ακίς**, ὀστεοκυστοειδής· ‖ عنق ـ **βερέμι οὔνκ**, βρογχοκήλη· ‖ غددی ـ **βερέμι γουτ̇ετί**, ἀδένωμα· ‖ غضروفی ـ **βερέμι γαζρουφί**, χόνδρωμα· ‖ قصبه ـ **βερέμι κασαπ̇έ**, τραχειοκήλη· ‖ لثه ـ **βερέμι λισσέ**, σκληροσάρκωμα· ‖ اللسان — **βερέμου-λ-λισάν**, γλωσσοκήλη· ‖ لیفی کیسی ـ **βερέμι λιφίϊ κισί**, ὄγκος ἰνοκυστικός· ‖ لقمی ـ **βερέμι λουκαμί**. κονδύλωμα· ‖ ناعظ ـ **βερέμι να'ήζ**, οἴδημα μυκητοειδές, ἀγγειόσπογγος· ‖ نکفی ـ **βερέμι νεκφί**, παρωτίς· ‖ مائیهٔ لحمیه ـ **βερέμι μαϊγέϊ λαχμιγέ**, ὕδρωψ ἀνὰ σάρκα ‖ هلامی ـ **βερέμι χουλαμί**, ἀθήρωμα § πλθ. اورام **ἐβράμ**.

ورملی | Τ. **βερεμ-λί**, ἐπθ. φθισικός.

ورود | Α. **βούρούτ̇**, ρ. ἀφ. ἄφιξις : اورایه مده ـ **ὄραγια βουρουτ̇ουμ̇τ̇ά**, κατὰ τὴν ἐκεῖσε ἄφιξίν μου· ‖ مکتوب ἡ تذکره — ی ἄφιξις ἐπιστολῆς, ἡ γράμματος· ‖ شمندوفر قطارینك ی — ἡ ἄφιξις τῆς σιδηροδρομικῆς ἁμαξοστοιχίας· ‖ واپورك — ی ἡ ἄφιξις τοῦ ἀτμοπλοίου. ‖ Ρμ. ایتمك — ἀφικνοῦμαι, φθάνω [δοτ.]: فلان محله — و اوراده براز آرام و قعود ایلدی — ἀφίκετο εἰς τὸ δεῖνα μέρος καὶ ἐκεῖ ὀλίγον ἀνεπαύθη καὶ ἐκάθησε [**κου'ού̇τ ἐϊλετί**].

ورور | Τ. **βὴρ-βήρ**, μόριον παριστάνον διηνεκῆ καὶ ὀχληρὸν θόρυβον· βλ. غرغر.

وری | Α. **βερά**, ὀν. ἄνθρωπος, πλάσμα: خیر ال — **χαΐρου-λ-βερά**, τὸ ἄριστον τῶν πλασμάτων [ἐπίθετον τοῦ προφήτου Μωάμεθ]· ‖ — اقر ال **ἐφκάρου-λ-βερά**, τὸ πενέστατον τῶν πλασμάτων· § πύον παραγόμενον ἐν τοῖς ἐντοσθίοις τοῦ ἀνθρώπου, ἡ τοῦ ζώου ἐκ τῆς φθίσεως, ἡ νόσου, ἡ πληγῆς.

ورید | Α. **βερίτ̇**, ὀν. φλὲψ [ἀνατ.] : حبل ال — **χάπ̇λου-λ-βερίτ̇**, σφαγῖτις· ‖ اجوف ـ **βερίτ̇ι ἐδζβέφ**, κοίλη φλέψ· ‖ جبهی ـ **βερίτ̇ι δζεπ̇χί**, προμετωπίδιος φλέψ· ‖ ناجی ـ **βερίτ̇ι ναδζί**, σωτήριος, ἡ μετακαρπικὴ φλέψ, τὴν ὁποίαν ἀνοίγουσιν ἐν καιρῷ ἀνάγκης πρὸς ἀφαίμαξιν τοῦ ἀσθενοῦς· § πλθ. اورده **ἐβριτ̇έ**.

ورید | Α. **βουρεΐτ̇** [ὑποκ. τοῦ προηγ.] ὀν. φλεβίον, μικρὰ φλέψ.

وریدی | Α. **βεριτ̇-ί**, ἐπθ φλεβικός § θ. وریدیه **βεριτ̇ιγέ**.

وریق | Α **βερὴκ** [ρζ. ورق] ἐπθ. πυκνός, πεπυκνωμένος, πυκνόφυλλος [βοτ.]· βλ. مورق· § θ. وریقه.

وریق | Α. **βουρεΐκ**, καὶ θ. وریقه **βουρεΐκά**, [ὑποκ. τοῦ ورق **βερὰκ**] ὀν. φυλλάριον, κ. φυλλάκι : وریقهٔ تویجیه **βουρεΐκάϊ τουβεϊδζιγέ**, πέταλον· ‖ وریقهٔ زهریه **βουρεΐκάϊ ζεχριγέ**, παραφυλλάριον· ‖ وریقهٔ کأسیه **βουρεΐκάϊ κε'σιγέ**, σέπαλον· § πλθ. وریقات **βουρεΐκάτ**.

وریقات | Α. **βουρεΐκάτ**, πλθ. τοῦ προηγ.

وز | Τ. **βὴζ**, μόριον παριστάνον τὸν βόμβον ἐντόμου ἱπταμένου καὶ μτφ. κίνησιν καὶ ἐνέργειαν ταχεῖαν : صاوشمق — παρέρχομαι ταχέως· ‖ کچمك — δὲν δίδω οὖς, προσοχήν, σημασίαν· ‖ βλ. καὶ وزر **βηζὴρ**, وزلدی ، وزلامق .

وز | Α. **βέζζ**, ὀν. νῆσσα, ἡ χήν.

وزارت | Α. **βεζαρὲτ** [ρζ. وزر **βίζρ**] ὀν. θ. τὸ ἀξίωμα καὶ ὁ βαθμὸς βεζύρου, ἤτοι ὁ ἀνώτατος τῶν πολιτικῶν βαθμῶν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους [βλ. رتبه] : — رتبهٔ رفیعهٔ ὁ ὑψηλὸς βαθμὸς [**ρουτπ̇έϊ ρεφι'έ**] βεζύρου· ‖ عظمی ـ **βεζαρέτι οὐζμά**, ἡ Μεγάλη Βεζυρεία [συνηθέστ. صدارت عظمی]· ‖ احراز ایتمك ἡ الق — λαμβάνω τὸν βαθμὸν βεζύρου, προάγομαι εἰς Βεζύρην· ‖ عهدهٔ استیهاللرینه — توجیه بیورلمش ἀπενεμήθη [**τεβδζὶχ**] αὐτῷ ἐπαξίως [**οὐχτ̇έϊ ἰστιχαλλερινὲ**] ὁ βαθμὸς βεζύρου· ‖ — رتبهٔ رفیعهٔ ایله برلین سفارت سنیه‌سنه تعیین بیورلمشدر διωρίσθη πρεσβευτὴς τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους εἰς Βερολῖνον μετὰ τοῦ βαθμοῦ Βεζύρου.

وزان | Π. **βεζάν**, ἐπθ. ὁ πνέων [ἐπὶ ἀνέμου]. ‖ Ρμ. اولمق — πνέω: شدید لدوس روزکاری — اولیور — πνέει σφοδρὸς νότιος ἄνεμος· ‖ βλ. هبوب.

وزان | Α. **βεζζὰν** [ρζ. وزن] ἐπθ. ὁ σταθμίζων, ζυγίζων, ζυγιστής· βλ قنطارجی .

وزان | Α. **βιζὰν** [ρζ. وزن] ρ. ἀφ. ταὐτὸ τῷ موازنه βλ.

وزر | Α. **βίζρ**, ὀν. βάρος, φορτίον· § ἁμαρτία· § πλθ. اوزار **ἐβζάρ**.

وزر | Τ. **βηζὴρ** [βλ. μορ. وز **βὴζ**] ἐπρ. ταχέως, ἄνευ ἐνδοιασμοῦ, πάραυτα, ἀμέσως· ἐπαναλαμβάνεται, ὡς وزر وزر .

وزراء | Α. **βουζερὰ** [πλθ. τοῦ وزیر] ὀν. βεζύραι, ἤτοι οἱ ἔχοντες τὸν ἀνώτατον τῶν πολιτικῶν βαθμῶν τοῦ ὀθωμ. κράτους [وزارت **βεζαρέτ**], ὑπουργοί : وکلای فخام و — ی عظام **βουκελάϊ φιχὰμ βὲ βουζεράϊ ἰζάμ**, ἔξοχοι ὑπουργοὶ καὶ μεγάλοι Βεζύραι.

وزغه | Α. **βεζεγά**, ὀν. θ. εἶδος σαύρας.

وزلامق | Τ. **βηζ-λαμάκ**, ρμ. οὐδ. βομβῶ: آری و سینك وزلار ἡ μέλισσα καὶ ἡ μυῖα βομβοῦσι· βλ. ἑπόμ.

وزلدامق | Τ. **βηζ-ηλτ̇αμάκ**, ρμ. οὐδ. βομβῶ, ὡς τὰ ἔντομα ὅταν πετῶσι· μτφ. τονθορύζω, μουρμουρίζω, παραπονοῦμαι.

وزلدی | Τ. **βηζηλτὴ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. βόμβος, ὡς ὁ τῶν ἐντόμων ὅταν πετῶσι· τονθορυσμός, μουρμούρισμα, παράπονα, δυσαρέσκεια.

وزن | Α. **βέζν**, ρ. ἀφ. τὸ σταθμίζειν, στάθμισις· βάρος· ζύγι, μέτρον βάρους· ρυθμός, γραμματικὸς τύπος λέξεως· μέτρον στίχου: تام ال — **τάμμου-λ-βέζν**, εὔσταθμος, σωστὸς εἰς τὸ ζύγι, ἀνελλιπής· ‖ ناقص ال — **νακήσου-λ-βέζν**, ἡ — نقصان ال **νοκσάνου-λ-βέζν**, ἐλλιποβαρὴς [ἄρτος κτλ.]· ‖ [χημ.] کیمیوی ـ **βέζνι κιμιγεβί**, χημικὸν βάρος· ‖ ه چکمك — τραβῶ εἰς τὸ ζύγι, ζυγίζω, σταθμίζω· ‖ ه چکلمك — ζυγίζομαι, σταθμῶμαι· ‖ فاعل — ندن **φα'ῖλ βεζνιντ̇έν**, λέξις κατὰ τὸν τύπον **φα'ῖλ** [βλ. ابوزن]· ‖ ه صوقمق — ὑποβάλλω εἰς τύπον, εἰς ρυθμόν, εἰς μέτρον ποιητικὸν [λέξιν κτλ.]. ‖ Ρμ. ایتمك — σταθμίζω, ζυγίζω [αἰτ.]· § πλθ. اوزان **ἐβζάν**· βλ.

وزنه | Α. **βεζνέ**, ὀν. θ. ζυγός, ζυγαριά, πλάστιγξ· συνεκδ. ταμεῖον: اوطه‌سی — ταμεῖον· § ἑστία, ὅλμος [πυροβόλου]· § πυριτοδόχη, ἧς τὸ κάλυμμα χρησιμεύει ὡς μέτρον πυρίτιδος διὰ τὸ πυροβόλον· § μέτρον πιέσεως τοῦ ἀτμοῦ τῶν λεβήτων· § بوشالدان — εἶδος νήσσης.

وزنه‌جی | Τ. **βεζνε-δζί**, καὶ πλθ. وزنه‌جیلر **βεζνεδζιλέρ**, ὀν. ὁ κατασκευαστὴς καὶ πωλητὴς ζυγῶν, πλαστίγγων· § συντεχνία ζαχαροπλαστῶν, κατασκευαζόντων διάφορα γλυκύσματα, ὡς ρεβανὶ [روانی], κουραμπιέδες [غرابیه] κτλ.

وزنه‌دار | Π. **βεζνε-τ̇άρ**, ὀν. ταμίας, ὁ ζυγίζων τὰ χρήματα καὶ παραλαμβάνων.

وزنی | Α. **βεζν-ί**, ἐπθ. σταθμώμενος [νομ.]· βλ. موزون § θ. وزنیه .

وزیر | Α. **βεζίρ** [ρζ. وزر βλ. وزارت] ὀν. βεζύρης, ἤτοι λειτουργὸς τοῦ κράτους ἔχων τὸν ἀνώτατον πολιτικὸν βαθμὸν وزارت

βεζαρέτ, ὑπουργός: معاليسميرم خليل رفعت پاشا — βεζίρι με'αλὶ-σεμιρὶμ Χαλὶλ Ριφ'ὰτ πασά, περινούστατέ μοι Βεζύρα Χαλὶλ Ριφ'ὰτ πασᾶ [προσφώνησις σουλτανικὴ πρὸς τὸν Μ. Βεζύρην ἐν Αὐτοκρατορικῷ διατάγματι]· § πλθ. وزراء βουζερά.

وزيرانه | Π. βεζιρ-ανέ, ἐπθ. βεζυρικός, ἄξιος, ἡ ἁρμόζων βεζύρῃ·§ ἐπρ. βεζυρικῶς, ὡς ἁρμόζει βεζύρῃ.

وزيرلك | Τ. βεζιρ-λίκ, ὀν. βαθμὸς καὶ ἀξίωμα βεζύρου· συνών. وزارت.

وزيرى | Α. βεζιρ-ί, ἐπθ. βεζυρικός· § ὁ ἔχων σχῆμα ἐπίμηκες [βιβλίον ἔχον σχῆμα ἐπίμηκες καταστίχου]· § θ. وزيريه.

وساد | Α. βισάτ, καὶ θ. وساده βισατέ, ὀν. τὸ ἐφ' οὗ ἐξαπλοῦται, ἢ στηρίζεταί τις, στρωμνή, κλίνη, προσκεφάλαιον· θρόνος· § πλθ. وسد βουσούτ καὶ وسائد βεσαΐτ.

وساطت | Α. βεσατάτ, ὀν. θ. μεσολάβησις, παρέμβασις, μέσον: ايله — فلانجه‌نك، τῇ μεσολαβήσει τοῦ δεῖνος, ἢ διὰ μέσου τοῦ δεῖνος·||ايله عاجزى — τῇ μεσολαβήσει τοῦ ταπεινοῦ, ἤτοι ἐμοῦ· ||βλ. توسط ، توسيط ، واسطه.

وسامت | Α. βεσαμέτ, ὀν. θ. καλλονή, κόσμος.

وساوس | Α. βεσαβίς, πλθ. τοῦ وسوسه βλ.

وسائد | Α. βεσαΐτ, πλθ. τοῦ وساد καὶ وساده.

وسائط | Α. βεσαΐτ [πλθ. τοῦ واسطه] ὀν. θ. μέσα: مرتبه اولديغى مساعد — من ὅσον [μερτεπὲ] ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν τὰ μέσα [βεσαϊτημήζ]· || نقليه — μέσα συγκοινωνίας·|| نشاط — μέσα διασκεδάσεως·|| قويه — μέσα ἰσχυρά [καβιγέ]·||نظاميه — μέσα νόμιμα.

وسائل | Α. βεσαΐλ [πλθ. τοῦ وسيله] ὀν. θ. προφάσεις· μέσα· συνων. وسائط· § εὐκαιρίαι, ἀφορμαί.

وسخ | Α. βεσάχ, ὀν. ῥύπος, κ. βρῶμα·§[ἰατ.] ῥύπος, ἐπίχρισμα σηπεδονῶδες γλώσσης, ἡ σωρεία ἐν τῷ στομάχῳ ἐκ δυσπεψίας χυμῶν διεφθαρμένων· § πλθ. اوساخ ἐβσάχ· βλ.

وسخى | Α. βεσαχ-ί, ἐπθ. [ἰατ.] ἐπικεχρισμένος, σαπρώδης, σηπεδονώδης, βλ. προηγ· § θ. وسخيه.

وسط | Α. βεσάτ, ὀν. μέσον, κέντρον : — شهرده ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως [σέχρ]·||سماده — ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ [σεμὰ]·|| — نهارده ἐν μέσῳ τῆς ἡμέρας [νεχάρ]·||غضروف — ὁ μεσαῖος χόνδρος [γαζρούφ] τῆς ῥινός·||على ال — ἀλέ-λ-βεσάτ, κατὰ μέσον ὅρον·||درجه‌ده — كچينن اهالى λαὸς ζῶν μετρίως· § μετρίως [βαθμὸς μαθητοῦ]· || قريب — καρίπι βεσάτ, σχεδὸν μετρίως·§δυϊκ. وسطين βεσατέϊν, οἱ δύο μέσοι ὅροι τῆς ἀναλογίας [ἀντίθ. طرفين ταραφέϊν, οἱ δύο ἄκροι] §πλθ. اوساط ἐβσάτ.

وسطى | Α. βεσατ-ί, ἐπθ. μεσαῖος, κεντρικός : آسياى — ἡ Μέση Ἀσία·§ μέσος : ارتفاع — μέσον ὕψος [ἰρτιφά']·||حد — μέσος ὅρος [χάτ]· || اوله‌رق — κατὰ μέσον ὅρον· || بر حساب — μέσος ὑπολογισμός· || قطر — μέση διάμετρος [κούτρ]· § θ. وسطيه.

وسطى | Α. βουστὰ [θ. τοῦ اوسط] ἐπθ. μέσος: صلات — μέση προσευχή, ἤτοι ἡ κατὰ τὸ δειλινόν [βλ. نماز]·|| درجهٔ — ὁ μέσος βαθμός· || قرون — κουροῦνι βουστά, οἱ μέσοι αἰῶνες, μεσαίων.

وسع | Α. βούς', ὀν. δύναμις: — ك يتديكى مرتبه βουσ'οὺν γεττιγὶ μερτεπέ, ὅσον φθάνει ἡ δύναμίς σου· || نجه — βουσ'ούνδζε, ὅσον δύναται, τὸ κατὰ δύναμιν·||و اقتدارندن خارج — βοὺς' οὐ ἰκτιταριντὲν χαρίδζ, ὑπὲρ τὴν δύναμίν του· || بشردن خارجدر — ὑπερβαίνει τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν [βούσ'ι πεσέρ]·||βλ. سعه.

وسعت | Α. βουσ'άτ, ὀν. θ. εὖρος, εὐρύτης, εὐρυχωρία, ἔκτασις· μτφ. εὐπορία, ἄνεσις· δύναμις, ἱκανότης : طولاً يكرمى و عرضاً اون بش و ارتفاعاً اون ايكى ذراع — نده بر باب مكتب انشاسى ἡ ἀνέγερσις σχολῆς ἐκτάσεως [βουσ'ατηντά] μήκους μὲν[τοῦλεν]25, πλάτους δὲ[ἄρζαν] 15 καὶ ὕψους[ἰρτιφάεν] 12 πήχεων [ζιρ'ά]·||اداره — ἄνεσις συντηρήσεως, ἄνετος συντήρησις· || علميه — βουσ'άτι ἰλμιγέ, εὐρυμάθεια· || قريحه — βουσ'άτι καριχά, μεγαλοφυΐα· || فكر — εὐρεῖα διάνοια [φίκρ], μεγαλοφυΐα· || ويرمك — δίδω ἀνάπτυξιν, ἀναπτύσσω : تاريخ محاكمات ذهنيه‌يه — ويره‌رك افكارى تشحيذه خدمت ايديور ἡ ἱστορία ἀναπτύσσουσα τὴν διανοητικὴν κρίσιν [μουχακεμάτι ζιχνιγεγὲ] συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ὀξύνῃ τὸν νοῦν·|| كسب ايتمك — ἀποκτῶ εὐρύτητα, εὐρύνομαι.

وسعتسز | Τ. βουσ'ατ-σήζ, ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων εὐρύτητα, ἔκτασιν, στενόχωρος.

وسعتسزلق | Τ. βουσ'ατ-σηζλήκ, ὀν. ἔλλειψις εὐρύτητος, στενοχωρία.

وسعتلى | Τ. βουσ'ατ-λή, ἐπθ. εὐρύχωρος, ἐκτεταμένος: عرصه — γήπεδον ἐκτεταμένον· || اراضى — γαῖαι εὐρύχωροι, ἐκτεταμέναι.

وسم | Α. βέσμ, ὀν. τὸ διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἰδίᾳ τῶν ζώων, πρὸς διάκρισιν γινόμενον σημεῖον, στίγμα· κατά τινας وسم τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου στίγμα, καὶ وشم βέσμ, τὸ ἐπὶ τῶν μελῶν· βλ. وشم · § πλθ. اوسام ἐβσάμ·|| βλ. καὶ اتسام.

وسمه | Α. βεσμέ, ὀν. θ. ταὐτὸ προηγ·§φύλλον ἰνδικοῦ, κ. λουλακίου [τ. چويت اوتى].

وسمه‌دار | Π. βεσμε-τάρ, ἐπθ. στιγματηφόρος, ὁ φέρων ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ στίγμα πρὸς διάκρισιν [ζῶον].

وسواس | Α. βεσβὰς [βλ. وسوسه] ὀν. ὁ ἐμβάλλων εἰς πειρασμόν, ὁ πειράζων, ἤτοι ὁ Διάβολος, ὁ Σατανᾶς, ἡ ὁ πειρασμὸς τοῦ Διαβόλου, ἢ τῆς σαρκός.

وسوسه | Α. βεσβεσέ, ὀν. θ. πειρασμὸς τοῦ διαβόλου, ὑποκίνησις· ὑπόνοια, καχυποψία, ἀνησυχία: شيطانيه — πειρασμὸς σατανικός, διαβολικός·|| القا ايلمك ἢ — ويرمك ἐμβάλλω εἰς πειρασμόν, σκανδαλίζω: شيطان انلره — ويردى ὁ Σατανᾶς ἐνέβαλεν αὐτοὺς εἰς πειρασμόν, ἐσκανδάλισεν αὐτούς· || قلبنه — القا ايلدى ἐνέβαλεν εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὑπόνοιαν· || قلبى قورقو و — ايله طولمش ἡ καρδία του ἐπληρώθη φόβου καὶ ὑπονοίας· || ايشته بورالرينى محاكمه ايديكزده لزومسز — لره قاپلميكز λοιπὸν ταῦτα σκέφθητε καὶ εἰς περιττὰς καχυποψίας μὴ παραδίδοσθε· § πλθ. وساوس βεσαβίς.

وسوسه‌جى | Τ. βεσβεσε-δζί, ἐπθ. καχύποπτος, φιλύποπτος, ἀνήσυχος· βλ. موسوس καὶ وسوسه‌لى.

وسوسه‌لنمك | Τ. βεσβεσε-λενμέκ, ῥμ. οὐδ. καθίσταμαι καχύποπτος, συλλαμβάνω ὑπονοίας.

وسوسه‌لى | Τ. βεσβεσε-λί, ἐπθ. καχύποπτος, φιλύποπτος, ἀνήσυχος : سن ذاتاً پك موسوس ايدك هله بو بر قاچ كون ظرفنده دها زياده — اولمشسك σὺ ἦσο ἄλλως τε λίαν καχύποπτος [μουβεσβίς]· πρὸ πάντων ἐντὸς τῶν τελευταίων τούτων ἡμερῶν ἔτι μᾶλλον καχύποπτος ἐγένου.

وسيع | Α. βεσί' [ῥζ. وسع] ἐπθ. εὐρύς, πλατύς: قلمرو — الانحاى ملكداريده καλεμρέβι βεσί'ου-λ-ἐνχάϊ μιλκταριτέ, ἐν τῇ ἀχανεῖ [τῇ εὐρείᾳ κατὰ τὰς χώρας] Αὐτοκρατορικῇ ἐπικρατείᾳ, ἤτοι ἐν τῇ ἀχανεῖ ὀθωμανικῇ ἐπικρατείᾳ·§ θ. وسيعه: سنده — اناطولى قطعهٔ ἐν τῇ εὐρείᾳ χώρᾳ τῆς Ἀνατολῆς, ἤτοι ἐν τῇ Ἀσιατικῇ Τουρκίᾳ·||ممالك وسيعة الممالك شاهانه μεμαλίκι βεσία'του-λ-μεσαλίκι σαχανέ, ἡ ἀχανὴς ὀθωμανικὴ ἐπικράτεια.

وسيله | Α. βεσιλέ, ὀν. θ. ἀφορμή, μέσον, ἀντικείμενον, εὐκαιρία : حسنه ، — καλὴ ἀφορμή, εὐκαιρία· || انيله ، — ἀφορμὴ ἀγαθή·||مناسبه دوشدكجه ، — ὁσάκις συμπέσῃ εὐκαιρία κατάλληλος· || مفخرت ، — ἀφορμὴ καυχήσεως·||تمسخر ، — ἀντικείμενον ἐμπαιγμοῦ· || استهزا ، — ἀντικείμενον μυκτηρισμοῦ·||بو — ايله ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ἢ τῇ ἀφορμῇ ταύτῃ·||عرض ... و بيانى احترامات فائقه‌مك تجديد و تأييدينه — حسنه اتخاذ قلندى ἡ δήλωσις... ἐχρησίμευσεν ὡς καλὴ εὐκαιρία τῆς ἀνανεώσεως καὶ ἐπαναλήψεως τῶν ἐξόχων σεβῶν μου, ἢ δράττομαι τῆς εὐκαιρίας ὅπως διαβεβαιώσω τὰ ἔξοχά μου σέβη [ἐν τέλει ἐπιστολῶν]· || آرامق — ζητῶ ἀφορμήν·||— بولق εὑρίσκω ἀφορμήν·§πλθ. وسائل βεσαΐλ.

وسيله‌جو | Π. βεσιλε-δζοῦ, ἐπθ. ὁ ζητῶν ἀφορμήν, εὐκαιρίαν: عريضه تقديمله عرض عبوديته — ايكن ἐνῷ ἐζήτουν εὐκαιρίαν νὰ ὑποβάλω τὰ σέβη μου δι' ὑποβολῆς ἐπιστολῆς· ||ى حرب و جدال اولمق — ζητῶ ἀφορμὴν πολέμου καὶ μάχης [χὰρπ οὐ δζιτάλ].

وسيله‌دار | Π. βεσιλε-τάρ, ἐπθ. ὁ ἔχων ἀφορμήν, ἢ εὐκαιρίαν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του.

وسيله‌سز | Τ. βεσιλε-σίζ, ἐπθ. καὶ ἐπρ. ἄνευ ἀφορμῆς, ἄνευ αἰτίας.

وسيم | Α. βεσίμ [ῥζ. وسم, βλ. καὶ وسامت] ἐπθ. ὡραῖος· ὁ φέρων σημεῖον διακριτικὸν ἐπὶ τοῦ σώματος· ὁ φέρων τὴν σφραγίδα τῆς προφητείας, ἤτοι ὁ προφήτης Μωάμεθ: شفيع مطاع نبى كريم قسيم جسيم بسيم — σεφί'ουν μουτά'ουν νεπίγγουν κερίμ, κασίμουν δζεσίμουν

ψαλίδωτος ψαλίδωτος, ο μεσαιωνικός πύργος Θεσσ., ο εἰς ἀπαιτούντων, ὁ προφήτης, ὁ γενναιόψυχος, ὁ ὁμοφωνῶν τὰ ὀλοψύχως τὸ ὀλκαῖον, ὁ μέγας, ὁ εὐσεβὴς ἐκ θεοῦ ὄντος καὶ ἀληθινοῦ. ‖ — **ψαλιδωτός** ἐπίθ. [ψαλίς] ὁμοιόμορφος μὲ ψαλίδα. ‖ — **ψαλιδωτῶ** ρ. μ. [ψαλιδωτός] κάνω ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτόν** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστερος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότερος** ἐπίθ. συγκρ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστερος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότερον** ουδ. συγκρ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστερον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότερος** ἐπίθ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστατος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότατος** ἐπίθ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστατος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότατον** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότατος** ἐπίθ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστατος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτῶ** ρ. μ. [ψαλιδωτός] κάνω ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτόν** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότερος** ἐπίθ. συγκρ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστερος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότερον** ουδ. συγκρ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστερον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότατος** ἐπίθ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστατος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότατον** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό.

ψαλίδωτος ψαλίδωτος, ο μεσαιωνικός πύργος Θεσσ., ο εἰς ἀπαιτούντων, ὁ προφήτης, ὁ γενναιόψυχος, ὁ ὁμοφωνῶν τὰ ὀλοψύχως τὸ ὀλκαῖον, ὁ μέγας, ὁ εὐσεβὴς ἐκ θεοῦ ὄντος καὶ ἀληθινοῦ. ‖ — **ψαλιδωτός** ἐπίθ. [ψαλίς] ὁμοιόμορφος μὲ ψαλίδα. ‖ — **ψαλιδωτῶ** ρ. μ. [ψαλιδωτός] κάνω ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτόν** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότερος** ἐπίθ. συγκρ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστερος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότερον** ουδ. συγκρ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστερον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότατος** ἐπίθ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστατος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότατον** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότερος** ἐπίθ. συγκρ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστερος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότερον** ουδ. συγκρ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστερον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότατος** ἐπίθ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστατος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότατον** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό.

ψαλίδωτος ψαλίδωτος, ο μεσαιωνικός πύργος Θεσσ., ο εἰς ἀπαιτούντων, ὁ προφήτης, ὁ γενναιόψυχος, ὁ ὁμοφωνῶν τὰ ὀλοψύχως τὸ ὀλκαῖον, ὁ μέγας, ὁ εὐσεβὴς ἐκ θεοῦ ὄντος καὶ ἀληθινοῦ. ‖ — **ψαλιδωτός** ἐπίθ. [ψαλίς] ὁμοιόμορφος μὲ ψαλίδα. ‖ — **ψαλιδωτῶ** ρ. μ. [ψαλιδωτός] κάνω ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτόν** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότερος** ἐπίθ. συγκρ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστερος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότερον** ουδ. συγκρ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστερον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότατος** ἐπίθ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστατος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότατον** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότερος** ἐπίθ. συγκρ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστερος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότερον** ουδ. συγκρ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστερον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότατος** ἐπίθ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστατος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότατον** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό.

ψαλίς ψαλίς, ἡ, ἡ ἀπὸ δύο [ἀπεναντίον] ἐντοιχισμένων ἀετωμάτων τοῦ ἴδιου μεγέθους σχηματιζόμενη ἐσοχή, ἡ ὁποία χρησιμεύει γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῶν δοκῶν τῆς στέγης. ‖ — **ψαλιδωτός** ἐπίθ. [ψαλίς] ὁμοιόμορφος μὲ ψαλίδα. ‖ — **ψαλιδωτῶ** ρ. μ. [ψαλιδωτός] κάνω ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτόν** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότερος** ἐπίθ. συγκρ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστερος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότερον** ουδ. συγκρ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστερον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότατος** ἐπίθ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστατος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότατον** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότερος** ἐπίθ. συγκρ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστερος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότερον** ουδ. συγκρ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστερον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότατος** ἐπίθ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστατος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότατον** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό.

ψαλίς ψαλίς, ἡ, ἡ ἀπὸ δύο [ἀπεναντίον] ἐντοιχισμένων ἀετωμάτων τοῦ ἴδιου μεγέθους σχηματιζόμενη ἐσοχή, ἡ ὁποία χρησιμεύει γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῶν δοκῶν τῆς στέγης. ‖ — **ψαλιδωτός** ἐπίθ. [ψαλίς] ὁμοιόμορφος μὲ ψαλίδα. ‖ — **ψαλιδωτῶ** ρ. μ. [ψαλιδωτός] κάνω ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτόν** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότερος** ἐπίθ. συγκρ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστερος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότερον** ουδ. συγκρ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστερον ψαλιδωτό. ‖ — **ψαλιδωτότατος** ἐπίθ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] ὁ ἐπιμελέστατος ψαλιδωτός. ‖ — **ψαλιδωτότατον** ουδ. ὑπερθετ. [ψαλιδωτός] τὸ ἐπιμελέστατον ψαλιδωτό.

— خفى μυστικὴ διαθήκη· || تصديقى ك — ἐπικύρωσις διαθήκης· || فسخى ك — ἀκύρωσις διαθήκης· || احكامى — διατάξεις διαθήκης· || تنظيم ايتمك — συντάττω διαθήκην· || — صحيح و معتبر διαθήκη ἔγκυρος καὶ σεβαστή· || — ساخته πλαστὴ διαθήκη.

وصيد } A. **βεσίτ,** καὶ θ. وصيده **βεσιτέ,** δν. αὐλή· οὐδός· μάνδρα μὲ τοῖχον· τὸ ὄνομα τοῦ σπηλαίου, ἐν ᾧ κατεκλίθησαν οἱ اصحاب كهف [βλ. كهف]· § ὁ δὶς περιτμηθείς.

وضع } A. **βάζ',** ρ. ἀφ. τὸ κατατιθέναι, τὸ ἀφιέναι κατὰ γῆς, τὸ τιθέναι που, τὸ τοποθετεῖν, τὸ καθιεροῦν, ἡ καθιέρωσις λέξεως εἴς τινα εἰδικὴν ἔννοιαν· τὸ ἐπινοεῖν καὶ δημιουργεῖν· τὸ ἐπιβάλλειν· στάσις, ἦθος, τρόπος· μέρος τῆς ρητορικῆς πραγματευόμενον περὶ τοῦ καθορισμοῦ τῶν λέξεων εἰς εἰδικὰς ἐννοίας: — حمل **βάζι' χάμλ,** τοκετὸς [ἀπόθεσις τοῦ βάρους]· || — اساس رسمى **βάζ'ι ἐσὰς ρεσμί,** τελετὴ τῆς καταθέσεως θεμελίου λίθου [βλ. اساس]· || — يد **βάζ'ι γέτ,** τὸ ἐπιβάλλειν χεῖρα, ἤτοι κατοχὴ [νομ.]: وديعه‌نك — يده قابل و قبضه صالح اولملى شرطدر ἡ παρακαταθήκη [βετι'ὰ] δέον νὰ ᾖ ἐπιδεκτικὴ κατοχῆς καὶ ἐπιτηδεία πρὸς παραλαβὴν [**καπζὰ σαλήχ**]· || — قانون **βάζ'ι κανούν,** νομοθεσία· || — لفافه **βάζ'ι λιφαφέ,** ἐπίδεσις καταγματος, πληγῆς [χειρ.]. ‖ Ρμ. καταθέτω κτλ. [δοτ. αἰτ.]: بر شى بر يره — ايتمك θέτω πρᾶγμά τι εἴς τι μέρος· || — يد ايتمك [νομ.] λαμβάνω ὑπὸ κατοχὴν περιουσίαν ἀποθανόντος, ἢ ξένον κτῆμα [δοτ.]: بر كيمسه طول مدت ديكر كمسه‌نك مالنه — يد ايتمسيله اكا مالك اولەمز οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ κύριος ξένου κτήματος διότι ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἶχεν αὐτὸ ὑπὸ τὴν κατοχήν του· || بر اصول تحتنه — ايتمك ὑποβάλλω εἰς τάξιν [**οὐσοὺλ ταχτηνὰ**], τακτοποιῶ, συστηματοποιῶ· || تحليل كيمويه — ايتمك ὑποβάλλω εἰς χημικὴν ἀνάλυσιν [**ταχλίλι κιμιγέβί**]· || بر لغت علميه — ايتمك καθιερῶ λέξιν ἐπιστημονικήν· || صلات اصطلاح شرعده نماز معناسنه — اولنمشدر ἡ λέξις [**σαλὰτ**] καθιερώθη ἐν τῇ ὀνοματολογίᾳ τοῦ ἱεροῦ νόμου [**ἰστηλάχι σέρ'**] εἰς τὴν σημασίαν προσευχῆς· § πλθ. اوضاع **ἐβζά',** στάσεις, χειρονομίαι : — خصمانه كوسترمك δεικνύω ἐχθρικὴν στάσιν [**ἐβζάϊ χασημανέ**]· βλ. اوضاع καὶ وضعيت.

وضعاً } A. **βάζ-'αν,** ἐπρ. ἢ τροπ. μτχ. κατὰ τὴν στάσιν· τεθείς, καθιερωθεὶς εἴς τινα ἔννοιαν· βλ. προηγ.

وضاعت } A. **βεζα'ὰτ** [ρζ. وضع] δν. θ. ταπεινότης, εὐτέλεια· βλ. وضوع.

وضعى } A **βαζ'ί,** ἐπθ. ὁ οὐχὶ κυριολεκτικός, ἀλλὰ τεθεὶς εἴς τινα ἔννοιαν, καθιερωθείς, τεχνικός, τοπικός [ἰατ.]· § θ. وضعيه : — اصطلاحات ὅροι καθιερωθέντες, τεχνικοί· § ἔξοδα τοποθετήσεως, κ. βαλτικά, π. χ. θερμάστρας [ἐξυπονοεῖται ἡ λ. اجرت **οὐδζρέτ,** ἀμοιβή, ἤτοι اجرت وضعيه **οὐδζρέτι βαζ'ιγέ**].

وضعيت } A. **βαζ'ιγέτ,** δν. θ. στάσις σώματος, ἢ πλοίου ταξειδεύοντος κτλ. θέσις: — كى بوزمه **βαζ'ιγετινὶ πόζμα,** μὴ χαλᾷς τὴν στάσιν σου· || چوجق نه — ده بولنيور ὁ παῖς εἰς ποίαν στάσιν εὑρίσκεται; || كمى — اصليه‌سنى الدى τὸ πλοῖον ἔλαβε τὴν ἀρχικήν του στάσιν· || آلاينك افرادينك مختلف — لرده النان . . . رسملرندن متشكل بر آلبوم λεύκωμα [**ἀλποὺμ**] σχηματισθὲν ἐξ εἰκόνων [**ρέσμ**] τῶν στρατιωτῶν τοῦ συντάγματος . . . ληφθεισῶν ὑπὸ διαφόρους στάσεις αὐτῶν [**μουχτελὶφ βαζ'ιγετλερτέ**]· || — جغرافيه ἡ γεωγραφικὴ θέσις· § [ἰατ.] — غير طبيعيهٔ غدد **βαζ'ιγέτι γάϊρι-ταπιϊ'γέϊ γουτέτ,** θέσις τῶν ἀδένων οὐχὶ φυσική, ἐκτόπισις.

وضوء } A. **βουζοῦ,** δν. θρησκευτικὸς καθαρμὸς τῶν Μουσουλμάνων γινόμενος πρὸ τῆς προσευχῆς· καθαρμὸς τῶν χειρῶν λεγόμενος καὶ طهارت صغرى **ταχαρέτι σουγρά,** μικρὸς καθαρμός· βλ. آبدست .

وضوح } A. **βουζούχ,** δν. ἐνάργεια, σαφήνεια ἐκφράσεως, λόγου: كلامده — يوقدر ἐν τῷ λόγῳ σαφήνεια δὲν ὑπάρχει· || — بولمق ἀποκτῶ σαφήνειαν, γίνομαι σαφής, ἐναργής· || مسئله كسب — ايتمش τὸ ζήτημα κατέστη σαφὲς [**κέσπι βουζοὺχ ἐτμίς**]· || βλ. ايضاح ، اتضاح .

وضوع } A. **βουζοῦ'** δν. τὸ ἐξευτελίζειν ἑαυτόν· βλ. وضاعت.

وضيع } A. **βεζί'** [ρζ. وضع] ἐπθ. ταπεινός, εὐτελής, χαμερπής, πρόστυχος.

وضيعه } A. **βεζι'ά,** δν. θ. φόρος κυβερνητικός, ὡς ὁ κεφαλικὸς [خراج], ἡ δεκάτη [اعشار] καὶ οἱ ἄλλοι φόροι [رسوم].

وطاء } A. **βετά,** ρ. ἀφ. τὸ ποδοπατεῖν· τὸ βατεύειν, συνουσιάζεσθαι· τὸ παρασκευάζειν, τὸ διευθετεῖν, ἢ ἀπαλύνειν στρῶμα, προσκεφάλαιον· βλ. وطى καὶ توطئه .

وطر } A. **βατάρ,** δν. ὑπόθεσις, ζήτημα, ἀνάγκη: بر طرفدن كوه‌منندى ديوان يكچشم مردمخوارك خطرينى ديكر طرفدن اول قيلرده كزن طرويالو انيانك — ينى ارائه و بيان ايتمش ὑπέδειξε καὶ ἐξέθηκεν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν κίνδυνον [**χαταρινὶ**] τῶν ἀνθρωποφάγων [**μερτουμ-χὸρ**] μονοφθάλμων [**γὲκ-τσὲσμ**] πελωρίων γιγάντων [**κιοὺχ μενεντὶ τιβάν**], ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ζήτημα [**βαταρινὶ**] τοῦ στόλου τοῦ Τρῳαδίτου Αἰνείου, ὅστις περιεφέρετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἀκταῖς [**κηΐ**]· || قضأ — ἐκπλήρωσις ἀνάγκης· § πλθ. اوطار **ἐβτάρ.**

وطن } A. **βατάν,** δν. πατρίς: — حب **χούππι βατάν,** φιλοπατρία· || — اصلى καὶ — حقيقى ἡ ἀληθής, ἡ πραγματικὴ πατρίς, ἤτοι ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἐγεννήθη τις· || — متخذ ἡ θετὴ [**μουττεχὰζ**] πατρίς· || — ثانى δευτέρα πατρίς· || — جلاء **δζελάϊ βατάν,** ἐκπατρισμός· || — اتخاذ ايتمك ἢ ايدنمك ποιοῦμαι, ἢ αἱροῦμαι μέρος τι ὡς πατρίδα· || — شرقيسى ἐθνικὸς ὕμνος· § πλθ. اوطان **ἐβτάν.**

وطنداش } T. **βαταν-τάς,** δν. πατριώτης, συμπολίτης.

وطنداشلق } T. **βαταν-τασλήκ,** δν. τὸ εἶναι πατριώτην, συμπολίτην.

وطنى } A. **βαταν-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ πατρίδι· § θ. وطنيه : — محبت **μουχαππέτι βατανιγέ,** φιλοπατρία· || — غيرت ζῆλος πατριωτικός.

وطواط } A. **βατβάτ,** δν. νυκτερίς· δειλός, ἀδύνατος· ἄνθρωπος ὁμιλῶν πολὺ ταχέως, ἢ ὑποτονθορύζων, μουρμουρίζων· § πλθ. وطاوط **βαταβίτ.**

وطى } A. **βάτ'ι** [βλ. وطاء] δν. τὸ ποδοπατεῖν, τὸ βατεύειν [φυσιολ.] : — كل **βάτ'ι κιούλλ,** διαφορογαμία [φυσιολ.]· || — ى حلالدر ἡ μετ' αὐτῆς συνουσία [**βατ'ὶ**] εἶναι θεμιτὴ [**χαλάλ**], ἤτοι δὲν ἀπαγορεύεται κατὰ νόμον.

وظائف } A. **βεζαΐφ,** πλθ. τοῦ وظيفه βλ.

وظيفةً } A. **βαζίφετ-εν** [αἰτ. τοῦ προηγ. ἐπρ. κατὰ καθῆκον· λόγῳ ἁρμοδιότητος [νομ.].

وظيفه } A. **βαζιφέ,** δν. θ. καθῆκον, χρέος· μέριμνα, φροντίς· ἁρμοδιότης [νομ.]· θέμα, ἢ μάθημα μαθητοῦ πρὸς μετάφρασιν, πρὸς μελέτην, πρὸς ἀντιγραφήν· πρόσωπον ὑποκριτοῦ [γλ. rôle]· μισθὸς καὶ ἐπιχορήγησις, ἢ σιτηρέσιον, διδόμενα ἐκ τῶν προσόδων βακουφίου [وقف], ἤτοι ἀφιερώματος: نه — م **νὲ βαζιφέμ,** τί μοι μέλει; || نه — ك **νὲ βαζιφέν,** τί σοι μέλει; || نه — سى τί τῷ μέλει; κτλ. || بونى — عد ايدرم θεωρῶ τοῦτο καθῆκόν μου· || — سنى بيلور γινώσκει τὸ καθῆκόν του· || — ايدنمك ποιοῦμαι καθῆκον [αἰτ.]· || — سنى ايفا ايدر ἐκτελεῖ τὸ καθῆκόν του· || — ايفاى ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος· || — اعتراضى ἔνστασις ἀναρμοδιότητος· || — خارج از **βαζιφὲ χαριδζιντέ,** ἢ خارجنده || **χαρὶδζ ἐζ βαζιφέ,** ἀναρμοδίως· || — قانونيه καθῆκον κανονικόν, ἤτοι ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ νόμου· || — اخلاقيه καθῆκον ἠθικόν, ἤτοι ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῶν χρηστῶν ἠθῶν· || آقتور كنديسنه تفريق ايديلان — يى اوكرنور تتبع ايدر ὁ ἠθοποιὸς [**ἀκτὸρ**] μανθάνει [**ιὸγρενὶρ**] καὶ μελετᾷ [**τετεπποῦ'ἐτὲρ**] τὸ ὁρισθὲν αὐτῷ πρόσωπον· || — كسمك κόπτω, ἤτοι ὁρίζω μισθόν, ἐπιχορήγησιν· || — صاحب ὁ ἔχων μισθόν, ἢ σιτηρέσιον ἐξ ἀφιερώματος [وقف]· § πλθ. وظائف **βεζαΐφ,** καθήκοντα: انسانك آنا و باباسنه قارشو اولان — ى τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ· || — متقابلهٔ دول **βεζαΐφι μουτεκαπιλέϊ τουβέλ,** ἀμοιβαῖα διεθνῆ καθήκοντα· || — علم الاعضا **ἴλμι βεζαΐφου-λ-ἀζά,** φυσιολογία· βλ. فيسيولوجى· || — اهل οἱ λαμβάνοντες μισθόν, ἢ σιτηρέσιον ἐξ ἀφιερώματος· βλ. καὶ مرتزقه **μουρτεζικά**· || βλ. وظيفه‌دار ، وظيفه‌خور , صلاحيت καὶ وظيفه‌شناس.

وظيفه‌خور } Π. **βαζιφε-χόρ,** ἐπθ. ὁ λαμβάνων μισθόν, ἢ σιτηρέσιον ἐξ ἀφιερώματος [وقف].

وظيفه‌دار } Π. **βαζιφε-τάρ,** ἐπθ. ταὐτὸ τῷ وظيفه‌خور § [νομ.] ἁρμόδιος [ἐπὶ δικαστηρίων]: — محكمه τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον.

وظيفه‌سز } T. **βαζιφε-σίζ,** ἐπθ. ἀδιάφορος, ἀμέριμνος, ἀκηδής.

وظيفه‌سزجه } T. **βαζιφε-σίζδζε,** ἐπρ. ἀδιαφόρως, ἀκηδῶς.

وظيفه‌سزلك } T. **βαζιφε-σιζλίκ,** δν. ἀδιαφορία, ἀμεριμνησία, ἀκηδία.

وظيفه‌شناس } Π. **βαζιφε-σινάς,** ἐπθ. ὁ εἰδὼς τὸ καθῆκόν του, ὁ ἀκριβὴς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸ ἔργον του: —

مأمور ὑπάλληλος εἰδὼς τὸ καθῆκόν του· ἀντίθ. وظيفه ناشناس ὁ μὴ εἰδὼς κτλ. § πλθ. وظيفه‌شناسان.

وظيفه‌شناسانه Π. **βαζιφε-σιναδανέ**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἢ ἁρμόζων τῷ εἰδότι τὸ καθῆκον αὐτοῦ, ἤτοι ἀνθρώπῳ ἀκριβεῖ καὶ ἀφωσιωμένῳ εἰς τὸ ἔργον του· ἀντίθ. وظيفه‌ناشناسانه· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει κτλ.

وظيفه‌شناسلق Τ. **βαζιφε-σιναδλήκ**, ὄν. ταὐτὸ ἑπομ.

وظيفه‌شناسى Π. **βαζιφε-σιναδί**, ἀφ. τὸ εἶναί τινα γνώστην καὶ τηρητὴν τοῦ καθήκοντος, τήρησις τοῦ καθήκοντος, ἀφοσίωσις εἰς τὸ ἔργον, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν· ἀντίθ. وظيفه ناشناسى **βαζιφὲ-νὰ-σιναδί.**

وعاء Α. **βε'ὰ ἢ βι'ά**, ὄν. ἀγγεῖον, ὡς ἀρτηρία, φλὲψ [ἀνατ.] § πλθ. اوعيه **ἐβ'ιγέ.**

وعائى Α. **βεα'ῒ ἢ βια'ῒ**, ἐπθ. ἀγγειώδης, ὁ περιέχων ἀγγεῖα, ὡς φλέβας, ἀρτηρίας, ἢ ὁ ἀναγόμενος εἰς αὐτὰ [ἀνατ.]· § θ وعائيه: — اوعيهٔ ἀγγεῖα ἀγγείων καὶ ٔ متعرجه — ἀγγεῖα κιρσώδη [ἰατ.]· ‖ βλ. ليفى.

وعائيت Α. **βε'αϊγέτ**, ὄν. θ. ἀγγείωσις, ἤτοι πλεονασμὸς τῶν αἱματοφόρων, ἢ τῶν λεμφοφόρων ἀγγείων [ἰατ.].

وعد Α. **βά'τ**, ῥ. ἀφ. τὸ ὑπόσχεσθαι, ὑπόσχεσις, λόγος: عالى — ὑψηλὴ ὑπόσχεσις·‖ ندە طوردى — ἐστάθη ἐν τῇ ὑποσχέσει του [**βα'τιντέ**], ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του·‖ ايفاى ἢ انجاز — **ἰφάϊ ἢ ινδζάζι βά'τ**, ἐκπλήρωσις ὑποσχέσεως·‖ نى انجاز ايلدى — ἐξεπλήρωσε τὴν ὑπόσχεσίν του [**βα'τινί**]·‖ خلف — **χούλφι βά'τ**, ἀθέτησις ὑποσχέσεως·‖ خلف — ايتدى ἠθέτησε τὴν ὑπόσχεσίν του. ‖ Ρμ. ايتمك — ὑπόσχομαι [δοτ. αἰτ.]: برينه بر شى — ايتمك ὑπόσχομαι τινί τι· § πλθ. مواعيد **μεβα'ῒτ** βλ. ‖ βλ. وعد.

وعده Α. **βα'τέ**, ὄν. θ. προθεσμία: ايله — ἐπὶ προθεσμίᾳ· ‖ اوچ آى — ايله ἐπὶ προθεσμίᾳ τριῶν μηνῶν·‖ ايله بورج — χρέος ἐμπρόθεσμον· ‖ ويرمك — δίδω προθεσμίαν· ‖ — ايستمك ἢ طلب ايتمك ζητῶ προθεσμίαν·‖ بيان — ايتمك τάσσω προθεσμίαν· ‖ سى كلدى — ἦλθεν ἡ προθεσμία του, ἢ سى منقضى اولدى — ἔληξεν [**μουνκαζῆ ολτοῦ**] ἡ προθεσμία·‖ نك انقضاسى — ἡ λῆξις [**ινκηζὰ**] τῆς προθεσμίας·‖ سى كبار — προθεσμία εὐγενῶν, ἤτοι ὑπόσχεσις μὴ ἐκτελουμένη: وعد وصال كبار — سنه دوندى **βά'τι βισὰλ κιπὰρ βα'τεσινὲ τοντού**, ἡ περὶ ἐρωτικῆς συνεντεύξεως ὑπόσχεσις μετεβλήθη εἰς προθεσμίαν εὐγενῶν· § κ. τὸ μοιραῖον τέλος, θάνατος.

وعده‌سز Τ. **βα'τε-σίζ**, ἐπθ. ἀπρόθεσμος· § ἐπρ. ἀπροθέσμως.

وعده‌لى Τ. **βα'τε-λί**, ἐπθ. ἐμπρόθεσμος: اوچ آى — دين χρέος ἐπὶ προθεσμίᾳ τριῶν μηνῶν.

وعظ Α **βά'ζ**, ὄν. διδαχή, ἤτοι κήρυγμα ἱεροῦ λόγου, ὁμιλία, διδασκαλία ἱεροκήρυκος: ە چيقمق — ἀναβαίνω εἰς τὸν ἄμβωνα ὅπως κηρύξω·‖ ديكلمك — ἀκούω διδαχήν, διδασκαλίαν, κήρυγμα·‖ اجراى — ايتمك **ἰδζράϊ βα'ζ ἐτμέκ**, ἐκτελῶ κήρυγμα, κηρύττω. ‖ Ρμ. ايتمك — κηρύττω· ‖ و نصيحت ايتمك — κηρύττω καὶ παραινῶ·‖ ايدجى — ὁ ἱεροκῆρυξ.

وعل Α. **βά'λ**, ὄν. ἄρρην αἰγάγρου· § πλθ. اوعال **ἐβ'ὰλ** καὶ وعول **βου'ούλ.**

وعيد Α. **βε'ῒτ** [ῥζ. وعد] ὄν. ἀπειλή, τὸ ἀπειλεῖν τινα ὅπως πράξῃ τι: وعد و — ὑπόσχεσις [**βὰ'τ**] καὶ ἀπειλή.

وغا Α. **βεγά**, ὄν. θόρυβος, ταραχή, κραυγή, μάχη, πόλεμος.

وغيره Α. **βὲ γάϊρου-χου** [φρ. ἐκ τοῦ συνδ. و τῆς λ. غير καὶ τῆς ἀντ. ه] καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ λοιπά, καὶ οὕτω καθεξῆς· ἐν χρήσει ὅταν ἀναφέρηται εἰς ὄνομα γένους ἀρσενικοῦ· βλ. ἑπόμ.

وغيرها Α. **βὲ γάϊρου-χα**, ὡς τὸ προηγούμενον, ἐν χρήσει ὅταν ἀναφέρηται εἰς ὄνομα γένους θηλυκοῦ.

وغيرهم Α. **βὲ γάϊρου-χούμ**, ὡς τὸ προηγούμενον, ἐν χρήσει ὅταν ἀναφέρηται εἰς ὄνομα ἀριθμοῦ πληθυντικοῦ.

وغيرهما Α. **βὲ γάϊρου-χουμα**, ὡς τὸ προηγούμενον, ἐν χρήσει ὅταν ἀναφέρηται εἰς ὄνομα ἀριθμοῦ δυϊκοῦ.

وفاء Α. **βεφά**, ὄν. πίστις, σταθερότης ἐν τῇ φιλίᾳ, ἐν τῷ ἔρωτι, ἀκρίβεια περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν ὑποσχέσεως, τήρησις λόγου· τὸ ἐπαρκεῖν: ورق مهر — يى كيم اوقور كيم ديكلر τίς ἀναγινώσκει, τίς ἐννοεῖ τὸ φύλλον τῆς φιλίας [**μιχρ**] καὶ πίστεως!‖ اهل — **ἔχλι βεφά**, πιστός, πιστοί·‖ بى — ἄπιστος, ἀσταθὴς λησμονῶν τοὺς φίλους· § [νομ.]: — بيع بال **πέϊ πι-λ-βεφά**, ἡ بيع — πώλησις ἐπὶ ἐξωνήσει· βλ. καὶ وفاء **βεφάεν.** ‖ Ρμ. ايتمك — τηρῶ πίστιν, ἐμμένω πιστός [ده]· ἀρκεῖ [δοτ.]: كندينه اولان عهدنده — ايتميان بر قادين — γυνὴ μὴ τηροῦσα πίστιν ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν ὅρκῳ· ‖ وفاً، فراغ اولنان اراضى و مسقفات و مستغلات بدلى مديون متوفانك دينه — ايتمز ايسه ἐὰν τὸ ἀντίτιμον τῶν ἐπὶ ἐξωνήσει [**βεφάεν**] πωληθεισῶν γαιῶν καὶ ἐπιστέγων [**μουσεκκαφὰτ**] καὶ ἀστέγων [**μουστεγαλλὰτ**] κτημάτων δὲν ἀρκέσῃ ‖ عمرى — ايتامك ὁ βίος του [**ὀμρο**] δὲν ἀρκεῖ, δὲν φθάνει, ἤτοι εἶναι ὀλιγόβιος, δὲν ζῇ περισσότερον· ‖ عمرى — ايتمك ἀρκεῖ ὁ βίος του, ζῇ περισσότερον: عمرى — ايدوبده... مأموريتندن دها عالى خدماته ارتقا ايده بيلمش اولسه ايدى ἐὰν ἔζη περισσότερον καὶ προήγετο εἰς ὑπηρεσίας ἀνωτέρας τῆς θέσεως . .

وفاءً Α. **βεφά-εν**, ἐπρ. ἐπὶ ἐξωνήσει [νομ.]: مشترى الهجغنى استيفا ايتمدكجه — اشترا ايتمش اولديغى ماله بايعك ديكر غريملرى مداخله ايده‌مز ἐὰν δὲν λάβῃ [**ἰστιφὰ**] ὁ ἀγοραστὴς [**μουστερὶ**] ὅ,τι ἔχει λαμβάνειν, δὲν δύνανται οἱ λοιποὶ δανεισταὶ [**γαρὶμ**] τοῦ πωλητοῦ νὰ ἐπέμβωσιν εἰς τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἠγόρασεν ἐπὶ ἐξωνήσει.

وفابيكانكى Π. **βεφα-πιγκιανεγκὶ** [ἐκ τοῦ ἑπομ.] ὄν. ἀπιστία, ἤτοι ἔλλειψις πίστεως εἰς τὴν φιλίαν, εἰς τὴν ἀγάπην, εἰς τὴν ὑπόσχεσιν.

وفابيكانه Π. **βεφα-πιγκιανέ**, ἐπθ. ὁ ξένος πρὸς τὴν πίστιν, ἤτοι ὁ μὴ σταθερὸς εἰς τὴν ὑπόσχεσιν, εἰς τὴν φιλίαν, ἄπιστος, εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ ὁποίου δὲν δύναταί τις νὰ βασισθῇ· βλ. وفاسز.

وفاپرور Π **βεφα-περβέρ**, ἐπθ. ταὐτὸ وفادار، وفاشعار βλ.

وفاپيوست Π. **βεφα-πεϊβέστ**, ἐπθ. πιστός, σταθερός· ταὐτὸ وفادار، وفاشعار.

وفات Α. **βεφάτ**, ὄν. θ. θάνατος: قبل ال — **κάπλε-λ-βεφάτ**, πρὸ τοῦ θανάτου· ‖ بعد ال — **πά'τε-λ-βεφάτ**, μετὰ τὸν θάνατον· ‖ فلانك وقوع — ى ‖ τὸ συμβεβηκὸς τοῦ θανάτου [**βουκούϊ βεφατὶ**] τοῦ δεῖνος, ἤτοι ὁ ἐπισυμβὰς θάνατος αὐτοῦ·‖ برينك — ى وقوعبولق συμβαίνει ὁ θάνατός τινος·‖ فلانجه‌نك — ندە ترك ايلديكى ورثه οἱ κληρονόμοι οὓς ἀφῆκεν ὁ δεῖνα κατὰ τὸν θάνατόν του [**βεφατηντά**]. ‖ Ρμ. ايتمك — ἀποθνήσκω: اجل موعوديله — ايلدى ἀπέθανε φυσικὸν θάνατον·‖ مقتولاً — ايتمك ἀποθνήσκω φονευθείς, δολοφονηθεὶς [**μακτούλεν**]·‖ مغروقاً — ايتمك ἀποθνήσκω πνιγεὶς [**μαγρούκαν**]·‖ الديغى جريحه‌دن متأثراً — ايلدى ἀπέθανεν ἐξ αἰτίας [**μουτεέσσιρεν**] τῆς πληγῆς, ἣν ἔλαβεν· § πλθ. وفيات **βεφιάτ**, βλ.

وفادار Π. **βεφα-τάρ**, ἐπθ. πιστός, σταθερός, ἀκριβὴς εἰς τὴν ὑπόσχεσιν, εἰς τὴν φιλίαν, εἰς τὸν ἔρωτα, ὁ μὴ λησμονῶν τοὺς φίλους: بر قادين — γυνὴ πιστή· βλ. وفاشعار، وفاكار.

وفادارانه Π. **βεφα-ταρανέ**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων πιστῷ καὶ σταθερῷ φίλῳ, ὁ γινόμενος μετὰ πίστεως καὶ εὐσταθείας· § ἐπρ. πιστῶς.

وفادارلق Τ. **βεφα-ταρλήκ**, ὄν. ταὐτὸ ἑπόμ.

وفادارى Π. **βεφα-ταρί**, ὄν. πίστις εἰς τὴν ὑπόσχεσιν, εἰς τὴν φιλίαν, εἰς τὸν ἔρωτα.

وفاسز Τ. **βεφα-σήζ**, ἐπθ. ἄπιστος, ὁ λησμονῶν ταχέως τοὺς φίλους του, τοὺς ἔρωτας καὶ τὰς ὑποσχέσεις του: قادين — γυνὴ ἄπιστος· ‖ ἀντίθ. وفالى.

وفاسزلق Τ. **βεφα-σηζλήκ**, ὄν. ἀπιστία, λησμοσύνη τῶν ὑποσχέσεων καὶ ἐγκατάλειψις τῶν φίλων κτλ.

وفاشعار Π. **βεφα-σι'άρ**, ἐπθ. πιστὸς πρὸς τοὺς φίλους του, ἀκριβὴς εἰς τὰς ὑποσχέσεις του, εἰς τοὺς λόγους του, εὐσταθής, σταθερός: محب — م **μουχήππι βεφασι'αρήμ**, πιστέ μου φίλε! ‖ محبوبهٔ — πιστὴ ἐρωμένη· ‖ βλ. καὶ وفادار، وفاكار، وفاپرور، وفاپيوست.

وفاشعارانه Π. **βεφα-σι'αρανέ**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἢ ἁρμόζων φίλῳ πιστῷ, ὁ γινόμενος μετὰ πίστεως· § ἐπρ. πιστῶς.

وفاشعارى Π. **βεφα-σι'αρί**, ὄν. πίστις εἰς τὴν φιλίαν, εἰς τὴν ἀγάπην, σταθερότης εἰς τὴν ὑπόσχεσιν.

وفاق Α. **βιφὰκ** [ῥζ. وفق] ὄν. σύμπνοια, ἁρμονία, ὁμόνοια, ὁμοφροσύνη, ἀγάπη καὶ φιλία [ἀντίθ. نفاق]: تدابير حسنه‌سى ثمره سيله نفاق مبدل — اولدى **τεταπίρι χασενεσὶ σεμερεσίϊλε νιφὰκ μουπεττέλι βιφὰκ ολτοῦ**, διὰ τῶν καλῶν μέτρων αὐτοῦ ἡ διχόνοια μετεβλήθη εἰς ὁμόνοιαν.

وفاكار Π. **βεφα-κιάρ**, ἐπθ. πιστός, σταθερὸς εἰς τὴν φιλίαν, εἰς τὴν ὑ-

πόσχεσιν: ـــ دوست فِلوس πιστός ‖ اول —عهده δσο πιστὸς εἰς τὴν ὑπόσχεσιν[ἀχτέ]· ‖βλ.وفاشعار.

وفاكارانه Π. βεφα-κιαρανέ,ἐπθ. ὁ ἀρμόζων, ἢ ἀνήκων φίλῳ πιστῷ, ἢ τηρητῇ τῆς ὑποσχέσεως: ـــ مناسبات σχέσεις πιστaί· § ἐπρ. πιστῶς.

وفالى T. βεφα-λή, ἐπθ.πιστὸς εἰς τὴν φιλίαν,εἰς τὴν ὑπόσχεσιν κτλ.βλ. وفا.

وفد A. βέφτ, ὄν. ἄφιξις· ἐν χρήσει μόνον ἐν τισι συνθέτοις ἐπιθέτοις,ὡς — معالى **με'αλι-βέφτ,** ἢ ـــ مكارم **μεκιαρὶμ-βέφτ,**ἐξοχος, εὐεργετικός, χρησιμεύουσιν ὡς κοσμητικοῖς τῆς λέξεως بزرگ **νέζτ,** βλ.

وفرت A. βεφρέτ [ρζ.وفر] ὄν. θ. ἀφθονία, περίσσεια, πλησμονή, μεγάλη ποσότης: امتلا ـــ **βεφρέτι ιμτιλά,** ἐπιπλήρωσις τῶν ἀγγείων τοῦ σώματος [ἰατ.] ‖لا — **βεφρέτλε,** ἀφθόνως· ‖ βλ. وفور.

وفق A. βέφκ, ὄν. συμφωνία· ἰσοδυναμεῖ τῷ ἡμετέρῳ «συνῳδὰ» ἢ «κατά», καὶ εἶναι ἐν χρήσει ὡς ἐξῆς: مأمول ـــ **πὲρ βέφκη με'μούλ,** κατὰ τὸ ἐλπιζόμενον, κατ' εὐχήν·‖ المراد على ـــ **ἀλλὰ βέφκη-λ-μουράτ,** ἢ مراد ـــ **πὲρ βέφκη μουράτ,** κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν,κατὰ τὸν πόθον, κατ' εὐχήν·‖ بخت ـــ **βεφκήνδζε,** συνῳδά: خاطرك صالحلره معامله‌سى ـــ بخت اكا بغض و غيظ ايدر ايدى ἐμίσει καὶ ἀπηχθάνετο αὐτὸν συνῳδὰ τῇ πρὸς τοὺς χρηστοὺς συμπεριφορᾷ τῶν φαύλων, ἤτοι ὡς οἱ φαῦλοι πράττουσι πρὸς τοὺς χρηστούς.

وفور A. βουφοὺρ [βλ. وفرت] ὄν. ἀφθονία, περίσσεια, πλησμονή: سرور بال و ـــ كمال شوكت و اجلال ايله امثال كثيره‌سنى ميسر بيورسون [ὁ Θεὸς] νὰ ἀξιώσῃ [τὴν A. A. M. τὸν Σουλτᾶνον] πολλῶν παρομοίων ἑορτῶν [**ἐμσάλι κεσιρὲ**]μετὰ περισσείας χαρᾶς [**σουροὺρ**] καὶ μετὰ μεγάλης δόξης καὶ μεγαλείου.

وفى A. βεφὶ [ρζ.وفا] ἐπθ. ἱκανός· συνηθέστερον τὸ وافى· § πιστός, εὐσταθής· συνηθέστ. وفادار .

وفيات A. βεφιὰτ [πλθ. τοῦ وفات] ὄν. θάνατοι : — قولادن اون مصاب و درت ἐσυνέβησαν δέκα κρούσματα τῆς χολέρας καὶ τέσσαρες θάνατοι.

وفير A.βεφὶρ [ἐκ τοῦ وفرت] ἐπθ.ἄφθονος, περισσός,πολύς, μέγας: ـــ شايان تقدير ἄξιος πολλῆς ἐκτιμήσεως [**τακτίρ**]· ‖ المثالى — **βεφίρου-λ-με'αλί,** οὗ πολλὰ τὰ ἔξοχα προσόντα, λίαν ἔξοχος·‖ ـــ رفيع **ρίφτι βεφίρ,** ἄφθονον δῶρον, φιλοδώρημα· § θ. وفيره: ـــ ممنونيت πολλὴ εὐχαρίστησις.

وفيق A. βεφὶκ [ρζ. وفق] ἐπθ. σύμφωνος, ὁμόθυμος,ὁ ἐν ἁρμονίᾳ·§φίλος, σύντροφος [σπν.]·§ ὄν. κ. ἀνδρός, Βεφίκ.

وقاء A. βεκά, ρ. ἀφ. προφύλαξις ἀπὸ βλάβης,ἢ ζημίας, προάσπισις· βλ. وقايه .

وقاحت A. βεκαχὲτ [ρζ. وقح] ὄν. θ. αὐθάδεια, ἰταμότης.

وقاد A. βεκκὰτ [ρζ. وقد] ἐπθ. λαμπρότατος· μτφ. εὐφυέστατος [φωτιά] : ذهن ـــ نوّس εὐφυέστατος· ‖ ـــ قلب καρδία φλογερά.

وقار A βεκάρ,ὄν. σοβαρότης,ἀξιοπρέπεια, μεγαλεῖον : صاحبى — καὶ ـــ اهل σοβαρός, ἀξιοπρεπής·§συνών. حيثيت **χαϊσιγέτ:** و — كوزتمك ἢ محافظه حيثيت φυλάττω ἀξιοπρέπειαν, σοβαρότητα.

وقارسز T. βεκαρ-σήζ, ἐπθ. ὁ ἄνευ σοβαρότητος, ἀξιοπρεπείας, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ διατηρῇ σοβαρότητα,ἀξιοπρέπειαν.

وقارسزلق T. βεκαρ-σηζλήκ, ὄν. ἔλλειψις σοβαρότητος καὶ ἀξιοπρεπείας· ἡ ἠθικὴ κατάστασις τοῦ μὴ δυναμένου νὰ τηρῇ ἀξιοπρέπειαν.

وقارلى T. βεκαρ-λή, ἐπθ. σοβαρός, ἀξιοπρεπής· ὁ δυνάμενος νὰ διατηρῇ σοβαρότητα καὶ ἀξιοπρέπειαν· βλ. وقار .

وقايع A.βεκαΐ'[πλθ.τοῦ وقيعه καὶ وقعه] ὄν. θ. συμβάντα, γεγονότα, χρονικά: ـــ تاريخيه ἱστορικὰ γεγονότα·‖عظيمه ـــ μεγάλα γεγονότα·‖ـــ تقويم **τακβίμι βεκαΐ',** ἐπίσημος ἄλλοτε ἐφημερὶς τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἀναγράφουσα εἰδήσεις καὶ ἐπίσημα χρονικά·‖ كاتبى — τάξις γραμματέων ἐν τῷ Σεϊχου-λ-ισλαμάτῳ.

وقايعنامه Π. βεκαΐ'-ναμέ, ὄν. χρονικά, ἤτοι βιβλίον περιέχον διάφορα ἱστορικὰ γεγονότα καὶ εἰδήσεις.

وقايع نكار Π. βεκαΐ'-νιγκιάρ, ἐπθ. καὶ ὄν. χρονογράφος· βλ. καὶ ἐπόμ.

وقايع نويس Π.βεκαΐ'-νουβίς,ἐπθ.καὶ ὄν. ταὐτὸ προηγ. βλ. وقعه نويس.

وقايه A. βικαγὲ [βλ. وقا] ρ. ἀφ. θ.προφύλαξις, προστασία, ὑπεράσπισις: خزينهٔ ضمننده —سى δικαίων τοῦ Κυβερνητικοῦ ταμείου ‖ Ρμ. προφυλάττω, προασπίζω, προστατεύω, ὑπερασπίζω [αἰτ.دن]: ايتمك محافظه ـــ προφυλάττω τὰ συμφέροντα τῆς χώρας ἀπὸ βλάβης [**χαλέλ**] § [ἰατ.] προφύλαξις·§ συνών. محافظه ، صيانت·‖ βλ. καὶ وقا ، اتقا .

وقايةً A. βικάγε-τεν, ἐπρ. ἢ τροπ. μτχ. πρὸς προφύλαξιν, χάριν προφυλάξεως, προφυλάττων [αἰτ. دن]· βλ. προηγ.

وقب A. βάκτ, ἢ βακήτ, ὄν. κοτύλη,ἤτοι κοίλωμα ὀστέων δεχόμενον ἄλλο ὀστοῦν πρὸς συνάρθρωσιν· κοιλότης ὀφθαλμοῦ· τ. كوز اوى [ἀνατ. φυσ. ἱστ.].

وقت A. βάκτ ἢ βακήτ, ὄν. χρόνος, καιρός, ὥρα, ἐποχή, εὐκαιρία, ἄνεσις, εὐπορία: حضر ـــ ὁ καιρὸς τῆς εἰρήνης[**χαζάρ**]· ‖ سفر ـــ ὁ καιρὸς τῆς ἐκστρατείας, τοῦ πολέμου [**σεφέρ**]·‖حاجت ـــ ὥρα ἀνάγκης·‖نماز —ش αἱ πέντε ὧραι τῆς προσευχῆς τῶν Μουσουλμάνων [βλ. نماز ، خمسه]· ‖ فجر ـــ ἡ ὥρα τοῦ ὄρθρου, τοῦ λυκαυγοῦς· ‖ ـــى شافعى λυκαυγὲς [βλ. شافعى]·‖ـــى صباح ἢ سحر ἢ ὥρα τῆς αὐγῆς, ἢ τῆς πρωΐας· ‖ عصر ـــ ἡ ὥρα τοῦ δειλινοῦ·‖ايركندر—[ἡ ὥρα] εἶναι ἐνωρὶς [**ἐρκέν**]· ‖ چكدر — [ἡ ὥρα] εἶναι ἐξώρας [**γκέτς**]· ‖ انسانه هر شيي اوكرديرـــ ὁ καιρὸς διδάσκει τὰ πάντα εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁ χρόνος διδάσκαλος [πρμ.]· ‖ ـــ علامهٔ ὁ σοφώτατος [**ἀλλαμὲ**] τῆς ἐποχῆς·‖ معين ـــ ὡρισμένος [**μου'αγγὲν**] καιρός·‖ حال—ὁ παρὼν καιρός, τὸ παρόν· ‖ و — حال εὐπορία, κ. καιρός·‖ وار — ὑπάρχει ὥρα, καιρός, ἡ ὥρα ἐπιτρέπει· ‖ يوق ـــ م **βακτὴμ γιόκ,** δὲν ἔχω καιρόν, δὲν εὐκαιρῶ, δὲν εὐπορῶ·‖—بى ἄκαιρος, ἀκαίρως· ‖ ـــ ياتيلهجق ὁ καιρὸς τοῦ ὕπνου [διὰ νὰ κατακλιθῇ τις]·‖قالمق— ἢ قالمق μένει, ὑπολείπεται ἡ οὐ καιρός, ὥρα, προφθάνω [δοτ.]: قالدى — سلاملامغه δὲν ἔμεινε καιρός, ἤτοι δὲν ἐπρόφθασε νὰ χαιρετήσῃ· ‖ بولمق — εὑρίσκω καιρόν, εὐκαιρίαν, προφθάνω [δοτ.]: بولدى — نهيه اوغرادينى اكلامغه δὲν εὗρε καιρόν, ἢ δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἐννοήσῃ τί παθαίνει·‖ـــ اختلاس **ιχτιλάσι βάκτ,** τὸ ὑποκλέπτειν καιρόν, ὥραν μεταξὺ ἄλλων ἀσχολιῶν· ‖ — چيرمك διέρχομαι τὸν καιρόν, περνῶ τὴν ὥραν, διασκεδάζω, χάνω τὴν ὥραν, τὸν καιρόν, χρονοτριβῶ·‖كلك—ἐφίσταται, ἢ ἔρχεται ὁ καιρός, ἡ ὥρα·‖—ى چمش παρῆλθεν ὁ καιρός του·‖— قولامق καραδοκῶ εὐκαιρίαν· § [ἐπρ.] : — او τότε, τῷ καιρῷ ἐκείνῳ·‖ —نه پوته; τίνα καιρόν;‖—بر ἕνα καιρόν, ἄλλοτε·‖ — هر پوته πάντοτε·‖ده— بو τώρα, ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ·‖يله— **βακτίλε,** ἄλλοτε· ἐγκαίρως· ‖ ندم— **βακτηνὲά,** ἐγκαίρως·‖— — **βακὴτ βακήτ,**ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, περιοδικῶς· § ὅτε, ὅταν: ده — كلديكى ἢ — كلديكى ὅτε ἦλθε, ὅταν ἔλθῃ· ‖ — كلدجكى ἢ ده—كلدجكى ὅταν ἔλθῃ· § πλθ. τ. وقتلر **βακητλέρ:** ده — اول κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν· ‖ خير اولسون — καλὴ ἡμέρα σας, ἢ καλὴ ἑσπέρα σας·§ πλθ.ἀρθ.اوقات **ἐβκάτ:** خاليه—ὥραι σχολῆς, ἀνέσεως· ‖ الامور مرهونة باوقاتها **ἐλ οὐμούρ μερχούνετου ἠτ ἐβκάτιχα,** τὰ πράγματα ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν χρόνων αὐτῶν,ἤτοι αἱ ὑποθέσεις πραγματοποιοῦνται ὅταν ἐπιστῇ ὁ χρόνος αὐτῶν· ‖ βλ. ἐπόμ.

وقتاً A.βάκτ-εν, ἐπρ.ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: من الاوقات — **βάκτεν μίνε-λ-έβκάτ,** οὐδέποτε· ‖ βλ. ἐπόμ.

وقتا كه Π. βάκτα-κι, ὅτε δέ, ἀλλ' ὅτε : —نوبت خلافت و سرير سلطنت زبدهٔ شهريارانِ آفاق يعنى سلطان عبد الحميد خان افندمز حضرتلرينه توجه ايلدى كافهٔ اموردولت عليه‌لرينه نظام ويرديلر ἀλλ' ὅτε ἡ διαδοχὴ τῆς Καλιφείας [**νεβτὲτι χηλαφὲτ**] καὶ ὁ θρόνος τῆς Αὐτοκρατορίας [**σερίρι σαλτανάτ**] προσέβλεψεν εἰς τὸ ἄωτον τῶν Μοναρχῶν τῶν ὁριζόντων[**ζουτὲτέϊ σεχριγιαράνι ἀφάκ**], δηλαδὴ εἰς τὴν A. A. M. τὸν Σουλτὰν'Αβδοὺλ Χαμὶτ Χάν, Αὐθέντην ἡμῶν, τότε ἐτακτοποίησεν ὅλα τὰ πράγματα τοῦ ὑψηλοῦ Αὐτοῦ Κράτους.

وقتسز T. βακητ-σήζ, ἐπθ. ἄκαιρος, ἤτοι παράκαιρος, ἢ πρόωρος, ὁ εἰς ὥραν ἀκατάλληλον γινόμενος·§ἐπρ. ἀκαίρως, ἤτοι παρακαίρως [ἐξ ὥρας], ἢ προώρως: — آچيلان كل تيز صولار τὸ ῥόδον τὸ ἀκαίρως ἀνθοῦν ταχέως μαραίνεται· ‖ —اوتن خروسك باشنى كسرلر τοῦ ἀκαίρως ᾄδοντος ἀλέκτορος κόπτουσι τὴν κεφαλὴν [πρμ. ἐπὶ τῶν ἀκαίρως πραττόντων καὶ λεγόντων τι]· ‖ كلك — ἔρχομαι ἀκαίρως· § ἀντίθ. وقتلى **βακητλή,** εὔκαιρος : — وقتلى εὐκαίρως τε καὶ οὗ, εἰς ὥραν κατάλληλον ἢ μή, ἀδιακρίτως κατὰ πᾶσαν ὥραν, στιγμήν.

وقتلى T. βακητ-λή, ἐπθ. ἐν χρήσει μετὰ τοῦ وقتسز βλ.

وقد } A. βεκὰτ καὶ وقدان βεκατάν, ρ. ἀφ. τὸ ἀνάπτειν, τὸ ἀναφλέγεσθαι· βλ. وقود، توقيد καὶ ايقاد.

وقر } A. βάκρ, ὄν. κωφότης.

وقس } A. βὲ κὴς, καὶ اذا وقس على βὲ κὴς ἀλὰ χάζα, βλ. قس.

وقط } A. βάκτ, ὄν. κατάπτωσις [ἰατ.].

وقع } A. βάκ', ὄν. σοβαρότης, ἀξιοπρέπεια [συνών. حيثيت]: حيثيت — **βὰκ' οὐ χαϊδιγέτ,** σοβαρότης καὶ ἀξιοπρέπεια· ‖βλ. καὶ وقار.

وقعه } A. βακ'ά, ὄν. θ. γεγονός, ἐπεισόδιον· πόλεμος, μάχη, ἐπανάστασις· ὄνειρον: ه‌مه‌ — ه‌ — σπουδαῖον γεγονός· ‖ه‌ — ه‌ — ἀγαθὸν γεγονὸς [οὕτω καλεῖται ἡ κατάργησις τοῦ συστήματος τῶν Γενιτσάρων]· ‖اشخاص — τὰ πρόσωπα [ἐὸχὰς] τοῦ δράματος.

وقعه‌نويس } Π. βακ'ὰ-νουβίς, ὄν. χρονογράφος· βλ. καὶ وقايع نويس.

وقف } A. βὰκ̓ ἢ **βακή̓,** ρ. ἀφ. τὸ σταματᾶν, τὸ ἀναχαιτίζειν, τὸ ἵστασθαι, τὸ μὴ κινεῖσθαι, στάσις, παῦσις· [γραμ.] τὸ χωρίζειν ἐν τῇ προφορᾷ τὴν λέξιν ἀπὸ τῆς ἑπομένης, τέλος λέξεως [ἀντίθ. ابتداء **ἰὰπτιτά,** τὸ ἄρχεσθαι προφέρειν τὴν λέξιν, ἀρχή]· § [νομ.] τὸ κωλύειν τὴν κτῆσιν καὶ μεταβίβασιν κυριότητος συγκεκριμένου πράγματος οὕτως ὥστε νὰ θεωρῆται τοῦτο ὡς θεῖον κτῆμα, οὗτινος ἡ ὠφέλεια [ἡ πρόσοδος] ἀνήκει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἤτοι ἀφιέρωσις κτήματος ἢ εἰσοδήματος ὑπὲρ εὐσεβοῦς, ἢ ἀγαθοεργοῦ σκοποῦ, ἢ φιλανθρωπικοῦ καθιδρύματος· συνέκδ. τὸ ἀφιέρωμα, τὸ ἀνάθημα, ἤτοι κτῆμα, ἢ πρόσοδος ἀφιερωμένη εἰς φιλανθρωπικὸν καθίδρυμα, ἢ αὐτὸ τὸ εὐσεβὲς καὶ φιλανθρωπικὸν καθίδρυμα, κ. βακοῦφι· μτφ. ἀφιέρωσις βίου, στιγμῶν εἰς τινα ἐργασίαν κτλ. προσήλωσις: اراضى — **ἀφιέρωσις γαιῶν·** ‖خانه — ἀφιέρωσις οἰκίας· ‖والده سلطان حضرتلرينك احيا كرده‌سى اولان جامع شريفك — **ἐκ τῶν ἐπιστέγων κτημάτων [μουσακκαβὰτ]** τοῦ βακουφίου τοῦ ἱεροῦ τεμένους τοῦ ἀνακαινισθέντος **[ἰχγιακερτὲ]** ὑπὸ τῆς Βασιλομήτορος· ‖غير لازم — ἀφιέρωσις ἀμετάκλητος **[γάϊρι-λαζίμ]**· ‖لازم — ἀφιέρωσις μετακλητή· ‖اهلى — **βακφὶν ἐχλί,** ὁ ἔχων τὴν νομικὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ ἀφιερώσῃ τι, ἤτοι ἐλεύθερος, ἐνήλιξ καὶ ἐχέφρων· ‖حكمى — τὸ ἀποτέλεσμα, ἡ συνέπεια **[χοὺκμ]** τῆς ἀφιερώσεως, ἤτοι ἡ διὰ τῆς ἀφιερώσεως ἀποξένωσις τοῦ ἰδιοκτήτου ἀπὸ τοῦ ἀφιερωθέντος· ‖ركنى — τὸ στοιχεῖον τῆς ἀφιερώσεως, ἤτοι ἡ πρὸς σύστασιν τῆς ἀφιερώσεως λεγομένη λέξις, ὡς ἀφιερῶ κτλ. ‖سبى — ὁ σκοπὸς τῆς ἀφιερώσεως, ἤτοι ἡ ἀγαθὴ καὶ εὐσεβής, ἢ φιλάνθρωπος πρόθεσις, δι' ἣν ἀφιεροῦταί τι· ‖شرائط صحيحى — **βακφὶν ἀεραϊτι σηχχατή,** οἱ ὅροι τοῦ ἐγκύρου τῆς ἀφιερώσεως· ‖حين — ده **χήνι βακηφτέ,** κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀφιερώσεως· §ἐπθ. ἀφιερωμένος εἴς τι εὐσεβές, ἢ φιλανθρωπικὸν καθίδρυμα [ἀντίθ. ملك **μούλκ**]: ‖خان — در ἡ δεῖνα οἰκία εἶναι βακούφιον, ἤτοι ἀφιερωμένη εἰς βακούφιον· ‖محل — **μαχάλλι βάκφ,** ἀφιέρωμα, ἀνάθημα [συνών. موقوف]· ‖— غلهٔ πρόσοδος ἀφιερώματος· ‖— تسجيل — δικαστικὴ ἐπικύρωσις ἀφιερώσεως· ‖ارض ميرى — οἰκοδόμημα [**ἐπνιγέ**] οὗτινος τὸ μὲν γήπεδον [**γερὶ**] εἶναι δημοσία γῆ [**ἄρζι μιρί**], τὸ δὲ κτίριον [**πινὰ**] ἀφιερωμένον εἴς τι εὐσεβὲς καθίδρυμα [**δζιχέτ**]· ‖وجود — **βακφὶ βουδζούτ,** ἀφιέρωσις τοῦ σώματος, ἤτοι τῆς ζωῆς ὑπέρ τινος σκοποῦ, ἐργασίας κτλ. ‖نظر — προσήλωσις τοῦ βλέμματος· ‖كوش — προσήλωσις τοῦ ὠτός [**γκιὸξ**]. ‖Ρμ. ἀφιερῶ εἴς τι ἱερόν, ἢ φιλανθρωπικὸν καθίδρυμα [νομ.]· μτφ. ἀφιερῶ τὸν βίον, τὸν χρόνον εἴς τινα ἐργασίαν κτλ., προσηλῶ: ملك منزلى فلان جامع — ايتدم **μὶλκ** ἀφιέρωσα τὴν ἰδιόκτητον οἰκίαν μου εἰς τὸ δεῖνα τέμενος· ‖وقتمى مطالعه‌يه — ايتدم — ἀφιέρωσα τὸν χρόνον μου εἰς τὴν ἀνάγνωσιν· ‖كوش دقت ايتمك — **βάκφι γκιούὸι ἐπκκὰτ ἐτμέκ,** ἀφιερῶ, ἤτοι προσηλῶ τὸ οὖς τῆς προσοχῆς· ‖نظر ايتمك — προσηλῶ τὸ βλέμμα· ‖كشاكش اولان فكرى — ἡ διάνοιά του ἥτις ἦτο ἀφιερωμένη εἰς διηνεκῆ πάλιν **[βάκφι κεὸακέ̓]**, ἤτοι ἥτις εὑρίσκετο κτλ. §πλθ. اوقاف **ἐβκάφ·** βλ.λ. καὶ واقف، موقوف.

وقفه } A. βακφέ, ὄν. θ. μία τῶν διατυπώσεων, ἃς οἱ Μουσουλμᾶνοι προσκυνηταὶ δέον νὰ ἐκτελέσωσι κατὰ τὴν προσκύνησιν τῆς Μέκκας· μία στάσις: آرام — ه‌ — ر. μία στάσις ἀναπαύσεως, μικρὰ ἀνάπαυσις.

وقفه‌كير } Π. βακφε-γκίρ, ἐπθ. ὁ ἱστάμενος· βλ. προηγ. ‖اولمق — ἵσταμαι, ἐγκαθίσταμαι: اولمش — باسيل بوغازده τὸ βακτηρίδιον τῆς νόσου [**πασὶλ**] ἐγκατέστη ἐν τῷ λαιμῷ.

وقفى } A. βακφ-ί, ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς βακούφιον, ἤτοι ἱερόν, ἢ φιλανθρωπικὸν καθίδρυμα, κ. βακουφικὸς [βλ. وقف]· § θ. وقفيه: εἰσοδήματα βακουφικά· βλ. καὶ ἐπόμ.

وقفيت } A. βακφ-ιγέτ, ὄν. θ. τὸ εἶναί τι βακούφιον, ἤτοι ἀφιερωμένον εἰς εὐσεβές, ἢ φιλανθρωπικὸν καθίδρυμα [وقف], τὸ μὴ εἶναι μούλκιον, ἤτοι κτῆμα τελείας ἰδιοκτησίας [ملك]· ‖ — **πὲρ βέδζχι βακφιγέτ,** ἢ وجهله — **βακφιγὲτ βέδζχλε,** βακουφικῶς, ὡς βακούφιον: تصرف اولنان كدك [وجهله — ἢ] — يروجه — γεδίκιον [**γκεδὶκ**] κατεχόμενον ὡς βακούφιον.

وقفيه } A. βακφιγὲ [θ. τοῦ وقف] ἐπθ. βακουφικός· § ὄν. ἀφιερωτήριον, συμβόλαιον συνταττόμενον ὑπὸ τοῦ ἱεροδικαστοῦ περὶ συστάσεως βακουφίου, ἤτοι εὐσεβοῦς ἢ φιλανθρωπικοῦ καθιδρύματος, καὶ περιέχον τοὺς ὅρους καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἱδρύσεως.

وقواق } T. βακβάκ, μόριον παριστάνον τὸν κρωγμὸν μεγάλων πτηνῶν, ὡς νησῶν κτλ. ‖βλ. واقواقلامق، وقواق καὶ ἐπόμ.

وقواق } A βακβάκ, ἐπθ. δειλός. § Ἐν τισιν ἀρχαίαις γεωγραφίαις οὕτως ἐκαλεῖτο μία τῶν Ἰνδικῶν νήσων, ἔνθα ἐφύετο τὸ μυθῶδες δένδρον τὸ καλούμενον ἐξ αὐτῆς آغاجى وقواق ὅπερ μήκους ὂν ἑκατὸν πήχεων, εἶχε φύλλα πλατέα ὡς ἡ ἀσπὶς μετὰ κεφαλῆς ρινὸς καὶ ὀμμάτων ἀνθρώπου ἐπ' αὐτῶν· τὰ φύλλα δὲ ταῦτα συγκρουόμενα παρήγαγον τὴν φωνὴν βακβάκ. Κατὰ τὸ لهجه, τὸ ἰνδοκάρυον, ἤτοι هندستان جوزى **χινὲτιστὰν ὄζεβιζί.**

وقواق } T βακβακ-ή, ἐπθ. ραιβοσκελὴς ὡς ἡ νῆσσα.

وقود } A. βεκούτ, ὄν. ξύλον ἢ ἄνθραξ, δι' οὗ ἀνάπτει τις πυράν, προσάναμμα.

وقود } A. βουκούτ, ρ. ἀφ. τὸ καίεσθαι, τὸ φλέγεσθαι· βλ. وقاد، ايقاد.

وقور } A. βεκοὺρ [ἐκ τοῦ وقار] ἐπθ. σοβαρός, ἀξιοπρεπής, ὁ ἔχων ἦθος σοβαρόν, ἀξιοπρεπές· βλ. وقارلى.

وقورانه } Π. βεκουρ-ανέ, ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἢ ἁρμόζων, ἢ ἴδιος σοβαρῷ, ἀξιοπρεπεῖ, ὁ γινόμενος μετὰ σοβαρότητος, ἀξιοπρεπείας· § ἐπρ. σοβαρῶς, ἀξιοπρεπῶς.

وقوع } A. βουκοὺ', ρ. ἀφ. τὸ συμβαίνειν, τὸ λαμβάνειν χώραν: وقائى — τὸ νὰ συμβῇ ὁ θάνατος **[βουκού'τ βεθατὶ]** τοῦ δεῖνος, τὸ γεγονὸς τοῦ θανάτου τοῦ δεῖνος· ‖حال — ὅ,τι συνέβη, τὸ συμβεβηκός· ‖— نادر ال **νατὶρου-λ-βουκού'**, ὁ σπανίως συμβαίνων, σπάνιος· ‖كثير — ال **κεδίρου-λ-βουκού'**, ὁ συμβαίνων συχνότατα· ‖تساوئ آرا — نده رئيسك بولنديغى طرف غلبه ايدر **ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας [τεσαβὶτ ἀρὰ βουκου'ουντά,** ὅταν συμβῇ ἰσοψηφία] νικᾷ τὸ μέρος τοῦ προέδρου· ‖بطريقلك مستند نده — حل ὅταν ἐν τῇ πατριαρχείᾳ **[πατρικλὶκ μεσνετιντὲ]** συμβῇ χρεία [**χαλλὰ**], ὅταν χρεύσῃ ὁ πατριαρχικὸς θρόνος· ‖بولق — كلك ه — **βουκου'ὰ γκελμέκ,** συμβαίνω, λαμβάνω χώραν· ‖كتيرمك ه — **βουκου'ὰ γκετιρμέκ,** κάμνω νὰ συμβῇ, προξενῶ, δημιουργῶ [ἐπὶ ταραχῆς, ἀνωμαλίας, δυσκολίας]: كتيرمك ه — تأخرات προξενῶ καθυστερήσεις, ἀναβολάς· ‖مغاير رضاى عالى — ه كتيرلمامسنه دقت اولنيور حالات καταβάλλεται προσοχὴ ὅπως μὴ ἀφεθῇ νὰ συμβῶσι δυσάρεστα ἀπρόοπτα τῇ ὑψηλῇ θελήσει τοῦ Ἄνακτος **[μουγαῖρι ριζάϊ ἀλί]**· § πλθ. وقوعات βλ.

وقوعات } A. βουκου'ὰτ [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. συμβάντα, γεγονότα, τὰ διατρέξαντα: عظيمه — μεγάλα γεγονότα· ‖تاريخيه — ἱστορικὰ γεγονότα· ‖دن خبردار دكلدى — δὲν ἦτο ἐνήμερος [**χαπερτὰρ**] τῶν διατρεξάντων· ‖ه — مطلع اولق γίνομαι ἐνήμερος **[μουτταλὴ']** τῶν διατρεξάντων· ‖تابع اولق — ه ἀκολουθῶ τὰ συμβαίνοντα, ἤτοι ἐνεργῶ κατὰ τὰς περιστάσεις, γίνομαι καιροσκοπικός· ‖تعاقب و توالى — ك ἡ ἀλληλοδιαδοχή, ἤτοι ἡ ἀνέλιξις τῶν γεγονότων· § αἱ συμβαίνουσαι ληξιαρχικαὶ πράξεις, αἵτινες ἀναγγέλλονται εἰς τὰ ληξιαρχικὰ γραφεῖα πρὸς ἐγγραφήν, οἷον γάμοι, γεννήσεις, θάνατοι, μεταβολὴ κατοικίας κτλ.: مناكحات — ى οἱ γενόμενοι γάμοι· ‖وفيات — ى οἱ γενόμενοι θάνατοι· ‖تولدات — ى αἱ συμβᾶσαι γεννήσεις· § τὰ συμβαίνοντα κρούσματα, ἢ θάνατοι ἐκ νόσου: وبا، قولرا — ى κρούσματα πανώλους [**βεὰ**], χολέρας· ‖ظهور ايتدى — بوكون قولرادن اون **σήμερον συνέβησαν δέκα κρούσματα χολέρας·** § ἐπεισόδια, οἷον κλοπαί, φόνοι κτλ.: يومیه — ἐπεισόδια καθημερινά· ‖اكسيك دكلدر — δὲν λείπουσιν ἐπεισόδια καθ' ἑκάστην.

وقوف A. βουκοὺφ [ρζ. وقف] ρ. ἀφ. στάσις, τὸ ἱστασθαι, στασιμότης, παῦσις, διακοπή: ـــ سن **σίννι βουκούφ,** καθεστηκυῖα ἡλικία· || ـــ حال ده قالق μένω ἐν στασιμότητι· § γνῶσις, πληροφορία [δοτ.]: ـــ وار **πουνὰ βουκουφοὺμ βάρ,** ἔχω γνῶσιν τούτου· || ـــ اولان ἡ τουρκομάθεια αὐτοῦ, ἡ γνῶσις αὐτοῦ περὶ τὴν τουρκικήν· || ـــ وار ἔχεις γνῶσιν κτλ.|| ـــ بشر ἀνθρωπίνη [πεῖρα] γνῶσις, μάθησις·||ـــ كسب ايتمك **κέσπι βουκοὺφ ετμέκ,** λαμβάνω γνῶσιν [δοτ.]·||ـــ اهل **ἔχλι βουκούφ,** ὁ ἔχων γνῶσιν, πεῖραν, εἰδήμων, πραγματογνώμων· || ـــ ارباب **ερπάπι βουκούφ,** οἱ εἰδήμονες, πραγματογνώμονες.

وقوفسز T. βουκουφ-σουζ, ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων γνῶσιν, ἀγνοῶν, ἀδαής.

وقوفسزلق T. βουκουφ-σουζλούκ, ὄν. ἔλλειψις γνώσεως, ἄγνοια, ἀδαημοσύνη: الهِ اتهام اولندى—ἐκατηγορήθη ἐπὶ ἀγνοίᾳ.

وقوقه A. βακβακά, ὄν. θ. ὑλακὴ κυνός, κρωγμὸς ὄρνιθος, κ. κακκάνισμα, φωνὴ βατράχου: ـــ قورباغه دن آب پاكه حذر ايتمز ὁ φόβος [χαζὲρ] διὰ τὸ καθαρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ βατράχου;

وقيح A. βεκὴχ [ἐκ τοῦ وقاحت] ἐπθ. ἀναιδής, ἀνάγωγος.

وقيد A. βεκήτ, ταὐτὸ وقود βλ.

وقيعه A. βεκπ'ά, ὄν. θ. γεγονός, συμβὰν [συνηθ. وقعه βακ'ὰ] §πλθ. وقايع βλ.

وقيه A. βεκηγέ, ὄν. θ. ὀκᾶ· βλ. قيه **κηγὲ** καὶ اوقيه ὀκᾶ.

وكالت A. βεκιαλὲτ [ρζ. وكل] ὄν. θ. ἐντολή, πληρεξουσιότης, τὸ εἶναί τινα ἀντιπρόσωπον, πληρεξούσιον, ἢ ὑπουργόν, ἀντιπροσωπεία: الكل بالوكالة **πὶ-λ-βεκιαλέ,** ὡς ἐπίτροπος, ἐπιτροπικῶς [βλ. وكالةً]· || ـــ عامه ἢ مطلقه **βεκιαλέτι μουτλακὰ** ἢ **ἀμμέ,** ἀπόλυτος ἢ γενικὴ πληρεξουσιότης·||ـــ مخصوصه εἰδικὴ πληρεξουσιότης·||ـــ دوريه **βεκιαλέτι τεβριγέ,** πληρεξουσιότης ἀμετάκλητος, ἤτοι δι' ἧς ὁ ὀφειλέτης καθίστησι τὸν δανειστὴν αὐτοῦ τέλειον πληρεξούσιον, ὃν δὲν δύναται νὰ παύσῃ, καὶ ὅστις ἔχει τὸ δικαίωμα ἵνα, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ὀφειλέτης δὲν πληρώσῃ τὸ χρέος του ἐντὸς τῆς ὡρισμένης προθεσμίας, πωλήσῃ τὸ ἐνεχυριασθὲν κτῆμα τοῦ ὀφειλέτου ὅπως λάβῃ τὰ χρήματα αὐτοῦ·||ـــ ركن τὸ συστατικὸν [ροϊκὸν] τῆς ἐντολῆς, ἤτοι οἱ λόγοι δι'ὧν συνιστᾶται ἡ ἐντολή·|| ـــ شروط οἱ ὅροι τῆς ἐντολῆς·|| ـــ احكامى αἱ διατάξεις, ἢ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐντολῆς·||[δοτ.]—بيع و شرايه ἐντολή, ἢ πληρεξουσιότης δι' ἀγορὰν καὶ πώλησιν· || خصومته يعنى مرافعه ἐντολή, ἢ πληρεξουσιότης δι' ἀγωγὴν καὶ διαδικασίαν·||ـــ دعوا ـــى δικηγορική, τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου·||ـــ عظمى **βεκιαλέτι οὐζμά,** ἡ μεγάλη Βεζυρεία, ἤτοι ἡ Πρωθυπουργία τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους [συνών. صدارت عظمى]·|| — باش ἡ πρωθυπουργία [ἰδίᾳ ἐπὶ συνταγματικῶν κρατῶν]. || Ρμ. ـــ إتمك—ἀντιπροσωπεύω, ἐκπροσωπῶ, εἶμαι πληρεξούσιος [δοτ. ده]: محاكمه يه وكيل اولان ذات اجرا خصوصنده ايده جكدر دخى ὁ διὰ τὴν διαδικασίαν πληρεξούσιος θ' ἀντιπροσωπεύσει αὐτὸν καὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει **[ἰδζρὰ χουσουσουντὰ ταχί].**

وكالةً A. βεκιάλετ-εν, ἐπρ. ἐπιτροπικῶς, ὡς πληρεξούσιος, κατ' ἐντολήν, ἐκπροσωπῶν [دن]: —طرفدن ἐπιτροπικῶς ἐκ μέρους μου **[ταραφημτάν]**·||[δοτ.]: —دولت عليه يه ἐκπροσωπῶν τὸ ὀθωμανικὸν κράτος || معارف نظارت جليله سنه—حاضر بولنان ذات ὁ παριστάμενος ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Αὐτ. ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

وكالتپناه Π. βεκιαλετ-πενάχ, ὄν. τὸ στήριγμα τῆς ἀντιπροσωπείας[τίτλος τοῦ Μεγάλου Βεζύρου, ἤτοι τοῦ πρωθυπουργοῦ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους]· βλ.καὶ صدارتپناه καὶ صدراعظم.

وكالتپناهى Π. βεκιαλετ-πεναχί, ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ Μεγάλῳ Βεζύρῃ, βεζυρικός, πρωθυπουργικός: ـــ امر با δυνάμει διαταγῆς βεζυρικῆς·|| ـــ جناب لرينه حضور عالى χουζζούρι ἀλίϊ ὄζενάπι βεκιαλετ-πεναχιλερινέ, τῇ Αὐτοῦ Ὑψηλότητι τῷ Μεγάλῳ Βεζύρῃ [λέξεις γραφόμεναι ἄνωθι τῶν ἐγγράφων τῶν ὑποβαλλομένων τῇ Μ. Βεζυρείᾳ].

وكالتنامه Π. βεκιαλετ-ναμέ, ὄν. ἔγγραφον πληρεξουσιότητος, ἐπιτροπικὸν δικηγόρου, πληρεξουσίου, ἀντιπροσώπου.

وكب A. βέκπ, ὄν. προσπάθεια, μέριμνα.

وكر A. βέκρ, ὄν. φωλεὰ πτηνοῦ· § πλθ. اوكار **ἐβκιάρ.**

وكز A. βέκζ, ρ. ἀφ. τὸ ὠθεῖν· τὸ διὰ τοῦ γρόνθου ἀπωθεῖν· πῆξις λόγχης ἐπὶ τῆς γῆς.

وكلاء A.βουκελὰ[πλθ.τοῦ وكيل βλ.]ὄν.ἀντιπρόσωποι, πληρεξούσιοι· ὑπουργοί: ـــى نظام οἱ μεγάλοι ὑπουργοὶ τοῦ ὀθωμ. Κράτους·||ـــ الرئيس **ρεϊσου-λ-βουκελά,** πρωθυπουργός [ἐπὶ ξένων κρατῶν· ἐπὶ τοῦ Ὀθωμ. Κράτους βλ. صدراعظم]·||ـــ هيئت **χεγέτι βουκελά,** ἡ ὁμὰς τῶν ὑπουργῶν, ἤτοι τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ἀνακτοβούλιον·||ـــ مجلس خاص **μεδζλίσι χάσσι βουκελά,** τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον [τοῦ Ὀθωμ. κράτους]·||ـــى دعاوى **βουκελάϊ τεαβί,** δικηγόροι.

وكالق T. βουκελα-λήκ, ὄν. τὸ ἀξίωμα, ἢ ἡ θέσις, ἡ ἰδιότης καὶ τὸ ἔργον τοῦ ὑπουργοῦ: ده بولنمق—χρηματίζω ὑπουργός.

وكمشك A. βεκμεσέκ, ὄν. σχῖνος, δένδρον ἐξ οὗ παράγεται ἡ μαστίχη·§ἀντὶ كرمشك **γκερμισίκ,** ἤτοι ἀγριοκρανία.

وكيل A. βεκὶλ [ρζ. وكل, βλ. وكالت] ὄν. ἐπίτροπος, πληρεξούσιος, ἀντιπρόσωπος: —باش πρωθυπουργὸς [λέγεται ἐπὶ συνταγματικῶν κρατῶν· βλ. صدراعظم]·||ـــمسخر—**βεκίλι μουσεχχάρ,** πληρεξούσιος ἐξ ἐπαγγέλματος, ἤτοι διοριζόμενος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ὅπως ὑπερασπίσῃ τὰ συμφέροντα τοῦ προσκληθέντος μέν, μὴ παραστάντος δέ, ἐναγομένου·||ـــمسجل **βεκίλι μουσεδζζέλ,** νόμιμος πληρεξούσιος, οὗτινος ἡ πληρεξουσιότης εἶναι κατακεχωρισμένη εἰς τὰ βιβλία τοῦ δικαστηρίου·||ـــمطلق γενικὸς [**μουτλὰκ**] πληρεξούσιος·||—خرج **βεκὶλ χάρδζ,** φροντιστής, οἰκονόμος ἐπιτετραμμένος τὰ τῆς δαπάνης μεγάρου·||دعوى ـــى δικηγόρος·|| ـــى مدافعه δικηγόρος ὑπερασπίσεως [**μουταφα'ά**], συνήγορος·||ـــى رئيس ἀντιπρόεδρος·|| ـــى قونسولوس ὑποπρόξενος·|| ـــلرى افلاس σύνδικοι πτωχεύσεως [**ἰφλάς**]·|| ـــى نكاح ὁ παρ' ὀθωμανοῖς ἐκ μέρους θατέρου τῶν μελλόντων συζευχθῆναι διοριζόμενος ἀντιπρόσωπος πρὸς συνομολόγησιν τοῦ γαμικοῦ συμβολαίου·|| ـــى يوزباشى ὑπολοχαγὸς πυροβολικοῦ·|| [δοτ.]: —اولان كسنه رهنى بيعه ὁ πληρεξούσιος πρὸς πώλησιν τοῦ ἐνεχύρου·|| [طرفندن]: —انكليز دايرلرى طرفندن اولان وكلاء πληρεξούσιος ἐκ μέρους τῶν Ἄγγλων δανειστῶν·§ πλθ. وكالء **βουκελά·** βλ.ἀ.

وكيللك T. βεκιλ-λίκ, ὄν. ἡ ἰδιότης, ἢ τὸ ἔργον τοῦ ἐπιτρόπου, τοῦ πληρεξουσίου, τοῦ ἀντιπροσώπου: — باش ἡ πρωθυπουργία [βλ. وكالت]·||ـــى دعوى ἡ δικηγορική.

ولاء A. βελά, ὄν. τὸ εἶναι κύριον, ἐξουσία· δικαιοδοσία, ἐπιτροπεία, κηδεμονία· συγγένεια, φιλία [βλ. ولى **βελί,** ὁ πλησίον]: ـــى اعتاق **βελάϊ ιτάκ,** κηδεμονία τοῦ κυρίου ἐπὶ δούλου, ἢ δούλης ἀπελευθερωθείσης ὑπ' αὐτοῦ·||ـــى موالات **βελάϊ μουβαλάτ,** συμφωνία, καθ' ἣν συμβάλλεταί τις μεθ' ἑτέρου ὅπως οὗτος πληρώσῃ μὲν τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος [دية βλ.], ἐὰν ἤθελεν ὁ πρῶτος διαπράξει ἔγκλημά τι, κληρονομήσῃ δ' αὐτὸν κατὰ τὸν θάνατον·||βλ.موالات ، تولى، متولى، توليت.

ولاء A. βιλά, ὄν. τὸ τιθέναι δύο πράγματα τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, τὸ ἔρχεσθαι τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον, ἀκολουθία, διαδοχή: — على ال **ἀλέ-λ-βιλά,** ὁ εἷς, ἢ τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, ἀλληλοδιαδόχως· βλ. ولى ، توالى.

ولات A. ἢ ولا **βουλάτ** [πλθ.τοῦ والى] ὄν. οἱ νομάρχαι, οἱ γενικοὶ διοικηταί: عظام— **βουλάτι ιζάμ,** οἱ ἔξοχοι νομάρχαι·||βλ. καὶ اولى ἢ ولا **ἐβλά.**

ولا كارانه Π.βελα-κιαρανέ,ἐπθ.φιλικός.

ولا كارى Π. βελα-κιαρί, ἐπθ. φιλικός: لرى—ذات والاى **ζάτι βαλάϊ βελακιαριλερί,** ἡ Ὑμετέρα φιλία.

ولاد A. βιλάτ, ὄν. [ιατ.] μαιευτικὴ· λέγεται καὶ ولاد فن **φέννι βιλάτ**·||βλ. قبالة.

ولادت A βιλατέτ,ὄν. γέννησις: —حضرت پادشاهى [بامسعدت ἢ] **βιλατέτι πὸρ-μεϊμενέτι** [ἢ **πὰ-μεσ'ατέτι**] χαζρέτι

παϊιδαχί, αἰσία [ἡ εὐτυχὴς] γέννησις τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου· λέγεται καὶ هايون — **βιλαϊέτι χουμαγιούν,** Αὐτοκρατορικὴ γέννησις, ἤτοι τὰ γενέθλια· ‖بالشق — **βιλαϊέτ πὶ-ὸ-ὰάκκ,** γέννησις διὰ διχοτομίας [ἰατ.].

ولادتخانه Π. **βιλαϊετ-χανέ,** ὀν. μαιευτήριον.

ولادقه **βλαϊήκα,** βλ. ولاد.

ولادی Α. **βιλαϊ-ί,** ἐπθ. μαιευτικὸς [ἰατ.]· § θ. ولاد : — سريريات **σεριριγιάτι βιλαϊιγέ,** κλινικὴ μαιευτική.

ولایات Α. **βιλαγιάτ,** πλθ. τοῦ ولایت βλ.

ولایت Α. **βιλα-γέτ,** ὀν. θ. ἐπιτροπεία: — خاصه — جامه‌دن اقوادر مثلا متولی وقف — ی — ن اقوادر قاضینك **βιλαγέτι χαάδὰ**]εἶναι ἰσχυροτέρα[**άκβὰ**]τῆς γενικῆς[**άμμέ**]· π.χ. ἡ ἐπιτροπεία τοῦ ἐπιτρόπου τῶν ἱερῶν ἀφιερωμάτων [**μουτεβελλῆ**] εἶναι ἰσχυροτέρα τῆς τοῦ ἱεροδικαστοῦ [νομ.]· ‖ — قصاص τὸ ἔχειν τὸ δικαίωμα τοῦ ζητεῖν ἀντίποινον [**κισάς**]· βλ. ولی **βελί·** § ἡ ἐξουσία τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ, ἤτοι νομάρχου· §ἡ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ νομάρχου χώρα, ἤτοι νομός, νομαρχία, ὑποδιαιρουμένη εἰς سنجاق **σανδζάκ** ἢ لوا διοικήσεις, εἰς قضا **καζά** ἢ قائمقاملق **καϊμακαμλὶκ** ὑποδιοικήσεις καὶ εἰς ناحیه **ναχιγέ,** δήμους: — سلانیك ἡ ὑψηλὴ νομαρχία Θεσσαλονίκης·§χώρα, τόπος: — معمور τόπος ἀκμάζων, θάλλων·§ γενέθλιος πατρίς: كیتمك — μεταβαίνω εἰς τὴν πατρίδα· § πλθ. ولایات **βιλαγιάτ:** — شاهانه αἱ Αὐτοκρατορικαὶ νομαρχίαι, ἤτοι αἱ νομαρχίαι τοῦ ὀθωμαν. κράτους·§δυϊκ. ولایتین **βιλαγετέϊν,** δύο νομαρχίαι· ‖ βλ ἐπόμ.

ولایت Α. **βιλα-γέτ,** ὀν.θ. τὸ εἶναι ἐγγύς, πλησίον, συγγένεια, φιλία, ἀγιότης, τὸ εἶναι ἐγγὺς τῷ Θεῷ.

ولایتلی Τ. **βιλαγετ-λί,** ἐπθ. συμπατριώτης, συνεγχώριος· ταὐτὸ همشهری, وطنداش.

ولایتین Α. **βιλαγετέϊν,** δυϊκ. τοῦ ولایت βλ.

ولته **βόλτα,** βλ. اولته.

ولاد Α **βελαῖὰ** [πλθ. τοῦ ولید **βελιὰ**] ὀν. μείρακες, δοῦλοι § πλθ.τοῦ ولده **βελιὰέ,** δοῦλαι

ولد Α **βελέὰ,** ὀν. τέκνον· υἱός : وفات — ولد ایکی **πιλὰ βελὲὰ βεφάτ ετμέκ,** ἀποθνήσκω ἄνευ τέκνου, ἄτεκνος· ‖ — زنا **βελέὰ ζινά,** τέκνον μοιχείας, νόθον· § πλθ. اولاد **έβλάὰ.**

ولدان Α. **βιλὰάν,** πλθ. τοῦ ولد **βελέὰ,** τέκνα § πλθ. τοῦ ولید **βελιὰ,** δοῦλοι, μείρακες.

ولنسه **βελένσα,** ὀν. εἶδος κάππας δασυμάλλου, κ. βελένδζα· βλ. كبه.

ولو Α.**βε-λὲβ**[ἐκ τοῦ و **βὲ**=καί, καὶ τοῦ لو **λὲβ**=ἐὰν] ἐπρ. καὶ ἐάν, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, δεδόσθω, ἔστω : — موقتاً اولسون ἔστω καὶ προσωρινῶς· ‖ — بویله اولمش καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι οὕτως ἔγινε· ‖ — كه سویلمش اولق لازم كلیر κἂν ὑποτεθῇ ὅτι εἶπε, τί πρέπει νὰ γίνῃ· ‖ — جزایه مستحق اولسه καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἦτο ἄξιος ποινῆς· ‖ — هر معامله‌ده حرمتدن عبارت بولنسه καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι δὲν πράττει ἄλλο τι, ἢ ν' ἀπονείμῃ σέβας.

ولوج Α.**βουλούὸζ,** ὀν.εἴσοδος· ἀντίθ.خروج **χουρούὸζ :** — قدم الخروج قبل ال **κάπμε-λ-χουρούὸζ κάπλε-λ-βουλούὸζ,** προπαρασκεύασον τὴν ἔξοδον πρὸ τῆς εἰσόδου, ἤτοι λόγισαι πρὸ ἔργου [πρμ.].

ولود Α. **βελούὸ** [ρζ. ولد] ἐπθ. πολύτεξ, ἡ ἐν ἑνὶ τοκετῷ τίκτουσα δύο, τρία : — زوجهٔ σύζυγος πολύτεξ.

ولوله Α. **βελβελέ,** ὀν. θ. μέγας θόρυβος, πάταγος, κρότος, βοή, κραυγή, ταραχή : ازدحام — βοὴ πλήθους, συνωστισμοῦ· ‖ ناس — δημοσία κραυγὴ [νομ.] : ناس ایله — ταὐτὸ اشخاص طوتیلان οἱ διὰ δημοσίας κραυγῆς συλλαμβανόμενοι· ‖ — انداز آفاق اولق **βελβελὲ-ένὶάζι ὰφὰκ όλμάκ,** ῥίπτω κρότον εἰς τοὺς ὁρίζοντας, ἤτοι προξενῶ κρότον, πάταγον [ἐπὶ μεγάλης ἀνακαλύψεως, ἢ φήμης, ἢ ἐξόχου συγγράμματος κτλ.]· ‖ — شهرت خارق العاده‌سی بتون آوروپاده انداز اولدی — ἡ ἕκτακτος φήμη του ἔκαμε κρότον καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην· ‖ — توپارمق διεγείρω μέγαν θόρυβον· ‖ — یه ویرمك — παραδίδω εἰς μέγαν θόρυβον, ἤτοι ἀναστατῶ· ‖ — چیقمق ἐγείρεται θόρυβος, ταραχή.

ولوله‌لی Τ. **βελβελε-λί,** ἐπθ. παταγώδης, θορυβώδης, πολύκροτος.

وله Α **βελέχ,** ὀν. ἔκπληξις, θαυμασμός: — كلك — ἔρχεται, ἤτοι καταλαμβάνει ἔκπληξις· ‖ — دوچار و حیرت اولق **τουτσάρι βελὲχ βὲ χαϊρὲτ όλμάκ,** πίπτω εἰς ἔκπληξιν καὶ θαυμασμόν· ‖ انظار تماشاکرانی دوچار و حیرت ایتدی ἔρριψε τὰ ὄμματα τῶν θεατῶν [**τεμαὰαγκερὰν**]εἰς ἔκπληξιν καὶ θαυμασμόν·βλ.ولهرسان.

وله Α. **βὲ-λέ-χου** [ἐκ τοῦ συνδ. و τῆς προθ. ل καὶ τῆς ἀντ. ه] ἐπρ. τοῦ αὐτοῦ [ἐν χρήσει ὅπως δείξωσι τὴν ἀρχὴν ἄλλης στροφῆς τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ]: ایضاً — **βὲ-λέ-χου ἔϊζαν,** τοῦ αὐτοῦ ὡσαύτως [ποιητοῦ].

ولهان Α. **βελχὰν** [βλ. ولد **βελὲχ**] ἐπθ.ἔκπληκτος, ἐκθαμβος· § ὄνομα διαβόλου, ὅστις πειράζει τὸν Μουσουλμᾶνον κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτοῦ καθαρμοῦ [آبدست], ὅπως χύσῃ τὸ ὕδωρ εἰς μάτην.

ولهرسان Π. **βελεχ-ρεσάν,** ἐπθ. ὁ φέρων ἔκπληξιν, ἐκπλήττων, καταπληκτικός. ‖ Ρμ. اولق — ἐκπλήττω, καταπλήττω [δοτ.]: رسان اولهجق بر صورتده — ἐλλπ εἰς τρόπον ἐκπλήττοντα τὸν νοῦν, καταπληκτικόν.

ولی Α. **βελί,** ρ. ἀφ. τὸ διαδέχεσθαι ἀλλήλους ἢ ἄλληλα, ἀλληλοδιαδοχὴ ἄνευ διακοπῆς. ‖ Ρμ. ایتمك — برینی برینی τὸ διαδέχεσθαι ἀλλήλους, ἀμοιβαίως· ‖ — فورطنه‌لر یاغمورلر برینی ایدیورلر αἱ τρικυμίαι, αἱ βροχαὶ διαδέχονται ἀλλήλας· ‖ βλ. توالی.

ولی Α. **βελὶ** [ἐκ τοῦ ولی] ἐπθ. ὁ πλησίον, ὁ συγγενής, κηδεμών· ἅγιος: — ولی **βελίγιου-λλάχ,** ὁ ἐγγὺς τῷ Θεῷ, ὁ φίλος τῷ Θεῷ, ἅγιος· ‖ — عهد **βελίϊ-άγὲ,** ἐπίδοξος διάδοχος [θρόνου]· ‖ — نعمت **βελίϊ-νι'μέτ,** καὶ — النعم **βελίου-ν-νι'άμ,** εὐεργέτης, προστάτης, πάτρων· βλ.ل.‖ — الامر **βελίγιου-λ-έμρ,** ὁ ἔχων τὸ δικαίωμα τοῦ διατάσσειν[ἐν χρήσει ἐν τέλει **ἐπιστολῆς** ἀντὶ τοῦ من. βλ. امر καὶ اولو]· ‖ — قتیل ὁ συγγενὴς τοῦ πεφονευμένου [**κατίλ**], ὅστις κέκτηται τὸ δικαίωμα τοῦ ζητεῖν ἀντίποινον [قصاص] λέγεται καὶ قصاص — **βελίϊ κισάς**·§θ.ولیه **βελιγέ,**βλ.§ πλθ. اولیاء **έβλιγιά,**βλ.

ولی Α.**βὲ-λὶ** [ἐκ τοῦ ویکن **βέ-λίκιν**]σύνδ. **ἀλλὰ [ἐν χρήσει ἐν τῇ ποιήσει].**

ولی Ελ.**βολί,** βολὴ δικτύου εἰς τὴν θάλασσαν: چویرمك — ῥίπτω βολήν, ἤτοι τὰ δίκτυα εἰς τὴν θάλασσαν οὕτως ὥστε νὰ σχηματίσωσι κύκλον, βολάζω.

ولی النعم Α. **βελίγιου-ν-νι'άμ,** ὀν. εὐεργέτης, προστάτης, πάτρων: افندمز — ἡ Α. Υ. ὁ Σεΐχου-λ-ισλάμης ‖ه زاده — **βελίγιου-ν-νι'αμ-ζαὲ,** υἱὸς ἢ κόρη εὐεργέτου, προστάτου· ‖βλ. ولی καὶ نعمت καὶ النعم ولیة.

ولید Α. **βελιὲ** [ρζ. ولد] ὀν. δοῦλος· μείραξ ἀρτιγενής· § πλθ. ولدان **βιλὰάν**· βλ. καὶ اولاد **βελαῖὰ.**

ولیك Π. **βὲ-λίκ,** ولیکن **βὲ-λίκιν,** καὶ ولی **βὲ-λί,** ταὐτὸ لکن **λάκιν**· βλ. ل.

ولیمه Α. **βελιμέ,** ὀν. θ. ἑορτὴ ἢ συμπόσιον γάμου : جمعیتی — **βελιμὲ δζεμ'ιγέτί,** δημήγυρις ἑορτῆς γάμου κτλ.

ولی نعمت Π. **βελίϊ-νι'μέτ,** ὀν. εὐεργέτης, προστάτης, πάτρων [τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος τῷ Θεῷ, τῷ βασιλεῖ, τοῖς γονεῦσι καὶ ἄλλοις οἰκείοις ἐπέχουσι θέσιν γονέων, καὶ τοῖς προϊσταμένοις ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ]: — جنت اعظمیمز پادشاهمز افندمز حضرتلری **βελίϊ νι'μέτι πὶ-μιννέτι ὰζαμημὶζ παϊιδαχιμὶζ ἐφένημζ χαζρετλερί,** ἡ Α. Α. Μ. ὁ μέγιστος εὐεργέτης καὶ Ἄναξ ἡμῶν· ‖ — افندم — εὐεργέτα μου κύριε! [ἤτοι πάτερ κτλ.].

ولی نعمتانه Π **βελίϊ-νι'μετανέ,** ἐπθ. εὐεργετικός, ὁ ἀνήκων τῷ εὐεργέτῃ, τῷ προστάτῃ, τῷ πάτρωνι: — تعطفات εὐμένειαι [**τε'αττουφάτι**] εὐεργετικαί· ‖βλ. ولی نعمت.

ولیه Α. **βελιγὲ** [θ.τοῦ ولی] ὀν. ἡ πλησίον, ἡ κηδεμών· ἁγία· βλ.ولی καὶ ἐπόμ.

ولیة النعم Α.**βελίγετου-ν-νι'άμ,** ὀν.θ. εὐεργέτις [ἐπὶ γυναικῶν] : دولتلو — عصمتلو افندم حضرتلری ἡ Α. Ὑψηλότης ἡ εὐεργέτις Βασιλομήτωρ.

ومق Α. **βέμκ,** ὀν. ἔρως, ἀγάπη.

ونا Α. **βενά,** ταὐτὸ وی.

وندیك **βενετὶκ,** ὀν. κ. Ἐνετία, Βενετία: — كورفزی **βενετὶκ κιορφεζί,** ὁ Ἀδριατικὸς κόλπος· ‖ — آلتونی δουκάτον τῆς Βενετίας· ‖ — سچی καλάθιον **[σεπὲτ]** τῆς Βενετίας, κ. Βενετικόν.

ويرمك } Τ. **βερμέκ,** ρμ. μτβ. δίδω, χαρίζω, ἀπονέμω, παραχωρῶ, ἀποτίω, πληρόνω, δανείζω, ἀποδίδω, προσάπτω, κατηγορῶ· ἀποδίδω, ἀφιερῶ [δοτ.αἰτ.]:— برشی ویرمك δίδω τινί τι· || — آتش ویرمك θέτω πῦρ, βάλλω φωτιάν, καίω· || — آتشه ویرمك παραδίδω εἰς τὸ πῦρ, πυρπολῶ, καίω·|| — آد ویرمك δίδω, ἢ λέγω τὸ ὄνομα [ἄτ] τοῦ δράστου, καταγγέλλω, καταμηνύω· ||— آره ویرمك διακόπτομαι: سزین — **ἀρὰ βέρμεκ-σιζιν,** ἄνευ διακοπῆς, διαρκῶς·||— آرقه ویرمك στηρίζομαι [δίδω ράχιν]· ||— ال ویرمك συμφέρει [δίδει χέρι]· ἀρκεῖ·||— اله ال ویرمك δίδω χέρι μὲ χέρι, ἀλληλοκρατοῦμαι ἐκ τῆς χειρὸς μετά τινος καὶ περιπατῶ ὁμοῦ, συμφιλιοῦμαι, συμπράττω, συνεργῶ· συμφωνῶ [ἐπὶ τιμῆς·||— اله ویرمك παραδίδω [δίδω εἰς τὸ χέρι], προδίδω, καταγγέλλω·|| اللهٔ ویرسون ویره ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, εἴθε·||— آلیویرمك βλ. آلیو· آلتی ویرر δίδει, ἁπλ. τὴν χεῖρά του·||— آلوب βλ. آلتی·||— آمان ویرمك δίδω χάριν, συγχωρῶ·||— اودوج ویرمك δίδω, δάνειον, δανείζω·||— اوسته ویرمك δίδω ἀπὸ πάνω [οὐσ.τέ], ἤτοι ὅπως ἀνταλλάξω, ἢ ἐκποιήσω, δίδω ἐκτὸς τοῦ πράγματος καὶ ἐξ ἰδίων, ζημιῶ· || — باش ویرمك θυσιάζω τὴν ζωήν· ἀρχίζω νὰ φαίνωμαι, νὰ φύωμαι, ὡς τὸ ἐξάνθημα· διευθύνομαι εἴς τι μέρος· || — باشه باش ویرمك συσκέπτομαι, συνομιλῶ, συνεργάζομαι [δίδω κεφαλὴν μὲ κεφαλήν·|| — بل بهلا ویرمك, κάμπτομαι, λυγιοῦμαι·|| — بوی ویرمك ἀποκτῶ ὑψηλὸν ἀνάστημα, αὐξάνω· || — بویون ویرمك κλίνω τὸν αὐχένα, ὑποτάσσομαι· || برکت ویرسون ویرمك εὐχαριστῶ [κ.λ. ὁ Θεὸς νὰ δίδῃ εὐτυχίαν]·||— پای ویرمك δίδω μερίδιον· ἐπιπλήττω, προσβάλλω·|| — پی ویرمك δίδω ἀρραβῶνα, κ. καπάρο [πέϊ]· || — تأمینات ویرمك δίδω διαβεβαιώσεις·|| — جان ویرر δίδω τὴν ψυχήν, ἀποθνήσκω·||جانی ویرر θυσιάζεται·|| — حق ویرمك δίδω δίκαιον, δικαιῶ·|| خبر ویرمك — πληροφορῶ, δίδω εἴδησιν· || — رشت ویرمك προδίδομαι, ἤτοι φέρομαι εἰς τρόπον ὥστε νὰ δώσω νὰ ἐννοήσωσι τὸν σκοπόν μου, τὰς σκέψεις μου [κ. λ. δίδω χρῶμα, **رەنگ**]· || — زحمت ویرمك δίδω κόπον, ἐνόχλησιν· || — سس ویرمك κράζω, φωνάζω· || — سلام ویرمك δίδω χαιρετισμόν, χαιρετῶ· || — سند ویرمك δίδω ὁμόλογον [**سەنەت**]· || — سوس ویرمك στολίζω·|| — سوز ویرمك δίδω λόγον· || — شان ویرمك κερδίζω φήμην, ὑπόληψιν· || — قچمق ویرمك φεύγω, δραπετεύω·||— قولاق ویرمك τείνω οὖς, προσέχω·|| کورلك ویرمك — κατηγορῶ ἐπὶ τυφλότητι [**کورلك**]·||کوکل ویرمك — δίδω τὴν καρδίαν, ἀλίσκομαι ὑπὸ ἔρωτος,

ويرانلق } Τ. **βιραν-λήκ,** ὄν. τόπος ἔρημος, ἀκατοίκητος, πλήρης ἐρειπίων.

ويرانه } Π. **βιρανέ,** ὄν. οἰκόπεδον οἰκοδομῆς πυρποληθείσης, ἢ καταρρευσάσης ἐντὸς τῆς συνοικίας, κ. βιρανές.

ويرانەلك } Τ. **βιρανε-λίκ,** ὄν. τόπος πυρκαϊᾶς, ἔνθα ὑπάρχουσιν οἰκόπεδα οἰκιῶν πυρποληθεισῶν, κ. βιρανέδες.

ويرانى } Π. **βιραν-ί,** ταὐτὸ ویرانلق βλ.

ويرديرتمك } Τ. **βερ-τιρτ-μέκ,** ρμ. διαμ. βάλλω, ἢ ὑποχρεῶ τινα νὰ δώσῃ [δοτ. αἰτ.]: — برشی ویرتمك ὑποχρεῶ τινα νὰ δώσῃ τι· βλ. ویرمك.

ويردیرمك } Τ. **βερ-τιρ-μέκ,** ρμ. διαμ. δίδω δι' ἄλλου· βάλλω τινὰ νὰ δώσῃ [δοτ. αἰτ.]: — کیمسه یه برشی ویرمك βάλλω τινὰ νὰ δώσῃ τι· βλ. καὶ ویرمك.

ويرش } Τ. **βερίς,** βλ. ویریش.

ويرشديرمك } Τ. **βερ-ιστιρ-μέκ,** ρμ. μτβ. ὑβρίζω, προπηλακίζω [αἰτ.].

ويركو } Τ. ἢ **ویرکی βεργκί** [ἐκ τοῦ ویرمك] ὄν. ὅ,τι δίδει τις, πρᾶγμα διδόμενον, δῶρον, δωροδοκία: سی — الله ایچون ویرکی — **τανρὴ βεργκισί,** δῶρον τοῦ Θεοῦ, προτέρημα φυσικόν, τάλαντον·|| سی — پاشا علی ویرکیسی δῶρον τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ἤτοι πρᾶγμα ὅπερ δωρεῖται τις καὶ εἶτα πάλιν ἀφαιρεῖ·§ φόρος, κ.δόσιμον: — اماننی ویرمك ἢ διεύθυνσις τῶν ἀμέσων φόρων· || — تحصیل ایتمك ویرمك طوپلامق ἢ εἰσπράττω φόρον·||سی — املاك و عقار ویرکیسی φόρος ἀκινήτων [**ἐμλάκ**] καὶ προσοδοφόρων [**ἀκάρ**] κτημάτων· || — بقایاسی — καθυστερούμενα [**πεκαγιά**] τοῦ φόρου·|| — نظامنامه سی — κανονισμὸς περὶ φόρου, φορολογίας.

ويركولى } Τ. **ἢ ویرکیلی βεργκι-λί,** ἐπθ. ἐλευθέριος, γενναιόδωρος: آدم — ἄνθρωπος ἐλευθέριος.

ويرلمك } Τ. **βερ-ιλ-μέκ,** ρμ.πθ. διδομαι, χαρίζομαι, ἀπονέμομαι, παραχωροῦμαι, ἀποτίομαι [ἐπὶ φόρου, ἐνοικίου κτλ.]· ἐπιστρέφομαι, ἀποδίδομαι: ویرلمش صدقه سی وار ایمش εἶχε φαίνεται δεδομένην ἐλεημοσύνην, ἤτοι κάτι καλὸν ἔκαμε καὶ διέφυγε τὸν κίνδυνον [πρμ.]· βλ. καὶ ویرمك.

وندیکلی } Τ. **βενετικ-λί,** ὄν. Ἐνετός, Βενετός.

ونوس } Τ. **βουνούς,** ὄν. τὸ νεογνὸν τοῦ σκόμβρου.

ونی } Α. **βενί,** ἢ **ونی βενά,** ὄν. ἔκλυσις, χαύνωσις, κόπωσις, χαλάρωσις.

وولتا } Ιτ. **βόλτα,** βλ. اولته.

وولطائی } **βολταΐ,** ἐπθ. Βολταϊκός: الکتریق — ἠλεκτρισμὸς διὰ προσεγγίσεως, Βολταϊσμός.

وه } Π. **βέχ,** ἐπφ. ταὐτὸ واه **βάχ.**

وهاب } Α. **βεχχάπ** [ρζ. وهب] ἐπθ ὁ κατ' ἐξοχὴν δωρούμενος, ἀγαθοδότης, πολυέλεος, πολυεύσπλαγχνος [ἐπὶ Θεοῦ]: حقیق — **βεχχάπι χακικήν,** ὁ ἀληθὴς δοτὴρ τῶν ἀγαθῶν, καὶ لم یزل — **βεχχάπι λεμ-γεζέλ,** ὁ αἰώνιος ἀγαθοδότης· || βλ. καὶ واهب.

وهاج } Α. **βεχχάζ** [ρζ. وهج] ἐπθ. ὁ καίων καὶ λάμπων, φωτεινός, λαμπρός: — سراج لیخنیا [**σεράζ**] φωτεινή.

وهام } Α. **βεχχάμ** [ρζ. وهم] ἐπθ. ὁ λίαν καχύποπτος, ὁ λίαν ἀνήσυχος, δύσπιστος.

وهاملق } Τ. **βεχχαμ-λήκ,** ἀφ. καχυποψία, ἀνησυχία.

وهب } Α. **βέχπ,** ρ. ἀφ. τὸ διδόναι, τὸ δωρεῖν· βλ. καὶ هبه.

وهله } Α. **βεχλέ,** ὄν. θ. ἀρχή· στιγμή· ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: اولده ، — **βεχλεΐ οὐλματέ,** ἐκ πρώτης ὄψεως·||βλ. καὶ ἐπόμ.

وهلةً } Α. **βέχλε-τεν,** καὶ **وهلةٍ** اول **ἔββελε βέχλετιν,** ἐκ πρώτης ὄψεως.

وهم } Α. **βέχμ** ἢ **βεχίμ,** ὄν. φαντασία, πλάσμα δυσάρεστον φαντασίας, φαντασιοπληξία, φάντασμα, καχυποψία, ὑπόνοια, ὑποψία, φόβος ἄνευ λόγου, παράλογος: باطل — **φάντασμα**· || و خیاله بشقه لرینك اعتقادینه کولر ایکن — ه خیاله اینانه جقیسکز شمدی سزده ἐνῶ περιεγελᾶτε τοὺς ἄλλους διότι πιστεύουσι **φαντασιοπληξίας [βέχμ οὐ χαγιάλ],** τώρα καὶ ὑμεῖς θὰ πιστεύσητε εἰς αὐτάς;|| دوشمك ه — περιπίπτω εἰς ὑπονοίας, ἢ φαντασίας παραλόγους, φαντάζομαι. ‖ Ρμ. ایتمك —φαντάζομαι, εἶμαι καχύποπτος·§ πλθ. اوهام **ἐβχὰμ** καὶ وهوم **βουχούμ**·|| βλ. توهم ، توهیم ، تهمت καὶ ἐπόμ.

وهمناك } Π. **βεχμ-νάκ,** ἐπθ. καχύποπτος· ὁ προξενῶν ὑποψίας, φοβερός.

وهمی } Α. **βεχμί,** ἐπθ. ὁ κατὰ φαντασίαν, φανταστός, φαντασιώδης, ὑποθετικός, οὐχὶ ὑπαρκτός: — خط γραφὴ ὑποθετική· § θ. وهمیه: احتمالات πιθανότητες κατὰ φαντασίαν· § πλθ. وهمیات **βεχμιγιάτ,** καχυποψίαι, φαντασιοπληξίαι·||βλ. موهوم.

وهن } Α. **βὲχν** ἢ **βεχίν,** ὄν. ἔκλυσις, χαύνωσις, ἀδυναμία, ἀτονία [ἰατ.]: حرکت ارض بنایه ایراث — ایتدی τὸ κτίριον παραλυσίαν, παρέλυσε τὸ κτίριον· || طاری اولور — جسارته ἐπέρχεται ἀτονία εἰς τὸ θάρρος, ἐξασθενεῖ τὸ θάρρος.

وی } Π. **βέϊ** [ἐκ τοῦ συνδ. و καὶ τοῦ κλητικοῦ μορίου ای] κλητ.ὦ· ταὐτὸ وای ، یا [ἐν χρήσει ἐν τῇ ποιήσει].

ویانه } **βιάνα,** ὄν. κ. Βιέννη.

ویانه لی } Τ. **βιάνα-λη,** ὄν. ὁ κάτοικος τῆς Βιέννης, Βιενναῖος.

ویجیق } Τ. **βηδζήκ,** ویجیقلامق **βηδζηκ-λαμάκ,** βλ. منجیق ، منجیقلامق .

ویدالا } Ιτ. **βιτάλα** [vitello] ὄν. δέρμα μόσχου·§ ἐπθ. ὁ ἐκ δέρματος μόσχου: یوتی — ὑπόδημα ἐκ δέρματος μόσχου.

ویده } Ιτ. **βίτα** [vite] ὄν. ἕλιξ, κοχλίας.

ویده لامق } Τ. **βιτα-λαμάκ,** ρμ. μτβ. προσηλῶ δι' ἕλικος, διὰ κοχλίου, κ. βιδόνω [αἰτ.].

ویده لی } Τ. **βιτα-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἕλικα, κοχλίαν: چیوی — ἧλος κοχλιοειδής.

ویرا } **βίρα,** βλ. ویره .

ویران } Π. **βιράν,** ἐπθ. ὁ ἐν καταστάσει ἐρειπίων, κατηρειπωμένος [ἐπὶ οἰκοδομῆς]· μτφ. κατεστραμμένος, ἔρημος, ἀκατοίκητος, τεθλιμμένος: در — کوکلی ἢ καρδία του [γκιονουλοϋ] εἶναι κατεστραμμένη, τεθλιμμένος· || ر — τόπος ἔρημος·||دیوارلری باغچه نك — οἱ κατεστραμμένοι τοῖχοι τοῦ κήπου.‖ Ρμ. ایتمك — κατερειπῶ, μεταβάλλω εἰς ἐρείπια, εἰς τόπον ἔρημον, ἀκατοίκητον [αἰτ.]·||اولمق —ἐρειποῦμαι.

ἐρῶμαι·||—مخير δίδω τι ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐπιστροφῆς, ἐὰν δὲν ἔχῃ τὰ συμφωνηθέντα προσόντα· βλ. مخير **μουχαγ̇γ̇έρ**· || — معنا ἐξηγῶ, δίδω σημασίαν, ἐξάγω σημασίαν·|| — ميوه δίδω καρπόν, καρποφορῶ· || — ويركو πληρόνω φόρον· || — ويره‌سيه δίδω ἐπὶ πιστώσει [**βερεσιγ̇έ**]·|| ى— هديه δίδω δῶρον [**χεδ̇ιγ̇έ**], δωροῦμαι· § μετὰ τῆς ρίζης ἄλλων ρημάτων λαμβανούσης ἓν ى ὅταν ᾖ συμφωνόληκτος, ἢ يى ὅταν ᾖ φωνηεντόληκτος, σχηματίζει σύνθετα ρήματα σπουδῆς:—يازى **γ̇ιαζὴ-βερμέκ**, γράφω ἐν τάχει·||—اوقويى **ὀκουγ̇ιοὺ-βερμέκ**, ἀναγινώσκω ἐν τάχει·||—كلى **γκελὶ-βερμέκ**, ἔρχομαι ἐν τάχει·||—قاپى **καπαγὶ-βερμέκ**, κλείω ἐν τάχει· § [πρμ.]: مال توكنمز ويرله— ἡ περιουσία δὲν ἐξαντλεῖται μὲ τὸ νὰ δίδῃ τις·||ويز الكده‌كى اللره صكره اور باشنى يرله δὸς τὸ ἐν τῇ χειρί σου [**ἐλινδ̇εκινὶ**] τοῖς ξένοις [**ἔλ** ἢ **ἴλ**] καὶ ὕστερον κτύπα τὴν κεφαλήν σου εἰς τὴν γῆν·||ويرن الى هركس اوپر τὴν χεῖρα, ἥτις δίδει, πᾶς τις ἀσπάζεται· ||ويرمينجه معبود نه ياپسون محمود ὅταν δὲν δώσῃ ὁ Θεὸς [**μα'π̇ούτ**], τί νὰ κάμῃ ὁ Μαχμούτ, ἤτοι τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

ويروس } Λτ. **βιροὺς** [virus] δν. μίασμα, μόλυσμα νόσου, ὡς πανώλους, εὐφλογίας: —قانده‌كى τὸ ἐν τῷ αἵματι μίασμα.

ويره } Τ. **βερὲ** [ἐκ τοῦ ويرمك] δν. τὸ παραδίδοσθαι, παράδοσις: —بايراغى σημαία παραδόσεως πολιορκουμένων κτλ. βλ. ويره‌سى.

ويره } Τ. **βίρα** [κατὰ τὸ لهجه ἑλλ.] ἐπρ. ἀκαταπαύστως, ὁλονέν.

ويره‌سى } Τ. **βερέ-σι** [ἐκ τοῦ ويرمك] δν. καθυστερούμενα, ὅ,τι μένει νὰ δώσῃ τις: آرده‌نده كزمك — τρέχω κατόπιν [**ἀρδ̇ηνδ̇ά**] τῶν καθυστερουμένων· § ἐν χρήσει κατὰ δοτικήν, ἤτοι ويره‌سيه **βερεσιγ̇έ**, ἐπρ. ἐπ'ἀναβολῇ, ἐπὶ πιστώσει, ἀντίθ. پشين **πεσίν**, τοῖς μετρητοῖς: —يه المق ἀγοράζω ἐπὶ πιστώσει· || —يه ويرمك δίδω, πωλῶ ἐπὶ πιστώσει· || —يه قومق ἀφίνω ἐπὶ πιστώσει· || —يه بو كون پشين يارين σήμερον τοῖς μετρητοῖς καὶ αὔριον ἐπὶ πιστώσει·|| —يه شراب ايچن ايكى كره سرخوش اولور ὁ πίνων οἶνον ἐπὶ πιστώσει δὶς μεθύει [πρμ.]· || —يه ويرنك كيسه‌سى بوش قالمز τὸ βαλάντιον τοῦ πωλοῦντος ἐπὶ πιστώσει δὲν μένει κενὸν [πρμ.]·§εἶδος λεμονίου.

ويره‌مامك } Τ. **βερ-έμε-μεκ**, ρμ. ἀποφ. δὲν δύναμαι νὰ δώσω· δὲν θεωρῶ πρέπον, ἁρμόζον· δὲν ἐλπίζω [δοτ. αἰτ.].

ويريش } Τ **βερ-ὶς** [ἐκ τοῦ ويرمك] ρ. ἀφ. δόσις: —آلش **ἀλὴς-βερίς**, ληψοδοσία·|| —آلش اوغلى در υἱὸς τῆς λήψεως εἶναι ἡ δόσις [πρμ.]· || آلشكه —م ترخانه‌كه بولغور آشم ἀπέναντι τῆς λήψεώς σου ἡ δόσις μου, καὶ ἀπέναντι τοῦ τραχανᾶ σου τὸ πλιγοῦρι μου [πρμ.].

ويريم } Τ. **βερ-ὶμ** [ἐκ τοῦ ويرمك] δν. προϊόν, ἐσοδεία· βλ. ἑπόμ.

ويريملو } Τ. ἢ ويريملى **βεριμ-λί**, ἐπθ. γόνιμος, παραγωγικός: آغاج — δένδρον γόνιμον, δίδον καρπόν.

ويز } Τ. **βίζ**, ويزلدى κτλ. βλ. وز ، وزلدى κτλ.

ويزه } Ιτ. **βίζε** [visa] δν. ἐπιθεώρησις διαβατηρίου κτλ.: ايتمك— ἐπιθεωρῶ διαβατήριον [αἰτ.].

ويزيته } Ιτ. **βίζτε** [visita] δν. ἐπίσκεψις: — ويرمك ἐπισκέπτομαι [δοτ.]· || — اعاده ايتمك ἀνταποδίδω ἐπίσκεψιν [δοτ.]· βλ. زيارت · § ἀμοιβὴ ἰατροῦ.

ويشنه } **βίσνε**, βλ. وشنه .

ويق } Τ. **βήκ**, μόριον παριστάνον φωνὴν πνιγομένου, ἀπαγχονιζομένου : — ديمامك δὲν λέγω βήκ, ἤτοι ὑποφέρω ἀγογγύστως·||ديديرمامك— δὲν ἀφίνω νὰ εἴπῃ βήκ, καταπνίγω, δὲν ἀφίνω νὰ παραπονεθῇ [δοτ.].

ويقلامق } Τ. **βηκ-λαμάκ**, ρμ. οὐδ. γογγύζω, ὑποφέρω, φέρω βάρος καταθλιπτικόν: —يوك آلتنده στενάζω ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ φορτίου·||βλ. καὶ ايقلامق.

ويل } Α. **βεῖλ**, δν. δυστυχία, συμφορά· ἐπφ. φεῦ ! βαβαί ! κρῖμα!: لهم — **βεῖλουν λε-χούμ**, κρῖμα δι'αὐτούς· βλ. ἑπόμ.

ويلا } Α. **βέϊλ-ά**, ἐπφ. φεῦ, κρῖμα· βλ. προηγ. καὶ واويلا .

ويووده } Σλ. ἢ ويوده **βοϊβόδ̇α**, δν. Βοεβόδας, ἀρχηγός, ὁπλαρχηγός· διοικητής, ἡγεμὼν [τίτλος ἀπονεμόμενος ἄλλοτε εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Β[illegible] Μολδαβίας]: بوغدان —سى ὁ Βοε[illegible]δας, ἤτοι ὁ ἡγεμὼν τῆς

Βλαχίας· § ἀστυνόμος: غلطه —سى ὁ Βοεβόδας Γαλατᾶ [ταὐτὸ صو باشى].

ويووده‌لق } Τ. ἢ ويوده‌لق **βοϊβοδ̇α-λήκ**, δν. τὸ ἀξίωμα τοῦ Βοεβόδα· ἡγεμονία· βλ. προηγ.

ه

ه } ἢ ه **χέ**, τριακοστὸν γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου προφερόμενον ὡς τὸ χ τῆς ἑλληνικῆς, ἢ ὡς τὸ δασὺ h τῆς γαλλικῆς. Ἐν τέλει λέξεων ἐπέχει πολλάκις θέσιν φωνήεντος **α** ἢ **ε**, ἀναλόγως τοῦ προηγουμένου δασέος ἢ λεπτοῦ γράμματος, ὡς اوطه **ὀδ̇ά**, δωμάτιον, اكه **ἐγέ**, ρινίον. Ἐν ταῖς ἀραβικαῖς λέξεσι τὸ τελικὸν ه, ὅταν δὲν ᾖ ριζικόν, εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς θηλυκότητος, ἤτοι ὅτι ἡ λέξις εἶναι γένους θηλυκοῦ, καὶ μεταβάλλεται πολλάκις εἰς ة ἢ ت, ὡς عباره **ἰπ̇αρέ**, عبارت **ἰπ̇αρέτ**, عبارةً **ἰπ̇άρετεν**· دفعه **δ̇εφ'ά**, دفعةً **δ̇έφ'α-τεν**. Ἀριθμητικῶς σημαίνει 5.

ه } Τ. **α** μετὰ πλατυφώνων καὶ **ε** μετὰ λεπτοφώνων 1ον κατάληξις τῆς δοτικῆς τῶν τουρκικῶν ὀνομάτων : باشه **π̇ασ-ά**, τῇ κεφαλῇ· اوه **ἐβ-έ**, τῇ οἰκίᾳ· 2ον χαρακτὴρ τῆς εὐκτικῆς τῶν τουρκικῶν ρημάτων : يازه **γ̇ιαζ-ά**, νὰ γράφῃ· كزه **γκεζ-έ**, νὰ περιπατῇ· 3ον χαρακτὴρ τῶν ἀδυνάτως ἀποφατικῶν ρημάτων τῆς τουρκικῆς : يازمق **γ̇ιαζ-μάκ**, γράφειν, يازمامق **γ̇ιαζ-μα-μάκ**, μὴ γράφειν, يازه‌مامق **γ̇ιαζ-ά-μα-μακ**, μὴ δύνασθαι γράφειν· كزمك **γκεζ-μέκ**, περιπατεῖν, كزمامك **γκέζ-με-μεκ**, μὴ περιπατεῖν, كزه‌مامك **γκεζ-έ-με-μεκ**, μὴ δύνασθαι περιπατεῖν.

ه } Α. **χοῦ**, ἢ **χὶ** [προηγουμένου χαρεκὲ κεσρὲ ἤτοι τῆς φωνῆς ι] ἀντ. καταληκτικὴ γ'. προσ. γένους ἀρσενικοῦ, **αὐτοῦ**. Ἀπαντᾷ ἐν φράσεσιν ἀρ[illegible] καὶ προφέρεται πολλάκις ὡς ἁπλοῦν χ : بعينه [illegible]**χι**, δι' ὁμοιότητος αὐτοῦ, ἤτοι ἀπαραλλάκτως·|| بطبقه **π̇ι-τήπ̇κηχι**, πανόμοιον αὐτῷ, ἀπαραλλάκτως· || بعبارته **π̇ι-ἰπ̇αρέτι-χι**, κατὰ τὸ γράμμα αὐτοῦ, ἤτοι κατὰ γράμμα, αὐτολεξεί·||مدعى عليه **μουδ̇δ̇έ'α ἀλέϊ-χ**, ὁ καθ'οὗ ἡ ἀγωγή, ὁ ἐναγόμενος·||مومى اليه **μουμὰ ἰλέϊ-χ**, ἢ مشار اليه **μουσάρουν ἰλέϊ-χ**, ὁ πρὸς ὃν ἐγένετο δεῖξις, ἤτοι ὁ εἰρημένος· || منازع فيه **μουνάζε'ουν φί-χ**, ὁ περὶ οὗ ὑπάρχει φιλονεικία, διαφιλονεικούμενος· § ἀντὶ τῆς λέξεως الله **ἀλλάχ**, Θεός: بلطفه تعالى **π̇ι-λοῦτφι-χι τε'άλ̇ια**, τῇ χάριτι ἐκείνου [τοῦ Θεοῦ] τοῦ Ὑψίστου §θ. ها **χά**, ὡς مومى اليها **μουμὰ ἰλεϊ-χά**, ἡ εἰρημένη· || بعبارتها **π̇ι-ἰπ̇αρέτι-χα**, κατὰ τὸ γράμμα αὐτῆς, αὐτολεξεὶ [ἐν χρήσει ὅταν ἡ ἀντωνυμία ἀναφέρεται εἰς προηγούμενον ὄνομα γένους θηλυκοῦ]· § πλθ. τοῦ ἀρσ. هم **χούμ**, ἢ **χὶμ** [προηγουμένου χαρεκὲ κεσρὲ] **αὐτῶν**: مومى اليهم **μουμὰ ἰλεϊ-χίμ**, οἱ πρὸς οὓς ἐγένετο δεῖξις, ἤτοι οἱ εἰρημένοι· βλ. καὶ هم· § δυϊκ. ἀρσ. ἢ θηλ. هما **χουμά**, ἢ **χιμὰ** [προηγουμένου χαρεκὲ κεσρὲ] αὐτῶν τῶν δύο: مومى اليهما **μουμὰ ἰλεϊ-χιμά**, οἱ πρὸς οὕς, ἢ πρὸς ἃς [δύο] ἐγένετο δεῖξις, ἤτοι οἱ εἰρημένοι, ἢ αἱ εἰρημέναι δύο· βλ. καὶ هما .

ها } Α. **χά**, ἀντ. καταληκτική, γένους θηλυκοῦ· τὸ ἀρσ. ه **χοῦ**· βλ. προηγ.

ها } Α. **χά**, δν. θ. τὸ ὄνομα τοῦ γράμματος ه ἢ ه : هاى سكته **χάϊ σεκτέ**, τὸ τελικὸν ه προφερόμενον ὡς **ε**· || هاى رسميه τὸ φωνῆεν **χέ**, ἤτοι **ε**.

ها } Τ. **χά**, ἐπφ. ἐρωτηματικόν: —كلدى ἦλθεν αἴ! ἦλθε λοιπόν;||—سنك ἰδικόν σου εἶναι αἴ; § ἀπειλητικὸν ἢ διεγερτικὸν προσοχῆς : — صاقين πρόσεχε ἄ! || —بابا كه سويلرم τὸ λέγω εἰς τὸν πατέρα σου ἄ!||—بو كتاب اونكدر

τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι ἐκείνου ἄ! [δηλαδή, γίνωσκέ το, ἤ ἐφιστῶ τὴν προσοχήν σου]· || — دكه بن سكا بو مسئله‌يى اكلادمم ἄκουσε λοιπόν, ἐγὼ νὰ σὲ ἐκθέσω τὸ ζήτημα τοῦτο· § ἄγετε: ﻫﺎﻳﺎ — ἄ νὰ δι‌οῦμεν! ἤτοι προχώρει λοιπόν! ἔλα δά! || بره — χὰ ṫρέ, ἄ βρέ, ἄ μωρέ, νὰ σὲ ἰδω! ταχέως! § γιὰ διές! ἰδέ! ἀλήθεια! ἀληθῶς! § ναί· § ἰδού: دينجه — χὰ ṫεῖνδζε, ἅμα εἶπη χά, ἅμα παρουσιασθῇ εὐκαιρία·|| βλ. καὶ هايدى ، هاى .

ها } Π.χά, κατάληξις τοῦ πληθυντικοῦ τῆς περσικῆς προστιθεμένη εἰς ὀνόματα ἀψύχων ὄντων καὶ σπανιώτατα ἐν χρήσει ἐν τῇ Τουρκικῇ: سنك σένκ, λίθος,ὁ πλθ. سنكها σενκχά· باغ ṫάγ, ἄμπελος, باغها ṫαγ-χά· چيز ṫσίζ, πρᾶγμα, چيزها ṫζιζ-χά.

هابط } A. χαṫὶṫ [ἐκ τοῦ هبوط , ῥζ. هبط] ἐπθ. ὁ καταβαίνων.

هابل } A. ἡ هابيل χαṫίλ, ὄν. κ. Ἄβελ, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδὰμ καὶ ἀδελφὸς τοῦ Κάϊν [هابيل]·

هاتف } A. χαṫὶφ [ῥζ. هتف] μτχ. ἐν. ὁ καλῶν, ὁ κράζων· § ὄν. φωνὴ μυστηριώδης ἐρχομένη ἀοράτως ἄνωθεν, φωνὴ τῆς Πυθίας: دن صدا كلدى — ἦλθεν, ἡ ἠκούσθη φωνὴ μυστηριώδης· || غائب — φωνὴ ἀόρατος· || — لسان الغيب ἀορατος γλῶσσα [λισδάνου-λγαϊṫ] φωνῆς μυστηριώδους.

هاتك } A. χαṫὶκ [ῥζ. هتك] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ διαρρηγνύων, ὁ σχίζων : — ناموس پرده ὁ διαρρηγνύων τὸν πέπλον τῆς τιμῆς, ὁ ἀτιμάζων.

هاجر } A.χαδζὶρ [ῥζ. هجر] μτχ. ἐν.καὶ ἐπθ. ὁ παραληρῶν ἐκ νόσου[ἰατ.] συνων. هذيانى· § θ. هاجره.

هاجسه } A. χαδζισέ, ὄν.θ. σκέψις ἐπερχομένη εἰς τὴν διάνοιαν, ἡ ἀνησυχία ἐπερχομένη εἰς τὴν καρδίαν, ἐπιθυμία· § πλθ. هواجس نفسانيه — ἐπιθυμίαι σαρκικαί [νεφσανγέ].

هاچ } χάτς, ἐσφαλμένως ἀντὶ خاچ βλ.

هاچان } χάτσαν, ἀντὶ خاچان βλ.

هادم } A. χαṫὶμ [ῥζ. هدم] μτχ.ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ κρημνίζων, ἀνατρέπων, καταστρέφων,καταστροφεύς:حيات — ὁ καταστροφεὺς τῆς ζωῆς || انسانيت — καταστροφεὺς τῆς ἀνθρωπότητος·|| الذات — χαṫίμου-λ-λεζζάṫ, ὁ καταστροφεὺς τῶν ἀπολαύσεων, ὁ θάνατος· § θ. هادمه .

هادى } A. χαṫὶ [ῥζ.هدى] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ δεικνύων τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, ὁ ὁδηγῶν εἰς τὴν εὐθεῖαν· § πλθ. هداة χουṫάṫ.

هارب } A.χαρὶṫ [ῥζ.هرب] μτχ.ἐν. ὁ φεύγων καὶ δραπετεύων, ἀποφεύγων, ἀποποιούμενος.‖Ρμ. اولق — ἀποφεύγω, ἀποποιοῦμαι [دن] : بر طرفه نافع اولان شرطك اجراسنى اول طرف طالب و طرف آخر اندن — اولرق منازعه‌يه مؤدى ولهيلور تὴν ἐκτέλεσιν τῆς θάτέρῳ [ṫὶρ ταραφὰ]μόνον τῶν συμβαλλομένων ἐπωφελοῦς [ναφῆ] αἱρέσεως [σὰρṫ] τούτου μὲν ἐπιζητοῦντος [ταλὶṫ], τοῦ δ' ἑτέρου ἀποποιουμένου, δυνατὸν νὰ προκληθῶσι διενέξεις· § θ. هاربه .

هاروت } A. χαρούṫ, βλ. ماروت .

هارون } A. χαρούν, ὄν. κ. Ἀαρὼν [ὁ ἀδελφὸς τοῦ Μωϋσέως]·|| الرشيد — χαρούνου-ρ-ρεσὶṫ, ὄνομα διασήμου Καλίφου Ἀβασίδου, 26ου μετὰ τὸν Μωάμεθ.

هارون } T. χαρούν, ταὐτὸ هارين χαρὶν· || βλ. καὶ حرون .

هارين } T.χαρὶν[κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ هارمق ἢ آرمق κουράζομαι] ἐπθ. κουρασμένος, κεκοπιακώς, καταβεβλημένος.

هارينلامق } T.χαρὶν-λαμάκ,ρμ.οὐδ.κουράζομαι, καταβάλλομαι : آتلر — οἱ ἵπποι καταβάλλονται.

هازم } A. χαζὶμ [ῥζ. هزم, βλ. هزيمت] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ κατατροπῶν τὸν στρατόν, ὁ τρέπων αὐτὸν εἰς φυγήν.

هاشمه } A. χαṡὶμὲ [ῥζ. هشم] ὄν. θ. τραῦμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ προσώπου, συνοδευόμενον ὑπὸ θραύσεως ὀστοῦ καὶ ἀπαιτοῦν κατὰ τὸν ἱερὸν νόμον [شرع] τὸ δέκατον τῆς ποινῆς τοῦ αἵματος [دیت].

هاضم } A. χαζὶμ [ῥζ. هضم] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ χωνεύων, χωνευτικός, πεπτικός·§θ. هاضمه·§[χημ.] ὁ λέβης τοῦ Παπίνου.

هاضمه } A. χαζιμὲ [θ. τοῦ هاضم] ἐπθ. πεπτικός·§ὄν. πεπτικὴ δύναμις.

هالك } A. χαλὶκ [ῥζ. هلك] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ ἀποθανών, ὁ καταστραφείς, ἐκλιπών [περιφρονητικῶς ἐπὶ ἀνθρώπων, ταὐτὸ كبرمش κεṫεμίς, ψοφήσας]· φθαρτός, ὁ ὑποκείμενος εἰς φθοράν· § [ἰατ.] θανατηφόρος, θανατώδης. ‖ Ρμ. اولق — ἀποθνήσκω, καταστρέφομαι [τ. كبرمك]· § θ. هالكه .

هاله } A. χαλέ, ὄν. θ. ἅλως, ἤτοι φωτεινὸς κύκλος περὶ τὴν σελήνην·§[ἰατ.]ἅλως, ὁ ἐπὶ τῶν μαστῶν καὶ ἄλλων μερῶν κύκλος· § πλθ. هالات χαλάṫ.

هامبار } χαμṫάρ, βλ. انبار .

هامپا } T. χαμπᾶ [ἐκ τοῦ π. همپا] ὄν. συνέναχος, σύντροφος λησταῖς.

هامش } A. χαμὶṡ, ὄν. περιθώριον βιβλίου, τίτλου ἰδιοκτησίας: — سند περιθώριον τίτλου ἰδιοκτησίας [σενέṫ].

هاموت } T. χαμούṫ, ὄν. κλοιὸς ζυγοῦ περιδάλλων κάτωθεν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων τῶν συρόντων ἅμαξαν·βλ.كوملدرك .

هامون } Π. χαμούν, ὄν. πεδιὰς ἔρημος: — نورد χαμούν-νεβέρṫ, ὄν. ὁδοιπόρος ἐρήμου, ἢ πεδιάδος.

هامه } A. χαμέ, ὄν. θ. κορυφὴ τῆς κεφαλῆς· § πλθ. هام χάμ· βλ. هامه پيرا.

هامه } A.χαμμέ, ὄν. θ. ἑρπετὸν ἰοβόλον, ὡς σαῦρα, ὄφις, σκορπίος· ἔντομον, ὡς μυῖα, κώνωψ· § πλθ. هوام χεββάμ· βλ.

هامه پيرا } Π. χαμὲ-πιρά, ἐπθ. ὁ κοσμῶν τὴν κεφαλὴν [λέγεται ἐπὶ ἐπιστολῆς, ἢ ἄλλου ἐγγράφου, ὅπερ λαμβάνει τις ἐκ μέρους ἀνωτέρου].

هانكى } T. χάνγκι, ταὐτὸ قنغى βλ.

هانده } T. χάνṫε, ταὐτὸ قنده βλ.

هانى } T. χάνι, ταὐτὸ قنى βλ.

هاوت } T. χαβίṫ, ὄν. σάγμα καμήλου.

هاوج } T. χαούδζ, ὄν. δαυκίον· βλ. كشير .

هاوروز } T. χαβρούζ [ἐκ τοῦ π. آبريز ἀṫρὶζ] ὄν. ἀγγεῖον, κ. τσουκάλι· βλ. لزملق · § μτφ. ὕβρις χονδροειδής.

هاوره } T. χάβρα, ὄν. συναγωγή.

هاولامق } T. χαβ-λαμάκ,ρμ.οὐδ. ὑλακτῶ [ἐπὶ κυνός]· βλ. هاوهاو .

هاون } Π.ἢ A.χαβέν,κ.هاوان χαβάν, ὄν.ὅλμος, ἰγδίον, κ. γουδί : — قهوه ἰγδίον τοῦ καφέ·||ى — γουδοχέρι, ὕπερος·||ه — صو دوكك εἰς τὸ γουδὶ νερὸ κοπανίζω[σοὶ ṫοβμέκ], ματαιοπονῶ· § ى — طوپ ὅλμος βόμβας· εἶδος ὀδουζίου [اوبوس]·||خمپره‌سى — βόμβα·||قيبجى — ὄργανον λιανίσεως τοῦ καπνοῦ [κνῖδζή].

هاوهاو } T. χὰβ-χάβ, ὄν. ὑλακὴ [βλ. غوغ]· § κύων [ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν παίδων]· || βλ. هاولامق.

هاويه } A. χαβιγέ, ὄν. θ. ἓν τῶν ὀνομάτων τοῦ Ἅδου.

هاه } T. χά, ἐπφ. ἰδού! ἀκριβῶς!

هاى } Π.ἢ T.χάῖ,ἐπφ. ὦ! ἄ! φεῦ! [ἐκφράζει λύπην, ἀνυπομονησίαν,καὶ ἐν χρήσει πολλάκις ἐπὶ ὕβρεως, ἢ κατάρας]: — جزاسى ويرسون ὦ ποῦ νὰ τῷ δώσῃ ὁ Θεὸς τὴν προσήκουσαν ποινήν του! κακὸν χρόνον νἄχῃ! § — — βεβαίως,βεβαίως, ἀναμφιβόλως, ναί, ναί· || هوى — χάϊ χούῖ, φωναὶ συγκεχυμέναι, θόρυβος, ταραχή· || كيدر كلن هويه — ἀνεμομαζώματα διαβολοσκορπίσματα· ||βλ. ها καὶ ἐπόμ.

هاياهاى } Π. χάγια-χάϊ, ὄν. θρῆνος καὶ ὀδυρμὸς τεθλιμμένου.

هاياهوى } Π. χάγια-χοῦϊ, ὄν. φωναὶ καὶ θόρυβος εὐθυμούντων.

هائب } A. χαϊṫ [ἐκ τοῦ هيبت] μτχ.ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ φοβούμενος, δειλός.

هائج } A. ἡ هائج χαϊδζ [ἐκ τοῦ هيجان] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ἐξηρεθισμένος, ὠργισμένος· ἐρῶν, ἔκθαμβος· ἐν καταστάσει μέθης· βλ. καὶ هائج .

هايخوروم } χαϊχου-ροῦμ [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ هاى = Ἀρμένιος καὶ روم ρωμαῖος] ἐπθ. ὁ ἐξ Ἀρμενίων ὀρθόδοξος.

هايدالامق } T.χαϊṫα-λαμάκ, ρμ.μτδ. παρακινῶ τὰ ζῶα ὅπως ὁδεύωσι, κράζων هايدى χάϊṫι.

هايداماق } T. χαϊṫα-μὰκ [βλ. ἐπόμ.] ὄν. ὁ διαρπάζων,λαφυραγωγός·ληστής.

هايدامق T. **χαϊ̈τα-μὰκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ هاى هوى] ρμ. οὐδ. διαρπάζω, λεπλατῶ, ποιῶ ἐπιδρομάς· βλ. καὶ ἐπόμ. هايدالامق .

هايدوت T. **χαϊτούτ,** βλ. هايداماق ، حيدود καὶ هايطه .

هايدى T. **χάϊ̈τι** [ἐκ τοῦ μορ. ها καὶ دى] ἐπφ. ἄγε! κινήθητι! ἔλα! ἐμπρός! ἢ πήγαινε ἀπ' ἐδῶ! : كيت — ἄγε, ὕπαγε, πήγαινε ἀπ'ἐδῶ!‖ باقلم — ἔλα ἂς ἰδωμεν·‖ كيدەلم — ἔλα ἂς ὑπάγωμεν·‖ ايدى — **χάϊ̈τι-ντι,** ἔλα, πηγαίνομεν λοιπὸν [ὅταν ἀποτείνωνται εἰς πλείους τοῦ ἑνός, λέγουσι: هايديك **χάϊ̈τιν**]· § ἔστω· καλῶς, ὑποθέσωμεν : بويله اولسون — ἔστω, ἂς ἔχῃ οὕτω, ἢ ὑποθέσωμεν ὅτι οὕτως ἔχει.

هايطه T. **χαϊτά,** ὀν. ἀποστάτης, λιποτής, ὁ μὴ ὑπακούων εἰς οὐδένα·βλ. هايدود.

هايقرتمق T. **χαϊ-κηρτμάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ νὰ βάλλῃ κραυγήν, νὰ κραυγάζῃ [αἰτ.]· βλ. حايقرمق καὶ ἐπόμ.

هايقرمق T. **χαϊ-κηρμάκ,** ρμ. οὐδ. βάλλω κραυγήν, κραυγάζω.

هائل A. **χαΐλ** [ρζ. هول] μτχ. ἐν. καὶ ἐπθ. ὁ ἐμπνέων φόβον, τρόμον, φοβερός, τρομερός, δεινός, τραγικός : حريق — φοβερὰ πυρκαϊά·‖موت — τραγικὸς θάνατος· ‖ مرض — νόσος δεινή·§θ. هائله ἐπθ. καὶ ὀν. βλ. λ.

هايلامق T. **χαϊ̈-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ἐλαύνω τοὺς ἵππους, ἢ τοὺς βόας ἀμάξης·§ρμ.οὐδ. δίδω σημασίαν, μεριμνῶ §[ἀποφ.] هايلامق δὲν δίδω σημασίαν, ἀδιαφορῶ.

هائله A. **χαΐλέ,** ἐπθ. φοβερὸς κτλ. θ. τοῦ هائل βλ. §ὀν. δρᾶμα, τραγῳδία.

هباء A.**χεπά,**ὀν. κόνις λεπτή, ἢ μόριον κόνεως ὁρατὸν ἐν τῇ δέσμῃ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων [σπν.]·§ πρᾶγμα ἀπολλύμενον εἰς μάτην· § ἐπθ. ὁ εἰς μάτην ἀπολλύμενος· § ἐπρ. ἐπὶ ματαίῳ, εἰς μάτην : يه كيتمك — ἀποβαίνω ἐπὶ ματαίῳ, κ. πάγω στὰ χαμένα: يه سعيمز كيتدى ἢ προσπάθεια ἡμῶν ἀπέβη ἐπὶ ματαίῳ. ‖ Ρμ. اولق — καταστρέφομαι, ἢ πηγαίνω εἰς μάτην ‖ايڭمك — καταστρέφω εἰς μάτην [αἰτ.].

هباءً A. **χεπά'-εν,** ἐπρ. εἰς μάτην, ἐπὶ ματαίῳ, κ. στὰ χαμένα.

هباتَ A. **χιπάτ,** πλθ. τοῦ هبه βλ.

هبط A. **χέπτ,** ὀν. κατάπτωσις [ἰατ.]· βλ. هابط ، هبوط.

هبنقه A. **χεπέννεκα,** ὀν. κ. βλακός, οὗ ἡ βλακεία παροιμιώδης : — احمق من **ἄχμακου μὶν χεπέννεκα,** βλακίστερος καὶ τοῦ Χεμπένεκα· βλ. آواناق καὶ باقل.

هبوب A.**χουπούπ,** ρ.ἀφ. τὸ πνέειν, πνοὴ ἀνέμου ‖ Ρμ. ايڭمك—πνέω: ايدن — باد صبا **χουπούπ ἐπὲν πάπι σαπά,** ὁ πνέων ζέφυρος, ἡ πνέουσα αὔρα·‖ين — **χουπούπ-πίν,** ἀνεμοσκόπιον.

هبوط A. **χουπούτ** [ρζ. هبط] ρ. ἀφ. κατάβασις, πτῶσις : آدم — πτῶσις τοῦ Ἀδὰμ ἐξ οὐρανοῦ· ‖ [ἰατ.] قوا — κατάπτωσις τῶν δυνάμεων [**κουβά**] ‖ Ρμ. ايڭمك — καταβαίνω, καταπίπτω [δοτ. دن] : سماى عزتدن ترای — **πτῶσις** τοῦ Ἀδὰμ ἐξ οὐρανοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς δόξης [**σεμάϊ̈ ἰζζὲτ**] εἰς τὴν γῆν τοῦ ἐξευτελισμοῦ [**σεράϊ̈ ζιλλέτ**].

هبه A. **χιπὲ** [ρζ. وهب] ὀν. θ. δωρεά, δῶρον: مريض — δωρεὰ ἀνθρώπου εὑρισκομένου ἐν τῇ ἐπιθανατίῳ κλίνῃ· ‖ تك ركى — τὸ συστατικὸν [**ροϊ̈κν**] τῆς δωρεᾶς, ἤτοι αἱ λέξεις δωροῦμαι καὶ δέχομαι, δι'ὧν συγκροτεῖται νομικῶς δωρεά·‖ شرائط — **δροι** [**σεραΐ̈τ**] τῆς δωρεᾶς·‖مضاف — **χιπέϊ̈ μουζαφέ,** δωρεὰ ἰσχύουσα ἀπὸ ὡρισμένου μέλλοντος χρόνου· ‖ Ρμ. دوروبمك [δοτ. αἰτ.] : ايتدم — δωροῦμαί σοι τοῦτο·‖ صدقه ثواب ايچون — اولنان مالدر ἐλεημοσύνη [**σαπακά**] εἶναι τὸ πρᾶγμα τὸ δωρούμενον χάριν ἀξιομισθίας[**σεβάπ**]·§ πλθ.هبات **χιπάτ**·‖ βλ. موهوب ، واهب ، اتهاب .

هپ T. **χέπ,** ἐπθ. ὅλος, ὅλοι, ὅλα : عالم — ὅλος ὁ κόσμος·‖ چكديكك كندى جزای عملكدر ὅλα ὅσα ὑποφέρεις εἶναι ἡ ποινὴ τῶν πράξεών σου [ρμ.]· ‖ سى — **χέπ[ι]σί,** τὸ ὅλον, ὅλοι, ὅλα : سندن زياده — περισσότερον ὅλων· ‖ سندن بختلی بشيكده اولان — εὐτυχέστερος ὅλων ὁ ἐν τῷ λίκνῳ [ρμ.]·‖ سى بيتدى ده لكن اورتيسى — قالدى ὅλα ἐτελείωσαν, ἔμεινε μόνον τὸ κάλυμμα τῆς λεκάνης [**λεγέν**], ἤτοι ὅλα τὰ ἄλλα ἔχομεν, μόνον τοῦτο μᾶς λείπει [ρμ. ἐν χρήσει εἰρωνικῶς]·‖ بولر — ὅλοι οὗτοι.

هتات A. **χεττάτ** [ρζ. هت] ἐπθ. λάλος, κουφόνους.

هتّاك A. **χετ:άκ** [ρζ. هتك] ἐπθ. ὁ σχίζων, διαρρηγνύων· βλ. هتك .

هتر A. **χέτρ,** ρ. ἀφ. τὸ καταστρέφειν τινὰ διὰ λόγου, ἢ πράξεως προσβαλλούσης τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν αὐτοῦ § τὸ καταβάλλειν τὸν ἄνθρωπον σωματικῶς καὶ καθιστάναι παλίμπαιδα [ἐπὶ γήρατος].

هتر A. **χίτρ,** ὀν. ψεῦδος· βλ. هتر.

هتك A. **χέτκ,** ρ. ἀφ. τὸ σχίζειν πέπλον κτλ. : عرض — παραβίασις τιμῆς νέας [ἤρζ]·‖ ناموس — προσβολὴ ὑπολήψεως· ‖ Ρμ. σχίζω[αἰτ.]:ايڭمك—عرض παραβιάζω τιμὴν νέας, ἀτιμάζω·‖ايتدى—ناموسنى پردەسنى διέρρηξε τὸν πέπλον τῆς τιμῆς αὐτοῦ, διέπραξεν ἀτιμίαν.

هته پته T. **χέτε πέτε,** μόριον παριστάνον τὴν ἀμηχανίαν τοῦ λαλοῦντος δυσκολευομένου ἐκ ταραχῆς νὰ εἴπῃ ὅ,τι θέλει.

هجاء A. **χεδζά,** ἢ **χεδζέ,** ὀν. συλλαβή, συλλαβισμός: حروف — **χουροῦφι χεδζά,** τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου· ‖ حروف — ترتيبى **ἀλφαβητικὴ τάξις** [**τερτίπ**]· ‖ايله اوقومق—αναγινώσκω συλλαβίζων· ‖ — كثير الـ **κεσίρου-λε χεδζά,** πολυσύλλαβος.

هجاء A. **χιδζά,** βλ. هجو .

هجالمك T. **χεδζε-λεμέκ,** ρμ.μτδ. συλλαβίζω [αἰτ.]: بولق هجالمق μετὰ δυσκολίας καὶ συλλαβίζων εὑρίσκω, ἤτοι ἀναγινώσκω τι· ‖ βλ. تهجى.

هجالى T. **χεδζε-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων συλλαβάς: — ايكى δισύλλαβος κτλ.

هجر A. **χέδζρ,** ἢ **χεδζίρ,** ταὐτὸ هجران καὶ جرت βλ. § [ἰατ.] παραφροσύνη, παρακοπή, παραλήρησις· συνών. هذيان· ‖ تيفوسى — τυφομανία.

هجران A. **χιδζρ-άν,** ρ. ἀφ. ἀποχωρισμὸς ἀπὸ τῶν οἰκείων, ἀπὸ τῆς πατρίδος,ἀπὸ τῆς ἐρωμένης [ἀντίθ.وصال]: آلشمق — συνειθίζω εἰς τὸν ἀποχωρισμόν·‖— حزين πένθιμος ἀποχωρισμός.

هجران T. **χιδζράν,** ὀν. πύον· βλ. جراحت.

هجرت A.**χιδζρ-έτ,** ρ.ἀφ.θ. μετανάστευσις, ἀποχωρισμὸς ἀπὸ τῆς πατρίδος, ἀπὸ τῶν οἰκείων, φυγή: نبوى — **χιδζρέτι νεπεβιγέ,** Ἐγίρα, ἤτοι ἡ ἀπὸ τῆς Μέκκας εἰς Μεδινὰν μετάβασις τοῦ προφήτου Μωάμεθ, ἥτις χρησιμεύει ὡς ἀρχὴ καὶ ἀφετηρία τῆς παρὰ Μουσουλμάνοις χρονολογίας [βλ. سنه].‖Ρμ. — ايڭمك μεταναστεύω, φεύγω [δοτ.].

هجرى A. **χιδζρὶ** [ἐκ τοῦ هجرت] ἐπθ. ὁ τῆς Ἐγίρας,ἤτοι ὁ τῆς μεταβάσεως τοῦ προφήτου Μωάμεθ ἀπὸ τῆς Μέκκας εἰς Μεδινᾶν: — تاريخ χρονολογία τῆς Ἐγίρας·§ θ. هجريه: — سنهٔ ἔτος τῆς Ἐγίρας· § هجرى ἀπόκεντρος : — بر محلده ἐν τινι τόπῳ ἀποκέντρῳ· ‖ برقريه — χωρίον ἀπόκεντρον.

هجمه A. **χεδζεμέ** [ρζ. هجم] ὀν. θ. σφοδρότης θερμότητος θέρους,ἢ ψύχους χειμερινοῦ· περίοδος πυρετοῦ : حمى — περίοδος πυρετοῦ· § ἐπίθεσις.

هجنت A. **χδδζνὲτ** [ρζ. هجن] ὀν. θ. ἀσχημία, ἐλάττωμα: لق [دە] بو فقره‌دەكى ἢ تكرری طرز افاده‌يه بيوك بر — و ركاكت ويرر ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ [**ὄνκρα**] ἐπανάληψις τῶν [دە=ἐν] προξενεῖ εἰς τὸ ὕφος μεγάλην ἀσχημίαν καὶ μέγα ἐλάττωμα, ἤτοι ἀσχημίζει τὸν λόγον καὶ κάμνει αὐτὸν νὰ χωλαίνῃ.

هجو A. **χίδζδ,** ὀν. σάτυρα, λίβελλος· βλ. هجويه. ‖ Ρμ. ايڭمك—σατυρίζω [αἰτ.].

هجوع A. **χουδζοῦ',** ὀν. τὸ κοιμᾶσθαι τὴν νύκτα, ὕπνος [σπν.].

هجوم A. **χουδζοὶμ** [ρζ. هجم] ρ. ἀφ. ἐπίθεσις, προσβολή· ἔφοδος [στρατ.] : بر ده — ἐν μιᾷ ἐφόδῳ· ‖ ايله ضبط ايڭمك — κυριεύω ἐξ ἐφόδου·‖ مقاومت ايڭمك — ἀνθίσταμαι εἰς τὴν ἔφοδον· § [ἰατ.] συμφόρησις: اخلاط — συμφόρησις ὑγρῶν πρὸς τὸ νοσοῦν μέρος, ἐπίρροια. ‖ Ρμ. ποιοῦμαι ἔφοδον, ἐπίθεσιν, ἐφορμῶ [δοτ.]: شمن اوزرينه ايڭمك — ποιοῦμαι ἔφοδον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ·‖كوسترمك — ποιοῦμαι ἔφοδον [ὁ στρατός].

هجوملى T. **χουδζουμλοῦ,** ἐπθ. ἐπιθετικός, ὁρμητικός, σφοδρός.

هجونامه Π. **χιδζδ-ναμέ,** ὀν. σάτυρα, λίβελλος [φυλλάδιον].

هجوى A. **χιδζδ-ί,** ἐπθ. σατυρικός·§ θ. هجو ἐπθ. καὶ ὀν. βλ. λ.

هجويات A. **χιδζδιγιάτ,** πλθ. τοῦ ἐπομ.

هجويه A. χιδζδιγὲ [θ. τοῦ جوى] ὄν. σάτυρα, ποίημα σατυρικόν· § πλθ. جويات.

هجه χεδζέ, لك جه χεδζε-λεμέκ, ἀντὶ جه لك.

هجير A. χεδζίρ, ὄν. ὁ μετὰ μεσημβρίαν χρόνος, καθ'ὃν ἡ θερμότης εἶναι μεγαλη.

هجين A. χεδζίν, ὄν. υἱὸς ἐκ μητρὸς δούλης· ἵππος μικτογενής, ἤτοι ἐκ κήλωνος μὲν ἀραβικοῦ, φορβάδος δὲ ξένης· κάμηλος μικτογενὴς ἔχουσα ἕνα ὕδον, ἥτις ὡς μὴ κατάλληλος εἰς μεταφορὰν φορτίων, χρησιμεύει πρὸς ἐπίβασιν· καλεῖται دومى — δρομάς.

هد A. χέττ, ρ. ἀφ. τὸ κατεδαφίζειν οἰκοδομὴν μετὰ θορύβου· τὸ εἶναι ἐσχατόγηρον·

هدا A. χουττά, βλ. هدى καὶ هدايت.

هدات A. χουττάτ, πλθ. τοῦ هادى βλ.

هدام A. χουττάμ, ὄν. ναυτίασις [ἰατ.].

هداهد A. χετταχίτ, πλθ. τοῦ هدهد βλ.

هدايا A. χεττεγιὰ [πλθ. τοῦ هديه] ὄν. θ. δῶρα: كرانبها — χεττεγιάτ γκιρανπεχά, δῶρα πολύτιμα.

هدايت A. χιττεγὲτ [ρζ. هدى] ὄν. θ. τὸ ὁδηγεῖν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας· τὸ διευθύνεσθαι εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας· τὸ γίνεσθαι Μωαμεθανόν· ἔμπνευσις ὁδηγοῦσα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας: ربانيه مظهر اولق — ἀξιοῦμαι τῆς θείας ποδηγεσίας [χιττεγέτι ρεττανιγέ]· || — الله وير سون ὁ Θεὸς κατευθύναι εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας· || βλ. καὶ اهتداء ، مهتدى.

هدب A. χουτούττ, ὄν. βλεφαρὶς [ἀνατ.]· § [βοτ.] φυλλάριον εἰς τὴν βάσιν τοῦ μίσχου, ἐπίφυλλον: — ذو ال ζοῦ-λ-χουτούττ, ὁ ἔχων ἐπίφυλλον [μίσχος]· § θύσανος, κροσσὸς εἰς τὸ ἄκρον ἐνδύματος, ἢ ἐπιστρώματος μιντερίου [ماده]· § πλθ. اهداب ἐχτάττ.

هدبى A. χουτουττ-ί, ἐπθ. βλεφαρικός, ὁ τῶν βλεφαρίδων [ἀνατ.]·§[βοτ.] ἐπιφυλλώδης· § θ. هديب.

هدبيت A. χουτουττ-ιγέτ, ὄν. θ. ἐπιφύλλωσις [νλγ.].

هدر A. χὲττρ ἢ χεττίρ, ρ.ἀφ. τὸ χύνειν τὸ αἷμα ἀτιμωρητεί, ἤτοι ἄνευ ἀντιτίμου [دیت], ἢ ἐκδικήσεως [انتقام], κ. πηγαίνει εἰς τὰ χαμένα, ἐπὶ ματαίῳ· συνεκδ. τὸ ματαιοῦσθαι, ματαίωσις, ἐκμηδένισις: حيوانات كندیلكندن — درندῶν ὅσῳ καὶ ἄν, καίτοι, μολονότι· || — نه ايسه ὅ,τι κἂν ἦ· || — نه وقت — ὁσάκις καὶ ἄν· || نرده — ὅπου καὶ ἄν· || نصل — καθ' οἱονδήποτε τρόπον· || نصلسه — ὅπως καὶ ἂν ᾖ, ἀδιάφορον πῶς· || — پاندن — παντοῦ || يرده — παντοῦ πάντοτε· || يوزه كولق — παντοῦ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν· || يوقوشك — دوست صانمه πάντα προσμειδιῶντα εἰς τὸ πρόσωπόν σου μὴ νόμιζε φίλον [πρμ.]· || اينشك بر اينشی وار — πᾶς ἀνήφορος ἔχει ἕνα κατήφορον, καὶ πᾶς κατήφορος ἔχει ἕνα ἀνήφορον, ἤτοι ἡ εὐτυχία καὶ ἡ πρόοδος παρακολουθεῖται ὑπὸ τῆς δυστυχίας καὶ τῆς παρακμῆς, εἶναι ἀλληλένδετα [πρμ.]·§ἐπρ. ὁσάκις, ἐνόσῳ [μετὰ ρήματος]: بعض حقيقتلر واردركه — ὑπάρχουσιν ἀλήθειαί τινες, αἱ ὁποῖαι ὅσῳ ἐπαναλαμβάνονται, τόσῳ παράγεται ὠφέλεια.

هر A. χίρρ, ὄν. γαλῆ, κ.γάτα· § πλθ. هور χοὺρ καὶ رهر χιρέρ· βλ. هرى.

هرا χουρά, ἐπφ. οὐρρά, ἤτοι ζήτω [κατὰ τὸ لهجه, λέξις τῆς ἀρχαίας τουρκικῆς μεταβιβασθεῖσα εἰς τοὺς Τατάρους, Σκύθας, Σλαύους καὶ Ρώσσους].

هرات χιράτ, ὄν. κ. ἐπαρχία τοῦ Ἀφγανιστάν.

هراس Π. χιράς, ὄν. δέος, φόβος, τρόμος, φρίκη: — و خوف φόβος καὶ τρόμος.

هراسان Π. χιρασάν, ἐπθ. ὁ φοβούμενος, πεφοβισμένος, περίφοβος.

هرام A. χιράμ [πλθ. τοῦ هرم] ὄν. πυραμῖδες.

هرايينه Π. ἢ هراينه χεραγινέ, ἐπρ. ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐξάπαντος, ἐξ ἀνάγκης.

هرب A. χερέττ, ρ.ἀφ. τὸ φεύγειν, τὸ πτοεῖσθαι καὶ δραπετεύειν· βλ. هارب.

هرج A. χέρδζ, ὄν. σύγχυσις, ἀταξία, κυκεών: مرج — χὲρδζ-μέρδζ, ἢ و — مرج χὲρδζ οὐ μέρδζ, φύρδην μίγδην ‖Ρμ. و — مرج ايتمك φύρδην μίγδην ποιῶ, συγχέω, ἀναρέπω [αἰτ.]: ترق معارف اسكيدنبرو جريان ايدمكلان

هديه A. χεττιγέ, ὄν.θ. δῶρον, προσφορά: — بركيمسه يه اكراماً كتوريلان يا كوندريلان δῶρον εἶναι τὸ πρᾶγμα τὸ χάριν φιλοφροσύνης [ικράμεν] κομιζόμενον, ἢ ἀποστελλόμενον·‖ ويرمك — δίδω δῶρον·‖ كتيرمك — κομίζω δῶρον·‖ الق — λαμβάνω δῶρον ‖ Ρμ. ايتمك — δωροῦμαι [δοτ. αἰτ.]: ايتمك — برينه بر شی δωροῦμαί τινί τι·§ τιμή, ἤτοι ἀντίτιμον ἱεροῦ βιβλίου: مصحف شريفك — ی ἡ τιμὴ τοῦ ἱεροῦ Κορανίου [γουσχάφ]· § πλθ. هدايا χεττεγιά· βλ. λ.

هديه A. χεττίγε-τεν, ἐπρ. ὡς δῶρον.

هديه لك T. χεττίγε-λίκ, ἐπθ. ὁ κατάλληλος ὅπως προσενεχθῇ ὡς δῶρον, ἐκλεκτός· § κ. ἀντὶ τοῦ هديه βλ.

هذا A. χά-ζα, ἀντ. δεικτ. οὗτος, τοῦτο: — لى-χάζα, διὰ τοῦτο·‖ — مع μά'α χάζα, ἐν τούτοις, μόλα ταῦτα·‖ — يومنا فى γέβμινα χάζα, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἡμῶν ταύτῃ, ἐν τῇ ἐποχῇ ἐν ᾗ ζῶμεν·‖ — يومنا الى ἰλὰ γέβμινα χάζα, μέχρι τῆς ἡμέρας ἡμῶν ταύτης, μέχρι τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, μέχρι σήμερον.

هذه A. χάζι-χι, ἀντ. δεικτ. θ. οὗτος· ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει هذه الحال βλ.

هذيان A. χεζεγιὰν [ρζ. هذو] ὄν. λῆρος, παραλήρημα· λόγος κενὸς καὶ ἀνάξιος προσοχῆς, φλυαρία, ἀνοησία, ἄρρητ· ἀθέμιτα [βλ. ترهات]: حيه — χεζεγιὰν χουμμιγέ, παραφροσύνη, ἤτοι παραλήρημα πυρετοῦ [ἰατ.] ‖ عرضى — χεζεγιὰν ἀραζί, φρενῖτις, φρενητίασις·‖ مرتعش — χεζεγιάνι μουρτεττίς, τρομώδης παράλυσις ἐκ μέθης, καθ' ἣν τρέμουσι τὰ μέλη τοῦ σώματος·‖ Ρμ. ايتمك — παραληρῶ, λέγω ἀνοησίας, ἄρρητ· ἀθέμιτα.

هذيانى A. χεζεγιαν-ί, ἐπθ. παραληρῶν ἐκ νόσου· συνών. هاجر § θ. هذيانيه.

هر Π. χέρ, ἀντ. πᾶς, ἕκαστος: — آرى يال παντοῦ πᾶσα μέλισσα μέλι δὲν ποιεῖ [πρμ.]· — آغلامق بر كولمه‌سى وار πᾶς κλαυθμὸς ἔχει ἕνα γέλωτα [πρμ.]·‖ ايشك باشى صاغلق — βάσις [κεφαλὴ] πάσης ὑποθέσεως ἡ ὑγιεία [πρμ.]· ‖ — بری ἕκαστος·‖ — بار ἑκάστοτε, κάθε φοράν· ‖ — جانى ὁ πανταχοῦ εὑρισκόμενος, ἄστατος·‖ — چند ὅσῳ καὶ ἄν, καίτοι, μολονότι·‖ — چه بادا باد χὲρ τσὶ πάτα πάτ, ὅ,τι γένῃ ἂς γένῃ, χωρὶς νὰ σκεφθῇ τὰς συνεπείας·‖ — حالده ἐν πάσῃ πε-

هرجائی Π. **χερ-δζαΐ,** ἐπθ. ὁ εὑρισκόμενος πανταχοῦ, ἄστατος, τυχοδιώκτης: آدم — ἄνθρωπος ἄστατος·‖ مشرب — ἀστάτου χαρακτῆρος [**μεσρὲπ**]·‖ قادين — γυνὴ ἄστατος· ‖ پنشه — φλόγιον, κ. κατηφεδάκι [ἄνθος].

هرجائیلك Τ. **χερδζαϊ-λίκ,** ὄν. ἀστασία.

هردم‌بهار Π. **χερ-τὲμ-πεχάρ,** ὄν. ἱππόγλωσσον [φυτ.].

هردم‌تازه Π. **χὲρ-τὲμ-ταζέ,** ὄν. ἀείζωον [φυτ.].

هرزه Π. **χερζέ,** ὄν. λῆρος, μωρολογία, φλυαρία, ἀνοησία, ἄρρητ' ἀθέμιτα: سوزلمك — καὶ χυδαϊστὶ **χερζὲ γεμέκ,** μωρολογῶ, λέγω ἄρρητ' ἀθέμιτα, κ. τσαμπουνίζω·§ πλθ. هرزيات **χερζεγιὰτ** [βαρβ.]· βλ. ἐπόμ.

هرزه‌خای Π.**χερζε-χάϊ,** ἐπθ. μωρολόγος, φλύαρος.

هرزه‌خوار Π.**χερζε-χόρ,**ἐπθ.ταὐτὸ προηγ.

هرزه‌کو Π.**χερζε-γκιοῦ,** ἐπθ. μωρολόγος, φλύαρος.

هرزه‌کویانه Π. **χερζε-γκιουγιανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων μωρολόγῳ, μωρολογικός: —دعيات ἀξιώσεις μωρολογικαί·§ἐπρ. ὡς ἀρμόζει μωρολόγῳ.

هرزه‌لای Π. **χερζε-λάϊ,** ἐπθ. μωρολόγος.

هرزه‌وکیل Τ. **χερζε-βεκίλ** καὶ هرزه وكيل كائنات **χερζὲ-βεκίλι κιαΐνὰτ** [ἐκφρασις δημώδης] ἐπθ. μωρολόγος, ὁ λέγων πάντοτε ἀνοησίας· ταὐτὸ هرزه‌كو βλ.

هرسك **χερσέκ,** ὄν. κ. Ἐρζεγοβίνη.

هرك Τ.**χερέκ,** ὄν. χάραξ,κοντάριον, κ.παλοῦκι πρὸς στήριξιν τῶν κλημάτων ἀμπέλου[βλ. تكاك]· § παράπηγμα ἐκ κονταρίων πρὸς ἀποξήρανσιν σταφυλῶν, ἢ καπνοῦ [κατὰ παραφθοράν, هلك **χελέκ**].

هرك Τ. ἢ هيرك **χιρέκ,** ὄν. εἶδος προβάτου πλατυούρου καὶ μικροτέρου τοῦ **καραμανίου** [قرامان].

هركاه Π.**χερ-γκιάχ,** ἐπρ. πάντοτε, ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ τόπῳ.

هركله **χεργκελέ,** βλ. خركله .

هرم Α. **χερέμ,** ὄν. ἡλικία λίαν προκεχωρημένη καὶ ἡ συνοδεύουσα αὐτὴν ἀδυναμία, γῆρας βαθύ, ἔσχατον γῆρας[ἰατ.].

هرم Α. **χερέμ,** ὄν. πυραμὶς τῆς Αἰγύπτου· πυραμὶς [γεωμ.]: ناقس — κόλουρος πυραμίς·§πλθ. اهرام **ἐχρὰμ** καὶ هرم **χιράμ.**

هرم Α. **χερὶμ** [ἐκ τοῦ هرم] ἐπθ. ἐσχατόγηρος [ἰατ.].

هرمزد Π. **χουρμούζ,** ὄν. Ὡρομάσδης, ἤτοι ἡ θεότης τοῦ καλοῦ κατὰ τοὺς Πέρσας· βλ. اورمز καὶ آهرمن .

هرمی Α.**χερεμ-ί,**ἐπθ.πυραμοειδὴς[γεωμ.]· § θ. هرميه .

هره Α. **χιρρέ,** ὄν. θ. γαλῆ·§πλθ. هر **χιρρέ**·§δυϊκ. هرتين **χιρρετέϊν**· βλ. توأب.

هزارالوان Π. **χεζὰρ-ἐλβάν,** ἐπθ. μυριόχρους, πολύχρους·βλ. هزاررنك.

هزارآواز Π. **χεζὰρ-ἀβάζ** καὶ ἁπλῶς **χεζάρ,** ὄν. ἀηδὼν [κ.λ. μυριόφωνος].

هزارپا Π. **χεζὰρ-πᾶ,** ὄν. μυριόπους, χιλιοπόδαρον [ἔντομον].

هزاررنك Π. **χεζὰρ-ρένγκ,** ἐπθ. μυριόχρους,πολύχρους·βλ.هزارالوان.

هزارفن Π. **χεζὰρ-φέν,** ἐπθ. ὁ γινώσκων πολλὰς ἐπιστήμας, τέχνας, κ. πολυτεχνίτης.

هزابر Α. **χεζαπίρ,** πλθ. τοῦ هزبر βλ.

هزار Π. **χεζάρ,** ἀρθ. χίλιοι: بار — χιλίας φοράς, χιλιάκις·‖ — صد **ἑκατὸν** [**σὰτ**] χιλιάδες· § ἀηδών· βλ. هزارآواز· § πλθ. هزاران **χεζαράν,** χιλιάδες.

هزاران Π. **χεζαράν,** πλθ. τοῦ προηγ. βλ.

هزارن Τ. **χεζαρὲν** [ἐκ τοῦ هزاررنك] ὄν. δελφίνιον, φυτὸν βατραχιοειδές· βλ. καὶ حيزران.

هزال Α. **χουζάλ,** ὄν. ἰσχνότης, λειποσαρκία, κ. λιγνάδα [ἰατ.].

هزام Τ. **χουζάμ,** ὄν. σκοπὸς τῆς ἀνατολικῆς **μουσικῆς.**

هزبر Α. **χιζπέρ,** ὄν. ἄνθρωπος λεοντόκαρδος, ἀνδρεῖος, γενναῖος· λέων·§ πλθ. ἀρθ. هزابر **χεζαπίρ** καὶ περσ.هزبران **χιζπεράν**: هزبران وغا : οἱ λέοντες τῆς μάχης, ἥρωες.

هزبرانه Π **χιζπερ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων λέοντι, ἢ λεοντοθύμῳ, λεόντειος· § ἐπρ. ὡς λέων, λεοντοθύμως.

هزل Α. **χέζλ,** ἢ **χεζίλ,** ὄν. ἀστειότης, ἀστεϊσμός· διήγημα, ἢ ποίημα κωμικόν· § πλθ. هزليات **χεζλιγιάτ,** βλ.

هزل‌كو Π **χεζιλ-γκιοῦ,**ἐπθ.ὁ λέγων ἀστειότητας, ἀστεϊζόμενος, ἀστεῖος.

هزليات Α. **χεζλ-ιγιὰτ** [πλθ. τοῦ هزل ἢ μᾶλλον τοῦ هزلي، هزليه] ὄν. θ. ἀστειότητες, ἀστεϊσμοί· § διηγήματα, ἢ ποιήματα μακαρονικά, κωμικά.

هزم Α. **χέζμ,** ρ. ἀφ. τὸ συνθλίβειν καὶ πιέζειν· § τὸ τρέπειν τὸν στρατὸν εἰς φυγήν· βλ. ἐπόμ. καὶ انهزام ، منهزم .

هزيمت Α. **χεζιμὲτ** [ρζ. هزم] ὄν. θ. καταστροφή: دوچار اولق ἢ اوغرامق — ὑφίσταμαι καταστροφήν, καταστροποῦμαι.

هست Π. **χέστ,** καὶ هستی **χεστί,** ὄν. ὕπαρξις [ἐστί]· ἀντίθ. نيست **νίστ.**

هش Α. **χέσς,** ἐπθ. εὔθρυπτος [χημ.]· § θ. هشه .

هشاشت Α. **χεσασέτ,** ὄν. θ. τὸ εὔθρυπτον [χημ.].

هشت Π. **χέστ,** ἀρθ. ὀκτώ.

هشتاد Π. **χεστά,** ἀρθ. ὀγδοήκοντα.

هشتم Π. **χεστούμ,** ἀρθ. ὄγδοος.

هشم Α. **χέσμ,** ρ.ἀφ. τὸ θρύπτειν πρᾶγμα ξηρὸν καὶ λεπτύνειν.

هشيار Π. **χουάγιάρ,** هشيارى **χουάγιαρί,** βλ. هوشيار ، هوشيارى .

هشيم Α. **χεσίμ** [ρζ. هشم] ἐπθ. ὁ ξηρανθεὶς καὶ λεπτυνθεὶς [χόρτον κτλ.] § ἰσχνός, ἀδύνατος.

هضم Α. **χάζμ** ἢ **χαζίμ,** ὄν. πέψις,χώνευσις: جيد — **χάζμι δζεγίτ,** εὐπεψία [ἰατ.]·‖ — قابل **κατίλι χάζμ,** εὔπεπτος, ὁ χωνευόμενος·‖ — ناقابل δύσπεπτος, ἄπεπτος, ἀχώνευτος·§ μτφ. ὑπομονή: — نفس τὸ κρατεῖν ἑαυτοῦ [νέφος], τὸ ὑπομένειν. ‖ Ρμ. χωνεύω [αἰτ.]· μτφ. κρατῶ τὴν ὀργήν, τὸν θυμόν, ὑπομένω : — نفس ايتمك κρατοῦμαι, κρατῶ ἐμαυτὸν [**νέφος**]· ‖ حوصله بو سوزلرى — ايده‌مز ὁ πρηγορεών μου [**χαβσαλὲμ**] δὲν δύναται νὰ χωνεύσῃ τοὺς λόγους τούτους, δὲν δύναμαι νὰ τοὺς ἀνεχθῶ·§χωνεύω λόγους, μάθημα, ἤτοι ἐννοῶ κατὰ βάθος.

هضماً Α. **χάζμ-εν,** ἐπρ. διὰ τῆς πέψεως, χωνεύσεως·§μτφ. κρατῶν ἑαυτόν, ὑπομένων: للنفس و دفعاً لحظ النفس — **χάζμεν λιν-νεφς** βὲ **τέφ'εν λιχάζι-ν-νεφς,** κρατῶν ἑαυτὸν καὶ ἀποκρούων τὸν ἐγωϊσμόν.

هضمسز Τ. **χαζμ-σήζ,** ἐπθ. δύσπεπτος, δυσχώνευτος.

هضمسزلق Τ. **χαζμ-σηζλίκ,** ὄν. δυσπεψία, ἀχωνευσία.

هضملی Τ. **χαζμ-λή,** ἐπθ. χωνευτικός, ὁ συντελῶν εἰς πέψιν.

هضمی Α.**χαζμ-ί,** ἐπθ. πεπτικός·§θ.هضميه: —انبوبهٔ **ἐνπουπτέϊ χαζμιγέ,** πεπτικὸς σωλήν.

هطمان Τ. ἢ حطمان **χατμάν,** ὄν. ἀρχηγὸς τῶν ἀρχαίων Κοζάκων.

هفت Π. **χέφτ,** ἀρθ. ἑπτά: اقليم — **χὲφτ ἰκλίμ,** ἢ كشور — **χὲφτ κισβέρ,** αἱ ἑπτὰ ζῶναι τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου κατὰ τοὺς ἀρχαίους γεωγράφους ‖آسمان — **χὲφτ ἀσμάν,** οἱ ἑπτὰ οὐρανοί, ἢ ἑπτὰ στρώματα τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τοὺς ἀρχαίους, καλούμενα καὶ ايوان هفت **χὲφτ ἐϊβάν,** ἑπτὰ στοαί, καὶ پرده هفت ازرق **χὲφτ περτὲϊ ἐζράκ,** ἑπτὰ κυανᾶ παραπετάσματα, ἢ سقف هفت **χὲφτ σάκφ,** ἢ بام هفت **χὲφτ πάμ,** ἑπτὰ στέγαι· ‖ — اورنك **χὲφτ ἐβρένκ,** οἱ ἑπτὰ θρόνοι, ἤτοι οἱ ἑπτὰ ἀστέρες τοῦ ἀστερισμοῦ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου [دب اكبر **τοὺπτπι ἐκπέρ**] καλούμενοι καὶ برادران هفت **χὲφτ πιραντεράν,** οἱ ἑπτὰ ἀδελφοί, ἢ τὰ ἑπτὰ στρώματα τοῦ οὐρανοῦ ‖اندام — **χὲφτ ἐνπάμ,** τὰ ἑπτὰ μέλη τοῦ σώματος, ἤτοι ἡ κεφαλή, τὸ στῆθος, ἡ κοιλία, οἱ δύο βραχίονες καὶ οἱ δύο πόδες·‖پير — **χὲφτ πίρ,** ἑπτὰ σοφοί, θεωρούμενοι ὡς διδάσκαλοι τῆς ἀναγνώσεως· ‖ سلام — **χὲφτ σελάμ,** ἑπτὰ

ἐδάφια τοῦ Κορανίου ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς λέξεως سلام **σελὰμ** = σωτηρία.

هفتاد Π. **χεφτάτ,** ἀρθ. ἑβδομήκοντα.

هفت‌رنگی Π. **χεφτ-ρενγκί,** ὄν. ἀστάθεια χαρακτῆρος, ἀλλοπρόσαλλον [κ. λ. τὸ ἑπτάχρουν].

هفتم Π. **χεφτούμ,** ἀριθ. ἕβδομος.

هفته Π. **χεφτέ,** κ. **χαφτά,** ὄν. ἑβδομάς: — باشی ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος, σάββατον· || — گچن ἡ παρελθοῦσα ἑβδομάς, ἐπρ. τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα· || — کلوجك ἡ προσεχὴς ἑβδομάς, ἐπρ. τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα· || — چاپالاردیزه, ἐπὶ ἑβδομάδας· || — سکز کون طقوز ἡ ἑβδομὰς ὀκτώ, αἱ ἡμέραι ἐννέα, ἤτοι ταχύτης παρελεύσεως χρόνου· || — محل ایله ἐπὶ προθεσμίᾳ μιᾶς ἑβδομάδος.

هفته‌لق Τ. **χαφτα-λήκ,** ἐπθ. ὁ καθ' ἑβδομάδα, ἢ ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος γινόμενος, ἑβδομαδιαῖος· § ὄν. ἑβδομαδιαῖος μισθός, κ. ἑβδομαδιάτικον· βλ. آیلق .

هفته‌لقلی Τ. **χαφταληκ-λή,** ἐπθ. ὁ συμπεφωνημένος, ἢ ἐργαζόμενος ἐπὶ ἑβδομαδιαίῳ μισθῷ, κ. μὲ τὸ ἑβδομαδιάτικον: خدمتکار — ὑπηρέτης κτλ. || βλ. آیلقلو .

هفوات Α. **χεφεβάτ,** πλθ. τοῦ ἑπομ.

هفوه Α. **χεφβέ,** ὄν. θ. πρόσκρουσις, ὀλίσθημα· λάθος, παράπτωμα· § πλθ. هفوات **χεφεβάτ.**

هکبه Τ. **χεϊπὲ** [κυρίως حقیبه] ὄν. δισάκκιον δι' ἐνδύματα, ἢ ἄλλα.

هکبه‌لی Τ. **χεϊπὲ-λί,** ἐπθ. δισακκοφόρος· || اطه— ἡ ἁπλῶς — ἡ νῆσος Χάλκη, μία τῶν ἐν τῇ Προποντίδι τεσσάρων Πριγκηποννήσων, μεταξὺ Πριγκήπου [اطه بیوك] καὶ Ἀντιγόνης [بورغاز].

هکذا Α. **χὰ-κε-ζά,** ἐπρ. ἐπίσης, ὡσαύτως.

هکیم Τ **χεκίμ** [ἐκ τοῦ ἀρθ. حکیم σοφὸς] ὄν. ἰατρός· βλ. طبیب · || کوز— ὀφθαλμίατρος· βλ. خال · || دیش— ὀδοντοϊατρός· || — باشی ἀρχίατρος· || دکانی — φαρμακεῖον.

هکیملك Τ. **χεκιμ-λήκ,** ὄν. ἰατρική, τὸ ἔργον τοῦ ἰατροῦ· βλ. طبابت ، طب· || — ایتمك μετέρχομαι τὸν ἰατρόν.

هلاك Α. **χελάκ,** ρ. ἀφ. ἀπώλεια, καταστροφή, θάνατος· § κόπος ὑπερβολικός. || Ρμ. — کتاستρέφω, φονεύω· κουράζω ὑπερβολικὰ [αἰτ.]· || — اولق ἀπόλλυμαι, ἀποθνήσκω [ἰδίᾳ περιφρονητικῶς, ὡς τὸ کبرمك τὸ مرد βλ. καὶ هالك]· κουράζομαι ὑπερβολικά.

هلال Α. **χιλάλ,** ὄν. νέα σελήνη μηνοειδής, μήνη: — رمضان روٴیتله ثابت اولدی ἡ νέα σελήνη τοῦ Ραμαζὰν ἐβεβαιώθη δι' αὐτοψίας [**ρουγέτ-λε**]· || — اشتهال **χιλάλι γιοὺμν ἰάτιμάλ,** ἢ فال — فرخ **χιλάλι φερρούχ-φάλ,** ἢ فال — فرخنده **χιλάλι φερχουντὲ - φάλ,** αἰσία νουμηνία [βλ. استهلال]· § μτφ. ὀφρὺς ὡραίας γυναικός: — ابرو ὡραία ἔχουσα ὀφρῦς [**ἐπροῦ**] ὡς ἡ μήνη, κ. καμαροφρύδης· § [ἀνατ.] ὁ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ὄνυχος λευκὸς μηνίσκος, τόξον τοῦ ὄνυχος || — احمر ἡ Ἐρυθρὰ Ἡμισέληνος [ἑταιρία Ὀθωμανικὴ πρὸς περίθαλψιν τῶν τραυματιῶν τοῦ πολέμου, ἀντίστοιχος τῇ صلیب احمر Ἐρυθρὸς Σταυρὸς]· § πλθ. اهله **ἐχιλλὲ** καὶ اهاليل **ἐχαλίλ.**

هلال Τ. **χιλάλ** [ἐκ τοῦ ἀρθ. خلال] ὄν. ὠτογλυφίς, ὀδοντογλυφίς: — آغاج ὠτογλυφὶς ξυλίνη· || — کیك ὠτογλυφὶς ἐξ ὀστοῦ· § ἀργυρᾶ, ἢ ἀδαμαντίνη βελόνη χρησιμεύουσα ὅπως δεικνύῃ τὰ γράμματα εἰς τοὺς ἀρχαρίους παῖδας.

هلالی Α. **χιλαλ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἢ ὅμοιος νέᾳ σελήνῃ, μήνῃ, ὁ τῆς ἡμισελήνου, ἡμισελληνιακός· § θ. هلالیه .

هلالیه Α. **χιλαλιγὲ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. χελιδόνιον [φυτ.].

هلام Α. **χουλάμ,** ὄν. λευκόκολλα, γλοιτίνη λευκή· || — اتلری ἱππόκολλα [τ. اشك طوتقالی]· βλ. غراء.

هلامی Α. **χουλαμ-ί,** ἐπθ. γλοιτινώδης· § [ἰατ.] ἀθηρωματικός: — ورم **βερέμι χουλαμί,** ἀθήρωμα, ἐμπυῶδες ἀπόστημα· || الشكل— **χουλαμίγιουν-ὰ-σέκλ,** γλοιτινόμορφος.

هلاهل Α. **χελαχίλ,** ἐπθ. θανατηφόρος, δηλητηριώδης : — زهر δηλητήριον θανατηφόρον· § ὄν. δηλητήριον θανατηφόρον: مارـ نشار **μάρι χελαχίλ-νισάρ,** ὄφις ἰοβόλος· || تیر — تأثیر **τίρι χελαχίλ-τε'σίρ,** βέλος οὗ ἡ ἐπενέργεια θανατηφόρος.

هلب Α. **χούλπ,** ὄν. θρὶξ ἵππου, κ. ἀλογότριχα, ὕστριξ, κ.γουρουνότριχα.

هله Τ. **χέλε,** ἐπρ. πρὸ πάντων, μάλιστα : استانبولك— بوغاز ایچنده هواسی نه لطیفدر ὁ ἀὴρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸ πάντων ἐντὸς τοῦ Βοσπόρου πόσον τερπνὸς εἶναι· § ὅσον ἀφορᾷ· § τέλος, ἐπὶ τέλους: — دیدیکمی یایدم τέλος ἔπραξα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶπον· || — درسمی بلهدم ἐπὶ τέλους ἔμαθον τὸ μάθημά μου· || — سزه سوز دوشمز **τέλος** εἰς ὑμᾶς δὲν πίπτει λόγος, ἤτοι ὑμεῖς δὲν δικαιοῦσθε νὰ ὁμιλῆτε· || — سزه نوبت — τέλος εἰς ἡμᾶς ἦλθεν ἡ σειρά· || — سن کاغدی کوندرده στεῖλε μιὰ ἐσὺ τὸ χαρτὶ καί.. || — اوراسی τέλος ἐκεῖνο τὸ ζήτημα μὴ τὸ ἀνοίγῃς· § ἐπρ. ὦ, καλέ! ἴδωμεν· εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν! εἰπὲ λοιπόν : — شوکا باق καλέ! αὐτὸν ἰδέ! || — سویله — ἔλα ἔλα εἰπέ! εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν! || — کل ἔλα καὶ βλέπεις, ἢ ἔλα ἂν μπορεῖς [ἐπὶ ἀπειλῆς] || — باق باق — γιὰ ἰδέ! γιὰ ἰδέ!

هلهله Α. **χελχελέ,** ὄν. θ. τὸ ἐκφωνεῖν τὴν φράσιν: لا اله الا الله **λὰ ἰλεὲχ ἴλλαλλαχ,** οὐκ ἔστι Θεός, εἰμὴ ὁ Θεός· βλ. καὶ بسمله ، حوقله ، صولله .

هلیله Π. **χελιλέ,** ὄν. μυροβάλανος, καρπὸς Ἰνδιῶν χρησιμεύων ὡς φάρμακον, καλούμενος καὶ هند اریکی δαμάσκηνον τῶν Ἰνδιῶν· ἓν εἶδος هلیله قره μέλαινα μυροβάλανος, καὶ ἕτερον εἶδος هلیله صاری ξανθὴ μυροβάλανος.

هلیم Τ. **χελιμέ,** ὄν. ὁ χυλὸς ὀρύζης καὶ ἄλλων τοιούτων ὅταν βράζωσι : پرنج — سی دوکك ἡ ὀρυζα χύνει τὸν χυλόν της, χυλοῖ, κ. χυλόνει.

هلیم‌لمك Τ. **χελιμε-λεγμέκ,** ρμ. οὐδ. χυλοῦμαι, κ. χυλόνω [ἐπὶ ὀρύζης κτλ. ὅταν βράζῃ].

هلیون Α.**χιλγέβν,** ὄν. ἀσπάραγος, κ. σπαράγγι· τ. قوش قونمز .

هلیونیه Α. **χιλγεβν-ιγέ,** ὄν. θ. فصیلهٔ ἀσπαραγοειδῆ [φυτά].

هم Π. **χέμ,** συνδ. καὶ [δίς]: — سن— بن— καὶ ἐγώ, καὶ σύ· || — کل فضول— καὶ κασιδιάρης [**κὲλ**] καὶ περίφανος [**φοτοὶλ**] [πρμ.]· || — اوقور یازار— καὶ ἀναγινώσκει καὶ γράφει· || — زیارت تجارت— καὶ ἐπίσκεψις καὶ ἐμπορία, ἤτοι χάριν ἐπισκέψεως ἅμα καὶ συμφέροντος [πρμ.]· || — طاول چالار— قاچار — καὶ φεύγει καὶ τύμπανον κρούει [πρμ.]· || — ایچسون— طولدیرسون— καὶ ἂς γεμίσῃ καὶ ἂς πίῃ· || — کلسون — کلسون — καὶ ἂς ἔλθῃ, καὶ ἂς μὴ ἔλθῃ· § μετὰ τοῦ συνδ. ده ἐν τῷ δ'. ἤτοι همده .. هم **χέμ .. χέμτε,** ἢ καὶ μετὰ τοῦ συμπλ. و βε καί, ἤτοι همده .. و هم .. **χὲμ ... βὲ χέμτε** : — یازدی— ده اوقودی καὶ ἔγραψε καὶ [**χέμτε**] ἐμελέτησε· § ده — **χέμτε,** καὶ μάλιστα πρὸς τούτοις, καὶ ἔπειτα: — اوتاغی ایشلر قاچاغی τὸ παιδίον διαπράττει καὶ μάλιστα δὲν αἰσχύνεται.

هم Π. **χέμ,** ὁμοῦ, σύν [μόριον ὅπερ προτασσόμενον ὀνομάτων σχηματίζει ἐπίθετα ἀντίστοιχα τῶν τῆς ἑλληνικῆς διὰ τοῦ **ὁμοῦ** ἢ σὺν ἐσχηματισμένων] : — سن **χεμ-σίνν,** ὁμῆλιξ || — راه **χεμ-ράχ,** συνοδοιπόρος· || — مذهب **χεμ-μεζχέπ,** ὁμόθρησκος κτλ.

هم Α. **χέμμ,** ὄν. μέριμνα, φροντίς, ἀνησυχία, λύπη : — وغمی دفع ایدر همده صفا καὶ γκρὶ κιμδὲρ νὰ φύγῃ ἡ μέριμνα καὶ τὴν λύπην [**γὰμμ**] ἀποσοβεῖ [**τὲὲ̀ ἐτέρ**], καὶ συνάμα [**χέμ-τε**] εὐθυμίαν παρέχει· τίς εἶναι; τί εἶναι; ἐκ τίνος οἰκογενείας εἶναι ἆρά γε ὁ οἶνος [στίχ.]· § πλθ. هموم **χουμούμ·** βλ. غموم .

هم Α. **χούμ,** ἢ **χὶμ** [προηγουμένου χαρεκὲ κεσρὲ] ἀντων. καταληκτικὴ ἀρθ. πλθ. ἀρσ. ἀπαντῶσα ἐν τισι φράσεσιν ἀραβικαῖς ἐν χρήσει ἐν τῇ τουρκικῇ, **αὐτῶν** : رحمة الله عليهم **ραχμετού-λλαχι ἀλεϊ-χίμ,** ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ [εἶη] ἐπ' αὐτούς [εὐχὴ ὑπὲρ τεθνεώτος· τὸ ἡμέτερον: γαῖαν ἔχοι ἐλαφράν]· || βλ. ه.

هما Α. **χουμά,** ἢ **χιμὰ** [προηγουμένου χαρεκὲ κεσρὲ] ἀντ. καταληκτικὴ ἀρθ. δυϊκ. κοινοῦ γένους, ἀπαντῶσα ἐν τισι φράσεσιν ἀραβικαῖς, αὐτῶν τῶν δύο : رحمة الله عليهما **ραχμετού-λλαχι ἀλέϊχιμα,** ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ τοῦ Θεοῦ [εἶη] ἐπ' αὐτούς, ἢ ἐπ' αὐτὰς τὰς δύο· || βλ. προηγ. καὶ ه .

هما Π. **χουμά,** ὄν. πτηνὸν μυθολογικόν, οὗτινος ἡ σκιὰ ἐθεωρεῖτο ἄριστος οἰωνὸς δι' ἐκείνους, οὓς ἐκάλυπτε κατὰ τὴν πτῆσιν αὐτοῦ· φοίνιξ· βλ. عنقا· καλεῖται καὶ دولت قوشی πτηνὸν τῆς εὐτυχίας [**τεβλὲτ**] καὶ θεωρεῖται ὡς σύμβολον τῆς βασιλείας· § πτηνὸν τοῦ παραδείσου, πτηνὸν τῶν Ἰνδιῶν πράσινον,

همترازو Π. **χεμ-τεραζοῦ,** ἐπθ. ὁ τοῦ αὐτοῦ βάρους, ὁμοβαρής.

همتلی Τ **χιμμετ-λί,** ἐπθ.ὁ ἔχων προθυμίαν, καλὴν θέλησιν, φιλοτιμίαν, καλωσύνην, πρόθυμος, φιλότιμος : عثمانلیلر — οἱ φιλότιμοι, ἢ οἱ πρόθυμοι ὀθωμανοί.

همج Α. **χεμέδζ,** ὄν. εἶδος μυίας μικροτάτης προσκολλωμένης εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν προβάτων καὶ ἄλλων κτηνῶν· § ἐπθ. ἠλίθιος, βλάξ.

همجا Π. **χεμ-δζά,** ἢ همجای **χεμ-δζάϊ,** ἐπθ. συνεγχώριος, κ. συντοπίτης.

همجنس Π. **χεμ-δζίνς,** ἐπθ. ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους, τῆς αὐτῆς φυλῆς, τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ὁμογενής, ὁμοεθνής, ὁμοειδής : لرمز — جکر بر برینك — ἡμῶν‖ ینه غیرتی πάλιν οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐνδιαφέρονται περὶ ἀλλήλων, ὑποστηρίζουσιν ἀλλήλους, ἢ ὅμοιος τὸν ὅμοιον φιλεῖ [πρμ.].

همجنسلك Τ. **χεμδζινσ-λίκ,** ἀφ. τὸ εἶναι ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους, ἔθνους, εἴδους, ὁμογένεια, τὸ ὁμοειδές.

همجوار Π. **χεμ-δζιβάρ,** ἐπθ. γείτων· ὅμορος [δοτ.]: اولان اقوام — یزه οἱ λαοὶ οἱ ὅμοροι ἡμῖν·‖ [πλθ.]: — ایکی مملکتك یکدیکریله اولسی τὸ νὰ ὦσιν αἱ δύο χῶραι ὅμοροι.

همجوارلق Τ. **χεμδζιβαρ-λήκ,** ταὐτὸ τῷ ἑπομ.

همجواری Π. **χεμδζιβαρ-ί,** ἀφ. γειτονία, γειτνίασις, τὸ εἶναι ὅμορον : —مناسبات حسنهٔ καλαὶ σχέσεις γειτνιάσεως.

همچنان Π. **χεμ-τσουνάν,** ἐπρ. κατ' ἐκεῖνον τὸν τρόπον, οὕτω.

همچنین Π. **χεμ-τσουνίν,** ἐπρ. κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, τοιουτοτρόπως.

همحال Π. **χεμ-χάλ,** ἐπθ. ὁ ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει ἢ θέσει μετ' ἄλλου εὑρισκόμενος, ὅμοιος, σύντροφος, ὁμοιοπαθής [πλθ]: فن فقهه انتساب خصوصنده محاکم تجارت اعضاسی مجالس — در تمیز اعضاسیله ἐν τῇ γνώσει τοῦ ἱεροῦ δικαίου [**φέννι φὶκχ**] τὰ μέλη τοῦ ἐμποροδικείου εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ θέσει μετὰ τῶν μελῶν τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων [**μεδζαλίσι τεμγίζ**].

همحجره Π. **χεμ-χουδζρέ,** ἐπθ. ὁ ἐν τῷ αὐτῷ δωματίῳ μετ' ἄλλου συγκατοικῶν, συγκάτοικος.

همبزم Π. **χεμ-πέζμ,** ἐπθ. καὶ ὄν. συνδαιτυμών, σύντροφος [τῇ πλθ] : محبوبه ایله — وصال اولق **μαχπουπὲ ἰλὲ χεμ-πέζμι** βισάλ **ὀλμάκ,** γίνομαι συνδαιτυμὼν τῆς ἐνώσεως μετὰ τῆς ἐρωμένης, ἤτοι συνενοῦμαι, ἢ λαμβάνω ἐρωτικὴν συνέντευξιν μετὰ τῆς ἐρωμένης.

همبو Π. **χεμ-πού,** ἐπθ. ὁ ἔχων τὴν αὐτὴν ὀσμήν· μτφ. ὁ τῶν αὐτῶν ἠθῶν, τοῦ αὐτοῦ χαρακτῆρος [κ. ταιριάζουν τὰ χνότα].

همپا Π. **χεμ-πά,** ἐπθ.καὶ ὄν.ὁ συμβαδίζων, ἀκολουθῶν κατὰ πόδα,σύντροφος,συνάδελφος [μᾶλλον ἐπὶ κακοῦ· βλ. هاپا].

همپایه Π. **χεμ-παγέ,** ἐπθ. ὁ τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ μετ'ἄλλου,ὁμοβάθμιος· βλ.همرتبه.

همپستر Π. **χεμ-πιστέρ,** ἢ همبستر **χεμ-πιστέρ,** ἐπθ. σύνευνος, ὁ ἐν τῇ αὐτῇ κλίνῃ ὁμοῦ κοιμώμενος· βλ. همخواب .

همپیاله Π. **χεμ-πιγιαλέ,** ἐπθ. ὁ συμπίνων, συνευωχούμενος· βλ. همقدح .

همپیشه Π. **χεμ-πισέ,** ἐπθ. ὁμότεχνος, συντεχνίτης.

همت Α. **χιμμὲτ** [ρζ. ّهمّ] ρ.ἀφ.θ. προσπάθεια, φροντίς, ἐπιμέλεια· προθυμία, ἀγαθὴ θέλησις, φιλοτιμία, κ.καλωσύνη: كرم — **χιμμετινίζ-λε,** διὰ τῆς προσπαθείας ὑμῶν, ἢ διὰ τῆς προθυμίας ὑμῶν, διὰ τῆς ἀγαθῆς θελήσεως ὑμῶν·‖ علو — **οὐλούββι χιμμέτ,** μεγαθυμία, μεγαλοφροσύνη, μεγαλεπήβολον·‖ — عالی **ἁλὶ-χιμμέτ,** μεγάθυμος, μεγαλόφρων, μεγαλεπήβολος·‖ اعطای اعانه خصوصنده ابراز — ایدلمش ἔδειξαν προθυμίαν, φιλοτιμίαν ἐν τῇ παροχῇ συνδρομῆς,ἐφιλοτιμήθησαν νὰ χορηγήσωσι τὴν συνδρομήν·‖ فراوان ایکك — بذل καταβάλλω μεγάλην προσπάθειαν [**χιμμέτι φιραβάν**]· ‖ — طاغلر طیانمز εἰς τὴν προσπάθειαν τὰ ὄρη δὲν ἀντέχουσιν, ἤτοι ἡ προσπάθεια τὰ πάντα κατορθοῖ [πρμ.].‖Ρμ. ایکك — [χάριν τιμῆς ق — بیورمق] φροντίζειν, λαμβάνειν τὴν καλωσύνην, εὐαρεστεῖσθαι,ἐν χρήσει ἐπὶ δ' ἢ γ' προσώπου· [δοτ.]: نتیجه سنك اشماری خصوصنه — بیورمکزی رجا ایدرم παρακαλῶ νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ μοὶ γράψητε τὸ ἀποτέλεσμα· § πλθ. همم **χιμέμ,** καὶ ὁ ʼπλθ. همات **χιμεμάτ,** βλ.

همتا Π. **χεμ-τά,** ἐπθ. ἴσος, ὅμοιος : — بی ἀπαράμιλλος: — بر همتا **πὶρ χιμμέτι πι-χεμτά,** μέριμνα ἀπαράμιλλος.

οὕτινος τὰ λευκὰ πτερὰ χρησιμεύουσιν ὡς θύσανος [صورغوچ]· ‖ βλ. هماپرواز ، هماوایه ، همایون.

هماپرواز Π. **χουμα-περβάζ,** ἐπθ. ὁ ἱπτάμενος ὡς ὁ φοίνιξ.

هماره Π. **χεμαρέ,** ἐπρ. πάντοτε·βλ هواره.

هماز Α. **χεμμάζ** [ρζ. همز ، هماز] ἐπθ.ὁ διαβολεύς, ὁ καταγγέλλων, συκοφάντης· συνων. غماز **γαμμάζ.**

هماس Α. **χεμμάς,** ὄν. δεινὸς λέων.

هم‌آشیان Π. **χεμ-ἀσιγιάν,** ἐπθ. σύντροφος φωλεᾶς, ὁ ἐν τῇ αὐτῇ φωλεᾷ, ἢ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ ὁμοῦ μετ' ἄλλου ἀνατραφεὶς καὶ συνδιαιτώμενος.

هم‌آغوش Π. **χεμ-ἀγούζ,** ἐπθ.ὁ ἀμοιβαίως ἐνηγκαλισμένος ἄλλον, συνηγκαλισμένος, συμπεριεπτυγμένος.

همال Π. **χεμάλ,** ἐπθ. ἑταῖρος, σύντροφος, ὅμοιος, ἴσος: — بی ἀπαράμιλλος, μοναδικός· βλ. ل.

همام Α **χουμάμ** [ἐκ τοῦ همت] ὄν.μέγας βασιλεύς, ἔξοχος νομάρχης, γενναῖος καὶ ἐλευθέριος ἀρχηγός· § πλθ. همام **χιμάμ.**

همامی Α. **χουμαμ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων μεγάλῳ βασιλεῖ κτλ. βλ. προηγ.

همان Π. **χέμ-αν,** κ. **χέμεν** [ἐκ τοῦ هم καὶ آن] ἐπρ. τῇ αὐτῇ στιγμῇ, πάραυτα, ἀμέσως, πάντοτε, διαρκῶς, σχεδόν, μικροῦ δεῖν, μόνον, εἴθε : كل — ἀμέσως ἐλθέ· βλ. καὶ همانم·‖ — —σχεδόν, περίπου, ἐπάνω κάτω· ‖ توكنمك يوز طوتمش — پاره‌سی τὰ χρήματά του ἤρχισαν νὰ τελειόνωσι σχεδόν, εἶναι ἐν τῷ τελειοῦσθαι·‖ سنی قالدك — σὺ μόνον ἔμεινας;‖— جناب حق عمر و عافیت شاهانه‌یی مزداد بیورسون — μόνον [εἴθε] ὁ Θεὸς νὰ βοηθήσῃ·‖ εἴθε ὁ ὕψιστος [**δζενάπι χάκκ**] νὰ αὐξάνῃ [**μουζτὰτ πουγιουρδσὶν**] τὸν βίον καὶ τὴν εὐεξίαν τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

همانا Π. **χέμανα,** ἐπρ. ταὐτὸ προηγ.

هماندم Π. **χεμαν-τέμ,** ἐπρ. τῇ αὐτῇ στιγμῇ, πάραυτα, ἀμέσως.

همانکاه Π.**χεμαν-γκιάχ,** καὶ همانکه **χεμαν-γκέχ,** ἐπρ. ταὐτὸ προηγ.

هم‌آواز Π. **χεμ-ἀβάζ,** ἐπθ. ὁ τῆς αὐτῆς φωνῆς, ἁρμονίας, ἤτοι ὁμόφωνος, συνᾴδων, σύμφωνος.

هماور Π. **χεμ-ἀβέρ,** ἐπθ. σύντροφος, συνάδελφος.

هماورد Π. **χεμ-ἀβέρτ,** ἐπθ. ἐφάμιλλος ἐν τῷ πολέμῳ.

هماویز Π. **χεμαβίζ,** ἐπθ. ταὐτὸ προηγ.

هماهم Α. **χεμαχὶμ** [ἐκ τοῦ هم **χέμμ**] ὄν. μέριμνα καὶ λύπη.

هم‌آهنك Π.**χεμ-ἀχένγκ,** ἐπθ.ὁ τοῦ αὐτοῦ ρυθμοῦ, τῆς αὐτῆς ἁρμονίας, ὁμόρρυθμος, συνᾴδων, σύμφωνος: بر صدا — μία φωνὴ τοῦ αὐτοῦ ρυθμοῦ, σύμφωνος, συνᾴδουσα·‖ وفاق —τὸ ὁμόρρυθμον, ἤτοι ἡ ἁρμονία τῆς συμπνοίας·‖ قلبلرمز — ضربانلر αἱ καρδίαι ἡμῶν πάλλουσιν ὁμορρύθμως[**χεμ-ἀχένγκι ταρπάν**]. ‖ Ρμ. اولق — συμφωνῶ, συνᾴδω, συμψάλλω [δοτ.] : آوازه ستایشلرینی استماع ایدنجه انلر دخی — اولدیلر ὅτε ἤκουσαν τὴν φωνὴν τῶν ἐπευφημιῶν αὐτῶν, καὶ ἐκεῖνοι ὁμόφωνοι μετὰ τοῦ λαοῦ ἐγένοντο, ἤτοι συνεπευφήμησαν.

همایون Π. **χουμα-γιούν,** ἐπθ. εὐτυχής, εὐοιώνιστος, αἴσιος·§ αὐτοκρατορικός, βασιλικός, Σουλτανικός : — سرای αὐτοκρατορικὸν, ἤτοι Σουλτανικὸν ἀνάκτορον·‖ جلوس همایون مقرون — **δζουλοῦσι χουμαγιοῦνι μεγαμὶν-μακροὺν,** ἀνάρρησις αὐτοκρατορικὴ [Σουλτανικὴ] αἰσιωτάτη·‖ خط — **χάττι χουμαγιούν,** αὐτόγραφον αὐτοκρατορικὸν· Αὐτοκρατορικὸν Χάττιον περὶ μεταρρυθμίσεων, ἢ ἄλλων σπουδαίων ὑποθέσεων, ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸν Μ. Βεζύρην καὶ ἐκδιδόμενον ὅπως ἀναγνωσθῇ δημοσίᾳ·‖ — دیوان τὸ Αὐτοκρατορικὸν Διβάνιον, ἤτοι τὰ γραφεῖα τῆς Υ. Πύλης, καγκελλορία τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους· βλ. دیوان ‖ جناب حق عمر و شوکت — لرینی مزداد ایلسون ὁ Ὕψιστος αὐξανέτω [**μουζτὰτ ἐϊλεσὶν**] τὸν βίον καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος [**χουμαγιουνλερινί**]·‖βλ. اندرون .

همایون Τ.**χουμαγιοὺν** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. εἶδος ὑφάσματος.

همایونکاه Π. **χουμαγιουν-γκιάχ,** ὄν. ἀνάκτορον αὐτοκρατορικὸν [Σουλτανικόν].

همحدود Π. χεμ-χουτούτ, ἐπθ. ὅμορος.

همخانه Π. χεμ-χανέ, ἐπθ. ὁ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ μετ' ἄλλου συνοικῶν, σύνοικος· ‖ مسيح ـ —ἥλιος.

همخواب Π. χεμ-χάπ, καὶ همخواب χεμ-χαπέ, ἐπθ. σύνευνος, σύζυγος.

همخواه Π. χεμ-χάχ, ἐπθ. ὁ ἔχων τὴν αὐτὴν θέλησιν καὶ ἐπιθυμίαν μετ' ἄλλου, συνεπιθυμητής.

همخوی Π. χεμ-χούῖ, ἐπθ. ὁ ὅμοιος τὸ ἦθος, τὸν χαρακτῆρα, τὰς ἕξεις, ὁμοήθης.

همداستان Π. χεμ-ταστάν, ἐπθ. ὁ ἔχων τὴν αὐτὴν γνώμην καὶ τὸν αὐτὸν λόγον μετ' ἄλλου.

همدرد Π. χεμ-τέρτ, ἐπθ. ὁ τὰ αὐτὰ πάσχων, ὁ ἔχων τὰς αὐτὰς λύπας καὶ βάσανα, ὁμοιοπαθής.

همدست Π. χεμ-τέστ, ἐπθ. σύντροφος, συνάδελφος, ἰσοδύναμος, συνέταιρος· μτφ. συνεργαζόμενος, σύμφωνος.

همدل Π. χεμ-τίλ, ἐπθ. ὁ ἔχων τὰς αὐτὰς θελήσεις καὶ τὰς αὐτὰς προθέσεις μετ' ἄλλου, ἤτοι ὁμόθυμος, ὁμογνώμων, φίλος.

همدم Π. χεμ-τέμ, ἐπθ. φίλος ἐπιστήθιος, ὅστις πάντοτε ὁμοῦ συνδιάγει, σύντροφος [δοτ.] : — ذکای σύντροφος τῇ εὐφυΐᾳ, ἤτοι εὐφυής.

همدوش Π. χεμ-τούς, ἐπθ. ἴσος[τὸν ὦμον], συνάδελφος, ὅμοιος, ἐφάμιλλος.

همده Τ. χέμ-τε, βλ. σύνδ. هم.

همدیوار Π. χεμ-τιβάρ, ἐπθ. ὁ ἔχων τὸν αὐτὸν μετ' ἄλλου τοῖχον, γείτων οὗ ἡ οἰκία συναφής· βλ. جارملاصق.

همراز Π. χεμ-ράζ, ἐπθ. ὁ κοινωνὸς τῶν μυστικῶν τινος, ἐπιστήθιος, ἔμπιστος.

همرازی Π. χεμ-ραζί, ἀφ. τὸ γινώσκειν τὰ μυστικά τινος, τὸ εἶναι ἔμπιστον, στενὴ φιλία.

همراه Π. χεμ-ράχ καὶ ـهمره χεμ-ρέχ, ἐπθ. ὁ τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζων, συμβαδίζων, συνοδοιπόρος, συνοδίτης, συνταξειδιώτης.

همرأی Π. χεμ-ρέϊ, ἐπθ. ὁ ἔχων τὰς αὐτὰς ἰδέας, τὴν αὐτὴν γνώμην, ὁμογνώμων, ὁμόθυμος.

همرتبه Π.χεμ-ρουτπέ, ἐπθ. ὁ ἔχων τὸν αὐτὸν βαθμὸν μετ'ἄλλου, ὁμοβάθμιος.

همرکاب Π. χεμ-ρικιάπ, ἐπθ. ὁ ὁμοῦ ἐπιβαίνων ἵππον καὶ πορευόμενος ἐν συνοδείᾳ, ὁ ποιῶν τὸν ἵππον αὐτοῦ νὰ συμβαδίζῃ μετ' ἄλλου, συμβαδίζων· βλ. همعنان.

همرنگ Π. χεμ-ρένγκ, ἐπθ. ὁμόχρους.

همرو Π. χεμ-ρέβ, ἐπθ. ὁ συμπορευόμενος, σύντροφος, συνάδελφος.

همره Π. χεμ-ρέχ, ταὐτὸ همراه.

همزات Α. χεμεζάτ[πλθ. τοῦ همزه χεμεζέ] ὀν. πείρασμοί: شياطين —πειρασμοὶ διαβόλων [σεγιατίν].

همزاد Π. χεμ-ζάτ, ἐπθ. ὁ ὁμοῦ γεννηθείς, ὁμῆλιξ.

همزانو Π. χεμ-ζανού, ἐπθ. ὁ γόνυ πρὸς γόνυ συμπαρακαθήμενος καὶ συνομιλῶν, σύντροφος.

همزبان Π. χεμ-ζεπάν, ἐπθ. ὁ ὁμιλῶν τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, ὁμόφωνος, ὁμόθυμος· βλ. يکزبان.

همزه Α. χεμζέ, ὀν. θ. τὸ σημεῖον [ء] ὅπερ τίθεται ἐπὶ τοῦ ριζικοῦ | ἤτοι [أ] τῶν ἀραβικῶν λέξεων, καλουμένου ἐλίφι μεχμουζὲ [الف ممدوده], ἢ ἐπὶ τοῦ و ἤτοι [ؤ], ὡς مؤمن **μου'μίν** πιστός, ἢ ἐπὶ τοῦ ى γραφομένου ἄνευ νοκτάδων ἤτοι [ئ], ὡς سائل **σαΐλ** ἐρωτῶν, ὅπως δείξῃ ὅτι τὰ γράμματα ταῦτα προέρχονται ἐκ τροπῆς τοῦ [أ] ἐλίφι μεχμουζέ. Ἐν τέλει δὲ λέξεων περσικῶν ἢ ἀραβικῶν ληγουσῶν εἰς ه ἢ ى δεικνύει τὴν σύνταξιν γενικῆς καὶ ὀνόματος κατὰ τὸν περσικὸν κανόνα καὶ προφέρεται ὡς ه : باغ میوه **μεϊβέϊ πάγ**, καρπὸς τῆς ἀμπέλου· ‖ بلده قاضی **καπήϊ πελτέ**, κριτὴς τῆς πόλεως.

همزه Α. χεμεζέ, ὀν. θ. πειρασμὸς διαβόλου· § πλθ. همزات **χεμεζάτ**.

همساز Π. χεμ-σάζ, ἐπθ. ὁ συνᾴδων, σύμφωνος.

همسال Π. χεμ-σάλ, ἐπθ. ὁμῆλιξ· βλ. همسن.

همسایکان Π. χεμ-σαγεκιάν, βλ. ἐπόμ.

همسایه Π. χεμ-σαγέ, ἐπθ. ὁ ὑπὸ τὴν αὐτὴν σκιάν, γείτων, συνάδελφος ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ· § πλθ. همسایکان **χεμ-σαγεκιάν**.

همسر Π. χεμ-σέρ, ἐπθ. καὶ ὄν. ἡ σύζυγος· ἑταῖρος, σύντροφος.

همسفر Π. χεμ-σεφέρ, ἐπθ. συνοδοιπόρος, συνοδίτης· § πλθ. همسفران : جاهل — οἱ συνοδοιπόροι τοῦ ἀμαθοῦς, ἤτοι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου.

همسبق Π. χεμ-σεπάκ, ἐπθ. συμμαθητής, συνταξιώτης.

همسفره Π. χεμ-σοφρά, ἐπθ. ὁμοτράπεζος, σύσσιτος· βλ. همنمک.

همسن Π. χεμ-σίνν, ἐπθ. ὁμῆλιξ· βλ. همسال.

همشکل Π. χεμ-σεκίλ, ἐπθ. ὁμοιόσχημος.

همشکم Π. χεμ-σικέμ, ἐπθ. οἱ ἐκ τῆς αὐτῆς κοιλίας, ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ ὁμομήτριοι.

همشوهر Π. χεμ-σεβχέρ, ἐπθ. ἡ ἔχουσα τὸν αὐτὸν σύζυγον [ἐπὶ δύο γυναικῶν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός].

همشهری Π. χεμ-σεχρί, κ. χεμσερί, ἐπθ. ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως, συμπολίτης, συντοπίτης.

همشهریلك Τ. χεμσεχρι-λίκ, ἀφ. τὸ εἶναι συμπολίτην, συνεγχώριον.

همشیره Π. χεμ-σιρέ, ἐπθ. ἀδελφὴ [κ. λ. ὁμογάλακτος]: زاده — υἱὸς ἢ κόρη ἀδελφῆς, ἤτοι ἀνεψιός, ἀνεψιά.

همصحبت Π. χεμ-σοχπέτ, ἐπθ. ὁ μετά τινος συνδιαλεγόμενος, συναναστρεφόμενος.

همصنف Π. χεμ-σνήφ, ἐπθ. συνταξιώτης [μαθητής].

همعصر Π. χεμ-άσρ, ἐπθ. ὁ τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος, σύγχρονος· βλ. همعهد، معاصر.

همعنان Π. χεμ-ινάν, ἐπθ. ὁ ἔχων τὰς ἡνίας ὁμοῦ, ἤτοι συμβαδίζων· συνών. همرکاب βλ.

همعهد Π. χεμ-άχτ, ἐπθ. ὁ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, σύγχρονος· βλ. معصر·§σύμμαχος φίλος.

هم‌قبال Π. χεμ-κπάλ, ἐπθ. ἐφάμιλλος : قادینلری تحصیل علوم و معارفجه ارککلر ایله — بولندیرەجق مرتبەده تعلیمدن توق ایدلمسی رائیندەدر εἶναι τῆς ἰδέας [ρεϊνπέ] ν' ἀπέχωμεν [τεβεκκὶ ἐτιλμεσί] ἀπὸ τοῦ νὰ διδάσκωμεν τὰς γυναῖκας εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ ὦσιν ὡς πρὸς τὰ γράμματα ἐφάμιλλοι τῶν ἀνδρῶν.

همقد Π. χεμ-κάτ, ἐπθ. ὁ τοῦ αὐτοῦ ἀναστήματος, ἰσοϋψής, ἰσομεγέθης.

همقدح Π. χεμ-κατέχ, ἐπθ. ὁ συμπίνων, συνευωχούμενος·βλ. همکاسه، همپیاله.

همقدر Π. χεμ-κάτρ, ἐπθ. ὁ ἴσος τὴν ἀξίαν, τὴν περιωπήν, τῆς αὐτῆς περιωπῆς, ἰσότιμος.

همقدم Π. χεμ-κατέμ, ἐπθ. συνοδοιπόρος, σύντροφος.

همقریه Π. χεμ-καριγέ, ἐπθ. ὁ ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου,συνδημότης·τ.کویداش.

همقوم Π. χεμ-κάβμ, ἐπθ. ὁμοεθνής, ὁμογενής.

همکاسه Π. χεμ-κιασέ, ἐπθ. ὁ συμπίνων, συνευωχούμενος· βλ. همقدح.

همکان Π. χεμεγκιάν, πλθ. τοῦ همه χεμέ, ὄν. ὅλοι.

همکی Π. χεμεγκὶ [ἐκ τοῦ همه] ἀφ. τὸ ὅλον, τὸ σύνολον.

همکیش Π. χεμ-κίς, ἐπθ. ὁμόδοξος, ὁμόθρησκος.

همم Α. χιμέμ [πλθ. τοῦ همت χιμμέτ] ὀν. θ. προσπάθειαι, φροντίδες : عليه‌لريله — **χιμέμι ἀλιγελερίϊλε**, διὰ τῶν ὑψηλῶν ὑμῶν προσπαθειῶν· ‖ حسنه — **χιμέμι χασενέ**, ἀγαθὴ φροντίς, θέλησις, εὐαρέσκεια· βλ. καὶ ἐπόμ.

هممات Α. χιμεμάτ [ἐκ τοῦ προηγ. ἤτοι δ' πλθ. τοῦ همت] ὀν. θ. φροντίδες, προσπάθειαι.

هممذهب Π. χεμ-μεζχέπ, ἐπθ. ὁμόθρησκος.

همشرب Π. χεμ-μεσρέπ,ἐπθ. ὁ ἔχων τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα,τὰ αὐτὰ ἤθη μετ' ἄλλου.

همعنا Π. **χὲμ-μα'νά,** ἐπθ.ὁ τῆς αὐτῆς ἐννοίας, συνώνυμος [λέξις].

همکتب Π. **χὲμ-μεκτέπ,** ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ ἐν τῇ αὐτῇ σχολῇ φοιτῶν, συμμαθητής.

همنام Π. **χὲμ-νάμ,** ἐπθ. ὁμώνυμος, κ.συνονόματος· τ. آداش .

همنشین Π. **χὲμ-νισίν,** ἐπθ. ὁ ὁμοῦ μετ' ἄλλου καθήμενος, σύνοικος,σύντροφος.‖ Ρμ. [اله]: اولق — اله یرِی συγκάθημαι μετά τινος, συνοικῶ.

همنك Π. **χὲμ-νεμέκ,** ἐπθ. ὁ συντρώγων, συνδαιτυμών· βλ. ἐπόμ. καὶ همسفره.

همنواله Π.**χὲμ-νεβαλέ,** ἐπθ. ταὐτὸ προηγ.

هموار Π. **χὲμ-βάρ,** ἐπθ.ἐπίπεδος, ὁμαλός, εὐθύς: عفت رهِ — **ρέχι χεμβάρι ἰῤῥέτ,** ἡ εὐθεῖα ὁδὸς τῆς τιμιότητος·§ ἄξιος,κατάλληλος.

هموار Π. **χεμ-βαρέ,** ἐπρ. πάντοτε, ἀδιαλείπτως, ἀδιακόπως· βλ. هماره .

هموم Α.**χουμούμ** [πλθ. τοῦ هم **χὲμμ**] ὄν. φροντίδες: غموم و — φροντίδες καὶ λύπαι [**γουμούμ**].

همه Π. **χέμε,** ἐπθ. πᾶς, πάντες : آن — πᾶσα στιγμή, ἡ κατὰ πᾶσαν στιγμήν : آن تروبجدن خالی قالمامشدر دیه‌سی — مسالت پولیقه‌سی δὲν ἐπαυσεν ὑποστηρίζων [**τερβίζ**] κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὴν πολιτικὴν τῆς εἰρήνης.

همیان Π. **χεμγιάν,** ὄν. βαλάντιον : — تی تخی-**χεμγιάν,** κενὸς τὸ βαλάντιον, ἢ **τεχὶ χεμγιάν,** κενὸν βαλάντιον.

همیانچه Π. **χεμγιαν-τσὲ** [ὑποκορ. τοῦ προηγ.] ὄν. μικρὸν βαλάντιον.

همیجك Τ. **χεμιτζίκ,** ὄν. χωρικὸς νεωστὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐπομένως ἄπειρος καὶ ἀγροῖκος.

همیشه Π. **χεμισέ,** ἐπρ. πάντοτε, διαρκῶς.

همیل Τ. **χεμίλ,** ὄν. εἶδος φυτοῦ ἀναρριχωμένου· ἄλλως صاری صارمشیق **κίτριγος κισσός.**

همین Π. **χέμ-ιν,** ἐπρ. ἀπαραλλάκτως ὡς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἐξίσου, ἐπίσης.

هناء Α. ἢ هنی **χενά,** ὄν. δῶρον· φαγητὸν εὔπεπτον· πρᾶγμα εὔκολον: لذات نعیمه — و κορέννυμι **[σιρὰπ ἐτμὲκ]** εἰς τὸ πέλαγος **[λουτζὸζὲ]** τῶν ἡδονῶν τοῦ παραδείσου **[λεζζάτι να'ῖμ]** καὶ τῆς πανδαισίας **[χεννάῖ ἀμίμ].**

هنجار Π. **χενζάρ,** ὄν. τάξις, μέθοδος, κανών : نابهنجار **νὰ-πεχενζάρ,** ἀνοίκειος, ἀκατάλληλος.

هند Α. **χίνδ,** ὄν. κ. 'Ινδία, 'Ινδίαι‖ — شرقِی 'Ινδοκίνα·‖ — غربِی δυτικαὶ 'Ινδίαι·‖ — ایرمانغی ὁ 'Ινδὸς ποταμός·‖ — سیسامی σήσαμος·‖ — انجیری 'Ινδικὴ συκῆ·‖ — بقله‌سی κύαμος 'Ινδικός·‖ — طاوغی ὄρνις 'Ινδική, μελεαγρίς, κ. κοῦρκος· βλ. هندی· ‖ — طوموزی ψευδόκαπρος, ἢ χοιρέλαφος, ζῶον τῶν 'Ινδικῶν νήσων ἐκ τοῦ γένους τῶν χοίρων· ‖ — فارسی ἰνδοχοιρίδιον [ζῶον]· ‖ — قاشی ὕφασμα 'Ινδικὸν καὶ کتابِی — **χίνδ κιταπίσί,** ὕφασμα ραβδωτὸν τῶν 'Ινδιῶν· μτφ. πρᾶγμα σπάνιον·‖ — یاغی κικκέλαιον, ρητινόλαδον.

هندبا Α. **χινδιπά,** ὄν. κιχώριον, κ. ραδίκι: — ی بری **χινδιπάϊ πεῤῥί,** ἀπάπη, πικραφάκη ἡ φαρμακευτικὴ [εἶδος κιχωρίου].

هندستان Π. **χινδ-ιστάν,** ὄν. 'Ινδοστάν, 'Ινδία : جوزی — 'Ινδοκάρυον, κοκκοβάλανος, καρπὸς κοκκοφοίνικος.

هندسه Α. **χενδεσέ,** ὄν. θ. γεωμετρία· τὸ ἔργον τοῦ μηχανικοῦ, μηχανική : — اصول στοιχεῖα γεωμετρίας·‖ — مبادی ἀρχαὶ γεωμετρίας· ‖ — حلیه γεωμετρία ἀναλυτικὴ **[χαλλιγέ]**·‖ — رسمیه γεωμετρία περιγραφικὴ **[ρεσμιγέ]**·‖ — عادیه γεωμετρία στοιχειώδης **[ἀτιγέ]**· ‖ — مجسمه **χενδεσέϊ μουζεσσεμέ,** στερεομετρία·‖ — مسطحه **χενδεσέϊ μουσατταχά,** ἐπιπεδομετρία.

هندسه‌خانه Π. **χενδεσε-χανέ,** ὄν. σχολὴ τῆς γεωμετρίας,τῶν μαθηματικῶν, τῆς μηχανικῆς· βλ. καὶ مهندسخانه.

هندسی Α.**χενδεσί**[ἐκ τοῦ هندسه] ἐπθ. γεωμετρικός : — برهان ἀπόδειξις γεωμετρική, μαθηματική·§θ. هندسیه·§πλθ.هندسیات.

هندسیات Α.**χενδεσι-γιάτ**[πλθ.τοῦ هندسی] ὄν. θ. γεωμετρικά, ἤτοι ζητήματα, ἢ θέματα γεωμετρικά.

هندك Τ. **χενδὲκ** [ἐκ τοῦ خندق] ὄν. χάνδαξ : آتلاتق — دومبه κάμνω τὴν κάμπλον νὰ ὑπερπηδήσῃ χάνδακα, συνέκδ. πρᾶγμα δύσκολον.

هندلی Τ. **χινδ-λί,** ὄν. 'Ινδός· βλ. ἐπόμ.

هندو Π. **χινδού,** ὄν. 'Ινδός, ὁ κάτοικος τῶν 'Ινδιῶν· § μτφ. μελάγχρους·§φακός, κ. φακίδα· συνών. خال .

هندی Α. **χινδ-ί,** ἐπθ. 'Ινδικός : — تمر φοίνιξ **[τὲμρ]** 'Ινδικός, ὀξυφοίνιξ, καρπός,ἐξοῦ κατασκευάζεται φάρμακον χρησιμεῦον ὡς καθάρσιον· ‖ بابا — Δερβίσης κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ πέλεκυν καὶ ἐπαιτῶν·‖ — خرقه‌سی κῆ قرق یامه‌لی ἔχει σαράντα 'μβαλώματα, ὡς ὁ μανδύας τοῦ 'Ινδοῦ [πρμ.]·‖ — خرقه‌سنه دوندی μετεβλήθη εἰς μανδύαν 'Ινδοῦ, ἤτοι ἔχει πολλὰ 'μβαλλώματα [πρμ.]·§θ. هندیه·‖βλ. ἐπόμ.

هندی Τ. **χινδὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. 'Ινδικὴ ὄρνις, μελεαγρίς, κ. κοῦρκα : — بابا 'Ινδικὸς ἀλεκτρυών, κ. κοῦρκος.

هنر Π.**χουνέρ,** ὄν.τέχνη, ἱκανότης, ἐμπειρία, ἐπιτηδειότης· πλεονέκτημα, ἀξία : و معرفت — τέχνη καὶ ἐπιστήμη·‖— اهل ἢ صاحبی — τεχνίτης·‖ صاحبی عزیز ایدر — ἡ τέχνη τὸν κάτοχον αὐτῆς **[σαχπὲπνὴ]** καθιστᾷ σεβαστὸν [πρμ.]·‖ معرفتدەدر کثرتده دکلدر — ἡ τέχνη εἶναι ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, δὲν εἶναι ἐν τῇ πληθύϊ, ἤτοι οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ [πρμ.]·‖ کوسترمك ابراز ایتمك ἢ — δεικνύω τέχνην, παριστάνω [ἐπὶ ἠθοποιῶν κτλ.].

هنرپرور Π. **χουνερ-περβέρ,** ἐπθ. ὁ ἀγαπῶν τὴν τέχνην, τὴν ἐπιτηδειότητα, φιλότεχνος, ἱκανός, δεξιός.

هنرپرورانه Π. **χουνερ-περβερανέ,** ἐπθ. ὁ γινόμενος μετὰ φιλοτεχνίας,ἐπιτηδειότητος, φιλότεχνος· § ἐπρ. φιλοτέχνως.

هنرپروری Π **χουνερ-περβερί,** ἀφ. τὸ εἶναι φιλότεχνον, φιλοτεχνία, ἐπιτηδειότης, δεξιότης.

هنرسز Τ. **χουνερ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ τέχνης, ἐπιτηδειότητος,ἀξίας: آدم میوسز — ἄνθρωπος ἄνευ τέχνης ὁμοιάζει πρὸς δένδρον ἄκαρπον [πρμ.].

هنرپیشه Π.**χουνερ-πισέ,**ἐπθ. ὁ ἔχων ἔργον τὴν τέχνην, ἐπιτήδειος, δεξιός.

هنرلی Τ. **χουνερ-λί,** ἐπθ. ὁ εἰδὼς τέχνην, ἐπιτήδειος, δεξιός, πεπροικισμένος δι' ἱκανότητος, διὰ προσόντων.

هنرمند Π. **χουνερ-μέντ,** ἐπθ. ὁ κάτοχος τέχνης, ἐπιτηδειότητος, φιλότεχνος, δεξιός, ἱκανός· § πλθ.هنرمندان· βλ. هنرور.

هنرمندانه Π. **χουνερ-μεντάνέ,** ἐπθ. ὁ γινόμενος μετὰ τέχνης, ἐπιτηδειότητος, φιλότεχνος· § ἐπρ. φιλοτέχνως.

هنرمندی Π. **χουνερ-μεντί,** ἀφ. τὸ εἶναι τεχνίτην, ἐπιτήδειον, ἱκανότης, δεξιότης.

هنرور Π. **χουνερ-βέρ,** ἐπθ. ταὐτὸ هنرمند· § πλθ. هنروران.

هنروری Π.**χουνερ-βερί,**ἀφ.ταὐτὸ هنرمندی.

هنطو **χιντὸ** [λ. Οὐγγρικὴ] ὄν. εἶδος ἀμάξης, κ. χιντόϐι.

هنکام Π. **χενγκιάμ,** ὄν. καιρός, χρόνος, στιγμή, ἐποχή : — شام ὁ καιρὸς τῆς ἐσπέρας, ἡ ἐσπέρα·‖ — شیخوخت ὁ καιρὸς τοῦ γήρατος·‖ — محاربه ἐν καιρῷ **[χενγκιαμπνὰ]** πολέμου.

هنکامه Π. **χενγκιαμέ,** ὄν. καιρός, στιγμή, ἐποχή §θόρυβος,ταραχή,συνάθροισις, πόλεμος, μάχη, πεδίον μάχης, ἔρις.

هنکامه‌کاه Π. **χενγκιαμε - γκιάχ,** ὄν. τόπος ἢ χρόνος συναθροίσεως, θορύβου καὶ ταραχῆς.

هنکامه‌کیر Π. **χενγκιαμὲ-γκίρ,** ἐπθ. σχοινοβάτης, ταχυδακτυλουργός·§ θορυβοποιός, ἐρίζων.

هنکامه‌کیری Π. **χενγκιαμὲ-γκιρί,** ὄν. σχοινοβατία, ταχυδακτυλουργία· § θόρυβος, ταραχή.

هنکامی Π. **χενγκιαμ-ί,** ἐπθ. ἐφήμερος, προσωρινός, ὁ διαρκῶν ὅσον καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἔτους καθ' ἣν ἐγεννήθη.

هنود Α. **χουνοὺτ** [πλθ. τοῦ هندی] ὄν.'Ινδοί, κάτοικοι τῶν 'Ανατολικῶν 'Ινδιῶν.

هنوز Π. **χένουζ,** ἐπρ. μόλις· εἰσέτι : — درت ياشنده اون درت εἰσέτι εἶναι δεκατετραετής· § μετ' ἀρνητικοῦ ῥήματος, οὔπω, οὐχὶ ἀκόμη : كلدى — οὔπω ἦλθεν, εἰσέτι δὲν ἦλθε.

هنیء A. **χενί,** ἐπθ. ὁ εὐκόλως ἀποκτώμενος· εὔπεπτος § θ. هنيه · βλ. ἑπομ.

هنیاً A. **χενί-εν,** ἐπρ. ἐν χρήσει μετὰ τοῦ συνων. مرئياً **μερ'ίεν,** μὲ ταῖς ὑγείαις σας [εὐχὴ πρὸς τρώγοντας, ἢ πίνοντας].

هو A. **χοῦβε,** ἀντ. γ' προσ. αὐτός, ἐκεῖνος [ἐπὶ Θεοῦ] : الله المستعان — **χουβάλλαχου-λ-μουστε'άν,** ἐκεῖνος [ὁ Θεὸς] οὕτινος ἐπικαλούμεθα τὴν ἀρωγήν· الله الغنى المغنى — **χουβά-λλαχου-λ-γανίου-λ-μουγαννίου-λ-μου'ΐν,** ἐκεῖνος [ὁ Θεὸς] ὁ κατ' ἐξοχὴν πλούσιος, ὁ πλουτίζων καὶ βοηθῶν· الباقى — **χοῦβε-λ-πακῆ,** ἐκεῖνος [ὁ Θεὸς] αἰώνιος· || حقه — **κέμα χοῦβε χάκκουχου,** ὡς ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀπαραλλάκτως· || سنه — — **χοῦβε χουβεσινέ,** ἀπαραλλάκτως [ὅταν ἀναφέρεται εἰς ὄνομα ἀραβικόν, γένους θηλυκοῦ]· § θ. هى **χίε·** βλ. λ. καὶ ما καὶ ἑπόμ.

هو A. **χοῦ** [ἐκ τοῦ προηγ.] αὐτός· ὁ Θεός: — يا **γιά-χου,** ὦ αὐτός! ὦ σύ! προσφώνησις εἰς πρόσωπον, οὗ τὸ ὄνομα ἄγνωστον, ἢ πρὸς τὸν μεθ' οὗ συνομιλεῖ τις, ἢ τύπος ἀποχαιρετισμοῦ παρὰ τοῖς Δερβίσαις, εἰς ὃν ἀπαντᾷ ὁ ἕτερος: — يامن **γιὰ μὲν χοῦ·** || — يا ὦ Θεέ!

هوا A. **χεβά,** κ. **χαβά,** ὀν. ἀήρ, ἀτμόσφαιρα, ἄνεμος, καιρός· κλίμα, μουσικὸς σκοπός· τὸ δικαίωμα τοῦ κτίζειν ἐπί τινος οἰκοδομῆς [κ. ὁ ἀέρας]· ἀήρ [ἐπὶ χρεωγράφων, ὅταν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ οἱ παῖκται παίζωσιν οὐχὶ μὲ πραγματικὰ χρεώγραφα, ἀλλὰ μὲ τὴν τιμήν των]: — و آب τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ, τὸ κλίμα· || لدوس — ὁ ἄνεμος [καιρὸς] νότος· || — آچيق ἀνοικτὸς καιρός, αἴθριος· || — بوزوق χαλασμένος καιρός· || — سرت σφοδρὸς [**σέρτ**] καιρός· || — سرين δροσερὸς καιρός· || — دوملو καιρὸς ὁμιχλώδης· || — سنبلى καιρὸς νεφελώδης καὶ εὐχάριστος ἄνευ βροχῆς [**σουνπουλί**]· || — سى مارت καιρὸς Μαρτίου, ἤτοι ἄστατος· || — طولومبه سى ἀεραντλία· || — الق παίρνω ἀέρα, ἀναπνέω, ἀερίζομαι [ἐπὶ ἀνθρώπου, ἢ πράγματος] || — قرارمق ὁ καιρὸς μαυρίζει, σκοτεινιάζει, χαλνᾷ· || — يه — — بى ماكنه ايله الق ἀφίημι πετῶ εἰς τὸν ἀέρα· || — ἀφαιρῶ τὸν ἀέρα διὰ τῆς μηχανῆς τῆς ἀεραντλίας· || — جوز **δζέββι χεβά,** ἀτμόσφαιρα· || — جو علم **ἴλμι δζέββι χεβά,** ἡ ἐπιστήμη τῆς μετεωρολογίας · || — بادِ **πάϊτι χεβά,** κ. **πεϊαβά,** ἐπρ. δωρεάν· || — خوش **χαβὰ-χόξ,** ἀδιάφορον : — صاتمق ἢ ἀγοράζω ἢ πωλῶ ἀέρα [ἐπὶ παικτῶν χρεωγράφων ἐν χρηματιστηρίῳ]· || — سى رقص σκοπὸς χορευτικός· || — هركس بر چالار ἕκαστος παίζει ἕνα σκοπόν, ἤτοι ἐπικρατεῖ σύγχυσις, βαβυλωνία, κυκεών || — سى بر دكانك ὁ ἀὴρ καταστήματος, ἤτοι τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνεγείρειν οἰκοδομὴν ἐπ' αὐτοῦ· || — كوزى ياشلى — τοῦ καιροῦ ὁ ὀφθαλμὸς δακρυσμένος, ὁ καιρὸς κλίνει πρὸς τὴν βροχήν· § πλθ. اهويه **ἐχβιγέ,** σκοποὶ μουσικοί: موسيقهٔ همايون ترنمساز — نشاط و انبساط اولمه ياشلادى ἡ αὐτοκρατορικὴ μουσικὴ ἤρχισε νὰ παιανίζῃ σκοποὺς διεγείροντας εὐθυμίαν καὶ ἀγαλλίασιν [**νεϐὰτ βὲ ινπισάτ**]· || βλ. اهو بر **πὲρ χεβά,** اورهوا **τὲρ χεβά,** καὶ ἑπόμ.

هوا A. **χεβά,** ὀν. ἐπιθυμία, πάθος, κλίσις, ὄρεξις σαρκική· ματαιότης: و هوس — **χεβά ϐου χεβές,** αἱ σαρκικαὶ ὀρέξεις καὶ ἐπιθυμίαι, τὰ πάθη· || — و هوسنه تابع — δοῦλος [**ταπῆ**] τῶν παθῶν αὐτοῦ.

هواپرست Π. **χεβα-περέστ,** ἐπθ. καὶ ὀν. λάτρις τῶν σαρκικῶν ὀρέξεων καὶ παθῶν, φιλήδονος· § πλθ. هواپرستان .

هواپرستی Π. **χεβα-περεστί,** ἀφ. τὸ εἶναι φιλήδονον, φιληδονία : — ميل κλίσις πρὸς τὴν φιληδονίαν, πρὸς τὰς ἡδονάς.

هواجس A. **χεβαδζίς,** πλθ. τοῦ هاجسه βλ.

هواجیوه Τ. **χαβα-δζιϐά,** ὀν. θειοῦχος ὑδράργυρος, κιννάβαρι, κ. χαβαδζιϐάς· βλ. جيوه .

هوادار Π. **χαβα-τάρ,** ἐπθ. εὐάερος, ἀερώδης, κ. ἀερικός: خانه — οἰκία εὐάερος· || بر — τόπος εὐάερος· || βλ. ἑπόμ.

هوادار Π. **χεβα-τάρ,** ἐπθ. ὁ ἀκολουθῶν τὰ πάθη του, φιλήδονος, ἀκόλαστος, ἀσελγής· § ὀπαδός, ἀφωσιωμένος, φίλος· § πλθ. هواداران **χεβατααράν :** محبت — οἱ λάτραι, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ἔρωτος· || — صرب ى οἱ ὀπαδοὶ τῶν **Σέρβων,** οἱ σερβίζοντες· || βλ. هوائى.

هوادارلق Τ. **χαβατάρ-λήκ,** ὀν. τὸ εὐάερον θέσεως, οἰκίας κτλ.

هوادارلق Τ. **χεβατάρ-λήκ,** ὀν. τὸ ἀκολουθεῖν τὰ πάθη, φιληδονία, ἀσέλγεια, ἀκολασία· § τὸ εἶναι ὀπαδόν· βλ. هوادار.

هوادج A. **χεβατίδζ,** πλθ. τοῦ هودج βλ.

هواسز Τ. **χαβα-σήζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ἀνέμου, κλειστός, στενόχωρος· βλ. هوالى .

هوال Τ. **χουβάλ,** ὀν. τεμάχιον ξύλινον [τάκος] ἐπιτιθέμενον ἐπὶ τοῦ καλαποδίου τοῦ ὑποδήματος τοῦ καλουμένου γεμενίου [ζενί] ὅπως εὐρύνῃ αὐτὸ ἄνωθεν.

هوالاندیرمق Τ. **χαβα-λαντηρμάκ,** ρμ. μτδ. ἐκθέτω εἰς τὸν ἀέρα, ἀνεμίζω, κάμνω νὰ πάρῃ ἄνεμον, ἐξανεμῶ, κ. ἀερίζω [αἰτ.]: — اوطه يى ἀερίζω τὸ δωμάτιον, ἀνανεῶ τὸν ἀέρα δωματίου· § κάμνω νὰ ὑψωθῇ εἰς τὸν ἀέρα, κάμνω νὰ πετάξῃ, ἢ νὰ κυματίζῃ.

هوالانمق Τ. **χαβα-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀνεμοῦμαι, παίρνω ἀέρα, ἀερίζομαι, ἐκτίθεμαι εἰς τὸν ἀέρα· § ὑψοῦμαι εἰς τὸν ἀέρα, πετῶ, κυματίζω.

هوالى Τ. **χαβα-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον ἀέρα, κλίμα [τόπος, οἰκία].

هوام A. **χεββάμ** [πλθ. τοῦ هامه] ὀν. ἔντομα [φυσ. ἱστ.] : — مبحث **μεπχάσι χεββάμ,** ἐντομολογία· || — جربى **χεββάμι δζέρπ,** ἄκαρι τῆς ψώρας, σαρκοκόπται· || — طفيلية **χεββάμμι δζέρπιγέ,** ἀκαρίδες [ἔντομα]· || — جلديه **χεββάμμι τουφεϊλιγέϊ δζιλτιγέ,** ἐπιζωάρια· || — عضيه **χεββάμμι άφσηγέ,** κίς, ἔντομον τοῦ κυκλιδίου· || — محبويه **χεββάμι μαχπουπέ,** καλλίχροα [ἔντομα]· || — محضره **χεββάμμι μουχζηρέ,** ὀν. τρώξ, κ. σιταρόψειρα.

هوان **χαβάν,** βλ. هاون .

هوائى A. **χαβα-ΐ,** ἐπθ ὁ τοῦ ἀέρος, ἀέριος, ἀεριοειδής, ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ ἀέρος, κυανοῦς: رنك — **χαβαΐ ρένγκ,** χρῶμα κυανοῦν, ἢ **χαβαΐ-ρένγκ,** κυανόχρους· || — فشنك εἶδος πυραύλου, κ. φυσέκιον· § λόγοι τοῦ ἀέρος, περὶ ἀέρος, ὑδάτων : — ساعت قدر بويله يارم ἡμίσειαν ὥραν ὡμίλησαμεν οὕτω περὶ ἀέρος καὶ ὑδάτων· βλ. آقاق· § θ. هوائيه· βλ. ἑπόμ.

هوائى A. **χεβα-ΐ,** ἐπθ. δοῦλος τῶν παθῶν καὶ τῶν ὀρέξεων αὐτοῦ, ἔκδοτος εἰς τὰς ἡδονάς, ἀκόλαστος: — مشرب **χεβαΐ-μεσρέπ,** ἄνθρωπος τῶν παθῶν καὶ τῶν ὀρέξεων, ἀκόλαστος· § μάταιος, φροῦδος, ἀνωφελής.

هوائيلق Τ. **χεβαΐ-λήκ,** ἀφ. τὸ εἶναί τινα ἔκδοτον εἰς τὰ πάθη, λαγνεία, ἀκολασία· § ματαιότης.

هوپ Τ. **χόπ,** ταὐτὸ خوپ βλ.

هوتوز Τ. ἢ **χοτόζ,** βλ. خوطوز.

هوجه بك **χοῦζά-πεη** [κυρίως خواجه بك] ὀν. κ. Ὀδησσός.

هودج A. **χεδΐδζ,** ὀν. κάναθρον, εἶδος ἁμάξης διὰ γυναῖκας, στρογγύλης καὶ θολωτῆς, κ. κοτσὶ [βλ. قوچى]· § πλθ. هوادج **χεβαδΐδζ.**

هودوك Τ. **χοΐδύκ,** ἐπθ. χονδροειδὴς· εὐήθης, ἀγροϊκος, ἀμαθής.

هور Π. **χούρ,** ὀν. ἥλιος· εὐτυχία, καλὸς οἰωνός· βλ. خورشيد .

هوركوج Τ. **χοργκιδζ,** βλ. اوركوج .

هوس A. **χεδές,** ὀν. ἔφεσις, ἐπιθυμία, κλίσις, ζῆλος: — كتيرمك ارباب اشتهايى ἐφέρω εἰς ἔφεσιν τοὺς ὀρεγομένους [**ερπάπι ιδτιχά**], ἤτοι διεγείρω τὴν ἔφεσιν, τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ὀρεγομένων· || — آرتمق ى αὐξάνω τὴν ἔφεσιν, τὴν ἐπιθυμίαν, τὸν ζῆλον || — وار م **χεδεσίμ βάρ,** ἔχω ἐπιθυμίαν [δοτ.]: — يه شى م **μου** δὲν ἔχω ἔφεσιν, κλίσιν εἰς τι. || Ρμ. ايچمك — ἔχω κλίσιν, ἔφεσιν, ἐφίεμαι [δοτ.]· § πλθ. هوسات **χεδεσάτ·** || βλ. نوهوس .

هوسات A. **χεδεσάτ,** πλθ. τοῦ هوس βλ.

هوسسز Τ. **χεδεσ-σίζ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων ἔφεσιν, ὁ ἄνευ ἐφέσεως, κλίσεως, ἐπιθυμίας, ζήλου· § ἐπρ. ἄνευ ἐφέσεως κτλ.

هوسكار Π. **χεδεσ-κιάρ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἔφεσιν, ἐπιθυμίαν, ἐρασιτέχνης· § πλθ. هوسكاران : — علم و عرفان **χεδεσκιαράνι ἴλμ οὐ ιρφάν,** οἱ ἔχοντες ἔφεσιν πρὸς τὰ γράμματα,

هوسلمك Τ. **χεβεδ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. ἀποκτῶ ἢ λαμβάνω κλίσιν ἔφεσιν, ἐπιθυμίαν, ζῆλον, ἐφίεμαι [δοτ.].

هوسلى Τ. **χεβεδ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἔφεσιν, ἐπιθυμίαν, κλίσιν, ζῆλον [δοτ.].

هوسناك Π **χεβεδ-νάκ,** ἐπθ. ταὐτὸ هوسكار καὶ προηγ.

هوش Π. **χούς,** ὄν. νοῦς, διάνοια, λογικόν: —ى **πι-χούς** [κ. **πέτ-χούς**] ὁ ἄνευ νοός, ἀνόητος· ἀναίσθητος· βλ. بوش· ‖ —با **πα-χούς,** ὁ μετὰ νοός, ἤτοι νοήμων· ‖ —القاى كوش **ιλκάϊ γκιούσι χούς ετμέκ,** ῥίπτω εἰς τὸ οὖς τῆς διανοίας, ἤτοι ἀκούω, ἀντιλαμβάνομαι μετὰ προσοχῆς· ‖ —ادراك كوش **γκιούσι χούσι ιτράκ,** τὸ οὖς τοῦ νοὸς τῆς ἀντιλήψεως.

هوشبر Π. **χουσ-πέρ,** ἐπθ. ὁ τὸν νοῦν ἀφαιρῶν.

هوشربا Π. **χουσ-ρουπά,** ἐπθ. ὁ τὸν νοῦν ἁρπάζων, ἀφαιρῶν.

هوشربوده Π. **χουσ-ρουπουτέ,** ἐπθ. οὗ ὁ νοῦς ἡρπάγη, ὁ ἀφῃρημένος τὸν νοῦν.

هوشمند Π. **χουσ-μένδ,** ἐπθ. νουνεχής, φρόνιμος, συνετός· συνών. هوشيار.

هوشنك Π. **χουσένκ,** ὄν. ἑνὸς τῶν βασιλέων τῆς Περσίας ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Πισδαδί, πεφημισμένου ἐπὶ συνέσει.

هوشيار Π. ἢ هشيار **χουσ-γιάρ,** ἐπθ. ταὐτὸ هوشمند.

هوشيارى Π. ἢ هشيارى **χουσ-γιαρί,** ὄν. φρόνησις, σύνεσις.

هول Α. **χέβλ,** ἢ **χεβίλ,** ὄν. φόβος, τρόμος, δέος: جان ايله **χέβλ-ένγκίζ,** ὁ ἐμπνέων φόβον, τρόμον· ‖βλ هائل ، هولناك ، هائل · § πλθ. اهوال **ἐχβάλ,** βλ.

هولانده **χολάντα,** ὄν. κ. Ὁλλανδία· βλ. فلمنك.

هولناك Π. **χεβιλ-νάκ,** ἐπθ. φρικτός, φοβερός, τρομερός, ὁ ἐμπνέων τρόμον.

هون Α. **χέβν,** ὄν. εὐκολία, ἠπιότης, εὐτέλεια· βλ. هون ، تهون .

هون Α. **χούν,** ὄν. τὸ εἶναι εὐτελῆ καὶ καταπεφρονημένον· εὐτέλεια, καταφρόνησις, αἶσχος, ὄνειδος· ‖ βλ. هاها .

هونك Τ. **χεβένκ,** ὄν. ὁρμαθός, κ. ἁρμαθιὰ ὀπωρικῶν ἀναρτωμένων ὅπως διατηρηθῶσι κατὰ τὸν χειμῶνα: ى — اوزوم ὁρμαθὸς σταφυλῶν· ‖ ى — ايا ὁρμαθὸς μήλων· ‖ ار ى — ὁρμαθὸς ῥωδίων· ‖ ى — توتون ὁρμαθὸς φύλλων καπνοῦ· ‖اوزومى — σταφυλὴ τοῦ ὁρμαθοῦ, ἤτοι πρόστυχος.

هونكور Τ. **χονγκιούρ,** βλ. اوككور .

هونكورده‌مك Τ. **χονγκιουρ-τεμέκ,** βλ. اوككورده‌مك .

هونه Τ. **χονά,** ὄν. ἔλαφος[ἄρρην]· βλ. مرال.

هونى Τ. **χονί,** βλ. خونى .

هوو Τ. **χόβ,** ὄν. θήρα γινομένη διὰ πτηνῶν θηρευτικῶν ἐπὶ τούτῳ γυμναζομένων, ἱερακευτική: آغاسى — ὁ ἐπὶ τῶν θηρευτικῶν πτηνῶν.

هوولامق Τ. **χοβ-λαμάκ,** βλ. اوولامق .

هوه Τ. **χούχ,** μόριον παριστάνον τὸν ἤχον τὸν παραγόμενον ὅταν διὰ τοῦ στόματος καὶ τῆς ἀναπνοῆς προσπαθῇ τις νὰ θερμάνῃ τὰς χεῖράς του, κ. χουχούλισμα· βλ. καὶ ἐπόμ.

هوهلامق Τ. **χουχ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. χουχουλίζω: هوه ديه بركره هوهلار χουχουλίζει μιὰ ποιήσας χούχ· βλ. خوخلامق.

هوهولامق Τ. **χου-χου-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. τρίζω: قرى ايله كوكرجين هوهولار ἡ τρυγὼν καὶ ἡ περιστερὰ τρίζουσι.

هوى Α. **χεβά,** βλ. هوا .

هوى Π. **χούϊ,** ὄν. θόρυβος, ταραχή· συνών. هاى : — و هاى **χάϊ οὐ χούϊ,** θόρυβος καὶ ταραχή, φωναὶ συγκεχυμέναι· βλ. هاى.

هويت Α. **χουβιγέτ** [ἐκ τῆς ἀντ. هو **χοῦβε,** αὐτὸς] ὄν. θ. ταὐτότητος : —ثبات ἀπόδειξις τῆς ταὐτότητος· ‖ —تعيين ايتمكلكمى رجا ايلدى παρεκάλεσε νὰ ὁρίσω τὴν ταὐτότητά μου, ἤτοι τίς εἶμαι· ‖ —ى آكلادم ἐνόησα τίς ἦτο [**χουβιγέτινί**]· ‖ —كتم ايتم κρύπτομαι, δὲν φανερῶ τίς εἶμαι, τὸ ὄνομά μου.

هويدا Π. **χουβεϊτά,** ἐπθ. πρόδηλος, ἐναργής, φανερός.

هويضه Α. **χουβεϊζά,** ὄν. θ. χολερίνη[ἰατ.].

هه Τ. **χέ,** ἐπφ. αἴ· βλ. ها .

هى Π. **χέϊ** [ἐκ τοῦ π. هاى] ἐπφ. ἀπορίας, λύπης, ὦ, αἴ: كيدى —ὦ,οἵος! βλ. كيدى· ‖ بوده كجر —αἴ! καὶ τοῦτο παρέρχεται· ‖صكره —αἴ! ἔπειτα [τί ἔγινε; ἢ τί θὰ γίνῃ;] §ἐπφ. κλητικὸν ὦ: فلك —**χέϊ φελέκ,** ὦ οὐρανέ! ‖ بر. **πεχέϊ,** ὦ σύ! βρέ! βλ. بر.

هى Α. **χίε,** ἀντ. προσ. γ' γένους θηλυκοῦ, τὸ ἀρσ. ه **χοῦ** : —ك **κέμα χίε,** ὡς πρέπει, κατὰ βάθος· ‖سنه — — **χίε χιεσινέ,** ἀπαραλλάκτως: سنه — اصوات و الحانى مضراب لسان ادا ايدر τὰς φωνὰς [**ἀσβάτ**] καὶ τοὺς τόνους [**ἐλχὰν**] τὸ ὄργανον [**μπιράπ**] τῆς γλώσσης ἀποδίδει ἀπαραλλάκτως· βλ. καὶ هو **χοῦβε.**

هيئات Α. **χεγιάτ,** πλθ. τοῦ هيئت βλ.

هياكل Α. **χεγιακίλ,** πλθ. τοῦ هيكل βλ.

هيام Α. **χεγιάμ,** ὄν. μανία προερχομένη ἐξ ὑπερβολῆς ἔρωτος: رحم — νυμφομανία· ‖ دوزخى — φλεγμονὴ καταχθόνιος [**τουζαχῆ**], νόσος ἐν Σουηδίᾳ.

هيامولە **χὲγια-μόλα** [ἐκ τοῦ مولە هى βλ. مولە] ἐπιφώνημα πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἐργατῶν, σημαῖνον τράβα!

هيبت Α. **χεϊπέτ,** ὄν. θ. ἐξωτερικὸν ἐμπνέον φόβον καὶ σέβας, ἦθος ἐπιβλητικὸν καὶ μεγαλοπρεπές, μεγαλεῖον.

هيبتلى Τ. **χεϊπετ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἦθος, ἢ ἐξωτερικὸν μεγαλοπρεπές, ἐμπνέον φόβον καὶ σέβας, μεγαλοπρεπής, φοβερός.

هيبتنما Π. **χεϊπετ-νουμά,** ἐπθ. ὁ ἔχων ὄψιν μεγαλοπρεπῆ, ἐπιβλητικήν, ἐμπνέουσαν φόβον καὶ σεβασμόν, φοβερός: تيه‌لك انكلرى اوزرندكى سركش آغاجلر اوزاقدن سيم سياه كورنديكى زمان — τὰ κατὰ τοὺς πρόποδας τῶν λόφων ὑψικάρηνα δένδρα μακρόθεν μὲ τὰ κατάμαυρα χρώματά των ἔχουσιν ὄψιν φοβερὰν εἰς τὴν δρασιν [**ἐνζάρ**].

هيبتمون Π. **χεϊπετ-νουμούν,** ἐπθ. μεγαλοπρεπής, ἐπιβλητικός, ὁ ἔχων ἐξωτερικὸν μεγαλοπρεπές, ἐμπνέον φόβον καὶ σεβασμόν: او —او عظمت انگيز آثار معماريه ἐκεῖνα τὰ ἐπιβλητικά, ἐκεῖνα τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα.

هيبتوار Π. **χεϊπέτ-βάρ,** ἐπθ. φοβερός, μεγαλοπρεπής· βλ. هيبتنما καὶ هيبتمون.

هيجاء Α. **χεϊζά,** ὄν. πόλεμος, μάχη: ميدان —ى τὸ πεδίον τοῦ πολέμου· βλ. ἐπόμ.

هيجان Α. **χεγεζάν** [βλ. هيج] ὄν. ταραχή, ἀναβρασμός, ἐρεθισμός, συγκίνησις, ἐνθουσιασμός, ὀργασμός [ἰατ.]: اعصاب ى — ταραχὴ τῶν νεύρων· ‖ اعصابى حال —ده ταραχὴ τῶν νεύρων μου τὰ νεῦρά του εὑρίσκονται ἐν καταστάσει ταραχῆς, τεταραγμένα· ‖قلب —ى ταραχὴ τῆς καρδίας· ‖افكار —ى ἐρεθισμός, ἀναβρασμὸς πνευμάτων· ‖براقمق —ده ἀφίνω ἐν ταραχῇ, ἐν ἀναβρασμῷ, ταράττω, ἐρεθίζω, φέρω εἰς ἀναβρασμόν, συγκινῶ ‖كلمك —ه ἐρεθίζομαι, ταράττομαι, ἔρχομαι εἰς ἀναβρασμόν· ‖ ويرمك —ه اورتمكى ταράττω τὸν κόσμον [**ὀρταληγή**], ἀναστατῶ· ‖ه— دوشورمك ἐμβάλλω εἰς ταραχήν, ἀναβρασμόν, ἐρεθισμόν, καταταράσσω, συνταράσσω.

هيجان آميز Π. **χεγεζὰν-αμίζ,** ἐπθ. ὁ διεγείρων ταραχήν, ἀναβρασμόν, ἐρεθισμόν, συγκίνησιν, ἐνθουσιασμόν: — صدا φωνὴ διεγείρουσα συγκίνησιν, συγκινοῦσα, ἢ συγκεκινημένη.

هيجان انكيز Π. **χεγεζὰν-ενγκίζ,** ἐπθ. ὁ διεγείρων, ἢ προκαλῶν ταραχήν, ἀναβρασμὸν κτλ. βλ. هيجان .

هيچ Π. **χίτς,** ἐπθ. οὐδείς: كيمسه —, ἢ بر— οὐδεὶς ἄνθρωπος, οὐδείς· ‖بر شى — οὐδὲν πρᾶγμα §ἐπρ. ποσῶς, οὐδαμῶς : طاماق — ποσῶς δὲν ἀνοίγω τὸ στόμα, δὲν ἐκβάλλω φωνήν, δὲν κάμνω παρατήρησιν· § ὄν. οὐδέν, μηδέν, τίποτε: اولماز ايسه —دكل ايسه **χὶτς τεγίλσε, τοὐλάχιστον** [κ. λ. ἐὰν δὲν εἶναι τίποτε]· ‖ صايمق —ه θεωρῶ τινα, ἢ τι, ὡς μηδὲν [**χιτσέ**], ἤτοι ποσῶς δὲν λαμβάνω ὑπ' ὄψει, δὲν ἐκτιμῶ· ‖ صايمق —ه πωλῶ τι ἀντὶ οὐδενός, διὰ τίποτε, ἤτοι πολὺ εὐθηνά, χάρισμα· ‖چيقار —يه ويرمك —ى—ه τὸ μηδὲν εἰς τὸ μηδὲν ἐὰν δώσῃς, πάλιν μηδὲν θὰ ἐξέλθει [πρμ.]· ‖ يوندن طورلاق يكدر —ἀπὸ τὸ ὅλως διόλου μηδὲν [**χὶτς γιοκτὰν**] προτιμότερος [**γὲκ**] ὁ ἀδάμαστος ἵππος, ἀντίστοιχον τῷ: ἂν μὴ κρέας παρῇ, ταρίχῳ στερκτέον [πρμ.].

هیچاهیچ Π. **χὶτς-α-χίτς,** ἐπθ. ὁ οὐδόλως ὑπάρχων, ὁ μηδέν: معلمین کرامی — عد ایلدیلر τοὺς σεβαστοὺς καθηγητὰς ἐθεώρησαν ὡς μηδέν· ‖ — ظلام τὸ σκότος τοῦ μηδενός.

هیچقرمق Τ. **χπτσκπρμάκ,** ταὐτὸ ایچقرمق βλ.

هیچقریق Τ. **χπτσκπρήκ,** ταὐτὸ ایچقریق βλ.

هیچکس Π. **χιτς-κές,** ἐπρ. οὐδείς [ἄνθρωπος].

هیچی Π. **χιτσ-ί,** ὄν. ἀνυπαρξία, τὸ μηδέν: کیجه‌نك ظلمتی — τὸ νυκτερινὸν σκότος τῆς ἀνυπαρξίας.

هیرك Τ. **χιρέκ,** βλ. هرك .

هیزم Π. **χίζμ,** ὄν. ξύλον [τὸ πρὸς καῦσιν]· βλ. هیمه .

هیزمپاره Π. **χίζμ-παρέ,** ὄν. τεμάχιον ξύλου· ἓν ξύλον· βλ. هیمه‌ریز.

هیزمکش Π. **χιζμ-κές,** ὄν. ξυλοκόπος· βλ. هیمه‌کش .

هیش Τ. **χίς,** ἐπφ. κλητικόν, αἴ, καλέ.

هیکل Α. **χεϊκέλ,** ὄν. σῶμα ὀγκῶδες, γιγάντιον, ὄγκος μέγας, κολοσσός, μέγα ἄγαλμα, εἴδωλον, κολοσσιαία οἰκοδομή, εἰκών, μορφή, ὄψις, σχῆμα· [ἀνατ.] σκελετός: ردوس — ὁ κολοσσὸς τῆς Ρόδου· ‖ — عجیب الـ **ἀδζι-που-λ-χεϊκέλ,** ὁ παραδόξου μορφῆς· § πλθ. هیاکل **χεγιακίλ.**

هیکلتراش Π. **χεϊκελ-τιράς,** ὄν. ἀγαλματοποιός· βλ. بتّراش .

هیکلتراشی Π. **χεϊκελ-τιρασί,** ὄν. ἀγαλματοποιΐα· βλ. بتّراشی .

هیلان Α. **χεγιελάν** [ῥζ. هیل **χέϊλ,** χύνω] ῥ. ἀφ. κρήμνισμα· κατάρρευσις ὄρους ἕνεκα λόγων γεωλογικῶν, διότι τὰ κάτω στρώματα ἔχασαν τὴν ἰσορροπίαν αὐτῶν ἐκ τῆς συσσωρεύσεως ὑδάτων: بو حادثه‌یه علم طبقات تعبیر و اطلاق اولنور الارض اصطلاحنجه — τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐν τῇ γλώσσῃ [**ἡσπλαχήνδζα**] τῆς γεωλογίας [**ἤλμι ταπάκατου-λ-ὦρζ**] καλεῖται **χεγελάν.**

هیمه Π. **χιμέ,** ὄν. ξύλον [τὸ πρὸς καῦσιν]· βλ. هیزم .

هیمه‌ریز Π. **χιμε-ρίζ,** ὄν. τεμάχιον ξύλου, σχίδαξ, πελεκοῦδι, τεμάχιον πίπτον ἀπὸ ξύλον σχιζόμενον, ἢ πελεκώμενον· βλ. هیزمپاره .

هیمه‌کش Π. **χιμε-κές,** ὄν. ξυλοκόπος· βλ. هیزمکش .

هین Τ. **χὶν** [ἐκ τοῦ ἀρβ. حين **χίν,** καιρός, χρόνος] ἐν χρήσει δημώδει ἐν τῇ φράσει: — اوغلی —, ἢ اوغلی — πανοῦργος, δόλιος, πονηρός, ἔξυπνος, κ. διάβολος.

هین Α. **χεγγὶν** [ῥζ. هون] ἐπθ. εὔκολος: — امر ὑπόθεσις, ἢ πρᾶγμα εὔκολον· § σοβαρός, ἐμβριθής.

هیولاء Α. **χεγιουλὰ** [ἐκ τῆς Ἑλλ.] ὄν. ἡ ὕλη, ἐξ ἧς πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ὄντα· χάος· § μτφ. ἄνθρωπος ἄψυχος, ἤτοι ἀδύνατος, μηδαμινός, φάσμα, ἀναίσθητος.

هیولانی Α. **χεγιουλα-νί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ὕλην, ἐξ ἧς ὅλα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ὄντα, ὑλικός· § θ. هیولیه.

هیهات Α. **χέϊχατ,** ἐπφ. φεῦ ! τετέλεσται ! § μακράν !

هیئت Α. **χεγιέτ,** ὄν. θ. ἐξωτερικὴ μορφή, ὄψις· τὸ σύνολον προσώπων, ἅτινα ἀποτελοῦσιν ἓν σωματεῖον, ὡς τὰ μέλη συμβουλίου κτλ. ἢ τὸ σύνολον πραγμάτων ἀποτελούντων ἓν ὅλον σῶμα: وكلا — **χεγιέτι βουκελά,** ὑπουργεῖον, ἀνακτοβούλιον [κ. λ. τὸ σῶμα τῶν ὑπουργῶν]· ‖ اعیان — **χεγιέτι ἀγιάν,** ἡ γερουσία ‖ سفرا — **χεγιέτι σουφερά,** τὸ σῶμα τῶν πρεσβευτῶν, ἤτοι τὸ διπλωματικόν· ‖ حاکم — τὸ σῶμα τὸ δικάσαν δίκην τινά, ἤτοι ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη δικαστηρίου, τὸ δικαστήριον· ‖ — اتهامیه **χεγιέτι ἰτχαμιγέ,** δικαστικὸν συμβούλιον συγκροτούμενον ἐπὶ ποινικῶν δικῶν περὶ κακουργημάτων, πρὸ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐξετάζον ἐὰν ὑπάρχῃ ἢ οὔ ἀπόδειξις, εἴτε ἔνδειξις, ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι ὁ διαπράξας τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς κακούργημα χαρακτηριζομένην πρᾶξιν· ‖ اداره — ἢ ی — διοικητικὸν συμβούλιον, ἐφορία: خسته‌خانه — اداره‌سی τὸ διοικητικὸν συμβούλιον, ἢ ἡ ἐφορία τοῦ νοσοκομείου· ‖ اتحادیهٔ فنیه و ادبیه **χεγιέτι ιττιχατιγέϊ φεννιγὲ βὲ ετεπιγέ,** σωματεῖον ἐπιστημονικὸν καὶ φιλολογικόν· ‖ — اجتماعیه **κοινωνία** ‖ — عمومیه — **ὁλομέλεια** ‖ — میمونه

ἐπιτροπὴ ἀποστελλομένη ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ κτλ., ἢ مرخصه — **χεγιέτι μουραχχασέ,** ἐπιτροπὴ ἐκ πληρεξουσίων· ‖ سفریه — ἀποστολή, ἤτοι ὁ εἰς ἐκστρατείαν πεμπόμενος στρατός, ἢ ὅμιλος ἀνθρώπων μεταβαινόντων εἴς τι μέρος δι' ἐπιστημονικὰς ἀνακαλύψεις· ‖ اوروپا دولیه‌سی — **ἄβροπα χεγιέτι ἐουβελιεδί,** ἡ ὁμὰς τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν· § κατάστασις, θέσις: یه — **χεγιετίϊλε,** ἢ اصلیه‌سیله — **χεγιέτι ἀσλιγεδίϊλε,** ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτοῦ καταστάσει, ὡς ἔχει, ἄνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς· ‖ عمومیه — γενικὴ κατάστασις, θέσις· § علم — ἀστρονομία· ‖ اصحاب — ἀστρονόμοι· § [ἰατ.] ظاهره — ἐπιφάνεια· § [βοτ.] اوراق مجموعهٔ — **χεγιέτι μεδζμου'αϊ ἐβράκ,** φύλλωμα· § πλθ. هیئات **χεγιάτ.**

هیئتشناس Π. **χεγιὲτ-σινάς,** ὄν. ἀστρονόμος· § πλθ. هیئتشناسان .

هیئی Α. **χεγὶ** [ἐκ τοῦ هیئت] ἐπθ. ἀστρονομικός, κοσμογραφικός· § θ. هیئیه: معلومات — γνώσεις ἀστρονομικαί, κοσμογραφικαί.

ی

ی Τ. **n, ι,** αὐτοῦ, αὐτῆς· καταληκτικὴ κτητικὴ ἀντωνυμία γ' προσ. προσαρτωμένη εἰς ὀνόματα, ἢ ἐπίθετα, ἢ ἀντωνυμίας συμφωνολήκτους: او **ἔϐ,** اوی **ἐϐ-ὶ** ἡ οἰκία αὐτοῦ, αὐτῆς· ‖ كوزل **γκιουζέλ,** كوزلی **γκιουζελ-ὶ** ὁ ὡραῖος αὐτοῦ, αὐτῆς, ἢ ἐξ αὐτῶν· ‖ كم **κὶμ** τίς, كيمی **κιμ-ὶ** τινὲς ἐξ αὐτῶν· Μετὰ δὲ φωνηεντολήκτων εἶναι ـسی **σὶ, σί, σοῦ, σῦ·** ὡς خانه‌سی **χανε-σὶ** ἡ οἰκία αὐτοῦ, αὐτῆς· ‖ كوتو **κιοτὸ,** كوتوسی **κιοτσ-σὶ** τὸ κακὸν αὐτοῦ, ἢ ὁ κακός, ὁ χειρότερος ἐξ αὐτῶν.

یا Α. **γιά,** ὄν. θ. τὸ ὄνομα τοῦ γράμματος ی: یای ممدوده **γιὰ μακρὸν** [**μεμτουτέ**]· ‖ یای مشدده **γιὰ διπλοῦν** [**μουσεττετέ**]· ‖ یای مجهوله **γιὰ ὑπολανθάνον** [**μεδζχουλέ**], ἤτοι γραφόμενον μέν, μὴ προφερόμενον δέ· ὡς ἐν ταῖς λέξεσι: ایتمك **ἐτμέκ,** πράττειν, ایتمك **ἐνμέκ,** καταβαίνειν κτλ. ‖ تأنیث یای **γιὰ τε'νίς,** τὸ γιὰ τῆς θηλυκότητος, ἤτοι τὸ τελικὸν λέξεως καὶ μὴ ριζικὸν γράμμα ی, ὅπερ δεικνύει ὅτι ἡ λέξις εἶναι γένους θηλυκοῦ· ὡς ἐν ταῖς λέξεσι: دعوی **ταϐ'ὰ** δίκη, فتوی **φετϐὰ** ῥήτρα κτλ.

یا Α. **γιά,** ἐπφ. κλητικόν, ὦ: الله — مدد **γιὰ ἀλλάχ,** ὦ Θεέ ! βοήθειαν ! ‖ — رب **γιὰ ράππ,** ὦ Κύριε ! ‖ هو — **γιάχου,** ὦ σύ ! ὦ οὗτος ! βλ. هو .

یا Τ. **γιά,** ἐπφ. οὕτως ἔχει; ἀληθὲς εἶναι; ἔτσι αἴ!

یا Τ. **γιά,** ἐπρ. βεβαίως: — اکلادك ἐνόησας βεβαίως· ‖ — کلمه‌جکسین θὰ ἔλθῃς βε-

δαίως· § καὶ ὅμως : — يابدى καὶ ὅμως τὸ κατώρθωσε [σὺ αὐτὸ ἰδέ]· § ναί: — — ναί! ναί! § ὅσον διά, ἀλλά, τότε: سز نه ياپهجقسكز — ἀλλ' ὑμεῖς [ἢ τότε ὑμεῖς] τί θὰ πράξητε; ‖ بن — نه ايشليهيم ἀλλ' ἐγὼ [ἢ τότε ἐγὼ] τί νὰ κάμω ; — سن نيچون بويله يالانجيلرك سوزلرينه آلدانورسين ‖ τότε σὺ διὰ τί ἀπατᾶσαι εἰς τοὺς λόγους τοιούτων ψευστῶν;‖ —طوغرى ديديكك آدمك بو يالاننه نه ديرسين τότε τί θὰ εἴπῃς διὰ τὸ ψεῦδος τοῦ ἀνθρώπου, ὃν λέγεις φιλαλήθη;

يا } Τ. **γιά,** συνδ. ἤ: بن—سن— ἢ ἐγώ, ἢ σύ· ‖قره—آق— ἢ λευκός, ἢ μέλας·‖—صبر— سفر ἢ ὑπομονὴ **[σάπρ]**, ἢ ταξείδιον, ἐκστρατεία **[σεφέρ]**·‖اوست—الت— ἢ κάτω [ἄλτ], ἢ ἐπάνω, ἤτοι ἓν ἐκ τῶν δύο [πρμ.]· ‖ كلم — كليرم — ἢ ἔρχομαι, ἢ δὲν ἔρχομαι·‖ — دوهجى — دوه — اوستندهكى حاجى ἢ ἡ κάμηλος [ὑπονοεῖται ἀποθνήσκει], ἢ ὁ καμηλάτης, ἢ ὁ ἐπ' αὐτοῦ προσκυνητής· [πρμ. ἐπὶ τῶν ὠφελουμένων ἐκ τοῦ παρόντος, τὰς δὲ δυσχερείας ἀφινόντων εἰς τὸ μέλλον].

ياب } Π. **γιὰπ** [προστ. τοῦ يافتن **γιαφτέν,** εὑρίσκειν, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ εὑρίσκων, ὁ εὑρών : —ره **ρεχ-γιάπ,** ὁ εὑρὼν τὴν ὁδόν, ἢ τὸ μέσον· βλ. λ. ‖ —ذوق **ζεβκ-γιάπ,** ὁ εὑρίσκων ἡδονήν, ἡδυνόμενος· βλ. λ.‖—شرف **σερεφ-γιάπ,** ὁ εὑρὼν τιμήν, τιμηθείς· βλ. λ. ‖ —شفا **σιφα-γιάπ,** ὁ εὑρὼν θεραπείαν, θεραπευθείς· βλ. λ. ‖ —صفا **σαφὰ-γιάπ,** ὁ εὑρὼν ἡδονήν· ‖ —ظفر **ζαφὲρ-γιάπ,** ὁ εὑρὼν θρίαμβον, θριαμβεύσας· βλ. λ. ‖ —فرجه **φερδζὲ-γιάπ,** ὁ εὑρὼν κατάλληλον εὐκαιρίαν· βλ. λ.‖— فرصت **φουρσὰτ-γιάπ,** ὁ εὑρὼν εὐκαιρίαν· ‖ — فيض **φεϊζ-γιάπ,** ὁ εὑρὼν προαγωγήν, προκοπήν, προκόπτων κτλ. βλ.λ.‖—نا **νὰ-γιάπ,** ὁ μὴ εὑρισκόμενος, δυσεύρετος.

يابا } Τ. ἢ يابه **γιαπά,** δν. λικμητήριον, ἐργαλεῖον δι' οὗ καθαρίζουσιν εἰς τὰ ἀλώνια τὸν σῖτον ἀπὸ τῶν ἀχύρων.

يابالامق } Τ. ἢ يابهلامق **γιαπα-λαμάκ,** ρμ. μτβ. λικμίζω[αἰτ.]: خرمنى يابالايوب صاورمق λικμίζω τὸ ἀλώνιον.

يابان } Π. **γιαπάν,** يابانى **γιαπανί,** βλ. يبان ، يبانى.

يابس } Α. **γιαπὶς** [ρζ. يبس βλ. [يبوست] ἐπθ. ξηρός : —رطب و νωπὸς **[ρὰτπ]** καὶ ξηρός, κατάλληλος καὶ μή, ἄρρητ' ἀθέμιτα· § θ. يابسه .

يابنده } Π. **γιαπεντὲ** [μτχ. τοῦ يافتن **γιαφτὲν**] ὁ εὑρίσκων, ὁ ἀνακαλύπτων.

ياپ } Τ. **γιάπ,** καὶ ياپه **γιαπά,** μόριον προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ τῆς συλλαβῆς يا καὶ ἐπιτεῖνον τὴν ἔννοιαν αὐτῶν : ياپ يالكز ἢ ياپه يالكز **γιὰπ** [ἢ **γιαπὰ**] **γιάλνηζ,** ὅλως διόλου μόνος, κατάμονος·‖βλ. καὶ يپ .

ياپ } Τ. **γιάπ,** ἐπρ. βραδέως, ἠρέμα, ἀθορύβως, σιγὰ [ἐπαναλαμβάνεται] : — بيومك— αὐξάνω βραδέως, ἠρέμα·‖يورومك— — περιπατῶ ἠρέμα, πολὺ σιγά·‖βλ. ياپچه ، ياپچهجق.

ياپاغى } Τ. **γιαπαγή,** βλ. يپاغى .

ياپچه } Τ. **γιαπ-τσά,** ἐπρ. ἀρκετὰ ἐλαφρά, σιγά : باصمق— πατῶ ἀρκετὰ ἐλαφρά.

ياپچهجق } Τ. **γιαπτσα-δζὴκ** [ὑποκ. τοῦ προηγ.] ἐπρ. σιγὰ σιγά, πολὺ σιγά, πολὺ ἠρέμα : سويلمك—ὁμιλῶ πολὺ σιγά, πολὺ ἠπίως.

ياپديرمق } Τ. ἢ ياپدرمق **γιαπ-τηρ-μάκ,** ρμ. διαμ. βάλλω, ἢ ἀφίνω τινὰ νὰ κάμῃ τι, νὰ κατασκευάσῃ [δοτ. αἰτ.]: — قلفهيه او βάλλω τὸν ἀρχιτέκτονα [κάλφα] νὰ κατασκευάσῃ δι' ἐμὲ οἶκον, οἰκοδομοῦμαι οἶκον § ياپدرمامق **γιαπ-τήρμα-μακ,** δὲν ἀφίνω ἢ δὲν βάλλω τινὰ νὰ κάμῃ, νὰ κατασκευάσῃ τι, ἐμποδίζω ἀπὸ τοῦ νὰ κάμῃ: — بركيمسهيه بر شى δὲν ἀφίνω τινὰ νὰ κάμῃ τι·‖βλ. ياپمق.

ياپراق } Τ.ἢ يپراق **γιαπράκ,** δν.φύλλον [φυτοῦ, ἄνθους, δένδρου, χάρτου, βιβλίου, ἐνδύματος, τάπητος, ἱστίου κτλ.]: آصمه ى — φύλλον ἀμπέλου, κληματόφυλλον, οἴναρον·‖توتون — καπνὸς εἰς φύλλα, μὴ λιανισμένος·‖ طولمهسى — δολμάδες μὲ κληματόφυλλα·‖ دوكومى — **γιαπρὰκ τοκιουμιού,** φυλλόρροια·‖ — خشلتيسى ψίθυρος φύλλων·‖ كاغد — بر ἓν φύλλον χάρτου· ‖كاغد—اون δέκα φύλλα χάρτου, μία δεσμίς·‖ يلكن —دن اون ἱστίον ἐκ δέκα φύλλων, ἤτοι τεμαχίων·‖خالى— τάπης μὲ φύλλα, οὐχὶ μονοκόμματος, πρόστυχος· ‖ βλ. يشيل.

ياپراقلانمق } Τ. ἢ يپراقلانمق **γιαπρακ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. καλύπτομαι

ὑπὸ φύλλων, φυλλοφυῶ, φυλλοῦμαι, φυλλοφορῶ [ἐπὶ δένδρου, φυτοῦ]·§διαιροῦμαι εἰς φύλλα.

ياپراقلی } Τ. ἢ يپراقلى **γιαπρακ-λή,** ἐπθ. ὁ κεκαλυμμένος ὑπὸ φύλλων, ὁ ἔχων φύλλα, φυλλοφορῶν, πεφυλλωμένος [δένδρον].

ياپرغان } Τ. **γιαπραγάν,** δν. πέταλον, ἤτοι φύλλον τοῦ ἄνθους [ἐπιστ. ورقهٔ تويجيه **βουρεϊκάϊ τουβεϊδζιγέ**].

ياپشديرلمق } Τ. **γιαπηστηρηλμάκ,** πθ. τοῦ ἑπομ. βλ.

ياپشدرمق } Τ. **γιαπ-ήστηρ-μάκ,** ρμ. μτβ. κολλῶ διὰ κόλλας κτλ. προσκολλῶ [δοτ. αἰτ.] : — عرضحاله پول προσκολλῶ χαρτόσημον ἐπὶ τῆς αἰτήσεως[**ἀρζιχάλ**]·‖كاغد — κολλῶ, ἢ προσκολλῶ χάρτην·‖— يافته τοιχοκολλῶ δημοσίευσιν, ἢ σημείωσιν τιμῆς κτλ. [ἐπὶ ὑφασμάτων, ἢ ἐπὶ φιάλης φαρμάκων, οἴνων κτλ.]·‖—... اكسهسنه طوقات καταφέρω κόλαφον κατὰ τοῦ τραχήλου τοῦ..., κολαφίζω ‖بال مومى —κολλῶ βουλλοκέρι, μτφ. στιγματίζω·‖—سولوك ἐπιθέτω βδέλλας [**σουλούκ**]· ‖ βλ. ἑπόμ.

ياپشديرمه } Τ. **γιαπηστηρμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] δν. ἀπαρ. πᾶν ὅ,τι, εἶναι προσκεκολλημένον·§πέταλα ἀδαμάντινα προσκολλώμενα ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς νεονύμφου.

ياپشقان } Τ. **γιαπησκὰν** [ἐκ τοῦ ياپشمق] ἐπθ. κολλητικός, γλοιώδης, ἰξώδης· ὁ ἰσχυρῶς ἀντεχόμενός τινος· μτφ. ὀχληρός, κ. κολλητσίδα· § δν. اوتى— **γιαπησκὰν ὀτοῦ,** ἀπαρίνη, κ. κολλητσίδα ‖ى— دكز εἶδος θαλασσίου ὀστρακοδέρμου.

ياپشمق } Τ. **γιαπ-ησ-μάκ,** ρμ. οὐδ. προσκολλῶμαι, κ. κολλῶ, προσηλοῦμαι, ἐγγίζω διὰ τῆς χειρός, ἀντέχομαι ἰσχυρῶς, πιάνομαι· μτφ. ἐνοχλῶ [δοτ.] : —پول τὸ χαρτόσημον προσκολλᾶται, κ. κολλᾷ·‖كوركاره قوتله — ἀντέχομαι κρατερῶς [**κουββέτ-λε**] τῶν κωπῶν·‖ — ديواره ἐπιστηρίζομαι εἰς τὸν τοῖχον·‖ —اتكه ἀντέχομαι τῶν κρασπέδων [**ἐτεγέ**], ἱκετεύω, ἐκλιπαρῶ· ‖ — ايشه ἐπιλαμβάνομαι τοῦ ἔργου, τῆς ὑποθέσεως, ἐπιχειρῶ·‖ — شريعته ἀντέχομαι τοῦ ἱεροῦ νόμου[**σερια'τέ**]·‖بر يره كيدوب — πηγαίνω κάπου καὶ κολλῶ, ἤτοι βραδύνω νὰ ἐπιστρέψω·‖—برينك النه λαμβάνω τινὰ ἀπὸ τῆς χειρός.

ياپشمه } Τ. **γιαπησμά,** δν. ἀπαρ. τοῦ προηγ. βλ.

ياپشيق } Τ. **γιαπησὴκ** [ἐκ τοῦ ياپشمق] ἐπθ. κεκολλημένος, προσκεκολλημένος, κολλητός : —كوزلرى οὗ οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι κολλητοί·‖—قولاقلرى οὗ τὰ ὦτα εἶναι κολλητά· ‖ پول — χαρτόσημον προσκεκολλημένον· ‖ μτφ. آدم — ἄνθρωπος ὀχληρός, κ. κολλητσίδα.

ياپقين } Τ. **γιαπκήν,** ἐπθ. πλούσιος, εὔπορος·§ μεμεθυσμένος.

ياپلمق } Τ. **γιαπ-ηλ-μάκ,** ρμ. πθ. κατασκευάζομαι, ποιοῦμαι· § [χυδ.] ἐκπορνεύομαι·§ γίνομαι πλούσιος, εὔπορος·§ μεθύω.

ياپلمه } Τ. **γιαπηλμά,** δν. ἀπαρ. τοῦ προηγ. κατασκευὴ κτλ.

ياپليش } Τ. **γιαπηλὴς** [ἐκ τοῦ ياپلمق] ρ. ἀφ. τρόπος κατασκευῆς, κατασκευή : ى — وجودينك ἡ κατασκευὴ τοῦ σώματός του.

ياپمق } Τ. **γιαπμάκ,** ρμ. μτβ. κάμνω[φθειάνω], ἤτοι πράττω, κατασκευάζω, κτίζω, ἀπομιμοῦμαι, διευθετῶ, διορθῶ, [χυδ.] συνουσιάζομαι, συγγίνομαι, ὁμιλῶ τινι [ἐπὶ ἀθεμίτου σχέσεως], ἐκτελῶ, συνθέτω, στιχουργῶ, προετοιμάζω, προσποιοῦμαι [δοτ. αἰτ.]:—او κτίζω οἰκίαν καὶ μτφ. ἀναζωογονῶ : سكا بر او ياپهجغم θὰ σοὶ κτίσω μίαν οἰκίαν·‖—بنا κάμνω οἰκοδομήν·‖—اثواب κάμνω φορέματα, ἤτοι παραγγέλλω εἰς τὸν ῥάπτην κτλ.‖—ساعت κατασκευάζω, ἢ ἐπιδιορθῶ ὡρολόγια·‖—يوا κάμνω φωλεὰν [**γιουβά**] : بن سنك — كى ياپارم ἐγὼ σὲ φκιάνω [ἐπὶ ἀπειλῆς]·‖ —بر شى κάμνω κάτι τι, μηχανεύομαι, τεχνάζομαι·‖ — آت ἐπισάττω τὸν ἵππον, εὐτρεπίζω· ‖ — ايپك ، يوك κάμνω μέταξαν, μαλλίον κτλ. [ἐπὶ ἐμπόρων ἀγοραζόντων καὶ ἀποθηκευόντων προϊόντα χάριν ἐμπορίου]·‖—پازار συμφωνῶ·‖ —درس κάμνω μάθημα·‖—رسم κάμνω ζωγραφίαν, ζωγραφῶ, ἰχνογραφῶ·‖—يمك κάμνω, ἤτοι ψήνω φαγητόν ‖—حيله κάμνω δόλον, δολιεύομαι·‖—قپو κάμνω πόρταν [ἐν τῷ παιγνίῳ τοῦ ταβλίου]·‖ — كوكل κάμνω τὴν καρδίαν τινός, ἱκανοποιῶ τινα, ποιῶ τινι τὸ ἀρεστόν·‖ كيف — κάμνω διάθεσιν, κ. κέφι·‖نه ياپيورسكز τί κάμνετε; ἤτοι πῶς ἔχετε εἰς τὴν ὑγιείαν;‖اما ده ياپار ἀλλὰ τὸ κάμνει, κ. ἅμα τὸ καμε, ἤτοι ὑπερβολικὰ λέγει· ‖ كوج بيقمق قولاى — τὸ νὰ

SISMANOGLIO MEGARO

κατασκευάσῃ τις δύσκολον, τὸ δὲ νὰ κρημνίσῃ, ἤτοι χαλάσῃ εὔκολον [πρμ.].

ياپه } Τ. **γιαπμά,** ὄν. ἀπαρ. τὸ πράττειν, κατασκευάζειν κτλ. βλ. προηγ.§ ἐπθ. πλαστός, ψευδής, τεχνητός, παραπεποιημένος, κ. φθειαστός: صقال — **γενειὰς τεχνητή**·‖چيچك — ἄνθος τεχνητόν·‖بك — **ναυίον τεχνητόν, κοῦκλα [πεπέκ]**· § διήγημα πλαστόν.

ياپنجاق } Τ. **γιαπνδζὰκ** [βλ. ياپمق · ياپيق] ὄν. κάλυμμα ἵππου μακρόμαλλον, προφυλάττον αὐτὸν ἀπὸ τῆς βροχῆς· § χωρίον ἐν Μαρμαρᾷ, ἐξ οὗ κατὰ τὸ لهجه ὠνομάσθη ἡ φθινοπωρινὴ σταφυλὴ ياپنجاق اوزومی **γιαπνδζὰκ οὐζουμοῦ.**

ياپمق } Τ.**γιαπ-μάκ,** ρμ.μσ. προσποιοῦμαι, κ. καμόνομαι·§ κάμνω ἐνδύματα δι' ἐμαυτόν· § προσπαθῶ νὰ πετάξω [ἐπὶ πτηνοῦ].

ياپنيش } Τ. **γιαπνὶς** [ἐκ τοῦ προηγ.] ρ. ἀφ. προσποίησις, κ. κάμωμα: هلهلة اوليده قالميسو اكا بوندن زياده ايرامه جرأت ايتيوب حتى لر بيله ياپدی كي — انك غصه سندن حصه لرنك **γιαπνὶς δψεως [βεχλέϊ ὄλαπὰ]** ἡ Καλυψὼ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐπιμείνῃ περισσότερον· μάλιστα προσεποιήθη [ἔκαμε καμώματα] ὅτι συμμερίζεται τὴν θλῖψιν αὐτοῦ **[γουσσά].**

ياپو } Τ. **γιαπού,** βλ. ياپی .

ياپوق } Τ. **γιαπούκ,** ὄν.πέταλον ἀδαμάντινον προσκολλώμενον ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς νύμφης· βλ.ياپشديرمق·§ταὐτὸ ياپيق βλ.

ياپه } Τ. **γιαπά,** βλ. ياپ .

ياپی } Τ. **ἡ ياپو γιαπὴ** [ἐκ τοῦ ياپمق] ὄν. οἰκοδομή, κτίριον ἀνεγειρόμενον· § κατασκευή, ἡ κρᾶσις σώματος· βλ. ياپيلو .

ياپيجی } Τ. **γιαπη-δζή,** ἐπθ. καὶ ὄν. οἰκοδόμος, κτίστης.

ياپيق } Τ. **γιαπίκ,** ὄν.πλατὺ μάλλινον κάλυμμα προφυλάττον τὸν ἵππον ἀπὸ τῆς βροχῆς· βλ. ياپنجاق καὶ ياپوق .

ياپيلی } Τ. **γιαπη-λή,** ἐπθ. κατεσκευασμένος, κ. καμωμένος: سی وارمی — ὑπάρχουσι καμωμένα, ἤτοι ἕτοιμα ἐκ τούτου;‖ آدم ايری — ἄνθρωπος χονδροκαμωμένος, σωματώδης·‖— قوت ايسچورك كاتاسكيوئی, σωματώδης· ‖ — خفيف لپتئی كاتاسكيوئی, ἀδύνατος τὴν κρᾶσιν.

ياپ } Τ.**γιὰπ** [λ. ἀρχ.] ὄν.λεπὶς μαχαιρίου, σπάθης· ὅπλα ἀμυντικά: يراغ — **γιὰπ γιαράγ,** ὅπλα καὶ πολεμοφόδια·§ ταὐτὸ ياد βλ.

ياتاق } Τ. **γιατάκ,** ياتاغان **γιαταγάν,**βλ.ياتاق، ياتاغان .

ياترمق } Τ. ἡ ياتيرمق Τ. **γιατ-πρ-μάκ,** ρμ. μτδ. βάλλω τινὰ νὰ πλαγιάσῃ,κατακλίνω· κατατίθημι χρήματα κτλ. [δοτ.αἰτ.]: —چوجغی اويقويه ياتيرمق βάλλω τὸν παῖδα νὰ κατακλιθῇ [πρὸς ὕπνον]· ‖ — آچه صندوغه كاتاتίθημι χρήματα εἰς τὸ ταμεῖον·‖ — برنی فلقه يه βάλλω τινὰ εἰς τὸν φάλαγγα [**φάλακα**], ὑποβάλλω εἰς τὴν ποινὴν τῆς μαστιγώσεως· ‖ —يوله كάμνω τινὰ νὰ συμμορφωθῇ, νὰ προσχωρήσῃ·‖ ر شی فكرينه ياتيرمش ἔβαλε κάτι τι κατὰ νοῦν.

ياترمه } Τ.ἡ ياتيرمه **γιατηρμά,** ὄν.ἀπαρ. βλ. προηγ. § مغازه سی— παράρτημα ἐμπορικοῦ καταστήματος, ἔνθα πωλοῦνται λιανικῶς ἐμπορεύματα.

ياتسو } Τ. ἡ ياتسی **γιατσὴ** [ἐκ τοῦ ياتمق βλ. καὶ ياتی] ὄν. ὁ χρόνος τῆς κατακλίσεως, ὁ μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν περίπου ὥραν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου χρόνος: نمازی — ἡ προσευχὴ [**ναμὰζ**] ἡ γινομένη κατὰ τὴν ὥραν ταύτην· § ἐπθ. ταὐτὸ ياصی βλ.

ياتش } Τ. **γιατὶς** [ἐκ τοῦ ياتمق] ρ. ἀφ. κατάκλισις, πλάγιασμα· βλ. καὶ ياتم .

ياتشديرمق } Τ. **γιατ-πὰτηρ-μάκ,** ρμ.μτδ. κατευνάζω, καταπραΰνω [αἰτ.]: —سيكيری κατευνάζω τὰ νεῦρα· ‖ افكار عامه يی κατευνάζω τὴν δημοσίαν γνώμην.

ياتشمق } Τ. **γιατ-πὰ-μάκ,** ρμ. οὐδ. κατευνάζομαι,καταπραΰνομαι, κοπάζω, καταπίπτω, καταστέλλομαι [ἐπὶ θαλάσσης, κυμάτων, ἀνέμου, πόνου καὶ μτφ. ἐπὶ ταραχῆς, στάσεως, δημοσίας γνώμης κτλ. βλ. προηγ.]·§ μτφ. ἐνδίδω, ὑποχωρῶ, πείθομαι.

ياتغين } Τ. **γιατ-γήν,** ἡ ياتقين **γιατ-κὴν** [ἐκ τοῦ ياتمق] ἐπθ. πλαγιασμένος, κ. κειτάμενος· μτφ. σαθρός, βεβλαμμένος [ἐπὶ πραγμάτων,ἢ ἐμπορευμάτων σηπομένων ἐκ τῆς πολυκαιρίας] : اولق — قماش چوروك و τὸ ὕφασμα

εἶναι σαθρὸν καὶ βεβλαμμένον·§ὁ κλίνων εἰς ἓν μέρος, πλαγιάζων.

تاتقو } Τ. **γιατ-κοῦ,** ἢ ياتق **γιατ-κῆ** [ἐκ τοῦ ياتمق] ὄν. πτυχή, κ. δίπλα ὑφάσματος κτλ. παραγομένη ἐκ τοῦ πλαγιάσματος αὐτοῦ.

ياتلمق } Τ.**γιατ-πλ-μάκ,**ρμ. πθ. ἐπέχον θέσιν ἀπροσώπου, κατακλίνεταί τις: بو وقتده ياتيلورمی κατακλίνεταί τις ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ;

ياتمق } Τ. **γιατμάκ,** ρμ. οὐδ. κατακλίνομαι, πλαγιάζω εἰς τὴν κλίνην ὅπως κοιμηθῶ, ἢ πίπτω, κατάκειμαι ἀσθενὴς εἰς τὴν κλίνην, ἐξαπλοῦμαι, ἢ κεῖμαι εἰς τὸν τάφον νεκρός· κλίνομαι, πλαγιάζω [ἐπὶ πράγματος ὀρθοῦ κλίνοντος]· κλίνομαι, κάμπτω[ἐπὶ κλάδων δένδρου, καμπτομένων ἐκ τοῦ βάρους τοῦ καρποῦ]· σταθμεύω, ἀγκυροβολῶ[ἐπὶ πλοίου]· φυλακίζομαι, εἶμαι ὑπὸ κράτησιν ἐν φυλακῇ· πείθομαι, προσχωρῶ [δοτ.] :—ياتغه كاتακλίνομαι εἰς τὴν κλίνην·‖— يوز اوستنه κατάκειμαι πρηνής· ‖ — آرقه اوستنه κατάκειμαι ὕπτιος· ‖ ياتوب قالقق πίπτω καὶ σηκόνομαι, κατοικῶ ·‖— يوله κουράζομαι καὶ προχωρῶ βραδέως [ἐπὶ δυστρόπου ζώου]·μτφ.προσχωρῶ,πείθομαι,ὑποχωρῶ·‖ — اوستنه ἁρπάζω τι, σφετερίζομαι·‖ ياتاغی آشاغی στάσου ἥσυχος ! ‖ — صلحه προσχωρῶ εἰς τὸν συμβιβασμόν, **τὴν εἰρήνην,**ἢ ζητῶ κτλ.‖—خسته كاتάκειμαι ἀσθενής·‖— جسده بر آی μῆνα ἐν τῇ φυλακῇ·‖— ذهن ἡ عقل ὁ νοῦς πείθεται, προσχωρεῖ εἴς τι [δοτ.]· § ἐξακολουθητικῶς πράττω τι, ἢ δὲν κάμνω ἄλλο τι παρά : —دوشونوب δὲν κάμνω ἄλλο τι ἢ νὰ σκέπτωμαι·‖—يوب δὲν κάμνω ἄλλο, ἢ νὰ τρώγω, ἐξακολουθῶ νὰ τρώγω·‖βλ. حاجی.

ياتمه } Τ. **γιατμά,** ὄν. ἀπαρ. τὸ κατακλίνεσθαι, κατάκλισις κτλ. βλ. προηγ.

ياتوغان } Τ.**γιατουγὰν** [λ.ἀρχ. ἐκ τοῦ ياتمق] ὄν.μουσικὸν ὄργανον ὅπερ παίζει τις ἔχον αὐτὸ πλαγιασμένον ἐπὶ τοῦ στήθους.

ياتی } Τ. **γιατὶ** [ἐκ τοῦ ياتمق] ρ.ἀφ.τὸ κατακλίνεσθαι, τὸ διέρχεσθαι τὴν νύκτα : كيجه سنه كيتمك μεταβαίνω εἰς τὴν οἰκίαν φίλου ὅπως κατακλιθῶ αὐτόθι τὴν νύκτα **[γκεδζὲ γιατησνά].**

ياتيق } Τ. **γιατὶκ** [ἐκ τοῦ ياتمق] ἐπθ. κεκλιμένος, κατακείμενος, κ.πλαγιαστός: كوردم —τὸν εἶδον κατακείμενον· § ὄν. φιάλη ἔχουσα στόμιον εὐρύ, βαυκάλιον, κ. μπουκάλι.

ياتيم } Τ. **γιατὶμ** [ἐκ τοῦ ياتمق] ρ.ἀφ. τὸ εἶναί τι κεκλιμένον, κεκαμμένον, πλαγιαστόν, ἐπιπέδωσις· βλ. قليجلامه .

ياتيملی } Τ. **γιατιμ-λή,** ἐπθ. κεκλιμένος,κεκαμμένος· § ἐπίπεδος.

ياجوج } Α. **γεδζούδζ,** ὄν.κ. Γὼγ·βλ.مأجوج· ‖—سد τὸ τεῖχος [σὲττ] ὅπερ ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἀνήγειρεν ὅπως ἐμποδίσῃ τοὺς ἀγρίους λαοὺς τῶν βορείων μερῶν τῆς Ἀσίας ἀπὸ τοῦ νὰ κατέλθωσι· πιθανῶς τὸ σινικὸν τεῖχος.

ياخود } Π.**γιά-χοτ,** συνδ.ἤ,εἰδεμή,ἢ ἄλλως: انسان — حيوان ἄνθρωπος, ἢ ζῶον· ‖ بوكون — يارين كلجكم σήμερον,ἢ αὔριον θὰ ἔλθω· ‖ يا درسه چالش و — كيت حال اول τὰ μαθήματα,ἢ ἄλλως ὕπαγε γενοῦ ἀχθοφόρος.

ياد } Τ. **γιάτ,** ἢ ياد **γιάτ,** ἐπθ. ξένος, ἄγνωστος, ἐχθρός, ἐναντίος· βλ. καὶ يادلی.

ياد } Π. **γιάτ,** ὄν. μνεία, ἀνάμνησις, μνήμη: — مده در **γιατημιά τιρ,** εἶναι ἐν τῇ μνήμῃ μου, ἢ مده بولنيور — ἐνθυμοῦμαι· ‖ — دعاسی — و μνημονεύω τὸ ὄνομα, ἀναφέρω τὸ ὄνομα [λέγεται καὶ ἐκκλησιαστικῶς]· ‖ و — ايتمك μνημονεύω καὶ ἐπαναλαμβάνω τὴν εὐχήν.. ‖ ايتمك تكرار — و تذكار مفتخرانه μεθ' ὑπερηφανείας **[μουφτεχρανὲ]** μνημονεύω καὶ ἀναφέρω·‖ايتدرمك — κάμνω τινὰ νὰ ἐνθυμηθῇ, νὰ μνημονεύσῃ, ὑπομιμνήσκω [δοτ. αἰτ.]: بو محلر ايتديريور — καταπαύστως μοὶ ὑπομιμνήσκουσι τὰς ἡμέρας τῆς νεότητός μου·‖βλ. يادس .

يادادار } Π. **γιατ-τάρ,** ἐπθ. ὁ κρατῶν ἐν τῇ μνήμῃ, ὁ μὴ λησμονῶν.

يادداشت } Π. **γιατ-τάστ,** ὄν. ἐνθύμιον,ὅ,τι μένει ἐν τῇ μνήμῃ.

يادس } Τ. **γιάτες** [ἐκ τοῦ π. است ياد **γιάτ ἔστ,** μνεία ἐστί, τὸ ἐνθυμοῦμαι] ὄν. ἡ γνωστὴ παιδιά, καθ' ἣν στοιχηματίζων τις μετ' ἄλλου προσπαθεῖ νὰ τῷ δώσῃ τι, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος, λησμονήσας τὸ στοίχημα, νὰ λάβῃ, χωρὶς νὰ εἴπῃ τὴν λέξιν «ἐνθυμοῦμαι» καὶ οὕτως ὁ πρῶτος νὰ κερδήσῃ τὸ στοίχημα: — كيكى ὀστέάριον τῆς ὄρνιθος, συνήθως δι' οὗ στοιχηματίζουσι·‖ طوتشق — πιάνω στοίχημα, στοιχηματίζω.

یادرغامق } Τ. ἢ یادیرغامق γιατηρογαμάκ [ἐκ τοῦ یاد] ρμ. μτб. θεωρῶ ὡς ξένον, δὲν ἀναγνωρίζω, ἀποστρέφομαι, ὡς ὁ μικρὸς παῖς, ὅστις δὲν ἀναγνωρίζει τὴν μητέρα αὐτοῦ.

یادکار } Π. γιατι-κιάρ, δν. ἐνθύμιον, ἤτοι δῶρον φιλικὸν διδόμενον πρὸς ἐνθύμησιν [συνών. خاطرکذار ، برکذار]: —قیمتدار ἐνθύμιον πολύτιμον [κημετ-τάρ]·|| حیاتم — ἐνθύμιον τῆς ζωῆς μου, τῆς ὑπάρξεώς μου [τέκνον, ἢ ἔργον]·|| اولسون سکا — ἔστω σοι ἐνθύμιον· καὶ ἐπὶ ἀπειλῆς, νὰ τὸ ἐνθυμῆσαι! σκουλαρῆκι στ' αὐτί σου! § μτφ. ταραχοποιός, δόλιος, κάθαρμα·

یادلی } Τ. γιατ-λή, ἢ یاتلی γιατ-λή, ἐπθ. καὶ δν. ξένος, ἄγνωστος· ἐχθρός· ἄθλιος, ἀπαίσιος.

یار } Π. γιάρ, ἐπθ. καὶ δν. φίλος, σύντροφος· ἐραστής, ἡ ἐρωμένη· βοηθός: —جان φίλος ἐπιστήθιος·|| —غار γιάρι γάρ, ὁ φίλος τοῦ σπηλαίου, ἤτοι ὁ Ἀβου-βεκίρ, ὅστις κατὰ τὴν Μουσουλμανικὴν παράδοσιν μετὰ τοῦ προφήτου Μωάμεθ κατέφυγεν ἐν σπηλαίῳ, οὗτινος τὴν εἴσοδον καλύψασα ἐκ θαύματος ἀράχνη ὑπερμεγέθης ἀπέκρυψεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τῶν διωκτῶν·|| — چهار οἱ τέσσαρες φίλοι τοῦ Μωάμεθ, ἤτοι ὁ Ἀβου-βεκίρ, ὁ Ὀμάρ, ὁ Ὀσμὰν καὶ ὁ Ἀλῆς, οἵτινες εἶναι καὶ οἱ τέσσαρες πρῶτοι Καλίφαι·|| ایستیان —سز قالیر جهانده عیبسز— ἄνευ φίλου [γιαρ-σήζ] μένει ἐν τῷ κόσμῳ ὁ φίλον ἄνευ ἐλαττώματος ζητῶν [πρμ.]· || زلف —ه طوقنمق ἐγγίζω τὸν βόστρυχον τοῦ φίλου [ζούλφι γιάρ], προσβάλλω ἐμμέσως: زلف —ه طوقنمه μὴ θίγῃς τὸν βόστρυχον τοῦ φίλου, μὴ ἔγγιζε τὰ ἱερά·|| طالعی —اولانك— صارار یاره‌سنی τοῦ ἔχοντος εὔνουν τὴν τύχην φίλος ἐπιδέει τὴν πληγὴν [πρμ.]·|| —كوسر اغیار کولر ایتمك تحملدر ο φίλος هنر آسیاب طالعك بر کون مراد اوزره دونر δυσαρεστεῖται [κισσέρ], οἱ ἐχθροὶ γελῶσι· ἡ τέχνη εἶναι [χουνὲρ] νὰ κάμῃ τις ὑπομονήν· ὁ μύλος τῆς τύχης [ταλῆ] ἡμέραν τινὰ θὰ στραφῇ κατ' εὐχὴν [μουρὰτ ὄζρὲ] [στίχ.]·|| [δοτ.]: هر کسه —اول بار اوله ἑνὶ ἑκάστῳ ἔσο φίλος, μὴ βάρος [πάρ] ||اوله‌جق— بکا θά μοι ἦ φίλος, σύντροφος· || — بنی اکسون بر یشیل یاپراق ایله ὁ φίλος ἂς μὲ ἐνθυμηθῇ [ἀνσοὺν] μὲ ἓν πράσινον φύλλον [πρμ.]·§ πλθ. یاران·||βλ. یاور.

یار } Τ. γιάρ, δν. βάραθρον, κρημνός, ἄβυσσος: آتمق —دن ρίπτω ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ κάτω, ἤτοι ρίπτω εἰς κίνδυνον, εἰς δύσκολον θέσιν·|| اوچمق —دن πετῶ ἀπὸ τὸν κρημνόν, ἤτοι ἀπατῶμαι καὶ περιπίπτω εἰς ἐπικίνδυνον θέσιν: دوه‌یی —دن اوچوران بر طوتام اوتدر ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ρίπτει τὴν κάμηλον ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ εἶναι μία δρὰξ χόρτου [ὄτ]·|| —یقندیسی κρήμνισμα [γηκηντῆ] κρημνοῦ, ἤτοι θρίαμβος ἀπροσδόκητος.

یار } Τ. γιάρ, δν. σίελος [ὁ ἐν τῷ στόματι] ὁ ἐκρέων ἀπὸ τοῦ στόματος صالیار σαλιάρ.

یارا } Π. γιαρά, δν. δύναμις, ἰσχύς, ρώμη.

یاراتمق } Τ. γιαρατ-μάκ, ρμ. μτб. δημιουργῶ, πλάττω [αἰτ.]: جناب حق یری کوکی التی کونده یاراتدی ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν εἰς ἓξ ἡμέρας· || تکری اوکوب یاراتمش ὁ Θεὸς [τανρῆ] τὸν ἐπήνεσε [ιόγιοτ] καὶ τὸν ἔπλασεν, ἤτοι πλάσμα ἐξαίρετον § μτχ. یارادان ὁ πλάσας, πλάστης, δημιουργὸς [Θεός].

یاراتمه } Τ. γιαρατμά, δν. ἀπαρ. πλάσις, δημιουργία· § ἐπθ. πεπλασμένος, δεδημιουργημένος.

یارادان } Τ. γιαρατάν, βλ. یاراتمق καὶ یارادیجی.

یارادلمق } Τ. γιαρα-τηλ-μάκ, ρμ. πθ. δημιουργοῦμαι, πλάττομαι: دنیا التی کونده یارادلدی ὁ κόσμος ἐπλάσθη εἰς ἓξ ἡμέρας.

یارادلیش } Τ. γιαρατηλής [ἐκ τοῦ προηγ.] ρ. ἀφ. πλάσις, δημιουργία, φυσικὴ κατασκευή· § φύσις, χαρακτήρ: انسان —جه سائر حیوانلردن چوق فرقلیدر ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν πλάσιν [γιαρατηλήσ-σζα] εἶναι πολὺ διάφορος [φαρκλὴ] τῶν ἄλλων ζώων.

یارادیجی } Τ. γιαρατησζὴ [ἐκ τοῦ یاراتمق] δν. ὁ πλάστης, ὁ δημιουργὸς [ὁ Θεός]· βλ. یارادان.

یارار } Τ. γιαρὰρ [γ΄ προσ. τοῦ ἐνεστ. τοῦ یارامق] ἐπθ. ὠφέλιμος, κατάλληλος εἴς τι, ἁρμόδιος, καλός [δοτ.]: صولر— ὕδατα ὠφέλιμα, ἰαματικά· § ἀνδρεῖος, γενναῖος § ἱκανός, ἄξιος || βλ. یاراماز.

یارارلق } Τ. γιαραρ-λήκ, δν. ἐπιδεκτικότης, ἀνδρεία, γενναιότης, ὠφέλεια, ἱκανότης, ἀξία: كوسترمك — δεικνύω ἱκανότητα, ἀξίαν, παρέχω ὑπηρεσίας, ὠφελείας, ἐκδουλεύσεις.

یاراسه } Τ. ἢ یراسه γιαρασά, δν. νυκτερίς.

یاراشدیرمق } Τ. γιαρα-στηρ-μάκ, ρμ. μτб. ταιριάζω, προσαρμόζω, κάμνω νὰ πάγῃ καλά, διευθετῶ· § κοσμῶ, καλλωπίζω· § εἰκάζω, ὑποθέτω [αἰτ.] βλ. ἑπόμ.

یاراشمق } Τ. γιαρα-σ-μάκ, ρμ. οὐδ. ταιριάζω, προσαρμόζομαι, πηγαίνω καλὰ [δοτ.]: كوزله هر شی یاراشور τῇ ὡραίᾳ γυναικί, ἢ τῷ ὡραίῳ ἀνδρὶ πᾶν πρᾶγμα προσαρμόζεται, κ. πάγει καλά·|| البسه اکا یاراشدی τὰ φορέματα [ἐλπισὲ] προσηρμόσθησαν, ἤτοι τὴν ἐπῆγαν καλά·|| الی بویله ایشلره یاراشیر οὗ ἡ χεὶρ ἐπιτηδεύεται εἰς τοιαῦτα ἔργα· § ἁρμόζει: اسکی دوست دشمن اولماز اولسه‌ده یاراشمز ἀρχαῖος φίλος ἐχθρὸς δὲν γίνεται, καὶ ἂν γίνῃ δὲν ἁρμόζει [πρμ.]·||συνών. یاقشمق βλ.

یاراشیق } Τ. γιαρασήκ [ἐκ τοῦ یاراشمق] δν. ἡ κατάστασις τοῦ προσαρμοζομένου, τοῦ ἁρμόζοντος, τοῦ προσήκοντος, τοῦ εὐαρμόστου· || —الق ἁρμόζω: مفروشاتدن هر بری محل مخصوصنه —الهجق بر انتظام ایله وضع ایدلدی ἕκαστον τῶν ἐπίπλων ἐτέθη εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον μὲ μίαν τάξιν [ιντιζὰμ] ἥτις ν' ἁρμόζῃ· || συνών. یاقشیق βλ.

یاراشیقسز } Τ. γιαρασηκ-σήζ, ἐπθ. ἄσχημος, ἀνάρμοστος, ἀταίριαστος, κακοκαμωμένος· συνών. یاقشیقسز βλ.

یاراشیقلو } Τ. γιαρασηκ-λή, ἐπθ. ὡραῖος, εὐάρμοστος, ταιριασμένος, καλοκαμωμένος, κομψός· συνών. یاقشیقلو βλ.

یاراق } Τ. γιαράκ, ἢ یراغ γιαρὰγ [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ یارامق] δν. ὅπλον: — طال ξίφος γυμνόν· § ἐφόδιον: یول یاراغی ἐφόδιον τῆς ὁδοῦ· § ἀνδρικὸν αἰδοῖον, πέος· ||βλ. καὶ یات.

یاراقلامق } Τ. γιαρακ-λαμὰκ [λ. ἀρχ.] ρμ. μτб. ἐφοπλίζω, ἐξαρτύω, ἐφοδιάζω, ἁρματόνω [αἰτ.].

یاراقلانمق } Τ. γιαρακ-λανμὰκ [λ. ἀρχ.] ρμ. οὐδ. ἐφοπλίζομαι, προετοιμάζομαι, ἐφοδιάζομαι.

یاراماز } Τ. ἢ یرامز γιαραμὰζ [ἐκ τοῦ یارامامق ἀποφ. τοῦ یارامق βλ.] ἐπθ. ὁ μὴ ὠφελῶν εἴς τι, ἀνωφελής, κ. ἀνωφέλετος· ἀντιθ. یارار·§ ایش— αἰσχρότης, κακοήθεια, μοχθηρία·§ ἀχρεῖος, κακοήθης: دیدی پادشه صاغلغنده نه باك —دن اولدی جهان یوزی پاك εἶπεν: ὑπὸ τὴν αἰγίδα [εἰς τὴν ὑγιείαν] τοῦ βασιλέως τίς φόβος; ἀπὸ τῶν ἀχρείων ἐγένετο τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καθαρὸν [στίχ.]· § ἄτακτος, ζωηρός· κ. σερπετός: — چوجق παιδίον ἄτακτον, ζωηρόν, ταραξίοικον, κ. σερπετόν.

یارامازلق } Τ. ἢ یرامزلق γιαραμαζ-λήκ, δν. τὸ εἶναί τι ἀνωφελές· ἀχρειότης, κακοήθεια· ἀταξία, ἡ ζωηρότης παιδική, κ. σερπετιά· || ἀντίθ. یارارلق.

یارامق } Τ. γιαραμάκ, ρμ. οὐδ. ὠφελῶ, εἶμαι ὠφέλιμος, κατάλληλος εἴς τι [δοτ.]: بنده ضعف یوق ایش بکا چوق یارار ἐν ἐμοὶ ἀδυναμία δὲν ὑπάρχει, ἡ ἐργασία πολύ μὲ ὠφελεῖ· || نه‌یه یارار εἰς τί ὠφελεῖ; τί ὠφελεῖ; § یارامامق δὲν ὠφελῶ: تکنه‌جه جسیم و تجهیزاتجه ثقیل اولان زرهلیلر محاربه اثناسنده امید اولندیغی درجه‌ده ایشه یارامز τὰ θωρηκτὰ ἅτινα εἶναι μεγάλα κατὰ τὸ σκάφος καὶ βαρέα κατὰ τὸν ἐξοπλισμὸν δὲν ὠφελοῦσιν ἐν καιρῷ πολέμου ὅσον ἐλπίζει τις· || بو لیمان موسم شتاده او قدر ایشه یارامز ὁ λιμὴν οὗτος ἐν καιρῷ χειμῶνος δὲν ὠφελεῖ πολὺ [τόσον]·|| انسانه چوق ایولك یارامز εἰς τὸν ἄνθρωπον πολλὴ καλωσύνη δὲν ὠφελεῖ, δέν εἶναι καλὴ [πρμ.]·||βλ. یارار καὶ یاراماز.

یاران } Π. γιαράν, πλθ. τοῦ یار βλ.

یارانلاشمق } Τ. γιαραν-λασμάκ, ρμ. ἀλλ. κάμνω ἀστειότητας μετά τινος, παίζω: بونك اوزرینه پهلوانجه بر آز یارانلاشدیلر ἐπὶ τούτοις ὀλίγας ἀστειότητας ἔκαμαν, بویله بر شقالاشمه‌كه τοιαύτας ἀστειότητας αἵτινες...

یارانلق } Τ. γιαραν-λήκ, δν. φιλία, συντροφία, συνομιλία.

یارانلمق } Τ. γιαρα-νηλ-μάκ, ρμ. πθ. ἡ ἀπροσ. τὸ εὐαρεστεῖν: عالمه یارانلماز δὲν δύναταί τις νὰ εὐαρεστήσῃ πᾶσι.

یارانمق } Τ. γιαρα-ν-μάκ, ρμ. οὐδ. εἶμαι ὠφέλιμος εἴς τι, ὠφελῶ· § δεικνύω ψευδῆ αἰσθήματα φιλίας, ἀφοσιώσεως, κάμνω τὸν φίλον, προσπαθῶ νὰ γίνω ἀρεστός, νὰ κερδίσω τὴν εὔνοιαν, κολακεύω [δοτ.]: افندیسنه— κολακεύει τὸν κύριόν του·||βλ. یارانلمق.

یارانه } Π. γιαρ-ανέ, ἐπθ. φιλικός, ἴδιος φίλῳ· § ἐπρ. φιλικῶς.

يارانيجى T. **γιαρανιδζὶ** [ἐκ τοῦ يارانى]ὀν. κόλαξ.

يارانيش T **γιαρανὶς** [ἐκ τοῦ يارانى] ρ.ἀφ. τὸ εἶναι ὠφέλιμον εἰς τι· § ἐκδήλωσις ψευδῶν αἰσθημάτων φιλίας, ἀφοσιώσεως, κολακεία.

يا رب A. **γιὰ ράπ̈π̈,** ἢ **γιὰ ράπ̈π̈ι** [ἐκ τοῦ κλητ. يا καὶ τῆς λ. رب] ὦ θεέ ! θεέ μου· § [ἰατ.] — ارم **ἐρχὰμ γιὰ ράπ̈π̈,** εἰλεός, πόνος τῶν ἐντέρων, ὅστις φέρει τὰ περιττώματα διὰ τοῦ στόματος.

يارپوز T. **γιαρπούζ,** ὀν. ἀμάρακον, σάμψυχον, κ. μαντζουράνα.

يارداخ T. **γιαρτάχ,** ἢ يرداق **γιαρτάκ,** ὀν. βοηθός, σύντροφος, συνένοχος : ى — باز حقه βοηθὸς ταχυδακτυλουργοῦ, ἀγύρτου·‖ βλ. ἐπόμ.

ياردم T. ἢ يردیم **γιαρτὴμ** [ἐκ τοῦ يار ، يارامق] βοήθεια, ἀντίληψις, συνδρομή : ى — ال βοήθεια διὰ τῆς χειρός, ἤτοι ἔργῳ ‖ ى — دیل βοήθεια διὰ τῆς γλώσσης, ἤτοι λόγῳ, σύστασις·‖ايستمك — ζητῶ βοήθειαν [τῆ دن]·‖ه — يتشمك προφθάνω εἰς βοήθειαν· ‖ Ρμ. ايتمك —βοηθῶ, παρέχω βοήθειαν [δοτ.].

يارديجى T. **γιαρτὴμ-δζή,** ὀν. βοηθός, ἀντιλήπτωρ.

يارديجيلق T. **γιαρτὴμ-δζηλήκ,** ὀν. τὸ εἶναι βοηθόν, βοήθεια.

يارده Ιτ. **γιάρδα** [yarda] ὀν. υἰάρδα.

يارسز T. **γιαρ-σήζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ φίλου, ὁ μὴ ἔχων φίλον, σύντροφον· βλ. يار.

يارش T. **γιαρήξ،** يارشمق ، يارشديرمق βλ. يارپشديرمق ، ياريشمق ، ياريش .

يارغوچاق T. **γιαργουτσάκ** [λ. ἀρχ.] ὀν. μύλος τοῦ χεριοῦ, χειρόμυλος.

يارغه T. **γιαργὰ** [λ. ἀρχ.] ὀν. μέγα ὀρνιθοπούλιον.

يارغى T. ἢ يارغو **γιαργὴ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ يارمق] ὀν. ἀπόφασις δικαστικὴ [κ. λ. τὸ σχίζειν, ἤτοι διαλύειν τὴν ἀγωγήν, τὴν δίκην· βλ. حكم ، فصل.

يارغيجى T. **γιαργηδζὴ** [λ. ἀρχ.] ὀν. δικαστής, διαιτητής· βλ. حكم،حاكم.

يارغيلامق T.**γιαργη-λαμὰκ** [λ.ἀρχ.] ρμ. μτδ. δικάζω, κόπτω,ἤτοι διαλύω τὴν ἀγωγήν, τὴν δίκην.

يارلق T. **γιαρ-λήκ,** ὀν. φιλία· § τὸ εἶναι ἐραστήν, ἢ ἐρωμένην.

يارلغامق T. **γιαρληγαμάκ,** βλ. يرليغامق .

يارلمق T. **γιαρ-πλ-μάκ,** ρμ.πθ. σχίζομαι· § οὐδ.σκάνω, ἀποκτῶ ραγάδας: اودون — τὸ ξύλον σχίζεται·‖ — طوداق τὰ χείλη ἀποκτῶσι ραγάδας, κ. σκάνουν·‖ — ير ἡ γῆ σχίζεται [ἐκ σεισμοῦ κτλ.] : كويا ير يارلمش‌دە يره ὡς ἐὰν εἶχε σχισθῇ ἡ γῆ καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτήν, ἐγένετο ἄφαντος **[σιρρὲ κατὲμ πασμήϛ,** κ. ἐχανδακώθηκε].

يارمه T. **γιαρπλμά,** ὀν. ἀπαρ. [ἐκ τοῦ προηγ.] τὸ σχίζεσθαι, σχίσις, κ. σχίσιμον· § ραγάς, κ. σκάσιμον.

يارم T. **γιαρήμ,** βλ. يريم .

يارمق T. **γιαρμάκ,** ρμ. μτδ. σχίζω ξύλα, χωρίζω ὕφασμα ἐκ τοῦ μέσου,ἀνατέμνω πληγήν,σχίζω τὴν γῆν ὅπως ἀνοίξω αὔλακα, διασχίζω,διέρχομαι, περνῶ[αἰτ.]: اودون — σχίζω ξύλα· ‖ — قيلى قرق τὴν τρίχα σχίζω εἰς τεσσαράκοντα, ἤτοι ἐξετάζω λεπτομερῶς· ‖ ياروب آچق σχίζω καὶ ἀνοίγω· μτφ. ἀναλύω, ἐπεξηγῶ·‖ — باش σχίζω τὴν κεφαλήν, ἤτοι ἀνησυχῶ, ἢ φέρομαι σκαιῶς καὶ ἀγροίκως·‖باشنى كوزنى چيقارمق — σχίζω τὴν κεφαλὴν καὶ βγάζω τὰ μάτια, ἤτοι καταστρέφω τὴν ὑπόθεσιν· ‖ — بى محاصره‌يى حط διασχίζω τὴν γραμμὴν τῆς πολιορκίας **[χάττι μουχασαρά]**· ‖ — صويى σχίζω τὸ ὕδωρ,τὴν θάλασσαν,τὸ ρεῦμα·‖بياصه‌يى يارمق كجمك διεσχίσαμεν τὴν πλατεῖαν καὶ διήλθομεν· § μτχ. πθ. يارلان ὁ σχίζων: — ات ὁ σχίζων τὸ κρέας, παρωνυχίς, κ.καλαγκάθι· ‖ βλ. ἐπόμ. καὶ يرمق .

يارمه T. **γιαρμά,** ὀν.ἀπαρ. τὸ σχίζειν κτλ. βλ. προηγ. § ἐπθ. σχιστός, ὁ εὐκόλως εἰς δύο σχιζόμενος: شقتالى — εἶδος ροδακίνου σχιζομένου εἰς δύο·§ ξύλον σχιστόν, οὐχὶ κοπτὸν [بچمه]· § κύαμος, ἢ δροβος, ἢ κέγχρος, ἢ ἀραβόσιτος, πεπιεσμένα ἐν τῷ μύλῳ καὶ χρησιμεύοντα ὡς τροφὴ τῶν ζώων· βλ. ἐπόμ.

يارمه‌لامق T. **γιαρμα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. σχίζω εἰς δύο,διασχίζω [αἰτ.].

ياره T. **γιαρὰ** [ἐκ τοῦ يارمق] ὀν. πληγή, τραῦμα γινόμενον δι' ὅπλου ἐπὶ τοῦ σώματος,ἢ ἀλλαχοῦ [κυρ. μτφ.]: ى—ال اوكلو ى — دیل ἡ πληγὴ τῆς χειρὸς θεραπεύεται **[ὀνουλούρ]**, ἡ πληγὴ τῆς καρδίας δὲν θεραπεύεται **[ὀνουλμάζ]** πρμ.‖ — آزغين πληγὴ κακοήθης, ἀθεράπευτος· ‖ قابوغى — ἐπιδερμὶς πληγῆς ἐπουλουμένης, κ. πέτσα·‖ اولق — يره γεμίζω πληγὰς καὶ μώλωπας [**πειρέ**]‖ — صارغيسى ἐπίδεσμος πληγῆς·‖ ى — اولان قوجنور ὁ ἔχων πληγὴν ξύνεται [πρμ]· ‖ يه — طوز اكر εἰς τὴν πληγὴν ἅλας ἐπιπάσσει **[ἐκέρ]**, ἤτοι ὑποδαλίζει τὸ πάθος, τὴν ἔριν [πρμ.]·‖طه بالله كراسته‌ده — ى τομὴ τοῦ πελέκεως ἐπὶ ξυλείας· ‖ قاشده — ى مقاص τομὴ ψαλίδος ἐπὶ ὑφάσματος.

ياره‌لاشمق T. **γιαρα-λαϑμάκ,** ρμ. ἀλλ. τραυματίζομαι ἀμοιβαίως, ἤτοι πληγόνει ὁ εἷς τὸν ἄλλον.

ياره‌لامق T. **γιαρα-λαμάκ,** ρμ.μτδ. τραυματίζω, πληγόνω [αἰτ.]: —ال τραυματίζω τὴν χεῖρα.

ياره‌لانمق T. **γιαρα-λανμάκ,** ρμ. μσ. καὶ πθ.τραυματίζομαι,πληγόνομαι.

ياره‌لى T. ἢ يره‌لو **γιαρα-λῆ,** ἐπθ. τραυματίας, τετραυματισμένος, πληγωμένος [κυρ. καὶ μτφ.]: اولان — قلبى οὗ ἡ καρδία εἶναι τετραυματισμένη, τεθλιμμένη.

ياری T. **γιαρὴ** [ἐκ τοῦ يارمق] ὀν. τὸ ἥμισυ: نصف — ى — كيجه τὸ ἥμισυ τῆς νυκτός, μέσαι νύκτες, μεσονύκτιον· ‖ يولده — εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ δρόμου· ‖ ى — خلقك τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ [**χάλκ**]· ‖ ر — τὸ ἥμισυ μέρος, τὸ μέρος ἕνθα πρᾶγμά τι διαιρεῖται εἰς δύο ἴσα μέρη, τὸ ἥμισυ·‖بچوق — **γιαρὴ-πουτσούκ,** ὀλίγον, ἐλάχιστον· βλ. آز·‖ه — — ἐξ ἡμισείας, εἰς δύο ἴσα μέρη·‖زور — رضا — κατὰ τὸ ἥμισυ μὲ τὴν συγκατάθεσιν [**ριζά**], κατὰ τὸ ἥμισυ διὰ τῆς βίας [**ζόρ**], ἢ ἐν μέρει κτλ.

ياری Π. **γιαρ-ί,** ὀν. φιλία· βλ. يارلق.

ياريجى T. **γιαρηδζὴ** [ἐκ τοῦ يارمق] ἐπθ. καὶ ὀν. ὁ σχίζων, σχίστης: اودون — ξυλοσχίστης.

ياريش T. **γιαρὶς** [ἐκ τοῦ يارمق] ρ. ἀφ.·τὸ σχίζειν, σχίσιμον· § ἀγών, συναγωνισμὸς περὶ βραβείου, ἄμιλλα, ἄθλος: ى — آت ἀγὼν τῆς ἱπποδρομίας·‖ ى — قاچ **λεμβοδρομία**· ‖ ى — چكه φλυαρία [ἀγὼν σιαγόνος, **τσενέ**]· ‖ ى — سيديك ἄμιλλα διὰ μάταια πράγματα [ποιὸς θὰ μακροκατουρήσῃ]· ‖ ايچمك — διαγωνίζομαι περὶ βραβείου, ἀμιλλῶμαι ὅπως κερδήσω **τὸ** βραβεῖον· ‖ چيقمق ه — ἐξέρχομαι εἰς ἄμιλλαν, συναγωνισμόν.

ياريشجى T. **γιαρηδ-τσή,** ἐπθ. ὁ ἐξερχόμενος εἰς συναγωνισμόν, ὁ διαγωνιζόμενος.

ياريشديرلمق T. **γιαρηδ-τηρηλμάκ,** ρμ. πθ. ὑποβάλλομαι εἰς ἀγῶνα, εἰς διαγωνισμόν, εἰς ἆθλον, εἰς ἄμιλλαν: آتلر — οἱ ἵπποι ὑποβάλλονται εἰς ἱπποδρομίαν.

ياريشدیرمق T. **γιαρηδ-τηρμάκ,** ρμ. μτδ. ὑποβάλλω εἰς ἀγῶνα, εἰς διαγωνισμόν, εἰς ἄμιλλαν [αἰτ.]: — آتلرى ὑποβάλλω τοὺς ἵππους εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ δρόμου· ‖ — چكه ὑποβάλλω τὴν σιαγόνα [**τσενὲ**] εἰς συναγωνισμόν,ἤτοι προσπαθῶ νὰ εἴπω περισσότερα ἄλλου, φλυαρῶ, ἀνοηταίνω·‖لقردى ياريشديرمجق دكل زمان δὲν εἶναι καιρὸς νὰ ποιήσωμεν ἄμιλλαν λόγων, ἤτοι φλυαρίας.

ياريشمق T. **γιαρηδ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. ἀμιλλῶμαι πρός τινα, ἀνθαμιλλῶμαι.

ياريق T. **γιαρὶκ** [ἐκ τοῦ يارمق] ὀν. ρωγμή, κ. σχισμάδα : حركت ارض سببيله يرير—لر آچيلوب بو—لردن دومان و لاو ظهور ايتمش ἕνεκα τοῦ σεισμοῦ τῆδε κἀκεῖσε **[γὲρ γὲρ]** ἠνοιξαν ρωγμαί, ἐξ ὧν ἐξέρχεται λάβα καὶ καπνός ‖ ى — قاصيق κήλη· § ἐπθ. διερρηγμένος, ἐσχισμένος: —قاصيغى ὁ πάσχων κήλην.

ياريلامق T. **γιαρη-λαμάκ,** ρμ. μτδ. διανύω τὸ ἥμισυ ὁδοῦ κτλ. ἢ φέρω εἰς πέρας τὸ ἥμισυ ἐργασίας [αἰτ.]: يوقوشى — διανύω τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνηφόρου· ‖ — يولى διανύω τὸ ἥμισυ τοῦ δρόμου·‖—ايشى τελειόνω τὸ ἥμισυ τοῦ ἔργου.

ياريم T. **γιαρὴμ** [ἐκ τοῦ يارمق] ἐπθ. ἥμισυς [ἐν χρήσει πάντοτε ἄνευ ἀκεραίου· βλ. بچوق]: اوقه—ἡμίσεια ὀκκᾶ·‖آرشين — ἥμισυς πῆχυς· ‖ ساعت — ἡμίσεια ὥρα· § μτφ. ἀτελής, ἐλλιπής: ايش — ἐλλιπὴς ἐργασία, κ. μισὴ δουλειά· ‖ آدم — ἄνθρωπος ἐλαττωματικός, ἔχων σημαντικήν τινα ἔλλειψιν, ὡς χω.

λός, ἡ πάσχων κήλην κτλ.|| پابوش — ὁ ἄνω κάτω τρέχων, ἄθλιος, κακοήθης, κ. λ. μισοπάπουτσον· βλ.. سورتوك · § [στρατ.] ἥμισυς λόχος, ἄγημα· || βλ. يامه‌لاق .

ياريمجه | Τ. γιαρημ-δζέ, ὀν. ἡμικρανία.

يارين | Τ. γιάρην, ἐπρ. αὔριον: دكل اوبر — كون γιάρην τεγίλ, ὀτὶρ γκιούν, μεθαύριον·|| براقه — ٥ بوكونكى ايشكى τὴν σημερινὴν ἐργασίαν σου μὴ ἄφινε αὔριον [πρμ.]· || سكا — بوكون بكا ايسه ἐὰν σήμερον εἶναι εἰς ἐμέ, αὔριον θὰ ἦ εἰς ἐσὲ [πρμ.] || بو كون بولدم بو كون ييرم — ٥ الله كريم σήμερον εὗρον, σήμερον τρώγω· ὅσον διὰ τὴν αὔριον, ἔχει ὁ Θεὸς [πρμ.]· || دهسى — γιαρηνταση, ἡ ἐπιοῦσα.

يارينكى | Τ. γιαρην-κί, ἐπθ. ὁ τῆς αὔριον, αὐρινός: بوكونكى يمورطه — طاووقدن ايودر τὸ σημερινὸν ᾠὸν εἶναι καλλίτερον τῆς αὐρινῆς ὄρνιθος, ἢ κάλλια ἕνα καὶ στὸ χέρι, παρὰ δέκα καὶ καρτέρι [πρμ.]·|| غزته‌نك — نسخه‌سى τὸ αὐρινὸν φύλλον τῆς ἐφημερίδος.

ياز | Τ. γιάζ, ὀν. θέρος: — ايلك τὸ πρῶτον [ἰλκ] θέρος, ἤτοι ἔαρ || قيش — χειμῶνα καλοκαῖρι, ἤτοι πάντοτε, καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς· || كونى — ἡμέρα θερινή, ἡμέρα μακρά· || صويى — ὕδωρ θερμὸν [τοῦ θέρους]· || چيچكى — ἄνθος τοῦ θέρους·|| بر چيچكله — كلمز μὲ ἓν ἄνθος δὲν ἔρχεται τὸ θέρος·|| ياغمورى كبى كلور كچر — ὡς θερινὴ βροχή, ἔρχεται, παρέρχεται [πρμ.]·||— كوركى σισύρα [γοῦνα] διὰ τὸ θέρος· || βλ. يازلى .

يازدرلمق | Τ. γιαζ-τηρηλ-μάκ, ρμ. διάμ. πθ. γράφεσθαι ὑπό τινος διαταχθέντος ὑπ' ἄλλου· βλ. ἑπόμ.

يازدرمق | Τ. γιαζ-τηρ-μάκ, ρμ. διαμ. βάλλω τινὰ νὰ γράψῃ, γράφω δι' ἄλλου [δοτ. αἰτ.]: مكتوبى احمد افندى‌يه يازديردى τὴν ἐπιστολὴν ἔγραψε διὰ τοῦ 'Αχμὲτ ἐφένδη, ἢ ἔβαλε τὸν 'Αχμὲτ ἐφένδη καὶ ἔγραψε τὴν ἐπιστολήν· || — يوز βάλλω νὰ στολίσωσι τὸ πρόσωπον τῆς νύμφης· βλ. يازى ، يازيجى .

يازش | Τ. ἡ يازيش γιαζής [ἐκ τοῦ يازمق] ρ. ἀφ. τὸ γράφειν, γραφή, σύνταξις.

يازشمق | Τ. γιαζ-ησ-μάκ, ρμ. ἀλλ. ἀλληλογραφῶ [τῇ ايله].

يازلامق | Τ. γιαζ-λαμάκ, ρμ. οὐδ. διέρχομαι τὸ θέρος· κατοικῶ τὸ θέρος ἐν ἐξοχῇ κτλ. παραθερίζω· βλ. تصيف .

يازلق | Τ. γιαζ-λήκ, ἐπθ. θερινὸς [ἔνδυμα, κατοικία κτλ.]: روبا — ἡ لباس ἔνδυμα θερινόν.

يازلمق | Τ. γιαζ-ηλ-μάκ, ρμ. πθ. καὶ οὐδ. γράφομαι, καταγράφομαι εἰς κώδηκα [δοτ.]: مكتوب يازيلور ἐπιστολὴ γράφεται·|| اكا بويله يازلدى αὐτῷ οὕτως ἐγράφη·|| — عسكر γράφομαι στρατιώτης, ἀπογράφομαι·|| آلننه يازلمش ايدى ἦτο γεγραμμένον ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ [ἀλνηνά], ἐπεκέκλωστο αὐτῷ, κ. ἦτο γραφτό του § ρμ. ἀπρ. بويله يازيلور οὕτω γράφουσι.

يازلى | Τ. γιαζ-λή, ἐπρ. ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: يازلى قيشلى διὰ τὸ θέρος καὶ διὰ τὸν χειμῶνα, δι' ὅλου τοῦ ἔτους.

يازمق | Τ. γιαζμάκ, ρμ. μτβ. γράφω, ἐκτίθημι γραπτῶς, σημειῶ, καταγράφω [δοτ. αἰτ.]: — برينه بر مكتوب γράφω τινὶ ἐπιστολήν·|| بوكا دائر بر شى يازمدى περὶ τούτου δὲν ἔγραψέ τι·|| — يوز στολίζω τὸ πρόσωπον νύμφης· βλ. يازى ، يازيجى || — عسكر γράφω στρατιώτην, ἀπογράφω·|| دفتره — καταγράφω εἰς τὸν κώδηκα· μτφ. θέτω τινὰ εἰς τὴν τάξιν τῶν παράφρόνων, θεωρῶ ὡς παράφρονα· § ὁ ἀόριστος καὶ ὁ παρακείμενος τοῦ ρήματος τούτου μετὰ τοῦ γ' προσώπου τῆς εὐκτικῆς ἄλλων ρημάτων σημαίνει ἐν τῇ ἀρχαίᾳ διαλέκτῳ τὸ μικροῦ δεῖν: دوشه يازدم μικροῦ δεῖν ἔπιπτον·|| بايله يازدم μικροῦ δεῖν ἐλειποθύμουν· || بوله بيلميه يازدم μικροῦ δεῖν νὰ μὴ δυνηθῶ νὰ τὸ εὕρω.

يازمه | Τ. γιαζμά, ὀν. ἀπαρ. τὸ γράφειν κτλ. βλ. προηγ. § ἐπθ χειρόγραφος, γραπτός: كتاب — βιβλίον χειρόγραφον·|| ال — سى χειρόγραφον· § εἶδος φακιολίου πεποικιλμένου διὰ τῆς χειρός· βλ. يمنى .

يازمه‌جى | Τ. γιαζμα-δζή, ὀν. ὁ κατασκευαστὴς φακιολίων πεποικιλμένων διὰ τῆς χειρός· βλ. يمنيجى .

يازو | Τ γιαζοῦ, يازولو γιαζουλοῦ, βλ. يازى ، يازيلى .

يازى | Τ. ἡ يازو γιαζί, ὀν. γραφή, καλλιγραφία: ال — سى χειρόγραφον· || — اوطه‌سى γραφεῖον·|| غزته‌يه — يازمق γράφω εἰς ἐφημερίδα ἄρθρον, πραγματείαν, διατριβὴν κτλ. || آلين — سى τύχη [κ. λ. τὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου γεγραμμένον]·|| قره — μέλαινα γραφή, μαύρη τύχη: آلنمك قره — سى ἡ ἐπὶ τοῦ μετώπου μου μέλαινα γραφή, ἡ μαύρη τύχη μου·|| يوز — سى στολισμὸς προσώπου νύμφης, γινόμενος διὰ φύλλων χρυσοῦ καὶ ἀδάμαντος προσκολλωμένων ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῆς·|| يوز — سى كونى ἡ ἡμέρα τοῦ στολισμοῦ τοῦ προσώπου τῆς νύμφης, ἤτοι ἡ πέμπτη·|| طاشى — πλὰξ λιθίνη πρὸς γραφήν, κ. πλάκα, ἐφ' ἧς συνήθως οἱ ἀρχάριοι γράφουσι διὰ πετροκονδύλου· § σημείωσις ἐν λογιστικῷ βιβλίῳ τῆς κυβερνήσεως· τὸ ποσὸν τοῦ φόρου: بر ولايتك — سى τὸ ποσὸν τοῦ φόρου νομαρχίας.

يازيجى | Τ. γιαζη-δζή, ὀν. γραφεύς, ὁ γραμματεὺς ἐμπόρου κτλ. ἀντιγραφεύς: كوشه باشى — سى γραφεὺς καθήμενος ἐν γωνίᾳ κεντρικῆς ὁδοῦ καὶ γράφων ἀναφοράς, ἄλλως عرضحالجى · || تجار — سى ἐμπορογραμματεύς· || يوز — ἡ قادين — γυνὴ καλλωπίζουσα τὸ πρόσωπον νύμφης· || βλ. يازى καὶ مشاطه · § ἄλλοτε γραμματεὺς καὶ λογιστὴς τοῦ ταμίου τῶν Γενιτσάρων, ἡ γραμματεὺς τῆς ὑπὸ τὸν ἀρχιευνοῦχον διευθύνσεως حرمين χαρεμέϊν.

يازيجيلق | Τ. γιαζη-δζηλήκ, ὀν. τὸ ἔργον τοῦ γραφέως, τοῦ γραμματέως.

يازيش | Τ. γιαζής, ταὐτὸ يازش βλ.

يازيق | Τ. γιαζήκ, ὀν. βλάβη, ζημία· § ἐπθ. ὁ εἰς μάτην ἀπολεσθείς· § ἐπφ. κρῖμα! : سكا — κρῖμα εἰς σέ! αἰσχύνθητι! δὲν σοὶ ἁρμόζει!|| اولسون — لر κρῖμα! εἶναι δυσάρεστον! || اولمق — εἰς μάτην ἀπόλλυται.

يازيلى | Τ. ἡ يازولو γιαζη-λή, ἐπθ. γεγραμμένος, ἐπιγεγραμμένος, καταγεγραμμένος, ἀποφασισμένος ὑπὸ τῆς μοίρας, ἐπικεκλωσμένος: تخته‌ده — در εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ τοῦ πίνακος·|| مكتوبك اوستى — ἡ ἐπιστολὴ εἶναι ἐπιγεγραμμένη, ἤτοι φέρει ἐπιγραφήν.

يازيليش | Τ. γιαζηλής [ἐκ τοῦ يازلق] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι γεγραμμένον, ὁ τρόπος καθ' ὃν πρᾶγμά τι εἶναι γεγραμμένον, γραφή, ὀρθογραφία.

يازين | Τ. γιάζην, ἐπρ. τὸ θέρος, ἐν ὥρᾳ θέρους.

ياس | Τ. γιὰς [ἐκ τοῦ ἀρβ. يأس] ὀν. πένθος: قره — μέγα [μέλαν] πένθος·|| — لباسى ἔνδυμα πένθιμον, ἤτοι μέλαν || طوتمق — φέρω πένθος, πενθῶ, πενθηφορῶ· βλ. ياسلى .

يأس | Α. γέ'ς, ὀν. ἀπελπισία: بكا — كلدى μοὶ ἦλθεν, ἡ μὲ κατέλαβεν ἀπελπισία· || كتيرمك — ἀπελπίζω || حاصل اولمق — ἀπελπισία γεννᾶται·|| دوچار اولمق ἡ كلك — ٥ περιΐσταμαι, ἡ πίπτω εἰς ἀπελπισίαν || آلود — γὲ'ς ἀλούτ, ἀπελπιστικός· § συνών. نوميدى νουμιτί.

ياساق | Τ. γιασάκ, βλ. يساق καὶ يساغ.

ياسلى | Τ. γιασ-λή, ἐπθ. ὁ πενθῶν, ὁ φέρων πένθος, πένθιμος.

ياسمين | Τ. γιασεμίν, ὀν. ἰάσμινον: صارى — κίτρινον ἰάσμινον·|| كريد — ى ἰάσμινον τῆς Κρήτης· || عربستان — ى ἰάσμινον τῆς 'Αραβίας·|| يبان — ى ἰάσμινον ἄγριον·|| چوبوق — ῥάβδος, ἡ καπνοσύριγξ ἐξ ἰασμίνου· || ياغى — ἔλαιον ἰασμίνου.

ياش | Τ. γιάς, ὀν. ἡλικία: اللى — ندە ἡλικίας [γιασηντὰ] πεντήκοντα ἐτῶν, πεντηκοντούτης· || التمش — نده ἑξηκοντούτης· || قاچ — نده‌در ποίας ἡλικίας εἶναι;|| كنج — نده ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ· || كوچك — ده ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ·|| اون — نى طولديرمش συνεπλήρωσε τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ [γιασηνὴ]· || — باصمق ἡ ἡλικία πατεῖ, ἤτοι γηράσκω·|| يكرمى — نه باصدى ἐπάτησεν, ἤτοι εἰσῆλθεν εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ·|| — نى باشنى المش ἐγένετο καθεστηκυίας ἡλικίας· || عقل — ده دكل باشده‌در ἡ φρόνησις δὲν εἶναι ἐν τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ κεφαλῇ [πρμ.]·|| يتمش — ايش بيتمش ἡ ἡλικία ἑβδομήκοντα [ὅταν γίνῃ], ἡ δουλειὰ ἐτελείωσεν, ἤτοι τετέλεσται [πρμ.].

ياش | Τ. γιάς, ὀν. δάκρυ: كوز — ى δάκρυ τοῦ ὀφθαλμοῦ·|| كوز — ى دوكمك χύνω δάκρυα.

ياش | Τ. γιάς, ἐπθ. ὑγρός, νωπός, χλωρός, πρόσφατος· ἀντίθ. قورو: آغاج — δένδρον νωπόν·|| اودون — ξύλον νωπόν·|| اوت — νωπὸν χόρτον·|| يمش — ὀπώρα νωπή·|| درى — δέρμα νωπόν·|| ير — γῆ ὑγρά·|| بز — ὀθόνη ὑγρά, βεβρεγμένη· || قورونك يانندە — ده يانار κοντὰ στὸ ξερὸ καίεται καὶ τὸ χλωρό [πρμ.].

ياش | γιάς, ὀν. κ. 'Ιάσιον [πόλις τῆς Βλαχίας].

ياشا | Τ. γιασὰ [προστ. τοῦ ياشامق] ἐπφ. ζῆθι!: — پادشاهم بيك βασιλεῦ μου ζῆθι ἐπὶ

μήκιστον [χίλια ἔτη]! || — چوق ζῆθι πολύ! || βλ. یاشامق καὶ یشا.

یاشاتمق } Τ. γḭαśα-τ-ṃάκ, ρμ.μτδ. κάμνω, ἢ ἀφίνω τινὰ νὰ ζήσῃ, παρέχω τινὶ τὰ μέσα τοῦ νὰ ζήσῃ, συντηρῶ, διατηρῶ [αἰτ.]·|| یاشاتمامق δὲν ἀφίνω τινὰ νὰ ζήσῃ, ἐνοχλῶ, βασανίζω, τυραννῶ, καταστρέφω.

یاشارمق } Τ. γḭαś-αρṃάκ, ρμ. οὐδ. ὑγραίνομαι, καθίσταμαι ὑγρός, δακρύω, πληροῦμαι δακρύων : کوزلری یاشاردی οἱ ὀφθαλμοί του ἐδάκρυσαν·||βλ. یشرمك.

یاشامق } Τ. γḭαśα-ṃάκ, ρμ.οὐδ. ζῶ, διέρχομαι τὸν βίον, ὑφίσταμαι: متروك بر حالده یاشایور ζῇ ἐγκαταλελειμμένος [μετρούκ πὶρ χαλτέ]·||— بر بریمزله کوزل بر لکده συζῶ·|| — ایچون یکدیکرمزك اخلاقنی افکارینی کوزل طانیملی‌یز ὅπως συζήσωμεν καλῶς, δέον νὰ γνωρίσωμεν τὰ ἤθη, τὰς ἕξεις, καὶ τὰ φρονήματα ἀλλήλων·|| چالشمق ایستمیان آدم یاشامغه لایق دکلدر ὁ ἄνθρωπος ὅστις δὲν θέλει νὰ ἐργασθῇ δὲν εἶναι ἄξιος νὰ ζῇ·||یاشاسون ζήτω!|| βλ. یاشا καὶ یاشاتمق.

یاشانلمق } Τ. γḭαśα-νηλ-ṃάκ, ρμ.οὐδ. βλ. یاشانمق.

یاشانمق } Τ. γḭαśα-ν-ṃάκ, ἢ یاشانلمق γḭαśα-νηλṃάκ, ρμ. μσ. χρησιμεῦον ὡς ἀπρόσωπον: بویله یاشانیرمی ἢ بویله یاشانیلیرمی δύναταί τις νὰ ζήσῃ τοιουτοτρόπως;

یاشایش } Τ. γḭαśα-γὶς [ἐκ τοῦ یاشامق] ρ. ἀφ. τὸ ζῆν, βίος, τρόπος τοῦ ζῆν.

یاشداش } Τ. γḭαś-τάς, ἐπθ. ὁμῆλιξ· βλ. καὶ یاشیت.

یاشلانمق } Τ. γḭαś-λανṃάκ, ρμ. οὐδ. γηράσκω.

یاشلق } Τ. γḭαś-λήκ, δν. ὑγρασία· νωπότης, τὰ ὑγρὰ τοῦ σώματος· ἐποχὴ τῶν βροχῶν, βροχή.

یاشلی } Τ. γḭαś-λή, ἢ یاشلو ἐπθ. ὁ ἔχων ἡλικίαν, προβεβηκώς, ἡλικιωμένος : بندن — πρεσβύτερος ἐμοῦ·|| یاشلو — ὁ καθεστηκυίας ἡλικίας.

یاشلیلق } Τ. γḭαśλη-λήκ, δν. τὸ γῆρας, γηρατεῖα.

یاشمق } Τ. ἢ یاشماق γḭαśṃάκ [ἐν τῇ ἀρχ. Τουρκικῇ یاشمق ، یاشرمق = καλύπτομαι] δν. πέπλος λευκός, δι' οὗ καλύπτουσι τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπον αἱ γυναῖκες τῶν Μουσουλμάνων ὅταν ἐξέρχωνται τῆς οἰκίας, καλύπτρα, κρήδεμνον, κ. γḭασμάκι : طوتمق — ἢ اورتمك καλύπτομαι τὸ πρόσωπον διὰ πέπλου·|| باغلامق — δένω τὸ γḭασμάκι, καλύπτομαι· ||— آچیق πέπλος ἀνοικτός·|| — قپالو πέπλος κλειστός·|| صیریق — ی γυνή, ἧς ὁ πέπλος ἀραιός, ἤτοι ἄσεμνος, κ. ἀνοικτή, ὑπόπτου διαγωγῆς· § παραπέτασμα : اوجاق — ی παραπέτασμα τῆς ἑστίας·||βλ. پچه.

یاشمقسز } Τ. γḭαśṃακ-σήζ, ἐπθ. ἄπεπλος, ἀσκεπής, ἀνοικτὴ [γυνή].

یاشمقلامق } Τ. ἢ یاشماقلامق γḭαśṃακ-λαṃάκ, ρμ. μτδ. καλύπτω διὰ πέπλου τὸ πρόσωπον γυναικός· δίδω μορφὴν [αἰτ.].

یاشمقلانمق } Τ. ἢ یاشماقلانمق γḭαśṃακ-λανṃάκ, ρμ. μσ. καλύπτομαι τὸ πρόσωπον διὰ πέπλου [ἐπὶ Μουσουλμανίδων].

یاشمقلی } Τ. ἢ یاشماقلی γḭαśṃακ-λή, ἐπθ. γυνὴ φέρουσα πέπλον εἰς τὸ πρόσωπον [ἐπὶ Μουσουλμανίδων]·||کوکرجین — περιστερὰ καλυπτροφόρος.

یاشیت } Τ. γḭαśήτ, ἐπθ. ὁμῆλιξ· συνηθέστ. یاشداش.

یاصدامق } Τ. γḭασταṃὰκ [βλ. یاصی] ρμ.μτδ. στηρίζω· βλ. یاصدیق καὶ ἑπόμ.

یاصدانغاج } Τ. γḭαστανγὰδζ [ἐκ τοῦ ἑπομ.] δν. προσκεφάλαιον, κ. μαξιλάρα, ἢ ἄλλο τοιοῦτον, ἐφ' οὗ δύναταί τις νὰ στηριχθῇ.

یاصدانمق } Τ. γḭαστα-ν-ṃάκ, ρμ.μσ. στηρίζομαι.

یاصدیق } Τ. γιαστήκ, δν. προσκεφάλαιον, κ. μαξιλάρα: اوت — μαξιλάρα ἐκ χόρτου, κ. χορταρένḭα· || یوز — ی προσκεφάλαιον διὰ τὸ πρόσωπον· || باش — ی προσκεφάλαιον διὰ τὴν κεφαλήν·|| کوشه — ی προσκεφάλαιον τῆς γωνίας, μαξιλάρι τοῦ μιντεριοῦ· || بییق — ی μέρος τοῦ γενείου περὶ τὰς δύο ἄκρας τοῦ μύστακος, ἀφιέμενον ἐπίτηδες ὅπως φαίνωνται οἱ μύστακες μεγαλείτεροι καὶ ἐπιμηκέστεροι· || فدان — ی σωρὸς χώματος προπαρασκευαζομένου καὶ λιπαζομένου ἐπίτηδες, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οἱ κηπουροὶ φυτεύουσι σπόρους ἀνθέων καὶ λαχανικῶν ὅπως βλαστήσωσι καὶ εἶτα ἐκεῖθεν μεταφυτεύσωσι τὰ νεόφυτα·|| — طوپراغی χῶμα λιπασμένον, κοπρισμένον.

یاصدیم } Τ. γḭαστήṃ, ἐπθ. σιμός, κ. πατσομύτης [σπν.]· βλ. یات برون.

یاصمق } Τ. γḭασṃὰκ [βλ. یاصی] ρμ. μτδ. ἐξομαλίζω [αἰτ.]:— یابی ρίπτω τὸ τεταμένον βέλος καὶ διευθετῶ τὸ τόξον.

یاصمیق } Τ. γḭασṃὴκ [λ. ἀρχ.] δν. φακῆ· βλ. مرجك.

یاصی } Τ. γḭασὴ [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ یاتسی βλ.] ἐπθ. ἐπίπεδος· § πλατύς, κ. φαρδύς : — یام φαρδὺς πλατύς·|| بالق — ἰχθὺς πλατύς, ὡς ἡ ψῆσσα, ὁ σύαξ, ἡ γλῶσσα· βλ. قطایف.

یاصیلاشمق } Τ. γḭαση-λαśṃάκ, ταὐτὸ یاصیلانمق.

یاصیلانمق } Τ. γḭαση-λανṃάκ, κ. یاصلانمق γḭασλανṃάκ,, ρμ. οὐδ. καθίσταμαι ἐπίπεδος, ἢ πλατύς, φαρδύς, ἐπιπεδοῦμαι, πλατύνομαι, εὐρύνομαι, ἐξαπλοῦμαι [δοτ.]: یانده‌کنه یاصیلانمش ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ παρ' αὐτῷ εὑρισκομένου [ἐνοχλεῖ]·|| ساحلك هر ایکی طرفنه یاصیلانان تجار تکنه‌لری τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα τὰ ἐξηπλωμένα ἑκατέρωθεν τῆς παραλίας.

یاصیلتمق } Τ. γḭαση-λτṃάκ, ρμ. μτδ. καθιστῶ ἐπίπεδον, πλατύ, ἐπιπεδῶ, πλατύνω [αἰτ.].

یاصیلق } Τ. γḭασηλήκ, δν. τὸ εἶναί τι ἐπίπεδον· πλάτος.

یاصیلمق } Τ. γḭαση-λṃάκ, ρμ. οὐδ. καθίσταμαι ἐπίπεδος, ἐπιπεδοῦμαι· πλατύνομαι.

یاط } Αγ. γḭὰτ [yacht] δν. δρόμων, κόττορον μὲ δύο ἱστούς, θαλαμηγός.

یاغ } Τ. γḭάγ, δν. ἔλαιον : زیتون — ی ἐλαιόλαδον·|| بادم — ی ἀμυγδαλόλαδον·|| بالق — ی ἔλαιον μυραίνης·|| بالغی — εἶδος γουλḭανοῦ [βλ. ایاین]·|| بذر — ی λινέλαιον [πεζίρ]·|| جویز — ی καρυέλαιον·|| خشخاش — ی ἔλαιον μήκωνος, παππαρούνας·|| سداب — ی ἔλαιον ρύτης, πηγάνου, πηγανέλαιον [σετάπ]·|| سوسام — ی σησαμέλαιον [βλ. شیرلاغان]·|| طورب — ی ραφανιδέλαιον·|| فستق — ی πιστακέλαιον·|| فندق — ی λεπτοκαρυέλαιον·|| کتان — ی λινέλαιον·|| کرمید — ی κεραμέλαιον·|| هند — ی ρητινόλαδον, κικέλαιον· || طارچین — ی κινναμωμέλαιον· || کل — ی ροδέλαιον [γκḭὄλ]· || یاسمین — ی ἔλαιον ἰασμίνου, ἰασμινέλαιον· || قاقوله — ی καρδαμωμέλαιον· || مسك — ی μοσχέλαιον·|| قاریغه — ی χλωροφόρμιον [βλ. نمل]·|| طاش — ی πετρέλαιον [غاز]· § βούτυρον, λίπος, πιμελή, λίγδα, πάχος : — صاغ ἢ صاری ἢ ساده βούτυρον·|| چرویش — ی εἶδος βουτύρου ἀναμεμιγμένου μετὰ λίπους, κ. τσερβίσι· || تزه — ی νωπὸν βούτυρον·|| قویروق — ی βούτυρον κατασκευαζόμενον ἐκ τοῦ λίπους τῆς οὐρᾶς· || کچی — ی λίπος τῆς αἰγός· || ایچ — ی ἢ طوك — ی ἄλειμμα [πάχος ἐντοσθίων]· || موم — ی ἄλειμμα κηροῦ·|| طوموز — ی λίπος χοίρου, γουρουνοάλειμμα, κ λαρδί·|| انسان — ی ἀκαθαρσία τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ρύπος, κ. λέρα·|| بال — βούτυρον, μτφ. μέλι, ἐξαίρετον, ὡραῖον: یله باليله — γḭαγήϊλε παλίϊλε, μὲ τὸ βούτυρόν του, μὲ τὸ μέλι του [ἐκθέτω, ἢ διηγοῦμαι, ἢ παριστάνω τι νόστιμα, ὡραῖα, δηλ. κοσμῶν, ἐκθειάζων, ἐπαινῶν· βλ. باللاندیرمق ، باللانمق]|| یورك — ی اریعك τὸ λίπος τῆς καρδίας λυόνει, ἤτοι ἀναμένω μετ' ἀνυπομονησίας πρᾶγμα ἐπιθυμητόν· || اریعك — ی τὸ λίπος λυόνει, ἀναλύεται, μτφ. θυμός·|| باغلامق — πιάνω λίπος, παχύνομαι· || اکمکنه — سورمك ἀλείφω εἰς τὸν ἄρτον του [ἐκμεγινὲ] βούτυρον, ἤτοι διευκολύνω τὴν ἐπιτυχίαν τινός, ἐξυπηρετῶ τὰ σχέδιά του·|| کندی — یله قاورلق μὲ τὴν λίγδα του τσηγαρίζεται, ἤτοι ἐξοικονομεῖ τὰς ἀνάγκας του χωρὶς νὰ καταφύγῃ εἰς ἄλλον, χωρὶς νὰ ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν ἑτέρου·|| آجی — اولنجه پلاو آجی اولور ὅταν τὸ βούτυρον ᾖ πικρόν, τὸ πιλάφι γίνεται πικρὸν [πρμ.]· || کوره —سنه طاوه‌سی قویوسنه کوره قوغه‌سی κατὰ τὸ ἔλαιον [γḭαγηνὰ γκḭορὲ] καὶ τὸ τηγάνιον, κατὰ τὸ φρέαρ καὶ ὁ κάδος [πρμ.].

یاغجی } Τ. γḭαγ-δζή, δν. ὁ κατασκευαστής, ἢ πωλητής, ἢ ἔμπορος ἐλαίου, βουτύρου, ἢ λίπους, ἐλαιουργός, ἐλαιοπώλης, βουτυροπώλης, βουτυροκόμος : زیتون — ἐλαιοπώλης κτλ. || — مسك ὁ πωλῶν ἔλαιον μόσχου.

یاغجیلق } Τ. γḭαγδζη-λήκ, δν. τὸ ἔργον ἢ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ یاغجی βλ.

یاغخانه } Τ. γḭαχ-χανέ, δν. ἐργοστάσιον ἐλαίου, ἢ βουτύρου, ἐλαιοτριβεῖον, βουτυροκομεῖον.

یاغدیرمق } Τ. γḭαγ-τηρ-ṃάκ, ρμ.μτδ. κάμνω νὰ βρέχῃ, ρίπτω ἐν εἴδει βροχῆς, ρίπτω βροχηδόν, διαχέω, διασκορπίζω [αἰτ.]: آتش — ρίπτω βροχηδὸν πῦρ ἐξ οὐ-

SISMANOGLIO MEGARO

ρανοῦ, ἢ πυροβολῶ βροχηδόν·‖— قورشون رپتو βροχηδὸν σφαῖρας διὰ πυροβόλου· ‖ كوله — ριπτω βροχηδὸν σφαίρας τηλεβόλων [γκ̆ο-λέ]·‖— پاره ياره σκορπίζω χρήματα·‖— خبرلر دیادیو βροχηδὸν εἰδήσεις.

ياغر } T. **γιαγήρ,** ياغز **γιαγήζ,** βλ. ياغير ياغز .

ياغسز } T. **γιαγ-σήζ,** ἐπθ. ἀπίμελος, ἄπαχος, ὁ μὴ περιέχων ἔλαιον, ἢ βούτυρον, νηστήσιμος· βλ. ياغلى .

ياغش } T. **γιαγής,** ياغشلى , βλ. ياغيش، ياغيشلى.

ياغلاتمق } T. **γιαγ-λατμάκ,** ρμ. μτδ. βάλλω νὰ ἐπαλείψωσιν ἔλαιον, ἢ βούτυρον, ἢ νὰ βάλλωσιν εἰς φαγητὸν ἔλαιον, βούτυρον, λίπος, λιπαίνω διά τινος, ρυπαίνω, κ. λιγδόνω, λερόνω ἔνδυμα κτλ. ἢ δωροδοκῶ διὰ μέσου τινός [δοτ. αἰτ.] βλ. ياغلامق.

ياغلامق } T. **γιαγ-λαμάκ,** ρμ.μτδ. ἐπαλείφω ἔλαιον, λίπος, βούτυρον· θέτω εἰς φαγητὰ ἔλαιον, λίπος, ἢ βούτυρον, λιπαίνω· ρυπαίνω, κ. λερόνω, λιγδόνω τὸ ἔνδυμα δι'ἐλαίου, ἐλαιῶ, κ. λαδόνω, μτφ. δωροδοκῶ [αἰτ.]· ‖ ياغلاميوب ياغلامق διηγοῦμαί τι νόστιμα, ἤτοι κοσμῶν, ἐκθειάζων, ἐπαινῶν.

ياغلانديرمق } T. **γιαγ-λανδιρμάκ,** ρμ. μτδ.ἀλείφω,ἢ βάλλω ἔλαιον, λίπος, ρυπαίνω, λιγδόνω, λερόνω ἔνδυμα· διηγοῦμαι, ἢ ἐκθέτω τι νόστιμα, ἤτοι κοσμῶν, ἐκθειάζων, ἐπαινῶν· βλ. ياغلاديرمق .

ياغلانمق } T. **γιαγ-λανμάκ,** ρμ.μσ. ἀλείφομαι ἔλαιον,λίπος[φαγητὸν κτλ.]· ρυπαίνομαι,λιγδόνομαι,λερόνομαι[ἔνδυμα κτλ.]· δωροδοκοῦμαι : ياغلانمش فاميلى ἡ φανέλλα του ἐρρυπάνθη, κ. λιγδώθηκε, ἐλέρωσε.

ياغلق } T. **γιαγ-λήκ,** ὀν. μανδήλιον, ἢ γεμενί· βλ. يئ καὶ چوره .

ياغلقجى } T. **γιαγληκ-τσή,** ὀν. ὁ πωλητὴς μανδηλίων, γεμενίων· βλ. προηγ.

ياغلى } T. ἢ ياغلو **γιαγ-λή,** ἐπθ.πιμελής,παχύς· ὁ περιέχων ἔλαιον, λίπος, βούτυρον, ὁ μὴ νηστήσιμος, κρεατερινός· μτφ. εὐτραφής, πλούσιος, ὁ πληρόνων καλῶς· ρυπαρός, κ. λιγδωμένος, λερωμένος : سميت — σιμίτιον ἐζυμωμένον μετὰ βουτύρου· ‖ چورك — ἀρτολάγανον, κ. τσουρέκι ἐζυμωμένον μετὰ βουτύρου ‖اقلمه — φαγητὸν κρεατερινόν, μὴ νηστήσιμον·‖اوست ياش — περιβολή, ἢ ἐνδυμασία ρυπαρά, κ. λιγδωμένη·‖مشترى—πελάτης πληρόνων ἀδρῶς [λέγεται καὶ εἰρωνικῶς].

ياغلاوى } T. **γιαγ-λαβῆ,** ὀν. μέγα τηγάνιον τοῦ ἐλαίου, βουτύρου.

ياغمق } T. **γιαγμάκ** [ἀντιθ. آچمق] ρμ.οὐδ. βρέχει, καταπίπτει : — ياغمور βρέχει, καταπίπτει βροχή· ‖ — قار χιονίζει, χιὼν καταπίπτει·‖— طولو چالاجه پيپتى· ‖ — قيراغى πίπτει λευκόπαγος, κ. πάχνη·‖— چيك πίπτει δρόσος [τῆς νυκτός]·‖ —توز πίπτει βροχηδὸν κόνις· § μτφ. ἐμφανίζεται, παρουσιάζεται ἐν ἀφθονίᾳ: —اوراق ἔγγραφα ὑποθέσεων [ἐβράκ] ἐμφανίζονται ἀθρόα, βροχηδόν· ‖ ياغمور مكاتيب كبى τὰ γράμματα ἔρχονται βροχηδόν·‖— بلا παρουσιάζονται βροχηδὸν δυστυχήματα, ἐνοχλήσεις, περισπασμοί, ἐμπόδια [πελὰ]·‖βλ.شار، رحمت ، شرلامق .

ياغمور } T. **γιαγμούρ** [βλ. ياغمق] ὀν.βροχή: ياغمق — ἢ چكمك اينمك نزول — πίπτει βροχή, βρέχει·‖— سرت رغدالى يغمور βροχὴ ραγδαία ‖— چيسيمك يخچاليزه·‖— شدتلى شدتلى صفودلى يغمور βροχὴ ἰσχυρά ‖ — ايرى دانه‌لرى دوشمكه باشلادى ἤρχισαν νὰ πίπτωσι χονδραὶ σταγόνες βροχῆς· ‖ — ايرى طمله‌لى يغمور βροχὴ ἧς αἱ ρανίδες χονδραί, χονδρά·‖— فورطنه‌سى—καταιγὶς βροχῆς·‖— كيتلى چوق يغمور βροχὴ πολλή, ἢ μεγάλη βροχή·‖— مستوفى اپارخيه [μουσπεθῆι] βροχή· ‖ سوركلى سجم كى βροχὴ διαρκὴς [σουρεκλί]·‖— چكيجى يغمور βροχὴ παροδική, περαστική ‖ كچ — τρώγω βροχήν, βρέχομαι·‖طاملامق—βρέχει ὀλίγον· ‖ كورمك — βλέπω βροχήν, βρέχομαι : — فرانسه‌لك جزئى كورمش يرلرده εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλλίας ἅτινα εἶδον ὀλίγην βροχήν,εἰς τὰ ὁποῖα ἔβρεξεν ὀλίγον· ‖— بارداقدن بوشانورجه‌سنه يغمور βροχὴ κρουνηδὸν[ὡς νὰ χύνεται μὲ τὰ κουμάρια]· ‖ — نافع يغمور βροχὴ ὠφέλιμος· ‖ اصلانمش دن پروامى اولماز ὁ βεβρεγμένος δὲν φοβεῖται [περβασὴ ὁλμὰζ] τὴν βροχὴν [πρμ.]· ‖ — دن قاچاركن طولويه طوتلدى φεύγων τὴν βροχήν, κατελήφθη ὑπὸ τῆς χαλάζης, ἀποφεύγων τὴν Σκύλλαν ἔπεσεν εἰς τὴν Χάρυβδιν, ἤτοι εἰς τὸ χειρότερον [πρμ.] ‖βλ.الداغق، چيسندى ، توزندى ، رحمت ، صاغناق.

ياغمورجه } T. **γιαγμουρ-δζά,** ὀν. νεογνὸν ἀλκῆς, ἀγρίων ζώων, ἢ λαγωοῦ.

ياغمورلامق } T.**γιαγμουρ-λαμάκ,**ρμ.οὐδ. εἶμαι βροχερός : هوا ياغمورليور ايدى ὁ καιρὸς ἀπὸ χθὲς ἦτο βροχερός.

ياغمورلق } T.**γιαγμουρ-λούκ,**ὀν.ἐπανωφόριον τῆς βροχῆς, ἤτοι ἀλεξίβροχον, καπότο· βλ. καὶ يارلى .

ياغمورلى } T. **γιαγμουρ-λού,**ἐπθ.βροχερός: در — هوا ὁ καιρὸς εἶναι βροχερός· βλ. ياغيشلى .

ياغير } T. **γιαγήρ,** ὀν. ράχις ἵππου· πληγὴ ἐπὶ τῆς ράχεως τοῦ ἵππου γινομένη ἐκ τοῦ ἐφιππίου· βλ. قاشاغى .

ياغيز } T. **γιαγήζ,** ἐπθ. ὁ ἔχων μέλαν χρῶμα στιλπνόν: —آدم قره μέλας στιλπνός· βλ. ادهم · آدم — قره ميلاغزهرس ἄνθρωπος· ‖ طورى — **γιαγὴζ τορού,** πυρρόθριξ, ὑπομέλας, καστανόχρους [ἵππος].

ياغيش } T. ἢ ياغش **γιαγὴς** [ἐκ τοῦ ياغمق] ρ. ἀφ. τὸ βρέχειν, βροχή, βρέξιμον.

ياغيشلى } T. **γιαγησ-λή,** ἐπθ. βροχερός: هوا قپالیدر —ὁ καιρὸς εἶναι βροχερὸς καὶ νεφελώδης· βλ. ياغمورلى .

ياغيمجور } T. **γιαγ-μιδζούρ,** ὀν. εἶδος φαγητοῦ τῶν ἐργατῶν ἐξ ἄρτου, πετμεζίου [پکمز], ταϊνίου [طحين] καὶ ἐλαίου.

ياغيمسى } T. **γιαγ-μισή,** ἐπθ. ἐλαιώδης, λιπώδης, βουτυρώδης, ὁ ἔχων τὴν ὄψιν καὶ τὴν ὀσμὴν ἐλαίου, ἢ λίπους, ἢ βουτύρου.

يافته } Η. **γιαφτὲ** [ἐκ τοῦ يافمق] μτχ. πθ. ὁ εὑρεθείς· ὁ εὑρών, ἀξιωθείς: — شرف **ἐρὲφ-γιαφτέ,**ὁ εὑρών, ἢ ἀξιωθεὶς τιμῆς·‖شهرت — **ὀχρὲτ-γιαφτέ,** ὁ εὑρὼν φήμην, φημισθείς· ‖—رغبت **ραγπὲτ-γιαφτέ,** ὁ εὑρὼν ζήτησιν,ζητηθείς [ἐμπόρευμα, κτλ.]·‖ —ظهور **ζουχοὺρ-γιαφτέ,** ὁ συμβάς· ‖ بو حال هر زمان هر يرده — اولمكله وقوع τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀνέκαθεν πάντοτε καὶ πανταχοῦ συμβαίνει [βουκοῦ'-γιαφτέ]·‖βλ. ἐπόμ.

يافته } T. **γιαφτὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ἐπιγραφή, ἢ ἐπισημείωμα ἐπὶ χάρτου, προσκολλώμενον εἰς δέματα ἐμπορικά, ἢ σάκκους, ἢ φακέλλους, ἢ εἰς φιάλας, καὶ διαλαμβάνον τὸ εἶδος καὶ τὴν ποιότητα τοῦ ἐμπορεύματος, τὸ ὄνομα καὶ τὸν τόπον τοῦ ἐργοστασίου, τὴν τιμὴν κτλ. § πινακὶς ἀναρτωμένη ἐπὶ τοῦ στήθους ἀπαγχονισθέντος, ἢ καταδίκου ἐκτεθειμένου, περιέχουσα τοὺς λόγους τῆς ἀπαγχονίσεως,ἢ τῆς ἐκθέσεως·§προκήρυξις διὰ τοιχοκολλήσεως: ياپشديرمق — προσκολλῶ ἐπιγραφὴν κτλ. , ἢ τοιχοκολλῶ προκήρυξιν.

يافته‌لى } T.**γιαφτα-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἐπιγραφήν, ἐπισημείωμα κτλ. βλ. προηγ.: بر چوق بيوك كوچوك شيشه‌لر—πολλαὶ μικραὶ καὶ μεγάλαι φιάλαι ἔχουσαι ἐπισημείωμα.

يافث } A. **γιάφες,** ὀν. κ. Ἰάφεθ, υἱὸς τοῦ Νῶε· βλ. حام ، سام.

يافوخ } A.**γιαφούχ,** ὀν. καυτήριον, κ.φουντανέλλα· § πλθ. يوافيخ **γεβαφίχ**· βλ. كه̈ καὶ ياق .

يافه } **γιάφα,** ὀν. κ. Ἰόππη.

ياق } T. **γιὰκ** [λ. ἀρχ.] ὀν. πλησίον, ἐγγύς· βλ. ياقين ، ياقلاشمق، ياوق .

ياقارمق } T. **γιακαρμὰκ** [ἐκ τοῦ ياقمق] ρμ. οὐδ. ἐκλιπαρῶ, καθικετεύω· ἐν χρήσει μετὰ τοῦ συνων. يالوارمق ἤτοι يالواروب يالوارمق δέομαι καὶ ἐκλιπαρῶ.

ياقاموز } T. ἢ ياموز يقاموز **γιακαμὸζ** [κατὰ τὸ لهجه καὶ τὸ قاموس فرانسوى ἢ λ. ἑλλ.] ὀν. ὁ φωσφορισμὸς ὁ φαινόμενος τὴν νύκτα ἐν τῷ κυματισμῷ τῆς θαλάσσης.

ياقديرلمق } T. **γιακ-τηρπλ-μάκ,** ρμ. διαμ. πθ. καίομαι ὑπό τινος : مصابك البسه‌سى بلديه‌جه ياقديرلمش τὰ ἐνδύματα τοῦ προσβληθέντος ὑπὸ τῆς νόσου **[μουσπὶν]** ἐκάησαν ὑπὸ τῆς δημαρχίας **[πελεπιγέδζε].**

ياقديرمق } T. **γιακ-τηρ-μάκ,** ρμ. διαμ. βάλλω, ἢ ἀφίνω τινὰ νὰ καύσῃ, ἢ ν' ἀνάψῃ πῦρ, λυχνίαν [δοτ. αἰτ.] : لامپه‌يى خدمتكاره— βάλλω τὸν ὑπηρέτην ν' ἀνάψῃ τὴν λυχνίαν, ἀνάπτω διὰ τοῦ ὑπηρέτου κτλ.

ياقشديرلمق } T. **γιακ-πὸτηρ-πλμάκ,** ρμ. πθ. βλ. ἐπόμ.

ياقشديرمق } T.**γιακ-πὸτηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. προσαρμόζω, κάμνω νὰ συνάδῃ, νὰ ταιριάζῃ, νὰ πάγῃ καλὰ ἔνδυμα κτλ., συμβιβάζω, θεωρῶ πρέπον, κατάλληλον, διορθόνω [δοτ. αἰτ.]: معاملكى سكا ياقشديرمم δὲν θεωρῶ ἁρμόζον, ἢ κατάλληλον διὰ σὲ τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα **[μου'αλλιμλιγί]**·‖ زنكينلكى

کندیسنه یاقشدیرمش εὗρεν ἁρμόζουσαν δι' ἑαυτὸν τὴν πλουσιότητα· || استمداد ایتمکی عظمتنه یاقشدیره‌میور ایدی δὲν ἠδύνατο νὰ συμβιβάσῃ μετὰ τῆς ὑπερηφανείας του [ἀζαμετινὲ] τὴν αἴτησιν βοηθείας [ἰστιμ҆δάδ]· || بونی سکا یاقشدیرمم δὲν θεωρῶ τοῦτο ἁρμόζον διὰ σέ, ἢ θεωρῶ τοῦτο ἀνάξιόν σου· || —وجدانمه συμβιβάζω τι μετὰ τῆς συνειδήσεώς μου· || یکیتلکه هیچ یاقشدیریله‌میه‌جق اولان بو حال ἡ κατάστασις αὕτη ἥτις ποσῶς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συμβιβασθῇ [γ̱ιακηστηρηλάμαγ̱ιαδζακ] μετὰ τῆς ἀνδρείας, ἢ ἥτις δὲν δύναται ποσῶς νὰ θεωρηθῇ ἁρμόζουσα τῇ ἀνδρείᾳ· || — یالانی ταιριάζω τὰ ψεύματα, τὰ διορθόνω, λέγω ψεύδη προσφυῶς· || βλ. ἑπόμ.

یاقشمق } Τ. γ̱ακ-ησ-μὰκ [βλ. یخشی] ρμ. οὐδ. προσαρμόζομαι, κ. ταιριάζω, ἢ πάγω καλὰ [ἔνδυμα] κτλ. μτφ. συνᾴδει, ἁρμόζει, προσήκει [δοτ.]: البسه اکا یاقشدی τὰ ἐνδύματα προσηρμόσθησαν, τῷ ἐπῆγαν καλά· || سزه لایق اولان بودر فنالق ایتمك شانکزه یاقشمز ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἁρμόζει εἰς ὑμᾶς εἶναι τοῦτο· δὲν ἁρμόζει εἰς τὴν ὑπόληψίν σας [σανηνηζὰ] νὰ κάμητε κακόν· || اهالی‌یه مماشات ایچون یمیننده حانث اولمق بر اهل عرض آدمه کوره یاقشمز εἰς ἄνθρωπον τίμιον δὲν ἁρμόζει νὰ ἐπιορκήσῃ [γεμινιν҆δὲ χανὶς ὀλμὰκ] διὰ νὰ κολακεύσῃ [μουμασάτ] τὸν λαόν· || συνών. یاراشمق· || βλ. προηγ. ἑπόμ.

یاقشیق } Τ. γ̱ακησὴκ [ἐκ τοῦ یاقشمق] δν. ἡ κατάστασις τοῦ προσαρμοζομένου, τοῦ ἁρμόζοντος, τοῦ καταλλήλου, τοῦ προσήκοντος, τοῦ εὐαρμόστου, τοῦ ταιριασμένου, εὐαρμοστία, ἁρμονία, καλλονή, χάρις, κομψότης. || Ρμ. الق— προσαρμόζομαι, ταιριάζω, ἁρμόζω, πάγω καλά [ἔνδυμα, κόσμημα], συνᾴδω : اثواب الوب المدیغنی تجربه ایچون — πρὸς δοκιμὴν ἐὰν τὰ ἐνδύματα προσαρμόζονται, ἢ οὔ· || انك کبی بر دلیقانلینك تیاتروجی قزلری سومك هیچ — الور احوالدن دکلدر τὸ ν' ἀγαπᾷ εἷς νέος, ὡς ἐκεῖνος, τὰς ἠθοποιοὺς δὲν εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων ἅτινα ἁρμόζουσι· || قزك آرقه‌سندن آیریله‌رق تعقیب ایتمسی — المز δὲν ἁρμόζει νὰ παρακολουθῇ κατὰ πόδας τὴν κόρην χωρὶς ν' ἀποχωρισθῇ· || ...حکومتی ایچون بویله بر مسلك — اله‌جقدر ... διὰ τὴν κυβέρνησιν τοιαύτη τις πορεία θὰ ἁρμόζῃ· || فاملیاسنی هوتل صالونه کوتورمسی پکده — المیور || δὲν ἁρμόζει πολὺ νὰ φέρῃ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ ξενοδοχείου· || کلمه‌نك استعمالی — الق ἁρμόζει ἡ χρῆσις τῆς λέξεως· || الدیرمق — κάμνω νὰ ταιριάζῃ, νὰ ᾖ ἁρμόζον, κατάλληλον, ἐγκρίνω· || ی یوق — δὲν ταιριάζει, δὲν ἁρμόζει, ἀνάρμοστον· συνών. یاراشیق .

یاقشیقسز } Τ. γ̱ακησὴκ-σήζ, ἐπθ. ὁ μὴ προσαρμοζόμενος, ἀνάρμοστος, [κυρ. μτφ.] κ. ἀταίριαστος, ἄσχημος [ἔνδυμα κτλ.] ἀκατάλληλος, ἄτοπος [διαγωγή].

یاقشیقسزلق } Τ. γ̱ακησηκσηζ-λήκ, δν. ἡ κατάστασις τοῦ μὴ προσαρμοζομένου, τοῦ ἀναρμόστου, τοῦ ἀταιριάστου, τοῦ ἀσχήμου, τοῦ ἀκαταλλήλου, τοῦ ἀτόπου, ἀναρμοστία, ἀσχημία· βλ. προηγ.

یاقشیقلق } Τ. γ̱ακησηκ-λήκ, δν. ἐπιτηδειότης [δοτ.]: النك ایشه کوجه ی— ἐπιτηδειότης χειρὸς εἰς ἐργασίαν.

یاقشیقلی } Τ. γ̱ακησηκ-λή, ἐπθ. ὁ προσαρμοζόμενος, εὐάρμοστος, ὁ ταιριάζων [ἔνδυμα κτλ.]· ὁ ἁρμόζων, κατάλληλος· κομψός, ὡραῖος [νέος κτλ.].

یاقلاشدیرمق } Τ. γ̱ακ-λασ҆τηρμάκ, ρμ. μτβ. προσεγγίζω, κάμνω τι νὰ προσεγγίσῃ, φέρω πλησίον [δοτ. αἰτ.] : فنجانی آغزه— πλησιάζω τὴν φιαλίδα εἰς τὸ στόμα· || صندالیه‌یی— πλησιάζω, φέρω πλησίον τὴν καθέδραν· § κάμνω τι νὰ ὁμοιάσῃ, παρομοιάζω.

یاقلاشمق } Τ. γ̱ακ-λασμάκ, ρμ. οὐδ. πλησιάζω, προσεγγίζω, ἔρχομαι, ἢ μεταβαίνω πλησίον [δοτ.] : یانلرینه یاقلاشدم ἐπλησίασα πρὸς αὐτούς· || مرحمتنی جلب ایتمکه یاقلاشمشسکز ἐπλησιάσατε νὰ ἐπισπάσητε τὸν οἶκτον αὐτῶν· § ὁμοιάζω, εἶμαι ὅμοιος.

یاقلمق } Τ. γ̱ακ-ηλ-μάκ, ρμ. πθ. καίομαι, πυρπολοῦμαι: انواع فشنك و مهتابلر یاقلمش ἐκάησαν διάφορα πυροτεχνήματα, ἤτοι οἱ διασκεδάζοντες ἔκαυσαν κτλ. || شهر یاقیله‌مز δὲν δύναται νὰ καῇ ἡ πόλις, ἢ δὲν δύναταί τις νὰ πυρπολήσῃ τὴν πόλιν· § παραπονοῦμαι πικρῶς· || βλ. یانمق .

یاقمق } Τ. γ̱ακ-μάκ, ρμ. μτβ. καίω, ἀνάπτω, πυρπολῶ [δοτ. αἰτ.] : اودون— καίω ξύλα· || کومور— καίω, ἢ ἀνάπτω κάρβουνα· || آتش— ἀνάπτω πυράν· || موم— ἀνάπτω κηρίον· || قندیل— ἀνάπτω τὴν κανδήλαν· || بوبر کبی — καίω ὡς τὸ πέπερι· || جکر ἢ جان— καίω τὸ ἧπαρ, τὴν ψυχήν, ἤτοι τυραννῶ· || بر آدمك یورکنی — طیشی καίω τὴν καρδίαν τινός· || ایلی یاقار ایچی بنی یاقار τὸ ἐξωτερικόν της καίει τὸν ξένον, τὸ ἐσωτερικόν της καίει ἐμὲ [πρμ.]· || آتشه— καίω εἰς τὸ πῦρ· || باشنی نارہ— καίω τὴν κεφαλήν τινος εἰς τὸ πῦρ, ἤτοι ρίπτω αὐτὸν εἰς συμφοράν· || قزی نارہ— καίω τὴν κόρην εἰς τὸ πῦρ, ἤτοι ὑπανδρεύω μετὰ κακοῦ ἀνδρὸς καὶ καθιστῶ αὐτὴν δυστυχῆ· || عبایی— καίω τὸ ἐπανωφόριον, ἤτοι εἶμαι ἐρωτόληπτος, ἐρῶμαι: بر چنکانه قزینه عبایی یاقیور ἐρᾶται μιᾶς Ἀθιγγανίδος· || باشه حصیر— καίω ψίαθον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἤτοι διεκτραγῳδῶ τὴν θέσιν μου.

یاقمه } Τ. γ̱ακμά, δν. ἀπαρ. τὸ καίειν, καῦσις κτλ. βλ. προηγ.

یاقوت } Α. γ̱ακούτ, δν. ὑάκινθος, ἢ ἄνθραξ, κορούνδιον, κ. ρουβίνι, ἢ σάπφειρος [λίθος πολύτιμος] : قزل— ἢ قرمزی κηρμηζή, ἢ κηζὴλ γ̱ακούτ, ἢ احمر— γ̱ακοῦτι ἀχμέρ, ἢ رمانی— γ̱ακοῦτι ρουμμανί, ἢ ناروان— γ̱ακοῦτι νά-ρεβάν, λυχνίτης, κόκκινον ρουβίνιον· || — صاری σαρὴ γ̱ακούτ, ἢ اصفر— γ̱ακοῦτι ἀσφέρ, ἢ زرد — γ̱ακοῦτι ζέρδ, ἀνατολικὸν τοπάζιον· || کبود — γ̱ακοῦτι κεπούτ, σάπφειρος· || خام — τὸ χεῖλος τῆς ἐρωμένης· || سربسته — τὸ στόμα τῆς ἐρωμένης· χεῖλος σιγῶν [σὲρ-πεστέ]· || مذاب— γ̱ακοῦτι μουζάπ, αἷμα· δάκρυ αἱμοβαφές· ἐρυθρὸς οἶνος· || روان— γ̱ακοῦτι ρεβάν, οἶνος ἐρυθρός· δάκρυ αἱμοβαφές· § πλθ. یواقیت γεβακήτ.

یاقه } Τ. γ̱ακά, δν. βρογχωτήρ, περιλαίμιον, περιτραχήλιον, κ. γ̱ακᾶς, αὐχήν, τράχηλος, ἄκρα, ὄχθη: صیرمه— περιτραχήλιον χρυσοκέντητον· || لباسك— سنی اویمق ἀνοίγω [ὀϊμὰκ] τὸ περιτραχήλιον τοῦ ἐνδύματος· προετοιμάζω· || سنی طوتمق— συλλαμβάνω, κρατῶ τὸν αὐχένα του· || سندن طوتمق — κρατῶ ἀπὸ τοῦ αὐχένος· || دیوشیرمك— πιάνω ἀπὸ τὸν τράχηλον, βιάζω, ἀναγκάζω· || یه صارلق — τυλίσσομαι εἰς τὸν τράχηλόν τινος· || یی اله ویرمك— συλλαμβάνομαι [δίδω τὸν αὐχένα εἰς τὸ χέρι]· || ایتمك — چال ἢ پاچه — συλλαμβάνω ἀποτόμως· || پاچه ایتمك — پاچه اولمق — قاورامق συλλαμβάνω χεροπόδαρα || πιάνομαι ἀπὸ τὸν τράχηλον, ἀπὸ τὰ βρακοπόδια, γίνομαι μαλλιὰ κουβάρια, παλαίω, διαπληκτίζομαι μετά τινος· || یی قورتارمق— ἀπαλλάττομαι, γλυτόνω τὸν γ̱ακάν· || دن آتمق— παραβλέπω, παραιτοῦμαι, ἀποσύρομαι, ἀποκρύπτω· || دن کچیرمك— υἱοθετῶ [περνῶ ἀπὸ τὸν γιακᾶν τοῦ ὑποκαμίσου]· || سیلکمك —τινάσσω τὸν γιακᾶ, ἤτοι δεικνύω φρίκην καὶ ἀποστροφὴν διὰ τὴν κακὴν διαγωγήν τινος καὶ ἐπικαλοῦμαι ἔλεος πρὸς ἀπαλλαγήν· || یرتمق— σχίζω τὸν γ̱ακᾶν, ἤτοι διεκτραγῳδῶ τὰ δεινά· || اصرمق— δαγκάνω τὸν γ̱ακάν, ἤτοι δὲν λέγω μέγαν λόγον, ἀποφεύγω τὸν πειρασμὸν τοῦ διαβόλου· || یرتیق— ἵππος ἔχων περὶ τὸν αὐχένα μίαν γραμμὴν τριχῶν κεκαμμένων οὕτως ὥστε νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς περιλαίμιον, καὶ θεωρούμενος ἀπαίσιος· || سی آچلمدق سوز سویلمك — λέγω λόγους πρωτοτύπους, μὴ τετριμμένους· || قارشی— ἡ ἀπέναντι ὄχθη ποταμοῦ.

یاقه‌لامق } Τ. γ̱ακα-λαμάκ, ρμ. μτβ. συλλαμβάνω τινὰ ἀπὸ τοῦ βρογχωτῆρος, πιάνω ἀπὸ τὸν γ̱ακᾶν, παγιδεύω· συλλαμβάνω, καταλαμβάνω, εὑρίσκω [αἰτ.].

یاقه‌لانمق } Τ. γ̱ακα-λανμάκ, ρμ. πθ. συλλαμβάνομαι, παγιδεύομαι [δοτ.]: اوجاقدن قورقار ایکن فرونه یاقه‌لاندم ἐνῷ ἐφοβούμην τὴν ἑστίαν, συνελήφθην εἰς τὸν κλίβανον [πρμ.].

یاقه‌لق } Τ. γ̱ακα-λήκ, ἐπθ. ὕφασμα κατάλληλον, ἢ ἱκανὸν πρὸς κατασκευὴν περιλαιμίου, περιτραχηλίου ἐνδύματος, μηλωτῆς κτλ· § εἶδος περιτραχηλίου, ἢ μᾶλλον δεύτερον φύλλον τοῦ ἐπενδύτου τῶν Μουσουλμανίδων, τοῦ καλουμένου φερεδζὲ [فراجه], ἐπεκτεινόμενον μέχρι τῶν κρασπέδων σχεδόν.

یاقی } Τ. γ̱ακὴ [ἐκ τοῦ یاقمق] δν. καυτήριον· ἐκδόριον, κ. βιζικατόρι, φουντανέλλα: انکلیز ἢ پهلوان— سی ἐκδόριον· || نخود — سی ἐκδόριον μὲ ὄροβον, βοθρίον, κ. φουντανέλλα || — آچمق ἢ یاپشدیرمق ἀνοίγω ἐκδόριον, φουντανέλλα· || آچمق ἢ اورمق ἢ قومق — ἐπιτίθημι καυτήριον· || خوری— μάζα ἐκδορίου, μαγδαλεὼν [εἴδος ἐμπλάστρου κυλινδροειδοῦς]· || یاپراغی — κισσός.

یاقیجی } Τ. γ̱ακηδζὴ [ἐκ τοῦ یاقمق] ἐπθ. ὁ καίων, καυστικός· ὁ ἀνάπτων· § ὁ πωλῶν ἐκδόρια, καυτήρια· βλ. یاق .

یاقین } Τ. γ̱ακὴν [βλ. یاق] ἐπθ. ὁ πλησίον, ὁ ἐγγύς, ὁ μὴ ἀπομεμακρυσμένος, κ. κοντινός: یول — ὁδὸς πλησίον, κοντινή, σύντομος [βλ. کسدیرمه]· || اقربا— οἱ πλησίον συγγε-

νεῖς· || اردہ — εἰς τὰ πλησιόχωρα· κατ' αὐτάς, προσεχῶς·§ ἐπρ. πλησίον: ہ کلك ἢ کیتمك — ἔρχομαι, ἢ μεταβαίνω εἴς τι μέρος πλησίον· || دہ — πλησίον, οὐχὶ μακράν· προσεχῶς· || دن — ἐκ τοῦ πλησίον.

یاقینلاشمق | T. γιακην-λασμάκ, یاقینلاشدیرمق γιακην-λασtηρμάκ, βλ. یاقلاشمق ، یاقلاشدیرمق.

یاقینلق | T. γιακην-λήκ, δν. τὸ εἶναι ἐγγύς, πλησίον, ἐγγύτης, προσέγγισις.

یاك | T. γιάν, یاکه γιανά, یاکاشمق γιανασμάκ, βλ. یانه ، یان ، یاناشمق.

یاکاز | T. γιανάζ, βλ. یکاز.

یاکسی | T. γιαν-σὴ [ἐκ τοῦ یاك ἢ یان] ἐπθ. διάστροφος, στρεβλός, στραβός, κακοκαμωμένος· συνών. یانپوری.

یاکسیلامق | T. γιανσηλαμὰκ [λ. ἀρχ.] ταὐτὸ ἐπόμ. καὶ اکسیلامق.

یاکسیمق | T. γιανσημὰκ [λ. ἀρχ.] ρμ. μτβ. ἀπομιμοῦμαι τὰς κινήσεις τινός, περιγελῶ· βλ. προηγ.

یاکشاق | T. γιανσὰκ [λ. ἀρχ. βλ. یاکشامق] ἐπθ. φλύαρος, πολύλογος, μωρολόγος: یاکشاغك حقندن طنماز کلیر ἀπὸ τὸ δίκαιον τοῦ φλυάρου ἔρχεται ὁ λέξιν μὴ λέγων [πρμ.].

یاکشاقلق | T. γιανσακ-λήκ, δν. φλυαρία, πολυλογία, μωρολογία.

یاکشالمق | T. γιανσαλμάκ, ταὐτὸ یاکشامق.

یاکشامق | T. γιανσαμὰκ [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ یاك ، یان] ρμ. οὐδ. φλυαρῶ, πολυλογῶ, μωρολογῶ.

یاکلتماج | T. γιανηλτμάδζ [ἐκ τοῦ یاکلتمق] δν. φράσις δυσπρόφερτος, ἣν παιδιᾶς χάριν προτείνει τις ἑτέρῳ ὅπως ἀπαγγείλῃ ταχέως.

یاکلتمق | T. γιανηλ-τ-μάκ, ρμ. μτβ. κάμνω τινὰ νὰ σφάλῃ, νὰ λανθασθῇ, νὰ κάμῃ λάθος εἰς τὴν λέξιν, εἰς τὴν ὁμιλίαν, εἰς τὸν λογαριασμόν, εἰς τὴν σκέψιν, ν' ἀπατηθῇ· § ἀραδιάζω ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω, διατάσσω ἐν εἴδει τετραγώνων τοῦ ἀβακίου, ζατρικίου [αἰτ.].

یاکلماز | T. γιανηλμὰζ [γ' προσ. ἐνεστ. τοῦ یاکلمق γιανηλμαμάκ, ἀποφ. τοῦ یاکلق] ἐπθ. ὁ μὴ λανθανόμενος, ἄπταιστος, ἀλάθητος: الله بر — ἀλάθητος εἶναι εἷς μόνον ὁ Θεός· βλ. ἐπόμ.

یاکلمق | T. γιανηλμὰκ [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ یاك ἢ یان ἤτοι πηγαίνω πλαγίως, λοξῶς] ρμ. οὐδ. κάμνω λάθος, λανθάνομαι, σφάλλομαι εἰς τὴν λέξιν, εἰς τὴν ὁμιλίαν, εἰς τὸν λογαριασμόν, εἰς τὴν σκέψιν, ἀπατῶμαι [دہ]: بو خصوصدہ یاکلدم ἐλανθάσθην ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ.

یاکلش | T. ἢ یاکلیش γιανλήσ, δν. λάθος, σφάλμα, πλάνη: — کز وار ἔχετε λάθος [γιανλησηνήζ], πλανᾶσθε· || — سویلمك λέγω λάθος, σφάλλομαι·§ ἐπθ. ἐσφαλμένος: — چیقمق ἀποδεικνύεται [βγαίνει] ἐσφαλμένον· || — طوتمق διαψεύδω· || حساب بغداددن دونر — ὁ ἐσφαλμένος λογαριασμὸς ἐπιστρέφει ἐκ Βαγδάτης, ἤτοι τὸ μὴ ὀρθὸν διορθόνεται [πρμ.]·§ ἐπικίνδυνος, φοβερός: آدم — φοβερὸς ἄνθρωπος· || — باقیشلو ὁ ἔχων βλέμμα βλοσυρόν §ἐπρ. κατὰ λάθος, ἐσφαλμένως: آکلاتمق — ἐσφαλμένως, ἢ κακῶς δίδω τινὶ νὰ ἐννοήσῃ· ἀπατῶ· || βλ. یالان.

یاکلشلق | T. ἢ یاکلیشلق γιανλησ-λήκ, δν. πλάνη, λάθος· πρᾶγμα ἐσφαλμένον.

یال | Π. γιάλ, δν. λαιμός· χαίτη· δύναμις: و بال — ὁ λαιμὸς καὶ ὁ βραχίων, ἤτοι συμμετρία ἀναστήματος.

یال | T. γιὰλ [λ. ἀρχ.] ἐπθ. λαμπρός, ἐπίπεδος·§ δν. φλόξ· βλ. یالدیز ، یالیم ، یالیك.

یالاب | T. γιαλάπ, ἐπρ. λάμπων, ἀκτινοβολῶν, μαρμαίρων [δίς]: — — صولر آقق τὰ ὕδατα ῥέουσι μαρμαίροντα.

یالابیق | T. γιαλαπήκ, βλ. یلابیق.

یالاتمق | T. γιαλα-τ-μάκ, ρμ. διαμ. βάλλω τινὰ νὰ λείξῃ, κ. γλείψῃ [δοτ. αἰτ.]· § θίγω ἐλαφρῶς καὶ κατ' ἐπιφάνειαν διερχόμενος πολὺ πλησίον, ἀμύσσω, κ. ξεφλουδίζω.

یالاشمق | T. γιαλα-σ-μάκ, ρμ. ἀλλ. λείχομαι ἀμοιβαίως, ὡς τὰ ζῶα: — قان οἱ κύνες λείχουσι τὸ αἷμα ἀλλήλων, ἀδελφοποιοῦνται.

یالاق | T. γιαλάκ, δν. δοχεῖον ξύλινον, ἐν ᾧ δίδουσιν εἰς τοὺς κύνας, τὰς γάλας κτλ. νὰ φάγωσι, νὰ πίωσιν, ἀρδάνιον, ποτίστρα· || طاشی — νεροχύτης, ὑδρορρόα.

یالاقلی | T. γιαλακ-λή, ἐπθ. ὁ ἔχων ὑδρορρόαν: طلومبه — ἀντλία ἔχουσα ὑδρορρόαν.

یالامق | T. γιαλαμάκ, ρμ. μτβ. λείχω, κ. γλείφω· διερχόμενος θίγω κατ' ἐπιφάνειαν, ὀλίγον ἀμύσσω, ξεφλουδίζω [αἰτ.]: بال طوتان پرماغنی یالار ὁ κρατῶν μέλι λείχει τὸν δάκτυλόν του· || — کمیك λείχω κόκκαλον· || آوجنی یالار λείχει τὴν παλάμην του [ἀβουδζουνού], ἤτοι στερεῖται· || توکوردیکنی یالامز δὲν λείχει τὸ πτύσμα του, ἤτοι δὲν ἀθετεῖ τὸν λόγον του· || توکوردیکنی یالامش ἠθέτησε τὸν λόγον του· || آیو تاباننی یالایور ἡ ἄρκτος λείχει τὸ πέλμα της, ἤτοι γίνεται τὸ μέγα ψῦχος τοῦ χειμῶνος.

یالان | T. γιαλάν, δν. ψεῦδος: طولان — ψεῦδος καὶ ἀπάτη [τολάν]· || داللی بوداقلی — ψεῦδος εἰς τὴν ἐντέλειαν [φουντωτόν]· || قبه‌سی مطابق کلمیان — ψεῦδος οὕτινος ὁ θόλος [κουππὲ] δὲν συμφωνεῖ, ἤτοι μὴ συμβιβαζόμενον, ψεῦδος πρόδηλον· || طوتمق ی — πιάνω τὸ ψεῦδός τινος, ἀποδεικνύω ψεύστην· || یکدر وارکه کرچکدن — ὑπάρχει ψεῦδος καλλίτερον [γεὴ] τῆς ἀληθείας [πρμ.] || سویله اورانله ی — τὸ ψεῦδος μὲ τὸ μέτρον [ὀράν-λε] εἰπὲ [πρμ.]· || اویدرمق — πλάττω ψεύδη·§ ἐπθ. ὁ ψευδής, παραπεποιημένος: دنیا — ψευδὴς κόσμος· || یاکلش — ψευδὴς καὶ ἐσφαλμένος· || یره — ψευδῶς: یره شهادت — ψευδομαρτυρία || چیقمق ی — ἐξελέγχεται ψευδής, ἐβγαίνει τὸ ψεῦδός του· λέγει ψεύδη ἀκουσίως· || دن — ψευδής, ψεύτικος, τεχνητός, πλαστός, ψευδῶς: دن آدم — τεχνητὸς ἄνθρωπος, ψεύτικος· || دن سویلمك — λέγω ψευδῶς [ἔτσι ψεύματα]· || دن خسته — ἀσθενὴς ψευδῶς, ἤτοι ὑποκρινόμενος.

یالانجی | T. γιαλαν-δζή, ἐπθ. καὶ δν. ψεύστης, ὁ λέγων ψεύδη· § ψευδής, τεχνητός, κίβδηλος, ἐφήμερος, μάταιος: نك — اوی یانغش کیمسه اینانمامش τοῦ ψεύστου ἡ οἰκία ἐκάη, οὐδεὶς ἐπίστευσε [πρμ.]· || نك — یالانی توکنمز τοῦ ψεύστου τὸ ψεῦδος δὲν ἐξαντλεῖται [πρμ.]· || الماس — ἀδάμας κίβδηλος, τεχνητός, ἀπομίμησις ἀδάμαντος· || چیچك — ἄνθος τεχνητόν· || طاش — λίθος κίβδηλος, ἀπομίμησις πολυτίμου λίθου· || طوله — σφαῖραι ἐξ ὀρύζης τετυλιγμέναι ἐντὸς φύλλων ἀμπέλου, καὶ ψημέναι ἐν ἐλαίῳ, κ. γιαλανδζῆ δολμά· || دنیا — ἐφήμερος [κ. ψεύτικος] κόσμος.

یالانجیلق | T. γιαλανδζη-λήκ, δν. ἡ ἰδιότης τοῦ ψεύστου, ψευδολογία: — ده یساری زاده‌یه رحمت اوقودیور ἐν τῇ ψευδολογίᾳ ὑπερβαίνει κατὰ παρασάγγας [ραχμὲτ ὀκουτήγιορ] τὸν Γεσαρῆ-Ζαδὲ [πρμ.].

یالانمق | T. γιαλα-ν-μάκ, ρμ. μσ. λείχω ἐμαυτόν, λείχομαι: — کدی ἡ γαλῆ λείχεται.

یالاواج | T. ἢ یلاواج γιαλαβάδζ [λ. ἀρχ.] δν. ὁ ἀγγέλλων νέαν εἴδησιν, ἄγγελος· προφήτης· § ἕδρα Καζᾶ ἐν τῇ διοικήσει حمید [χαμίτ] τοῦ νομοῦ قونیه Ἰκονίου.

یالایجی | T. γιαλαϊδζὶ [ἐκ τοῦ یالامق] ἐπθ. ὁ λείχων: — چناق ὁ λείχων τρυβλία, κ. γλειφοπινάκας, παράσιτος [βλ. کاسه‌لیس]· § ὁ ἀμύσσων, κ. τσουγγρανίζων τὴν ἐπιδερμίδα·§ ὑπερασπίστρια, ἤτοι γραμμὴ κάθετος εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ προμαχῶνος, ἥτις ἐπεκτεινομένη προχωρεῖ παραλλήλως μὲ τὸ μέτωπον τοῦ προσεχοῦς προμαχῶνος.

یالپه | T. γιάλπα, δν. σάλος, ταλάντωσις πλαγία, παρακύλημα πλοίου ἕνεκα τρικυμίας: اورمق — σαλεύω, ταλαντεύομαι [ἐπὶ πλοίου ὅταν παρακυλᾷ, παραδέρνει]· περιπατῶ ὡς ὁ μεθυσμένος, κλονοῦμαι, κ. κοντυλῶ.

یالتاق | T. γιαλτάκ, ἐπθ. καὶ δν. χαμερπὴς κόλαξ, ὁ προσκείμενός τινι πρὸς κολακείαν.

یالتاقلانمق | T. γιαλτακ-λανμάκ, ρμ. οὐδ. κολακεύω, χαμερπῶς [δοτ.]: — بر کیمسه‌یه κολακεύω τινά.

یالتاقلق | T. γιαλτακ-λήκ, δν. χαμερπὴς κολακεία.

یالچین | T. γιαλτσήν, ἐπθ. λεῖος: قیا — βράχος λεῖος, ἀπότομος.

یالدیز | T. γιαλτὴζ [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ یال λαμπρὸς] δν. ἐπιχρύσωσις: صو ی — ἐπιχρύσωσις δι' ὑγρᾶς ὁδοῦ· || آتش ی — ἐπιχρύσωσις διὰ πυρός, ἢ جیوه ی — ἐπιχρύσωσις δι' ὑδραργύρου· || طاشی — χρυσόλιθος [λίθος πολύτιμος]· || آلتونی — φλωρίον δι' ἐπιχρύσωσιν, ἤτοι τῆς Βενετίας, κληθὲν οὕτω διότι ἐξ αὐτοῦ ὡς ἔχοντος χρυσὸν καθαρώτατον λαμβάνεται ὁ δι' ἐπιχρύσωσιν χρυσός.

يالديزجى Τ. γιαλ+ηζ-δζή, δν. ἐπιχρυσωτής· βλ. προηγ. καὶ ἑπόμ.

يالديزلاتمق Τ. γιαλ+ηζ-λατμάκ, ρμ. διαμ. βάλλω, ἢ δίδω νὰ ἐπιχρυσώσωσι [δοτ. αἰτ.]: — يالديزجى‌يه بر شى ἐπιχρυσῶ τι διὰ τοῦ ἐπιχρυσωτοῦ·||βλ. ἑπόμ.

يالديزلامق Τ. γιαλ+ηζ-λαμάκ, ρμ. μτβ. ἐπιχρυσῶ, ἤτοι περιβάλλω διὰ λεπτοῦ στρώματος χρυσοῦ ἄλλο μέταλλον, ὡς ἄργυρον, χαλκὸν κτλ. [αἰτ.]: —قاشيقلرى ἐπιχρυσῶ τὰ κοχλιάρια· § μτφ. : ماهتاب طالغه‌لرى يالديزلامش τὸ σεληνόφως ἐπεχρύσωσε τὰ κύματα·||كونش هنوز چيقمقده و اولانجه عظمتيله كائناتى يالديزلامقده ايدى ὁ ἥλιος μόλις ἀνέτελλε καὶ ἐχρύσονε τὸ πᾶν μὲ ὅλον [ὀλάνδζα] τὸ μεγαλεῖόν του·§μτφ. δίδω ἐξωτερικὸν ψευδῆ καλλωπισμὸν ὅπως ἀπατήσω.

يالديزلى Τ. γιαλ+ηζ-λή, ἐπθ. ἐπικεχρυσωμένος, ἐπίχρυσος.

يالك Τ. γιαλήν, βλ. يالين

يالكز Τ. γιάληνηζ [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ يال] ἐπθ. μόνος: قالمق—μένω μόνος·|| باشنه—μόνος, μοναχός·|| —ياپ γιὰπ-γιάληνηζ, κατάμονος, ὁλομόναχος : بو كون ياپ—بر ساعت يول يورودم σήμερον περιεπάτησα κατάμονος μίαν ὥραν δρόμον·||كندى سفره‌سنى يين— — قالدير ὁ τρώγων μόνος τὸ τραπέζιόν του ὁ ἴδιος σηκόνει [πρμ.]·||كورك —μονοκοῦπι, ἀκάτιον μὲ ἓν ζεῦγος κωπῶν, κέλης· § ἐπιφώνημα καθ' ὁδὸν μεταξὺ πορθμέων [μονοκουπίου]· § ἐπρ. μόνον: اوچ اولاد براقش— ἀφῆκε τρία μόνον τέκνα·||شونى عرض ايده‌يم—τοῦτο μόνον νὰ ὑποβάλω [ὑμῖν].

يالكزجه Τ. γιαληνήζ-δζα, ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὅλως μόνος, κατάμονος: بر كون كيدر ايكن — سوقاقده μίαν ἡμέραν πορευόμενος ὅλως μόνος ἐν τῇ ὁδῷ.

يالكزلق Τ. γιαληνηζ-λήκ, δν. τὸ εἶναί τινα ἕνα μόνον, τὸ μὴ ἔχειν σύντροφον, βοηθόν· τόπος ἔρημος, μοναξία : — اللهه ياراشور ἡ μοναξία τῷ Θεῷ ἁρμόζει, ἤτοι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἔχῃ σύντροφον [πρμ.].

يالكزلى Τ. γιαληνηζ-λή, ἐπθ. ἡ ἔχουσα ἕνα μόνον ἄνδρα καὶ ἐπομένως κατὰ τὸν νόμον ἀπηλλαγμένη τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας [λέγεται περὶ οἰκιῶν].

يالمارمق Τ. γιαλμαρμὰκ [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ يالامق] ρμ. μτβ. λείχω·§ καταβροχθίζω.

يالمان Τ. γιαλμὰν [λ. ἀρχ.] δν. τόπος ἀπότομος, πρανής: بر طاغ—ى τὸ πρανὲς μέρος ὄρους·§ قليج —ى τὸ κοπτερὸν μέρος τοῦ ξίφους.

يالمند Π. γιαλ-μένḍ, ἐπθ. οἰκογενειάρχης· § ἰσχυρός.

يالوارمق Τ. γιαλ-βαρμὰκ [κατά τινας ἐκ τοῦ يالين وارمق] ρμ. μτβ. θερμῶς παρακαλῶ, ἱκετεύω, ἐκλιπαρῶ [δοτ.]: يالواروب ياقارمق δέομαι καὶ ἀντιβολῶ· || يالواره ياقاره ἢ يالواره يالواره θερμῶς δεόμενος καὶ ἐκλιπαρῶν.

يالوانه Π. γιαλβανέ, δν. χελιδών.

يالى Ελ. γιαλή, δν. αἰγιαλός, παραλία θαλάσσης, ἢ ρύακος· παράλιος οἰκία : يى يكى صاتمش— τὴν παράλιον οἰκίαν νεωστὶ ἐπώλησε [πρμ. ἐπὶ χρεωκόπων].

ياليت Α. γιὰ λέïτε, ἐπφ. ὢ! ἐάν! εἴθε: — شعرى ὢ ! ἐὰν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω! ἤτοι τίποτε δὲν ἐννοῶ ἐξ αὐτοῦ·|| βλ. ليت.

ياليم Τ. γιαλὴμ [ἐκ τοῦ يال λαμπρὸς] δν. στόμα ξίφους, μαχαίρας κτλ., ἤτοι ἡ κοπτερή·§ μτφ. φυσικόν, χαρακτήρ: آلچاق ى— κακῆς φύσεως, ἄθλιος· συνών. صويسز.

يالين Τ. ἢ يالك γιαλήν, ἐπθ. γυμνός: — آياق γυμνόπους· § ἁπλοῦς: قات — ὁ μὴ διπλοῦς· μτφ. λεπτοφυής, ἀδύνατος.

يالينجق Τ. γιαλην-δζάκ, ἐπθ. ὅλως διόλου μόνος.

ياليك Τ. γιαλὴν [λ. ἀρχ.] δν. φλόξ, λάμψις· βλ. يال ، علو καὶ يارلامه.

ياليكلامق Τ. γιαλην-λαμὰκ [λ. ἀρχ.] ρμ. οὐδ. ἀναφλέγομαι, ἐκπέμπω λάμψιν, λάμπω· βλ. علولنمك ، يارلامق.

يام Τ. γιάμ, μόριον ὅπερ προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ τῆς συλλαβῆς يا ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν : — ياصى γιὰμ-γιασή, ὅλως διόλου πλατύς, λίαν ἐπίπεδος.

يام‌يام γιαμ-γιαμ [κατὰ τὸ لهجه, ἡ λ. αἰθιοπική] δν. ἀνθρωποφάγος.

ياماج Τ. γιαμάδζ, βλ. يماج.

ياماق Τ. γιαμάκ, βλ. يماق.

يامامق Τ. γιαμαμάκ, ἢ يامانمق γιαμανμάκ, βλ. يامق ، يمانمق ، يماندرمق ، ياماندرمق.

يامان Τ. γιαμάν, βλ. يمان.

يامچيك Τ. γιαμ-τσίκ, δν. ἐπανωφόριον ἀλεξίβροχον ὁδοιπόρου προφυλάττον ἀπὸ τῆς βροχῆς· βλ. καὶ يانجق.

يامرى Τ. γιαμρή, ἐπθ. ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει : يومرى — γιαμρὴ γιουμροῦ, ἀκανόνιστος, ὁ ἔχων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ ἐξοχὰς καὶ ὕβους, κ. καμπουριάρικος, κακοκαμωμένος [ἐπὶ καρποῦ, ἢ ἄλλου πράγματος, ἢ καὶ ἀνθρώπου].

يامولا ἢ يامولى για-μόλα, ἐπιφώνημα ἐνθαρρυντικόν, ἐκ τοῦ Ἰτ. موله βλ. § ἐπανάληψις λόγου : سنى آليويرمك— βοηθῶ διὰ τῆς γλώσσης, παρακαλῶ, συνιστῶ.

يامه Τ. γιαμὰ [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ ياماق] δν. ἐπίρραμμα, ἐπίβλημα, κ. μπάλωμα : اورمق— ἐπιρράπτω, κ. μπαλόνω·||البسه‌سى اسكى و كيرلى اولدقدنبشقه هر طرفنه برر ده—اورلشيدى εἰς τὰ φορέματά του, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἦσαν παλαιὰ καὶ ρυπαρά, πανταχοῦ εἶχεν ἐπιρραφθῆ καὶ ἀνὰ ἓν ἐπίρραμμα·§μτφ. μεγάλη κηλίς, στίγμα ἐν τῷ προσώπῳ, ἢ ἀλλαχοῦ τοῦ σώματος.

يامه‌جى Τ. γιαμα-δζή, δν. παλαιορράφος, ὁ ἐπιρράπτων· § μτφ. λίαν γλίσχρος· συνών. پنتى βλ. λ.

يامه‌لاق Τ. γιαμα-λὰκ [ἐκ τοῦ ἑπομ.] ἐπθ. ἐν χρήσει μετὰ τοῦ ياريم ἤτοι ياريم — μισὰ καὶ μπαλωμένα, κουτσὰ στραβά, μετρίως : اوقومق—ياريم ἀναγινώσκω τι μετρίως.

يامه‌لامق Τ. γιαμα-λαμάκ, ρμ. μτβ. ἐπιρράπτω, κ. μπαλόνω [αἰτ.]: پابوجى— ἐπιρράπτω τὸ ὑπόδημα· || انوابى— ἐπιρράπτω τὸ ἔνδυμα· || خرقه‌سنى يامه‌لايور ἐπιρράπτει τὸν μανδύαν του·||βλ. يامق.

يامه‌لانمق Τ. γιαμα-λανμάκ, ρμ. μσ. καὶ πθ. ἐπιρράπτομαι, ἐπιρράπτω τὰ ἐνδύματά μου, κ. μπαλόνομαι.

يامه‌لو Τ. ἢ يامه‌لى γιαμα-λή, ἐπθ. ὁ ἔχων ἐπιρράμματα, κ. μπαλώματα, ἐπερραμμένος· ὁ ἔχων μεγάλας κηλίδας, στίγματα: پابوج— ὑπόδημα ἔχον ἐπίρραμμα·||يوز— πρόσωπον ἔχον μεγάλας κηλίδας, στίγματα.

يان Τ. γιὰν [κατὰ τὸ لهجه κυρίως ياك] δν. πλευρά, πλευρόν· μέρος, πλησίον, κατατομή, ἤτοι πλαγία ὄψις: طرفى آغريور—πονεῖ τὸ πλευρόν του·|| — صاغ ἢ صول τὸ δεξιὸν μέρος [πλάγιον], ἢ τὸ ἀριστερόν·|| — اوك τὸ ἔμπροσθεν μέρος [πλάγιον] καὶ—آرد τὸ ὄπισθεν μέρος·|| — آلت τὸ παρακάτω μέρος [πλάγιον] καὶ—اوست τὸ παραπάνω μέρος·||درت —ه باقمق κυττάζω εἰς τὰ τέσσαρα μέρη, ὁλόγυρα, περισκοπῶ· || اوكنه —نه باقار κυττάζει ἐμπρός του [ιόνδνέ], πλάγι του [γιαννηνά], ἤτοι περισκοπεῖ μετ' ἐπιφυλάξεως·||صوقلمق —نه χώνομαι εἰς τὸ πλάγι του [γιαννηνά], πλησιάζω τινά·||—نه كيرمك εἰσέρχομαι εἰς τὸ πλάγι του, ἤτοι παρουσιάζομαι ἐνώπιόν τινος, πλησιάζω·||دن—نه πόθεν, ἀπὸ ποῖον μέρος;||ه— نه‌دن πόθεν, ἀπὸ ποῖον μέρος;||ه— قپودن ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θύρας [βλ. يانه ἢ ايكا]·||ه— —πλάγι μὲ πλάγι, παραπλεύρως, πλησίον ἀλλήλων·||طورمق ه— — δύο ἵστανται παραπλεύρως, πλάγι μὲ πλάγι·|| قومق ه— —θέτω παραπλεύρως, πλάγι μὲ πλάγι· συγκρίνω, παραβάλλω· || — — πλαγίως, πλάγι πλάγι·||باقمق — βλέπω πλαγίως, ἤτοι μὲ ὄμμα ἐχθρικόν, ὑποβλέπω·||چيزمك— τὸ κόπτω πλαγίως, φεύγω κρυφίως·||كسمك —κόπτω ζώνην, τὸ κεμέρι, δι' ἀπάτης λαμβάνω χρήματα [βλ. طولاندرمق]·||كسيجى — βαλαντιοτόμος·|| — كلك μένω ἥσυχος, ἀναπαύομαι, ἀποσύρομαι ὅπως ἡσυχάσω, ὅπως ἀπολαύσω ἡδονῆς· || — ويرمك πλησιάζω· § ἰσοδυναμεῖ τῇ παρά: مده— γιαννημḍά, παρ' ἐμοί, πλησίον μου·|| كده — γιαννηνḍά, παρὰ σοί, πλησίον σου·||نده— γιαννηνḍά, παρ' αὐτῷ, πλησίον του κτλ.||انك—نده παρ' αὐτῷ, ἢ σχετικῶς πρὸς αὐτόν, ἢ αὐτήν, ἢ αὐτό·||باشنده ى— παραπλεύρως αὐτοῦ, στὸ πλάγι του § نده بو قاله‌جق—αὐτὸ θὰ τοῦ μένῃ· βλ. قالمق·||دن— πλαγίως, ἐκ πλαγίας ἀπόψεως· § ἐπθ. πλάγιος: باقيش—πλαγία ἄποψις· § ى— قره πληγὴ τοῦ λοιμοῦ.

يانار Τ. ἢ ينار γιανὰρ [γ' πρόσ. τοῦ ρμ. يانمق] μτχ. ἢ ἐπθ. ὁ καίων: طاغ — ἡφαίστειον [βλ. بركان ، وولقان].

ياناز Τ. γιανάζ, βλ. يكاز.

یاناشدیرمق } Τ. **γιαν-ασ̇τηρμάκ,** ρμ. μτβ. κάμνω τινά, ἤ τι νὰ πλησιάσῃ, νὰ προσεγγίσῃ, ν' ἀράξῃ, προσορμίζω εἰς τὴν παραλίαν, προσεγγίζω [δοτ. αἰτ.] : واپوری —اسكله‌یه προσεγγίζω τὸ ἀτμόπλοιον εἰς τὴν ἀποβάθραν.

یاناشلمز } Τ. **γιανασ̇λμὰζ** [γ' πρόσ. τοῦ ἀποφ. τοῦ ἐπομ.] μτχ. ἐκεῖνος ὃν δὲν δύναταί τις νὰ πλησιάσῃ, ἀπροσπέλαστος· μτφ. δύσκολος ἄνθρωπος, διεστραμμένος.

یاناشلمق } Τ. **γιαν-ασ̇λμάκ,** ρμ. πθ. ἐπέχον θέσιν ἀπροσώπου, πλησιάζει τις: یاناشیله‌من δύναταί τις νὰ πλησιάσῃ· || یاناشیلور δὲν δύναταί τις νὰ πλησιάσῃ· βλ. καὶ προηγ.

یاناشمق } Τ. **γιαν-ασ̇μάκ,** ρμ. οὐδ. πλησιάζω· προσεγγίζω [ἐπὶ πλοίου εἰς ἀποβάθραν], προσορμίζω· μτφ. προσχωρῶ εἰς ἰδέαν κτλ. [δοτ.]: —واپور اسكله‌یه τὸ ἀτμόπλοιον προσεγγίζει εἰς τὴν ἀποβάθραν· || بك تازه طول قالمشیكن تزوج طرفنه یاناشمامش δὲν προσεχώρησεν εἰς τὴν ὑπανδρείαν, καίτοι πολὺ νέα ἔμεινε χήρα· || —متاركه عقدینه προσχωρῶ εἰς τὴν συνομολόγησιν ἀνακωχῆς· || او كبی خصوصلرده اكی ایقاظ جهته یاناشیور δὲν προσχωρεῖ εἰς τὸ μέρος τοῦ νὰ διεγείρῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐν τοιαύταις ὑποθέσεσιν, ἤτοι δὲν ἐννοεῖ κτλ. || —آغجه‌یه δωροδοκοῦμαι· || —قارن قارنه τὸ πλοῖον προσεγγίζει ἕτερον παραπλεύρως [κοιλιὰ μὲ κοιλιά].

یاناشمه } Τ. **γιανασ̇μά,** δν. ἀπαρ. ἐκ τοῦ προηγ. βλ. § δν. ἐργάτης προσωρινὸς ἐργαζόμενος ἐπὶ ἡμερομισθίῳ ἐν ἀγρῷ, ἢ ἀλλαχοῦ, βοηθός· || حمام — سی ὑπηρέτης ἐσωτερικὸς λουτρῶνος.

یاناشیق } Τ. **γιανασ̇ὴκ** [ἐκ τοῦ یاناشمق] ἐπθ. ὁ συναφής, ὁ παρακείμενος, ὁ προσεγγίζων.

یاناق } Τ. **γιανὰκ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως یاكاق ἐκ τοῦ یاك] δν. παρειά: — آل παρειὰ ροδίνη· ροδοπάρειος· || —چوقوری τὸ κοῖλον [ὁ λάκκος] τῆς παρειᾶς· || —یومروسی μῆλον τῆς παρειᾶς· || آرقداشلریله — ه اوپوشه‌رك كوله اوینایه واپوره كیدیورلر ἀσπαζόμενοι ἀμοιβαίως τοὺς συναδέλφους των ἐπὶ τῶν παρειῶν μετέβαινον χαίροντες καὶ ἀγαλλόμενοι εἰς τὸ ἀτμόπλοιον.

یانپوری } Τ. **γιανπουρ-ί,** ἐπθ. διάστροφος, στρεβλός, ἄνθρωπος οὗτινος τὰ μέλη τοῦ σώματος εἶναι διεστραμμένα, πηρός, μισερός· βλ. یانغابوج · § ἐπρ. λοξῶς βαδίζω.

یانجق } Τ. **γιανδζὴκ,** δν. ἐπικάλυμμα ἵππου· βλ. καὶ یامچیك .

یاندیرمق } Τ. **γιαν-τηρ-μάκ,** ρμ. μτβ. ἀνάπτω τὸν κηρόν, τὴν κανδήλαν [αἰτ.]: عشق بنی یاندیردی ὁ ἔρως μ' ἔκαυσε· βλ. یاقق .

یاندیق } Τ. **γιαντὴκ,** δν. εἶδος σκολύμου, κ. γαδουρακάνθου.

یانغابوج } Τ. **γιαν-γκατσούδζ,** ἐπθ. καρκινοειδής, διάστροφος ὡς καρκῖνος, κακοκαμωμένος, περιπατῶν λοξὰ λοξά, καρκινοβατῶν· βλ. یانپوری .

یانغین } Τ. **γιανγκὴν** [ἐκ τοῦ یانمق] δν. πυρκαϊά, κ. φωτιά : —اولق γίνεται πυρκαϊά· || —ظهور ایتمك ἐκρήγνυται πυρκαϊά· || — باصلمق καταστέλλεται ἡ πυρκαϊά· || —سونمك σβέννυται ἡ πυρκαϊά· || —قوپارمق πυρπολῶ, θέτω πῦρ· || —ویرمك καίομαι ἐν πυρκαϊᾷ, ἤτοι καίονται τὰ πράγματα, ἡ περιουσία μου· βλ. صویغون · || —وار ἀγγελία γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ περὶ ἐκρήξεως πυρκαϊᾶς ἐκ μέρους ἰδιαιτέρου ὑπαλλήλου κραυγάζοντος ἀνὰ τὰς ὁδούς· || — باجه‌یی صارمه‌دن چاره بوللی πρέπει νὰ εὕρῃ τις θεραπείαν πρὶν ἢ τὸ πῦρ περιβάλῃ τὴν καπνοδόχην [πρμ.]· || —ه كوروكله كیدر πηγαίνει εἰς τὴν φωτιὰ μὲ τὴν φυσοῦνα, ἤτοι χύνει λάδι εἰς τὴν φωτιά, ὑποδαυλίζει τὴν ἔριδα, τὰ πάθη, τὰς ταραχὰς [πρμ.]·§ἐπθ. ὁ καείς, ἐραστὴς δυστυχής· ὁ θρηνῶν καὶ ὀδυρόμενος ὅτι ὑπέστη δεινά, συμφοράς· || βλ. كوشك .

یانغینجی } Τ. **γιανγκην-δζή,** δν. ὑπάλληλος, ἀναγγέλλων ἀνὰ τὰς ὁδοὺς γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ τὴν ἔκρηξιν τῆς πυρκαϊᾶς.

یانقی } Τ. **γιανκή,** ἢ یانقو γιανκὸ [λ. ἀρχ.] δν. ἠχώ· βλ. عكس صدا .

یانقیلامق } Τ. **γιανκη-λαμὰκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. οὐδ. ἀντηχῶ.

یانكج } Τ. **γιανγκέδζ,** βλ. ینكج .

یانلمق } Τ. **γιαν-ηλ-μάκ,** ρμ. πθ. [ἐπέχει θέσιν ἀπροσώπου] καίεταί τις, ὑποφέρει συμφοράν, ζημίαν, ἀδικίαν, βασανίζεται.

یانمق } Τ. **γιανμὰκ** [κατὰ τὸ لهجه, κυρίως یاقنمق γιακηνμὰκ] ρμ. οὐδ. καίομαι, φλέγομαι, πυρέσσω, μτφ. ὑφίσταμαι συμφοράν, ζημίαν· ἐρῶμαι περιπαθῶς, φλέγομαι ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, καταβιβρώσκομαι· παραπονοῦμαι πικρῶς· χάνω εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον, κ. καίομαι [ὡς π. χ. εἰς τὴν 31 ὅταν ὁ ἀριθμός μου ὑπερβῇ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον]: — او ، دكان ἡ οἰκία, ἢ τὸ κατάστημα καίεται [ἐν πυρκαϊᾷ]· || ال ، — پرماق ἡ χείρ, ὁ δάκτυλος καίεται [διὰ τῆς προσεγγίσεως εἰς τὸ πῦρ]· || —آغز τὸ στόμα καίεται [ἐκ φαγητοῦ ζέοντος, ἢ πιπεριᾶς κτλ.]· || ایچی یانار καίεται ἡ καρδία του, ἔχει πυρετὸν ἢ λύπην· || [δοτ.]: اكا یانیور ἀγαπᾷ αὐτὴν περιπαθῶς· || بو دلیقانلی بر قز ایچون یانار چلدیرر ὁ νέος οὗτος καίεται διὰ μίαν νέαν καὶ τρελλαίνεται, ἤτοι ἀγαπᾷ ἐμμανῶς· || — عشق ایله καίομαι ἐξ ἔρωτος· || —آتش τὸ πῦρ, ἢ ἡ πυρὰ καίει· μτφ. φωτιὰ καίει, ἤτοι ἔχει μεγάλην λύπην· || برینك —نارینه καίομαι εἰς τὸ πῦρ τινος, ἤτοι ὑποφέρω, ἢ βασανίζομαι ἐξ αἰτίας τινός· || برینك الندن —ὑποφέρω ἀδίκημα ἐκ μέρους τινός· || بر شیه —καίομαι, ἤτοι θλίβομαι μεγάλως διά τι πρᾶγμα· || یانه یانه ἢ یانه یاقیله κλαίων καὶ ὀδυρόμενος, παραπονούμενος πικρῶς: قدردن یانه یاقیله شكایت ایتمك πικρῶς παραπονοῦμαι διὰ τὴν μοῖραν [κατέρ]· || —صبر ἡ ὑπομονὴ καίεται, ἐξαντλεῖται: صبر و تحملی یانوب طوتشمش ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ ἀνοχή του ἐκάη καὶ ἀνεφλέγη, ἤτοι τέλειον ἐξηντλήθη· || — اسماسی χάνει τὴν ὑπομονήν του, δὲν εἶναι κύριος ἑαυτοῦ· || — اویون τὸ παιγνίδι ἐκάη, ἤτοι χάνω, περνᾷ ὁ ἀριθμός μου.

یانمه } Τ. **γιανμά,** δν. ἀπαρ. τὸ καίεσθαι, καῦσις κτλ. βλ. προηγ.

یانه } Τ. **γιανὰ** [δοτ. τοῦ یان] ἐπρ. ἐκ μέρους· σχετικῶς, ὡς πρός, ὅσον ἀφορᾷ [دن]: —قپودن ἐκ μέρους τῆς θύρας· || — پاره‌دن ὅσον ἀφορᾷ τὰ χρήματα, ἢ χρηματικῶς· βλ. καὶ یان.

یانیق } Τ. **γιανὴκ** [ἐκ τοῦ یانمق] ἐπθ. κεκαυμένος· δυστυχής, ταλαίπωρος, τεθλιμμένος, ὁ μὴ ἀναπτυχθεὶς σωματικῶς : — عاشق ἐραστὴς οὗ ἡ καρδία ἐκάη, πάσχων, ταλαίπωρος· || —چوجق παῖς φιλάσθενος, μὴ ἀναπτυχθείς· || —حرارت δίψα ἄσβεστος· || — — سویلمك λέγω, ἢ ἐκθέτω τι περιωδύνως, μὲ καϋμόν· || —یوركلر καρδίαι τεθλιμμέναι· § δν. μέρος τοῦ σώματος, ἢ ἄλλου πράγματος, ὡς φαγητοῦ κτλ. καέν, κ. καύσιμον, ἡ πληγή, ἢ τὸ μέρος τοῦ καυσίματος, ἐπίκαυμα : ال —ی ἐπίκαυμα χειρός· || چوقه —ی ἐπίκαυμα ἐριούχου· || —قوقوسی ὀσμὴ πράγματος καέντος, κ. καΰλα· || —قوقویور ὄζει κεκαυμένον, μυρίζει καμμένον· || كیجه —ی καύσιμον τῆς νυκτός, φλύκταινα, φουσκαλίδα τοῦ δέρματος· || βλ. καὶ قره یانی ἐν λ. یان .

یانیه } Τ. **γιάνια,** δν. κ. Ἰωάννινα : ولایتی — ὁ νομὸς τῶν Ἰωαννίνων.

یانیه‌لی } Τ. **γιανια-λή,** ἐπθ. καὶ δν. Ἰωαννίτης, ὁ ἐξ Ἰωαννίνων.

یاو } Τ. **γιὰβ** [λ. ἀρχ. βλ. یاوه] ἐπθ. ἀπολεσθείς § ξένος, ἄγνωστος, ἐχθρός: دوست مدحندن نه آصی — ذمندن نه غم ἐκ τοῦ ἐπαίνου τοῦ φίλου τίς ἡ ὠφέλεια ; ἐκ τοῦ ψόγου τοῦ ἐχθροῦ τίς ἡ λύπη ; § δν. ἀπώλεια.

یاواش } Τ. ἢ یواش **γιαβάσ̇,** ἐπθ. ἤπιος, μαλακός, μειλίχιος, ἐλαφρός, βραδὺς [ἀντίθ. سرت] : آدم — ἄνθρωπος ἤπιος· || —طبیعتلو ἠπίου χαρακτῆρος, μειλίχιος· || آت — ἵππος πειθήνιος || —توتون καπνὸς μαλακός §ἐπρ. ἐλαφρῶς, βραδέως, ἠρέμα, σιγανά, κ. χαμηλά : — كیتمك — περιπατῶ ἠρέμα· || —سویلمك ὁμιλῶ ἠρέμα.

یاواشجه } Τ. ἢ یواشجه **γιαβάσ̇-τσα,** ἐπρ. ἀρκετὰ ἐλαφρῶς, ἢ ἀρκετὰ ἠρέμα, βραδέως [ὁμιλῶ, περιπατῶ].

یاواشجه‌جق } Τ. **γιαβασ̇τσα-δζήκ,** ἐπρ. πολὺ ἐλαφρῶς, πολὺ ἠρέμα.

یاواشدیرمق } Τ. ἢ یواشدیرمق **γιαβασ̇-τηρμάκ,** ρμ. μτβ. συνειθίζω, ἢ γυμνάζω τὸν ἵππον νὰ σύρῃ ἅμαξαν κτλ. [αἰτ.].

یاواشلاتمق } Τ. **γιαβασ̇-λατμάκ,** ρμ. μτβ. ταπεινῶ, χαμηλόνω [αἰτ.] : —سسی ταπεινῶ, κ. χαμηλόνω τὴν φωνήν.

یاواشلامق } Τ. ἢ یواشلامق **γιαβασ̇-λαμάκ,** ἢ یاواشلانمق **γιαβασ̇-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. καταπραΰνομαι, γίνομαι ἤπιος : هوا — ὁ καιρὸς ἐγένετο ἤπιος·§βραδύνω.

یاواشلق } Τ. ἢ یواشلق **γιαβασ̇-λήκ,** δν. ἠπιότης, πραότης·§βραδύτης.

یاواشه } Τ. ἢ یواشه **γιαβασ̇ά,** δν. ξυλίνη λαβίς, δι' ἧς σφίγγουσι τὴν ῥῖνα καὶ τὸ στόμα ἵππου δυσηνίου ὅταν πεταλόνωσιν αὐτόν, σφικτομύτης.

یاوان } Τ. **γιαβάν,** ἐπθ. ὁ ἄνευ πιμελῆς, λίγδας, βουτύρου, ἀπίμελος, ἄπαχος, ὁ

ἄνευ κρέατος· μτφ. ἰσχνός, ἄνοστος, ἀηδής:— ات κρέας ἀπίμελον, ἄπαχον·|| چوربا — σοῦπα ἄνευ βουτύρου, ἀνούσιος, ἄνοστη, νερόβραστη· || سوز— λόγος ἄνοστος, ἀηδής.

یاور } Π. γιαβέρ, ἐπθ. βοηθός, εὔνους: طالعكز ايسه — ἐὰν ἡ τύχη ἡμῶν ᾖ εὔνους, ἐὰν ἡ τύχη σᾶς εὐνοήσῃ·||[δοτ.] اولدی لطف — حق βοηθὸς ἐγένετο ἡ θεία χάρις εἰς τὴν προσπάθειάν σου [ἰκτάμηνά], ἤτοι ἐβοήθησε τὰ διαβήματά σου [βλ. يار]·§ ὑπασπιστής: حرب — γιαβέρι χάρπ, ὑπασπιστής·|| اكرم— γιαβέρι ἐκρέμ, γενικὸς ὑπασπιστὴς τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, ὁ τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος εἰς στρατάρχας·|| فخری — ἐπίτιμος [φαχρί] ὑπασπιστὴς τοῦ Σουλτάνου·|| — سر σερ-γιαβέρ, ἀρχιϋπασπιστὴς τοῦ Σουλτάνου· ||صدارت عظمى — ὑπασπιστὴς τῆς Μ. Βεζυρείας· § πλθ. یاوران .

یاورلك } Τ. γιαβερ-λίκ, ὄν. τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπασπιστοῦ.

یاورو } Τ. ἢ یاوری γιαβροῦ, ὄν. νεογνὸν ζώου, ἢ ἄλλου πράγματος· θωπευτικῶς καὶ διὰ τὰ μικρὰ παιδία: آیو —سی ἀρκτύλος, κ. ἀρκουδάκι·||آرسلان —سی σκύμνος, λεοντιδεύς, κ. λεονταράκι·||كدی —سی γαλιδεύς, κ. κατουδάκι· || قناریه —سی νεογνὸν καναρίου, κ. καναράκι· || م — ἀρνάκι μου! μικρό μου! παιδάκι μου!||قپو —سی μικρὰ θύρα, ἡ θυρίδιον ἡ νεφωγμένον ἐπὶ τοῦ ἑνὸς φύλλου τῶν μεγάλων θυρῶν, ὥστε χωρὶς ν' ἀνοίγῃ ὅλη ἡ θύρα νὰ εἰσέρχηταί τις καὶ ἐξέρχηται διὰ τοῦ θυριδίου τούτου·||آغزی — τὸ στόμα τοῦ νεογνοῦ, ἤτοι ἀνοικτὸν ῥόδινον χρῶμα.

یاوروجغز } Τ. γιαβρου-δζουγάζ, ὄν. μικρὸν ἢ δυστυχὲς νεογνόν, κακόμοιρον.

یاوروجق } Τ. γιαβρου-δζούκ, βλ. προηγ.

یاورولامق } Τ. ἢ یاوریلامق γιαβρου-λαμάκ, ρμ. μτβ. καὶ οὐδ. τίκτω, γεννῶ [ἐπὶ ζώων θηλέων] [αἰτ.]: كدی سنه ده ایكی كره یاورولار ἡ γαλῆ δὶς τοῦ ἔτους τίκτει.

یاوری } Τ. γιαβρί, βλ. یاورو .

یاوری } Π. γιαβερ-ί, ὄν. βοήθεια, εὔνοια: توفيقات الهيه متوكلاً — ἀναθεὶς ἐαυτὸν [μουτεβέκκιλεν] εἰς τὴν βοήθειαν τῆς θείας ἀντιλήψεως·|| طالع — εὔνοια τύχης.

یاوز } Τ. γιαβούζ [λ. ἀρχ.] ἐπθ. κακός, δεινός, χαλεπός, τραχύς, σκληρός· σοβαρός, αὐστηρός· καλός, ἀγαθός· § ἄνθρωπος μὲ χαρακτῆρα, ἔξοχος: — یاواش آتك تكمه‌سی اولور τοῦ ἠπίου ἵππου τὸ λάκτισμα γίνεται σκληρὸν [πρμ.]·|| نه یاواش اول نه اصل اول — οὔτε κακὸς ἔσο τόσον ὥστε νὰ κρεμασθῇς [ἀσίλ], οὔτε ἤπιος ἔσο τόσον ὥστε νὰ καταπατῆσαι [πασίλ] πρμ.|| كوپك نه یر نه یدیرر — ὁ κακὸς σκύλος οὔτε τρώγει, οὔτε τοὺς ἄλλους ἀφίνει νὰ φάγωσι [γετιρίρ] πρμ. || — خرسز δεινὸς κλέπτης.

یاوزلق } Τ. γιαβουζ-λούκ [λ.ἀρχ.] ὄν. κακία, χαλεπότης, σκληρότης· σοβαρότης, αὐστηρότης· ἀγαθότης, καλοκαγαθία, χαρακτήρ.

یاوشان } Τ. γιαβσάν, ἐπθ. ἀκανθώδης, ὁ κεντῶν· || اوتی — βερονίκη ἡ ἔνυδρος [φυτόν].

یاوق } Τ. γιαβούκ, ἢ یاغوق γιαγούκ [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ یاقین ، یاق πλησίον, ἀντιθ. τοῦ یاو] ὄν. ἀρραβών: ی واردر — ἔχει ἀρραβῶνα, ἠρραβωνισμένος· || βλ. نشان .

یاوقلامق } Τ. γιαβουκ-λαμάκ, ρμ. μτβ. ἀρραβωνίζω[αἰτ.]·||βλ. نشانلامق.

یاوقلانمق } Τ. γιαβουκ-λανμάκ, ρμ. μσ. ἀρραβωνίζομαι· || βλ. نشانلانمق.

یاوقلو } Τ. ἢ یاوقلی γιαβουκ-λοῦ, ἐπθ. καὶ ὄν. μνηστήρ· βλ. نشانلی .

یاوه } Π. γιαβέ, ὄν. ἀνοησία, μωρολογία.

یاوه } Τ. γιαβὰ [βλ. یاو] ἐπθ. ὁ μὴ ἀνήκων εἰς κανένα, ὁ ἀπολεσθεὶς ὑπὸ τοῦ κυρίου του [ἐπὶ οἰκιακοῦ ζώου κτλ.].

یاوه‌پیما } Π. γιαβε-πεϊμά, ἐπθ. ὁ μετρῶν, ἤτοι ὁ λέγων ἀνοησίας, μωρολόγος· § πλθ. یاوه‌پیمایان.

یاوه‌كو } Π. γιαβὲ-γκιοῦ, ἐπθ. ὁ λέγων ἀνοησίας, μωρολόγος· § πλθ. یاوه‌كویان.

یاهو } Α. γιὰ-χοῦ [ἐκ τοῦ یا καὶ τῆς ἀντων. هو] φρ. ὦ Θεέ! § ὦ οὗτος, ὦ σὺ [ἐν χρήσει ὅταν ἀποτείνηταί τις εἰς ἄνθρωπον, οὗ τὸ ὄνομα ἀγνοεῖ, ἢ δὲν θέλει νὰ εἴπῃ: بكا — باق ὦ οὗτος, ἰδέ με.

یای } Τ. γιάϊ, ὄν. τόξον· ἐλατήριον μηχανῆς, ὡς ὡρολογίου κτλ.: كريشی — χορδὴ τόξου· || كريشلك ἢ قورمق — ἐντείνω τὸ τόξον, τανύω· || آرابه —ی ἐλατήριον ἁμάξης·|| برجی — ὁ ἀστερισμὸς [πούρδζ] τοῦ τοξότου || قاشلو — ὁ ἔχων ὀφρῦς τοξοειδεῖς·|| بك چكمه —ی قيرارسين τὸ τόξον μὴ ἔντεινε ὑπὲρ τὸ δέον, συντρίβεις αὐτό, ἤτοι μηδὲν ἄγαν [πρμ.].

یای } Τ. γιάϊ [λ. ἀρχ.] ὄν. θέρος· βλ. یای برجی καὶ یايلاق ، یايلامق ، یاز.

یایا } Τ. γιαγιά, ἐπθ. καὶ ὄν. πεζός, τὸ πεζικόν: عسكری — τὸ πεζικόν || باشی — ὁ ἀρχηγὸς τοῦ πεζικοῦ·||یایان آتلوسی سوار—سی عازم سمت فرار οἱ μὲν πεζοὶ πεζῇ, οἱ δ' ἱππεῖς ἔφιπποι ἐτράπησαν τὴν ὁδὸν τῆς φυγῆς· || βλ. پياده καὶ ἑπόμ.

یایان } Τ. γιαγιάν, ἐπθ. πεζός, ὁ πεζῇ βαίνων·§ἐπρ.: كيتمك —μεταβαίνω πεζῇ· §μτφ. ὁ ἄμοιρος ἱκανότητος, πεζός· βλ. راجل.

یائس } Α. γιαΐς [ἐκ τοῦ [يأس] μτχ. ἐν. ὁ ἀπολέσας τὴν ἐλπίδα, ἀπηλπισμένος.

یایغره } Τ. γιαϊγαρά, ὄν. κραυγή, θόρυβος, ταραχή: باصمق —ی πατῶ τὰς φωνάς, θορυβῶ· || قوپارمق — βάλλω κραυγήν, διεγείρω θόρυβον, φωνάς, ταραχήν.

یایغره‌جی } Τ. γιαϊγαρα-δζῆ [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ یایغیق] ὄν. κραύγασος, κράκτης, κ. φωνακλᾶς·§ ὁ παραπονούμενος ὑπερβολικῶς δι' ἐλάχιστον πόνον τοῦ σώματος, ὑπερβολικός.

یایغی } Τ. γιαϊγὴ [ἐκ τοῦ یایمق] ὄν. πᾶν ὅ,τι ἐκτείνει,ἢ στρώνει τις χαμαί, ὡς τάπης κτλ.

یایق } Τ. γιαὴκ [ἐκ τοῦ یایمق] ἐπθ. ὁ ἐκταθείς, στρωθείς, ὁ ἀναπτυχθείς, ἡ ἀνοιχθεὶς κατὰ πλάτος καὶ μῆκος: مستانه تلفظ — — προφορὰ μεθύσου πλατειάζουσα, ἤτοι μὲ πολὺ ἀνοικτὸν στόμα· § γαυλός, καδίσκος: یاغ —ی ἀσκὸς ἐλαίου· βλ. طولوق

یایقامق } Τ. γιαϊκαμάκ, βλ. یيقامق .

یايلا } Τ. γιαϊλά, βλ. ἑπόμ.

یايلاق } Τ. γιαϊλὰκ καὶ یایلا γιαϊλὰ [ἐκ τοῦ یای θέρος] ὄν. διαμονὴ θερινὴ ἐπὶ τῶν ὀρέων· βλ. καὶ قيشلاق· § θέρετρον, βοσκὴ θερινή· ἀντιθ. قيشلاق · || βλ. καὶ عنبريه.

یايلاقيه } Τ.γιαϊλακ-ιγιέ[λ.βαρβ. ὡς φέρουσα κατάληξιν ἀραβικὴν] ὄν. δικαίωμα θερινῆς βοσκῆς.

یايلامق } Τ. γιαϊ-λαμάκ, ρμ. οὐδ. διέρχομαι τὴν ἐποχὴν τοῦ θέρους [یای] ἐπὶ τῶν ὀρέων· κατασκηνῶ τὸ θέρος ἐπὶ τῶν ὀρέων· βόσκω ἐν θερινῇ βοσκῇ.

یايلمق } Τ. ἢ یایيلمق γιαϊ-λ-μάκ, ρμ. πθ. ἐπεκτείνομαι, ἀναπτύσσομαι, διαδίδομαι, ἐξαπλοῦμαι, στρώνομαι, διασκορπίζομαι, διαχέομαι [δοτ.]: حيوانلك سوريلری یایلورلر اوتلاق یرلره یاورولريله αἱ ἀγέλαι τῶν ζώων μετὰ τῶν νεογνῶν αὐτῶν διασπείρονται εἰς τὰς βοσκάς· || — اوزون اوزون ἐξαπλοῦμαι φαρδὺς πλατύς, μέγας μεγαλωστί.|| لكه‌سی— یاغ ἡ κηλὶς τοῦ ἐλαίου [ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος] ἐπεκτείνεται·||— شايعه ἢ خبر ἡ εἴδησις, ἡ ἡ φήμη διαδίδοται·|| —قوقو اطرافه ἡ ὀσμὴ διαχέεται πέριξ· || دمدر — سيس هر طرفه طوغری ἡ ὁμίχλη ἐξαπλοῦται πανταχοῦ.

یایلی } Τ. γιαϊ-λή, ἐπθ. ὁ ὡπλισμένος διὰ τόξου· § ὁ ἔχων ἐλατήριον [ἐπὶ ἁμάξης, ὡρολογίου κτλ.].

یایلیم } Τ. γιαϊλὶμ [ἐκ τοῦ یایلمق] ὄ.αφ.ταὐτόχρονος πυροβολισμός,ἡ κανονιοβολισμὸς μιᾶς γραμμῆς στρατιωτῶν,ἡ τηλεβόλων: آتشله تخريب ايدلش بر — κατεστράφη δι' ἑνὸς ταὐτοχρόνου πυροβολισμοῦ.

یایمق } Τ. γιαϊ-μάκ, ρμ. μτβ. ἐκτείνω, ἐξαπλῶ, διασκορπίζω,διαδίδω, διαχέω [δοτ. αἰτ.]: —دوشك στρώνω στρῶμα·|| چارشف—ἁπλόνω σινδόνα·||مكتوبلری آچوب قيريق دوكوك ماصه‌نك اوستنه یایدی بر ἤνοιξε τὰς ἐπιστολὰς καὶ ἐξήπλωσεν αὐτὰς ἐπὶ τραπέζης ἐσπασμένας καὶ ἐν ἀποσυνθέσει εὑρισκομένας [ποκιούκ]·||كوزل قوقو — διαχέω εὐωδίαν.

یایمه } Τ. γιαϊμά, ὄν.ἀπαρ.τὸ ἐκτείνειν,ἐξαπλοῦν, κτλ. βλ. προηγ. § ἔκθεσις μικρῶν πραγματειῶν πρὸς πώλησιν· βλ. ἑπόμ.

یایمه‌جی } Τ. γιαϊμα-δζῆ, ὄν. πωλητὴς μικρῶν ἀντικειμένων,ἃς ἐκθέτει ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς πώλησιν·ὁ δὲ πλανόδιος كزكنجی βλ. λ. § ἄνθρωπος ἀκατάστατος, ὅστις ἔχει τὰ πράγματά του κεχυμένα ἐν ἀταξίᾳ.

SISMANOGLIO MEGARO

ياين T. **γιαῖν,** ὀν. γλάνις, κ. γουλιανὸς [ἰχθύς].

ياياوان T. **γιαϊβὰν** [ἐκ τοῦ ياياق] ἐπθ. ἀνοικτός, διεσταλμένος, πλατὺς [ἀντίθ. τῷ پولو ، طوپلو مضبوط περιεσταλμένος]· ὁ ἐν ἀταξίᾳ, ὁ μὴ τακτοποιημένος, παρημελημένος: —آغزی οὗ τὸ στόμα διεσταλμένον ὡς δοχεῖον, μτφ. φλύαρος.

ياياوانلق T. **γιαϊβαν-λήκ,** ὀν. τὸ εἶναι ἀνοικτόν, διεσταλμένον, πλατύν· ἀταξία, παραμέλησις.

يباب Π. **γε‡ά‡,** ἐπθ. κατεστραμμένος, ἠρημωμένος: — و خراب κατηρειπωμένος καὶ ἠρημωμένος.

يبان Π. ἡ يابان **γιά‡άν** [βλ. يابان] ὀν. ἔρημος, ἐρημία, τόπος ἔρημος, ἀκαλλιέργητος: آدمی — ἀγριάνθρωπος, ἄγριος, ὁ μὴ πεπολιτισμένος, μὴ ἐξημερωμένος·||انجیری — ἄγριον σῦκον· || اشکی — ὄναγρος· || ترہ اوتی — ἄγριον κάρδαμον, καρδαμίς·||طوموزی — ἀγριόχοιρος, σύαγρος·||کروبزی — σέλινον τὸ ὀροδίαιτον· || مرسینی — ἀγρία μυρσίνη, ὀξυμυρσίνη, κεντρομυρσίνη, μυρταλίς·|| مروری — **γιά‡άν μυρδερί,** χαμαιάκτη [ψυτόν]· || فسلکی — ἄγριος βασιλικός·||صارمساغی — ἄγριον σκόροδον·||طوربی — ἀγρία ραφανίς·||صوغانی — ἄγριον κρόμμυον·||هاوجی — ἄγριον δαυκίον·||یونجه‌سی — ἄγριον τρίφυλλον, λωτός·||قویونی — ἄγριον πρόβατον·||کچیسی — ἀγρία αἶξ, αἰγαγρος·||کدیسی — ἀγρία γαλῆ, αἰλουρος· || ه — **γιά‡ανά,** ἀνωφελῶς, εἰς μάτην: آتمق ه — ἀπορρίπτω ὡς ἀνωφελές, δὲν λαμβάνω ὑπ' ὄψει, δὲν δίδω προσοχήν· آتیلمق لزدی دکل||ه — δὲν εἶναι λόγος εἰς τὸν ὁποῖον νὰ μὴ δώσῃ τις προσοχήν, ἤτοι εἶναι ἄξιος προσοχῆς·|| ه — سوزم ὁ λόγος μου εἰς ἐκεῖνον, μετὰ συγγνώμης εἰρήσθω, κ. μὲ συμπάθειο, ἢ ὁ λεγόμενος [ἔκφρασις περιφρονήσεως, ἣν μεταχειρίζονται ἀναφέροντες τὸ ὄνομα προσώπου, ἢ πράγματος ἀναξίου νὰ μνημονευθῇ].

يبانتراق T. **γιά‡αν-τράκ,** ὀν. εἶδος ἀνήθου· βλ. طوراق .

يبانجى T. **γιά‡αν-δζή,** ἐπθ. ξένος, ὁ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ὃ μὴ συγγενής, ὁ μὴ οἰκεῖος· ἀντίθ. خصم .

يبانجيلق T. **γιά‡αν-δζηλήκ,** ὀν. τὸ εἶναί τινα ξένον, ἀλλοδαπόν· § τὸ μὴ εἶναι συγγενῆ, ἢ οἰκεῖον· ἀντίθ. خصملق.

يبانلق T. **γιά‡αν-λήκ,** ἐπθ. ὁ τῆς ἐρήμου· ὀν. τόπος ἄγριος, ἔρημος, ἀκαλλιέργητος· § νέον ἔνδυμα τὸ ὁποῖον φορεῖ τις μεταβαίνων εἰς ἐπίσκεψιν.

يبانى II. **γιά‡αν-ί,** ἐπθ. ὁ τῆς ἐρήμου, ἄγριος.

يبانيلك T. **γιά‡ανι-λίκ,** ὀν. ἡ κατάστασις τῆς ἐρήμου, ἀγριότης.

يبروح A. **γε‡ρούχ,** ὀν. [βοτ.]: الصنم—**γε‡ρούχου-σ-σανέμ,** μανδραγόρας· συνών. لفاح بری. κοιν. عبد السلام καὶ قوروداق.

يبوست A. **γιουσ‡ουσέτ,** ὀν. θ. ξηρασία· ἀντίθ. رطوبت .

يپ T. **γὲπ** [βλ. ياپ] μόριον, ὅπερ προτασσόμενον ἐπιθέτων ἀρχομένων ἀπὸ ى ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν: يكى — **γεπ-γενί,** ὅλως διόλου νέος.

يپاغى T. **γιαπαγὴ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ ياپمق] ὀν. ἔριον, μαλλίον προβάτου κτλ. ἀκατέργαστον· βλ. ἐπόμ. καὶ يوك يونى.

يپاق T. **γιαπάκ,** ταὐτὸ προηγ.

يپاقجى T. **γιαπακ-τσή,** ὀν. ἔμπορος ἐρίων, μαλλίων.

يپاقلى T. **γιαπακ-λή,** ἐπθ. ὁ ἐκ μαλλίου, μάλλινος· βλ. يوكلى يونلو· § ὁ δίδων μαλλίον, ἔριον [ἐπὶ ζώου].

يپراق T. **γιαπράκ,** يپراقلاغق **γιαπρακλαμάκ,** βλ. ياپراق ، ياپراقلاغق .

يپراتمق T. **γιπρα-τ-μάκ,** ρμ.μτδ. παλαιῶ, φθείρω ἔνδυμα κτλ. [αἰτ.]: بزم عادتا يپراتمق استعمالدن اسقاط ايتديكمز بعض خاليلرى فرنكلر واسطهٔ تزيينات اولق اوزره صالون اوطه‌لرينك ديوارلرينه تعليق ايدييورلر تοὺς τάπητας, οὓς ἡμεῖς μονονοὺ φθείροντες ῥίπτομεν εἰς ἀχρηστίαν, οἱ Εὐρωπαῖοι ἀναρτῶσιν εἰς τοὺς τοίχους τῶν αἰθουσῶν αὐτῶν ὡς ἀντικείμενον στολισμοῦ.

يپراتيجى T. **γιπρατηδζὴ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ παλαιῶν, φθείρων: انسانى معيشت يوريجى—βίος κουράζων [**γιορουδζού**], φθείρων τὸν ἄνθρωπον.

يپرامق T. **γιπραμάκ,** ἢ ايرامق **ἰπραμὰκ** καὶ يپرامق **γιπραναμάκ,** ρμ.μσ.φθείρομαι, παλαιοῦμαι [ἔνδυμα κτλ.]: وجود لاينقطع تجدد ايلمكده در — δὲ ὑφίσταται συνεχὴς ἀνανέωσις· τὸ σῶμα ἀκαταπαύστως φθείρεται καὶ τὰ μικρὰ κύτταρα [**χουδζεϊρὰτ**] τὰ σχηματίζοντα αὐτὸ διηνεκῶς ἀνανεοῦνται [**τεδζε‡‡ούτ ἐϊλεμεκτέ‡ιρ**]· || كتابك صحيفه‌سى كثرت تماسندن يپرانوب كيرلمش ἡ σελὶς τοῦ βιβλίου ἐκ τῆς πολλῆς ἐπαφῆς [**τεμὰσ**], ἤτοι χρήσεως, ἐφθάρη καὶ ἐμολύνθη.

يپرمك T. **γεπ-ουρ-μὲκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. οὐδ. σπεύδω, τρέχω, πορεύομαι ἐν βίᾳ.

يپريق T. **γιπρὴκ** [ἐκ τοῦ يپرامق] ἐπθ. παλαιός, ἐφθαρμένος, ἐσχισμένος [ἔνδυμα κτλ.].

يپمك T. **γεπ-μέκ,** ρμ. οὐδ. σπεύδω· ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: يل يپمك **γὲλ γεπερέκ,** ἐν πάσῃ σπουδῇ, ὡς ὁ ἄνεμος [γέλ].

يتاغان T. **γιαταγὰν** [ἐκ τοῦ ياتاغان] ὀν. παραξιφίς, μεγάλη μάχαιρα, ἣν περιζώννυται ὁ ὁπλοφορῶν, κ. يتاغانى.

يتاغانلى T. **γιαταγαν-λή,** ἐπθ. ὁ ὡπλισμένος διὰ παραξιφίδος, يتاغانلى.

يتاق T. ἢ ياتاق **γιατὰκ** [ἐκ τοῦ ياتمق] ὀν. κλίνη· φωλεὰ ἀγρίου ζώου, ὡς λέοντος κτλ. κοίτη ποταμοῦ· κλεπταποδόχος: —ى اوطه‌سى κοιτῶν· || طاقى — τὰ τῆς κλίνης, ἤτοι στρῶμα, σινδόναι, ἐφαπλώματα κτλ. || آرسلان يتاغى — φωλεὰ λέοντος· || ى — آو τόπος θήρας· || ى — خرسز ἑστία λῃστῶν, κρησφύγετον, λῃστήριον, κλεφτότοπος· || ى — دول μήτρα [**‡όλ**]· || ى — قولان τὸ μέσον τῆς ὀσφύος ἵππου, ἔνθα τίθεται τὸ περίζωμα τοῦ ἐφιππίου· || ى — كمى λιμὴν [ἔνθα κοιμᾶται τὸ πλοῖον]· || ى — نهرك ἡ κοίτη ποταμοῦ.

يتاقلق T. **γιατακ-λήκ,** ὀν. κλίνη, ἰδίᾳ ἡ συνισταμένη ἀπὸ πόδας σιδηροῦς ἢ ξυλίνους, ἐπεστρωμένους σανίδας, ἐπὶ τῶν ὁποίων τίθεται ἡ στρωμνή· § ἐρμάριον, ἐν ᾧ ἐναποτίθενται τὰ στρώματα κλπ. § ἐπθ. ὁ περιέχων τόσας κλίνας: بر خسته خانه — یوز νοσοκομεῖον περιέχον ἑκατὸν κλίνας.

يتاقلى T. **γιατακ-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων κλίνην· § ὁ ἔχων κοίτην βαθεῖαν [ἐπὶ ποταμοῦ].

يتالاق T. **γιαταλὰκ** [ἐκ τοῦ ياتمق] ἐπθ. κλινήρης, πάσχων [σπν.].

يتامى A. **γεταμὰ** [πλθ. τοῦ يتيم] ὀν. ὀρφανά.

يتر T. **γετὲρ** [γ΄προσ.τοῦ ἐνεστ. ايت] ἐπρ. ἀρκεῖ, φθάνει, ἀρκετόν, ἱκανόν.

يترمك T. **γετ-ιρ-μέκ,** ρμ. μτδ. κάμνω ν' ἀρκέσῃ, νὰ φθάσῃ, καθιστῶ ἀρκετόν, ἱκανόν· § διαβιβάζω εἴς τι μέρος [σπν.]· || βλ. ἐπόμ. καὶ يترمك .

يتشديرمك T. **γετ-ιὸ-τιρμέκ,** ρμ.μτδ.κάμνω νὰ φθάσῃ, διαβιβάζω· καταφέρω ὅπλον, ἤτοι κτυπῶ τινα διὰ μαχαίρας κτλ. προφθάνω εἴδησιν, ἀγγέλλω· προφθάνω, ἤτοι ἑτοιμάζω ταχέως καὶ παραδίδω ἐν καιρῷ, προετοιμάζω, παράγω, δίδω καρπούς, ἢ μορφῶ, δίδω μαθητὰς κτλ. [δοτ. αἰτ.]: سوز ، —لقردى προφθάνω λόγους, ἀπαντῶ εἰς διϊσχυρισμόν, ἢ εἰς προσβολήν· εὑρίσκω λόγους διὰ ν'ἀπαντήσω εἰς ἄνθρωπον πολύλογον·|| سكاكيم يتشديره بيلور لقردى τίς δύναται νά σοι προφθάσῃ λόγους, νά σοι ἀπαντήσῃ·||—چراق μορφῶ μαθητευόμενον, διάδοχον·||—بنده παράγω θεράποντα[**‡εντέ**], ἤτοι εὐεργετῶν ὑποχρεῶ τινα.

يتشمش T. **γετιὸμὶς** [παρακ. τοῦ يتشمك] ἐπθ. ὁ φθάς, κ. φθασμένος, ὥριμος· ἐνῆλιξ: قز — κόρη ἐνῆλιξ, ἐν ὥρᾳ γάμου.

يتشمك T. **γετ-ιὸ-μέκ,** ρμ. οὐδ. ἀρκῶ, εἶμαι ἱκανός, ἀρκετός· φθάνω, προφθάνω, εἴς τι μέρος, φθάνω ἐγκαίρως, ἔχω καιρόν, ἐπιτυγχάνω· παράγομαι, αὐξάνομαι [ἐπὶ καρπῶν κτλ] ἢ μορφοῦμαι [ἐπὶ μαθητῶν κτλ.] [δοτ.]: — واپوره يتشمز بزم ἡ ἰδική μου τύχη καὶ εἰς τοῦτο ἐπρόφθασε! || بز تجارتدن يتشدى بكاده طالم بنم ἄχ! ἢ ἰδική μου τύχη καὶ εἰς τοῦτο ἐπρόφθασε! || بز تجارتدن يتشمز بزم ايچون بويله شيلره وقوف طبيعيدر ἡμεῖς ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἐμορφώθημεν [ἐμεγαλώσαμεν εἰς τὸ ἐμπόριον]· δι' ἡμᾶς ἡ γνῶσις τῶν τοιούτων πραγμάτων εἶναι ἐπόμενον [**ταπί'ῖ**]·||—عقل يتشمك **γετιὸάν,** προφθάσατε! εἰς βοήθειαν! [ἐπφ.]·||يتشمامك **γετιὸέμεμεκ,** δὲν δύναμαι νὰ προφθάσω· || يتشميه‌سى **γετιὸμεγεὸν,** ὦ ποῦ νὰ μὴ φθάσῃ! [κατάρα].||βλ. ἐπόμ.

يتشمه T. **γετιὸμέ,** ὀν. ἀπαρ. τὸ εἶναι ἀρκετὸν κτλ. βλ. προηγ.§ἐπθ. ὁ φθάς, κ.

ἐκατοντάς ἐβδομηκοντάδος.

ἑβδομηκοντούτης, ρμ. οὑτός. ἀρκὰς ἐβδομήκοντα ἐτῶν.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

ἑβδομηκοστός, ἡ, ὁ, ἑβδομηκοστὴ [ἐκ τοῦ ἑβδομήκοντα] ἀρθ. ἑβδομηκοστὸν μέρος τοῦ ὅλου. ‖ ἐκατοστὸς ἑβδομηκοστός.

λοκάδιον, κ. γὲρ-ἐλμασή·||صیچانی — μῦς ἀρουραῖος·||چالی — εἶδος ἐρείκης, κ. φούντας· || — چاتلاغی ῥῆγμα, αὔλαξ τῆς γῆς· || دپرنمسی — γὲρ ἐεπρενμεσί, σεισμός· || یرایر — γέρ-λε ἄερα-ἄέρ, μέχρι τοῦ ἐδάφους, ἐδαφιαῖος·||—خالی καὶ —معطل μου'αττάλ γέρ, τόπος ἔρημος, ἀκαλλιέργητος, χέρσος· || —مبارك τόπος εὐλογημένος, γῆ τῆς ἐπαγγελίας·|| —قره τάφος [μαύρη γῆ]· || عورت—ی αἰδοῖα· || ده— ἐν τῇ γῇ, ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ γῆς·||ده—یر ἔν τινι μέρει, ποῦ, οὐδαμοῦ, εἰς κανὲν μέρος : یر—ده واری ὑπάρχει που, ἔν τινι μέρει;||یر — ده یوقدر οὐδαμοῦ ὑπάρχει·|| یر تمنا دن — τεμεννάς, ἤτοι χαιρετισμὸς ἐδαφιαῖος·||یره قدر اکیلرك سلاملامش —ἐχαιρέτησε κύψας ἐδαφιαίως· || یره قپانیرجه‌سنه — رسم سلام ایفای χαιρετῶ ὡς νὰ πίπτω πρανὴς ἐπὶ τῆς γῆς [καπανήρδζασηνα]· || ه — دن — ἀπὸ τόπου εἰς τόπον : کندینی—دن—ه اورمق — κτυπᾷ ἑαυτὸν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον [ἐξ ἀπελπισίας, ἢ θλίψεως]·||یرنده—γερινὲέ, ἐν τῇ θέσει του, κ. στὸν τόπον του, κατάλληλος: حال و قیافتی یرنده— τὸ ἐξωτερικόν του καὶ ἡ ἐνδυμασία του στὸν τόπον, καλοενδεδυμένος· || کتابتی یرنده— ἡ σύνταξίς του εἰς τὸν τόπον, εἰδήμων τοῦ συντάττειν, συντάττει καλῶς·||بنم یرمده اوله ایدك یاپار ایدك نه ἐὰν ἦσο ἐν τῇ θέσει μου [γεριμὲέ], τί θὰ ἔπραττες; || یرینه— γερινέ, εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ, ἀντί : آدم یرینه قومق— θέτω εἰς θέσιν ἀνθρώπου, ἐκτιμῶ, λογαριάζω, τὸν λαμβάνω ὑπ' ὄψει·||وار ی— ἔχει τὸν τόπον του, ἤτοι ἁρμόζον, πρέπον, δίκαιον, ἄξιον: نه قدر تأسف ایدلسه واردر ی— ὅσῳ καὶ ἂν λυπηθῇ τις, εἶναι δίκαιον, ἁρμόζον·||ایتمك— κάμνω τόπον, μτφ. ἀφίνω ἴχνη, ἐντύπωσιν·||آتمق ه— ῥίπτω χαμαί· || اورمق ه— νικῶ, βροντῶ κατὰ γῆς· μτφ. ἀπατῶ, παίρνω χρήματα, γδύνω·||ایدنمك— λαμβάνω θέσιν ||باتمق ه— βυθίζομαι εἰς τὴν γῆν, εἰς τὸ βάραθρον, ἐξαφανίζομαι χωρὶς ν' ἀφήσω ἴχνη· || باقان ه— ὑποκριτὴς [ὁ βλέπων χαμαί]·|| بولمق ینی— εὑρίσκει τὴν θέσιν του, τοποθετεῖται· || دوشمك ه— πίπτω χαμαί, προσκυνῶ·|| صرتنی ه کتیرمك— φέρω τὴν ῥάχιν του κατὰ γῆς, καταβάλλω ἐν τῇ πάλῃ, ῥίπτω·||طوتمق— πιάνω τόπον, χρησιμεύω·||بکمك ه— δοκιμάζω μεγάλην αἰσχύνην, ἐξ αἰδοῦς, ἢ ἀτόπου πράξεως, κ. χανδακόνομαι· || بکمك ه— یر. διορίζομαι εἰς τινα θέσιν : آمرینك—ینه بکدی διωρίσθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ προϊσταμένου αὐτοῦ·||یرینه کلك— ἀναλαμβάνει ἐξ ἀσθενείας· ἐκπληροῦται, ἐκτελεῖται τι·||کلك ه— یر. συνέρχομαι, συναθροίζομαι· || آرقه ه— کلك ἡ ῥάχις ἔρχεται κατὰ γῆς, ἤτοι ἡττῶμαι· || یوز ه— کلك τὸ πρόσωπον ἔρχεται κατὰ γῆς, καταισχύνομαι· § [ἐπρ.] ه — بوش ἡ ه— نافلہ εἰς μάτην·||ه—یالان ψευδῶς·||βλ.καὶ یرلی.

یراتمق } Τ. γχαρατμάκ, یرادیجی γχαρατηδζή, βλ. یاراتمق ، یارادیجی.

یرار } Τ. γχαράρ, یرارلق γχαραρλήκ, βλ. یارار ، یارارلق.

یراسه } Τ. γχαρασά, βλ. یاراسه.

یراشمق } Τ. γχαρασμάκ, یراشیق γχαρασήκ, βλ. یاراشمق ، یاراشیق κτλ.

یراعه } Α. γερα'ά, ὀν. θ. κάλαμος πρὸς γραφήν: زن همت اولمق — γερα'ά-ζένι χιμμὲτ ὀλμάκ, φιλοτιμοῦμαι νὰ γράψω.

یراغ } Τ. γχαράγ, ἢ یراق γχαράκ, βλ. یاراق.

یرامق } Τ. γχαραμάκ, یرامز γχαραμάζ, βλ. یارامق ، یارامز.

یربوع } Α. γερποῦ', ὀν. ἀσπάλαξ, κ. τυφλοπόντικος· § πληθ. یرابیع γερατή'.

یرتدیرمق } Τ.γιρτ-τηρ-μάκ, ρμ μτβ.διαμ. βάλλω, ἢ ἀφίνω τινὰ νὰ σχίσῃ τι, νὰ κατακερματίσῃ [δοτ. αἰτ.]: کتابی چوجغه — ἀφίνω τὸν παῖδα νὰ σχίσῃ τὸ βιβλίον·||چرخك دیشنه پرماق — ἐξ ἀπροσεξίας σχίζω τὸν δάκτυλον εἰς τὸν ὀδόντα τοῦ τροχοῦ·||پانطالونی اکره یرتدردم — ἐξ ἀπροσεξίας ἔσχισα τὴν περισκελίδα εἰς τὸ καρφίον [ἐκσερέ].

یرتشمق } Τ. γιρτ-ησ-μάκ, ρμ. ἀλλ. δύο ἢ περισσότεροι ξεσχίζονται ἀμοιβαίως, διαπληκτίζονται, ἐρίζουσι λυσσωδῶς.

یرتلاز } Τ. γιρτλὰζ [λ. σπν. ἐκ τοῦ یرتمق] ἐπθ. ἀναίσχυντος, κ. ξεσχισμένος.

یرتلاق } Τ. γιρτλὰκ [ἐκ τοῦ یرتمق] ἐπθ. σχιστός: کوز — ὀφθαλμὸς σχιστός.

یرتلمق } Τ. γιρτ-ηλ-μάκ, ρμ.πθ. καὶ οὐδ. σχίζομαι, σπαράττομαι, κ. ξεσχίζομαι: — پاپوج ἢ اثواب ἡ τὸ ὑπόδημα, ἢ τὸ ἔνδυμα σχίζεται· || — کاغد ، سند ὁ χάρτης, τὸ ὁμόλογον σχίζεται· § μτφ. καθίσταμαι ἀναιδής, κ. ξεσχισμένος.

یرتماج } Τ.γιρτμάδζ [ἐκ τοῦ یرتمق] ὀν. σχίσμα, ἤτοι ἄνοιγμα ἐνδύματος: اتنکلی ی— ἄνοιγμα ἀντερίου· βλ. ἑπόμ.

یرتماجلی } Τ. γιρτματσ-λή, ἐπθ. ὁ ἔχων ἄνοιγμα, σχιστός: ـلی— χειρίς, κ. μανίκι [γὲν] σχιστόν,ἤτοι οὐχὶ ἐρραμένον,ἀλλ' ἀνοικτὸν ἐπίτηδες.

یرتمق } Τ. γιρ-τ-μάκ, ρμ. μτβ. σχίζω,σπαράσσω, κατακερματίζω [αἰτ.] : سند — σχίζω τὸ ὁμόλογον· || چارشف — σχίζω τὴν σινδόνα,παλαιῶ τὴν κλίνην κατακείμενος·||آتی — συνειθίζω τὸν ἵππον εἰς τὸν χαλινόν, γυμνάζω· § σχίζω τὴν γῆν, τὸ χῶμα κτλ. § διὰ τοῦ ὄνυχος χαράσσω· § σχίζω τὸν πέπλον τῆς τιμῆς, τῆς ὑπολήψεως, καθιστῶ ἀναίσχυντον.

یرتنمق } Τ. γιρτ-ην-μάκ, ρμ. μσ. σχίζομαι, κ. ξεσχίζομαι, διαρρηγνύω τὰ ἱμάτιά μου, διαρρηγνύομαι [μτφ.].

یرتیجی } Τ. γιρτιδζὶ [ἐκ τοῦ یرتمق] ἐπθ. ὁ σχίζων, ὁ σπαράττων, κατακερματίζων, κ. ξεσχίζων· § ἄγριος, σαρκοβόρος : — حیوان ζῶον ἄγριον, σπαρακτικόν.

یرتیق } Τ. γιρτὴκ [ἐκ τοῦ یرتمق] ἐπθ. ἐσχισμένος, ἐφθαρμένος, πεπαλαιωμένος· γεγυμνασμένος [ἵππος]· ἀναιδής, κ. ξεσχισμένος : البسه— ἔνδυμα ἐσχισμένον·||یرتیق— γιρτὴκ πιρτὴκ, κατεσχισμένος, μεταβεβλημένος εἰς ῥάκη·||یوزی— ἀναιδὴς [οὗ τὸ πρόσωπον ἐσχισμένον], κ. ἀξετσίπωτος.

یرحمك الله } Α. γερχαμού-κ-άλλάχ, ὁ Θεὸς εἴη σοι ἵλεως, μὲ ταῖς ὑγιείαις σας [εὐχὴ πρὸς πταρμιζόμενον]· βλ. تسمیت.

یرسز } Τ. γερ-σίζ, ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων τόπον: یورتسز— φερέοικος καὶ ἀνέστιος, τυχοδιώκτης.

یرقان } Α. γερεκάν, ὀν. ἴκτερος [ιατ.]· τ. صاریلق.

یرقانی } Α.γερεκαν-ί, ἐπθ. ἰκτερικὸς [ιατ.]· § θ. یرقانیه.

یرلشدیرلمك } Τ. γερ-λεσ́τιρ-ιλ-μέκ,ρμ.πθ. τοποθετοῦμαι· διορίζομαι εἴς τινα θέσιν· τακτοποιοῦμαι [δοτ.].

یرلشدیرمك } Τ. γερ-λεσ́τιρ-μέκ, ρμ. μτβ. τοποθετῶ, θέτω εἰς τὴν θέσιν του, ἐγκαθιστῶ που διορίζω τινὰ εἰς θέσιν· τακτοποιῶ,διευθετῶ [δοτ.αἰτ.]: اشیایی یرلو یرینه — τοποθετῶ τὰ πράγματα εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν, διευθετῶ, κ. συγυρίζω·||صندوق— τοποθετῶ κιβώτιον, στοιβάζω·||آدمی یر یره— τοποθετῶ, ἢ διορίζω τινὰ εἰς θέσιν.

یرلشمك } Τ. γερ-λεσ́-μέκ, ρμ. οὐδ. τοποθετοῦμαι,τίθεμαι εἰς τὴν θέσιν μου, ἐγκαθίσταμαί που, διορίζομαι εἴς τινα θέσιν· τακτοποιοῦμαι, διευθετοῦμαι [δοτ.]·|| یرلشمش ἐγκατεστημένος.

یرلمق } Τ. γιρ-ηλ-μάκ, ρμ. οὐδ. ὀλίγον σχίζομαι καὶ μένω ἡμίσχιστος.

یرلو } Τ. ἢ یرلی γερ-λί, ἐπθ. καὶ ὀν. αὐτόχθων, ἰθαγενής, ἐγχώριος, ἐντόπιος : اهالی —οἱ ἰθαγενεῖς κάτοικοι· || باقلا— κύαμοι ἐγχώριοι·|| اون— ἄλευρον ἐγχώριον, ἐντόπιον· || مصنوعات— βιομηχανικὰ προϊόντα ἐγχώρια·|| یرنده — γερλὶ γερινὲέ, ὁ ἐν τῇ οἰκείᾳ τάξει, ἐν τῇ θέσει του·||یرینه قومق— θέτω εἰς τὴν οἰκείαν τάξιν· § طولاب ، قناپه—ἑρμάριον, ἡ ἀνάκλιντρον σταθερὸν καὶ ἀμετακίνητον.

یرلیغ } Π. γερλήγ, ὀν. διάταγμα αὐτοκρατορικόν: یرلیغ—εὔγλωττον διάταγμα.

یرلیغامق } Τ. γχαρληγαμὰκ [λ. ἀρχ.] ρμ. μτβ. συγχωρῶ τὰς ἁμαρτίας, ἀφίημι [ἐπὶ Θεοῦ].

یرمق } Τ. γιρμὰκ [ἐκ τοῦ یارمق] ρμ. μτβ. σχίζω ὀλίγον,ἐλαφρῶς· βλ. یرتمق κτλ.

یرمك } Τ. γερμέκ, ρμ. μτβ. ἀπδιάζω, ἀποστρέφομαι, ἔχω ἀποστροφήν· κατηγορῶ, κατακρίνω [αἰτ.] : دوستکی مدح ایدر ایسه‌ك دائما یرمه‌جك یر قو ἐὰν ἐπαινῇς τὸν φίλον σου, πάντοτε ἄφινε [κὸ] μέρος ὥστε νὰ δύναταί τις νὰ τὸν κατηγορήσῃ [πρμ.]· || آش— ἀποστρέφομαι πᾶσαν τροφὴν καὶ ζητῶ ἑκάστην στιγμὴν νὰ φάγω ἄλλο πρᾶγμα, κ. κακοψυχῶ, ἀσῶμαι [ἐπὶ ἐγκύων γυναικῶν].

یرنمك } Τ.γερ-ιν-μέκ,ρμ.οὐδ. ἀποστρέφομαι, αἰσθάνομαι ἀποστροφὴν [τῇ دن].

یزدان } Π. γεζδάν, ὀν. Θεός : بی زوال— ὁ Θεὸς ὁ ἀθάνατος[ἄι-ζεβάλ]·||متعال— ὁ Θεὸς ὁ Ὕψιστος ||βλ. καὶ ایزد.

یزدانی } Π. γεζδαν-ί, ἐπθ. ὁ τοῦ Θεοῦ, θεϊκός, θεῖος.

یزل } Α. γεζέλ, βλ. لم یزل.

يزيد A. **γεζίτ,** ὀν. κ. Γεζίδ, υἱὸς τοῦ Μωαβία, ἱδρυτοῦ τῆς δυναστείας τῶν Ὁμεϊαδῶν. Ἐπειδὴ οὗτος διέταξε τὴν καταστροφὴν τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀλῆ, γαμβροῦ τοῦ Μωάμεθ, τὸ ὄνομά του κατήντησεν ἔκφρασις ὑβριστικὴ παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις, ὡς τὸ τοῦ Ἰούδα παρὰ τοῖς χριστιανοῖς· βλ. ἐπόμ.

يزيدى A. **γεζιτ-ί,** ἐπθ. καὶ ὀν. ὀπαδὸς τοῦ Γεζίδ, ἐχθρὸς τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀλῆ· ὀπαδὸς αἱρέσεως ἐν Συρίᾳ·§θ. يزيدي.

يس A. **γιὰ-σίν,** τὰ γράμματα ى καὶ س, ὄνομα κεφαλαίου τοῦ Κορανίου φέρον ἐπὶ κεφαλῆς τὰ δύο ταῦτα γράμματα, ἅτινα εἶναι ἀνεξήγητα: شريف — **γιὰ-σίνι ἀερίῳ,** τὸ ἱερὸν κεφάλαιον **γιὰ-σίν.**

يسا T. **γιασὰ** [λ. ἀρχ.] ὀν. νόμος, κανών· βλ. ياسق ، ياساغ .

يسار A. **γεσὰρ** [βλ. يسر] ὀν. ἄνεσις, πλοῦτος: — اصحاب **ἀσχάπι γεσάρ,** εὔποροι· § τὸ ἀριστερὸν μέρος : — و يمين τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν μέρος.

يسارى A. **γεσαρ-ί,** ἐπθ. ἀριστερόχειρ.

يساغ T. **γιασάγ,** βλ. ἐπόμ.

يساق T. **γιασὰκ** [βλ. يسا] ὀν. νόμος, κανών, τάξις [λέγεται ἐπὶ τῶν νόμων τῶν چنكيزخان Τσεγγὶζ-χάν, καὶ تيمورلنك Ταμερλάνου]· § ἀπαγόρευσις: — حكمى اوچ كوندر ἡ ἰσχὺς τῆς ἀπαγορεύσεως τρεῖς ἡμέρας διαρκεῖ [πρμ.]· § ἐπθ. ἀπηγορευμένος, ἐμποδισμένος. ‖ Ρμ. ايتمك — ἀπαγορεύω, ἐμποδίζω [αἰτ.]· ‖ اولمق — ἀπαγορεύομαι, ἐμποδίζομαι: — كجه فنارسز كزمك — τὸ περιφέρεσθαι τὴν νύκτα ἄνευ φανοῦ εἶναι ἀπηγορευμένον· ‖ اولدى — آچيق رنك آلتون اوانى τὰ ἀνοικτοῦ χρώματος χρυσᾶ σκεύη **[ἐβανί]** ἀπηγορεύθησαν.

يساقجى T. **γιασακ-τσή,** ὀν. ὁ ἐπιτετραμμένος νὰ καθιστᾷ σεβαστὴν τὴν ἀπαγόρευσιν, εὐταξίας, θυρωρός, κλπτήρ· § κλπτὴρ πατριαρχείων, πρεσβείας, προξενείου.

يساقجيلق T. **γιασακ-τσηλήκ,** ὀν. ἡ θέσις, ἡ τὸ ἔργον τοῦ εὐταξίου, τοῦ κλπτῆρος· βλ. προηγ.

يساول T. **γιασαοὺλ** [βλ. ياسق] ὀν. ἀνθ. ὑπασπιστὴς ἄλλοτε [آلاى چاوشى

ἐπιτετραμμένος νὰ ἐπιτηρῇ τὴν ὁδόν, ἐξ ἧς ἐμελλε νὰ διέλθῃ στρατιωτικὸν σῶμα.

يستهلمك T. **γεστεχλεμέκ,** ρμ. οὐδ. ἀποπατῶ, λερόνω· μτφ. καταισχύνω, καθιστῶ περίγελων τοῦ κόσμου [χυδ.].

يسر A. **γιούσρ, ἢ γιουσούρ,** ὀν. ἄνεσις, εὐκολία· πλοῦτος· βλ. يسار.

يسرى A. **γιουσρὰ** [θ. τοῦ ايسر **ἔϊσὲρ**] ἐπθ. ἀριστερός [βραχίων, χεὶρ, μέρος] : — يد يمنى و يد **γέϊτι γιδμνὰ βὲ γέϊτι γιουσρά,** ἡ δεξιὰ χεὶρ καὶ ἡ ἀριστερά.

يسرى T. **γιουσρί,** ὀν. μέλαινα ρίζα δένδρου, ἐξ ἧς κατασκευάζονται κομβολόγια, λεγόμενα κοινῶς **γιούσουρι :** تسبيح — κομβολόγιον ἐκ τῆς ρίζης ταύτης.

يسير A. **γεσὶρ** [ρζ. يسر] ἐπθ. ὀλίγος, μέτριος, εὔκολος : — غبن μετρία ἀπάτη· βλ. غبن **γάπν·** ‖ يسيراً **γεσίρεν γεσίρεν,** ὀλίγον κατ' ὀλίγον· § θ. يسيره .

يشا T. **γιασά,** يشامق **γιασαμάκ,** κτλ. βλ. ياشا ، ياشامق.

يشب A. **γεσέπ,** ἐκ τοῦ π. يشمك **γέσμ,** βλ.

يشرتمك T. **γεσιρ-τ-μέκ,** ρμ. μτδ. κάμνω, τι νὰ πρασινίσῃ, νὰ θάλλῃ, καθιστῶ πράσινον, θαλερόν, χλοερὸν [αἰτ.].

يشرمك T. **γεσιρ-μέκ,** ρμ. οὐδ. πρασινίζω, θάλλω.

يشم Π. **γεσέμ,** ὀν. λίθος ὀφίτης· τ. يدا.

يشيل T. **γεσὶλ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ ياش] ἐπθ. πράσινος, χλοερός, θαλερός: — رنك **χρῶμα** πράσινον· ‖ ياپراق — πράσινον φύλλον· μτφ. δῶρον ἐλάχιστον καὶ πτωχικόν, ἀποδεικνύον ἁπλῶς τὴν καλὴν διάθεσιν: يار بنى ياپراق ايله — ὁ φίλος ἂς μ' ἐνθυμηθῇ μὲ ἓν πράσινον **φύλλον** [πρμ.]· ‖ — يم **γὲμ-γεσίλ,** καταπράσινος· ‖ باش — νῆσσα ἄρρην [ὁ ἔχων πρασίνην κεφαλήν]· ‖ — باشدكى **κίδαρις** πρασίνη περὶ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, ἣν φοροῦσιν οἱ ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Μωάμεθ καταγόμενοι, ἤτοι οἱ سيد καὶ شريف βλ. λ.§μτφ. ἄωρος.

يشيللك T. **γεσιλ-λίκ,** ὀν. πρασινάδα, χλόη, λειβάδιον, λαχανικά· βλ. حضروات.

يشيللندیرمك T. **γεσιλ-λεντιρμέκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τι νὰ πρασι-

νίσῃ, νὰ γίνῃ χλοερόν, πράσινον, θαλερόν· μτφ. κάμνω τινὰ νὰ χάσκῃ, νὰ γλυκοσαλιάζῃ ἀπέναντι ὡραίων γυναικῶν.

يشيللنمك T. **γεσιλ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. πρασινίζω, καθίσταμαι πράσινος, χλοερός, θαλερός· § μτφ. χάσκω, κ γλυκοσαλιάζω θεώμενος ὡραίας γυναῖκας, συνομιλῶν μετ' αὐτῶν, ὁαρίζω.

يشيللى T. **γεσιλ-λί,** ἐπθ. ὁ περιέχων εἰκόνας, ἤτοι σχήματα, σχέδια βεβαμμένα πράσινα: فنار ، قنديل — آللى κανδῆλαι, ἢ φανοὶ βεβαμμένοι κόκκινοι, πράσινοι.

يصديق T. **γιασδήκ,** يصداغى **γιασταγμάκ,** βλ. ياصداغى ، ياصديق .

يصلاغمق T. **γιασλαγμάκ,** βλ. ياصيلاغمق .

يصى T. **γιασή,** βλ. ياصى .

يطاق A. **γιουτάκ,** βλ. لايطاق ، مالايطاق.

يعسوب A. **για'σούπ,** ὀν. ἡ βασίλισσα τῶν μελισσῶν, ἡ θήλεια· § ἀρχηγὸς φυλῆς, λαοῦ· § ὄνομα ἵππου τοῦ προφήτου Μωάμεθ· § πλθ. يعاسيب **γε'ασίπ.**

يعقوب A. **για'κούπ,** ὀν. κ. Ἰακώβ: حضرت — ὁ πατριάρχης Ἰακὼβ [ὁ πατὴρ τοῦ Ἰωσήφ]· § ἄρρην περιστερά· § πλθ. يعاقيب **γε'ακήπ.**

يعقوبى A. **για'κουπ-ί,** ἐπθ. καὶ ὀν. Ἰακωβίτης, Ἰακωβῖται [αἵρεσις Χριστιανική]· § θ. يعقوبيه .

يعنى A. **γιά'νι** [βλ. اعنى] ρμ. ἀρθ. κ. λ. θέλω νὰ εἴπω· ἐν χρήσει ἐπρ. δηλαδή, ἤγουν [ἐπεξηγηματικόν].

يغديرمق T. **γιγ-ἐπρ-μάκ,** ρμ. διαμ. βάλλω, ἢ ἀφίνω τινὰ νὰ συσσωρεύσῃ, νὰ ἐπισωρεύσῃ, νὰ θημωνιάσῃ, νὰ στοιβάσῃ, ὡς ξύλα, χόρτον κτλ ἢ χρήματα [δοτ.αἰτ.]: — حاله اودونلرى βάλλω τὸν ἀχθοφόρον νὰ ἐπισωρεύσῃ τὰ ξύλα· βλ. يغمق .

يغشديرمق T. **γιγ-πάτηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. συσσωρεύω, συναθροίζω, ἀποθηκεύω [αἰτ.].

يغشمق T. **γιγ-πά-μάκ,** ρμ. ἀλλ. συσσωρεύομαι, συναθροίζομαι [ὁ μὲν ἐπὶ τοῦ δέ].

يغلمق T. **γιγ-πλ-μάκ,** ρμ. οὐδ. συσσωρεύομαι, συναθροίζομαι· μτφ. ζαρόνω, πτήσσω : مال يغلوب قالمق τὸ ἐμπόρευμα συσσωρεύεται καὶ μένει, ἤτοι δὲν ἔχει κατανάλωσιν· ‖ يغلمش سوقاغه بيكارجه كشى χιλιάδες ἀνθρώπων συνεσωρεύθησαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ· ‖ يايلوب قالمق يغله λειποθυμῶ καὶ μένω ζαρωμένος.

يغما Π. **γιάγμα,** ὀν. λεπλασία· λεία, λάφυρον : يوق قزانده يى — **γιάγμα γιὸκ καζάν-ἐα γέ,** λεία δὲν ὑπάρχει, κέρδησον καὶ φάγε [λόγος κοινὸς ἐπὶ ἀνθρώπων ζητούντων νὰ ὠφεληθῶσι δωρεάν, ἢ ἀγοράσωσί τι εἰς λίαν εὐτελῆ τιμήν] ‖ Ρμ. ايتمك — λεπλατῶ, διαρπάζω· μτφ. ἀγοράζω μετὰ μεγάλης σπουδῆς πρᾶγμα εὐθηνόν, ἢ ἐξόχως καλόν, ποιῶ ἀνάρπαστον [ἐπὶ πολλῶν ἀγοραστῶν σπευδόντων τίς πρῶτος ν' ἀγοράσῃ] [αἰτ.]: ايتدلر مالى — διήρπασαν, ἢ ἀνάρπαστον ἐποίησαν τὸ πρᾶγμά του, τὸ ἐμπόρευμά του· ‖ اولمق — λεπλατοῦμαι, διαρπάζομαι, γίνομαι ἀνάρπαστος· ‖ βλ. قاپش .

يغماجى T. **γιαγμα-δζή,** ἐπθ. καὶ ὀν. ὁ λεπλατῶν, διαρπάζων, λεπλάτης.

يغماجيلق T. **γιαγμα-δζηλήκ,** ὀν. λεπλασία, διαρπαγή.

يغماكر Π. **γιαγμα-γκέρ,** ἐπθ. καὶ ὀν. ὁ λεπλατῶν, διαρπάζων, λεπλάτης· § πλθ. يغماكران : قلوب — οἱ ἁρπάζοντες, ἤτοι κατακτῶντες τὰς καρδίας [ἐρασταί].

يغماكرلك T. **γιαγμα-γκερλίκ,** ἀφ. ταὐτὸ τὸ يغماجيلق βλ.

يغمالامق T. **γιαγμα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. διαρπάζω, λεπλατῶ [αἰτ.] ‖ βλ. يغما.

يغمق T. **ἢ γιγμάκ,** ρμ. μτδ. συσσωρεύω, συνεπισωρεύω, διάφορα πράγματα, ὡς ὕλην οἰκοδομήσιμον κτλ. ἐν εἴδει σωροῦ, στοιβάζω, συσσωρεύω χρήματα [δοτ.αἰτ.]: اك آغر اشيانى قيونك آرقه‌سنه يغمش τὰ βαρύτερα πράγματα συνεσώρευσεν ὄπισθεν τῆς θύρας· ‖ يوكنى يوكسك — συσσωρεύει τὸ φορτίον του ὑψηλά, ἤτοι ποιεῖ τὸν μεταπράτην, ἀπὸ πλεονεξίαν πωλεῖ εἰς μεγάλην τιμήν.

يغمور T. **γιαγμούρ,** يغمورلق κτλ. βλ. ياغمور κτλ.

يغندى T. **γιγνντὴ** [ἐκ τοῦ يغمق] ὀν. σωρὸς πραγμάτων, στοιβάς· § συνάθροισις, πλῆθος λαοῦ, ἀνθρώπων.

يغمق } Τ. **γιγ-ην-μάκ,** ρμ. μσ. συσσωρεύομαι· γίνομαι σωρός· § πίπτω καὶ λειποθυμῶ.

يغورت } Τ. **γιογούρτ,** βλ. يوغورت.

يغيلى } Τ. **γιγιλὴ** [ἐκ τοῦ يغلمق] ἐπθ. συνεσωρευμένος: اولان يالق ريختم اوزرنده—آغلرى τὰ ἐπὶ τῆς παραλίας συνεσωρευμένα δίκτυα τῶν ἁλιέων·||ويرمك—συσσωρεύομαι, μτφ. πτήσσω, κ. ζαρόνω, ζουφόνω.

يغين } Τ.**γιγὴν** [ἐκ τοῦ يغمق] ὄν.σωρός,στοιβάς, θημωνία: ى — يغداى σωρὸς σίτου·||اودون — ير εἷς σωρὸς ξύλων.

يقا } Τ. **γιακά,** يقالق **γιακα-λαμάκ,** βλ. ياقه ، ياقه‌لامق .

يقارمق } Τ. **γιακαρμάκ,** βλ. ياقارمق .

يقاظه } Α. **γεκαζά,** ὄν. θ. ταὐτὸ يقظه .

يقديرمق } Τ. **γικ-τηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. βάλλω,ἢ ὑποχρεῶ,ἢ ἀφίνω νὰ κρημνίσωσι, νὰ κατεδαφίσωσιν, ὡς οἰκοδομὴν ἑτοιμόρροπον κτλ., νὰ καταρρίψωσι, νὰ καταστρέψωσι [δοτ. αἰτ.] : بلديه مائل انهدام اولان خانه‌يى صاحبنه يقديردى ἢ δημαρχία ὑπεχρέωσε τὸν ἰδιοκτήτην τῆς ἑτοιμορρόπου οἰκίας νὰ κατεδαφίσῃ αὐτήν·||βλ. يقمق.

يقظان } Α. **γιακζὰν** [ρζ.يقظ] ἐπθ.ἄγρυπνος, ὁ ἐγρηγορῶν, μτφ. συνετός.

يقظه } Α.**γεκαζά,** ὄν. θ. ἐγρήγορσις: حال—ده ἐν καταστάσει ἐγρηγόρσεως·||بن النوم—ر حال عطالت و بطالت و ال— μία κατάστασις ἀδρανείας καὶ νωθρότητος μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως [πέϊνε-ν-νεβμ βε-λ-γεκαζά].

يققين } Τ. **γικ-κὶν** [ἐκ τοῦ يقمق] ἐπθ.ἕτοιμος νὰ πέσῃ, νὰ κρημνισθῇ, ν'ἀνατραπῇ, κλονούμενος [ἐπὶ μεθύσου], κατεστραμμένος.

يقلاشمق } Τ. **γιακλασμάκ,** يقلاشدرمق βλ. ياقلاشمق ، ياقلاشدرمق.

يقلمق } Τ. ἢ يقلمق **γικ-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. καὶ σύδ. κρημνίζομαι, πίπτω [οἰκοδομὴ κτλ.], ἀνατρέπομαι ἐν τῇ πάλῃ κτλ., καταστρέφομαι, πίπτω [ἐπὶ μεθύσου], φεύγω,κ. γκρεμνίζομαι: دنل يقل كيت بورادن [ἔρρ' ἐς κόρακας], φύγε ἀπ' ἐδῶ.

يقمق } Τ. ἢ يقمق **γικ-μάκ,** ρμ μτδ. κρημνίζω, κατεδαφίζω, καταρρίπτω, ἀνατρέπω, ἢ ῥίπτω ἐν τῇ πάλῃ ἀντίπαλον,μτφ. καταστρέφω [αἰτ.]: — بنا ἢ خانه κρημνίζω οἰκίαν, οἰκοδομήν·||—او καταστρέφω οἰκίαν, οἰκογένειαν·||— كوكل κρημνίζω καρδίαν [γκιονὸλ], ἤτοι δυσαρεστῶ· || — اوزرينه يرينك ῥίπτω, ἢ ἀποδίδω, ἢ προσάπτω εἰς τινα.

يقندى } Τ. **γικηντὶ** [ἐκ τοῦ يقمق] ὄν. ὑλικὸν προερχόμενον ἐκ κατεδαφίσεως οἰκοδομῆς, ἐρείπια· § سى — يار ἀπροσδόκητος θρίαμβος [κρήμνισμα κρημνοῦ].

يقيجى } Τ. **γικηδζὶ** [ἐκ τοῦ يقمق] ἐπθ. ὁ κρημνίζων, ὁ ἀνατρέπων· βλ. يقمق.

يقيق } Τ. **γικὶκ** [ἐκ τοῦ يقمق] ἐπθ. κεκρημένος, κατεδαφισθείς, ἠρειπωμένος, κατεστραμμένος : خانه — οἰκία κεκρημνισμένη· ||كوكل — καρδία κατεστραμμένη.

يقيم } Τ. **γικὶμ** [ἐκ τοῦ يقمق] ῥ. ἀφ. κρήμνισις, κατεδάφισις, ἀνατροπὴ ἀντιπάλου ἐν τῇ πάλῃ, καταστροφή: ى — او ἀνατροπή, καταστροφὴ οἴκου, σπατάλη.

يقين } Α. **γεκὶν** [ῥζ. يقن] ὄν. βεβαιότης, ἤτοι γνῶσις βεβαία, θετική, ἀσφαλής, ἀναμφίβολος, ἀκριβής : قرينهٔ قاطعه حد ير—ه بالغ اولان امارەدر τέλειον τεκμήριον [καρινέϊ κατη'è] εἶναι ἡ ἐνδειξις [ἐμμαρὲ] ἡ φθάνουσα εἰς τὸν βαθμὸν [χὰτ‡] τῆς βεβαιότητος·||عين ال—بيلمك — و علم ال — γινώσκω τι θετικῶς [ἄϊνε-λ-γεκὶν] καὶ βεβαίως [ἤλμε-λ-γεκὶν]·||اصحاب ير— οἱ κάτοχοι τῆς θετικῆς γνώσεως [λέγεται ἐπὶ Μουσουλμάνων]· || حاصل ايمك — ἀποκτῶ βεβαιότητα [δοτ.]· || βλ. شك **ὲέκὶ,** يقينى ، اتقان ، تيقن· ἀντίθ. ظن **ζάνν.**

يقين } Τ. **γιακὶν,** βλ. ياقين .

يقيناً } Α. **γεκὶν-εν,** ἐπρ. βεβαίως, θετικῶς, ἀκριβῶς, ἀναμφιβόλως.

يقينى } Α. **γεκιν-ὶ,** ἐπθ. βέβαιος, θετικός, ἀσφαλής, ἀναμφίβολος [ἀντίθ. ظنى **ζαννὶ,** ὁ κατ' εἰκασίαν] §θ. يقينيه : — قضيهٔ κρίσις βεβαία, θετικὴ [βλ. ἐπόμ.].

يقينيات } Α.**γεκινι-γιὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. γνώσεις θετικαί, βέβαιαι, ἀ-

κριβεῖς,πράγματα ἀναμφίβολα καὶ ἀδιαφιλονείκητα· ἀντίθ. ظنيات **ζαννιγιάτ.**

يك } Π. **γὲκ,** ἀρθ. εἷς, μία, ἕν : — ا — **γέκια γέκ,** ἀνὰ εἷς· βλ. καὶ يكان· || دن— διὰ μιᾶς : دن الخشدر — اشيانك اجرت تقليه‌سى τὰ μεταφορικὰ τῶν πραγμάτων ἐλήφθησαν διὰ μιᾶς· || بيضه هزار فخر و دعوا مانندهٔ ماكيان غرا—ὡς [μανεντὲ] ἡ ὡραία ὄρνις, ἓν ὠὸν [‡πεϊζά], χίλιοι κόμποι [φὰχρ] καὶ ἀξιώσεις, ἤτοι δι' ἐλάχιστον κατόρθωμα μεγάλη κομπορρημοσύνη καὶ πάταγος [πρμ. βλ. καὶ يمورطلامق]· βλ. σύνθετα يكه ، يكپاره ، يكران ، يكرك يكرأى κτλ.

يك } Τ. **γέγ,** ἐπθ. ἀνώτερος, προτιμότερος, καλλίτερος : در الله — ὁ Θεὸς εἶναι ἀνώτερος πάντων· || النه كچ اوستەدن آياغنه چابوق — در ديلنجى ὁ ταχὺς τὸν πόδα ἐπαίτης προτιμότερος τοῦ βραδέος τὴν χεῖρα [ὀκνηροῦ] τεχνίτου [πρμ.]·||بوكونكى يمورطه يارينكى طاغوقدن در — τὸ σημερινὸν ὠὸν προτιμότερον τῆς αὐριανῆς ὄρνιθος [πρμ.]·||βλ. يكمك ، يكنى ، يكرك .

يك } Τ. **γέν,** ὄν. χειρίς, κ. μανίκι ἐνδύματος : لر صيغامق— ἀνασύρω τὰς χειρίδας, ἀνασκουμπόνομαι, προετοιμάζομαι· || βλ. يكلو καὶ يكه **γενέ.**

يكا } Τ. **γιανά,** βλ. يان ، يانه .

يكاز } Τ. ἢ ياناز **γιανάζ,** ἐπθ. φίλερις, δύστροπος, δύσκολος, ὅστις εἰς τίποτε δὲν εὐχαριστεῖται, κ. γνωμιάρης : چوجق—παῖς δύστροπος· || خسته— δύστροπος ἀσθενής· ||—كوزل ὡραία γυνὴ δύστροπος.

يكازلانمق } Τ. **γιαναζ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. εἶμαι φίλερις, δύστροπος, δύσκολος, κ. γνωμιάρης· βλ. προηγ.

يكازلق } Τ. **γιαναζ-λὶκ,** ὄν. τὸ φίλερι, τὸ δύστροπον, τὸ δύσκολον τοῦ χαρακτῆρος, κ. γνώμη· βλ. يكاز .

يكان } Π. **γεγκιὰν** [ἐκ τοῦ يك βλ.] ἐπρ. ἐν χρήσει δίς : — — ἀνὰ εἷς, μία, ἕν.

يكانكى } Π.**γεγκιανε-γκὶ**[ἐκ τοῦ ἐπομ.]ἀφ. τὸ εἶναι ἕνα καὶ μόνον, ἀπαράμιλλον, μοναδικότης.

يكانه } Π.**γεγκιανὲ** [ἐκ τοῦ يك] ἐπθ. εἷς καὶ μόνος, μοναδικός, ἐνιαῖος, ἀπαράμιλλος: واسطه — تهلكه‌لك اوكى المق ايچون τὸ μόνον μέσον πρὸς πρόληψιν [μὸνσὸ ἄλμὰκ] τοῦ κινδύνου·||حاميسى—قتولك مذهبنك ὁ μόνος προστάτης τοῦ καθολικισμοῦ·||كليسا‌سى—كويك ἡ μόνη ἐκκλησία τοῦ χωρίου·||وارثى—انك ὁ μόνος κληρονόμος αὐτοῦ·||عصر—ء ὁ μοναδικὸς τῆς ἐποχῆς· || كوزدلمى لازم كلان جهت — τὸ μόνον πρᾶγμα, εἰς ὃ δέον νὰ ἐπιστηθῇ ἡ προσοχή.

يكانه‌كو } Π. **γεγκιανὲ-γκιοῦ,** ἐπθ. ὁ λέγων, ἤτοι πρεσβεύων ἕνα Θεόν[ἐπὶ Μουσουλμάνων].

يك‌آويز } Π. **γὲκ-ἀβίζ,** ὄν. **σπάθη πλατεῖα** καὶ δίστομος· τ. پالە .

يكايك } Π. **γέκια-γέκ,** βλ. يك .

يكبار } Π.**γὲκ-‡ὰρ** καὶ يكباره **γὲκ-‡αρέ,**ἐπρ. μίαν μόνον φοράν.

يكپاره } Π. **γὲκ-παρέ,** ἐπθ. ὁ ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου τεμαχίου συγκείμενος,μονοκόμματος, ἀκέραιος,μονήλατος:كومش —ἄργυρος μονήλατος,κ.μονοκόμματος·||اولمازمى كوروب كومولدن آسمانى — كوكل صفايله ἡ καρδία [γκιονὸλ] δὲν ἠδύνεται [**σαφα-γιὰ‡ ὀλμάζ-μη**] βλέπουσα τὸν ἐκ μονηλάτου ἀργύρου οὐρανὸν [ἀσμάν]; [στιχ.]· § ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ὁλόκληρος: تزاكت و لطافت —ὅλος εὐγένεια καὶ χάρις.

يكپاى } Π. **γὲκ-πάϊ,** ἐπθ. μονόπους, χωλός· βλ. يكقدم.

يكتا } Π. **γὲκ-τά,**ἐπθ.ἁπλοῦς,ὁ οὐχὶ διπλοῦς· § ἐνιαῖος, μοναδικός, ἀπαράμιλλος.

يكتاز } Π. **γὲκ-τάζ,** ἐπθ. ἥρως, ὅστις μόνος ἐφορμᾷ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· βλ. يكه‌تاز .

يكتنه } Π. **γὲκ-τενέ,** ἐπθ. μόνος, μονήρης.

يكجان } Π. **γὲκ-ὄζάν,** ἐπθ. ὁ ἔχων μίαν, ἢ τὴν αὐτὴν μετ'ἄλλου ψυχήν, ὁμόψυχος, ὁμόθυμος, φίλος ἐπιστήθιος.

يكجانب } Π. **γὲκ-ὄζανi‡,** ἐπθ. ὁ λαμβάνων τὸ μέρος τινός, ὁ τοῦ αὐτοῦ κόμματος, τῆς αὐτῆς μερίδος· συνών. طرفدار .

يكجهت } Π. **γὲκ-ὄζιχέτ,** ἐπθ. ὁμόθυμος, ὁμόφρων, σύμφωνος, ὁ ἐν συμπνοίᾳ, ὁ μίαν μερίδα ἀκολουθῶν· βλ. يكدل.

يكجهتى } Π. **γὲκ-ὄζιχετί,** ὄν. ὁμοθυμία, ὁμοφροσύνη, σύμπνοια : بابالردن

ددەلرندن كوردكلرى آثار — التزام ايدرلر ὑποστηρίζουσι τὴν σύμπνοιαν, ἣν εἶδον παρὰ τῶν πατέρων καὶ τῶν προγόνων αὐτῶν.

يكچشم | Π. **γὲκ-τσέσμ,** ἐπθ. μονόφθαλμος.

يكدانه | Π. **γὲκ-ταvέ,** ἐπθ. κόκκος μαργαρίτου εὑρισκόμενος μόνος ἐν τῷ κόχλῳ, μτφ. μοναδικός, ἀπαράμιλλος· βλ. دردانه.

يكدل | Π. **γὲκ-τίλ,** ἐπθ. ὁ ἔχων μίαν καὶ τὴν αὐτὴν μετ' ἄλλου καρδίαν, αἰσθήματα, ὁμόθυμος: و يكجهت اولەرق — ὁμοθύμως καὶ ὁμοψύχως· βλ. καὶ يكزبان.

يكدلى | Π. **γὲκ-τιλί,** ἀφ. ὁμοθυμία, ὁμοφροσύνη, σύμπνοια.

يكدم | Π. **γὲκ-τέμ,** ἐπρ. μίαν στιγμήν.

يكدمه | Π. **γὲκ-τεμέ,** ἐπθ. ὁ μίαν μόνον στιγμὴν διαρκῶν, στιγμιαῖος, παροδικός, ἐφήμερος.

يكديكر | Π. **γὲκ-τιγκέρ,** ἐπθ. ὁ εἷς τὸν ἄλλον [ἐπέχει θέσιν ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας καὶ εἶναι ἐν χρήσει πάντοτε μετὰ τῶν καταληκτικῶν ἀντων. τῆς Τουρκικῆς]: مزك — **γὲκ-τιγκεριμιζίν,** ἀλλήλων [ἡμῶν]·|| — كزك **γὲκ-τιγκερινιζίν,** ἀλλήλων [ὑμῶν]·|| ينك — ἀλλήλων [αὐτῶν] || ينه — ἀλλήλοις, ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον·|| يله — ὁ εἷς μετὰ τοῦ ἄλλου.

يكران | Π. **γὲκ-ράν,** δν. ἵππος εὐγενοῦς καταγωγῆς καὶ μοναδικός.

يكرأى | Π. **γὲκ-ρέϊ,** ἐπθ. ὁ μίαν γνώμην καὶ μίαν ἰδέαν ἔχων, ὁμογνώμων, ὁμόφρων.

يكرشته | Π. **γὲκ-ριστέ,** ἐπθ. ὁ καθ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ρυθμὸν ὤν, ὁμόρρυθμος, ὁμότυπος.

يكرك | Τ. **γὲγ-ρὲκ** [συγκρ. τοῦ يك γέγ, βλ.] ἐπθ. καλλίτερος, προτιμότερος.

يكرمنجى | Τ. **γιγιρμι-νδζί,** κ. **γιρμινδζί,** ἀρθ. εἰκοστός: سى — ὁ εἰκοστός· — يوز ἑκατοστὸς εἰκοστός·|| — اوچيوز τριακοσιοστὸς εἰκοστός.

يكرمى | Τ. **γιγιρμί,** κ. **γιρμὶ** [κατὰ τὸ لهجه, κυρ. ايكرمه ἐκ τοῦ ايكى ἤτοι δύο δέκα] ἀρθ. εἴκοσι: بر — εἴκοσιν ἕν·|| ايكى — εἴκοσι δύο·|| — يوز ἑκατὸν εἴκοσι.

يكرميشر | Τ. **γιγιρμι-σέρ,** κ. **γιρμισέρ,** ἀρθ. ἀνὰ εἴκοσιν ἕκαστος: غروش — الدق ἐλάβομεν ἀνὰ εἴκοσιν ἕκαστος γρόσια· || مكتبك ايكى صنفى — چوجقدن عبارتدر αἱ δύο τάξεις τῆς σχολῆς σύγκεινται ἑκάστη ἐξ εἴκοσι μαθητῶν.

يكرميلك | Τ. **γιγιρμι-λίκ,** κ. **γιρμιλίκ,** ἐπθ. ὁ ἀξίας εἴκοσι παράδων, γροσίων κτλ. § ὁ ἡλικίας εἴκοσιν ἐτῶν·§ δν. εἰκοσάρα, ἡ εἰκοσάρι [νόμισμα ἀξίας εἴκοσι παράδων, ἢ εἴκοσι γροσίων].

يكرميلى | Τ. **γιγιρμι-λί,** κ. **γιρμιλί,** ἐπθ. ὁ συγκείμενος ἐξ εἴκοσι.

يكرنك | Π. **γὲκ-ρένγκ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἕν, ἢ τὸ αὐτὸ χρῶμα, μονόχρους· ἄδολος, εἰλικρινής, ἀνυπόκριτος.

يكروزه | Π. **γὲκ-ρουζέ,** ἐπθ. ὁ μίαν μόνον ἡμέραν διαρκῶν, ἐφήμερος· ὁ μίαν μόνον ἡμέραν ἀρκῶν.

يكروى | Π. **γὲκ-ρούϊ,** ἐπθ. ὁ ἓν πρόσωπον ἔχων, ἤτοι ὁ οὐχὶ διπρόσωπος, εἰλικρινής, εὐθύς· βλ. دورو.

يكرويى | Π. **γὲκ-ρουγί,** δν. ἔλλειψις διπροσωπίας, εἰλικρίνεια, εὐθύτης.

يكزبان | Π. **γὲκ-ζεπάν,** ἐπθ. ὁ μιᾷ γλώσσῃ καὶ ἑνὶ στόματι λέγων μετ' ἄλλου, ὁμόφωνος, ὁμόφρων: يكدل و — اولەرق μιᾷ καρδίᾳ καὶ μιᾷ γλώσσῃ, ἤτοι ὁμοθύμως καὶ ὁμοφώνως.

يكساعة | Π. **γὲκ-σα'άτ,** ἐπθ. ὁ μίαν μόνον ὥραν διαρκῶν, ὡριαῖος, βραχυχρόνιος, ἐφήμερος.

يكسال | Π. **γὲκ-σάλ,** καὶ يكساله **γὲκ-σαλέ,** ἐπθ. ὁ ἐνιαύσιος, ἐτήσιος, ἓν ἔτος διαρκῶν.

يكسان | Π. **γὲκ-σάν,** ἐπθ. ὅμοιος, ἴσος, ὁ αὐτός: نظرنده صاغلق ايله اولوم — ايدى εἰς τὸ ὄμμα αὐτοῦ **[ναζαρηντὰ]** ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος ἦτο ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα·|| — يرله **γέρλε γεκσάν,** ἴσος πρὸς τὴν γῆν, ἤτοι κατεδαφισθείς·|| ايتمك — يرله κατεδαφίζω.

يكسر | Π. **γὲκ-σέρ,** ἐπθ. αὐτοκέφαλος, μόνος, ἀνεξάρτητος· § ἐπρ. πέρα πέρα, καθ' ὁλοκληρίαν· ὅλοι ὁμοῦ, διὰ μιᾶς.

يكسوار | Π. **γὲκ-σουβάρ,** καὶ يكسواره **γὲκ-σουβαρέ,** ἐπθ. ἱππεὺς ἄνευ συντρόφου.

يكشاق | Τ. **γιανσάκ,** يكشامق **γιανσαμάκ,** βλ. ياكشامق ، ياكشاق.

يكشبه | Π. **γὲκ-σεπέ,** ἐπθ. ὁ μίαν μόνον νύκτα διαρκῶν, μονονύκτιος.

يكشمك | Τ. **γεν-ισ-μέκ,** ρμ. ἀλλ. τὸ νικᾷν καὶ καταβάλλειν ἀλλήλους [ἐπὶ ἀθλητῶν].

يكشنبه | Π. **γὲκ-σενπέ,** δν. κυριακή· ἀρβ. يوم احد · τ. بازار.

يكقدم | Π. **γὲκ-κατέμ,** ἐπθ. μονόπους, χωλός· βλ. يكپاى.

يكقلم | Π. **γὲκ-καλέμ,** ἐπθ. οὗτινος τὰ γράμματα εἶναι συνδεδεμένα καὶ συναφῆ, κ. μονοκονδυλιά, μονογράμματος.

يك كونه | Π. **γὲκ-γκιουνέ,** ἐπθ. ὁ ἑνὸς εἴδους, ὁμοειδής.

يكلش | Τ. **γιανλήσ,** يكلشلق **γιανλησλήκ,** βλ. ياكلش ، ياكلشلق.

يكلمك | Τ. **γεν-ιλ-μέκ,** ρμ. πθ. νικῶμαι, ἡττῶμαι ἐν τῇ πάλῃ κτλ. § χάνω εἰς τὸ παιγνίδι· βλ. يكمك.

يكلنج | Τ. **γενλένδζ,** ἢ يلنج **γιλένδζ,** ἐπθ. ἰσχνός, καχεκτικός, φιλάσθενος [παῖς]· συνών. شامامه.

يكلو | Τ. ἢ يكلى **γεν-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων χειρίδας, κ. μανίκια: بول — ὁ ἔχων πλατείας χειρίδας, κ. φαρδομάνικος· βλ. فراخ آستين.

يكمأل | Π. **γὲκ-με'άλ,** ἐπθ. ὁ τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ταυτόσημος.

يكمك | Τ. **γενμὲκ** [βλ. يك γὲγ] ρμ. μτβ. νικῶ ἐν τῇ πάλῃ κτλ. ἢ εἰς τὸ παιγνίδι [αἰτ.]: ايش بر كره — يكمك داعيەلرينه بيندى مى بوينه دوام ايدر κατήντησεν [πιντί-μι] ἅπαξ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὴν ἀξίωσιν τοῦ νικῆσαι, ἢ νικηθῆναι; θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ μακρόν [ποιγιουνά]·|| حدتمى يكدم ἐνίκησα τὴν ὀργήν μου [χητέτιμί]·|| خواب غفلتى يكمەنك دميدر εἶναι ἡ στιγμὴ [τὲμ] τοῦ νικῆσαι τὸν λήθαργον τῆς ἀμεριμνησίας [χάπι γαφλέτ].

يكن | Τ. **γεγέν,** δν. ἀνεψιός, ἀνεψιά·§ دوه — ى κάμηλος, ἧς οἱ γονεῖς δασύμαλλοι.

يكنسق | Π. **γὲκ-νεσάκ,** ἐπθ. ὁ καθ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὤν, ὁμόρρυθμος, ὁμοιόμορφος, μονότονος: — اوطەلرى اولان خانەلرك بر اوطەسنى كورمك كافيدر τῶν οἰκιῶν ὧν τὰ δωμάτια εἶναι ὁμοιόμορφα ἀρκεῖ τις νὰ ἴδῃ ἓν μόνον δωμάτιον· || بو آهنكى — بولمش τὴν ἁρμονίαν, ἢ τὴν μουσικὴν ταύτην εὗρε μονότονον·|| افنديك... — اولان بو حياتى ὁ βίος οὗτος τοῦ κ... ὅστις εἶναι μονότονος·|| البسەلى شاكردان — μαθηταὶ ἐνδεδυμένοι ὁμοιόμορφον στολήν.

يكى | Τ. **γεϊνὶ** [βλ. يكمك] ἐπθ. ὁ ἐπάνω, ἀνώτερος, ὑπερτερῶν, νικητής· § ἐλαφρός: آغير باصنجه — قالقار ἅμα πατήσῃ ὁ βαρύς, ἐγείρεται ὁ ἐλαφρός [πρμ.]·|| صو — ἐλαφρὸν [ἐξαίρετον] ὕδωρ· || βλ. يوكول ، يكول καὶ يكه.

يكنلك | Τ. **γεϊνι-λίκ,** ἀφ. ὑπεροχή, νίκη· ἐλαφρότης.

يكول | Τ. **γενούλ,** ταὐτὸ يكى.

يكون | Α. **γεκιοὺν** [ἀόρ. τοῦ ρημ. كان] δν. ἄθροισμα προσθέσεως, τὸ ὅλον: ى — بو پارەلر ... نه قدردر πόσον εἶναι τὸ ὅλον; || مبالغه — ضم اولنور ايسه بيوك بر — تشكيل ايدەجكدر τὰ χρήματα ταῦτα ἐὰν προστεθῶσιν εἰς τὰ ποσά ... θ' ἀποτελέσωσι μέγα ἄθροισμα·|| — جمعا τὸ γενικὸν ἄθροισμα τὸ προερχόμενον ἐξ ἄλλων μερικῶν ἀθροισμάτων.

يكه | Π. **γεκέ,** ἐπθ. εἷς μόνος, μονήρης, ἀπαράμιλλος· تاز — ταὐτὸ يكتاز βλ.|| — سوار ταὐτὸ يكسوار βλ.

يكه | Τ. **γενέ,** ἐπθ. σωματώδης, μεγαλόσωμος § ὑπερέχων, νικητής· βλ. يكى.

يكه | Τ. **γενὲ** [βλ. يك γὲν] δν. λαβή, κ. μανίκι ἐργαλείου: دومن — سى οἴαξ, τὸ χέρι τοῦ τιμονιοῦ.

يكى | Π. **γεκ-ί,** ἐπθ. εἷς μόνος·§ δν. ἑνότης, σύμπνοια, ὁμόνοια.

يكى | Τ. **γενὶ** [κατὰ τὸ لهجه, κυρίως يانكى] ἐπθ. νέος [ἐπὶ πραγμάτων], πρόσφατος: او — νέα οἰκία·|| كتاب — νέον βιβλίον· || البسه — νέα ἐνδύματα· || حوادث — νέα εἰδήσεις·|| آى — νέα σελήνη·|| دنيا — ὁ Νέος Κόσμος, ἡ 'Αμερική·|| چيقمه — νέα ἐφεύρεσις, συρμός, νέα μόδα·|| باشدن — ἐκ νέου, αὖθις· || — دن ἐκ νέου, αὖθις·|| دن ياپمق — ἐκ νέου κάμνω·

||دن یازمق — ἐκ νέου γράφω·||حوادث — — εἰδήσεις νεώταται·||—یپ — **γὲπ-γενί,** νεώτατος §ἐπρ. νεωστί: كلك — νεωστὶ ἔρχομαι ||اویقودن — اویانمق — νεωστὶ ἐγείρομαι ἐκ τοῦ ὕπνου· || βλ. یکیچری.

یکیت } T. **γιγίτ,** δν. νέος, ἀκμαῖος, ἀνδρεῖος, παλληκάρι: — بابا νέος σφριγῶν καὶ ἔχων ἦθος ἱπποτικόν, παλληκαρᾶς· || — غریب πτωχός, ἐλεεινός·|| باشی — πρωτομαγίστωρ συντεχνίας·||آرقه‌سندن اورلماز — ὁ ἀνδρεῖος δὲν τραυματίζεται ἀπὸ τῆς ράχεως [πρμ.]· || قورقه مخنثدن قورق — دن — μὴ φοβοῦ τὸν ἀνδρεῖον, φοβοῦ τὸν κίναιδον [**μουχαννὲς**] πρμ. § ἐπθ. γενναῖος, ἀνδρεῖος.

یکیتلك } T-**γιγιτ-λίκ,** δν. ἀνδρεία, γενναιότης, κ. παλληκαριά.

یکیتلندیرمك } T. **γιγιτ-λεντιρμέκ,** ρμ. μτβ. καθιστῶ γενναῖον, ἀνδρεῖον, ἐμπνέω γενναιότητα, δίδω θάρρος, ἐνθαρρύνω [αἰτ.].

یکیتلنمك } T. **γιγιτ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι ἀνδρεῖος, γενναῖος, ἀνδρίζομαι.

یکیچری } T. **γενί-τσερι,** [κ. λ. νέος στρατὸς] δν. Γενίτσαρος· ἀρχαῖος τουρκικὸς στρατός, συστηθεὶς μὲν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἐν ἔτει ἐγείρας 730, καταργηθεὶς δὲ ἐν ἔτει 1241 ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μαχμοὺτ τοῦ Β΄., ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ὁποίου συνέστη ὁ τακτικὸς στρατός·|| آغاسی — ὁ ἀρχηγὸς τῶν Γενιτσάρων·||اوجاغی — τὸ στρατιωτικὸν σῶμα τῶν Γενιτσάρων· § μτφ. αὐθαίρετος, βίαιος : زمانی — ἡ ἐποχὴ τῶν Γενιτσάρων· ἐποχὴ αὐθαιρεσίας·§πλθ. περ. یکیچریان.

یکیچریلك } T. **γενι-τσεριλίκ,** δν. Γενιτσαρισμός.

یکیشهر } T. **γενὶ-σεχίρ,** δν. κ. Λάρισσα.

یکیشهرلی } T. **γενὶ-σεχιρλί,** ἐπθ. καὶ δν. Λαρισσαῖος.

یکیلتمك } T. **γενι-λετμέκ,** ρμ. μτβ. ὑποχρεῶ τινα ν' ἀνανεώσῃ, ν' ἀνακαινίσῃ, ν' ἀντικαταστήσῃ παλαιόν τι πρᾶγμα διὰ νέου [αἰτ.].

یکیلك } T. **γενι-λίκ,** δν. τὸ εἶναί τι νέον, οὐχὶ παλαιὸν [ἐπὶ πραγμάτων], νεωτερισμός·§ἀπειρία.

یکیلمك } T. **γενιλεμέκ,** βλ. یکیله‌مك.

یکیلنمك } T. **γενι-λενμέκ,** ρμ. πθ. καὶ οὐδ. ἀνανεοῦμαι, ἀνακαινίζομαι : درد — τὸ πάθος ἀνανεοῦται· βλ. ἑπόμ.

یکیله‌مك } T. **γενι-λεμέκ,** ρμ. μτβ. ἀνανεῶ, ἀνακαινίζω, ἐπισκευάζω [αἰτ.]: بو اشیا آرتق یارامز بر حاله کلدیکندن بونلری یکیله‌ملی ἐπειδὴ τὰ πράγματα ταῦτα κατήντησαν ἄχρηστα [**γιαραμὰζ**] πλέον, πρέπει νὰ τὰ ἀνακαινίσωμεν.

یل } T. **γέλ,** δν. ἄνεμος, αὖρα, ἀήρ, πνοή· ρευματισμός, πόνος ρευματικός· ἄνεμος τῆς κοιλίας, πορδή: ی — سام λίψ [βλ. سام]· || — قره ἄνεμος βορειοδυτικός, μελαμβόρειος, κ. καράγελης· || توفنکی — πυροβόλον γεμίζον μὲ ἀέρα· λέγεται καὶ هوا توفنکی || دکرمنی — ἀνεμόμυλος·|| قوغان — ἢ قوان — **γὲλ κοβάν,** ἀνεμοδείκτης· λεπτοδείκτης, ὡροδείκτης· εἶδος πτηνοῦ ἀκολουθοῦντος τὸν ἄνεμον·|| یونان — εἶδος στρουθίου· ἀσθένεια τῶν ἵππων [κ. λ. ὁ καταπίνων ἄνεμον]· || اوفورمك — ἢ اسمك — πνέει ἄνεμος·||لر اسمك — یرنده εἰς τὴν θέσιν του πνέουσιν ἄνεμοι, ἤτοι οὐδὲν ἴχνος ἔμεινε : سفره‌نك اوکنه — لر اسر ἔμπροσθεν τῆς τραπέζης ἄνεμοι πνέουσιν [**ἐσέρ**], ἤτοι ὅλα τὰ φαγητὰ κατεβροχθίσθησαν, ἴχνος δὲν ἔμεινε·||لری — باشده قواق اسمك ἐν τῇ κεφαλῇ πνέουσιν ἄνεμοι αἰγείρου, ἤτοι τρέφει ἰδέας χιμαιρικάς, αἰθεροβατεῖ ||ه — ویرمك λικμίζω·||بیه‌رك — **γὲλ γεπερέκ,** ἐν πάσῃ βίᾳ καὶ σπουδῇ·||ی دفع ایتمك — ورادن ὄπισθεν τὸν ἄνεμον ἐκβάλλω, πέρδομαι, κ. ξεφυσῶ·||βλ. یللنمك καὶ یلله‌مك.

یل } Π. **γέλ,** δν. ἥρως, ἀθλητής·§ πλθ. یلان γελάν [σπν.].

یلاب } T. **γιαλάπ,** βλ. یالاب.

یلابیق } T. **γιαλαπήκ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ آلو ، یالاو] ἐπθ. μαρμαίρων, φεγγοβόλος, λαμπρός : رنك — χρῶμα μαρμαῖρον, λαμπρόν.||چیچك — ἄνθος λαμπρόν· || چوجق — παιδίον ὡραῖον· συνών. پارلاق.

یلابیمق } T. **γιαλαπημάκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. οὐδ. μαρμαίρω, φεγγοβολῶ, λάμπω.

یلان } T. **γιαλάν,** βλ. یالان.

یلان } T. **γιλάν,** βλ. ییلان.

یلپازه } T. **γελ-παζέ,** δν. ριπίδιον : ال — سی ριπίδιον τῆς χειρός·||اوجاق — سی ριπίδιον τῆς ἑστίας·||کاغد ، حصیر ، طاوس — سی ριπίδιον χάρτινον, ψιάθινον, ἀπὸ πτερά· || — صالللامق σείω ριπίδιον, ριπίζω·||قولاق — οὖς πλατὺ ὡς ριπίδιον, μέγα·||قولاقلو — ὁ ἔχων πλατέα ὦτα· || نردبان — κλίμαξ ὡς ριπίδιον, φυσοῦνα.

یلپازه‌لمك } T. **γελπαζε-λεμέκ,** ρμ. μτβ. ριπίζω, ἀερίζω, φυσῶ μὲ τὸ ριπίδιον [αἰτ.].

یلپازه‌لنمك } T. **γελπαζε-λενμέκ,** ρμ. μσ. ἀερίζομαι, φυσῶμαι μὲ τὸ ριπίδιον, ριπίζομαι.

یلپیك } T. **γελπίκ,** δν. ἆσθμα δεινόν· βλ. صولوغان.

یلتاق } T.**γιαλτάκ,** یلتاقلامق **γιαλτακλαμάκ,** βλ. یالتاقلامق ، یالتاق.

یلتك } T. **γελτέκ** [ἐκ τοῦ یلتمك] ἐπθ. ὁ ἀκολουθῶν τὴν φορὰν τοῦ ἀνέμου, μτφ. τὰς ὀρέξεις καὶ ἐπιθυμίας του, τὸν πειρασμόν, φιλήδονος, ἀκόλαστος.

یلتمك } T. **γελ-τμέκ,** ρμ. μτβ. διεγείρω τὴν ὄρεξιν, τὴν ἐπιθυμίαν, σκανδαλίζω, ἐμβάλλω εἰς πειρασμόν, κάμνω νὰ ὀρεχθῇ[αἰτ.].

یلتنمك } T.**γελτ-ιν-μέκ,** ρμ.πθ. καὶ οὐδ. ἐρεθίζομαι, ὀρέγομαι, σκανδαλίζομαι, ἀπομιμοῦμαι [δοτ.] : انك بخت نحسنه یلتنان طالع ἡ τύχη μου ἥτις ὠρέχθη τὴν ἀπαισίαν [**νὰχς**] αὐτοῦ μοῖραν· || آوروپالولرك بعض اصوللرینی قبوله یلتنانلر کولنج اولورلر οἱ ὀρεγόμενοι τὴν παραδοχὴν ἐξεῶν τινων τῶν Εὐρωπαίων καθίστανται γελοῖοι·||هر حرکتنده آلافرانغه‌لغه یلتنن بر آدمدر εἶναι ἄνθρωπος, ὅστις ἐν ἑκάστῃ πράξει αὐτοῦ ἀπομιμεῖται τὸν φραγκισμόν.

یلدا } Π. **γελτά,** ἐπθ. μακρὸς καὶ σκοτεινὸς [νὺξ τοῦ χειμῶνος]: شب — ἡ μακροτάτη καὶ ζοφερωτάτη νὺξ τοῦ χειμῶνος.

یلدراق } T.**γιλτηρὰκ** [κατὰ το لهجه, κυρίως یالدراق ἐκ τοῦ یال ، یالاب] ἐπθ: λάμπων, λαμπρός, ἀκτινοβολῶν· § δν. ἀστραπή·§ § εἶδος λίθου πολυτίμου, λυχνίτης [شبچراغ].

یلدرامق } T. **γιλτηραμὰκ** [βλ. προηγ.] ρμ. οὐδ. λάμπω, ἀκτινοβολῶ ὡς οἱ ἀστέρες·§ ἀστράπτω.

یلدرایجی } T. **γιλτηραϊτζή,** ἐπθ. ταὐτὸ ἑπόμ.

یلدرغان } T. **γιλτηργάν,** ἐπθ. ταὐτὸ یلدراق.

یلدریم } T.**γιλτηρήμ,** δν. ἀστραπή· κεραυνός: کبی — ταχὺς ὡς ἀστραπή, ἡ ἀστραπηδόν· ||دوشمك — πίπτει κεραυνός·||— یاغدیرمق ρίπτω βροχηδὸν κεραυνούς· || آتمق — βάλλω κεραυνόν·|| چارپمق ἢ ایله اورمق — πλήττω διὰ κεραυνοῦ, κεραυνοβολῶ·|| ایله چالنمش — κεραυνόπληκτος·||ایله اورلمشه دوندی — ἔγινεν ὡς κεραυνόπληκτος·||یاغدیریجی — κεραυνοβόλος· § ἐπώνυμον τοῦ Σουλτὰν Βαγιαζὴτ τοῦ Α΄.

یلدیرمك } T.**γελ-τιρ-μέκ,** ρμ.μτβ. κάμνω, ἢ βάλλω τινὰ νὰ τρέχῃ[ὡς ἄνεμος γὲλ] ἐδῶ καὶ ἐκεῖ [αἰτ.].

یلدیرمه } T. **γελτιρμὲ** [δν. ἀπαρ. τοῦ προηγ.] δν. εἶδος ἐπανωφορίου ἐξ ὑφάσματος λίαν ἐλαφροῦ ὥστε ὁ ἄνεμος [**γὲλ**] νὰ τὸ σηκόνῃ, καὶ ὅπερ αἱ γυναῖκες φοροῦσιν ἐν ταῖς ἐξοχαῖς κατὰ τοὺς περιπάτους.

یلدیز } T. **γιλτήζ,** δν. ἀστήρ, ἄστρον, ἀστερίσκος·βορρᾶς, βόρειος ἄνεμος· τύχη· κόσμημα ἀδαμάντινον, ὡς καρφίτσα: — آق ἡ Ἀφροδίτη [زهره]· || — قزیل Ἄρης چوبان — ی [مریخ]·||— قویروقلی κομήτης·||— آقار ἀστὴρ διάττων·||— آی ἡ σελήνη καὶ τὸ ἄστρον, ἤτοι ἡμισέληνος, τὸ σύμβολον τῆς σημαίας τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους·|| بوجکی — πυγολαμπίς, κωλοφωτιά·|| طاشی — χρύσαμμος·|| ی بارشیق — ὁ ἐν ἁρμονίᾳ μετὰ τοῦ ἀστέρος του, εὐτυχής· || — بارشقلغی ἁρμονία συζύγων [κ. τὸ ἀστρικὸν ταιριασμένον]·|| بارشمق — εἶμαι ἐν ἁρμονίᾳ, συζῶ ἁρμονικῶς, κ. ταιριάζει τὸ ἀστρικὸν [ἐπὶ συζύγων]·||ی دوشکون — οὗ ὁ ἀστὴρ πεπτωκώς, δυστυχής· || ی پارلاق — τὸ ἄστρον του εἶναι λαμπρόν, ἡ τύχη του εἶναι εὐμενής·||طوغمق — ὁ ἀστὴρ ἀνατέλλει· μτφ. εὐτυχία γεννᾶται· || باتمق — ὁ ἀστὴρ δύει· μτφ. λήγει ἡ εὐτυχία, ἄρχεται ἡ κακοδαιμονία·||چیچکی — δάλεια, φυτὸν καλούμενον ἄλλως دالیه.

یلدیزلی } T. **γιλτηζ-λή,** ἐπθ. ἀστερόεις, ἔχων ἀστέρας.

یلشمق } T. **γελισμάκ,** βλ. یلشمق ، یلمك.

یلشق } T. **γελισήκ,** βλ. یلشیق ἢ یلشیك γελισίκ, ἢ یلمشیك.

يل قوغان T. **γὲλ-κογάν,** ἢ يل قوان γὲλ-κοβάν, βλ. يل .

يلك T. **γελὲκ** [ἐκ τοῦ يل] ὄν. ὑπενδύτης, κ. γελέκιον: — ايچ γελέκιον ἐσωτερικόν·§πτερὸν τῆς πτέρυγος τῶν πτηνῶν, χρησιμεῦον καὶ ὡς κάλαμος· § τὸ πτερὸν τοῦ βέλους.

يلك T. **γελέκ,** ὄν. καμηλιδεὺς μονοετής.

يلكله مك T. **γελεκ-λεμέκ,** ρμ.μτβ.προσαρτῶ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ βέλους πτερόν.

يلكن T. **γελ-κέν,** ὄν. ἱστίον,κ. τὸ πανὶ τοῦ πλοίου: يزى — χονδρὸν ὕφασμα δι' ἱστία, καραβόπανον· || كيسى — ἱστιοφόρον·||آچق —ἀναπετάννυμι, ἀνοίγω τὰ ἱστία· || ايندير مك — καταβιβάζω τὰ ἱστία·||ى صويه — καταβιβάζω τὰ ἱστία εἰς τὸ ὕδωρ, ἤτοι κατευνάζομαι,ἐνδίδω,ὑποχωρῶ·||كورك —ἱστίον καὶ κώπην μεταχειριζόμενος, ἤτοι ἐν βίᾳ καὶ σπουδῇ·||طولديرمق —πληρῶ τὰ ἱστία [ὁ ἄνεμος]·||ى قپاتمق —κλείω τὰ ἱστία·||— علت ἀκολουθῶ τὴν κεφαλήν μου, τὰς ἰδέας μου, τὰ μυαλά μου [ἐπὶ κακῆς σκέψεως]: — علت بويله ايدرك لوندره يه قدر كلديكمه بيك كره پشيمان اولدم μυριάκις μετενόησα, διότι ἀκολουθήσας τοιαύτας ἰδέας ἦλθον μέχρι Λονδίνου· || βλ. مايسره ، استراليا ، غايبه ، پاپاغانو، لاتين .

يلكنجى T. **γελκεν-δζί,** ὄν. ναύτης ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν ἱστίων· § ὁ ράπτων ἱστία.

يلكنله مك T. **γελκεν-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. κάμνω, ἤτοι ἀνοίγω πανὶ[ἐπὶ πλοίου], ταξειδεύω.

يلكنلى T. **γελκεν-λί,** ἐπθ. ἱστιοφόρον [πλοῖον].

يللنمك T. **γελ-λενμέκ,** ρμ. μσ. ἀερίζομαι, φυσῶμαι διὰ τοῦ ριπιδίου·§πέρδομαι, κ. ξεφυσῶ.

يللوز T. **γελ-λόζ,** ἐπθ. καὶ ὄν. γυνὴ ἐλαφρᾶς καὶ ὑπόπτου διαγωγῆς, ρέπουσα εἰς τὸ κακόν, ἀκόλαστος.

يلله مك T. **γελ-λεμέκ,** ρμ. μτβ. κάμνω ἀέρα, ἀερίζω, φυσῶ διὰ τοῦ φυσητῆρος, ἢ τοῦ ριπιδίου, ριπίζω.

يللى T. **γελ-λί,** ἐπθ. ὁ ποιῶν ἄνεμον, ὁ πνέων·§ὁ πάσχων ρευματισμούς.

يلمق T. **γιλμάκ,** يلديرمق **γιλτηρμάκ,** βλ. يلديرمق ، يلمق .

يلمك T. **γελ-μέκ,** ρμ. οὐδ. τρέχω τῇδε κἀκεῖσε: يلر اوكز قارنى طويمز ὁ τρέχων δὲν ὠφελεῖται **[ὀνμάζ],** δὲν χορταίνει ἡ κοιλία του· ἀντίστοιχον : يوارلانان طاش يوصون طوتمز πέτρα, ἥτις κυλίεται, δὲν πιάνει βρύον, ἤτοι ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν μένει ἐν μιᾷ ἐργασίᾳ, δὲν προκόπτει [πρμ.]·|| βλ. يلم.

يلمه T. **γελμέ,** ὄν. ἀλυσιδωτὸς θώραξ σχιστὸς ἔμπροσθεν.

يلنجوج A. **γελενδζούδζ,** ὄν. ἀλόη, συνών. عود.

يلنكج T. **γελενγκέδζ,** κυρ. يالنكج **γιαλνγκέδζ,** ὄν. δένδρον ὡς ἡ αἴγειρος, οὗ ὁ φλοιὸς ἀποσπᾶται, εἶδος κακκαβιᾶς.

يلوه T. **γελβά,** ὄν. εἶδος ὄρτυγος.

يله T. **γελὲ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ يلك **γελὲκ**] ὄν. χαίτη.

يله لى T. **γελε-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων χαίτην· || قورد — ὕαινα [λύκος μὲ χαίτην].

يليم T. **γελὶμ** [ἐκ τοῦ يلمك] ρ. ἀφ. τὸ τρέχειν, ταχύτης, σπουδή: كرپى—**γελὶμ γεπερέκ,** ἐν πάσῃ σπουδῇ· § ὁ ἀσκὸς τῶν μαστῶν τῆς δαμάλεως, ὅστις κινεῖται ὅταν τὸ ζῶον περιπατῇ.

يليمشيك T. **γελιμσίκ,** βλ. يلشيق .

يم T. **γέμ,**μόριον ὅπερ προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ ى ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν: يشيل — **γὲμ-γεσίλ,** καταπράσινος.

يم T. **γέμ,** ὄν. τροφή,ταγή,ἤτοι μερὶς χόρτου, ἢ κριθῆς ἵππου κτλ. δέλεαρ πρὸς ἄγραν ἰχθύων,πτηνῶν,δόλωμα· ἐμπύρευμα πυροβόλου: ى — آت تاغى ἵππου· || ى — طوزاق δέλεαρ παγίδος·||ى — قوش τροφὴ πτηνοῦ,κέγχρος· || ى — يالى δόλωμα πρὸς ἄγραν ἰχθύος·||آصمق — κρεμῶ τὴν ταγὴν τοῦ ἵππου εἰς τὸν λαιμόν του ἐντὸς πήρας·||كسمك — κόπτει, ἤτοι τρώγει τὴν τροφήν του ὁ ἵππος κτλ. || — كسديرمك δίδω τῷ ἵππῳ κτλ. τὴν τροφήν του, βάλλω νὰ φάγῃ· || دوكمك — χύνω τροφήν, ἤτοι

δόλωμα ὅπως συναχθῶσι πτηνά, ἢ ἰχθῦς πρὸς ἄγραν, δελεάζω· βλ. كملمك ، يملمك καὶ كيرمك.

يم A. **γέμμ,** ὄν. θάλασσα, ὠκεανός·§ πλθ. يمم **γιουμούμ.**

يماج T. **γιαμάζ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ يامق ἐπιρράπτω, μπαλόνω] ὄν. κλιτὺς ὄρους, ἢ λόφου, ἥτις ἀπὸ τῆς πεδιάδος ὀρωμένη φαίνεται ὡς τὸ ἐπὶ τοῦ ἐνδύματος ἐπίρραμμα, ἤτοι μπάλωμα: ى — طاغ κλιτὺς ὄρους· || ى — تپه κλιτὺς λόφου.

يماشمق T. **γιαμασμάκ,** ταὐτὸ يامق **γιαμανμάκ,** βλ.

يماق T.**γιαμὰκ** [ἐκ τοῦ يامق ، يامه] ὄν.βοηθὸς τεχνίτου, ἢ ἐργάτου: ى — آشجى βοηθὸς μαγείρου·|| ى — آووقات βοηθὸς δικηγόρου [εἰρωνικῶς]·|| ى — مهردار βοηθὸς σφραγιδοφύλακος [βλ. καὶ يارداخ]· || — تركى — περιπόδιον **[τερλιγὶ]** ἀπὸ νακτὸν [ابه **ἀμπᾶ**], τοῦ ὁποίου τὸ ἄκρον εἶναι ὀξὺ καὶ κυρτόν·§ νεοσύλλεκτος στρατιώτης.

يمامق T.ἢ يامامق **γιαμαμάκ,** ρμ.μτβ.ἐπιρράπτω, κ.μπαλόνω, διορθόνω[αἰτ.]: —چوراب ἐπιρράπτω περικνημῖδας· βλ.يامه لامق· § μτφ.προσκολλῶ π. χ. κόλαφον, κολαφίζω.

يمامه A. **γεμαμέ,** ὄν.περιστερὰ οἰκιακή,ἤ· μερος· § πλθ. يمام **γεμάμ.**

يمان A. **γεμάν,** βλ. يمن καὶ يمانى.

يمان T. ἢ يامان ἐπθ. κακός,μοχθηρός,σκληρός, ἐπικίνδυνος, φοβερός, ἐπιτηδειότατος ἰδίᾳ εἰς τὸ νὰ κάμῃ κακόν, ἀπατᾷ, δεινὸς [συνών. ياوز، ياكلش]: آدم — ἄνθρωπος κακός, ἐπίφοβος, δεινός·||باقيش—βλέμμα φοβερόν, βλοσυρόν·|| دشمن — φοβερὸς ἐχθρός·|| ذوق — پرست δεινὸς φιλήδονος·|| — حالز ἡ κατάστασις ἡμῶν δεινή,ἄσχημα τὴν ἔχομεν ||—آجلدن حالز· ἐκ τῆς πείνης δεινὴ εἶναι ἡ θέσις ἡμῶν·§ ἐπρ. δεινῶς, φοβερῶς κτλ. : — يك ايچمش يك غالبا ὡς φαίνεται, πολὺ προσέσχον, πολὺ βλοσυρῶς παρετήρησα· ἡ κόρη πάραυτα ἠρυθρίασε.

يماندير مق T. **γιαμα-ντὶρ-μάκ,** ρμ. μτβ. προσκολλῶ,ἐπιτίθημι ὡς ἐπίρραμμα, κ. μπάλωμα.

يمانمق T. **γιαμα-ν-μάκ,** ἢ ياشمق **γιαμασμάκ,** ρμ. μσ. προσκολλῶμαι, ἐπιτίθεμαι ὡς ἐπίρραμμα, κ. μπάλωμα· ἀνησυχῶ τινα προσκολλώμενος.

يمانى A. **γεμαν-ί,** ἐπθ. ὁ τῆς Ἰεμένης,Ἰεμενικός, ὁ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας· βλ. ماه ·||— برد ὕφασμα ραβδωτὸν καὶ κλαδωτὸν [πούρτ] τῆς Ἰεμένης· τ. يمن آلاجه‌سى· || — دود ταινιοσκώληξ, ἕλμινς ἵππου καὶ ἄλλων ζώων· δρακόντιον, γένος σκωλήκων μιτοειδῶν, διαιτωμένων εἰς τὰ λιμνάζοντα ὕδατα καὶ τὰς λίμνας· § θ. يمانيه.

يمش T. **γεμὶς** [μτχ. τοῦ يمك ἢ يمج] ὄν. καρπὸς δένδρου, ὀπωρικόν : —ويرمك δίδω καρπόν·||سيدى— κάνιστρον ὀπωρικῶν·|| —قورو ξηρὸς καρπός, ἢ ὀπωρικόν·||—ياش νωπὸς καρπός, ἢ ὀπωρικόν·|| چارشوسى — ἀγορὰ ὀπωρικῶν·||ى — قوجه κούμαρον.

يمشجى T. **γεμιὲ-τζί,** ὄν. ὀπωροπώλης· || —قورو ὁ πωλητὴς ξηρῶν ὀπωρικῶν.

يمشسز T. **γεμιὲ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ καρπῶν, ὀπωρικῶν, ἢ ὁ μὴ φέρων καρπόν, ὀπώρας, ἄκαρπος.

يمشلك T. **γεμιὲ-λίκ,** ὄν. κῆπος περιέχων δένδρα ὀπωροφόρα, δενδροκομεῖον· § μέρος πρὸς φύλαξιν ὀπωρικῶν· ὀπωροφόρος, ἤτοι δοχεῖον δι'ὀπωρικά [fruitier].

يمشلو T. **γεμιὲ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων καρπόν, ὀπωρικά, ἢ ὁ φέρων καρπόν, καρποφόρος, ὀπωροφόρος·|| دفنه — δαφνοκέρασος.

يمك T. ἢ يمج **γεμέκ,** ρμ. μτδ. τρώγω, κατατρώγω, ἐξαλείφω, ἐξοδεύω, καταπαταλῶ, διασπαθῶ, λαμβάνω, δοκιμάζω, ἀπολαμβάνω [αἰτ.] : —يمج τρώγω φαγητόν, γευματίζω·||—آخشام يمكى τρώγω τὸ δεῖπνον, δειπνῶ·||يوب ايچمك τρώγω καὶ πίνω, εὐωχοῦμαι, κ. ξεφαντόνω, ζῶ ἀσώτως·||—ايچى κατατρώγει τὰ ἐντόσθιά του·||—باشى τρώγει τὸ κεφάλι του, προξενεῖ τὸν θάνατον, ἢ καταστρέφει ἑαυτόν· ||—اتى باشك τρώγει τὸ κρέας τῆς κεφαλῆς,ἤτοι ἀνησυχεῖ αἰτῶν ἀκαταπαύστως καὶ ἐκλιπαρῶν· ||—بورا τρώγω τὴν καταιγίδα· μτφ. δοκιμάζω τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ τοῦ κόσμου· || — رشوت τρώγω δῶρα, δωροδοκοῦμαι·||— صولر طوپراغى τὰ ὕδατα τρώγουσι τὸ χῶμα· || — طاوق آياغى εἶμαι ἀκριτόμυθος· δὲν δύναμαι νὰ ὁμιλήσω, τραυλίζω, ψελλίζω·||يمش طاوق آياغى ἀκριτόμυ-

θος·‖ — طوڤات τρώγω κόλαφον, κολαφίζομαι·‖ — طيارصاپ τρώγω ἐπίπληξιν·‖ — طيڤ ἢ كوك τρώγω ξύλον, ξυλίζομαι·‖ — ءاڤ λέγω ἀνοησίας [συνών. خلط]·‖ — غم τρώγω λύπην [γάμμ], θλίβομαι, λυποῦμαι, ἀνησυχῶ·‖ — كندى كنديني τρώγει αὐτὸς ἑαυτόν, ἤτοι κατατρώγει τὴν καρδίαν του λυπούμενος, τήκεται ἐξ ἐνδομύχου θλίψεως·‖ — ميراث τρώγω κληρονομίαν, κληρονομῶ·‖ — ياغمور τρώγω βροχήν, βρέχομαι ἐκτεθειμένος ὢν εἰς τὴν βροχήν· ‖ ايل يومروغنى بوزطوغان صاتور يمان كندى يومروغنى ὁ μὴ δοκιμάσας τὸν γρόνθον τοῦ ἄλλου νομίζει τὸν γρόνθον αὐτοῦ ρόπαλον [ٴبوز-ٴطوغان]·‖βλ. جك.

يمك } T. **γεμέκ,** ὄν. φαγητόν, γεῦμα: آشجى — φαγητὸν τοῦ μαγείρου [ἤτοι παρασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ μαγείρου]·‖ — او ى φαγητὸν οἰκιακόν [ĕθ]·‖ — صباح ى γεῦμα τῆς πρωΐας [βλ. سحور]·‖ — قوشلق ى πρόγευμα, ἢ اوكله يمكى γεῦμα μεσημβρινόν·‖ — آشام ى δεῖπνον·‖ كيجه ى γεῦμα τῆς νυκτός.

يمكخانه } T. **γεμεκ-χανέ,** ὄν. ἐστιατόριον [σχολῆς κτλ.].

يمكسز } T. **γεμεκ-σίζ,** ἐπθ. ὁ μὴ γευματίσας, ἢ ὁ μὴ δειπνήσας·§ ἐπρ. ἄνευ φαγητοῦ.

يمكلك } T. **γεμεκ-λίκ,** ὄν. ἔξοδα τροφῆς· ὁ κατάλληλος διὰ φαγητόν: — بوغداى σῖτος προωρισμένος πρὸς συντήρησιν καὶ οὐχὶ πρὸς σπορὰν [تخلق], ἢ ἄλεσμα.

يمكلمك } T. **γεμεκ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. δίδω εἴς τινα φαγητόν, παραθέτω φαγητόν, ἑστιῶ ξένον [σπν.].

يمكلى } T. **γεμεκ-λί,** ἐπθ. ὁ περιέχων φαγητόν, ὁ συνιστάμενος ἐκ τόσων φαγητῶν: ضيافت ى — اون γεῦμα ἐκ δέκα φαγητῶν.

يملك } T. **γεμ-λίκ,** ἐπθ. ὁ χρησιμεύων ὡς τροφὴ εἰς τοὺς ἵππους, εἰς τὰ πτηνὰ κτλ.§ ὄν. μέρος ἔνθα τίθεται τροφή: آت ى — φάτνη τοῦ ἵππου, κ. παχνί·‖ — قوش ى θήκη τοῦ κλωβίου, ἐν ᾗ τίθεται ἡ τροφὴ τοῦ πτηνοῦ.

يملمه } T. **γεμλεμέ** [ἐκ τοῦ ἐπομ.] ὄν. δέλεαρ, δόλωμα·§ ὑπόνομος ἀνατινασσομένη διὰ πυρίτιδος.

يملمك } T. **γεμ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. δελεάζω, δολόνω: — اولتمق ، طوزاغى δολόνω τὴν ὁρμιάν, τὴν παγίδα·‖ — توفنكى πληρῶ διὰ πυρίτιδος τὸ πυροβόλον.

يمن } A. **γεμῦν,** ὄν. εὐτυχία, ἀφθονία· καλὸς ἢ αἴσιος οἰωνός: و المسعده — بال ٴتى-λ-γεμῦν βὲ-λ-μεσ'α:τέ, ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς· ‖ حضرت شهريارى ايله ون يارى و — تڤ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ [ăθνι ٴταρὶ] καὶ ὑπὸ τοὺς αἰσίους οἰωνοὺς τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

يمن } A. **γεμὲν** [καὶ يانى **γεμάν,** βλ. يمانى] ὄν. κ. Ἰεμένη, ἡ Εὐδαίμων Ἀραβία: — قهوه‌سى καφὲς τῆς Ἰεμένης·‖ آلجه‌سى — βλ. يمانى.

يمنى } A. **γεμεν-ί,** ἐπθ. ὁ ἐξ Ἰεμένης· βλ. يمانى § ὄν. εἶδος μανδηλίων ἐξ ὑφάσματος χρωματιστοῦ καὶ κλαδωτοῦ, ἐρχομένων ἄλλοτε ἐξ Ἰεμένης, καὶ τὰ ὁποῖα σήμερον κατασκευαζόμενα καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει χρησιμεύουσιν ὡς φακιόλια τῶν γυναικῶν, ἢ καὶ ὡς μανδήλια, κ. γεμενί: باش ى — γεμενὶ τῆς κεφαλῆς, φακιόλι·‖ قنديللى ى — γεμενὶ τοῦ χωρίου Καντηλί, ἤτοι τὸ καλλίτερον εἶδος, τὸ κατασκευαζόμενον ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τοῦ Βοσπόρου· § εἶδος ὑποδημάτων κατασκευαζομένων ἄλλοτε ὡσαύτως ἐν Ἰεμένῃ, σήμερον δὲ καὶ ἐνταῦθα, τὰ ὁποῖα φοροῦσι συνήθως οἱ πυροσβέσται, κ. γεμενί: آياق ى — ὑπόδημα, γεμενί.

يمنيجى } T. **γεμενι-ζί,** ὄν. ὑποδηματοποιὸς κατασκευάζων γεμενία· βλ. προηγ.

يمورطلاتمق } T. **γεμουρτλατμάκ,** ρμ. διάμ. κάμνω νὰ γεννήσῃ ὠόν, βάλλω νὰ ὠοτοκήσῃ [δοτ. αἰτ.]· βλ. ἐπόμ.

يمورطلامق } T. **γεμουρτλαμάκ** [ἐκ τοῦ يمورطه] ρμ. μτδ. τίκτω ὠόν, ὠοτοκῶ: يمورطلاديغى بر چيلتيسندن چكلمز δὲν δύναταί τις νὰ διέλθῃ ἀπὸ τοὺς κρωγμοὺς [τσηγλτὴ] τοῦ ἑνὸς ὠοῦ, ὅπερ ἐγέννησεν, ἤτοι δι' ἐλαχίστου κατόρθωμα ποιεῖ πολὺν πάταγον [πρμ.] βλ. يك· ‖ μτφ. — يمورطه φοβοῦμαι πολύ, εἶμαι ἐν στενοχωρίᾳ· λέγω ἀνοησίας· ‖ — جواهر λέγω ἀνοησίας [κ. λ. γεννῶ πολυτίμους λίθους, δζεβαχίρ].

يمورطه } T. **γεμουρτά,** ὄν. ὠόν: آق — τὸ λευκὸν τοῦ ὠοῦ, λεύκωμα· ‖ صارى — λέκιθος, ἤτοι τὸ κιτρινάδι τοῦ αὐγοῦ, ὁ κρόκος· ‖ ى — باق ὠοτάριχος, κ. αὐγοτάραχον· ‖ — قزل ὠὸν ἐρυθροβαφές, τὰ κόκκινα αὐγὰ τῆς Πασχαλιᾶς·‖ يومورطه — يارينكى βλ.

ἢ ἄλλων μεγαλειτέρων τὴν ἡλικίαν συγγενῶν· § γυνὴ ἐπιπεφορτισμένη νὰ ὁδηγῇ τὴν νύμφην κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων, παράνυμφος.

ينلمك } T. **γενιλμέκ,** ταὐτὸ ἐπόμ.

يمك } T. **γενμέκ,** ρμ. πθ. ἢ ἀπροσ. τρώγομαι, εἶμαι τρώξιμος, φαγώσιμος, ἢ τρώγει τις: بو آيوه ينير τὸ κυδώνιον τοῦτο τρώγεται, ἠμπορεῖ τις νὰ τὸ φάγῃ·‖ بو ات يمز τοῦτο τὸ κρέας δὲν τρώγεται·‖ انتى يمك βλ.

ينو } T. ἢ يكو **γενοῦ** [λ. ἀρχ.] ὄν. κατάρα.

ينه } T. **γίνε,** κοινῶς كينه **γκένε,** ἐπρ. ἐκ νέου, αὖθις: سويلرم — αὖθις τὸ λέγω, ἐπαναλέγω· ‖ كوريشورز — πάλιν βλεπόμεθα, ἐπαναβλεπόμεθα·‖ ى — καὶ πάλιν·‖ باشلادكى — πάλιν ἤρχισας;

ينيك } T. **γενὶκ** [ἐκ τοῦ يمك] ὄν. μέρος φαγωμένον, διάβρωμα, κ. φάγωμα: ارە ى — φαγὲ **γενιγί,** μυόβρωτος, ποντικοφαγωμένος·‖ ى — τουرت σκωληκόβρωτος·‖ ى — بيت φθειρόβρωτος.

يوا } T. ἢ ووه **γιουβά,** ὄν. φωλεά· ὀπή· μήτρα: ى — قوش φωλεὰ πτηνοῦ·‖ يوغورت ى — ὀπὴ ὀξυνογάλακτος· ‖ ى — قپوكليدينك ὀπὴ κλείθρου θύρας, κλειδαριᾶς·‖ يايمق — κάμνω φωλεὰν καὶ μτφ. διορθόνω, τιμωρῶ: بن يارم يايمى اك ἐγὼ τὸν διορθόνω, τὸν φκιάνω· ‖ ى مولا يايار — غريب قوشك τὴν φωλεὰν τοῦ ξένου πουλιοῦ κάμνει ὁ Θεός [πρμ.].

يوارلاتمق } T. **γιουβαρλα-τ-μάκ,** ρμ. μτδ. κυλίω, κατακυλίω, κ. κατρακυλῶ [αἰτ.]· βλ. يوارلامق.

يوارلاق } T. **γιουβαρλὰκ** [κατὰ τὸ لهجه, κυρίως يومارلاق βλ. καὶ يوالاق] ἐπθ. στρογγύλος, σφαιρικός: — يوس **γιουβαρλάκ,** ὁλοστρόγγυλος· § ὄν. σφαῖρα·κύλινδρος τυπογραφείου: ى — طوپ σφαῖρα τηλεβόλου·‖ ى — حقباز σφαῖρα ταχυδακτυλουργοῦ.

يوارلاقلق } T. **γιουβαρλακ-λίκ,** ὄν. σφαιρικότης, στρογγυλότης, σχῆμα στρογγύλον.

يوارلامق } T. **γιουβαρλαμάκ** [βλ. يوارلاق καὶ يوالامق] ρμ. μτδ. κυλίω, κατακυλίω, κατρακυλῶ· καταβροχθίζω, καταπίνω, τυλίζω ἐν εἴδει κυλίνδρου χάρτην, ὕφασμα [αἰτ.]: — قدح καταβροχθίζω βλωμούς·‖ بر

يموشاق } T. **γιουμουσάκ,** يوموشاق **γιουμουσαμάκ,** βλ. يومشاق ، يومشامق.

يمين } A. **γεμὶν** [ρζ. يمن] ὄν. τὸ δεξιὸν μέρος, ἡ δεξιὰ χείρ, ἡ δεξιὰ πτέρυξ στρατοῦ: يسار و — τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν μέρος· § ὅρκος: تكليف ايتمك و يرمك ἢ — ἐπάγω ὅρκον·‖ پوزمق — παραβαίνω, ἀθετῶ τὸν ὅρκον, ἐπιορκῶ· ‖ توجه ايتمك — **γεμὶν τεβεδζδζοὶχ ἐτμέκ,** ἐπάγεται ὅρκος: بو خصوصده مرقومه — توجه ايدر ἢ توجه ايتز ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐπάγεται αὐτῷ, ἢ δὲν ἐπάγεται ὅρκος ‖ Ρμ. ايتمك — ὁρκίζομαι [δοτ.]: ايتمش بارەيى المديغنه ὡρκίσθη ὅτι δὲν ἔλαβε τὰ χρήματα ‖ الله ايتمك — ὁρκίζομαι ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ [ٴπί-λλαχι]· § ἐπθ. εὐθύς.

يمينلى } T. **γεμιν-λί,** ἐπθ. ἔνορκος, ὁρκωτός, ὡρκισμένος: تحمن — ἐκτιμητὴς [μουχαμμὶν] ὁρκωτός·‖ ى — εἶμαι ὡρκισμένος, ἔκαμον ὅρκον.

ينابع } A. **γενα:πί',** πλθ. τοῦ ينبوع βλ.

ينار } T. **γιανάρ,** βλ. يانار.

يناشمق } T. **γιαναὰμάκ,** يناشديرمق **γιαναὰ-τημάκ,** βλ. ياناشمق ، ياناشديرمق κτλ.

ينبغى } A. **γένπεγη,** ρμ. πρέπει, ἁρμόζει: كا — **κέμα γένπεγη,** ὡς δεῖ·‖ — لا ἀπρεπής, ἀνοίκειος.

ينبوع } A. **γενπού',** ὄν. πηγὴ ὕδατος· § ἕδρα Καζᾶ ἐν τῇ διοικήσει Μεδινᾶς καὶ ὄνομα ἀποβάθρας· § πλθ. ينابع **γενα:πί'**·‖ βλ. καὶ منبع.

ينجلمك } T. **γενδζ-ιλ-μὲκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. πθ. καὶ οὐδ. κοπανίζομαι, τρίβομαι ὡς ἐν ιγδίῳ· πιέζομαι, θλίβομαι, ἀδικοῦμαι.

ينجمك } T. **γενδζμὲκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. μτδ. κοπανίζω, τρίβω ὡς ἐν ιγδίῳ· πιέζω, θλίβω, ἀδικῶ· κατηγορῶ, δὲν ἀρέσω.

ينكج } T. **γενγκὲδζ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ يان ἤτοι ὁ πλαγίως βαίνων] ὄν. καρκῖνος, τσαγανός: كى يان يان كيدر — πηγαίνει πλάγια πλάγια ὡς ὁ τσαγανός, καρκινοβατεῖ· ‖ — آدم كى ἄνθρωπος καρκινοειδής· βλ. ياپورى.

ينكه } T. **γενγκὲ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ يان] ὄν. σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ, ἢ τοῦ θείου,

— قتر راق κατρακυλῶ ἓν ποτήριον ρακῆς·||— κατακυλίω, ἤτοι λέγω ψεύδη [κητὴρ].

يوارلانمق | T. **γιουβαρλανμάκ**, ρμ.μσ. κυλίομαι, κατακυλίομαι, κυλίομαι κατὰ γῆς, ἐν βορβόρῳ κτλ. κολακεύω χαμερπῶς, ἀποθνήκω, κ. κατρακυλῶ : يوارلانان طاش يوصون طوتمز ἡ κυλιομένη πέτρα δὲν πιάνει βρύον, ἤτοι ὁ ἄνθρωπος ὅστις δὲν μένει ἔν τινι θέσει, ἢ ἐπαγγέλματι, δὲν εὐδοκιμεῖ[πρμ.]· ||تنجره يوارلاندی قپاغنی بولدی ἡ χύτρα ἐκυλίσθη, εὗρε τὸ κάλυμμά της, εὗρεν ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ [πρμ.].

يوالاق | T. **γιουβα-λάκ**, ταὐτὸ يوارلاق βλ.

يوالامق | T. **γιουβα-λαμάκ**, ρμ. μτβ. κατασκευάζω φωλεάν.

يوالق | T. **γιουβα-λήκ**, δν. τὸ ἐν τῇ φωλεᾷ τῶν ὀρνίθων μένον ὠόν, κ. φόλι[فول].

يوان | T. **γιαβάν**, βλ. ياوان .

يوباز | T. **γιομπάζ**, ἐπθ. εὔρωστος, ρωμαλέος, σωματώδης : صوفته — σοφτᾶς εὔρωστος·||خدمتكار — ὑπηρέτης εὔρωστος.

يوپرمك | T. **γιοπουρμέκ**, ρμ. οὐδ. τρέχω τῇδε κἀκεῖσε· βλ. يپرمك .

يوتديرمق | T. **γιουτ-τουρ-μάκ**, ρμ. διαμ. κάμνω, ἢ δίδω εἴς τινα νὰ καταπίῃ τι· κάμνω νὰ παραδεχθῇ, νὰ πιστεύσῃ ψεῦδός τι, ἀπατῶ, παραπείθω [δοτ. αἰτ.] : بونی بزه يوتديره‌مزسين δὲν θὰ δυνηθῇς νὰ μᾶς κάμνῃς νὰ τὸ πιστεύσωμεν, δὲν μᾶς παραπείθεις.

يوتقنمق | T. **γιουτ-κουν-μάκ**, ρμ. οὐδ. γλείχομαι, ξερογλείφομαι, καταπίνω τὸν σίελον, ξεροκαταπίνω, ἤτοι κάμνω ὡς νὰ καταπίνω τι, προσπαθῶ νὰ ὁμιλήσω: برقاچ دفعه يوتقوندی ايسه‌ده هيچ بر سوز سويله‌يه‌مدی κατέπιε μὲν τὸν σίελόν του μερικὰς φορὰς [προσεπάθησε νὰ ὁμιλήσῃ], ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ οὐδεμίαν λέξιν· || بو ضيافتی ياغلانديره باللانديره حكايه ايلدكجه حضارك يوتقونه‌جقلری آشكاردر ἐννοεῖται ὅτι ὅσῳ ἐκθειάζει [γιαγλαντηρὰ - παλλαντηρὰ] τὰ τοῦ συμποσίου τούτου, τόσῳ οἱ παρόντες [χουζζαρὴν] θὰ γλείχονται.

يوتلمق | T. **γιουτ-ουλ-μάκ**, ρμ.πθ. καταβροχθίζομαι· γίνομαι παραδεκτὸν [ἐπὶ ψεύδους]· § ἡττῶμαι ἐν τῷ παιγνιδίῳ.

يوتمق | T. **γιουτμάκ**, ρμ. μτβ. καταπίνω, κάπτω, χάφτω, καταβροχθίζω, ἀνέχομαι, ὑποφέρω, κ. καταπίνω, πιστεύω, παραδέχομαι ἐξ εὐηθείας ψεῦδος: زهر — καταπίνω δηλητήριον, ἤτοι λύπας· || آيوه‌يی — πίνω, μεθύω [κ. λ. καταπίνω τὸ κυδώνιον]· || حبی — καταπίνω τὸ καταπότιον [χαππί], ἤτοι τετέλεσται δι' ἐμέ, εἶμαι κατεστραμμένος, δέν μοι ἔμειναν πλέον δυνάμεις· § κερδίζω τὸ παιγνίδιον· βλ. اوتمق καὶ اوتمك .

يوتوم | T. **γιουτοὺμ** [ἐκ τοῦ يوتمق] ρ. ἀφ. κατάποσις· ποσὸν ὅπερ δύναταί τις νὰ καταπίῃ ἅπαξ, βρόχθος, κ. γουλιά: بر — صو μιὰ γουλιὰ νερό· || بر — صوده بوغمق πνίγω εἰς μιὰ γουλιὰ νερό, ἤτοι μεγάλως ἐχθρεύομαι, εἶμαι ἄσπονδος ἐχθρός.

يوتيجی | T. **γιουτουδζού**, ἐπθ. ὁ καταπίνων, κάπτων, χάφτων, καταβροχθίζων.

يوجلتمك | T. **γιουδζελτμέκ**, ρμ.μτβ. ὑψῶ, προάγω, καθιστῶ μέγαν, ἔξοχον· συνών. يوكسلتمك [αἰτ.].

يوجلمك | T. **γιουδζελμέκ** [βλ. ἑπόμ.] ρμ. οὐδ. ὑψοῦμαι, προάγομαι, προοδεύω, καθίσταμαι ἔξοχος, μέγας· συνών. يوكسلمك.

يوجه | T. **γιουδζέ**, ἐπθ. ὑψηλός, μέγας, ἔξοχος: آدم — μέγας ἀνήρ· § δν. κορυφή, ὕψος: يوجه‌لره اوچمق — πετῶ εἰς τὰ ὕψη.

يوجه‌لتمك | T. **γιουδζελτμέκ**, βλ. يوجلتمك.

يوجه‌لك | T. **γιουδζε-λίκ**, δν. ὕψος, μεγαλεῖον.

يوجه‌لنمك | T. **γιουδζε-λενμέκ**, ταὐτὸ يوجلمك .

يوحنا | A. **γιουχάννα**, δν. κ. Ἰωάννης: — الانجيلی **γιουχάνα-λ-ινδζιλί**, Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστής·|| — فم الذهب **γιουχάννα φέμμου-ζ-ζεχέπ**, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος· || — الرحيم **γιουχάννα-ρ-ρεχίμ**, Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων.

يوخا | T. **γιούχα**, βλ. يوها .

يوخسول | T. **γιοχσούλ**, يوخسوللق **γιοχσουλλούκ**, βλ. يوقسول، يوقسوللق.

يوخسه | T. **γιόχσα**, βλ. يوقسه .

يود | Ελ. **γιότ**, δν. ἰώδιον [χημ.]· βλ. ايود .

يورت | T. **γιούρτ**, δν. πατρίς· ἑστία, σταθερὰ κατοικία, ἰδιοκτησία συνισταμένη ἰδίως εἰς γαίας, ἀκίνητα κτήματα: يوردندن آيرلق **γιουρτουνταν αϊρηλμάκ**, ἀποχωρίζομαι τῆς πατρίδος, ἀποδημῶ, ἐκπατρίζομαι· || يری يوردی يوق δὲν ἔχει τόπον καὶ κατοικίαν, τυχοδιώκτης [خانه بردوش]· || βλ. καὶ يوردی .

يورتسز | T. **γιουρτ-σούζ**, ἐπθ. ἀνέστιος· βλ. يرسز .

يورتلاندرمق | T. **γιουρτ-λαντηρμάκ**, ρμ. μτβ. ἐγκαθιστῶ νομάδας· καθιστῶ ἰδιοκτήτην γαιῶν, ἑστίας [αἰτ.].

يورتلانمق | T. **γιουρτ-λανμάκ**, ρμ. οὐδ. ἐγκαθίσταμαι, δέχομαι μέρος τι ὡς πατρίδα· ἀποκτῶ ἑστίαν, οἰκίαν, γαίας.

يورتلق | T. **γιουρτ-λούκ**, δν. ἰδιοκτησία εἰς γαίας ἀνήκουσα εἴς τινα οἰκογένειαν.

يورتمق | T. **γιουρτ-μάκ**, ρμ.οὐδ. τριποδίζω, ὑποσακκίζω, τροχάζω [εἶδος βαδίσματος ἵππων· βλ. يورغه]·§ ἀλητεύω, πλανῶμαι, περιφέρομαι τυχοδιωκτικῶς.

يورتی | Ελ. **γιορτοῦ**, δν. ἑορτή: پاسقاليه — سی ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα· || — كونی — ἡμέρα ἑορτῆς || طوتمق — اتمك ἢ ἑορτάζω, πανηγυρίζω.

يوردام | T. **γιορτὰμ** [ἐκ τοῦ يورتمق] δν. ταχύτης, εὐκινησία ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἐπιδεξιότης: ال — يله ψηλαφῶν· § τάξις, εὐπρέπεια.

يوردامسز | T. **γιορταμ-σήζ**, ἐπθ. ἀδέξιος: — الك قضاسی چوق اولور πολλὰ εἶναι τὰ δυστυχήματα [καζὰ] τὰ συμβαίνοντα ἐκ χειρὸς ἀδεξίου.

يوردامل | T. **γιορταμ-λή**, ἐπθ. ταχύς, εὐκίνητος: آدم — ἄνθρωπος εὐκίνητος·||— الی οὗ ἡ χεὶρ ταχεῖα, εὐκίνητος, ἐπιδέξιος· § εὐπρεπής, εὔκοσμος.

يوردی | T. **γιορτή**, δν. τρυμαλιὰ ραφίδος, τρύπα βελόνης.

يورغان | T. **γιοργὰν** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ اورغان] δν. ἐφάπλωμα : قاپلامق — καλύπτω τὸ ἐφάπλωμα διὰ σινδόνης, κ. καπλαδίζω·|| چارشفی — σινδόνη ἐφαπλώματος·|| كشی يورغاننه كوره آياغنی اوزاتملیدر — ὁ ἄνθρωπος [κισὶ] πρέπει κατὰ τὸ ἐφάπλωμά του [γιοργαννὰ γκιορὲ] νὰ ἐκτείνῃ τὸν πόδα του, ἤτοι ἀναλόγως τῶν πόρων του νὰ ζῇ [πρμ.].

يورغانجی | T. **γιοργαν-δζή**, δν. ἐφαπλωματοποιός, ἢ ἐφαπλωματοπώλης· ἐπιπλοτέχνης, ταπητοστρώτης, ὁ κατασκευάζων ἀνάκλιντρα, μινδέρια, μαξιλάρια καὶ ἐπιπλῶν τὰ δωμάτια.

يورغانجيلق | T. **γιοργανδζη-λήκ**, δν. ἡ τέχνη τοῦ يورغانجی βλ.

يورغانلامق | T. **γιοργαν-λαμάκ**, ρμ.μτβ. καλύπτω δι' ἐφαπλώματος.

يورغانلق | T. **γιοργαν-λήκ**, ἐπθ. κατάλληλος, ἢ ἱκανὸς δι' ἐφάπλωμα [ὕφασμα].

يورغون | T. **γιοργοὺν** [ἐκ τοῦ يورمق] ἐπθ. κεκοπιακώς, κουρασμένος : — آرغين κατάκοπος·|| بر طاقم فضله مشغوليتلر علاوه‌سيله معصوملری — دوشورمك κουράζω [γιοργοὺν τουσουρμὲκ] τοὺς παῖδας διὰ προσθήκης περιττῶν τινων ἀσχολιῶν ||كيتمك — ἀποθνήσκω[πηγαίνω] κουρασμένος, ἤτοι ἐν τῷ κόσμῳ δὲν ἐπιτυγχάνω τοῦ ποθουμένου.

يورغونلق | T. **γιοργουν-λούκ**, δν. κόπωσις, κούρασις: الق — ἀναπαύομαι, ξεκουράζομαι, λαμβάνω ἀναψυχήν·|| ی — كيدرمك ἐξαλείφω τὴν κόπωσιν, τὴν κούρασιν, ἀναπαύω, ξεκουράζω·||آخرتده الەجق ی — θ' ἀναπαυθῇ ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ [πρμ.].

يورغه | T. **γιοργὰ** [κατὰ τὸ لهجه, κυρίως يورتغه ἐκ τοῦ يورتمق] δν. τριποδισμός, ὑποσακκισμός, τροχασμὸς[εἶδος βαδίσματος ἵππου· βλ. [اشكين] || آت — ἵππος τριποδίζων.

يورغه‌لامق | T. **γιοργα-λαμάκ**, ρμ. μτβ. τριποδίζω, ὑποσακκίζω, τροχάζω [ἐπὶ ἵππων[.

يورك | T. **γιουρὲκ** [ἐκ τοῦ يورومك] δν. καρδία· κοιλία· μτφ. γενναιότης· θάρρος, τόλμη· κοῦπα [χαρτοπαιγνίου]: اوينامق — ἡ καρδία πάλλει· ||آجيمق — ἡ καρδία πονεῖ, λυπεῖται, λυποῦμαι·||آچمق — ἀνοίγει τὴν καρδίαν, εὐφραίνει· ἀνοίγω τὴν καρδίαν, ἀνακοινῶ ὅ,τι αἰσθάνομαι· || توكتمك — σώνω τὴν

καρδίαν μου, χολοσκάνω, λυποῦμαι·|| سورمك — ἔχω διάρροιαν·|| ه صو سرپمك — ῥαντίζω ὕδωρ εἰς τὴν καρδίαν, κάμνω ν' ἀγαλλιάσῃ·|| صیزلامق — ἡ καρδία πονεῖ, θλίβεται·|| طیانمق — ἡ καρδία ἀντέχει: طیانمز — ἡ καρδία δὲν ἀντέχει, τραγικός·|| قوپمق ، قالمق — ἡ καρδία ἀποσπᾶται, ἤτοι αἰσθάνομαι πόνον ἀφόρητον εἰς τὸν στόμαχον·|| یاغ باغلامق — ἡ καρδία ἡσυχάζει, ἀναπαύεται [πιάνει πάχος]·|| ك یاغی اریمك — λυόνει ἡ καρδία μου, τήκομαι, ἐπιθυμῶ ζωηρῶς·|| ویرمك — δίδω θάῤῥος, ἐνθαῤῥύνω·|| دن — ه یول وار — ἀπὸ τῆς μιᾶς καρδίας ὑπάρχει ὁδὸς εἰς τὴν ἄλλην, ἤτοι αἱ καρδίαι τῶν φίλων συγκοινωνοῦσι [πρμ. βλ. كوكل καὶ قلب]|| آغریسی — πόνος τοῦ στομάχου [τῆς καρδίας]·|| چرپندیسی — παλμὸς τῆς καρδίας·|| ی یوفقه — εὐαίσθητος [οὗ ἡ καρδία λεπτή, γιουφκά]·|| ی پك — σκληροκάρδιος, οὗ ἡ καρδία σκληρὰ [πέκ]·|| ل آجیسی — τραγικὸν πρᾶγμα·|| قرهسی — ἁμαρτία.

یورکسز Τ. γιὂρεκ-σίζ, ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων καρδίαν, ἤτοι θάῤῥος, γενναιότητα, ἀκάρδιος, ἄτολμος, δειλός, ἄνανδρος·§ἐπρ. μὲ δίχως καρδιά, ἄκων, διὰ τῆς βίας, ἄνευ προθυμίας.

یورکسزلك Τ. γιὂρεκσιζ-λίκ, ὄν. ἀνανδρία, δειλία.

یورکلندیرمك Τ. γιὂρεκ-λεντιρμέκ, ρμ. μτβ. ἐγκαρδιῶ, δίδω θάῤῥος, ἐνθαῤῥύνω, ἐμψυχῶ [αἰτ.].

یورکلنمك Τ. γιὂρεκ-λενμέκ, ρμ. οὐδ. ἐγκαρδιοῦμαι, λαμβάνω θάῤῥος, ἐνθαῤῥύνομαι [τῇ دن].

یورکلی Τ. γιὂρεκ-λί, ἐπθ. ὁ ἔχων καρδίαν: طاش — ὁ ἔχων λιθίνην καρδίαν, ἀναίσθητος, ἄσπλαγχνος·|| پك — ὁ ἔχων σκληρὰν καρδίαν, σκληροκάρδιος, ἄσπλαγχνος· § τολμηρός, γενναῖος· βλ. یورکسز.

یورلتمق Τ. γιορουλτμάκ, ταὐτὸ یورمق.

یورلمق Τ. γιορ-ουλ-μάκ, ρμ. οὐδ. κοπιῶ, κουράζομαι, ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω· μτφ. μάτην κοπιῶ: چوق — πολὺ κουράζομαι·|| نافله — μάτην κοπιῶ.

یورمق Τ. γιορμάκ, ρμ μτβ. κουράζω, κοπῶ, καταπονῶ [αἰτ.]: وجود — καταπονῶ τὸ σῶμα [βουδζούτ], προσπαθῶ, καταγίνομαι·|| ذهن — κουράζω τὸν νοῦν, ἐμβαθύνω, ζητῶ νὰ ἐννοήσω τι·|| كوز — κουράζω τὴν ὅρασιν, ἀναγινώσκω, μελετῶ πολύ·|| آغیز — κουράζω τὸ στόμα, εἰς μάτην λέγω, λέγω εἰς ὦτα μὴ ἀκουόντων·|| بو ایش بنی چوق یوردی ἡ ὑπόθεσις αὕτη πολὺ μ' ἐκούρασε.

یورمق Τ. γιουρμάκ [κατὰ τὸ لهجه, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Τουρκικῇ یورامق θεωρῶ] ρμ. μτβ. ἐξάγω οἰωνὸν [δοτ. αἰτ.]: دوش — ἐξηγῶ ὄνειρα·|| ایویه ، خیره — ἐξηγῶ τι εἰς τὸ καλόν, εἰς τὸ ἀγαθὸν [χαϊρέ], θεωρῶ καλὸν οἰωνόν· § ἀρέσκομαι: هرکس کندی عقلنی یورار ἕκαστος ἀρέσκεται εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ νοῦν, τὴν κρίσιν [πρμ.].

یورمه Τ. γιορμά, ὄν. ἀπαρ. τὸ κουράζειν, καταπόνησις· βλ. یورمق.

یورمه Τ. γιουρμά, ὄν. ἀπαρ. τὸ ἐξάγειν οἰωνόν· βλ. یورمق καὶ یوروم.

یوروتمك Τ. ἡ یورتمك γιὂρὂ-τ-μέκ, ρμ. μτβ. κάμνω νὰ βαδίσῃ, νὰ κινήσῃ, νὰ ὑπάγῃ ἐμπρός, ἐκκινῶ, θέτω εἰς κίνησιν, προάγω, ἐνεργῶ, ἐπιταχύνω, ἀναπτύσσω, διεξάγω [αἰτ.]: ساعتی — θέτω εἰς κίνησιν τὸ ὡρολόγιον, κάμνω νὰ ὑπάγῃ ἐμπρός·|| صویی صمان التندن — ἐνεργῶ κρυφίως χωρὶς νὰ φαίνωμαι [κινῶ τὸ νερὸν ὑπὸ τὸ ἄχυρον]·|| فائض — λογαριάζω τόκον·|| حساب — κάμνω λογαριασμόν, ὑπολογίζω·|| اوراقك معاملهٔ قیدیهسنی — ἐνεργῶ τὴν πρωτοκόλλησιν τῶν ἐγγράφων [ἐβρακὶν μουαμελέϊ καϊτιγέσινί], ἤτοι πρωτοκολλῶ τὰ ἔγγραφα·|| بحثی — πραγματεύομαι τὸ ζήτημα·|| ادبی بر مباحثه — διεξάγω συζήτησιν φιλολογικήν·|| مدافعاتنی ایکی صورتله یوروتمش ἀνέπτυξε τὴν ἀπολογίαν του [μουταφα'ατ-ινὶ] διττῶς [ἰκὶ σουρέτλε]·|| قلم — χειρίζομαι κάλαμον, γράφω·|| افکاری، ملاحظاتمی ، مطالعاتمی — ἀναπτύσσω τὰς ἰδέας μου, τὰς σκέψεις μου, σκέπτομαι, συλλογίζομαι·|| پلانی — θέτω εἰς ἐνέργειαν τὸ σχέδιον [πλάν]·|| نفوذ — ἐξασκῶ ἐπιῤῥοήν·|| ناپولیون ایله بسمارق اراسنده شویله بر مقایسه یوروته بیلورز δυνάμεθα νὰ ποιήσωμεν τὴν ἑξῆς σύγκρισιν [μουκαγεσὲ] μεταξὺ Ναπολέοντος καὶ Βίσμαρκ.

یورودلمك Τ. ἡ یوریدلمك γιὂρὂ-τὂλ-μέκ, ρμ. πθ. ἐκκινοῦμαι, προάγομαι, προεκτείνομαι κτλ. [βλ. προηγ.]: بر بنانك حسب الاستقامه زقاغه یوریدلمسی τὸ νὰ προεκταθῇ [γιὂρὂτὂλμεσὶ] οἰκοδομή τις ἕνεκα τῆς εὐθυγραμμίας [χάσπε-λ-ἰστικαμὲ] πρὸς τὴν ὁδόν.

یوروك Τ. γιὂρὂκ, [ἐκ τοῦ یورومك] ἐπθ. ὁ ταχέως βαίνων, ταχὺς [ἵππος κτλ.]: آت — ἵππος ταχύς·|| كمی — πλοῖον ταχύ·|| آته قامچی اولماز — ὁ ταχὺς ἵππος μάστιγα δὲν θέλει [πρμ.]·|| آت یمنی کندی آرتیرر — ὁ ταχὺς ἵππος τὴν τροφήν του [γεμινὶ] ὁ ἴδιος περισσεύει [πρμ.] § ὄν. νομάς.

یوروم Τ. γιουρούμ [ἐκ τοῦ یورمق γιουρμάκ] ρ. ἀφ. τὸ ἐξάγειν οἰωνόν, τὸ οἰωνίζεσθαι.

یورومك Τ. γιὂρὂμέκ [κατὰ τὸ لهجه κυρίως یوکرومك] ρμ. οὐδ. βαδίζω, ἀρχίζω νὰ περιπατῶ [ἐπὶ μικρῶν παιδίων], περιπατῶ, προχωρῶ, κάμνω βήματα, πηγαίνω ἐμπρός, ἀκολουθῶ τὴν πορείαν, τὸν δρόμον μου, κινοῦμαι, ῥίπτομαι, κινῶ, ὁρμῶ ἐναντίον τινός, καταπίπτω, καταῤῥέω [δοτ.]: یورو προχώρει, βάδιζε, ἐμπρός! || یول — διανύω, διατρέχω ὁδόν·|| چوجق یورویور ὁ παῖς περιπατεῖ, ἐβγῆκεν εἰς τὸ ποδάρι·|| یورویی ویرمك κινῶ, ἡ φεύγω ἀμέσως, ἐν τάχει·|| آخرته — βαίνω εἰς τὴν αἰωνιότητα [ἀχηρέτ], ἤτοι ἀποθνήσκω·|| الوب — φεύγω μετ' ὀργῆς, αἰφνιδίως καὶ ἀποτόμως·|| آغاجلره صو ، طمارلره قان — κινεῖται εἰς τὰ δένδρα ὁ χυμὸς καὶ εἰς τὰς φλέβας τὸ αἷμα·|| ایش — ἡ ὑπόθεσις βαίνει, διεξάγεται·|| اوزرینه — κινῶ ἐναντίον τινὸς [ἐπὶ στρατοῦ, ἡ ἐχθροῦ]·|| اخافه قصدیله اوزرینه یورودی ὥρμησεν ἐναντίον του ὅπως ἐκφοβήσῃ αὐτόν·|| دیوار — ὁ τοῖχος εἶναι ἑτοιμόῤῥοπος, καταῤῥέω·|| ریختمك جسیم کتلهلری دکزه یورویهرك بیوك رخنهلر اویوقلر اچلمش πελωρίων ὄγκων [κιὂτλὲ] τῆς προκυμαίας καταῤῥευσάντων εἰς τὴν θάλασσαν, ἤνοιξαν μεγάλα ῥήγματα [ραχνὲ] καὶ κενά [ὀγιούκ].

یورونمك Τ. γιὂρὂ-ν-μέκ, ρμ. ἀπροσ. ὁδεύει τις, ἡ περιπατεῖ, ἡ περιπατοῦμεν: اویله یورونمز οὕτω δὲν περιπατεῖ τις, ἡ ὁ ἄνθρωπος·|| ایجه یول یورونمش περιεπατήσαμεν ἱκανὸν δρόμον·|| آیاقله بر ساعتده یورونن مسافه بو آلتله اوچ بش دقیقهده قطع اولنور ἡ ἀπόστασις, ἣν ὁδεύει τις πεζῇ ἐν μιᾷ ὥρᾳ, διανύεται διὰ τοῦ ὀργάνου τούτου ἐντὸς τριῶν πέντε λεπτῶν.

یورویش Τ. γιὂρὂγιὂς [ἐκ τοῦ یورومك] ρ. ἀφ. βάδισμα, πορεία, βάδισμα ἵππου· τὸ κινεῖν, τὸ ἐφορμᾶν, ἔφοδος, προσβολή·|| وقورانه — βάδισμα [ἀνθρώπου] σοβαρόν·|| آت — ی βάδισμα ἵππου [βλ. یورغه ، چابقین، اشکین]·|| دوه — ی βάδισμα καμήλου, ἤτοι βραδὺ καὶ κανονικόν·|| [دیزکین ، درت نعل ، لینك ، راهوان] ایتمك — κάμνω ἔφοδον [ἐπὶ στρατοῦ]·|| قپوسی — πύλη τῆς ἐφόδου [ἐν τοῖς φρουρίοις].

یوریجی Τ. γιορουδζού [ἐκ τοῦ یورمق] ἐπθ. ὁ κουράζων, καταβάλλων: انسانی یبرادیجی بر معیشت — βίος κουράζων, φθείρων [γιπρατηδζὴ] τὸν ἄνθρωπον.

یوریمك Τ. γιὂρὂμέκ, یوریتمك γιὂρὂτμέκ, βλ. یورومك ، یوروتمك.

یوز Τ. γιὂζ [κατὰ τὸ لهجه, κυρίως اوز ὂζ] ὄν. πρόσωπον, μορφή, ὄψις, ἐπιφάνεια, ἡ καλὴ τοῦ ὑφάσματος· ἔποψις, αἴτιον, ἐλατήριον· θάῤῥος, τόλμη· ἐντροπή, αἰδώς: ه — — πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, κατ' ἀντιμωλίαν·|| آق — τὸ λευκὸν τοῦ προσώπου, ἡ صویی — τὸ ὕδωρ τοῦ προσώπου, ἤτοι τιμή·|| قرهسی — τὸ μέλαν τοῦ προσώπου, ἤτοι ἀτιμία·|| ی پك — οὗτινος τὸ πρόσωπον εἶναι σκληρὸν [πέκ], ἤτοι ἀναιδής·|| صیجاق — πρόσωπον θερμόν, ἑλκύον, ἔχον θέλγητρα·|| اکشی — πρόσωπον κατηφές, σκυθρωπὸν [ξοινόν]·|| کولر — πρόσωπον γελόεν, γελαστόν, φαιδρὸν [γκιὂλέρ]·|| كورومی — θέα [γκιουρὂμ] τοῦ προσώπου, ἤτοι δῶρον ὅπερ ὁ γαμβρὸς δίδει τῇ νύμφῃ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου, ὅταν τὸ πρῶτον ἴδῃ τὸ πρόσωπόν της, θεώρητρον·|| یاصدیغی — προσκεφάλαιον·|| نه — له μὲ ποῖον πρόσωπον; μὲ ποῖον θάῤῥος;|| ی وار — ἔχει πρόσωπον, τόλμην, θάῤῥος, τολμᾷ·|| م یوق — δὲν ἔχω πρόσωπον [γιὂζὂμ], δὲν ἔχω θάῤῥος, δὲν τολμῶ·|| كوك — ی τὸ στερέωμα [τὸ πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ]·|| یر — ی τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ἡ ἐπιφάνεια·|| دکز — ی ἡ ὄψις τῆς θαλάσσης, ἡ ἐπιφάνεια·|| ایچ — ἡ ἐσωτερικὴ ὄψις·|| طیش — ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις: ایشك ایچ — ی ἡ ἐσωτερικὴ ὄψις τῆς ὑποθέσεως, ἡ οὐσία, τὸ μυστικόν·|| قماشك — ی ἡ ὄψις τοῦ ὑφάσματος, κ. ἡ καλή: آستارینه اویماز — ی ἡ ὄψις του [ἡ καλὴ] δὲν συμφωνεῖ [οὐϊμὰζ] μὲ τὸ ὑπόῤῥαμα [πρμ.]·|| آستاری ندن بهالی — τὸ ὑπόῤῥαμα τιμιώτερον τῆς ὄψεως [πρμ.]·|| اوك — ی ἡ اوك طرفی — τὸ πρόσωπον τῆς οἰκίας, ἡ πρόσοψις·|| ندن — γιὂζὂντέν, ἐξ αἰτίας· ὑπὸ τὸ πρόσχημα· ἐξ ἀπόψεως: شرکتك تقیدسزلکی یزندن حادثه δυσάρεστον ἐξ αἰτίας τῆς ἀμε-

يوز Π. γιοζ [σπν.] ὄν. πάνθηρ· εἶδος κυνὸς μακρότριχος.

يوزباشى T. γιοζ-τααϋή, ὄν. λοχαγός·‖ — وكيلى δεύτερος λοχαγός.

يوزباشيلق T. γιοζ-τααϋηλήκ, ὁ βαθμὸς τοῦ λοχαγοῦ.

يوزديرمك T. γιοζ-τορ-μέκ, ρμ. μτδ. κάμνω νὰ πλέῃ,νὰ κολυμβᾷ, καθελκύω τὸ πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν,ἢ πλοῖον βυθισθὲν ἀνελκύω καὶ κάμνω νὰ πλέῃ [αἰτ.].

يوزدیرمك T. γιοζ-τορ-μέκ, ρμ. διαμ. ἐκδέρω διά τινος, βάλλω ν' ἀφαιρέσωσι τὸ δέρμα, τὸν φλοιόν, ν' ἀποφλοιώσωσι [δοτ. αἰτ.].

يوزر T. γιοζ-έρ, ἀρθ. ἀνὰ ἑκατόν : — غروش ἀνὰ ἑκατὸν γρόσια· ‖ — كشى ἀνὰ ἑκατὸν ἀνθρωποι.

يوزرلك T. γιοζερλίκ, βλ. اوزرلك .

يوزسز T. γιοζ-σοζ, ἐπθ. ἀναιδής, ἀναίσχυντος.

يوزسزلك T. γιοζ-σοζλόκ, ἀφ. ἀναίδεια, ἀναισχυντία.

يوزكج T. γιοζ-γκέδζ, ἐπθ. κολυμβητής, ὁ πλέων.

يوزلشديرمك T. γιοζ-λεοτιρμέκ, ρμ. μτδ. φέρω δύο ἀνθρώπους κατ' ἀντιμωλίαν, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, ἀντιπαρίστημι [αἰτ.].

يوزلشمك T. γιοζ-λεσμέκ, ρμ. οὐδ. ἔρχομαι κατ' ἀντιμωλίαν, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, ἀντιπαρίσταμαι.

يوزلك T. γιοζ-λόκ, ἐπθ. ὁ ἀξίας ἑκατὸν γροσίων, παράδων κτλ. § ἑκατονταετούτης·§ὁ χωρητικότητος ἑκατὸν δραμίων κτλ. [φιάλη κτλ.]·§ νόμισμα ἀξίας ἑκατὸν γροσίων, ἢ παράδων, κ. ἑκατοστάρι.

يوزلمك T. γιοζ-σλ-μέκ, ρμ.πθ. ἀποφλοιοῦμαι· § ρμ.ἀπρ.κολυμβᾷ τις: يوزلمز صوده δὲν δύναταί τις νὰ κολυμβήσῃ ἐν τῷ ὕδατι τούτῳ.

يوزلمك T.ἢ يوزلمك γιοζ-λεμέκ, ρμ.μτδ. ἐλέγχω κατὰ πρόσωπον, ἐπιτιμῶ [αἰτ.]: —قزى ἐπιτιμῶ τὴν κόρην·§περνῶ πρόσωπον.

يوزلى T. γιοζ-λό, ἐπθ. ὁ ἔχων πρόσωπον: —پك ὁ ἔχων σκληρὸν πρόσωπον, ἀναιδής, ἀναίσχυντος· ‖ —ايكى διπρόσωπος· ‖ — بر ἁπλοῦς· ‖ — يك ὑποκριτής· ‖ — كولر ὁ ἔχων πρόσωπον γελόεν, γελαστόν, προσηνής.

يوزليلك T. γιοζλιδ-λόκ, ὄν. ἡ κατάστασις τοῦ ἔχοντος τοιοῦτον, ἢ τοιοῦτον πρόσωπον: —ايكى διπροσωπία· ‖ —كولر προσήνεια.

يوزمك T. γιοζ-μέκ, ρμ. οὐδ. κολυμβῶ, πλέω, ἐπιπλέω: — طالغيج ὁ κολυμβητὴς κολυμβᾷ· ‖ —صويك يوزنده ἐπιπλέω ἐπὶ τοῦ ὕδατος·‖—التون ايچنده πλέει ἐντὸς τοῦ χρυσοῦ, εἶναι πλουσιώτατος.

يوزمك T. γιοζμέκ [ἐκ τοῦ اوزمك] ρμ. μτδ. ἐκδέρω, ἀποφλοιῶ [αἰτ.] : —قويون ἐκδέρω τὸ πρόβατον·‖— درى ἐκδέρω, ἀποδερματῶ·‖— درىسنى ἐκδέρω τὸ δέρμα του, μτφ. τὸν βασανίζω, τυραννῶ.

يوزمه T. γιοζμέ, ὀν.ἀπαρ. τὸ κολυμβᾶν, κολύμβημα·§ ἐκδορά, ἀποφλοίωσις.

يوزنجى T. γιοζ-σνδζό, ἀρθ. ἑκατοστός : —ايكى διακοσιοστός·‖ —اوچ τριακοσιοστός·‖ —بيك χιλιοστὸς ἑκατοστός.

يوزوك T. γιοζόκ [κατὰ τὸ لهجه, κυρίως اوزوك] ὄν. δακτύλιος: —التون δακτύλιος χρυσοῦς· ‖ —زمرد δακτύλιος ἐκ σμαράγδου·‖— لعل δακτύλιος ἐκ λυχνίτου [λίθου]· ‖—ياقوت δακτύλιος ἐκ σαπφείρου·‖—اويونى δακτυλίδι [τὸ παιγνίδι]·‖—صاقلامه‌سى τὸ κρύπτειν τὸν δακτύλιον [παιγνίδι].

يوسف A. γιουσούφ, ὄν. κ. Ἰωσήφ· συνεκδ. ὡραῖος: — حسن τὸ κάλλος [χθόν] τοῦ Ἰωσήφ· ‖ —ثانى — δεύτερος Ἰωσήφ, ἤτοι νέος ὡραιότατος· ‖ —كوزل اولماز هر πᾶς Ἰωσὴφ δὲν εἶναι ὡραῖος·‖—افندى μανδαρίνιον [ὁ γνωστὸς καρπός]· βλ. ماندارينه .

يوسفجق T. γιουσουφ-τζούκ, ὄν. εἶδος μικρᾶς τρυγόνος·§μικρὰ ἔντομα πράσινα καὶ ὑμενόπτερα, περιϊπτάμενα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος.

يوسفى Π. γιουσουφ-ί, ὄν. κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, ὅπερ ἄλλοτε ἔφερον οἱ Ὀθωμανοὶ μονάρχαι.

يوص T. γιούς, μόριον ὅπερ προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ τῆς συλλαβῆς يو ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν: —يومرى γιοὺς-γιουμρού, ἢ يوارلاق— γιοὺς-γιουβαρλάκ, ὁλοστρόγγυλος.

يوصمه T. γιοσμά, ἐπθ. ὡραῖος, κομψός, χαρίεις· § ὄν. πρόσωπον κομψοενδεδυμένον, ἐρωτότροπον· συνών. ايكى درهم بر چكردك· βλ. چكردك.

يوصمه‌لق T. γιοσμα-λήκ, ὄν. κομψότης, χάρις, ἐρωτοτροπία· βλ. προηγ.

يوصون T. γιοσούν, ὄν. βρύον, μνίον, κ. μούσκουλα : ى — پليدك ، آغاچلرك βρύον ἐπὶ τῶν δένδρων, ἐπὶ τῆς δρυός·‖ى — قيا βρύον τοῦ βράχου·‖ى — اسلانده βρύον τῆς Ἰσλανδίας· ‖ ى — قورسيقه βρύον τῆς Κορσικῆς· ‖ باغلامق ἢ طوتمق — καλύπτομαι ὑπὸ βρύων: طوتماز يورلنان طاش ἡ κυλιομένη πέτρα δὲν πιάνει βρύον, ἤτοι ἄνθρωπος συνεχῶς ἀλλάσσων θέσιν καὶ ἐπάγγελμα δὲν εὐδοκιμεῖ [πρμ.].

يوصونلامق T.γιοσουν-λαμάκ, ρμ.οὐδ. καλύπτομαι ὑπὸ βρύων[ἐπὶ δένδρων, βράχων κτλ.].

يوصونلى T. γιοσουν-λού, ἐπθ. ὁ κεκαλυμμένος ὑπὸ βρύων, βρυώδης [ἐπὶ δένδρων, φυτῶν] : كل — βρυόρροδον.

يوغ T. γιόγ [λ. ἀρχ.] πυκνός· βλ. يوغمق يوغون .

يوغ T. γιόγ, βλ. يوق .

يوغرت T. γιογούρτ, βλ. يوغورت .

يوغرلمق T. γιογ-ουρουλ-μάκ, ρμ. πθ. καὶ οὐδ. ζυμοῦμαι : — خمير كبى ζυμοῦμαι ὡς ἡ ζύμη.

يوغرمق T. γιογ-ουρ-μάκ, ρμ. μτδ. ζυμῶ [αἰτ.] : —اون ζυμῶ ἄλευρον.

يوغمق T. γιογ-μάκ καὶ κατὰ παραφθ. اويومق ούγιουμάκ [λ. ἀρχ.] ρμ. οὐδ. πηκταίνω, πήζω, καθίσταμαι πηκτὸς ὡς τὸ γάλα· βλ.يوغورت.‖—صولر τὰ ὕδατα παύουσιν ἀπὸ τοῦ νὰ ῥέωσι, γίνεται νύξ· βλ. قرارمق.

يوغورت T. γιογούρτ [ἐκ τοῦ يوغرمق] ὄν. ὀξύγαλα, κ. γιαούρτι· εἴδη: اينك ى—ὀξύγαλα δαμάλεως [ινέκ]·‖ى—قويون ὀξύγαλα προβάτου·‖ى—مانده ὀξύγαλα βουβάλου· ‖ ى — چناق ἢ ى — كسه ὀξύγαλα ἐντὸς τρυ-

ριμνησίας τῆς ἑταιρίας·‖صوسزلق—ندن چكديكمز مشكلات αἱ δυσκολίαι ἃς ὑποφέρομεν ἐξ αἰτίας τῆς ἀνυδρίας‖راحت—ندن رفاه ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀνέσεως·‖ دن — يو ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας, ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην·‖ ندن — دوستلق ὑπὸ τὸ πρόσχημα φιλίας· ‖ قالق — اوستى μένει ἡ ὑπόθεσις ἀνενέργητος, παρημελημένη· ‖ — براقق اوستى παραμελῶ, ἀφίνω ἀνενέργητον, κ. σύξυλα· ‖ اورمق ἢ چڤرمق ه — κτυπῶ εἰς τὸ πρόσωπον, ὀνειδίζω, ἐλέγχω: عينى — قارشى چڤرمق τό ἐλάττωμά του κτυπῶ εἰς τὸ πρόσωπόν του, ὀνειδίζω κατὰ πρόσωπον· ‖ ه — — باقق βλέπει ὁ εἷς τὸ πρόσωπον τοῦ ἄλλου· ‖ بولق — εὑρίσκω πρόσωπον, λαμβάνω θάρρος, καθίσταμαι αὐθάδης·‖ينه—باقلماز εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου, ἢ τῆς ὁποίας δὲν δύναταί τις νὰ ἀτενίσῃ, ἤτοι λίαν ὡραῖος,ἢ λίαν δυσειδής· ‖چويرمك — στρέφω τὸ πρόσωπον, ἀποστρέφω ‖ چيقمق ه — βγαίνω στὸ πρόσωπον, ἀποκαλύπτομαι· ‖ طوتمق — διευθύνομαι, ἀρχίζω νά . .‖— سورمك ἐπισκέπτομαι ἀνώτερον, προσκυνῶ : سورمك — خاكپايه ὑποβάλλω τὰ σέβη μου εἰς ἀνώτερον· ‖ طوتدى — خانه خرابيته ἡ οἰκία ἤρχισε νὰ ἐρειπόνηται·‖ طوتدى — پاره‌سى توكنمك τὰ χρήματά του ἤρχισαν νὰ ἐξαντλῶνται· ‖ طوتامق — ἐντρέπομαι, δὲν τολμῶ·‖ ى — قويى دوشمك πίπτω μὲ τὸ πρόσωπον κατὰ γῆς· ‖ كوز اولق — γίνομαι πρόσωπον καὶ μάτια, ἤτοι ζῶ μετὰ τῶν ὑποδεεστέρων μου εἰς τρόπον ὥστε νὰ χάσω τὴν ἐπιρροήν· κ. βγαίνω στὸ πρόσωπον·‖كلمك ه— —ἔρχομαι πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, ἤτοι κατ' ἀντιμωλίαν· ‖ كوسترمك — δεικνύω πρόσωπον, θάρρος· ‖ — ويرمك δίδω πρόσωπον, θάρρος·‖ كولمك ه — γελῶ κατὰ πρόσωπον,δεικνύω ψευδῆ φιλίαν καὶ ἀγάπην.

يوز T. γιόζ, ἀρθ. ἑκατόν : بر — ἑκατὸν εἷς, μία, ἕν· ‖ دە بر— ἓν ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, ἓν ἑκατοστόν·‖ايكى دە— δύο ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, δύο ἑκατοστὰ κτλ.‖دەسى— τὸ ἑκατοστόν· ‖ لجه—گيزلەرلەجه, ἢ لرل—گيزلەرلە, κατὰ ἑκατοντάδας, ἢ κατὰ ἑκατοστύας.

يوز T. γιόζ [σπν.] ἐπθ. ἁπλοῦς [ἀντίθ. τῷ قات كاتمه‌لى, διπλοῦς] : كل — ῥόδον ἁπλοῦν·‖سنبل— κρίνον ἁπλοῦν·‖آدم — ἄνθρωπος ἁπλοϊκός, ἀνόητος·‖ حيوان— ζῶον ἄπειρον.

δλίων [τσανάκ, κιασέ]· ‖ ى — ءوغ ὀξύγαλα ἐντὸς κάδου [κοβά]·‖ى — طوبره ὀξύγαλα ἐντὸς πήρας [τοπρά, τορπά]· ‖ — سوزمه ὀξύγαλα στραγγισμένον [σσζμέ]· ‖ كپى قويو — πηκτὸν ὡς ὀξύγαλα.

يوغون T. γιογοὶν [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ يوغمق] ἐπθ. μέγας, χονδρός, πελώριος, ρωμαλέος, χονδροειδής, πυκνός, πηκτὸς ὡς τὸ γάλα : آدم — ἄνθρωπος χονδροειδής, ἀγροῖκος.

يوغونلق T. γιογουν-λοὶκ [λ. ἀρχ.] ὄν. μέγεθος, πάχος, τὸ εἶναι ὑπέρμετρον· δύναμις· χονδρότης· πυκνότης, πῆξις γάλακτος κτλ.

يوف T. γιούφ, ἐπθ. κατεστραμμένος ‖ Ρμ. كچمك καταστρέφω, χάνω ‖ اولق — ἢ كيتمك ه — καταστρέφομαι, ἀπόλλυμαι, χάνομαι· ‖ه — γιουφά, ἢ ه — γιουφουνά, εἰς μάτην, ἀνωφελῶς· ‖ بوروسى چالق — ἢ اوقومق — καταρῶμαι, καταστρέφω διὰ κατάρας·§ ἐπρ.سكا — γιοὶφ σανά, ἐντροπή σου!.

يوفقه T. γιουφκά [κατὰ τὸ لهجه, κυρίως يوغه] ἐπθ. λεπτός, ἀδύνατος, πτωχός: آدم — ἀδύνατος, πτωχός· ‖ — كوكلى اوٓ ἡ καρδία εὐαίσθητος ‖ — آردى ὁ μὴ ἔχων συνέχειαν·§ ὄν. ζύμη ἐν εἴδει λεπτῶν φύλλων, φύλλον ζυμαρικοῦ, λάγανον: بورك — γιουφκὰ πορεγί, πλακούντιον ἐκ τοιούτων φύλλων· ‖ — پلاوى πιλάφιον ἀπὸ ζυμαρικόν τι ἐν εἴδει κόκκων μπιζελίου, κ. γιουφκά.

يوفقه‌لق T. γιουφκα-λὴκ, ἀφ. λεπτότης, ἀδυναμία, πτωχεία : ى — تخته‌ك λεπτότης σανίδος· βλ. προηγ.

يوق T. γιόκ, ἐπρ. ὄχι [ἀντ' αὐτοῦ συνηθέστερον εἶναι ἐν χρήσει τὸ συνώνυμον خير χάϊρ, ὡς ἔκφρασις εὐγενεστέρα]: ديمك — λέγω ὄχι, ἤτοι ἀρνοῦμαι·‖— يوغم يوق γιόγουμ δὲν ὑπάρχω, سك — γιόκσουν δὲν ὑπάρχεις, در — γιόκτουρ δὲν ὑπάρχει, يوغ يوق γιόγουζ δὲν ὑπάρχομεν κτλ. يوغيدم يوق γιόγουτουμ δὲν ὑπῆρχον, يوغيدك يوق γιόγουτουν δὲν ὑπῆρχες κτλ.‖ايشك يوغيسه ἰσὶν γιώγησα, ἂν δὲν ἔχῃς δουλειά, ἤτοι μάτην, ἀνωφελῶς·§ ἐπθ. ἀπών, ὁ μὴ ὑπάρχων, ὁ μὴ ὑφιστάμενος, κατεστραμμένος [ἀντίθ. وار]·‖اولق—γίνομαι μὴ ὑπάρχων, παύω ἀπὸ τοῦ νὰ ὑφίσταμαι, γίνομαι μηδέν, καταστρέφομαι·‖ايمك—καθιστῶ μὴ ὑπάρχοντα, μηδενίζω, καταστρέφω, φονεύω [αἰτ.] ‖ يره — εἰς μάτην·‖ — نه وار نه تى ἔχομεν; τί τρέχει;‖ — وار ὑπάρχει, δὲν ὑπάρχει, μόλις ὑπάρχει· ‖ بنده — شى اوله پار' ἐμοὶ τοιοῦτόν τι δὲν ὑπάρχει, ἐγὼ δὲν ἔχω τοιοῦτόν τι·‖ — آدم اولمجقى δὲν εἶναι διὰ νὰ γίνῃ ἄνθρωπος·‖ — بيتمجك δὲν εἶναι διὰ νὰ τελειώσῃ, ἀτελεύτητος·‖ اوله شى كوردیكم — δὲν ἔχω ἴδει τοιοῦτον πρᾶγμα [μέχρι τοῦδε]·§ ὄν. τὸ μὴ ὑπάρχον, τὸ μηδέν : جناب حق دنیایی — ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον ἐκ τοῦ μηδενός·‖ دن ويرمك‌الله ويركدر — τὸ διδόναι ἐκ τοῦ μηδενὸς τῷ Θεῷ δέδοται [βεργκίτιρ] [πρμ.]·‖ دن نه جيقار — ἐκ τοῦ μηδενὸς τί προέρχεται; [πρμ.]·‖ وارى يوغى ὅ,τι ἔχει καὶ δὲν ἔχει, πᾶσα ἡ περιουσία του· ‖ — بهاسنه εἰς τιμὴν τοῦ μηδενός, διὰ τίποτε, εἰς εὐτελεστάτην τιμήν·‖ يوغه يوغونا, εἰς μάτην: يوغه كيتمك πηγαίνω εἰς μάτην, ἤτοι ἀπόλλυμαι·‖يوغه ويرمك τὸ δίδω διὰ τίποτε, εἰς εὐτελεστάτην τιμήν· ‖ هيچ — دن ايسه آزى خوش كورملى ἀντὶ τοῦ μηδενός, πρέπει κανεὶς νὰ εὐχαριστηθῇ καὶ εἰς τὸ ὀλίγον·‖ هيچ — دن بر سببله διὰ μίαν αἰτίαν τοῦ μηδενός, μηδαμινήν.

يوقارى T. γιοκαρή, ἐπθ. ὁ ἄνω, ὁ ἐπάνω: قات — τὸ ἄνω στρῶμα, ὁ ἄνω ὄροφος οἰκίας·‖ محله — ἡ ἐπάνω συνοικία· § ὄν. τὸ ἐπάνω μέρος : ى — خانك τὸ ἐπάνω τῆς οἰκίας·‖ ى — مكتوبك τὸ ἐπάνω μέρος τῆς ἐπιστολῆς, ὁ τίτλος·‖ ده — ἐπάνω [ἐπὶ στάσεως]: ده — باشى ἡ κεφαλὴ τοῦ ἐπάνω, ἀποστάτης· ‖ ده — بوروى ἡ μύτη τοῦ ἐπάνω, ὑψηλά, ἀλαζών, ὑπερήφανος·‖ دن — ἐκ τῶν ἄνω, ἄνωθεν· ‖ دن آشاغى — ἄνωθεν ἕως κάτω· ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους· § ἐπρ. ἐπάνω, ὑψηλά : چيقمق — ἀναβαίνω ἐπάνω, ἀνέρχομαι·‖ طوتمق — κρατῶ ὑψηλά·‖ قالديرمق — αἴρω, σηκόνω ὑψηλά·‖ — يغمق يوكنى ἀναβιβάζω ὑψηλά·‖ چيقارمق — στοιβάζει τὸ φορτίον του ἐπάνω, ἤτοι δὲν πωλεῖ τὸ ἐμπόρευμα εἰς εὐθηνὴν τιμήν· ‖ — آشاغى ἐπάνω κάτω, περίπου, κατὰ προσέγγισιν.

يوقسز T. γιοκ-σούζ, ἐπθ. ὁ ἄνευ οὐδενός, ἄπορος, πτωχός : قادين — πτωχὴ γυνή.

يوقسه T. γιόκ-σα, ἢ يوغيسه γιόγησα, ἢ يوخسه γιόχσα, ἐπρ. εἰ δὲ μή, ἄλλως: سنى تأديب ايلرم بنم سوزمى ديكله — ἄκουσον [ἐπιτρ.] τὸν λόγον μου, ἄλλως σὲ τιμωρῶ·‖ سن بكنيورسين — σὺ δὲν τὸ ἀρέσεις, εἰ δὲ μὴ ὅλοι τὸ ἀρέσουν·‖ زور ايله الورم — βία δός, εἰ δὲ μὴ διὰ τῆς βίας τὸ λαμβάνω ‖ سن اولجه كلدك بن كلمجكدم — σὺ ὀλίγῳ πρότερον ἦλθες [προέλαβες]· εἰ δὲ μή, ἐγὼ θὰ ἠρχόμην·§[συνδ.] ἤ: مدير افندى كلدى — باش كاتبى ὁ διευθυντής, ἢ ὁ ἀρχιγραμματεὺς ἦλθε; ‖ — مدير افندى كلديمى افندى كلديمى ὁ διευθυντὴς ἦλθεν, ἢ οὔ ; ‖ — دكليدر خانه‌سنده‌ميدر ὁ κ. ἐν τῇ οἰκίᾳ του εἶναι, ἢ δὲν εἶναι; ‖ اولمى — اولسون بويله οὕτω νὰ γένηται, ἢ οὕτω.

يوقسول T. γιοκ-σούλ, ἢ يوخسول γιοχσούλ, ὄν. πτωχός, ἐνδεής, ἐγκαταλελειμμένος, ὁ ἔχων ἀνάγκην : ى — طاق ὁ ἔχων ἀνάγκην ξύλου [ἐπὶ παιδὸς λίαν ζωηροῦ]· ‖اورغانى — εἶδος κισσοῦ.

يوقسوللق T. γιοκσουλ-λούκ, ὄν. πτωχεία, ἔνδεια· βλ. προηγ.

يوقلاتمق T. γιοκλα-τ-μάκ, ρμ. διαμ. βάλλω τινὰ νὰ ψηλαφήσῃ, νὰ ἐπιθεωρήσῃ, νὰ ἐξετάσῃ ἢ ἐρευνήσῃ, νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ ἐρωτήσῃ περὶ τῆς ὑγιείας τινός, νὰ μάθῃ ἐὰν εὑρίσκηταί τις ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ἢ οὔ[δοτ. αἰτ.]· βλ. يوقلامق .

يوقلاشديرمق T. γιοκλα-στηρ-μάκ, ρμ. μτδ. πληροφοροῦμαι ἐμμέσως, πλαγίως· προσπαθῶ νὰ ἐννοήσω μυστικόν τι διὰ πλαγίων ἐρωτήσεων [αἰτ.].

يوقلامق T. γιοκλαμάκ, ρμ. μτδ. ψηλαφῶ, ἐξετάζω ὅπως δοκιμάσω, ἐρευνῶ ἵνα εὕρω, ἀναδιφῶ, ἐπιθεωρῶ, ἐρωτῶ ὅπως μάθω καὶ πληροφορηθῶ περί τινος, ἐπισκέπτομαι καὶ ἐρωτῶ περὶ τῆς ὑγιείας τινός [αἰτ.] : — يه شى ال ايله ψηλαφῶ τι διὰ τῆς χειρός· ‖ — بورنك آغيزينى βολιδοσκοπῶ τινα, παίρνω λόγια [ἐξετάζω τὸ στόμα του]· ‖ — كوكلى ἐξετάζω, βολιδοσκοπῶ τὴν καρδίαν [γκιονδλό]·‖ — عسكرى ἐπιθεωρῶ τὸν στρατόν·‖دفترى اسكى —ἐξετάζω τὸν κώδηκα, ἢ τὸ κατάστιχον·‖ دفترلرى — ἐξετάζω, ἀναδιφῶ τοὺς παλαιοὺς κώδηκας, ἀναζητῶ παλαιοὺς λογαριασμούς·‖ هر يوقلادیغمز چاقاق طاشى جيتدى ὅλοι οὓς ἐξετάσαμεν ἀπεδείχθησαν πυρίτης λίθος, τσακμακόπετρα, ἤτοι εὐτελεῖς [πρμ.].

يوقلامه T. γιοκλαμά, ὄν. ἀπαρ. τὸ ψηλαφεῖν κτλ. βλ. προηγ. § ἐπιθεώρησις στρατοῦ, ἢ πληθυσμοῦ κατοίκων κτλ. : هركس بكنيور — σὺ δὲν τὸ ἀρέσεις, εἰ δὲ μὴ ὅλοι τὸ ἀρέσουν·‖ زور ايله الورم — βία δός, εἰ δὲ μὴ διὰ τῆς βίας τὸ λαμβάνω ‖ سن اولجه كلدك بن كلمجكدم — σὺ ὀλίγῳ πρότερον ἦλθες [προέλαβες]· εἰ δὲ μή, ἐγὼ θὰ ἠρχόμην·§[συνδ.] ἤ: باش كاتبى كلدى — مدير افندى ὁ διευθυντής, ἢ ὁ ἀρχιγραμματεὺς ἦλθε; ‖ — مدير افندى كلديمى افندى كلديمى ὁ διευθυντὴς ἦλθεν, ἢ οὔ ; ‖ — خانه‌سنده‌ميدر دكليدر ὁ κ. ἐν τῇ οἰκίᾳ του εἶναι, ἢ δὲν εἶναι; ‖ اولمى — اولسون بويله οὕτω νὰ γένηται, ἢ οὕτω.

يوقلامه‌جى T. γιοκλαμα-τζή, ὄν. ὑπάλληλος ἀνώτερος ἐπιπεφορτισμένος τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ στρατοῦ, στρατιωτικὸς ἐπόπτης· γραμματεὺς κρατῶν τοὺς καταλόγους τοῦ προσωπικοῦ τοῦ στρατοῦ.

يوقلانمق T. γιοκλα-ν-μάκ, ρμ. πθ. ψηλαφῶμαι·§ ἐπιθεωροῦμαι, ἐξετάζομαι· βλ. يوقلامق .

يوقلايش T. γιοκλαγὶς [ἐκ τοῦ يوقلامق βλ.] ρ. ἀφ. ἐξέτασις· πληροφορία, ἐπίσκεψις.

يوقلايجى T. γιοκλαγιτζὶ [ἐκ τοῦ يوقلامق] ἐπθ. ὁ ἐξετάζων ὅπως δοκιμάσῃ, ὁ ἐρευνῶν ὅπως εὕρῃ, ὁ ἐρωτῶν ὅπως μάθῃ καὶ πληροφορηθῇ, ἐπισκέπτης, ἐπιθεωρητής.

يوقلق T. γιοκ-λούκ, ὄν. ἀνυπαρξία· ἔλλειψις· ἔνδεια : طاشدن قاچيدر — ἡ ἔνδεια εἶναι σκληροτέρα τοῦ λίθου [πρμ.].

يوقوش T. γιοκούς, ὄν. ἀνήφορος [ἀντίθ. اينيش ἐνίς, κατήφορος]:— ديك ἀνήφορος ἀπότομος· ‖ يوقارى جيقار ايكن — ἐνῷ ἀνέβαινε τὸν ἀνήφορον ‖ آشاغى — κατήφορος· دوه باغردان چامورلق — ἀνήφορος ἐλώδης· ἄλλως باغردان βλ. اينيش καὶ .

يوقوشلق T. γιοκουσ-λούκ, ὄν. τόπος συνιστάμενος ἐξ ἑνὸς ἀνηφόρου.

يوقوشلو T. γιοκουσ-λοῦ, ἐπθ. ὁ περιέχων ἀνηφόρους, ἀνηφορικός: — اينيشلو ἀνηφορικὸς καὶ κατηφορικὸς [ἐπὶ ἀνωμάλου τόπου]·‖ عرصه — γήπεδον ἀνηφορικόν.

يوك T. γιὸκ [κατὰ τὸ لهجه, κυρίως يوغ γιόγ, βλ.] ὄν. φορτίον, φόρτωμα, βάρος, ἄχθος· ἐγκυμοσύνη· μέγα ἐρμάριον, ἐν τῷ ὡδωματίῳ, ἐν ᾧ ἀποθέτουσι στρώματα καὶ ἐφαπλώματα καὶ ἄλλα χρειώδη τῆς κλίνης· κοινῶς γιοῦκι· ποσὸν ἑκατὸν χιλιάδων γροσίων· εὐθύ-

νη : حیوانی — ζῶον φορτηγόν· || حیوان—ی φορτίον ζώου· || آرابه‌سی — ἅμαξα φορτηγός· || — كمی واپوری ἀτμόπλοιον φέρον φορτία, σκεύη·|| ی— φορτίον πλοίου·|| ی چوق — τὸ φορτίον του εἶναι πολύ, αἱ ἐργασίαι, αἱ ἀσχολίαι του πολλαί·|| ی—حامله τὸ φορτίον ἐγκύου γυναικός, ἐγκυμοσύνη· || بر—اوزوم ἓν φόρτωμα σταφυλῶν, ἤτοι δύο κόφινοι· || بر — آقچه ἑκατὸν χιλιάδες γροσίων· || ایكی — آقچه διακόσιαι χιλιάδες γροσίων·|| اون — آقچه ἓν ἑκατομμύριον γροσίων· || —ك التندن — اورمق φορτόνω, ἐπιθέτω φορτίον·|| قالقه‌مامق δὲν δύναμαι ν' ἀνακύψω ἐκ τοῦ φορτίου, ἢ τοῦ βάρους [γιϋκιϋν], δὲν δύναμαι νὰ ἐκπληρώσω ὑποχρέωσιν·|| كوتورمك — φέρω φορτίον, βάρος, ὑπομένω·|| قالدیرمق — σηκόνω φορτίον, μεταφέρω πράγματα, σκεύη·|| المامق — δὲν παίρνω, δὲν δέχομαι φορτίον, εὐθύνην·|| نی — یوكلنمش ὁ φορτωθεὶς τὸ φορτίον του [γιϋκιϋνϋ], ἤτοι πλουτήσας·|| ی اوزرندن آتمق — ἀπορρίπτω τὴν εὐθύνην, ἢ τὸ βάρος· || اولمق — γίνομαι φορτίον, ἐπαχθής.

یوك } Τ. **γιούν,** δν. μαλλίον προβάτου κτλ. βλ. καὶ یپاغی ، یپاق § ἐπθ. μάλλινος: — چوراب περικνημῖδες μάλλιναι·|| ایپك — ὁ ἐκ μαλλίου καὶ μετάξης, κ. μαλλομέταξος.

یوك } Τ. **γιὸν** [βλ. یان] δν. μέρος, διεύθυνσις, ἔποψις: نه—دن ὑπό τίνα ἔποψιν; || یه‌جك—ندن ὅσον ἀφορᾷ [**γιονδνὲν**] τὸ φαγητόν· βλ. καὶ یوكلك **γιονδλμέκ.**

یوكسك } Τ. **γιϋκσέκ,** ἐπθ. ὑψηλός, ἔξοχος, ἀκριβὸς [ἐπὶ τιμῆς] πραγμάτων, ἐμπορευμάτων] ἀντίθ. آلچق : بنا ، ἢ او — οἰκία ἢ οἰκοδομὴ ὑψηλή·|| طاغ — ὄρος ὑψηλόν·|| موقع — τοποθεσία ὑψηλή·|| سس — φωνὴ ὑψηλή·|| صدا — ایله μεγαλοφώνως·|| بها — ὑψηλὴ τιμή·|| فیئات — ὑψηλὴ τιμή· § δν. ὕψος, μέρος ὑψηλόν : دن — آتمق ρίπτω ἀπὸ ὑψηλοῦ μέρους·|| دن اوچمق — πετῶ ἀπὸ ὑψηλὸν μέρος, ἐπιχειρῶ ἔργον ἀνώτερον τῶν δυνάμεών μου· § ἀντὶ یوكسوك βλ.

یوكسكلك } Τ. **γιϋκσέκ-λίκ,** δν. ὕψος [κυρ. μτφ.] : بنانك — ی نه قدر πόσον εἶναι τὸ ὕψος τῆς οἰκοδομῆς;

یوكسلتمك } Τ. **γιϋκσελ-τ-μέκ,** ρμ. μτβ. ὑψῶ, ἀνυψῶ κτλ. βλ. ἑπόμ. [αἰτ.]: سسنك پرده‌سنی یوكسلتدی ὕψωσε τὸν τόνον τῆς φωνῆς του.

یوكسلمك } Τ. **γιϋκσελμέκ,** ρμ. οὐδ. ὑψοῦμαι, ἀνυψοῦμαι [κυρ. μτφ.]· ἀνορθοῦμαι· καθίσταμαι ἀκριβός, ἤτοι ὑπερτιμῶμαι : طاغلر یوكسلیر اووه‌لر آلچالیر τὰ ὄρη ὑψοῦνται, αἱ πεδιάδες ταπεινοῦνται· || طالغه‌لر یوكسلوب آلچالدقچه ὅσῳ τὰ κύματα ὑψοῦνται καὶ ταπεινοῦνται·|| طونه‌نك صولری یوكسلمشدر τὰ ὕδατα τοῦ Δουνάβεως ἀνυψώθησαν·|| بنا — ἡ οἰκοδομὴ ὑψοῦται· || حرارت—ده‌در ἡ θερμότης ὑψοῦται·|| فیئات — ἡ τιμὴ ἀνυψοῦται· || تحویلات یكرمی فرانق یوكسلمشدر τὰ χρεώγραφα ὑψώθησαν εἴκοσι φράγκα· || بالون — τὸ ἀερόστατον ἀνυψοῦται·|| قوش — τὸ πτηνὸν ὑψοῦται εἰς τὸν αἰθέρα.

یوكسوك } Τ. **γιϋκσϋκ,** δν. δακτυλήθρα : كوموش — δακτυλήθρα ἀργυρᾶ·|| له اولچمك — μετρῶ μὲ τὴν δακτυλήθραν, φείδομαι, δὲν δίδω·|| اوتی — ἀσπάραγος.

یوكسه‌جك } Τ. **γιϋκσε-δζίκ,** ἐπθ. μετρίως ἢ ἀρκετὰ ὑψηλός, ὑψηλούτσικος: طاغلر — ὄρη εὐμεγέθη.

یوكسیمك } Τ. **γιϋκ-σιμέκ,** ρμ. οὐδ. θεωρῶ ὡς βάρος καὶ ἀποφεύγω, ὑποδέχομαι μετὰ δυσαρεσκείας· συνών. استثقال.

یوكلتمك } Τ. **γιϋκ-λετμέκ,** ρμ. μτβ. φορτῶ, κ. φορτόνω ζῶον ἢ ἄνθρωπον. μτφ. ἐπιφορτίζω· προσάπτω [δοτ. αἰτ.].

یوكلك } Τ. **γιϋκ-λϋκ,** δν. μέγα ἀκίνητον ἑρμάριον ἐν τῷ δωματίῳ, ἐν ᾧ ἀποθέτουσι στρώματα, ἐφαπλώματα καὶ ἄλλα χρειώδη τῆς κλίνης· λέγεται καὶ یوك **γιϋκ.**

یوكلمك } Τ. ἢ یوكله‌مك **γιϋκ-λεμέκ,** ρμ. μτβ. φορτῶ, κ. φορτόνω, ἐπιθέτω φορτίον [δοτ. αἰτ.].

یوكلمك } Τ. **γιον-δλμέκ,** ρμ. μσ. στρέφομαι, διευθύνομαι· πετῶ εἰς τὸν ἀέρα [ἐπὶ πτηνῶν]· κλίνω, κλίνω τὸν αὐχένα [σπν.].

یوكلنمك } Τ. **γιϋκ-λενμέκ,** ρμ. πθ. φορτόνομαι φορτίον [δοτ.]: مال واپوره — τὸ ἐμπόρευμα φορτόνεται εἰς τὸ πλοῖον· § ἀποδίδομαι εἴς τι, προσάπτομαι [δοτ.]· § ρμ. μσ. ἀναλαμβάνω φορτίον, βάρος· § γίνομαι φορτίον, δίδω βάρος· πιέζω, θλίβω τινὰ μὲ τὸ βάρος.

یوكلو } Τ. ἢ یوكلی **γιϋκ-λϋ,** ἐπθ. φορτωμένος ὡς ὁ ἀχθοφόρος, ἢ ὡς τὸ δένδρον τὸ φέρον καρπόν, ὁ φέρων φορτίον· μτφ. ὁ ἔχων χρέος, βεβαρημένος ἀπὸ χρέη· ἔγκυος: آدم — ἄνθρωπος πεφορτωμένος· μτφ. ὁ λίαν μεμεθυσμένος· || قادین — γυνὴ ἔγκυος.

یوكلو } Τ. ἢ یوكلی **γιουν-λοῦ,** ἐπθ. μάλλινος· چوراب — περικνημὶς μαλλίνη.

یوكول } Τ. **γιονδλ** [λ. ἀρχ. συνών. یكنی] ἐπθ. ἐλαφρός.

یوكوللتمك } Τ. **γιονδλ-λετμὲκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. μτβ. δὲν δίδω σημασίαν, περιφρονῶ.

یول } Τ. **γιόλ,** δν. ὁδός, δρόμος, ὀχετός, γραμμή, ταξείδιον, ταχύτης, μέσον, μέθοδος, τρόπος, πορεία, διαγωγή, στάδιον, τάξις, κανών : — ایشلك ὁδὸς συχναζομένη, περαστική, κεντρικὴ [**ἰσλέκ**]·|| آرابه — ی ὁδὸς ἁμαξιτή·|| اوزون — μακρὰ ὁδός·|| كسدیرمه — ὁδὸς σύντομος· || طوغری — εὐθεῖα ὁδὸς [κυρ. μτφ.]· || حق — ی ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας, τοῦ δικαίου, τοῦ Θεοῦ· || الله — ی ὁ γαλαξίας [ὁδὸς τοῦ Θεοῦ]· || آرقوری — λοξὴ ὁδός·|| یالكیش — ὁδὸς πεπλανημένη, σφαλερά·|| درت — آغزی τετράδρομον· || صو — ی ὑδραγωγεῖον·|| تیمور — ی σιδηρόδρομος· || ترامواى — ی γραμμὴ τροχιοδρόμου· || قوشو — ی μέρος διὰ τρέξιμον, διὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ δρόμου·|| پوسته — ی ἢ تاتار — ی ὁδὸς ταχυδρομική· || خرسز — ی ἀτραπός, μονοπάτι·|| آیاق — ی ἀπόπατος, ἀναγκαῖον·|| قاچه‌مق — ی ὑπεκφυγή· || تذكره‌سی — διαβατήριον [λέγεται καὶ امری—]·|| واپورك — ی ایودر ἡ ταχύτης [ὁ δρόμος] τοῦ πλοίου εἶναι καλή || واپورك — ی تنقیص ایدلدی ἠλαττώθη ἡ ταχύτης τοῦ πλοίου· || اوغراغی — اوسنی — ὁ, ἡ, τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ· || — μέρος ἐξ οὗ διέρχεται ὁδὸς [βλ. اوغراق]·|| المق — παίρνω δρόμον, προχωρῶ· || بولمق — εὑρίσκω τρόπον, μέσον·|| نی بولمق — εὑρίσκω τὸν τρόπον, τὸ μέσον τοῦ ... [**γιολουνού**]·|| بیلور — ὁ γινώσκων τὸν δρόμον, μτφ. τὴν τάξιν, κόσμιος·|| ه كیرمك — ἢ دوشمك ، چیقمق ἐξέρχομαι εἰς τὴν ὁδόν, κινῶ, ἀναχωρῶ· || آچمق — ἀνοίγω, τέμνω ὁδὸν [κυρ. μτφ.]·|| اورمق — λῃστεύω· || ه اورمق — ἢ چیقارمق προπέμπω·|| دن چیقمق — παρεκτρέπομαι τῆς ὁδοῦ, ἢ ἐκτροχιάζομαι [ἐπὶ σιδηροδρόμου κτλ.]·|| ه حاضرلانمق — ἑτοιμάζομαι νὰ ταξειδεύσω·|| دوشمك — ὁ δρόμος συμπίπτει, ἤτοι διερχόμενος προσεγγίζω·|| شاشمق — ἡ ὁδὸς διχάζεται·|| ی شاشرمق — χάνω τὸν δρόμον, ἀποπλανῶμαι, ἀφίνω τὴν παλαιὰν πορείαν·|| دن — صاپمق παρεκτρέπομαι τῆς ὁδοῦ· || ه صالمق — ἀποπέμπω·|| طوتمق — πιάνω δρόμον, ἀκολουθῶ πορείαν· || ی غائب ایتمك — χάνω τὸν δρόμον· || دن قالمق — μένω ἀπὸ τὸν δρόμον, ἀπὸ τὸ ταξείδιον·|| كوزلر — ده قالمق οἱ ὀφθαλμοὶ μένουσιν εἰς τὸν δρόμον, ἤτοι ἀτενίζω εἰς τὴν ὁδὸν ἀναμένων τὴν ἔλευσιν·|| قپامق — κλείω τὸν δρόμον, ἐμποδίζω·|| دن قومق — ἐμποδίζω ἀπὸ τὸν δρόμον, ἀναχαιτίζω· || ده قومق — ἀφίνω εἰς τὸν δρόμον, ἐγκαταλείπω· || نه قومق — θέτω εἰς τὸν δρόμον [**γιολουνά**], εἰς τὴν τάξιν, τακτοποιῶ: ایشلری — نه قومق τακτοποιῶ τὰ πράγματα, τὰς ὑποθέσεις·|| ه كلمك ἢ یاتمق — ἔρχομαι εἰς τὴν ὁδόν, κ. εἰς τὰ νερά, ἤτοι προσχωρῶ, συμμορφοῦμαι, ἐνδίδω·|| برینی — ه كتیرمك φέρω τινὰ εἰς τὸν δρόμον, καταπείθω·|| كورنمك — φαίνεται δρόμος, ἤτοι εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ταξειδεύσω· || كوسترمك — δεικνύω ὁδόν, ὁδηγῶ, συμβουλεύω: كوسترن — ὁδηγός, σύμβουλος·|| كیتمك — ἀναχωρῶ ταχέως·|| ه كیتمك — προσχωρῶ, συμμορφοῦμαι·|| اغفال — نه كیتمك τρέπομαι τὴν ὁδὸν [**γιολουνὰ**] τῆς ἀπάτης·|| ویرمك — δίδω δρόμον, ἢ ταχύτητα· μτφ. ἀποπέμπω τῆς ὑπηρεσίας· — یورومك ||· ه كلمك — βλ. ἀνωτέρω ه یاتمق — || διανύω ὁδόν, ἀποστάσεις· § ἐπρ. نه — **γιολουνά,** ὑπέρ, χάριν: وطن — نه χάριν, ἢ ὑπὲρ τῆς πατρίδος·|| طوپ — نه ἀδίκως: كیتمك καταστρέφομαι, φονεύομαι ἀδίκως·|| اولمك — نه ἀποθνήσκω ὑπέρ τινος, θυσιάζομαι χάριν τινός·|| نه — كیدیش ἐθελοθυσία·|| ده — καθ' ὁδόν·|| ایو — ده آدم ἄνθρωπος καλῆς διαγωγῆς·|| بو — ده ἢ شو — ده ἢ او — ده τοιοῦτος, ἢ ὑπὸ ταύτην τὴν ἔννοιαν, ὑπὸ τοῦτον τὸν τύπον : او — ده تبلیغات اجرا اولندی ἐγένοντο τοιαῦται [ἤτοι ὑπὸ τοιοῦτον πνεῦμα] κοινοποιήσεις, τοιαῦτα ἐκοινοποιήθησαν· || كیده‌جكی — نده نشریات وقوعه كلمش ... ἐγένοντο δημοσιεύσεις ὑπὸ τὴν ἔννοιαν [**γιολουντακί**] τοῦ ὅτι θὰ μεταβῇ . . . || عرض طلب — نده‌كی تشبثات διαβήματα πρὸς [**γιολουντακὶ**] ὑποβολὴν αἰτήσεως· || نده — **γιολουντά,** ὁ ἐν τάξει, τακτικός, καλῶς ἔχων [ἔγγραφον κτλ.]: استدعا — نده دكل ἡ αἴτησις δὲν εἶναι ἐν τάξει· || یله — **γιολού-ϊλε,** καταλλήλως, μὲ γλῶσσαν κατάλληλον, ὡς δεῖ· || — — γραμμὴ γραμμὴ ἤτοι γραμμωτὸς [ὕφασμα, κηλὶς κτλ.]·|| ایله — كیدن یورلماز ὁ πορευόμενος τακτικῶς δὲν κουράζεται [πρμ.]·|| بیلن كروانه قاتلماز — ὁ γινώσκων

τὴν ὁδὸν δὲν προστίθεται εἰς τὴν συνοδείαν [πρμ.]· || يورومكله بورج ويرمكله توكنور — ἡ ὁδὸς ἐξαντλεῖται διὰ τῆς πορείας καὶ τὸ χρέος διὰ τῆς πληρωμῆς [πρμ.]·|| صورمغله بولنور — ἡ ὁδὸς εὑρίσκεται διὰ τῆς ἐρωτήσεως [πρμ.].

يولار | T. **γιουλάρ,** δν. ἀγωγεύς, κ. καπίστρι, ἡνία: طرف —ى ἀγωγεὺς δεδεμένος ἑκατέρωθεν·|| ايپ صاپى —ك ἱμὰς ἀγωγέως· || سز دوه يدلمز — κάμηλος [τεβὲ] ἄνευ ἀγωγέως δὲν ὁδηγεῖται [γετιλμὲζ] πρμ.

يولاف | T. **γιουλὰφ** [κατὰ παραφθ. ἐκ τοῦ علف] δν. βρόμος, βρώμη: اتمكى — ἄρτος ἐκ βρόμου.

يولجغز | T. **γιολ-δζηγάζ,** δν. δρομίσκος, μικρὰ ὁδός.

يولجى | T. **γιολ-δζού,** δν. ὁδοιπόρος, ὁ ταξειδεύων, ταξειδιώτης· ὁ ἑτοιμαζόμενος νὰ ταξειδεύσῃ· μτφ. ἑτοιμοθάνατος : — اولق εἶμαι ταξειδιώτης· || چيقارمق — προπέμπω τὸν μέλλοντα νὰ ταξειδεύσῃ·|| يولنده كرك — ὁ ὁδοιπόρος πρέπει ν' ἀκολουθῇ τὸν δρόμον του [πρμ.]·|| كرومى — συνοδεία ὁδοιπόρων.

يولجيلق | T. **γιολδζου-λούκ,** δν. τὸ εἶναί τινα ὁδοιπόρον, ταξειδιώτην, ταξείδιον: ى وار — ἔχετε ταξείδιον; θὰ ταξειδεύσητε;

يولداش | T. **γιολ-τάς,** δν. συνοδοιπόρος· σύντροφος, συνάδελφος: قپو—ى συνάδελφος ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ·|| يولدن قال—دن قاله ἀπὸ τὸ ταξείδιον μένε ὀπίσω, ἀπὸ τοῦ συνοδοιπόρου μὴ ἀποχωρίζου [πρμ.]·|| ايتمك— δίδω σύντροφον, συνοδοιπόρον, συνοδεύω.

يولداشسز | T. **γιολτας-σήζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ συντρόφου.

يولداشلق | T. **γιολτας-λήκ,** δν. συντροφία: ايتمك— κάμνω συντροφίαν, συντροφεύω τινά·|| قپو—ى τὸ εἶναι συνάδελφον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

يولديرمق | T. **γιολ-τουρ-μάκ,** ρμ. διάμ. βάλλω, ἢ ἀφίνω νὰ ἐκριζώσωσι χόρτα, νὰ μαδήσωσι τρίχας, πτερά, κ. νὰ ξεπουπουλίσωσι· βλ. يولق .

يولسز | T. **γιολ-σούζ,** ἐπθ. ὁ ἐναντίος τῇ τάξει, τῷ κανόνι, ἄτακτος, ἄτοπος: حركت — ἄτοπος πρᾶξις, ἢ κίνημα || معامله — ἄτοπος ἐνέργεια, ἢ συμπεριφορά· § ὁ πράττων ἄτοπα, ἄτακτος ἄνθρωπος.

يولسزلق | T. **γιολσουζ-λούκ,** δν. ἄτοπος πρᾶξις, κίνημα, ἀταξία, ἄτακτος διαγωγή, ἀτόπημα.

يوللامق | T. **γιολ-λαμάκ,** ρμ. μτβ. ἀποστέλλω, πέμπω [αἰτ.] : آدم — ἀποστέλλω ἄνθρωπον· || چوجغى — ἀποστέλλω τὸν παῖδα·|| كمى — στέλλω πλοῖον· || مكتوب— στέλλω ἐπιστολήν.

يوللامه | T. **γιολ-λαμά,** δν. ἀπαρ. τὸ ἀποστέλλειν, ἀποστολή· § ἐπθ. ὁ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὸ ἄλλο ἐν εἴδει δρόμου τιθέμενος, διαδοκίς: ديرك — διαδοκίς, ἤτοι δοκὸς τιθεμένη ὁριζοντίως πρὸς ὑποστήριξιν πατώματος, ἢ ὀροφῆς κτλ. βλ. καὶ كريش .

يوللانمق | T. **γιολ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. παίρνω δρόμον, προχωρῶ : كمى — τὸ πλοῖον προχωρεῖ· § ἀντὶ يوللانلمق βλ.

يوللانلمق | T. **γιολ-λανηλμάκ,** ρμ. πθ. ἀποστέλλομαι, πέμπομαι.

يوللو | T. ἢ يوللى **γιολ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ὁδόν: — اوزون ὁ ἔχων μακρὰν ὁδόν, διεξοδικός· § γραμμωτός· § ὁ ἐν τάξει, τακτικός, πρέπων: سوز — λόγος τακτικός·|| يولسز— τακτικός, ἢ οὔ· § ἐπρ. ὁ ἐν εἴδει, ὡς: تشويق — ἐν εἴδει παρακινήσεως, προτροπῆς, ἐνθαρρύνσεως, προτρεπτικός, ἢ προτρεπτικῶς κτλ. || نصيحت—سوزلر λόγοι ἐν εἴδει συμβουλῆς, παραινετικοί ||— تقبيح ἐν εἴδει ἀποδοκιμασίας, ἀποδοκιμαστικὸς-κῶς·|| — طعن ἐν εἴδει δυσφημίας, δυσφημητικὸς-κῶς || — كنايه ἀλληγορικὸς-κῶς.

يولمق | T. **γιολμάκ,** ρμ. μτβ. ἀποσπῶ, ἐκριζῶ, τίλλω, μαδῶ, κ. τσουμαδῶ [αἰτ.]: — اوت ἐκριζῶ χόρτα ἄγρια κτλ. κ. ξεχορταρίζω, καθαρίζω τὸν ἀγρὸν ἀπὸ τῶν ἀγρίων χόρτων, βοτανίζω·|| — قيل ἀποσπῶ τρίχας·|| —توك μαδῶ πτίλα [τουΐ]·|| —يوز χνουδίζω·|| —يوزينى صاچنى μαδᾷ τὸ πρόσωπόν του, τὴν κόμην του [ἐκ πένθους] || —صاچ باش μαδῶ τὴν κόμην καὶ τὴν κεφαλήν, δεικνύω ἀπελπισίαν· || —آدمى μαδῶ τὸν ἄνθρωπον, κοινῶς ξεπουπουλίζω, ἤτοι ἀφαιρῶ τὰ χρήματά του· || —طاغوق μαδῶ ὄρνιθα, ξεπουπουλίζω· μτφ. ἀποσπῶ χρήματα.

يولنمق | T. **γιολ-ουν-μάκ,** ρμ. μσ. θρηνῶ καὶ ὀδύρομαι, τίλλων τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου.

يولوق | T. **γιολούκ** [ἐκ τοῦ يولق] ἐπθ. ἐξερριζωμένος, μαδημένος [ὄρνις, δένδρον κτλ.], ἄτριχος, ἀκάθαρτος· || — صاچلرى οὗ ἡ κόμη τετιλμένη· || βλ. καὶ يولوك .

يولومك | T. **γιολομὲκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. μτβ. ψιλῶ, μαδῶ, ἀποσπῶ τὰς τρίχας, ξυρίζω [αἰτ.].

يولوك | T. **γιολὸκ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ ψιλωθείς, μαδηθείς, ξυρισθείς, ἄτριχος.

يولوكن | T. **γιολογὲν** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ يولومك] δν. ξυράφιον.

يولويجى | T. **γιολογιδζὶ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ يولومك] δν. κουρεύς.

يوم | A. **γέβμ,** δν. ἡμέρα : — ال **ἐλ γέβμ,** τὴν σήμερον·||— بعد ال **πά'τε-λ-γέβμ,** μετά τινα καιρόν·||— كل **κιόλλου γέβμιν,** καθ' ἑκάστην ἡμέραν· || فى —نا هذا **φὶ γέβμινα χάζα,** ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν·|| الاحد — **γέβμου-λ-ἀχάτ,** πρώτη ἡμέρα, ἤτοι κυριακή·|| الاثنين— **γέβμου-λ-ἰσνεΐν,** δευτέρα·|| الثلثاء— **γέβμου-σ-σολσά,** ἢ الثلاث — **γέβμου-σ-σολάς,** τρίτη· || الاربعاء — **γέβμου-λ-ἐρπα'ά,** τετάρτη· || — الخميس **γέβμου-λ-χαμίς,** πέμπτη· || الجمعه — **γέβμου-λ-δζουμ'ά,** παρασκευή· || السبت — **γέβμου-σ-σέπτ,** σάββατον·|| عاشورا — ἡ δεκάτη τοῦ Μουχαρρέμ, καθ' ἣν διανέμουσιν ἀσουρέ, ἤτοι κολλυβόζωμον· βλ.λ.|| البعث—**γέβμου-λ-πά'ς,** ἢ القيام— **γέβμου-λ-κηγιάμ,** ἡ ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως, الجمع — **γέβμου-λ-δζέμ',** ἢ— الحشر **γέβμου-λ-χάσρ,** ἡ ἡμέρα τῆς συναθροίσεως, السؤال— **γέβμου-σ-σουάλ,** ἡ ἡμέρα τῆς ἐρωτήσεως, τῆς ἀνακρίσεως, الجواب — **γέβμου-λ-δζεβάπ,** ἡ ἡμέρα τῆς ἀπαντήσεως, الحساب— **γέβμου-λ-χισάπ,** ἡ ἡμέρα τοῦ λόγου τῶν πράξεων, الميزان — **γέβμου-λ-μιζάν,** ἡ ἡμέρα τῆς πλάστιγγος, τῆς στάθμης, الفصل— **γέβμου-λ-φάσλ,** ἢ القرار — **γέβμου-λ-καράρ,** ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως, τῆς ἀποφάσεως, الجزاء — **γέβμου-λ-δζεζά,** ἢ العوض — **γέβμου-λ-ἰβάζ,** ἡ ἡμέρα τῆς ἀνταποδόσεως, الواقعه **γέβμου-λ-βακη'ά,** ἡ ἡμέρα τοῦ γεγονότος, القارعه — **γέβμου-λ-καρη'ά,** ἡ ἡμέρα τῆς μεγάλης συμφορᾶς, الفزع— الاكبر ἡ ἡμέρα τοῦ μεγάλου θρήνου, الدين—**γέβμου-τ-τίν,** ἡ ἡμέρα τῆς θρησκείας, العهد—**γέβμου-λ-ἄχτ,** ἢ الميثاق — **γέβμου-λ-μισάκ,** ἡ ἡμέρα τῆς συνθήκης, الوعد — **γέβμου-λ-βά'τ,** ἢ — الموعود **γέβμου-λ-μεβ'ούτ,** ἢ الميعاد— **γέβμου-λ-μι'άτ,** ἡ ἡμέρα τῆς ὑποσχέσεως, ἡ ὑπεσχημένη § πλθ. ايام **ἐγιάμ**·§ βλ. καὶ يوماً .

يوم | T. **γιόμ,** δν. καλὸς οἰωνός· κακὸς οἰωνός: طوتمق — μαντεύω, θεωρῶ καλὸν οἰωνόν· || يورمق— μαντεύω· βλ. يوملو ، يومسز .

يوماً | A. **γέβμ-εν,** αἰτ. τοῦ يوم **γέβμ,** ἐν χρήσει ἐν τοῖς ἑπομένοις: من الايام— **γέβμεν μίνε-λ-ἐγιάμ,** ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν·|| فى— — **γέβμεν φὶ γέβμεν,** ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ, ὁσημέραι.

يوماق | T. **γιουμὰκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ يومق] δν. ἀγαθίς, τολύπη, σπεῖρα, κουβάρι: ايپلك—ى τολύπη νήματος, κλωστῆς· || ايپلك صارمق —ه τυλίσσω κλωστὴν εἰς τὸ κουβάρι, κουβαριάζω.

يوماقلامق | T. **γιουμακ-λαμάκ,** ρμ. μτβ. κάμνω κουβάρι, τολυπεύω, συσπειρῶ, συστρέφω, κουβαριάζω [αἰτ.].

يوماقلانمق | T. **γιουμακ-λανμάκ,** ρμ. μσ. τολυπεύομαι, κουβαριάζομαι, λαμβάνω τὸ σχῆμα τολύπης, κουβαριοῦ, συσπειροῦμαι.

يومرو | T. **γιουμρού** [βλ. يومروق] ἐπθ. σφαιροειδής· § δν. οἴδημα ἢ πρῆσμα σφαιρικόν, κύρτωμα, κύφωμα : آغاج—سى οἴδημα δένδρου· || βλ. يامرو καὶ يوص .

يومروجاق | T. **γιουμρου-δζάκ,** κοινῶς يومورجاق , δν. οἴδημα πανώλους· πανώλης· μτφ. πανοῦκλα [ἐπὶ λίαν ζωηροῦ ἢ κακοήθους παιδός, ἢ μεγάλου].

يومروق | T. **γιουμρούκ** [ἐκ τοῦ يومق] δν. γρόνθος, πυγμή· γρονθοκόπημα, κ. γρονθιά: صيقمق —لرينى σφίγγει τοὺς γρόνθους διὰ νὰ κτυπήσῃ· || باشنه—ايندرمك ἢ عشق ايتمك καταφέρω [ἐντρίβω] ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τινος γρόνθον, γρονθοκοπῶ·|| يومروغنى قفاسنه اوردى κατέφερε τὸν γρόνθον του κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ἐγρονθοκόπησε· || ضربه‌سى — **γιουμρούκ ταρπεσί,** γρονθοκόπημα·||دوكوشى—πάλη πυγμῆς.

يومروقلامق | T. **γιουμρουκ-λαμάκ,** ρμ. μτβ. γρονθοκοπῶ [αἰτ.] : كوكس-— γρονθοκοπῶ τὸ στῆθος· § ζυμόνω διὰ τῆς πυγμῆς.

يومرولمق Τ. **γιουμρουλμάκ,** ρμ. οὐδ. ἐξοιδαίνομαι, λαμβάνω τὸ σχῆμα ὕδου, ὑδοῦμαι.

يومسز Τ. **γιομσούζ,** ἐπθ. ἀπαίσιος: — كون ἀπαισία· βλ. يومو .

يومشاتمق Τ. **γιουμσα-τ-μάκ,** ρμ.μτδ. ἀπαλύνω, μαλακύνω, μαλάσσω καρδίαν· καθιστῶ ἁπαλόν, μαλακόν, κάμνω τινὰ νὰ κατευνασθῇ, νὰ μὴ ἐπιμένῃ, καταπραΰνω [αἰτ.].

يومشاجق Τ. **γιουμσαδζήκ** [ὑποκ. τοῦ شاق] ἐπθ.ἁπαλίας,μαλακίων, κ. μαλακούτσικος, ἀρκετὰ ἁπαλός.

يومشاق Τ. **γιουμσάκ** [κατὰ τὸ هجه, κυρίως شاق يومشاق] ἐπθ. μαλακός, ἁπαλὸς [ἀντίθ. سرت]· μτφ. ἥπιος, πρᾶος: صويى يومشاق — σίδηρος μαλακὸς [ἀντίθ. صويى سرت σκληρός· βλ. καὶ ديشى]·‖ — باشى οὖ ἡ κεφαλὴ ἁπαλή,εὐπειθής·‖ آدم — يوزى αἰδήμων[ἀντίθ. يوزى بك]·‖ موم — κηρὸς ἁπαλός·§ὅν. τὸ μαλακὸν μέρος: ى — بالدير τὸ γαστροκνήμιον, τὸ παχὺ μέρος τῆς κνήμης.

يومشاقلق Τ· **γιουμσάκ-λήκ,** ὄν. ἁπαλότης, μαλακότης· μτφ. πραότης, ἠπιότης.

يومشامق Τ. **γιουμσαμάκ,** ρμ. οὐδ. μαλακύνομαι, ἁπαλύνομαι· μτφ. μαλάσσομαι, καθίσταμαι πρᾶος, ἥπιος, καταπραΰνομαι.

يومق Τ. **γιουμάκ,** ρμ. μτδ. πλύνω, ἀποπλύνω [αἰτ.] : — ال نى يومق τὰς χεῖρας· μτφ. ἀθῶός εἰμι, ἀπαλλάττομαι· فثانه يومق ἐις τὸ τέλος, δὲν ἔχω πλέον, χάνω πᾶσαν ἐλπίδα· : يوزى يويار ايكى الده يوزى يويار الى ال چهر چهره νίπτει [γιουγιάρ, λέγεται καὶ يور γιοὺρ] αἱ δὲ δύο χεῖρες νίπτουσι τὸ πρόσωπον [πρμ. ἐπὶ ἀλληλοβοηθείας].

يوملمق Τ. **γιουμ-ουλ-μάκ,** ρμ. μσ. κλείομαι ὡς ἡ πυγμή, ἢ οἱ ὀφθαλμοὶ νυσταλέου.

يوملو Τ. **γιομ-λοῦ,** ἐπθ. αἴσιος: كون — ἡμέρα αἰσία· βλ. يومسز .

يومق Τ. **γιουμ-μάκ,** ρμ. μτδ. κλείω χεῖρα, παλάμην, ὀφθαλμοὺς [αἰτ.] : — كوز كلهيو τοὺς ὀφθαλμούς, καμμύω· μτφ. پاراڤلهپو· ‖ — آغزى آچوب كوزى ἀνοίγω τὸ στόμα καὶ κλείω τοὺς ὀφθαλμούς, ὑβρίζω χωρὶς νὰ προσέχω τίνα ἔχω ἀπέναντί μου καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιφυλάξεως.

يومورطه Τ.**γιουμουρτά,**يومورطلامق **γιουμουρτλαμάκ,** βλέπε يومورطه ، يومورطلامق κτλ.

يوموق Τ. **γιουμοὺκ** [ἐκ τοῦ يومق] ἐπθ. κλειστὸς [ὀφθαλμός, πυγμή] : — كوز ὀφθαλμὸς κλειστός.

يومه Τ. **γιόμα,** ὄν. εἶδος κάλω.

يومى Α. **γεβμί,** τὸ θ. يومه ἐπθ. ἡμερήσιος: حركت يوميه κίνησις ἡμερησία· § يومى ἐπρ. τὴν ἡμέραν· βλ. καὶ ἐπόμ.

يوميه Α. **γεβμιγὲ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. μισθὸς ἡμερήσιος, ἡμερομίσθιον : — سى اون غروش τὸ ἡμερομίσθιόν του εἶναι δέκα γρόσια·‖ دفترى — ἡμερολόγιον [ἐμπόρου].

يونان Α. **γιουνάν,** ὄν. κ. ἡ Ἑλλὰς [Ἰωνία]: — قديم ἡ ἀρχαία Ἑλλάς·‖ حكماى — οἱ σοφοὶ [χουκεμὰ] τῆς Ἑλλάδος·‖ — تبعه سى ὑπήκοοι Ἕλληνες·‖ — لسانى ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα·‖βλ. καὶ يونانستان .

يونانجه Τ. **γιουνάν-δζα,** ἐπθ. Ἑλληνικός· §ἐπρ. Ἑλληνιστί : سويلمك — ὁμιλῶ ἑλληνιστί·§ὄν.ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα·§βλ.روجه.

يونانستان Π.**γιουναν-ιστάν,**ὄν.ἡ Ἑλλάς.

يونانلى Τ. **γιουναν-λή,** ἐπθ. ἕλλην.

يونانى Π. **γιουναν-ί,** ἐπθ. ἕλλην· ἑλληνικός·§ὄν. ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα : دن — λέξις εἰλημμένη ἐκ τῆς ἑλληνικῆς· §θ. يونانيه : — مطبوعات αἱ ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες.

يونتمق Τ. **γιοντμάκ,** ταὐτὸ يونمق βλ.

يونجه Τ. **γιονδζά** [κατὰ τὸ هجه, κυρίως يورمق يوروجه ἢ يوروچه ἐκ τοῦ يورمق μαντεύω,ἤτοι τὸ δι' οὗ μαντεύουσι τὸ ζητούμενον]· ὄν.τρίφυλλον:—صارى τρίφυλλον κίτρινον·‖ آجى —Μινύανθος ἕτερα εἴδη: — اولامه —، قره —، قزل — اوفاق· βλ. καὶ اوجلمه· ‖ — لر اوله اشكم اوله بيتسون ده بى μὴ ἀποθνήσκεις[ζῶλμε]δνε μου, μὴ ἀποθνήσκεις· ν'ἀναφυῶσι τὰ τρίφυλλα καὶ τρῶγε [γέ]· τὸ ἡμέτερον: ζῆσε Μάϊ νὰ φᾷς τριφύλλι καὶ τὸν Αὔγουστο σταφύλι [πρμ.].

يوند Τ. **γιούνδ,** ὄν. φορβὰς ἀγρία· § — قوشى σεισοπυγίς, κ. σουσουράδα.

يوندە Τ.**γιόντα,** ὄν. λεπτὰ πτίλα πτηνῶν εὑρισκόμενα ὑπὸ τὰ μεγάλα.

يوندە **γιούντα,** ἢ يونده ὄζούντα, ὄν. κ. Μοσχονήσια.

يونس Α. **γιονούς,** ὄν.κ. ὁ προφήτης Ἰωνᾶς [βλ. καὶ ذوالنون]·‖ بالغى — δελφὶν [ἰχθύς]·‖ بالغى كبى آتيلور — ὁρμᾷ ὡς ὁ δελφὶν [πρμ.]· ‖ βλ. يونز .

يونغار Τ. **γιονγάρ,** ὄν. εἶδος κιθάρας τριχόρδου· βλ. يولغارى .

يونغه Τ.**γιονγκά** [ἐκ τοῦ يونمق] ὄν. παρασχίς, σχίδαξ, κ. πελεκοῦδι: مال جانك — ἡ περιουσία εἶναι ὁ σχίδαξ τῆς ψυχῆς سيدر [πρμ.]· ‖ — سى παρασχὶς σιδήρου.

يونلمامش Τ. **γιονούλμαμης,** βλ. ἐπόμ.

يونلمق Τ. **γιον-ουλ-μάκ** ἢ يونتلمق **γιονθουλ-μάκ,** ρμ. πθ. καὶ μσ. πελεκῶμαι, ξέομαι [ἐπὶ ξύλου καὶ μτφ.]: يونلمامش **γιονούλμαμης,** ἀπελέκητος, μτφ. ἀμόρφωτος, ἀπαίδευτος.

يونمق Τ. **γιονμάκ,** ἢ يونتمق **γιοντμάκ,** ρμ. μτδ. πελεκῶ ξύλον διὰ ροκανίου, διὰ σκεπάρνης, ἢ λαξεύω λίθον διὰ σμίλης, γλυφίδος, ἢ ξέω, κ. ξύνω κάλαμον κτλ.:— قلم ξύνω κάλαμον.

يونمق Τ. **γιον-ν-μάκ,** ρμ.μσ. πλύνομαι : يونوب يقانمق πλύνομαι καὶ καθαρίζομαι.

يونمه Τ. **γιονμά,** ὄν. ἀπαρ. τὸ πελεκᾶν κτλ. βλ. يونمق ·§ἐπθ. πελεκητός, λαξευτός, λελαξευμένος: طاشلر —λίθοι λαξευτοί.

يونوز Τ. **γιονούζ,** κατὰ παραφθορὰν ἐκ τοῦ يونس , ὄν. δελφὶν· ὁ μεγάλος λέγεται — آق λευκὸς δελφὶν·ὁ μικρότερος طرتار **τηρτάρ,** καὶ ὁ μικρὸς طومبين **τουμπίν**·‖ سورمه لو —εἶδος δελφῖνος ἔχοντος σημεῖόν τι ὡς ὀφρύν.

يونيجى Τ. **γιονουδζού** [ἐκ τοῦ يونمق]ἐπθ. ὁ πελεκῶν, λαξεύων.

يووه Τ. **γιουβά,** βλ. يوا , يوالامق.

يوها Τ. ἢ يوخا **γιούχα,** ἐπιφώνημα ὑβριστικόν, ἢ χλευαστικόν, διὰ πρᾶξιν ἀνανδρον ἢ αἰσχράν, ἀντίστοιχον τῷ Οὐὰ τῆς ἀγ. Γραφῆς : الق يه — παίρνω εἰς τὸ γιοῦχα, ἢ طوتمق يه — πιάνω εἰς τὸ γιοῦχα, ἢ چاغرمق — φωνάζω γιοῦχα, ἤτοι ἐκσυρίττω.

يويان Τ.**γιουγιάν**[μτχ.τοῦ يومق] ὁ πλύνων.

يويلمق Τ. **γιου-γιουλ-μάκ,** ρμ. πθ. πλύνομαι, ἀποπλύνομαι.

يويمجى Τ. **γιουγιουδζού** [ἐκ τοῦ يومق] ἐπθ. ὁ πλύνων, πλύντης.

يه Τ. **γιά,** ταὐτὸ يا βλ.

يهود Α. **γεχούδ,** ὄν. Ἰουδαῖος, Ἰουδαῖοι, Ἰσραηλῖται·‖βλ. چهود ، چفوت.

يهودى Α. **γεχουδί,** ἐπθ. Ἰουδαϊκὸς καὶ ὄν. Ἰουδαῖος : — صناعورى συναγωγὴ Ἰουδαϊκή, μτφ. τόπος θορυβώδης·§θ.يهود.

يهوديجه Τ. **γεχουδί-δζε,** ἐπθ. Ἰουδαϊκός· ἐπρ. Ἰουδαϊστί, Ἑβραϊστί : — تركجه سويلمك Ἑβραϊστί·§ὄν.ἡ Ἑβραϊκὴ γλῶσσα.

يهوديلك Τ.**γεχουδί-λίκ,** ὄν. Ἰουδαϊσμός· ὁ χαρακτὴρ τῶν Ἰουδαίων.

ييترمك Τ. **γιτ-ιρ-μέκ,** ρμ. μτδ. χάνω, ἀπόλλυμι [αἰτ.] : بارى سز اولسى الدن يتردىككزه متلى اولكز τοὐλάχιστον ὑμεῖς παρηγορήθητε [μουτεδελλὶ ὄλουνουζ] διότι ἀπωλέσατε [ἐκ τῆς χειρὸς] τὸν Ὀδυσσέα [ὄλις].

ييتمك Τ. **γιτμέκ,** ρμ. οὐδ. γίνομαι ἄφαντος, ἀπουσιάζω· χάνομαι, ἀπόλλυμαι [ἐπὶ χρόνου].

ييجى Τ. **γεϊδζί** [ἐκ τοῦ يمك] ἐπθ. ὁ τρώγων : — چوق ὁ τρώγων πολύ, πολυφάγος, λαίμαργος·‖—حرام ὁ ἀδίκως τρώγων τὸν ἄρτον ὃν τρώγει, ἤτοι ὁ μὴ ἐργαζόμενος, ἀλλ'ὢν βάρος εἰς τὸν τρέφοντα αὐτὸν·‖ چيان — φαγέδαινα.

ييجيلك Τ. **γεϊδζι-λίκ,** ὄν. τὸ τρώγειν· λαιμαργία.

يير Τ. **γέρ,** βλ. ير .

يير تمق Τ. **γιρτμάκ,** يرتلمق **γιρτηλμάκ,** βλ. يرتيق ، يرتلق ، يرتمق κτλ.

ييسا Ιτ. **ἴσα** [issa] ἐπφ. ἐνθαρρυντικόν, ἐν χρήσει ὅταν σπκόνῃ τις βαρὺ φορτίον· ‖— — ἐπὶ τέλους.

يېغمق } T. **γιγμάκ,** يېغلق **γιγηλμάκ,** βλ. يغلق يغمق .

يېقامق } T. **γιϊκαμάκ** [κατὰ τὸ لهجه, κυρίως يوڤامق يوڤمق] ρμ. μτδ. πλύνω [αἰτ.]: — چاشير πλύνω ἀσπρόρρουχα· || — جدّ πλύνω ποτήρια· || — يولاشيق πλύνω τὰ λερωμένα σκεύη τοῦ μαγειρείου, οἷον παροψίδας κτλ·|| — يوز ، ال πλύνω χεῖρας, πρόσωπον.

يېقامه } T. **γιϊκαμά,** ὄν. ἀπαρ. τὸ πλύνειν, πλύσις, πλύσιμον· βλ. προηγ.

يېقانمق } T. **γιϊκα-ν-μάκ,** ρμ. μσ. πλύνομαι τὸ σῶμα, τὰς χεῖρας, τὸ πρόσωπον· § πθ. πλύνομαι [ἀσπρόρρουχα κτλ.].

يېقانمه } T. **γιϊκανμά,** ὄν. ἀπαρ. τὸ πλύνεσθαι, πλύσις· βλ. προηγ.καὶ ἐπόμ.

يېقانيش } T.**γιϊκανὶς** [ἐκ τοῦ يېقانمق] ρ.ἀφ. τὸ πλύνεσθαι,πλύσις·ταὐτὸ يېقامه.

يېقايش } T. **γιϊκαγὶς** [ἐκ τοῦ يېقامق] ρ. ἀφ. τὸ πλύνειν, πλύσις· ταὐτὸ يېقامه.

يېقمق } T. **γικμάκ,** يېقدرمق **γηκτηρμάκ,** βλ. يقمق ، يقدرمق .

يېل } T. **γίλ,** ὄν. ἔτος : باشى — πρώτη τοῦ ἔτους·||دە — آيدە σπανίως, σπανιώτατα [κ. λ. τὸν μῆνα, τὸ ἔτος]·|| — چن τὸ παρελθὸν ἔτος·|| — كلجك τὸ ἐπιὸν ἔτος·|| ى — بولق ἔτος εὐφορίας, ἀφθονίας· || ى — خط ἔτος ἀφορίας·|| — عربى ἔτος ἀραβικόν, ἤτοι σεληνιακὸν [قمرى] ἐκ 354 ἡμερῶν·|| — رومى ἔτος ρωμαϊκόν, ἤτοι οἰκονομικὸν [مالى] συνιστάμενον ἐκ 365 ἡμερῶν καὶ ἓξ ὡρῶν·|| — فرنكى ἔτος φραγκικὸν [φρεγκί], ἤτοι Γρηγοριανόν, ἐκ 365 ἡμερῶν, ἓξ ὡρῶν καί τινων δευτερολέπτων.

يېلان } T.**γιλὰν** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ يېلمق] ὄν. ὄφις: —آلا στικτὸς ὄφις [βλ.تنين]· ||— بوز ὄφις φαιός, στακτόχρους·|| — قويروقسز ὄφις ἄνευ οὐρᾶς·||— كور ὄφις μὴ ἰοβόλος [κ. λ. στραβοφεῖδι]·||— اوق ἔχιδνα·||— صاغر ἀσπὶς [ὄφις]·||ى — صو ὕδρος, χέλυδρος, νερόφειδον·|| — باغى ἔγχελυς·||كوكى — εἶδος ἐλελιφάσκου·|| — كوملكى ὑποκάμισον τοῦ ὄφεως, γῆρας· || — ياصدیغى ἄρον τὸ κοινόν, ὀφίτης, κ.φειδόχορτον· || كى — ὡς ὄφις, ἤτοι ἀποτρόπαιος, ἄπιστος, ψυχρός·||قويروغنه ياصمق — πατῶ τὴν οὐρὰν τοῦ ὄφεως, μτφ. ἐξοργίζω·|| — اويوشمش اوڤيس νεναρκωμένος [κυρ. μτφ.]· || صوڤش — ὀφιόδηκτος·|| βλ. يېلانقاوى ، يېلاڤاوى· || βλ. بابا كوش .

يېلانجق } T. **γιλαν-δζήκ,** ὄν. ἐρυσίπελας.

يېلانجقجى } T. **γιλανδζηκ-δζή,** ὄν. ὁ θεραπεύων τὸ ἐρυσίπελας.

يېلانجى } T. **γιλαν-δζή,** ὄν. ὁ ἔχων ἔργον νὰ συλλαμβάνῃ ὄφεις καὶ ἐπιδεικνύῃ πρὸς κερδοσκοπίαν.

يېلانقاوى } T. ἢ يېلاڤاوى **γιλαν-καβί,** ἐπθ. ἑλικοειδὴς ὡς ὁ ὄφις [ἐπὶ γραμμῆς ποταμοῦ, ὀρέων κτλ.].

يېلديرمق } T. **γιλ-ἐηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. ἐκπτοῶ, ἐμποιῶ τρόμον, φοβίζω τινὰ εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ τολμήσῃ νὰ εἴπῃ, ἢ πράξῃ τι, κ. τρομάζω[αἰτ.]:بر كيمسه‌نك كوزينى — κάμνω τὸν ὀφθαλμόν τινος νὰ φοβηθῇ, ἐκπτοῶ, ἐκφοβίζω.

يېلشمك } T. **γιλ-ιὸ-μέκ,** ρμ. οὐδ. γελῶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνωνται οἱ ὀδόντες, ἤτοι ἀνοίγων τὸ στόμα ἀνδῶς· || βλ. يېلمك ، يېلشيق καὶ يېلشمق .

يېلشيق } T. **γιλ-ισήκ,** ἐπθ. ὁ γελῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνωνται οἱ ὀδόντες, ἤτοι ἀνοίγων τὸ στόμα ἀνδῶς·||βλ.صيرتقان.

يېلشمق } T. **γιλ-πὸ-μάκ,** ρμ. οὐδ. χαυνοῦμαι καὶ γίνομαι ἐλεεινός βλ.يېلشمك.

يېلغين } T. **γιλγὴν**[ἐκ τοῦ يېلمق] ἐπθ. ἐπτοημένος,πεφοβισμένος εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ τολμᾷ νὰ εἴπῃ, ἢ πράξῃ τι [δη] : ذهنى — قيانيق و درسدن οὗ ὁ νοῦς κλειστὸς [ἄνους] καὶ πεφοβισμένος ἀπὸ τὰ μαθήματα.

يېلغينلق } T. **γιλγην-λήκ,** ὄν. ἡ κατάστασις τοῦ ἐπτοημένου, τοῦ πεφοβισμένου, φόβος, τρόμος : كليور — بكا بر μ' ἔρχεται, μὲ καταλαμβάνει τρόμος.

يېللاتمق } T. **γιλ-λατμάκ,** ρμ. μτδ. ἀφίνω τι νὰ σταθῇ ἔτος ἢ ἔτη, νὰ παλαιώσῃ ὡς π.χ. οἶνον κτλ.§κάμνω νὰ βραδύνῃ, κ. νὰ χρονίσῃ [αἰτ.].

يېللامق } T. **γιλ-λαμάκ,**ἢ يېللاڤمق **γιλλαμάκ,** ρμ. οὐδ. μένω ἔτος, ἢ ἔτη, παλαιοῦμαι ὡς οἶνος κτλ.,ἐγγηράσκω: يېللامش چوت عقلى وار ἔχει νοῦν ἰουδαίου ἐγγηράσαντος, ἤτοι εἶναι πονηρός [πρμ.]· § βραδύνω, χρονίζω,κάμνω ἕνα χρόνον,χρονοτριβῶ: يېللاندى

ايشي يېتيردى اما ἐβράδυνε μέν, ἀλλὰ τὴν ὑπόθεσιν ἔφερεν εἰς πέρας.

يېللق } T. **γιλ-λήκ,** ἐπθ. ἐτήσιος: آدم — قرق ἄνθρωπος τεσσαρακοντούτης· § ὄν. ἐτήσιος μισθός, ἐτήσιον· βλ. آيلق ، هفته‌لق.

يېللقجى } T. **γιλληκ-τσή,** ταὐτὸ ἐπόμ.

يېللقلى } T. **γιλληκ-λή,** ἐπθ. ὁ ὑπηρετῶν ἐπὶ ἑτησίῳ μισθῷ [ὑπηρέτης,ὑπηρέτρια]· βλ. آيلقلى ، هفته‌لقلى .

يېلمق } T. **γιλμάκ,** ρμ. οὐδ. εἶμαι γλοιώδης, κολλητικός·§φοβοῦμαι,πτοοῦμαι [دن]: كوزم اوندن يېلمش ὁ ὀφθαλμός μου ἐφοβήθη ἐξ αὐτοῦ, ἐφοβήθην αὐτόν.

يېلمك } T. **γιλμέκ,** ταὐτὸ يېلشمك βλ.

يېمك } T. **γεμέκ,** يېدرمك **γεἰρμέκ,** βλ. يمك يدرمك .

يېندى } T. **γεϊνδὶ** [ἐκ τοῦ يمك] ὄν.ὅ,τι τρώγεται, τροφή, ἐδώδιμον: قيرندیسى — λείψανα φαγητοῦ.

يېنى } T. **γεϊνί,** ἐπθ. βλ. يكى .

يېنيمك } T. **γενίκ,** βλ. يمك .

يېو } T. **γίϐ,** ὄν. αὔλαξ ἀϐαθὴς ὡς γραμμή: ى — طوغرامه αὔλαξ τοιαύτη κατασκευαζομένη ἐπὶ τούτῳ ἐπὶ σανίδος· || باش ششخانه — لرى چناغنك αἱ ραφαὶ τοῦ κρανίου· || ى — طوپ αὔλαξ πυροβόλου, ἢ τηλεβόλου· ||ى — چرچوده جام ἡ αὔλαξ τοῦ πλαισίου, ἐντὸς τῆς ὁποίας προσαρμόζεται ἡ ὕελος· || ى — ودە αὔλαξ ἔλικος, κ. βίδας.

يېولى } T.**γιϐ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων αὔλακας ἀϐαθεῖς, ἢ γραμμάς· βλ. προηγ.

يېه‌جك } T. **γεγεδζὲκ** [ἐκ τοῦ يمك ἢ يمج] ὄν. ἐδώδιμον: جك‌يه — ἐδώδιμον καὶ πόσιμον.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Β'. ΤΟΜΟΥ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

περιέχον κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν λέξεις, ἢ ἐκδοχάς καὶ παραδείγματα παραλειφθέντα, ἢ διορθώσεις ἡμαρτημένων*.

ا

ابعاث } **A. ἰπ'ὰς** [ρζ. بعث] ρ. ἀφ. τὸ πέμπειν, ἀποστέλλειν [μᾶλλον ἐπὶ ἐμψύχων].

ابغاض } **A. ἰπγάζ** [ρζ. بغض] ρ. ἀφ. τὸ μισεῖν, τὸ ἀποστρέφεσθαι, μῖσος, ἀποστροφή: ـــ متاهه — τὸ ἀποστρέφεσθαι τὴν κολακείαν.

ابوام } **A. ἐπβὰμ** [πλθ. τοῦ A. ἢ Π. πούμ] ὄν. γλαῦκες, βύαι.

اپسوس } **Ελ. ἰπσός,** ταὐτὸ ليپسوس βλ.

اپيجه } **T. ἐπεϊδζέ,** βλ. اپ .

اتكلەمك } **T. ἐτεκ-λεμὲκ** [βλ.λ.] φιλῶ κράσπεδα, προσκυνῶ [αἰτ.] : بكى اتكلدى προσεκύνησε τὸν βέην [ἀναχωρῶν].

اثيمانه } **Π. ἐσιμ-ανέ,** ἐπθ. ἴδιος ἁμαρτωλῷ· § ἐπρ. ὡς ἁμαρτωλός.

اجل } **A. ἐδζέλ** [βλ. λ.] ὄν. προθεσμία.

اجاله } **A. ἰδζαλέ** [βλ. λ.]: مۇ — τὸ κινεῖν, ἢ χειρίζεσθαι τὸν κάλαμον.

آجيس } **T. ἀδζὶς** [βλ. λ.] ἐν χρήσει μετὰ τοῦ بوجيس **πουδζίς,** ἔκτρωμα [μτφ.].

احترامكارانه } **Π. ἰχτιραμκιαρ-ανὲ** [βλ. λ.]: —حسيات صميمية εἰλικρινῆ αἰσθήματα τιμῆς, σεβασμοῦ.

احتمالات } **A. ἰχτιμαλὰτ** [βλ. λ.] πιθανότητες, ἐνδεχόμενα: ه — درلو هر قارشو διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον.

احصائى } **A. ἰχσάϊ** [βλ. احصاء] ἐπθ. ὁ ἀφορῶν ἀπαρίθμησιν, καταγραφήν, ἀπογραφὴν πληθυσμοῦ, κτημάτων, ἀπογραφικός· § θ. احصائيه : — ةدعاق κανὼν τῆς ἀπογραφῆς, **ἀπογραφικός·** || — اصول نفوسه عائد اولان σύστημα ἀπογραφῆς ἀφορῶν τὸν πληθυσμόν· § πλθ. احصائيات **ἰχσαϊγάτ,** ἀπογραφαί, καταγραφαί: ماليه — οἰκονομικαὶ ἀπογραφαί.

احمدى } **A. ἀχμεδ-ί,** ἐπθ. ὁ τοῦ 'Αχμέτ· § θ. احمديه : — شريعت ὁ ἱερὸς νόμος τοῦ 'Αχμέτ, ἤτοι τοῦ προφήτου Μωάμεθ.

اختيار } **A. ἰχτιγιὰρ** [βλ. λ.]: كتك — خطيئه κάμνω, διαπράττω λάθος, σφάλμα· || سهو ه اولنان خطا — τὸ διαπραχθὲν λάθος· || غفلت δὲν προσέχω, ἀφροντιστῶ, ὀλιγωρῶ· || كذب — كتك καταφεύγω εἰς ψεῦδος.

اختيار } **T. ἰχτιὰρ** [βλ. λ.] ἐπθ. γηραιός: — آصمه κλῆμα γηραιόν· || Ρμ. اولق — γίνομαι γέρων, γηράσκω.

اختين } **A. οὐχτέϊν** [δυϊκ. τοῦ اخت βλ.] δν.θ. δύο ἀδελφαί: مۇ — δύο ὁμομήτριοι [**λὶ οὔμμιν**] ἀδελφαί.

اخطار } **A. ἰχτὰρ** [βλ. λ.] ὑπόμνησις, παρατήρησις φιλική, ἢ ἐκ μέρους **τῆς** ἀρχῆς, γινομένη πρός τινα περὶ τοῦ λάθους αὐτοῦ, ἢ ὅπως ἀπόσχῃ πράξεως ἀτόπου, ἢ ἀδίκου κτλ. ἢ ὅπως πληρώσῃ τὰ ὀφειλόμενα, ἢ ὅπως συμμορφωθῇ, ἐμφανισθῇ κτλ.

ادارةً } **A. ἰτάρε-τεν** [βλ. اداره] ἐπρ. διοικητικῶς : ايشك — تسويه ἐξοικονόμησις τοῦ πράγματος διοικητικῶς.

ادارى } **A. ἰταρὶ** [νλγ. ἐκ τοῦ اداره] ἐπθ. διοικητικός.

ادبسزلمك } **T. ἐτεπ-σιζλεμέκ,** ρμ. οὐδ. λέγω λόγους ἀνηθίκους, ἀναγώγους, ἀτόπους.

ادران } **A. ἐτράν** [πλθ. τοῦ درن **τέρν,** βλ.] ὄν. φύματα.

آرالغمسى } **T. ἀραλγημσὶ** [ἐκ τοῦ آرالق] ἐπθ. ὅμοιος πρὸς μικρὸν ἄνοιγ-

* Ὅταν ἡ λέξις σημειοῦται ἐν τῷ σώματι τοῦ Λεξικοῦ, ἡ παραπομπὴ γίνεται διὰ τοῦ [βλ. λ.].

μα, κ. ἀραλῆκι : ابوط— δωμάτιον ὅμοιον κτλ. ἤτοι μικρότατον.

آرایش Π. **ἀραγὶὲ** [βλ. λ.] κόσμημα: زینت ناطقهٔ اخلاصی اولان دعوات افزایش — عمر و عافیت و شوکت حضرت پادشاهی μακροβιότητος **[ἐὲζαγίσι χῶρ]**, εὐεξίας καὶ μεγαλείου τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, αἵτινες εἶναι τὸ κόσμημα τῆς εἰλικρινοῦς γλώσσης **[νατηκάῖ ἰχλὰς]** πάντων.

آرایشبخش Π. **ἀραγὶὲ-ϯάχὲ**, ἐπθ. ὁ κόσμον διδούς, κοσμῶν. ‖ Ρμ.— پادشاهمزافندمزحضرتلری:اولق,κοσμῶ,στολίζω[δοτ.]: ἡ Α.Α. Μ. ὁ Αὐθέντης ἡμῶν, ἀπὸ τῆς εὐτυχοῦς ἡμέρας **[ροῦζι μεδ'αϯὲτ-ϯουροὶζ]** ἀφ' ἧς ἐκόσμησε τὸν Ὀθωμανικὸν θρόνον **[ἐρικέῖ ὀσμανί]**...

آرایشده Π. **ἀραγὶὲ-ϯίχ**, ἐπθ. ὁ κόσμον διδούς, κοσμῶν, στολίζων. ‖ Ρμ. اولق — κοσμῶ [δοτ.].

آرایشساز Π. **ἀραγὶὲ-σάζ**, ἐπθ. ὁ κόσμον ποιῶν, κοσμῶν. ‖ Ρμ. اولق — κοσμῶ, στολίζω [δοτ.].

آرایشیاب Π. **ἀραγὶὲ-γιάϯ**, ἐπθ. ὁ εὑρίσκων κόσμον, κοσμούμενος. ‖ Ρμ. اولق — κοσμοῦμαι, στολίζομαι [τῇ ἀμ]: نسخ نفیسهٔ نادره ایله—اولهجغی بیارتیاب اولان اویله بر خزینهٔ جواهر معارف ایچنده **[χαζινὲ]** κειμηλίων γνώσεως **[ὄζεβαχίρι μεʼαρίφ]**, ὅπερ εἶναι ἀναμφίβολον **[ϯὶιρτιγιὰϯ]** ὅτι θέλει κοσμηθῆ διὰ σπανίων ἐξόχων ἀντιτύπων βιβλίων **[νουσάχ]**.

ارتکاز A. **ἰρτικιὰζ** [ρζ. ركز] ρ. ἀφ. τὸ εἶναι ἐστημένον, ἐμπεπηγμένον § τὸ σφύζειν [ἐπὶ σφυγμοῦ].

آرزوکشانه Π. **ἀρζου-κεϣανέ**, ἐπθ. ἴδιος ἐπιθυμοῦντι : نظر— ὄμμα ἀνθρώπου ἐπιθυμοῦντος· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει κτλ.

ارکان A. **ἐρκιὰν** [βλ. λ.] ὄν. παράγοντες : زراعت و صنایع و تجارت کی—ثلثهٔ مدنیت οἱ τρεῖς παράγοντες τοῦ πολιτισμοῦ **[μεϯενιγέϯ]**, ὡς ἡ γεωργία, αἱ τέχναι καὶ τὸ ἐμπόριον.

آزتمق T. ἢ ازتمق **ἀζητμὰκ** [βλ. λ.] ρμ. οὐδ. παρεκκλίνω τῆς εὐθείας ὁδοῦ.

آزولو T. **ἀζου-λοῦ** [βλ. λ.] ἐπθ. δυνατός, ἰσχυρός.

آژنك Π. **ἀζένὲ**, ὄν. ρυτὶς ἢ ρυτίδες, σχηματιζόμεναι ἐν τῷ προσώπῳ ἐκ τοῦ γήρατος, ἢ ἐκ τῆς ὀργῆς.

استجاره A. **ἰστιδζαρὲ** [ρζ. جور] ρ.ἀφ. θ. τὸ ἐπικαλεῖσθαι προστασίαν καὶ ὑπεράσπισιν.

استحضار A. **ἰστιχζὰρ** [βλ. λ.] σκευασία ἰατρικοῦ.

استحکام A. **ἰστιχκιὰμ** [βλ. λ.] ἐπικύρωσις κυριότητος ἐπὶ ἰδιοκτησίας γινομένη ὑπὸ τοῦ ἱεροδικαστοῦ [قاضی ، حاکم], ἐν περιπτώσει καθ'ἣν ὁ κάτοχος δὲν ἔχει τίτλον, δι' ἐκδόσεως ἐπὶ τῇ βάσει μαρτυριῶν τίτλου καλουμένου استحکام حجتی **ἰστιχκιὰμ χοδζὸζετί.**

استخلال A. **ἰστιχλὰλ** [ρζ. خل] ρ. ἀφ. ὀξειδίωσις [χημ.].

استرحامکار Π. **ἰστιρχαμ-κιάρ**, ἐπθ. ὁ αἰτῶν ἔλεος, ἱκέτης: نظر—βλέμμα αἰτοῦν ἔλεος, ἱκετευτικόν.

استرحامکارانه Π.**ἰστιρχαμ-κιαρανέ**,ἐπθ. ἱκετευτικός: نظر بر — ἓν βλέμμα ἱκετευτικόν.

استعطافنامه Π. **ἰστιʼταφ-ναμέ**, ὄν.ἀναφορὰ περιέχουσα αἴτησιν χάριτος, εὐεργεσίας.

استغرابکارانه Π. **ἰστιγραϯ-κιαρανέ**, ἐπθ. ὁ γινόμενος μετ' ἀπορίας, ἐκπλήξεως, ἢ ὁ ἐμφαίνων ἀπορίαν κτλ.

استغناسز T.**ἰστιγνα-σήζ**, ἐπθ.ὁ ἄνευ ἀκαταδεξίας, καταδεκτικός, εὐπροσήγορος·§ ἐπρ. μετ' εὐπροσηγορίας.

استغناسزجه T. **ἰστιγναδήζ-ὄζα**, ἐπρ. ἄνευ ἀκαταδεξίας, εὐπροσηγόρως.

استغناکارانه Π. **ἰστιγνα-κιαρανέ**, ἐπθ. ἀκατάδεκτος, ἀγέρωχος, ὑπερήφανος: ادا بر — ἦθος ἀγέρωχον.

استفاده A. **ἰστιφαϯὲ** [βλ. λ.] ἐννοῶ, μανθάνω,ἀποκτῶ γνώσεις ἐκ τῆς μελέτης βιβλίου, ἢ ἀκούων τοὺς λόγους σοφοῦ, διδασκάλου, διδάσκομαι : — و افاده τὸ λέγειν καὶ τὸ μανθάνειν, τὸ διδάσκειν καὶ τὸ διδάσκεσθαι, τὸ ὠφελεῖν καὶ ὠφελεῖσθαι·‖[τῇ دن]: مألی اولنهمدی—جوابدن بر شی ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπαντήσεως δὲν ἠδυνήθη τις νὰ ἐννοήσῃ τι.

استمدادکارانه Π. **ἰστιμʼταʼ-κιαρανέ**, ἐπθ. ἴδιος ἀνθρώπῳ αἰτοῦντι βοήθειαν, ἐπικλητικὸς βοηθείας : صدا بر — φωνὴ ἐπικλητικὴ βοηθείας.

استنابه A.**ἰστιναʼπὲ** [ρζ. نوب] ρ ἀφ. τὸ καθιστάναι, διορίζειν τινὰ ἐπίτροπον, πληρεξούσιον·‖ — على طريق ال **ἀλὰ ταρίκηλ-ἰστιναʼπέ**, ἐπιτροπικῶς: شهادتی على طريق ال ἐπιμαρτύρησις ἐπιτροπικῶς—استماع ایچون ὅπως ἀκούσῃ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ ἐπιτροπικῶς.

استوج It.**ἰστοὺζ** [astuccio] ὄν. κυτίον,ἢ θήκη περιέχουσα ἐργαλεῖα: مهندس — ی κυτίον μηχανικοῦ **[μῆχενϯίς]**· ‖ جراح — ی κυτίον χειρουργοῦ **[ὄζερράχ]**· ‖ مرانغوز — ی κυτίον ξυλουργοῦ.

استیضاحکارانه Π. **ἰστιζαχ-κιαρανέ**,ἐπθ. ἴδιος ἀνθρώπῳ αἰτοῦντι ἐξηγήσεις, διασαφήσεις: —نظر ὄμμα ἀνθρώπου ζητοῦντος οὕτω νὰ μάθῃ τι, νὰ ἐπερωτήσῃ τὸ συμβαῖνον.

استیضاحی A. **ἰστιζαχ-ί**, ἐπθ. ὁ ἀφορῶν ἐρώτησιν, αἴτησιν ἐξηγήσεως, διασαφήσεως·§ θ. استیضاحیه ·‖βλ. استیضاحکارانه.

استیلاجویانه Π. **ἰστιλα-ὄζουγιανέ**, ἐπθ. κατακτητικός·§ ἐπρ. κατακτητικῶς.

استیمکچ T. **ἰστιμ-κέτς**, ὄν.ἀτμόμετρον, ἤτοι ἐργαλεῖον πρὸς καταμέτρησιν τῆς δυνάμεως τοῦ ἀτμοῦ.

اسکات A.**ἰσκιάτ** [βλ.λ.] ρ.ἀφ. τὸ σιγάζειν, φιμοῦν τὰ τηλεβόλα τοῦ ἐχθροῦ.

اشباع A. **ἰσπὰʼ** [βλ. λ.] κόρος: ه — مشتهیاتم کلدی αἱ ὀρέξεις μου **[μουσʼτεχιατίμ]** ἦλθον εἰς κόρον, ἐκορέσθησαν.

آشیری T. **ἀσήρὶ** [βλ.λ.] ἐπρ. ἐκεῖθεν, παρακάτω: — باش اون خانه πέντε δέκα οἰκίας παρακάτω· ‖ — قومشو اوی ἐκεῖθεν τῆς οἰκίας τοῦ γείτονος.

اشکپاره Π. **ἔσὶκ-παρέ**, ὄν. ρανίς, σταγὼν δακρύου.

اثیم A.**ἐσʼγέμ** [ἐκ τοῦ ءاثم] ἀντὶ τοῦ ἡμαρτημένου **ἐσίμ**, βλ. λ.

اصالةً A. **ἐσάλετεν** [βλ λ.] ἐπρ. πρωτοτύπως, ὡς πρωτοφειλέτης [ἀντίθ. كفالةً **κεφάλετεν**, ἐξ ἐγγυήσεως]: ذمته مترتب اولان —

οὐν χρέη ἅτινα ἐπιβαρύνουσί τινα **[ζιμμετὲ μουτερεττιάϯ]** ὡς πρωτοφειλέτην, ἤτοι ὡς ἴδιον αὐτοῦ χρέος καὶ οὐχὶ ὡς ἐγγυητήν.

اصول A. **οὐσούλ**, ὄν. ρυθμὸς [ἀρχιτεκτονικός, μουσικός]: معمارى — ρυθμὸς ἀρχιτεκτονικός· βλ. طرز .

اضطراری A. **ἰζτιραρὶ** [βλ. λ.] ἐπθ. βεβιασμένος: تبسم — μειδίαμα βεβιασμένον·§ἐπρ. βεβιασμένως: کولمکه باشلادی— ἤρχισε νὰ γελᾷ βεβιασμένως.

اظهار A. **ἰζχὰρ** [βλ. λ.] ρ. ἀφ. τὸ ἐξάγειν εἰς φῶς, εἰς μέσον, ἀνακάλυψις: — حق ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας.

اعادةً A. **ἰάʼε-τεν** [βλ. λ.] ἐπρ. δι'ἐπιστροφῆς,ἐκ νέου,αὖθις: كسلان معاشك قطع ايدیلان — ὁ ἐκ νέου προσδιορισμὸς καὶ ἡ χορηγία τοῦ ἀποκοπέντος μισθοῦ.

اعتباری A. **ἰτιʼπαρ-ί**, ἐπθ. πιστωτικός·§ θ. اعتباريه : — مؤسسات πιστωτικὰ καθιδρύματα, ὡς αἱ τράπεζαι.

اعتیادی A. **ἰτιγιαʼ-ί**, ἐπθ. ὁ καθ' ἕξιν γινόμενος· βλ. جرائم .

اعتیاض A. **ἰτιγιὰζ** [ρζ. عوض] ρ. ἀφ. τὸ λαμβάνειν τι ὡς ἀντάλλαγμα.

اعدادی A. **ἰʼαʼ-ὶ** [βλ. λ.] ἐπθ. γυμνασιακός·§ θ. اعداديه : — صنوف τάξεις γυμνασιακαί.

اعراس A. **ἰράς** [βλ. عروس] ρ.ἀφ. τὸ παρασκευάζειν τὸ συμπόσιον τοῦ γάμου· § ἡ πρώτη νὺξ τοῦ γάμου· βλ. عقد .

اعلانجی T.**ἰλαν-ὄζί**, ἐπθ.ὁ ἐκθέτων πρὸς κερδοσκοπίαν εἰς θέαν τοῦ δημοσίου ζῶα ἄγρια, ἢ σπάνια πράγματα.

آغر T. **ἀγὴρ** [βλ. λ.] βαρὺς ἦχος [μουσ.].

آغرلق T. **ἀγηρ-λήκ** [βλ. λ.] ὄν. ποσὸν ὁριζόμενον τῇ συζύγῳ κατὰ τὸν γάμον· βλ. مهر καὶ كابين .

آغز T. **ἀγὴζ** [βλ.λ.]: ی—قره οὖ τὸ στόμα μαῦρον, διαβολεύς, συκοφάντης [ἀντὶ τοῦ ἡμαρτημένου آغزی قره].

آفت A. **ἀφὲτ** [βλ.λ.]: جان—νέα ἢ νέος ὡραιότατος : جان بر نوجوان — νέος ὡραιότατος.

آفتوس Ελ. **ἀφτός,** ὄν. ἐρωμένη [χυδ.].

آفتوس‌پیوس Ελ.**ἀφτὸς-πιός,**αὐτὸς ποιὸς [χυδαϊσμός, ἐπὶ περιφρονήσεως].

افحش A. **ἐφχὰς** [ρ. خش] ἐπθ. ὁ λίαν ὑπερβολικὸς [فاحش]: — في تيمۍ ἐμπορεύματος λίαν ὑπερβολική.

افراطپرور Π. **ἰφρὰτ-περβέρ,** ἐπθ. ὁ ἀγαπῶν τὴν ὑπερβολήν, ἐξημμένος·§ πλθ. افراطپروران.

افندم T. **ἐφένημ,** βλ. افندی.

آفی T. **ἀφί,** ὄν. ψεῦδος, κ. ψευτιὰ [χυδ.]: كسمك —κόπτω ψεύδη.

اقتحام A. **ἰκτιχὰμ** [βλ.λ.]: —مهاجمات دشمنه τὸ προβάλλειν τὸ στῆθος εἰς τὴν ἔφοδον τῶν ἐχθρῶν, τὸ περιφρονεῖν κτλ.‖بلايا — τὸ περιφρονεῖν τὰς συμφοράς· ‖ — مشكلاتی τὸ ὑπερπηδᾶν τὰ προσκόμματα.

اقدار A. **ἰκτὰρ** [βλ. λ.] καθιστῶ τινα ἱκανόν, δυνάμενον,φέρω εἰς θέσιν [δοτ. αἰτ.]: پطريقخانه‌دن مأمور ايستانمسی پطريقخانه‌يی بو بابده ايجاب ايدن ايضاحاتك اعطاسنه و اجرا ايديلهجك تحقيقات و تدقيقاته اطلاع حاصل ايتمكه — ايلمك مطالعه سندن‌در τὸ νὰ ζητηθῇ ὑπάλληλος παρὰ τῶν Πατριαρχείων ἀπορρέει ἐκ τῆς σκέψεως **[μουταλε'αδηνὰν]** τοῦ νὰ καταστήσωμεν τὸ Πατριαρχεῖον εἰς θέσιν νὰ δώσῃ μὲν τὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀπαιτουμένας ἐξηγήσεις **[ἰζαχάτ]**, νὰ λάβῃ δὲ γνῶσιν **[ἰττιλὰ' χασὴλ ἐτμεγὲ]** τῶν γενησομένων ἐξετάσεων καὶ παρατηρήσεων.

اقترانی A. **ἰκτιραν-ί,** ἐπθ. κατηγορικὸς [λογ.]: — قياس συλλογισμὸς κατηγορικός.

اقطار T. **ἀκτάρ,** اقطارلق **ἀκταρλήκ,** κοινῶς ἀντὶ عطار ، عطارلق βλ.

اقلف A. **ἀκλεφ̀** [ρ. قلف] ἐπθ. ἀπερίτμητος.

اکزیما Ελ. **ἔκζιμα,** ὄν. ἔκζεμα [νόσος].

آکلادیلش T.**ἀνλαϑηλὴς** [ἐκ τοῦ آكلادلق] **ἀνλαϑηλμάκ,**πθ. τοῦ آكلاتمق] ρ.ἀφ. παράστασις, ἔκθεσις ὑποθέσεως:كوره —ه κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ὑποθέσεως وبرلر فتوايی δίδουσι τὴν ῥήτραν, ἤτοι γνωμοδοτοῦσι [πρμ.].

آکلاشیلان T. **ἀνλαϑηλὰν** [μτχ. τοῦ آكلاشلمق] ἐπρ. ὡς φαίνεται, κατὰ τὰ φαινόμενα: ينه بر مكتوب وار — ὡς φαίνεται, πάλιν ἐπιστολὴ ὑπάρχει.

آل Π. **ἂλ** [βλ. λ.] ἐπθ. ἐρυθρός : — ی— مورى مور τὸ κόκκινόν του κόκκινον καὶ τὸ ἰόχρουν του ἰόχρουν, ἤτοι κατακόκκινος καὶ βαθὺς ἰόχρους, ἢ πελιδνότατος.

ال T. **ἔλ** [βλ. λ.] ὄν. χείρ: اوطه ه— — كيرك χέρι μὲ χέρι [ἤτοι ἀλληλοκρατούμενοι] εἰσῆλθομεν εἰς τὸ δωμάτιον· ‖ —بريسله ه—وبرمك δίδω μετά τινος χέρι μὲ χέρι, ἀλληλοκρατοῦμαι· ‖ — دن صاتون المق ἀγοράζω ἀπὸ χέρι [ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ἔχοντος αὐτὸ καὶ πωλοῦντος, οὐχὶ τοῦ ἐμπόρου]· συνεκδ. ἀγοράζω εὐθηνά·‖المق ترپه‌لری الله λαμβάνω ἀνὰ χεῖρας [κρατῶ] τὰς ἡνίας·‖آياق — χεῖρες, πόδες, συνεκδ. ἄνθρωποι.

البان A. **ἐλβὰν** [πλθ. τοῦ لبن **λὲβν**] ὄν. γάλακτα.

آلت A. **ἀλὲτ** [βλ. λ.] ὄν. θ.: جارحه — **ἀλέτι ζαριχέ,** ὅπλον τραυματίζον, χωρίζον τὰ μέλη τοῦ ἀνθρώπου ἀπ' ἀλλήλων, ὡς ξίφος, μάχαιρα, λόγχη, λίθος ὀξύς, ξύλον ὀξὺ κτλ. ‖ راضه — **ἀλέτι ραζζέ,** ὅπλον ὅπερ μεταχειρίζεται τις ὅπως δείρῃ, ὡς ῥόπαλον [صوپه] ἢ μάστιξ [قيرباج] ‖قاتله — **ἀλέτι κατιλέ,** ὅπλον φονικόν.

الحان A. **ἐλχὰν** [βλ. λ.] ὄν. τόνοι φωνῆς· βλ. لحن.

الديونلك T.**ἐλτιβενλὶκ,** κοινῶς ἀντὶ الدون ἢ الديون ὄν. χειρόκτιον.

الديونلكلی T.**ἐλτιβενλὶκ-λί,**ἐπθ. ὁ φορῶν χειρόκτιον: ال — χεὶρ φοροῦσα χειρόκτιον.

الزامی A. **ἰλζαμ-ί,** ἐπθ. ὁ κατασιγάζων,φιμῶν, πειστικός: — دليل ἀπόδειξις κατασιγάζουσα, φιμοῦσα τὸν ἀντίπαλον.

آلغینلق T.**ἀλγην-λὶκ** [ἐκ τοῦ آلغين, ἐπθ. παραγώγου τοῦ آلمق] λῆψις· ἐν χρήσει: صغوق آلغينلغی κρυολόγημα.

آلمق T. **ἀλμὰκ** [βλ. λ.] λαμβάνω : جيرندن كوچ ايله كنديسنی المش ἀπὸ τῆς ἐκπλή-

ξεως δυσκολως ἔλαβεν ἑαυτόν, ἤτοι δυσκόλως συνῆλθεν ἀπὸ τῆς ἐκπλήξεως.

الوداع A. **ἐλ βεδά',** βλ. وداع.

آلومینیوم Λτ. **ἀλουμίνιουμ** [aluminium] ἀργίλλιον [μτλ.].

آلیقلو T.**ἀλικλοῦ** [ἐκ τοῦ الق] ὄν.τὰ μέρη τοῦ προβάτου καὶ τοῦ κυνὸς, ὧν τὸ μαλλίον δὲν ἐκάρη, ὡς ἐν τοῖς ὤμοις καὶ τῇ κοιλίᾳ.

آمان T. **ἀμὰν** [βλ. λ.]: — شفقه بكا آز بچق ويرر ايسه بر ايكی ساعت قونوشه بيليرز ἐὰν ἡ ἡμικρανία ὀλίγον τι ἤθελε μοὶ κάμει χάριν [μὲ ἀφήσει ἀνενόχλητον] δυνάμεθα νὰ συνομιλήσωμεν μίαν δύο ὥρας.

آمانسز T. **ἀμαν-σήζ,** ἐπθ. ἀνηλεής, ἄσπλαγχνος,δεινός· § ἐπρ. ἀνηλεῶς, ἀσπλάγχνως, δεινῶς.

امراریه A. **ἰμραρ-ιγέ,** ὄν.θ. ἄδεια διακομιδῆς·‖تذكره‌سی — ἄδεια διακομιδῆς: تذكره‌سی اعطاسی — بارووت ايچون χορηγία ἀδείας διακομιδῆς πυρίτιδος.

املس A. **ἐμλὲς** [ρζ. ملس, βλ. تملیس] ἐπθ. ὁμαλός, λεῖος, ἐπίπεδος· § θ. ملسا βλ.

امیری A. **ἐμιρί,** θ. اميريه βλ. ميرى ، اميريه.

انتقال A. **ἰντικὰλ** [βλ. λ.] τὸ μεταβαίνειν ἀπὸ ἑνὸς ζητήματος εἰς ἄλλο [δοτ.]: مسئله‌يه — ايتدی سوز... ὁ λόγος μετηνέχθη εἰς τὸ ζήτημα ... ‖ ايتمك — قولاغه περιέρχεται, φθάνει εἰς τὸ οὖς, εἰς τὰς ἀκοάς.

انتقامجو Π. **ἰντικαμ-ζοῦ,** ἐπθ. ὁ ζητῶν ἐκδίκησιν.

انتقامجویانه Π. **ἰντικαμ-ζουγιανέ,** ἐπθ. ἐκδικητικός:—تصورات σχέδια ἐκδικητικά·§ ἐπρ. ἐκδικητικῶς.

انجال A. **ἐνδζάλ,** πλθ. τοῦ نجل βλ.

انجلاب A. **ἰνδζιλὰπ** [ρζ. جلب] ρ. ἀφ. τὸ ἕλκεσθαι, τὸ ἐφελκύεσθαι, ἕλξις.

انحصار A.**ἰνχισὰρ** [βλ.λ.] ὄν. μονοπώλιον: التنه المق ἢ تحت — ه المق καθιστῶ τὸ πετρέλαιον μονοπώλιον·‖ تجارت — τὸ μονοπώλιον τοῦ ἐμπορίου.

انحصاری A.**ἰνχισαρ-ί,** ἐπθ.ὁ τοῦ μονοπωλίου, μονοπωλικός·§θ. انحصار : معاملات — ἐργασίαι μονοπωλικαί, τοῦ μονοπωλίου.

آندیرمق T. **ἀνδηρμάκ,** βλ. آكديرمق.

انسان A. **ἰνσὰν** [βλ. λ.] ὁ πλθ. ناس βλ.

اور T. **βοὺρ** [προστ.τοῦ اورمق βλ. λ.]: — پاتلاسون چال اوياسون عالمك οἱ κόσμοι τῶν: κτύπα ἂς διαρραγῇ,παῖξε ἂς χορεύσῃ,ἤτοι οἱ κόσμοι τῶν διασκεδάσεων, τῆς ἀσωτίας.

اورپرتی T. **ὀρπορτὸ** [ἐκ τοῦ اورپرمك] ὄν. φρικίασις.

اورمانجیلق T. **ὀρμανδζη-λήκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ δασονόμου, τοῦ δασοφύλακος, δασονομία.

اوزر T. **ὀζὲρ** [βλ. λ.] : بودعوانك — ندن ἀγωγῆς ταύτης, ἤτοι ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς ταύτης παρῆλθον ἓξ μῆνες. الی آی گچدی

اوزکون T. **ὀζγκιὸν** [βλ. λ.] ὄνομα ἰχθύος, ὅστις, κατὰ τὸ لهجه, χάριν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ σημαίνοντος κυριολεκτικὸς καταβεβλημένος, παρέχεται τοῖς ἀσθενέσιν ὡς τροφή.

اوزنمك T. **ὀζενμὲκ** [βλ. λ.] : اوزنمك ἢ اوزنمك بزن μετὰ πολλοῦ κόπου, ἢ ἐπιμελείας καὶ ἐπιτηδεύσεως· βλ. اوزن ، بزن.

اوست T. **ὄστ** [βλ. λ.]: — اولمك قاری ἐπὶ τῆς συζύγου[**ὄστνὲ**] συζεύγνυσθαι, ἤτοι ἔχων τις σύζυγον συζεύγνυται καὶ ἑτέραν· ‖ — كه صاغلق برآز باشم آغريپور ὑγιείαν νάχῃς [**ὄστνὲ σαγλήκ,** ὑγιεία ἐπὶ σέ]· ἡ κεφαλή ὀλίγον μὲ πονεῖ· ‖ صاغلق ايبلك — ه آی ὦ ποῦ νὰ μ' εὕρῃ τὸ καλὸν [**ὄστμέ,** ἐπ' ἐμὲ καλὸν καὶ ὑγιεία]· βλ. καὶ صاغلق.

اوستلك T. **ὄστ-λὸκ,** ὄν. ἐπανωφόριον κοντόν, ὅπερ φοροῦσιν οἱ Μουσουλμᾶνοι κατὰ τὸν θρησκευτικὸν καθαρμόν, καλούμενον διὰ τοῦτο καὶ آبدستلك **ἀπ-τεστλὶκ,** ἢ عجم كوملكی **ἀδζὲμ γκιομλεγί,** ὑποκάμισον περσικόν.

اوصاغاً A. **ἐδζά'αν** [βλ. اوضاع] ἐπρ. διὰ στάσεως, χειρονομίας· κατὰ τοὺς τρόπους, τὴν συμπεριφοράν.

آوغان T. ἀβγὰν [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ آومق] δν. δάμαλις ἔγκυος.

اوغراشمق T. ὀγρασμάκ, κοινῶς οὐργασμὰκ [βλ. λ.] ρμ. καταγίνομαι, ἐνασχολοῦμαι, ἐπιμελοῦμαι, περιποιοῦμαι, παλαίω [ایله]:—چوجقله ἐνασχολοῦμαι μὲ τὸν παῖδα, περιποιοῦμαι· ‖ — کدی ایله καταγίνομαι, περιποιοῦμαι τὴν γαλῆν, ἢ παλαίω μετ' αὐτῆς.

اوغرامق T. ὀγραμὰκ [βλ. λ.] [δοτ.]: خلجان —قلبه παθαίνω παλμόν, μὲ καταλαμβάνει παλμός· ‖ —اضطرابه παθαίνω ἀγωνίαν, ταραχήν, ἢ μὲ καταλαμβάνει κτλ.· ‖ نه‌یه اوغرادیغمی آکلایه‌مدم δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω τί παθαίνω.

اوغلامه T. οὐγ-λαμά [βλ. اوغلامق] δν. βόμβος, βοὴ συγκεχυμένη καὶ θορυβώδης ἐρχομένη εἰς τὸ οὖς· βλ. اوغلدی.

آوغین T. ἀβγήν, δν. ὀπὴ κάτωθι τοίχου, δι' ἧς διοχετεύεται τὸ ὕδωρ.

اولچشمك T. ỵόλτσ-σσ-μέκ, ρμ. ἀλλ. μετροῦμαι μετά τινος· ‖ بریله بوی —μετροῦμαι τὸ ἀνάστημα μετά τινος, συναγωνίζομαι, παλαίω: احمد پهلوان ایله بوی اولچشه‌جکدر θὰ παλαίσῃ μετὰ τοῦ ἀθλητοῦ Ἀχμέτ.

اولسون T. ὀλσοὺν [προστ. τοῦ اولق βλ.] τοὐλάχιστον [κοινῶς]: بر پارچه —اکمك τοὐλάχιστον ἓν τεμάχιον ἄρτου.

اولمق T. ὀλμὰκ [βλ. λ.] ρμ. γίνομαι ὡς νά, ἢ μὲ φαίνεται, νομίζω: حریفی کوردر کبی اولیورم μὲ φαίνεται, ἢ νομίζω ὅτι τὸν βλέπω· ‖ قلبمك انشقاقیله درونمه صیجاق قانلر صیزدیغنی حس ایدر کبی اولیورم νομίζω ὅτι ἡ καρδία μου σχίζεται [ἰνσικὰκ] καὶ ἐντός μου [ἐρουνιμὲ] στάζουσι θερμότατα αἵματα· § παύω, καταντῶ: آرتق لقردیسی طویولمز اولدی κατήντησε πλέον νὰ μὴ ἀκούηται ὁ λόγος του, ἢ ἔπαυσε ν' ἀκούηται κτλ. ‖ کوز یاشلرینی هر کونا اسباب تسلی دیندیره‌مز اولدی κατήντησε νὰ μὴ δύνανται ὅλα τὰ μέσα τῆς παρηγορίας [ἐσπάπι τεσελλὶ] νὰ σταματήσωσι τὰ δάκρυά του.

اولوس T. οὐλοὺς [βλ. λ.] δν. μεγάλη φυλὴ ὑποδιαιρουμένη εἰς ایل ἴλ, ἡ δὲ ایل εἰς اویماق ὀϊμὰκ καὶ ἡ اویماق εἰς اوروق βουρούκ, βλ. λ.

آونمق T. ἀβουνμὰκ [βλ. λ.] ρμ. μσ. καθησυχάζω.

اوونمك T. ỵὀβσνμέκ, ἀντὶ اوکونمك βλ.

اوه T. οὔχ, μόριον παριστάνον τὴν φωνήν, ἢ τὸν κλαυθμὸν μικροῦ παιδός· βλ. ἑπόμ.

اوهوهو T. οὐχουχού, μόριον παριστάνον τὸν λυγμὸν τοῦ ὀλολύζοντος, κλαίοντος· βλ. προηγ.

اویدرمق T. οὐϊ-τουρ-μὰκ [βλ. λ.] ρμ. μτβ.: پرده‌نك آرالغنه کوزینی اویدیره‌رق باقیور θεᾶται προσαρμόσας τὸν ὀφθαλμόν του εἰς τὸ μικρὸν ἄνοιγμα τοῦ παραπετάσματος· § οἰκονομῶ, ὑπεξαιρῶ, καταφέρω ἐπιτηδείως, λαθραίως· ἐξοικονομῶ ὑπόθεσιν.

اویقو T. οὐϊκοῦ [βλ. λ.] νάρκη ζώων, νάρκη μεταξοσκώληκος.

اویمامق T. οὐϊ-μα-μακ [βλ. اویمق] ρμ. ἀπρ. δὲν συμφέρει, δὲν εἶναι καλόν: خدمت عسکریه‌دن عفوی اویماز δὲν συμφέρει ἡ ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

اوینامق T. ὀϊναμὰκ [βλ. λ.] χορεύω, σπαίρω, σπαρταρῶ, σπαράζω: اوینار بالق ἰχθὺς σπαίρων, σπαρταρίζων, νωπός.

آه T. ἄχ [βλ. λ.]: —ی چیقمق ἐβγαίνει τὸ ἄχ του, ἡ ἐκδίκησις, ἤτοι ὁ ἀναστεναγμὸς τοῦ ἀδικουμένου ἐπιφέρει τῷ ἀδικοῦντι κακὸν πρόξενον ἠθικῆς τιμωρίας.

آهنکدار Π. ἀχενγκ-τάρ, ἐπθ. ἁρμονικός, ἐναρμόνιος: صدا— φωνὴ ἐναρμόνιος.

آهنکلی T. ἀχενγκ-λί, ἐπθ. ἐναρμόνιος, ἁρμονικὸς [ἐπὶ ἤχων, ἢ χρωμάτων].

ایپ T. ἴπ [βλ. λ.]: صاپه کلمز قادین —ه لقردیلری λόγοι γυναικεῖοι ἀπερίσκεπτοι, ἀσυνάρτητοι, ἀκαταλόγιστοι.

ایتمان A. ἰτιμὰν [ρζ. امن] ρ. ἀφ. τὸ ἐμπιστεύεσθαι, ἐμπιστοσύνη· βλ. مؤتمن.

ایچه‌جك T. ἰτσεδζὲκ [μτχ. τοῦ ایچمك] ὅ,τι θὰ πίῃ τις, ποτόν: ییه‌جکی —ی چوق ἔχει πολλὰ φαγητὰ [γεγεδζεγί,] ποτὰ [ἰτσεδζεγί]

ایراد A. ἰράτ [βλ. λ.] τὸ ἐκφέρειν, ἐκφορά: جمله‌لرك عطفنه وصل و عطفسز اوله‌رق — اولنملرینه فصل دینلور ἡ διὰ τοῦ καὶ σύνδεσις [ἄτφ] τῶν προτάσεων καλεῖται βάσλ, καὶ ἡ ἐκφορὰ αὐτῶν ἀσυνδέτως [ἀτηφσὴζ] καλεῖται φάσλ.

ایسنز T. ἰσ-σίζ, βλ. اصسز.

ایش T. ἴς [βλ. λ.] δν. ἔργον, κατασκευή: سیله‌جك بدوی —ی λουτρὶς [σιλεδζὲκ] κατασκευῆς τῶν βεδουΐνων· ‖ آوروپا —ی εὐρωπαϊκῆς κατασκευῆς.

ایلاریا ἰλάρια, δν. μικρὸς κέφαλος [ἰχθύς].

ایلام A. ἰλὰμ [ρζ. الم] ρ. ἀφ. τὸ προξενεῖν ἄλγος, ὀδύνην, θλῖψιν, λύπην.

ایلشکین T. ἰλισκὶν [ἐκ τοῦ ایلشمك] ἐπθ. ὁ σκαλόνων, ἀνώμαλος: دوزکون — ὁμαλὸς καὶ ἀνώμαλος.

ایلمك T. ἰλμέκ, δν. βρόχος· βλ. καὶ دوکوم.

اینجیك T. ἰνδζίκ, ἐκ τοῦ اینجیمك, ἀντὶ τοῦ ἡμαρτημένου نجیمك.

اینجینکن T. ἰνδζινγκὲν [ἐκ τοῦ اینجینمك] ἐπθ. ὁ ταχέως δυσαρεστούμενος, μικροφιλότιμος.

اینجینکنلك T. ἰνδζινγκεν-λίκ, δν. τὸ ταχέως δυσαρεστεῖσθαι, μικροφιλοτιμία.

اینیشلو T. ἐνίσ-λί, ἐπθ. κατωφερικός, ὁ περιέχων κατήφορον· βλ. یوقوشلی.

آیینه‌دان Π. ἀγινα-τάν, δν. θήκη κατόπτρου.

ب

باب A. π̇άπ̇, βλ. λ.: السعید— π̇άπ̇ου-σ-σαΐτ, Πὸρτ-Σαΐδ [τῆς Ἀλεξανδρείας].

باتیرمه T. π̇ατηρμὰ [δν. ἀπαρ.] τὸ βυθίζειν κτλ. βλ. باتیرمق· § ἐπθ. ἐμπεπηγμένος, ὡς κάρφος, βελόνη κτλ.

بادخایه Π. π̇ατ-χαγέ, δν. κήλη· βλ. فتق καὶ قاصیق.

باسیل Γλ. π̇ασὶλ [bacille] δν. βακτηρίδιον, μικρόβιον [νόσου].

باصمق T. π̇ασμὰκ [βλ. λ.] ρμ. οὐδ. κλίνω, κάμπτομαι [ἐπὶ οἰκοδομῆς].

باصیم T. π̇ασὴμ [ἐκ τοῦ باصمق] ρ. ἀφ. τὸ πατεῖν: بر ال—ی ὅσον πατεῖ τὸ χέρι, ἤτοι μία δράξ· συνών. طوتام.

باغلامق T. π̇αγλαμάκ [βλ. λ.] ρμ. μτβ.: آچیق رنك— ἀποκτῶ, προσλαμβάνω ἀνοικτὸν χρῶμα.

باقلاء A. π̇ακλά, κοινῶς τουρκιστὶ بقله βλ. λ.

بالقوه Π. π̇ὶ-λ-κουββέ, ἐπρ. ἐνεργείᾳ· βλ. قوه.

بالوجوه A. π̇ὶ-λ-βουδζοὺχ [σύνθ. ἐκ τῆς προθ. ب τοῦ ἄρθ. ال καὶ τῆς λ. وجوه] ἐπρ. ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν.

بامیه π̇άμια [βλ. λ.] δν. ἱβίσκος ὁ ἐδώδιμος.

بتراء A. π̇ετρὰ [θ. τοῦ ابتر] ἐπθ. στεῖρος [γυνή]· § κόλουρος, κολοβός: عین— ἄϊν [γράμμα] τὸ κολοβόν, ἤτοι τὸ σημεῖον [ء] χεμζὲ ἔχον τὸ σχῆμα τῆς κεφαλῆς τοῦ γραμματος ع· § ἡ εὐχὴ ἡ καλουμένη خطبه χουτ̇π̇ὲ [βλ. λ.], ἐξ ἧς ἐλλείπει τὸ بسمله π̇εσμελέ, τὸ تحمید ταχμίτ, καὶ τὸ تصلیه τασλιγέ· βλ. λ.

بحر A. π̇άχρ [βλ. λ.] δν. μέγας ποταμός: نیل— ὁ ποταμὸς Νεῖλος· ‖ جیحون— ὁ ποταμὸς Ὄξος· § μέτρον ποιήσεως· § πλθ. بحور π̇ουχούρ.

بخارا π̇ουχάρα, δν. κ. Βουχάρα [ἐπαρχία τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας].

بخاری A. π̇ουχαρή, ἐπθ. ὁ ἐκ Βουχάρας, Βουχαρηνός.

بدرنك Π. π̇ετ-ρένγκ, ἐπθ. φαιός, κ. σκοῦρος: الدون— χειρόκτιον φαιόν.

برات A. π̇ερὰτ [βλ. λ.]: لیله— λεϊλέϊ π̇εράτ, ἡ کیجه‌سی— ἡ νὺξ τῆς 15 τοῦ μηνὸς Σαμπὰν κτλ. βλ. برات καὶ لیله.

براچرا Ιτ. π̇ρατσέρα [βλ. λ.] δν. γαυλίς.

برجسته Π. π̇ερδζεστὲ [βλ. λ.] λέγεται π. χ. ἐπὶ ποιήματος ἐξόχου, ὅπερ ἐνίοτε στιχουργεῖ τις εὐκόλως, ἐνῷ ἄλλοτε ὅσῳ καὶ ἂν προσπαθήσῃ δὲν δύναται νὰ τὸ κατορθώσῃ, ἢ ἐπὶ ἰδέας, ἥτις οἴκοθεν ἐπέρχεται εἰς

τὸν νοῦν καὶ ἤτις δὲν εἶναι ἐκ τῶν κοινῶν ἰδεῶν, ἀλλ' ἔκτακτος.

بردقوش } **περτικούς**, ἡ بردقوش **μερτικούς**, ταὐτὸ برچنكوش βλ.

برقانه } Π. **περ-κανέ**, ἐπθ. ἀστραπιαῖος: —سرعت ταχύτης ἀστραπιαία.

بزاق } Α. **πουζάκ** [ρζ. بزق] ὄν. σίαλος.

بسته‌كار } Π. **πεστε-κιάρ**, ὄν. μελοποιός.

بسريك } Τ. **πισιρίκ**, ὄν. κάμηλος νοθογενής, δρομάς· βλ. καὶ بصريق.

بطاقه } Α. **πιτακά**, ὄν. θ. ἐπισκεπτήριον· λέξις ἐν χρήσει ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐκεῖθεν νεολογιστικῶς εἰσαχθεῖσα καὶ ἐνταῦθα καὶ ὑποστηριζομένη ὑπό τινων λογίων ἀντὶ τῆς γαλ. λ. كارت دو ويزيت carte de visite· βλ. λ. καὶ قطع.

بطبقه } Α. **πὶ τήπκηχη** [συνθ. ἐκ τῆς προθ. ب τῆς λ. طبق καὶ τῆς ἀντ. ه] ἐπρ. πανομοίως πρὸς ἐκεῖνο, ἀπαραλλάκτως.

بطريق } Α. **πὶ ταρήκ**, ἀντὶ **πὲ ταρήκ** [βλ. λ.].

بغچه } Π. **παγτσέ**, βλ. باغچه.

بكر } Α. **πὶκρ** [βλ. λ.] διόρθου: اولمامش فكر—توزوج ايتمش ‖ —مضمون **μαζμοῦνι πίκρ**, ἢ —مضمون **πίκρι μαζμούν**, ἰδέα πρωτότυπος.

بلوجستان } **πελουδζιστάν**, ὄν. κ. Βελουχιστὰν [ἐπαρχία μεταξὺ Περσίας καὶ Ἰνδίας].

بناء } Α. **πινά** [βλ. λ.]: —ى اللهى يقمق ἢ —ى الهى يقمق κρημνίζω τὸ οἰκοδόμημα τοῦ Θεοῦ, ἤτοι φονεύω, αὐτοκτονῶ.

بنيوى } Α. **πὸνγεβὶ** [ἐκ τοῦ بنيه] ἐπθ. ὁ τῆς κράσεως, ἰδιοσυγκρασίας.

بنيه‌لى } Τ. **πὸνγε-λί**, ἐπθ. ὁ ἔχων κρᾶσιν [ἐν συνθέσει]: —ضعيف ὁ ἀσθενοῦς κράσεως, ἀσθενικός, φιλάσθενος.

بوجالامق } Τ. **ποδζαλαμάκ**, βλ. κατωτέρω بوجالامق.

بودوصلامه } **πὸτοσλαμὰ** [βλ. λ.] κοινῶς ποδόσταμα.

بوزلمق } Τ. **πὸζ-ουλ-μάκ**, ρμ. πθ. ταράττομαι, τὰ χάνω.

بوزمق } Τ. **πὸζ-μάκ**, ρμ.μτδ.ἀθετῶ: توبه‌يى —ἀθετῶ τὴν μεταμέλειαν [τοῦπὲ] ἢ τὸν ὅρκον, ὃν ἐποίησα ὅτι δὲν θὰ πράξω τι· ‖ —ازدواجى διαλύω [χαλνῶ] τὸ συνοικέσιον.

بولاشمق } Τ. **πουλαὲμάκ** [βλ. λ.] πιάνομαι, μαλλόνω.

بولخانه } Π. **πεβλ-χανέ**, ὄν. οὐρητήριον ἐν ταῖς ὁδοῖς.

بوم } Α.ἢ Π. **ποὺμ** [βλ. λ.] ὄν. βύας· § πλθ. ابوام **ἐπβάμ**· βλ. καὶ بوم.

بومانه } Π. **πουμ-ανέ**, ἐπθ. ἴδιος ἢ ἁρμόζων βύᾳ: بالاى درخت مسبوق الذكره صاعد اولوب صفير—ايله فريادە باشلادى كه **ἀναβὰς** [σα'ὶτ ὁλοὺπ] ἐπὶ τοῦ προειρημένου [**μεσπούκου-ζζὶκρ**] δένδρου [**τιρὰχτ**] ἤρχισε νὰ θρηνῇ μετὰ συριγμοῦ [**σαῷὶρ**] ἰδίου τῷ βύᾳ.

بومه } Α. **πουμέ**, ὄν.θ. βύας, γλαύξ· βλ. بوم.

بويضه } Α. **πουβεϊζὰ** [ὑποκ. τοῦ بيضه] ὄν. θ.ᾠάριον· § πλθ. بويضات **πουβεϊζάτ**.

بوينجه } Τ. **πογιούνζα** [ἐκ τῆς λ. بوى τῆς ἀντων. ى τρεπομένης εἰς ن καὶ τοῦ μορίου جه] ἐπρ. ὅσον τὸ μῆκος τοῦ ἀναστήματος: —برابر صاچ —κόμη τόσον μακρὰ ὅσον τὸ ἀνάστημα· βλ. بوى.

بوينه } Τ. **πόϊνα** [βλ. λ.] στχ. 3 ἀντὶ بوينه پلاسى διόρθου بوينه پالاسى.

بهر } Α. **πούχρ**, ὄν.τὸ ἀσθμαίνειν ἐκ κοπώσεως: — داء ال **τάου-λ-πούχρ**, ἄσθμα [νόσος].

بيعيه } Α. **πεϊ'ιγὲ** [ρζ. بيع] ὄν. θ. φόρος ἐπὶ τῆς πωλήσεως οἴνου, ρακῆς κτλ.: —رسم قيه و قدح ايله مسكرات صاتانلردن النه‌جق ὁ ἐπὶ τῆς πωλήσεως φόρος ὁ ληφθησόμενος παρὰ τῶν πωλούντων οἰνοπνεύματα δι'ὀκκᾶς, ἢ ποτηρίου· § δικαίωμα πωλήσεως, ὅπερ λαμβάνει ὁ πωλητὴς παρὰ τοῦ συγγραφέως τοῦ δίδοντος αὐτῷ τὰ βιβλία αὐτοῦ πρὸς πώλησιν: — الق λαμβάνω τὸ δικαίωμα τοῦτο.

بيلمك } Τ. **πιλμέκ** [βλ. λ.] ἐν χρήσει καὶ μετ' ἀποφατικοῦ ρήματος ὡς δυνητικόν: خوشلغيه بيلور **χοὰλάνμαγια πιλίρ**, ἠμπορεῖ νὰ μὴ εὐχαριστῆται, πιθανὸν νὰ μὴ εὐχαριστῆται.

ὁ ἐπιτιθέμενος ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ὡς αἱ σανίδες αἱ καλύπτουσαι ἔξωθεν τὰς οἰκοδομάς: —اوك خارجاً يكديكرينه صورتيله تخته‌دن انشاسى ἢ κατασκευὴ τῆς οἰκίας ἔξωθεν [**χάριδζεν**] διὰ σανίδων ἐπιτιθεμένων τῶν μὲν ἐπὶ τῶν δέ.

بى‌انصافانه } Π. **πὶ-ινσαφανέ**, ἐπθ. ἀσυνείδητος: —تجاوزات ὑπερβάσεις ἀσυνειδήτου· § ἐπρ. μετ' ἀσυνειδησίας.

بيله } Τ. **πιλὲ** [εὐκτ. τοῦ بيلمك] δίς: بيله بيله ἐν γνώσει, καίπερ εἰδώς, γινώσκων.

بيندير مه } Τ. **πιντιμέ**, ὀν. ἀπαρ. τὸ ἐπιβιβάζειν κτλ. βλ. بيندرمك § ἐπθ.

پ

پاخسا } Τ. **παχσά**, ὄν. εἶδος πλίνθου ὡς τὸ كربيچ βλ. λ. ἢ τοῖχος ἐκ τοιούτων πλίνθων.

پاستيقه } Ιτ. **παστίκα**, ἢ ماستيقه **μαστίκα** [bastica,mastica] ὄν. μεγάλη τροχαλία ἐν τοῖς πλοίοις.

پاسو } Ιτ. **πάσο** [passo] ὄν. γραμμάτιον παραχωρούμενόν τινι ὑπὸ ἀτμοπλοϊκῆς ἢ σιδηροδρομικῆς ἑταιρίας, ὅπως δυνάμει αὐτοῦ ταξειδεύῃ διὰ τῶν ἀτμοπλοίων, ἢ τῶν σιδηροδρόμων αὐτῆς δωρεάν.

پاندوميا } **πανδομία**, βλ. پانطوميم.

پانورامه } Ελ. **πανόραμα**, ὄν. πανόραμα.

پترول } Γλ. **πετρὸλ** [pétrole] ὄν. πετρέλαιον· βλ. غاز.

پچه‌لى } Τ. **πετσε-λί**, ἐπθ. ἡ φέρουσα [γυνὴ] τὸ κάλυμμα τοῦ προσώπου τὸ καλούμενον پچه βλ. λ.

پرمانغنات } Γλ. ἢ پرمنغانات **περμανγανὰτ** [permanganate] ὄν. ὑπερμαγγανικὸν [χημ.].

پروانه } Π. **περβανὲ** [βλ. λ.] ὄν. πυραύστης.

پرورده } Π. **περβερδὲ** [βλ. λ.] ‖ Ρμ. ايتمك—تربيه‌كرى عليهنده حسيات: **τρέφω**[αἴτ.]: يديورلر خصومتكارانه—τρέφουσι κατ' ἀλλήλων ἐχθρικὰ αἰσθήματα.

پروه‌جى } Τ. **προβα-δζί**, ὄν. πρωρεὺς λέμβου κτλ.

پريده } Π. **περιδὲ** [ἐκ τοῦ ρημ. پريدن] μτχ. ἱπτάμενος. ‖ Ρμ. اولمق—كل: دانيه قاچه اى كبوتر حيرانكى صانه دام كستر اولدك يه

پژوه } Π. **πζοὶχ** ἢ **πιζοὶχ** [προστ. τοῦ پژوهيدن **πζουχιδὲν**] ἐπθ. ὁ ἐρωτῶν καὶ ἐξετάζων, ὁ θέλων νὰ μάθῃ, νὰ πληροφορηθῇ· § ὑψηλὴ κορυφή· § τεχνίτης· βλ. كيتى پژوه.

پلانچو } Ιτ. **πιλάντσο** [bilancia] ὄν. ἰσολογισμός· βλ. موازنه.

پنبه‌لشديرمك } Τ. **πενπε-λεδτιρμέκ**, ρμ. μτδ. καθιστῶ τι ῥόδινον, ἐρυθρόν [αἴτ.]: باشنه هجوم ايدن قان چهره‌سنى **πενπὲ-λεδτιρμέκ** τὸ αἷμα ὅπερ ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς κατέστησε ῥόδινον τὸ πρόσωπόν της.

پنبه‌لشمك } Τ. **πενπε-λεδμέκ**, ρμ. οὐδ. γίνομαι ῥόδινος, κοκκινίζω, ἐρυθριῶ: —چهره‌سى τὸ πρόσωπόν του ἐρυθριᾷ.

پوجالامق } Τ. **ποδζα-λαμὰκ** [βλ. λ.] ρμ. οὐδ. ποδίζω [ἐπὶ πλοίου στρέφοντος ἕνεκα τρικυμίας ὀπίσω εἰς τὸν λιμένα ἐξ οὗ ἐκίνησε, ἀνακρούω πρύμναν].

پودره } Γλ. **πούδρα** [poudre] ὄν. παιπάλη, κόνις ἐξ ἀμύλου διὰ τὸ πρόσωπον.

پودره‌لامق } Τ. **πουδρα-λαμὰκ** [poudrer] ρμ. μτδ. κονίω, παιπαλῶ, ἐπιπάσσω παιπάλην εἰς τὸ πρόσωπον [αἴτ.].

پوس } Τ.**πὸς**[κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ π. پوست **πὸστ**=δέρμα]: پيق — ἢ پيس پيق ὁ ἔχων μέγαν μύστακα· βλ. καὶ پيق ياپ.

پيچخانه } Τ. **πιτσ-χανέ**, ὄν. ἐκθετοκομεῖον, ἄσυλον διὰ τὰ ἔκθετα βρέφη.

ت

تأویلاً A.**τε'βίλ-εν,** ἐπρ. διὰ τροπολογίας: استنطاقده صراحةً و حضور محکمه‌ده واقع اولان اقرار — ὁμολογία [τοῦ ἐγκλήματος] γενομένη ἐν μὲν τῇ ἀνακρίσει ἐκπεφασμένως **[σαράχατεν]**, ἐνώπιον δὲ τοῦ δικαστηρίου διὰ τροπολογίας.

تبشره A. **τε±σιρέ,** ταὐτὸ تبشير βλ.

تبلغ A. **τε±ελλοὶγ** [ρζ. بلغ] ρ. ἀφ. τὸ λαμβάνειν ἔγγραφον κοινοποιούμενον ὡς κλῆσιν, δικαστικὴν ἀπόφασιν [νλγ.]· ἀντίθ. تبليغ **τε±λίγ,** κοινοποιεῖν [δικ.] : — دعوتیه ورقه‌سنی ایتمش ἔλαβε τὴν κλῆσιν **[τα'θετιγὲ βερακασή]**.

تجليسز T. **τεδζελλι-σίζ,** ἐπθ. ἀτυχής, δυστυχής.

تجميل A. **τεδζμὶλ** [ἐκ τοῦ جمل] ρ. ἀφ. τὸ καλλωπίζειν, καλλωπισμός· συνών. تزيين § πλθ. تجميلات.

تحاسد A. **τεχασοὶτ** [ρζ. حسد] ρ. ἀφ. τὸ φθονεῖν ἀλλήλους, φθόνος ἀμοιβαῖος.

تحديثاً A. **ταχ±ίσ-εν,** ἐπρ. ἢ τροπ. μτχ. ἀναφέρων μετ' εὐγνωμοσύνης: عتبهٔ سپهر مرتبهٔ شهنشاهیلرینه — علی تلك النعم عرض تشکرات و تحمیدات صدق غایاته مسارعت اولنور **ἀτε±έῖ σι-πέχο-μερτε±έϊ ἀεχινάαχιλερινέ, ταχ±ίσεν ἀλλὰ τίλκε-ν-νι'άμ, ἄρζι τεσεκ·κιδρὰτ βὲ ταχμι-±άτι σή±κ-γαγιατὲ μουσαρα'ὰτ ὁλουνούρ,** σπεύδομεν νὰ ὑποβάλωμεν πιστὰς εὐχαριστίας καὶ δοξολογίας τῷ ὑψίστῳ Αὐτοκρατορικῷ θρόνῳ, ἐκφράζοντες εὐγνωμοσύνην δι' ὅλας ταύτας τὰς χάριτας.

تحريق A. **ταχρὶκ** [ρζ. حرق] ρ.ἀφ. τὸ κατακαίειν, πυρπολεῖν· § τὸ προξενεῖν μεγάλην δίψαν.

تحسير A. **ταχσὶρ** [ἐκ τοῦ حسرت] ρ. ἀφ. τὸ ἐμβάλλειν εἰς πόθον, τὸ ποιεῖν τινα ποθεῖν ἢ ἐπιθυμεῖν διακαῶς.

تحفظاً A. **τεχά±±ουζ-εν,** τροπ.μτχ. ἢ ἐπρ. προφυλαττόμενος, διὰ προφυλάξεως.

تخاصم A. **τεχασούμ,** ταὐτὸ خاصمه βλ.

تخاطب A. **τεχατούτ,** ταὐτὸ خاطبه βλ.

تربص A. **τερε±±πούς** [ρζ. ربص] ρ. ἀφ. τὸ ἀναμένειν, καιροφυλακτεῖν : — و § [νομ.] τὸ λέγειν τῷ αὐθαιρέτως καὶ ἄνευ ἀδείας τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ βακουφίου [متولی] κτίσαντι ἐπὶ βακουφικοῦ τόπου «δὲν θὰ καθήσῃς εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην, ἀλλὰ θὰ πληρώσῃς τὸ μίσθωμα [βλ. مؤجله 'اجاره] μέχρι τῆς κατεδαφίσεως».

تربيه A.**τερ±ιγὲ** [βλ.λ.] ὄν.θ. ἡνία: لری — اق الهٔ λαμβάνειν τὰς ἡνίας ἀνὰ χεῖρας, ἡνιοχεῖν.

تركيت A. **τὸρκ-ιγέ±,** ὄν. θ. τὸ εἶναι λέξιν τινὰ τουρκικήν [νλγ.]· βλ. عربيت.

تسخيری A. **τεσχιρ-ί,** ἐπθ. κατακτητικός· § θ. تسخيريه.

تشوش A. **τεσεββὸς** [βλ. λ.] ὄν. περιπλοκή: مرض — περιπλοκὴ νόσου.

تشويق A. **τεσβικ-ή,** ἐπθ. προτρεπτικός, ἐνθαρρυντικός· § θ. تشويقيه : كلات — λόγοι ἐνθαρρυντικοί.

تصالح A. **τεσαλούχ,** ταὐτὸ مصالحه βλ.

تصديقنامه Π. **ταστικ-ναμέ,** ὄν. πιστοποιητικόν.

تصريح A. **τασρὶ'** [ρζ. صرح] ρ.ἀφ. τὸ ποιεῖν καὶ τὰ δύο ἡμιστίχια τοῦ στίχου ὁμοιοτέλευτα· οἱ τοιοῦτοι στίχοι καλοῦνται مصرع **μουσαρρά',** βλ. λ.

تصوير A. **τασβὶρ** [βλ. λ.]: دعوی — διατυπῶ ἀγωγήν·‖ ماده — διατυπῶ κατηγορίαν.

تضميناً A. **ταζμίν-εν,** ἐπρ. δι' ἀποζημιώσεως, πρὸς ἀποζημίωσιν, ἢ τροπ. μτχ. ἀποζημιῶν : — مبالغ مذكوره‌نك مسيلرندن استحصالی ἢ δι'ἀποζημιώσεως εἰσπραξις τῶν ποσῶν τούτων παρὰ τῶν γενομένων αἰτίων.

تعجج A. **τεα'δζὸζοὶδζ** [βλ. عاج] ρ. ἀφ. τὸ γίνεσθαί τι ὡς ὁ ἐλεφαντόδους, ἐξοστέωσις.

تعظيمكارانه Π.**τα'ζὶμ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ γινόμενος μετὰ σεβασμοῦ: حسيات — αἰσθήματα σεβασμοῦ.

تغابی A. **τεγα±ὶ** [ἐκ τοῦ غباوت, βλ غبي] ρ. ἀφ. τὸ προσποιεῖσθαι τὸν βλᾶκα.

تغلط A. **τεγαλλοὶτ** [βλ.λ.] ρ.ἀφ. τὸ σφάλλεσθαι, σολοικίζειν, βαρβαρίζειν, βαρβαρισμός, σολοικισμός : لغويون — σολοικισμὸς τῶν λεξικογράφων.

تفصم A. **τεφεσσούμ,** ταὐτὸ انفصام βλ.

تفصيلنديرمك T.**τεφσιλ-λεν±ιρμέκ,** ρμ. μτδ. ἐκθέτω τὴν ὑπόθεσιν λεπτομερῶς [αἰτ.].

تفنكخانه Π. **τὸφενκ-χανέ,** ὄν. πυροβολοστάσιον: عامره — Αὐτοκρατορικὸν πυροβολοστάσιον.

تفيض A. **τεφεγγιζὸζ** [ρζ. فيض] ρμ. ἀφ. τὸ προοδεύειν, προκόπτειν, προάγεσθαι, πρόοδος, προαγωγή, προκοπή. ‖ Ρμ.: چالشقان ایدر — چوجق ὁ ἐπιμελὴς παῖς προκόπτει.

تقامر A. **τεκαμούρ,** ταὐτὸ مقامره βλ.

تقديرخوان Π.**τακ±ιρ-χάν,** ἐπθ. ἐκτιμῶν, ἐπαινῶν, ἐπιδοκιμάζων.

تقريراً A. **τακρίρ-εν** [βλ. تقرير] ἐπρ. διὰ ζώσης, προφορικῶς· ἀντίθ. تحريراً **ταχρίρεν,** ἐγγράφως, γραπτῶς.

تقصی A. **τεκασσί,** ταὐτὸ استقصاء βλ.

تكره A. **τεκερρούχ,** ταὐτὸ استكراه βλ.

تكفف A. **τεκε±±οὺ±** [ρζ. كف] ρ.ἀφ. τὸ κρατεῖν τι διὰ τῆς δρακός· § τὸ ἐπαιτεῖν, ἐπαιτεία· βλ. تسئل.

تلصيق A. **τελσὶκ** [ρζ. لصق, βλ. لصوق] ρ. ἀφ. τὸ προσκολλᾶν ἢ προσκόλλησις χαρτοσήμου, ταινίας κτλ. : ی لازم كلان — باندرولر مجاناً ربط و الصاق اولنور **[±αν-±ερόλ]**, αἵτινες δέον νὰ προσκολλῶνται, θὰ προσαρτῶνται καὶ θὰ προσκολλῶνται δωρεάν.

تلقم A. **τελεκκούμ,** ταὐτὸ التقام βλ.

تلقی A. **τελεκκὶ** [βλ.λ.] τὸ λαμβάνειν, λῆψις [διαταγῆς]: ایتمك — علیه اوامر لامبάνω ὑψηλὰς διαταγάς, ὡς π.χ. ὁ Μ.Βεζύρης παρὰ τοῦ Σουλτάνου, ἢ ὑπουργὸς παρὰ πρωθυπουργοῦ, ἢ ὑπάλληλος παρ' ὑπουργοῦ κτλ.

تلك A. **τίλκε,** ἀντων.δεικτ.ἐν χρήσει μετὰ τῆς προθ. على βλ.

تلمس A. **τελεμμὸς,** ταὐτὸ لمس βλ.

تمركز A. **τεμερκιζὸζ** [βλ. λ.] τὸ συγκεντροῦσθαι, συγκέντρωσις. ‖ Ρμ. — بالجمله مساعیسنی بتون ایتدیرمك συγκεντρῶ [αἰτ.] : ایتدیرمك ایستیور دقتی تشبث یکانه‌ده — θέλει νὰ συγκεντρώσῃ ὅλας του τὰς προσπαθείας, ὅλην του τὴν προσοχὴν εἰς μίαν ἐπιχείρησιν.

تمريه T. **τεμριέ,** κατὰ παραφθορὰν ἐκ τοῦ تيوركی βλ.

تمسخركارانه Π. **τεμεσχουρ-κιαρανέ,** ἐπθ. ἐμπαικτικός.

تمسك A. **τεμεσσὸκ** [βλ. λ.] ὄν. λαβή, ἐξ ἧς κρατεῖται, ἀντέχεταί τις, ἐπιχείρημα : فقرهٔ مذكوره مواد جزائیه‌ده مدار — اولمق ἢ περικοπὴ [φικρὰ] αὕτη δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐπιχείρημα **[με±άρι τεμεσσὸκ]** ἐν τοῖς ποινικοῖς ζητήμασι **[μεβά±±]**.

تنحنح A. **τεναχνοὶχ** [ἐκ τοῦ حنحه] ἀντὶ τοῦ ἠμαρτημένου تنح [βλ. λ.].

توجهكارانه Π. **τεβεδζὸζουχ - κιαρανέ,** ἐπθ. συμπαθητικός: — حسيات αἰσθήματα συμπαθείας, ἀγάπης.

تورانی A. **τουραν-ί,** ὄν. Τουρανικός· § θ. تورانيه : — السنهٔ Τουρανικαὶ γλῶσσαι **[ἐλσινέ]**.

توزيع A. **τεβζὶ'** [βλ. λ.]: عدل و داد — δικαιοσύνης [ἄ±λ οὐ ±ά±]. δονομὴ

توصيفی A. **τεβσιφ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸν ἐπιθετικὸν διορισμόν: تركيب — οὐσιαστικὸν καὶ ἐπίθετον ἐν συντάξει.

تيمورخانه T. **τεμιρ-χανέ,** ὄν. σιδηρουργεῖον.

ج

جدول } A. **δζετδὲλ** [βλ. λ.] : — درجات **τετρεδζάτι δζετδέλ,** κλίμαξ μουσική.

جر } A. **δζὲρρ** [βλ. λ.] ἕλκω, ἤτοι συλλαβίζω διὰ τῆς καταλήξεως τῆς ἀραβικῆς γενικῆς **ι** [συντ.]: مضاف مضاف الیهی — ایمسی یعنی مضاف الیهك آخرینی مکسور اوقوتمسی عربیه مخصوص قاعده‌در پر τὸ νὰ ἕλκῃ τὸ ὄνομα **[μουζὰφ]** τὴν γενικήν **[μουζάφουν ιλέϊχ],** ἤτοι τὸ νὰ καθιστῇ τὸ ληκτικὸν **[άχνριντ]** τῆς γενικῆς γράμμα **μεκδοὺρ** [δηλ. συλλαβιζόμενον διὰ τῆς φωνῆς **ι**] εἶναι κανὼν **[κα'ϊτὲ]** ἰδιάζων τῇ ἀραβικῇ.

جعفر } A. **δζα'φὲρ,** ὄν. ποταμός· κάμπλος θήλεια ἔχουσα πολὺ γάλα· § ὄν. κ. Δζαφὲρ [ἀνδρός].

جلديه } A. **δζιλτιγὲ** [θ. τοῦ جلدی] ὄν.θ. ἀμοιβὴ βιβλιοδέτου, βιβλιοδετικὰ [ἐξυπονοεῖται τὸ اجرت **ὄδζρέτ,** ἤτοι جلديه اجرت .

جلی } A. **δζελὶ** [βλ. λ.]:— خط **χάττι δζελί,** εἶδος γραφῆς Τουρκικῆς γραφομένης διὰ παχέων γραμμάτων.

جلوسی } A.**δζουλουσ-ί,** ἐπθ. ὁ τῆς ἀναρρήσεως· § θ. جلوسیه: یکرمی بشنجی سنهٔ —

جمست } Π. **δζεμέστ,** ὄν. εἶδος λίθου κυανοῦ εὑρισκομένου ἐν Ἀραβίᾳ εἰς ἀπόσταδιν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς Μεδινᾶς ἐν τῇ θέσει Σαφρά, εἰς ὃν ἀποδίδουσι τὴν ἰδιότητα ὅτι παρέχει ὄνειρα εὐχάριστα καὶ ἐμποδίζει τὴν ὀνείρωξιν, ὅταν θέσῃ τις αὐτὸν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, καὶ ἐξ οὗ κατασκευάζονται ποτήρια, ἀφαιροῦντα δῆθεν ἀπὸ τοῦ οἴνου τὴν μεθυστικὴν ἰδιότητα·§ μτφ. κακῆς καταγωγῆς, ἀμαθής.

جندی } A. **δζουντὶ** [βλ. λ.] στρατιωτικός.

جندیانه } Π. **δζουντι-γιανέ,** ἐπθ. στρατιωτικός: — صناعهٔ συνδιάλεξις στρατιωτική.

جوانبختانه } Π. **δζουβαν-πταχτανέ,** ἐπθ. ἴδιος εὐτυχεῖ.

جیحون } **Δζειϊχούν,** ὄν. κ. ὁ Ὄξος ποταμὸς ἐκχυνόμενος εἰς τὴν Κασπίαν καὶ καλούμενος بحر جیحون **πάχρι δζειϊχούν.**

چ

چارپمق } T. ἢ چارپیمق **τσαρπ-πτ-μάκ,** ρμ. μτδ. καθιστῶ τι κυρτὸν [چارپیق], κυρτῶ, στραβόνω [αἰτ.]: بل کمیکنی دومن یکسی کبی چارپندی ἐκύρτωσε τὴν ὀσφὺν του ὡς τὸν οἰακα τοῦ πηδαλίου [ξυλίζων ἀνηλεῶς].

چارشافلانمق } T. **τσαρσαφ-λανμάκ,** ρμ. μσ. περιβάλλομαι τὸ κάλυμμα τὸ καλούμενον چارشف βλ. λ. [ἐπὶ Μουσουλμανίδων]: قادین چارشافلاندی ἡ γυνὴ περιεβλήθη τὸ τσαρσάφιον [ὅπως ἀναχωρήσῃ].

چارشافلامق } T.**τσαρσαφ-λαμάκ,** ρμ.μτδ. περιβάλλω Μουσουλμανίδα διὰ τσαρσαφίου· βλ. چارشف [αἰτ.].

چاقمق } T.**τσακμάκ,** ρμ. μτδ. συγκρούω δύο χάλυβας, ἢ χάλικας πρὸς ἐξαγωγὴν σπινθῆρος [αἰτ.]· § ἐννοῶ, καταλαμβάνω.

چال چکمك } T. **τσὰλ-τσενελίκ,** φλυαρία: — ی صکره τὴν φλυαρίαν ἔπειτα [ἄφες]· βλ. καὶ چال.

چرپمق } T. **τσηρπ-μὰκ** [βλ. λ.] ρμ. μτδ. ἐκκονίζω ἔνδυμα κτλ. κ. ξεσκονίζω [αἰτ.]: — البسه‌یی چبوق ایله διὰ ῥάβδου ἐκκονίζω τὰ ἐνδύματα·‖βλ. چارپمق.

چرپندیرمق } T. **τσηρπ-ντηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω νὰ πάλλῃ [αἰτ.]: روحی چرپندیره‌جق تأثر συγκίνησις ἥτις θὰ κάμει τὴν ψυχὴν νὰ πάλλῃ.

چرپندیلی } T. ἢ چرپنتیلی **τσηρπντη-λή,** ἐπθ. τεταραγμένος: — طالغه‌لی و θάλασσα τρικυμιώδης καὶ τεταραγμένη.

چفوت } T. **τσιφοὺτ** [βλ. λ.] Ἰουδαῖος: — یاتاغی δεξαμενὴ πρὸς καθαρισμὸν

τοῦ σώματος, λεγομένη καὶ آبدست حوضی **ἀπτὲστ χαβουζού·**‖چارشوسی — ἀγορὰ Ἰουδαϊκή· μτφ. δόλιος·‖عنادی — πεῖσμα Ἰουδαϊκόν, ἤτοι μέγα·‖مزاری — τάφος Ἰουδαϊκός· μτφ. εἶδος στενῆς ἐστίας.

چلمه } T. **τσελμέ,** ὀν. ἀπαρ. τὸ ὑποσκελίζειν, ὑποσκέλισις: آتمق — ὑποσκελίζω [ἐπὶ παλαιστῶν]· βλ. چلمك .

چلیکخانه } T. **τσελικ-χανέ,** ὄν. ἐργοστάσιον χάλυβος, χαλυβοποιεῖον.

چنبرلی } T. **τσενπερ-λὶ** [βλ. λ.] : کوز — ὀφθαλμὸς περιβαλλόμενος διὰ μελαίνης στεφάνης ἕνεκα ἀσθενείας ἢ ἀδυναμίας, κ. περικομμένος, ἀδύνατος.

چورانیقو } **τσορανικό,** ἐν χρήσει μετὰ τοῦ συνωνύμου چوبانیقو **τσοπανικό,** ἤτοι چورانیقو ὅλα ὁμοῦ,ἀθρόως [χυδ.].

چیقشمق } T. **τσηκ-πὰ-μὰκ** [βλ. λ.] ρμ.ἀλλ. ἀνθαμιλλῶμαι : رقابت چیقشان ایکی عاشق δύο ἐρασταὶ ἀνθαμιλλώμενοι.

چیقلمق } T. **τσηκ-πλ-μάκ,** ρμ.πθ. [ἐπέχει θέσιν ἀπροσώπου] ἐξέρχεταί τις: بورادن چیقیلور ἐντεῦθεν ἐξέρχεταί τις, ἢ ἐξέρχονται οἱ ἄνθρωποι, ἔξοδος· ἀντίθ. کیرلمك .

چیقمه‌لو } T. **τσηκμα-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἐξόδους· βλ. کیرمه‌لو .

چیقیشلو } T. **τσηκηπ-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἔξοδον· ἀντίθ. کیریشلو.

ح

حادثه } A. **χαδισὲ** [θ. τοῦ حادث] ὄν. θ. φαινόμενον: — کوف دینلن τὸ φαινόμενον τὸ καλούμενον ἔκλειψις **[κλσσούφ].**

حاصیل } T. **χασήλ,** βλ. فصیل .

حجیره } A. **χουδζεϊρὲ** [ὑποκ. τοῦ حجر] ὄν. θ. μικρὰ κυψέλη, κυτταρίδιον· § πλθ. حجیرات **χουδζεϊράτ.**

حرکتزده } Π. **χαρεκετ-ζεδέ,** ἐπθ. σεισμόπληκτος· § πλθ. حرکتزدکان **χαρεκετ-ζεδεγκιάν.**

حزارخانه } T **χαζαρ-χανέ,** ὄν. ἐργοστάσιον ἔνθα πριονίζουσι ξύλα· βλέπε ارەخانه حزار καὶ .

حزمه } A. **χουζμέ,** ἀντὶ τοῦ ἠμαρτημένου **χαζμὲ** [βλ. λ.] §πλθ. حزمات **χουζουμὰτ** καὶ ἀνωμ. حزم **χουζέμ.**

حزمی } A. **χουζμί,** ἀντὶ τοῦ ἠμαρτημένου **χαζμὶ** [βλ. λ.].

حشایش } A. **χαϑαΐς** [πλθ. τοῦ حشیش καὶ حشیشه]: ὀν. χόρτα ξηρά.

خ

خاطرکذار } Π. **χατὴρ-γκιουζάρ,** ὄν.ἐνθύμιον· βλ. یادکار ، برکذار .

خاطفانه } Π. **χατηφ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἐκθαμβῶν τοὺς ὀφθαλμούς, ἀστραπιαῖος : — سرعت ταχύτης ἀστραπιαία.

خاب‌شو } T. **χαπ-σοῦ,** μόριον παριστάνον τὸν ἦχον τοῦ πταρμοῦ·βλ. ἐπόμ.

خابشیرمق } T.**χαπσηρμάκ,** ρμ. οὐδ. πταρμίζομαι· βλ. آقصرمق .

ختانی Α. χητανι-ί, ἐπθ. ὁ τῆς περιτομῆς· §θ. ختانیه : — مصارف ἔξοδα τῆς περιτομῆς, τῆς ἀκροδυστίας παρὰ Μουσουλμάνοις.

خردسوز Π. χηρεὲ-σούζ, ἐπθ. ὁ καίων τὸν νοῦν, καταπλήττων.

خرده Π. χουρτὲ [βλ. λ.] : — بر واپورك حالنده فروختی ἡ πώλησις ἀτμοπλοίου [ἐν καταστάσει τεμαχί ων] παλαιοπωλικῶς.

خروز ἢ خوروز χορόζ, ἀντὶ خروس βλ.

خسته کش Π. χαστὰ-κιζζέ, ἐπθ. ὁ φονεύων ἀσθενῆ: — طبیب ἰατρὸς φονεύων τὸν ἀσθενῆ.

خشلتی Τ. ἢ خیشلتی χηόηλτή, ταὐτὸ خشلدی [βλ.λ.] ὄν. θόρυβος ξηρῶν φύλλων, ψίθυρος: سی — یاپراق ψίθυρος φύλλων· βλ. خشردی.

خشیر Τ. χηόήρ, μόριον ἐπαναλαμβανόμενον, ταὐτὸ خش βλ. λ. καὶ خشردامق.

خفاخانه Π. χαφὰ-χανέ, ὄν. οἶκος ἀπόκρυφος, μυστηριώδης.

خلدآشیان Π. χοὺλὲ-ἀόιγιάν, ἐπθ. οὗ κατοικία ὁ παράδεισος, ἀοίδιμος [λέγεται ἐπὶ Μουσουλμάνων]· βλ. καὶ جنتمکان.

خلع Α. χούλ', ὄν. διάζευξις, διαζύγιον τῇ ἀμοιβαίᾳ συγκαταθέσει τῶν συζύγων.

خمورتی Τ. χουμουρτή, βλ. κατωτέρω خومورتی.

خنازیری Α. χαναζιρ-ί, ἐπθ. χοιραδικὸς [νόσος].

خنفس Α. χανφές, ὄν. κάνθαρος [ἔντομον]· § πλθ. خنافس χαναφίς.

خواجه Π. χόζζα [βλ. λ] ὄν. ὁ ἀναγινώσκων ἐξορκισμοὺς ἐπὶ ἀσθενοῦς· || خانم — γυνὴ τοιαύτη.

خودکامانه Π χοὲ-κιαμανέ, ἐπθ. ἴδιος ἀνθρώπῳ ἰδιοτελεῖ: — مقصد σκοπὸς ἰδιοτελής· § ἐπρ. ἰδιοτελῶς.

خوشترین Π. χοὲ-τερίν, ἐπθ. ἐξαίρετος.

خوشخو Π. χοὲ-χοῦ, ἐπθ. ὁ ἔχων καλὰ ἰδιώματα, εὔχαρις, εὐχάριστος [ἄνθρωπος]: — کوی εὐτράπελος εὔχαρις.

خومورتی Τ. ἢ خورتی χουμουρτὴ [ἐκ τοῦ خورداغق] ὄν. μυκηθμός, μούγγρισμα : سی — حیوان μυκηθμὸς ζώου.

خیر Α. χαῖρ [βλ. λ.] ὄν. καλόν: — کورمك βλέπω καλόν, προκόπτω.

خیریت آیات Π. χαϊριγέτ-ἀγιάτ, ἐπθ. ἀγαθαί: — دعوات εὐχαὶ ἀγαθαί.

د

داملا Τ. ἢ داما ταμλά, داملاق βλ. داملاق.

داملامق Τ. ταμλαμάκ, βλ. داملامق.

دپرنمه Τ. τεπρενμέ, ὄν. ἀπαρ. τὸ κινεῖσθαι, δονεῖσθαι, βλ. دپرنمك· — سی || κίνησις τῆς γῆς, ἤτοι σεισμός.

دخالت Α. τεχαλέτ [βλ. λ.] ρ. ἀφ. θ. τὸ εἰσέρχεσθαι [δοτ.]: تابعیت دولت علیه یه إتش — εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ὑπηκοότητα, ἢ ἔλαβε κτλ.

دده لك Τ. τεὲ-λίκ, ὄν. ἰδιότης πάππου ἢ δερβίσου.

درجیب Π. τὲρ-ζὲπ, βλ. جیب.

درشتانه Π. τουρουὸτ-ανέ, ἐπθ. τραχύς, ἀπότομος· § ἐπρ. τραχέως, ἀποτόμως.

درق Α. τερεκή, ἀντὶ τερκή, βλ. λ.

دغدغه لندیرمق Τ. ταγτάγα-λαντὲρμάκ, ρμ. μτβ. ἐμβάλλω εἰς ταραχήν, ἀνησυχίαν, ταράττω [αἰτ.].

دقائق شناس Π. τεκαῖκ-ὁινάς, ἐπθ. ὁ γινώσκων τὰς λεπτότητας.

دکشیکسز Τ. τεγιὸικ-ζίζ, ἐπθ. ὁ ἄνευ μεταβολῆς, παραλλαγῆς, ὁμοιόμορφος, μονότονος.

دلباز Π. τιλ-πάζ [βλ. λ.] ἐπθ. ὁ ζητῶν ν' ἀρέσῃ, φιλάρεσκος, ἐρωτότροπος.

دلبازلق Τ. τιλπαζ-λὶκ [βλ.λ.] ὄν. φιλαρέσκεια, ἐρωτοτροπία.

دلتا Ελ. τέλτα, ὄν. τὸ δέλτα, ἤτοι τριγωνικὸν σχῆμα ὅμοιον τῷ γράμματι [Δ] σχηματιζόμενον περὶ τὰς ἐκβολὰς ποταμῶν τινων ἐκ τῆς διακλαδώσεως αὐτῶν: طونه نهرینك — سی τὸ Δέλτα τοῦ Δουνάβεως.

دلکه Γλ. τελεγκὲ [délégué] ὄν. πληρεξούσιος, ἀντιπρόσωπος, ἀπεσταλμένος, ἐπίτροπος [ξένων δυνάμεων ἐν συμβουλίῳ] : — سی فرانسه صحیه ده مجلس ὁ ἐν τῷ ὑγιεινομείῳ ἀντιπρόσωπος τῆς Γαλλίας.

دلیکسز Τ. τελικ-σίζ, ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων ὀπήν, τρύπαν· μτφ. ἀδιάκοπος, συνεχής: — اویقو چالق κοιμῶμαι ὕπνον συνεχῆ καὶ ἀδιάκοπον, κοινῶς μονορροῦφι.

دوزلمك Τ. τοζελμὲκ [βλ.λ.] ἀναλαμβάνω [ἐπὶ ἀσθενοῦς].

دوزیجی Τ. τοζζοζόζ [ἐκ τοῦ دوزلمك] ἐπθ. ὁ πλάττων ψεύδη, ψεύστης: — یالانجی ὁ πλάττων καὶ λέγων ψεύδη.

دوسیه Γλ. τοσιὲ [dossier] ὄν. φάκελλος δικαστικὸς περιέχων δικόγραφα.

دوشرمك Τ. ἢ دیوشیرمك τεβόιρμὲκ [βλ.λ.]: τὰ ἀλλ. آرمود دوشیرمیور τὰ χέρια του δέν μαζεύουν ἀπίδια, ἤτοι τυπτόμενος τύπτει καὶ αὐτός.

دوشلمك Τ. τσὸ-σλ-μέκ, ρμ. πθ. [ἐπέχον θέσιν ἀπροσώπου] πίπτει τις, ἢ πίπτομεν: آقشام ترتیباتی قیدینه دوشلدی ἐπέσαμεν εἰς τὴν μέριμναν [καϊτινὲ] τῶν προετοιμασιῶν τῆς ἑσπέρας, ἤτοι ἠρχίσαμεν νὰ φροντίζωμεν κτλ.

دوشمه جی Τ. τοσεμε-ζί, ὄν. ἐπιπλωτής.

دوشمه سز Τ. τοσεμε-σίζ, ἐπθ. ὁ ἄνευ ἐπίπλων, ὁ μὴ ἐπιπλωμένος, κ. ἄστρωτος [δωμάτιον].

دوشونیجی Τ. τσὸσνσοζό [ἐκ τοῦ دوشونمك] ἐπθ. ὁ σκεπτόμενος.

دوقتورلق Τ. τοκτορ-λούκ, ὄν. ἡ ἰδιότης, ἢ τὸ ἔργον τοῦ ἰατροῦ.

دوکوجی Τ. ἢ دوکیجی τοκιζοζό [ἐκ τοῦ دوکمك] ἐπθ. ὁ χύνων : — قان ὁ χύνων αἷμα, αἱμοβόρος.

دولبند Τ. τουλπὲνδ [βλ. λ.] ὄν. ὀθόνη, συνεκδ. λευκός : کی — ὡς ὀθόνη, ἤτοι λευκότατος· || یل — κρίνον λευκόν.

دونمك Τ. τόνμὲκ [βλ. λ.] : — ایکی درسدن ἐπιστρέφω ἀπὸ δύο μαθήματα, ἤτοι ἀποτυγχάνω ἐν ταῖς ἐξετάσεσι.

ده Τ. τὲ [βλ. λ.] ἐπφ.: ده یره دی τὲ τρὲ τέ, ἄ νά σὲ ἴδω !

دیابیطس Ελ. τιγαπίτις, ὄν. διαβήτης [νόσος]· βλ. شکر.

دیانتپرور Π. τιγανὲτ-περβέρ, ἐπθ. εὐσεβέστατος.

دیانتپروری Π. τιγανὲτ-περβερί, ἀφ. εὐσέβεια.

دیدانی Α. τιτὰν-ί, ἐπθ. ὁ τῆς ἕλμινθος· § θ. دیدانیه : — حرکت κίνησις περισταλτική, ὡς ἡ τῶν ἑλμίνθων [ὅρος μηχανικῆς].

دیدی قودیجی Τ. τετὶ-κοτουζοῦ [βλ. دیدی] ἐπθ. σκανδαλοποιός.

ذ

ذکر Α. ζικρ [βλ. λ.]: — ی فکری اویله پیشنده کوجنده در ὁ νοῦς του, ὁ λογισμός του [φικρὶ] εἶναι πάντοτε εἰς τὸ ἔργον του.

ذکائی Α. ζεκα-ῖ, ἐπθ. διανοητικός· §θ. ذکائیه : — اعضاء ἐσμάρι ζεκαϊγέ, καρποὶ διανοητικοί, τῆς διανοίας.

ر

رادفه Α. ραδιφὲ [βλ.λ.] ὄν. θ. δορυφόρος πλανήτου, σελήνης· συνών. پیك πεϊκ.

رأساً Α. ρέ'σ-εν, ἐπρ. πρῶτος [γράφω], ἀντίθ. جواباً ἀπαντητικῶς : — و جواباً γράφω πρῶτός τε καὶ ἀπαντητικῶς· § ἐξ ὀφφικίου [ἐπὶ διορισμοῦ ἐφόρων, ἐπιτρόπων κτλ.].

راعده Α. ρα'ϊδὲ [θ. τοῦ راعد] ὄν. θ. νέφος βροντῶν : مظلمه — ζοφερὸν νέφος βροντῶν· § ἄνθρωπος φλύαρος καὶ ἀνωφελής.

رباب Α. ρεδάδ, ἢ ربابه ρεδαδὲ [βλ. λ.] κιθάρα: شکسته رباب κιθάρα τεθραυ-

σμενη·‖اربابنه خوش كلير ربابه εὐάρεστος τοῖς κατόχοις αὐτῆς [ἐρπαπινέ].

ربابی A. ρεπαπ-ί, ἐπθ. ὁ παίζων κιθάραν, κιθαρίζων, κιθαριστής.

رستکار Π. ρεστ-γκιάρ, ἐπθ. σεσωσμένος· βλ. رستم ρεστέ.

رستکاری Π. ρεστ-γκιαρί, ὀν. σωτηρία.

رستکان Π ρεστεγκιάν, πλθ. τοῦ رستم βλ.

رستمپسندانه Π. ρουστεμ-πεσεντανέ, ἐπθ. ὁ ἀρεστὸς τῷ Ρουστέμ, Ἡράκλειος, ἀθλητικὸς[βλ. رستم]: — زوربازوی ρώμη τῶν βραχιόνων ἡράκλειος, ἀθλητική.

رسته Π. ρεστὲ [βλ. λ.] σεσωσμένος [ἐλλ. ρύομαι]· § πλθ. رستکان ρεστεγκιάν.

رضاجویی Π. ριζὰ-δζουγί, ἀφ. τὸ προσπαθεῖν εὐαρεστῆσαί τινι, ἐφελκύσαι τὴν ἀγάπην, ἐξευμένισις· تأمینات عبودیتکاری — καὶ διαβεβαιώσεις ἀφοσιώσεως καὶ ἐξευμενιστικαί.

رطل Α ρὶτλ [βλ.λ.] ὀν. βάρος 130 ἢ κατ' ἄλλους 180 δραμίων. Κατὰ τὸ Καμοὺς βάρος δώδεκα ليتره [βεκηγέ], ὧν ἑκάστη σύγκειται ἐκ 40 δραμίων· § πλθ. ارطال ἐρτάλ.

رفیقانه Π. ρεφὶκ-ανέ, ἐπθ. ἴδιος συναδέλφῳ, συναδελφικός: — مخالصت εἰλικρίνεια συναδελφική.

رهوان ρεχβάν, βλ. راهوان .

ز

زاویوی Α. ζαβιγεβὶ [ἐκ τοῦ زاویه] ἐπθ. ὁ τῆς γωνίας, γωνιακὸς [γεωμ.].

زجاجی Α. ζουδζαδζὶ [βλ.λ.]· §θ. زجاجیه : — طبقه ταπακαΐ ζουδζαδζιγέ, κερατοειδὴς χιτὼν τοῦ ὀφθαλμοῦ.

زربافت Π. ἢ زربفت ζὲρ-πάφτ, ἐπθ. χρυσοΰφαντος, χρυσοκέντητος: — قبه θόλος χρυσοκέντητος, ἤτοι οὐρανὸς ἀστερόεις· ‖ βλ. زرباف، باف καὶ قبه .

زعم Α. ζοὺ'μ [βλ. λ.]: سبب شرعی — یله انشا یاخود غرس ایتمش ایسه ἐὰν ἔκτισεν ἢ ἐφύτευσεν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ νομίμου λόγου [σεπέπι σερ'ὶ ζου'μὶ'-ϊλε], ἤτοι ὅτι ἦτο ἰδιοκτήτης τοῦ τόπου.

زهرلیجی Τ. ζεχιρ-λεϊδζί, ἐπθ. δηλητηριάζων· βλ. زهرلك .

س

ساحرانه Π. σαχηρ-ανέ, ἐπθ. ἴδιος μάγῳ, μαγευτικός: — قوت δύναμις μαγευτική.

سازلی Τ. σαζ-λί, ἐπθ. ὁ ἔχων σχοίνους : — دره ῥύαξ ἔχων σχοίνους [ὄν. κ.]· ‖ آلت — ἔγχορδον ὄργανον [μουσ.].

ساقط Α.σακὶτ [βλ. λ.]: — استعمالدن ὁ ἐκπεσὼν τῆς χρήσεως, ἄχρηστος.

ساکتانه Π. σακιτ-ανέ, ἐπθ. ἴδιος σιγῶντι, σιωπηλός· § ἐπρ. σιωπηλῶς.

سالاریه Τ. σαλαριγὲ [λ. ἀπαντῶσα ἐν ἀρχαίοις τίτλοις καὶ παρεφθαρμένη πιθανῶς ἐκ τοῦ سالیانه βλ.] ὀν. φόρος ἐτήσιος.

سالك Α. σαλὶκ [βλ. λ.] ὀν. ὀπαδὸς τάγματος μοναστικοῦ τῶν Μουσουλμάνων, δερβίσης, μοναστής: — ی طریقت مولویه ὀπαδὸς τοῦ τάγματος τῶν Μεβλεβίδων.

سبباً Α σέπεπ-εν, ἐπρ. ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν, τὸν λόγον: من الاسباب — σέπεπεν μίνε-λ-εσάπάπ, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, δι' οὐδεμίαν αἰτίαν [μετ' ἀποφατικοῦ ρήματος]· βλ. وجهاً.

سبجی Α.σεπχ-ί, ἐπθ. πλευστικός·§θ. سبجه: — قوه δύναμις πλευστική.

سپنج خانه Π. σιπενδζ-χανέ, ὀν. ξενών, μτφ. ὁ ἐπίκηρος κόσμος.

سپند Π. σιπέντ, ὀν. πήγανον· τ. اوزرلك· §ἐκ τοῦ سپند τρεῖς συμβουλαί.

سحرکار Π. σιχιρ-κιάρ, ἐπθ. μαγευτικός : — تبسم μειδίαμα μαγευτικόν.

سدر σετὶρ, ἀντὶ سدر βλ.

سرزنشکارانه Π.σερζενὶς-κιαρανέ, ἐπθ. ἐπιτιμητικός: — طور ἦθος [τάβρ] ἐπιτιμητικόν.

سرقت Α. σιρκὰτ [βλ. λ.]: — قلمیه σιρκάτι καλεμιγέ, λογοκλοπία.

سرنما Π. σερ-νουμά, βλ. نما .

سطرنجواری Τ. σατρανδζ-βαρί, ἐπθ. ὁ ἐν εἴδει τετραγώνων τοῦ ἀβακίου τοῦ ζατρικίου, ραβδωτός.

سفاهتکارانه Π.σεφαχετ-κιαρανέ,ἐπθ.ἐκδεδιητημένος[βίος,διαγωγή].

سکسار Τ. σανσάρ, βλ. صکسار .

سکه‌لمك Τ. σικκε-λεμμέκ, ρμ. πθ. κόπτομαι [ἐπὶ νομίσματος], νομισματοκοποῦμαι: سکه‌لمامش کموش پارچه‌سی τεμάχιον ἀργύρου μὴ νομισματοκοπημένον.

سکو Τ. σεκιὸ, ἢ سکی σεκὶ [λ. ἀρχ.] ὀν. βάσις κίονος· § τὸ λευκὸν μέρος τοῦ ποδὸς ἵππου· βλ. ἐπόμ.

سکی Τ. σεκί,ὀν. τύπος χύτου· § ἄνδηρον, κ. σέτι, χρησιμεῦον ὡς βάσις τῆς σκηνῆς· βλ. προηγ.

سندان Α. σεντὰν, ὀν. ἄκμων· τ. اورس ὄρς.

سندانی Α. σενταν-ί, ἐπθ. ὁ τοῦ ἄκμονος: — عظم ἄζμι σεντανί, ἄκμων, ὀστεάριον τοῦ ὠτός.

سنکتراش Π. σενκ-τράς, ὀν. λιθοξόος.

سوائق Α. σεβαΐκ [πλθ. τοῦ سائقه]ὀν. ἐλατήρια: — طبیعیه ἔνστικτα·‖βλ.سوق.

سوداجویانه Π. σεβδα-δζουγανέ, ἐπθ. ἴδιος ἐρωτιῶντι·§ ἐπρ. ἠτροπ. μτχ. ἐρωτιῶν, ὡς ἁρμόζει ἐρωτιῶντι.

سوزمك Τ. σσζμὲκ [βλ. λ.] ρμ. μτδ. καλοκυττάζω τινὰ ἄνωθεν ἕως κάτω, παρατηρῶ ἐπισταμένως ζητῶν νὰ μαντεύσω τὸ ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ, βλέπων τί φορεῖ κτλ.

سوزنتی Τ. σσζσντὸ [ἐκ τοῦ سوزمك] ὀν. ἐκπίεσμα, ὅ,τι μένει μετὰ τὸ στράγγισμα, κ. ἀποστραγγίδι.

سوکون Τ. σοκιούν [βλ. λ.]: ايمك — παρουσιάζομαι ἔκ τινος μέρους, κ.ξεφυτρόνω [ἐπὶ προσώπου, ἢ πράγματος].

سومك Τ.σεβμὲκ [βλ. λ.]χαίρω [αἰτ.]: كوزيكى سومم νὰ χαρῶ τὰ μάτια σου!‖ سوه سوه مكتبه كيدیور μεταβαίνει εἰς τὴν σχολὴν χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος [σεβὲ σεβέ].

سوندە Γλ. σόντα [βλ. λ.] ὀν. δοκιμαστήριον, ἐργαλεῖον δι' οὗ οἱ τελῶναι δοκιμάζουσι τὸ περιεχόμενον τῶν σάκκων.

سوندەلامق Τ. σοντα-λαμάκ, ρμ. μτδ. δοκιμάζω διὰ τοῦ δοκιμαστηρίου τὸ περιεχόμενον τῶν ἐμπορικῶν σάκκων [ἐπὶ ὑπαλλήλων τοῦ τελωνείου] [αἰτ.]· § πθ. گیلوندە: گیلوندە سوندەلندی چوال كركدە ὁ σάκκος ἐδοκιμάσθη ἐν τῷ τελωνείῳ.

سویجی Τ. σεβιδζὶ [βλ. λ.] ὀν. τριβάς, ἑταιρίστρια [γυνή].

سویه Α.σεβιγὲ [βλ λ.] ὀν.θ.θέσις, κατάστασις : اقتصادیه‌سی یوکسلمش — مملکتمزك ἡ οἰκονομολογικὴ [ἰκτισαδιγὲ] θέσις τῆς χώρας ἡμῶν ἀνυψώθη.

سیاسةً Α. σιγιάσετ-εν [βλ. λ.] ἐπρ. πολιτικῶς, κυβερνητικῶς.

سیرکلمك Τ. ἢ سركلمك σεϊρεκλεμμὲκ [ταὐτὸ سركلمك βλ.] ρμ. μσ. καθίσταμαι ἀραιός, μτφ. ἧττον συχνός: — آتش τὸ πῦρ ἀραιοῦται [ἐν μάχῃ].

ش

شارلاتان Γλ. σαρλατὰν [charlatan] ὀν. ἀγύρτης, κ. τσαρλατάνος.

شارلاتانلق Τ. σαρλαταν-λὶκ, ὀν. ἀγυρτεία, κ. τσαρλατανιά.

شافت Αγ.σὰφτ [shaft] ὀν.ὁ ἄξων τοῦ τροχοῦ τῶν πλοίων.

شرط Α. σὰρτ [βλ. λ.] : غزته‌لرك هر اخطار ایتدیکی شیلری قارشلرینك بر نظر قبول — دكلدر τὸ λαμβάνειν ὑπ' ὄψιν πᾶν ὅ,τι γράφουσιν αἱ ἐφημερίδες οἱ ἀναγνῶσται νὰ δέχωνται μὲ ὅμμα παραδοχῆς·‖ حالی ایسه‌ده ὑπόθεσις ἐναντιωματικὴ γινομένη διὰ τοῦ ἰδέτε, ἂν καί, ἡ كرچه γκέρτσι, ναὶ μέν.

شرفبخشا Π. σερεφ-παχσά, ἐπθ. ὁ περιποιῶν τιμήν, ταὐτὸ شرفبخش βλ.

شریان Α. σιργιάν [βλ. λ.] ὀν. ἀρτηρία: — ابهر σιργιάνι ἐπχέρ, ἀορτή· ‖ — سباتی σιργιάνι σουπατί, καρωτὶς ἀρτηρία·

‖ اکلیلی —ı **ıργιλάνι ıκλιλί,** στεφανῖτις ἀρτηρία· ‖ استحیایی —ı ἀρτηρία αἰδοϊκή· ‖ —ش **ἀεζίν,** βρόχος, τραχεῖα· βλ. قصبه καὶ غرلاق.

شعاعی Α. **ἀου'α'ὴ** [ἐκ τοῦ شعاع] ἐπθ. ἀκτινωτός.

شفالو Τ. **ἀιφα-λοῦ,** ἐπθ. ἰαματικός.

شهامتپناه Π. **ἀεχαμὲτ-πενάχ,** ἐπθ. Μεγαλειότατος [κοσμητικὸν ἐπίθετον διὰ τὸν Σάχην τῆς Περσίας] : ایران—شاه **ἀάχι ἀεχαμὲτ-πενάχι ιράν,** ὁ Μεγαλειότατος Σάχης τῆς Περσίας.

شهیدلك Τ. **ἀεχιτ-λίκ,** ὀν. νεκροταφεῖον μαρτύρων· βλ. καὶ مشهد .

شیب Τ. **ἀίπ,** μόριον ἐπιτατικὸν προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ ش : شیق —**ἀιπ-ἀήκ,** κομψότατος.

ص

صاحبلی Τ. **ἀαχπ-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων κύριον: قادین —ı γυνὴ ἔχουσα κύριον, ἤτοι σύζυγον, ἔγγαμος· βλ. ذات .

صاع Α. **ἀά',** ὀν. λάκκος, λακκώδης τόπος· § κοιλόν· § πλθ. اصواع **ἀσϐά'.**

صاغمق Τ. **ἀαγμὰκ** [βλ. λ]: —لی ἀμέλγω μέλι, ἤτοι διὰ γρόνθου κτυπῶ τὴν ρῖνά τινος.

صافیت Α. **ἀαφι-γὲτ** [βλ. صاف] ὀν.θ. τὸ ἄδολον, ἀγνότης, εἰλικρίνεια.

صاقلانش Τ. **ἀακλανὶς** [ἐκ τοῦ صاقلامق] ρ. ἀφ. τὸ κρύπτεσθαι.

صالی Τ. **ἀαλὴ** [βλ. λ.] ὀν. Τρίτη: کونی —ı صلاد نصکره τὴν Τρίτην μετὰ τὴν πρόσκλησιν [**ἀαλά,** βλ. λ.] τὴν γινομένην ἐκ τοῦ μιναρέ[منار]· ἀντιστοιχεῖ τῷ ἡμετέρῳ: τὴν κόκκινην Πέμπτην, ἢ τὸν μῆνα ποῦ δὲν ἔχει Σάββατον.

صباحکی Τ. **ἀαϯαχ-κί,** ἐπθ. ὁ τῆς πρωΐας, ἑωθινός, πρωϊνός.

صبحدم Π. **ἀουϯχ-τέμ,** ὀν. ἡ πρωΐα· § ἐπρ. τὴν πρωΐαν.

صبحکاه Π. **ἀουϯχ-γκιάχ,** ὀν. ταὐτὸ προηγ.

صپارته **ἀαπάρτα,** βλ. صپارطه .

صتاشمق Τ. **ἀαταὀμάκ,** βλ. صاتاشمق .

صدانویس Π. **ἀαϯα-νουϐίς,** ὀν. φωνογράφος [νλγ.]· βλ. فونوغراف.

صفاق Α. **ὀηφάκ,** ὀν. περιτόναιον· § περιταινία, ἀπονεύρωσις [ἰατ.]· § πλθ. صفاقات **ὀηφακάτ.**

صفاقی Α. **ὀηφακ-ή,** ἐπθ. ὁ τοῦ περιτοναίου, περιτόναιος [ἰατ.].

صمیمانه Π. **ἀαμιμ-ανέ,** ἐπθ. εἰλικρινής : —ı دعوت πρόσκλησις εἰλικρινής.

صناره Α. **ὀηναρέ,** ὀν. θ. οὖς· § κακοήθης, αὐθάδης· § λαβὴ ἀσπίδος, ἄγκιστρον, ἤτοι ἐργαλεῖον χειρουργικόν· βλ. كلاب · § πλθ. صنانیر **ὀανανήρ.**

صوپالو Τ. **ὀοπα-λοῦ,** ἐπθ. ὁ κρατῶν ράβδον, ραβδοῦχος· § ραβδωτός, κ. ἀραδωτός [ὕφασμα].

صوغومسز Τ. **ὀογουμ-ὀούζ,** ἐπθ. ἄπληστος, ἀδηφάγος· βλ. صوغوم.

صوقوجی Τ. ἢ صوقیجی [ἐκ τοῦ صوقق] ἐπθ. ὁ δάκνων, κεντῶν [ἐπὶ ἐντόμων καὶ μτφ.].

صوکنجی Τ. **ὀον-ουνδζού,** ἐπθ. τελευταῖος: عصر —ὁ τελευταῖος αἰών.

صولانمق Τ. **ὀουλανμὰκ** [βλ.λ.]: —کوزل οἱ ὀφθαλμοὶ πληροῦνται δακρύων.

صویسز Τ. **ὀοϊ-ὀούζ** [βλ.λ] ἐπθ. ὁ κακῆς φύσεως, κακοήθης, διεστραμμένος, διεφθαρμένος, ἐξώλης.

ض

ضعف Α. **ζὰ'ᵩ** [βλ. λ.] ὀν. ἀδυναμία: —ı تألیف **ζά'ᵩι τε'λίᵩ,** ἀδυναμία συντάξεως, ἤτοι τὸ συντάττειν τὰς λέξεις παρὰ τοὺς κανόνας, τὸ προτάττειν π.χ. ἐκείνας αἵτινες δέον νὰ ἐπιταχθῶσι καὶ τούναντίον, ὡς پازاره کیتدم ἀντὶ کیتدم پازاره μετέϐην εἰς τὴν ἀγοράν· ἢ τὸ συντάττειν ὄνομα ἀραϐικὸν γένους θηλυκοῦ μετ' ἐπιθέτου γένους ἀρσενικοῦ, ὡς رخصت کامل ἀντὶ رخصت کامله **ρουχσάτι κιαμιλέ,** πλήρης ἄδεια, πληρεξουσιότης κτλ.

ط

طاسلاق Τ **ταὀλὰκ** [βλ.λ] ἐπθ. ἀρχάριος, ἄπειρος, ἀδαὴς [εἰρωνικῶς]: محرر —ی συντάκτης ἀρχάριος.

طاش Τ. **ταὶ** [βλ. λ.]: باباسنه طوز —چیقاران ὁ ἐξάγων εἰς τὸν πατέρα του ἐννέα πέτρας, ἤτοι εὐφυέστατος, διάϐολος· ‖ —ه دونمك μεταϐάλλομαι εἰς λίθον, ἀπολιθοῦμαι· ‖ —یاتور قالق ἡ πέτρα μένει πλαγιασμένη, ἤτοι ἡ ὑπόθεσις μένει ἀνενέργητος, ὅπως ἔχει· ‖ —ه طوتمق πιάνω μὲ τὰς πέτρας, ἤτοι λιθοϐολῶ.

طاشیمق Τ. **ταὀημὰκ** [βλ.λ.]: —نامی یرینك ἀφέρω τὸ ὄνομά τινος, ὡς ἡ σύζυγος τὸ τοῦ συζύγου.

طرف Α. **τάρᵩ,** ρ. ἀφ. τὸ καμμύειν τοὺς ὀφθαλμούς, ἢ τὸ παίζειν τὰ βλέφαρα, σκαρδαμύσσειν· βλ. طرف **ταρᵩέ.**

طعامخانه Π. **τα'αμ-χανέ,** ὀν. ἑστιατόριον σχολῆς κτλ. βλ. مکتب.

طفیلی Α. **τουᵩεϊλὶ** [βλ.λ.]: دیدانی —ه στοιχειώδεις ὀργανισμοὶ ζῶντες παρασιτικῶς ἐπ' ἄλλων κατ' ἀγέλας.

طوتان Τ. **τουτὰν** [μτχ. τοῦ طوتمق] ὁ πιάνων, κρατῶν: ه— — **τουτὰν τουτανά,** ὅποιος πρωτοπιάσῃ, ἤτοι μεγάλη σύγχυσις, ταραχή· κατὰ τὸ قاچان قاچان ، قاچان قاچانه .

طوتدیرمجی Τ. **τουττουρουδζοῦ** [ἐκ τοῦ طوتدیرمق] ἐπθ. ὁ προξενῶν δυσκοιλιότητα.

طوتغون Τ. **τουτγοὺν** [βλ. λ.] ἐπθ. διατετηρημένος, ὑπεστηριγμένος, κ. βασταγμένος [ἐπὶ τιμῆς ἐμπορευμάτων κτλ.].

طوتغونلق Τ. **τουτγουν-λούκ,** ὀφ. διατήρησις, βασταγμὸς [τιμῆς, ἐμπορευμάτων κτλ] : — فیئاتلرده کورپلان ἡ διατήρησις ἡ παρατηρουμένη ἐν ταῖς τιμαῖς.

طوتمق Τ. **τουτμὰκ** [βλ. λ.] ρμ. προσλαμϐάνω, συμφωνῶ, κ. πιάνω διδάσκαλον, ὑπηρέτην κτλ.: —خواجه προσλαμϐάνω διδάσκαλον· §διατηρῶ, κ. βαστῶ: —فیئاتلری διατηρῶ τὰς τιμάς· § ἀποφέρω, κ. πιάνω, συμποσοῦμαι [εἰσόδημα]: واردات سنویه بیك لیرایی طوتمه باشلادی τὰ ἐτήσια εἰσοδήματα ἤρχισαν νὰ συμποσῶνται εἰς χιλίας λίρας.

طوغرول Τ. **τογροὶλ** [λ. ἀρχ.] ὀν. ἱέραξ ἔχων τὰς πτέρυγας ἀνοικτάς· βλ. طغرا .

طولاب Τ. **τολὰπ** [βλ. λ.] ὀν. κύλινδρος ὡρολογίου· βλ. ماشه .

طولابلو Τ. **τολαπ-λοῦ** [βλ. λ.] ἐπθ. ὁ ἔχων κύλινδρον [ἐπὶ ὡρολογίου]· βλ. καὶ ماشه‌لو .

طویمق Τ. **τοϊμὰκ** [βλ. λ.]· ‖ طویه طویه **τογιὰ τογιά,** κατακόρως, ἀφθόνως : —— آغلامق κλαίω ἀφθόνως.

ظ

ظاهر Α. **ζαχὶρ** [βλ.λ.]: ال—عنوان الباطن **ἐζ-ζαχὶρ οὐνδάνου-λ-ᵩατήν,** τὸ ἐξωτερικὸν εἶναι ὁ τίτλος τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἤτοι τὸ σημεῖον τοῦ ἤθους τοῦ ἀνθρώπου.

ع

عابر Α. **ἀᵩὶρ** [ἐκ τοῦ عبور , ρζ. عبر] μτχ. ἐν. καὶ δν. ὁ διερχόμενος, διαϐάτης: —ı شخص πρόσωπον διερχόμενον· § πλθ. عابرون καὶ συνηθ. عابرین : — مارین و **μαρρὶν οὐ ἀᵩιρὶν,** οἱ διαϐάται· § θ. عابره : —ı اشخاص πρόσωπα διερχόμενα.

عادتا Α. **ἄᵩετα** [βλ. λ.] ἐπρ. σχεδόν, μονονού : ترایچنده قالان چهره‌سنه شقاقلرینه —یاپشمش ἡ κόμη της σχεδὸν ἐκάλυπτεν εἰς τὸ κάθιδρον πρόσωπον, εἰς τοὺς κροτάφους της· ‖ آیقلاشدی —تأثردن ἐκ τῆς συγκινήσεως ἔγεινε σχεδὸν ὡς ἠλίθιος.

عائده A. **ἀϊτὲ** [βλ.λ.] ὀν.θ. τὸ ἀνῆκόν τινι μερίδιον, τὸ ἀναλογοῦν: --اعطای τὸ διδόναι μερίδιον· ||—قطع τὸ κόπτειν τὸ ἀναλογοῦν· || جزئیه — μικρὸν μερίδιον.

عثمان A. **ὀσμὰν** [βλ λ.] ὄν. τὸ νεογνὸν τοῦ ὄφεως, ἢ τῆς ὠτίδος [βλ. طوی]·§ ὄν. κ. Ὀσμάν.

عثمانلیلشمق T- **ὀσμανλη-λαὸτης-μάκ,** ρμ. μσ. ἐξοθωμανίζομαι, καθίσταμαι ὀθωμανικός.

عثمانلیلشدیرمق T. **ὀσμανλη - λαὸτης-μάκ,** ρμ. μτδ. ἐξοθωμανίζω [αἰτ.]· βλ. تركلشدیرمك.

عدسه A. **ἀτεσὲ** [βλ. λ] : شخصیه — φακὸς προσοφθάλμιος §πλθ. عدسات **ἀτεσάτ.**

عدل A. **ἄτλ** [βλ. λ.]: حكومت— **χουκιουμέτι ἄτλ,** λέγεται κατὰ τὸ Σερῆ ἡ ἀποζημίωσις, ἣν ἀποτίει ὁ τραυματίσας τῷ τραυματισθέντι μετὰ τὴν ἀνάρρωσιν αὐτοῦ, ὅταν μένῃ ἴχνος τοῦ τραύματος, καὶ ἥτις συνίσταται εἰς τὴν διαφορὰν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τῆς ἀξίας τοῦ τραυματισθέντος [θεωρουμένου ὡς κτήματος] ἄνευ τοῦ ἐκ τοῦ τραύματος προελθόντος ἐλαττώματος, καὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἐλαττώματος τούτου· π. χ. ἐὰν ἄνευ τοῦ ἐλαττώματος ἔχῃ ἀξίαν δέκα χιλιάδων γροσίων, μετὰ δὲ τοῦ ἐλαττώματος ὀκτώ, ἡ ἐκ δύο χιλιάδων διαφορὰ ἀποτελεῖ τὴν ἀποζημίωσιν, ἤτοι τὸ حكومت عدل· || βλ. καὶ ديت.

عربیت A. **ἀρετ-ιγέτ,** ὄν.θ.τὸ εἶναι λέξιν τινὰ ἀραβικήν.

عرمرم A. **ἀρεμρέμ,** ὄν. στρατὸς πολυάριθμος: كثير الزحام— **ἀρεμρέμι κεσίρου-ζ-ζιχάμ,** στρατὸς πολυπληθής.

عشایا A. **ἀσαγιά,** πλθ. τοῦ عشیه βλ.

عطفسز T. **ἀτηβ-σήζ,** ἐπθ. ἀσύνδετος· § ἐπρ. ἀσυνδέτως: اولدق — جلدلی ایکی ایراد ἐκβέρω [**ιρὰτ**] τὰς προτάσεις ἀσυνδέτως· ἀντίθ. عطف καὶ وصل.

عقد A. **ἂκτ** [βλ. λ] : اجتماع ایکی — συγκροτῶ συνεδρίαν, συνεδριάζω.

عقدهلنمك T. **οὐκτε-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. δένομαι : سوزلر بوغازمده عقدهلنوب قالیوردی οἱ λόγοι δένονται [κομβόνονται] καὶ μένουσιν ἐν τῷ λαιμῷ μου, ἤτοι δὲν δύναμαι νὰ συναρθρώσω λέξιν.

علاقه لی T. **ἀλακα-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων σχέσιν, ἐραστὴς [δοτ.].

علاوه A. **ἰλαβὲ** [βλ. λ.]: فائده — ἔξοχος προσθήκη, κορωνίς.

علوق A. **ἀλούκ,** ρ. ἀφ. συνάντησις τοῦ σπέρματος μετὰ τοῦ ὠαρίου ἐν τῇ μήτρᾳ καὶ μεταβολὴ τοῦ ὠαρίου εἰς ἔμβρυον.

علی A. **ἀλὰ** [βλ. λ.]: الدرجات — **ἀλὲ-τ-τερε-δζάτ,** κατὰ βαθμούς: الدرجات — شهودك ἢ κατὰ βαθμοὺς μαρτυρία τῶν μαρτύρων [**σουχούτ**].

علیهدار Π. **ἀλεϊχ-τὰρ** [βλ.علیه καὶ دار]ἐπθ. ὁ ἐναντίος, ὁ καταφερόμενος, πολέμιος· § πλθ. علیهداران .

عم A. **ἂμμ** [βλ λ.]: اكرم حضرت شهریاری — **ἄμμι ἐκρέμι χαζρέτι ἀεχριγιαρί,** ὁ ἔξοχος θεῖος τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

عمومخانه جی T. **οὐμουμχανε-δζί,** ὄν. πορνοβοσκός.

عین A. **ἄϊν** [βλ. λ.] اليقين — **ἄϊνε-λ-γεκίν,** ἀντὶ **ἄϊνου-λ-γεκὶν** [στίχ. 21].

غ

غالوانی γαλβανί, βλ. غلوانی .

غالیت A. **γαλιγὲτ** [ἐκ τοῦ غالی] ὄν.θ.ὑπερτίμησις, κ. ἀκρίβεια: و پترولك قلت — ἡ ὀλιγότης καὶ ἡ ὑπερτίμησις τῶν πετρελαίων· || ی — ἡ ὑπερτίμησις τῶν τιμολογίων τῶν σιδηροδρόμων.

غالیه A.**γαλιγὲ**[βλ.λ.] ὄν.κρᾶμα ἐκ μόσχου, ἀμβάρου, ὑοσκυάμου καὶ στύρακος ὀνομασθὲν οὕτω ὡς βαρύτιμον [غالی θ. غالیه].

غبلا ἢ غبغ **γαπελὰ** [λ. ἀρχ. ἑβραϊκὴ] ὄν. φόρος ὑποχρεωτικὸς ἐπιβαλλόμενος ὑπὸ τῆς ἰουδαϊκῆς κοινότητος διὰ τὰς κοινὰς ἀνάγκας εἰς τὰ ἄτομα αὐτῆς καὶ συνιστάμενος ἐπὶ μὲν τοῦ κρέατος εἰς 30, ἐπὶ δὲ τοῦ τυροῦ εἰς 20, ἐπὶ τοῦ οἴνου εἰς 25 καὶ ἐπὶ τῆς ρακῆς εἰς 30 παράδες κατ' ὀκκᾶν· κοινῶς صندوغی **πελὰ σαντηγή**· βλ. καὶ قبالا.

غرابت A. **γαραπὲτ** [βλ. λ.] ὄν. θ. ἐλάττωμα βλάπτον τὴν καλλιέπειαν, καὶ συνιστάμενον εἰς τὴν χρῆσιν λέξεων ἀσυνήθων· ||عارضی—τὸ αὐτὸ ἐλάττωμα συνιστάμενον εἰς τὴν ἄτοπον χρῆσιν λέξεων κοινῶν καὶ συνήθων.

غرلداتمق T.**γηρηλὲατμάκ,**ἢ غورلداتمق[βλ. غورلامق] ρμ.μτδ.κάμνω νὰ βορβορύζῃ,νὰ γουργουλίζῃ [αἰτ.]: —تاركلايي γουργουλίζω τὸ γουργουλίδιον [κ. ναργκιλέ].

غرلدی T. **γηρηλτή,** βλ. غورلدی.

غره A. **γουρρὲ** [βλ. λ.] ὄν. ἀποζημίωσις ἐπιβαλλομένη τῷ ἐκτιτρώσκοντι διὰ τὸ ἐκτρωθὲν ἔμβρυον, καὶ συνισταμένη εἰς 500 δράμια ἀργύρου.

غمسز T. **γαμμ-σήζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ θλίψεως, λύπης, ἄλυπος, ἀμέριμνος, ἄφροντις.

غنجه Π. **γονδζέ,** ἀντὶ غنچه [βλ. λ.] ὅπερ κατὰ τὸ ناجی لغت ἐσφαλμένον.

غورلداتمق T.**γουρηλὲατμάκ,** βλ.غرلداتمق.

غیرت A. **γαϊρὲτ** [βλ.λ.] ἐπφ. προσπάθεια! θάρρος! γενναιότης! κ. κουράγιο !

ف

فاضلات A.**φαζηλὰτ** [πλθ. τοῦ فاضل θ.τοῦ فضل] ὄν. θ. λόγιαι, πεπαιδευμέναι [γυναῖκες]: نسا — αἱ λόγιαι τῶν γυναικῶν· || βλ. καὶ فواضل .

فایراب Αγ.**φαϊρὰπ** [fire up] ὑψηλὸν πῦρ [διάταγμα τοῦ πλοιάρχου]. || Ρμ. ایتمك — δίδω ὑψηλὸν πῦρ εἰς τοὺς λέβητας πλοίου,συνεκδ.κινῶ τὴν μηχανὴν πάσῃ δυνάμει: بكی طوپ فابریقه‌سی—ایدیلوب ایشلمك باشلامشدر τὸ νέον τηλεβολοποιεῖον τεθὲν εἰς πλήρη ἐνέργειαν ἤρχισε νὰ ἐργάζηται· βλ. فولسپید .

فتوح A. **φουτοὶχ** [βλ. λ.] θρίαμβοι πνευματικοί: — روح پر فتوحی **φοῦχι πὸρ-φουτούχ,** ψυχὴ [ἀποθανόντος] πλήρης θριάμβων, πνευματικῶν κατακτήσεων.

فراری A. **φιραρὶ** [βλ. λ.]: نظر — βλέμμα λαθραῖον.

فصح A. **φάσχ,** ὄν. Πάσχα· τ. پاسقالیه .

فصلاً A. **φάσλ-εν,** ἐπρ.ἀσυνδέτως[συντ.]· ἀντίθ. وصلاً **βάσλεν**· βλ. فصل.

فضلاً A. **φάζλ-εν,** ἐπρ. κατὰ τὴν παιδείαν, τὴν ἀρετήν· βλ. فضل.

فکر A. **φὶκρ** [βλ. λ.] ἰδέα: عدالت خلقیدر —ἡ ἰδέα τῆς δικαιοσύνης εἶναι ἔμφυτος [**χηλκή**]· ||βλ. καὶ ذكر [παράρτημα].

فلبهار βλ. κατωτέρω پار فول.

فلوق Ιτ. **φλὸκ** [flocco] ὄν. ἀρτέμων,κ φλόκος [ἱστίον]·||—قوترا **κόντρα-φλόκ,** πρόθοος.

فناپذیر Π. **φενὰ-πεζὶρ** [βλ.λ.] ἀπολεσθείς: اولمش —قعرنایاب دریاده ἀπωλέσθη εἰς τὸ ἀπύθμενον πέλαγος [**κὰ'ρ-νὰ-γιὰτ τεργιά**].

فواضل A. **φεβαζὶλ** [πλθ. τοῦ فاضل] ὄν.θ. λόγιαι γυναῖκες· βλ. فاضلات.

فول بهار T. **φοὺλ-τεχάρ,** ὄν.κληματίς, ἀτραγένη,κληματῖτις,κ. φοὺλ παχάρι.

فولسپید Αγ.**φουλσπὶτ**[full speed] πλήρης ταχύτης [διάταγμα πλοιάρχου].

فیانقو **φιάνκο,** ταὐτὸ فیونقو βλ.

فیلمرغ Π. **φιλ-μοὺργ** καὶ پیلمرغ ὄν. ὄρνις ἡ Ἰνδική· || βλ. مرغ.

ق

قاپان T. **καπάν,** μτχ. τοῦ قاپمق **καπμάκ,** βλ. قپان.

قاتمرلشمك T. **κατμερ-λεσμέκ,** ρμ. οὐδ. ἀποκτῶ ρυτίδας, ρυτιδοῦμαι: — چهره τὸ πρόσωπον [γέροντος] ρυτιδοῦται.

قاتمق T. **κατμὰκ** [βλ. λ.] : — برچینه εγείρω τὸν μὲν κατὰ τοῦ δέ· ||اعصار ماضیده آوروپایی برچینه قاتان محاربات مدیده οἱ μακροὶ πόλεμοι οἵτινες κατὰ τοὺς παρελθόντας

αἰῶνας [**ἀσάρι μαζιψετὲ**] διήγειραν τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης τὰ μὲν κατὰ τῶν δέ.

قاچان Τ. **κατσάν** [μτχ. τοῦ قاچمق]: ه — — **κατσὰν κατσανά,** ὁποιος πρῶτος φύγει, ἤτοι ἕκαστος κυττάζει νὰ φύγῃ ἐν ὥρᾳ κινδύνου· βλ. طوتان ، قاپان .

قاچمق Τ. **κατσμὰκ** [βλ. λ.] διαφεύγω: نظر — دقتدن διαφεύγω τὸ ὄμμα τῆς προσοχῆς [**ναζάρι ἐπκαττάν**].

قاريوله Ιτ. **καρτζόλα** [cariola] ὀν. κλίνη.

قاشنتی Τ. **καάντὴ** [ἐκ τοῦ قاشنمق, ταὐτὸ قاشنه] ὀν. τὸ κνήθεσθαι, κνησμός, φαγοῦρα.

قاشمه Τ.**καάνμὰ** [ἐκ τοῦ قاشنمق] ὀν.ἀπαρ. τὸ κνήθειν, κνησμός, φαγοῦρα.

قاطرجی Τ. **κατηρ-δζή,** ὀν. ἀγωγεύς, κ. ἀγωγιάτης, ὁ ἐνοικιάζων ζῶα εἰς συνοδείας ὁδοιπόρων, κερδάνια, κ. μουλαρᾶς.

قالمق Τ. **καλμὰκ** [βλ. λ.] μένω, ἀναβάλλομαι [δοτ.]: مصارعه ایرتسی کیجه‌یه قالمشدر ἡ πάλη τῶν ἀθλητῶν [**μουσαρε'ὰ**] ἀνεβλήθη [ἔμεινε] εἰς τὴν ἐπομένην νύκτα.

قانبوط Τ. ἢ بوط قانبوط **καντόι,** ὀν. εἶδος κοντοῦ κεφάλου [ἰχθ.].

قانچلاریه **καντσελαρία,** βλ. قانجلاریه .

قانسزلق Τ. **καν-σηζλὴκ,** ὀν. ἀναιμία.

قایراق Τ. **καϊρὰκ** [ἐκ τοῦ قایمق] ὀν. ταὐτὸ قایدیراق .

قایناشدیرمق Τ.**καϊνα-ὰτηρ-μὰκ,**ρμ.μτδ. συνδέω [αἰτ. καὶ ایله]: ایله بریله —محبت συνδέω στενὴν ἀγάπην μετά τινος.

قبطی Α. **κπτὴ** [βλ. λ.] κ. γύφτος.

قپطزدکان Π. **καχτ-ζετεγκιάν,** πλθ. τοῦ ἑπομ.

قپطزده Π. **κὰχτ-ζετέ,** ἐπθ.καὶ ὀν. ὁ πάσχων ἐκ λιμοῦ, πείνης, λιμώττων· § πλθ. قپطزدکان **καχτ-ζετεγκιάν.**

قطع Α. **κὰτ'** [βλ. λ.]: صباح و سلام—διακοπὴ χαιρετισμοῦ καὶ καλημέρας, διακοπὴ σχέσεων.

قطعیت Α. **κατ'η-γέτ,** ὀν. θ. ἀκρίβεια: — ریاضیه μαθηματικὴ [**ριγιαζιγὲ**] ἀκρίβεια.

قعرنایاب Π. **κὰ'ρ-νὰ γιάπ,** ἐπθ. ὁ μὴ εὑρίσκων πυθμένα, ἀπύθμενος, βαθύτατος [ἐπὶ θαλάσσης].

قلمی Α. **καλ'ὴ** [ρζ. قلع βλ.] ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ ἐκριζώσει· § θ. قلمه **κα'λητέ,** ἔξοδα ἢ ἀμοιβὴ ἐκριζώσεως, ἢ κατεδαφίσεως οἰκίας [ἐξυπονοεῖται τὸ مصارف ἢ اجرت].

قناره Τ. **καναρά,** βλ. قاناره .

قوپونلی Τ. **κουπον-λὴ** [ἐκ τοῦ coupon] ἐπθ. ὁ περιέχων τοκομερίδιον: — معاش سرکیسی γραμμάτιον ταμιακὸν περὶ πληρωμῆς μισθοῦ ὑπαλλήλου κτλ.ἐξ οὗ κατὰ μῆνα ἀποσπᾶται τεμάχιόν τι, ὡς τὰ τοκομερίδια τῶν τοκοφόρων ὁμολογιῶν καὶ χρεωγράφων.

قورتارمق Τ.**κουρταρμάκ** [βλ.λ.] ρμ.μτδ. καλύπτω, ἐπαρκῶ: بعض اوزاق محللرده محصولاتك فیئاتی مصارف نقلیه‌یی قورتارمز τισὶ μεμακρυσμένοις τόποις ἡ τιμὴ τῶν προϊόντων δὲν καλύπτει τὰ μεταφορικὰ ἔξοδα [**μεσαρὶφι νακλιγέ**].

قورفه Γλ. **κόρφα** [Corfou] ὀν. κ. Κέρκυρα· βλ. کورفز .

قورقوسزجه Τ. **κορκουσούζ-δζα,** ἐπρ. ἀφόβως.

قوسطه **κόστα,** βλέπε μετὰ τὴν λέξιν قوسی **καβσί.**

قوشقولانمق Τ. **κουσκου-λανμὰκ** [βλ.λ.] ρμ. οὐδ. ὑποπτεύω.

قوغیجی Τ. **κογουδζοῦ** ἢ **κοβουδζοῦ** [ἐκ τοῦ قوغمق] ἐπθ. ὁ διώκων.

قهرلنمق Τ. **καχιρ-λανμάκ,** ρμ.μσ. καταθλίβομαι: لازم سویمکمی—ی بوکا متحیر قالدم کلمجکنده ἠπόρησα [**μουτεχαγγὶρ καλτὴμ**] ἐὰν ἔπρεπε νὰ χαρῶ,ἢ νὰ καταθλιβῶ ἐπὶ τούτῳ.

قید Α. **καῖτ** [βλ. λ.] ὀν.: صورتی—ἀπόγραφον, ἤτοι ἀντίγραφον ἐγγράφου, ἰδίᾳ τίτλου κτήματος ἢ ἄλλου, ὡς εἶναι ἐγγεγραμμένον ἐν τῷ γενικῷ κτηματολογίῳ τοῦ κράτους.

قیشلامق Τ. **κηὰ-λαμάκ,** [βλ. λ.] ρμ.οὐδ. χειμωνιάζω, ἢ εἰσέρχεται ὁ χειμών: — هوالر ὁ καιρὸς ἐχειμώνιασε.

ك — ل

كمیرمك Τ. **γκεμιρμέκ,** βλ. كرمك .

كوب Τ. ἢ كوپ **κιὸπ,** μόριον ἐπιτατικὸν προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ τῆς συλλαβῆς كو καὶ ἐπιτεῖνον τὴν ἔννοιαν αὐτῶν· ὡς كوزل كوپ **κιὸπ-γκιὸζέλ,** ὡραιότατος.

كوبره‌لك Τ. **γκιὸπρε-λίκ,** ὀν.μέρος ἔνθα συσσωρεύεται κόπρος, κοπρία, σωρὸς κόπρου.

كوبك Τ. **γκιοπέκ,** ὀν. ὀμφαλός: آتیق — χορεύω [τινάζω τὸν ὀμφαλόν]· λέγεται ἐπὶ ἀσέμνου χοροῦ τῶν Ἀθιγγανίδων.

كوفتون Τ. **κιοφτοὺν** [βλ. λ.]: اولق—γηράσκω.

كیرمك Τ.**γκιρμέκ** [βλ. λ.]: آنا اوغل برابرینه کیرمشلر برابرینی یمشلر μήτηρ καὶ υἱὸς ἐγένοντο ἄνω κάτω, ἀλληλοτρώγονται.

كینلی Τ.**κιν-λὶ** [βλ.λ.] δοτ.: اکا دها زیاده در—εἶναι περισσότερον μνησίκακος πρὸς αὐτόν.

لقمه Α. **λοκμά** [βλ.λ.] ὀν. εἶδος ἐλαιοκονίας μετὰ βάμβακος·βλ.لوکون، یدیرمه .

کبره‌سی Τ. **κεπερέ-σι** [ἐκ τοῦ كبرمك] ὦ ποῦ νὰ ψοφήσῃ! βλ. قوروبه‌سی .

کثیرالزحام Α. **κεσίρου-ζ-ζιχάμ,**ἐπθ.πολυπληθής: — عرمرم στρατὸς [**ἀρεμρὲμ**] πολυπληθής· βλ. زحام .

کرمنامه Π. **κερεμ-ναμέ,** ὀν.ἐπιστολὴ περιποιητική, τιμητική.

کرنس Α. **κερνὲς** [βλ. λ.] ἠμαρτημένον, ἀντὶ کرفس **κερέφς** [βλ. λ.].

کسوفی Α. **κισούφ-ί,** ἐπθ. ὁ τῆς ἐκλείψεως· § θ. کسوفیه.

کشاد Π. **κιουσὰτ** [βλ. λ.] τὸ ἀνοίγειν, ἱδρύειν, ἄνοιγμα, ἵδρυσις : — مکتب کشاد ἱδρύω σχολεῖον.

کلمانزلك Τ. **γκέλμεμεζ-λὶκ** [ἐκ τοῦ καταλ. لك] ἀφ. τὸ προσποιεῖσθαι τὸν μὴ ἐρχόμενον. ‖ Ρμ.كلمك—προσποιοῦμαι κτλ.: او هیچ یاره ایدرمی — ἐκεῖνος δυσαρεστεῖται ποσῶς διὰ τὰ χρήματα καὶ προσποιεῖται ὅτι δὲν ἔρχεται;

کمایلیق Α. **κέμα γέλειϊκ** [συνθ.ἐκ τοῦ συνδ. ك, τῆς ἀντων. ما καὶ τοῦ ρμ. ایلیق] φρ. καθὼς πρέπει, προσηκόντως.

م

مأذنه Α. **με'ζενέ,** ἀντὶ τοῦ ἡμαρτημένου مأذنه [βλ. λ.] πλθ. مآذن **με'αζίν.**

مائل Α **μαΐλ** [βλ. λ.]: فنه— **μαΐλι φιτνέ,** φιλοτάραχος.

مائلا Α. **μάϊλ-εν,** τροπ.μτχ. ἢ ἐπρ.κεκλιμένος, ἐπικλινῶς.

مائلات Α. **μαϊλὰτ** [πλθ. τοῦ مائل, θ.τοῦ مائل] ὀν. θ. γυναῖκες αἵτινες περιπατοῦσι κινούμεναι καὶ σειόμεναι μετ' ἀλαζονίας καὶ ἐπάρσεως καὶ αἵτινες κατὰ τὸ Κοράνιον δὲν θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν παράδεισον.

مابلاق Τ.**μαπλὰκ** [βλ.λ] διόρθου: ἐκ τοῦ ἀρβ. مبلع **μιπλά'.**

مابه‌الامتیاز Α. **μὰ-πὶχι-λ-ιμτιάζ,** τὸ δι' οὗ διακρίνεται τις: ی اولان— خصیصه τὸ προσὸν δι' οὗ διακρίνεται· βλ. مابه .

مبدی Α. **μουπτὶ** [ἐκ τοῦ ابداء] μτχ. ἐν. ὁ δημιουργῶν, ὁ φέρων εἰς τὸ εἶναι: جناب حق — ، کائنات ὁ δημιουργὸς τῶν ὄντων ‖ و معیدر — ὁ ὕψιστος εἶναι ὁ φέρων εἰς τὸ εἶναι καὶ ὁ ἐπανάγων, ἤτοι ἀνακαλῶν [**μου'ὶτ**].

متساوی Α. **μουτεσαβὶ** [βλ. λ.] θ. متساویه σ. 1546 δευτέρα στήλη, στίχ. 3 ἀντὶ **μουτεσαβίγετι-λ-άζάϊ-τ-τεζκίρ,** διόρθου **μουτεσαβίγετου-λ-** κτλ. ‖ متساوی النسبه **μουτεσαβίγετου-ν-νουμούββ,** ἰσόδρια, ἰσοκοτυληδονα [βοτ.].

متصل Α. **μουτταςὶλ** [βλ. λ.] ὄν. γείτων οὗ ἡ οἰκία ἢ τὸ κατάστημα συνεφὲς τῇ οἰκίᾳ ἄλλου· βλ. λ.

متفيض Α. **μουτεφεγγὶζ** [ἐκ τοῦ تفيض] μτχ. ἐν. ὁ προκόπτων, προοδεύων, προαγόμενος.

متلل Α. **μουτεμελλὶλ** [ἐκ τοῦ ملال] μτχ. ἐν. ὁ ἐξ ἀσθενείας ἢ λύπης ὑποφέρων, ἀγωνιζόμενος.

مجرميت Α. **μουδζριμ-ιγὲτ** [βλ. λ.] ἐνοχή : متهمك —نه قرار ويرلشدر ἐξεδόθη ἀπόφασις περὶ ἐνοχῆς[**μουδζριμιγετινὲ**]τοῦ κατηγορουμένου [**μὸττεχίμ**], ἤτοι κατεδικάσθη· ‖بالاتفاق —نه حيله‌لى افلاس فعلنك فاعلى اولق اوزره قرار ويرلشدر ἐξεδόθη ἀπόφασις παμψηφεὶ [**ἠῖ-λ-ιττιφάκ**], δι᾽ ἧς κηρύττεται αὐτουργὸς δολίας πτωχεύσεως.

مجهار Α. **μιδζχὰρ** [ρζ. جهر] ἐπθ. ὁ λέγων τὸν λόγον παρρησίᾳ καὶ ἀναφανδόν.

محافظ Α.**μουχαφὶζ** [βλ.λ.]: العيون— **μουχαφὴζου-λ-οὐγιούν**, ὁ προφυλάττων τοὺς ὀφθαλμοὺς·δίοπτρα χρωματιστὰ πρὸς προφύλαξιν τῶν ὀφθαλμῶν· βλ. منظر.

محجوب Α. **μαχδζοὺπ** [βλ. λ.] συνεσταλμένος.

محجوبانه Π. **μαχδζουπ-ανὲ** [βλ. λ.] ἴδιος συνεσταλμένῳ, ὁ γινόμενος μετὰ συστολῆς· § ἐπρ. μετὰ συστολῆς.

محجوبيت Α. **μαχδζουπιγὲτ** [βλ. λ.] συστολή.

محنتديده Π. **μιχνετ-διτὲ**, ἐπθ. ὁ ἰδὼν δοκιμασίας, συμφοράς, τάλας.

محيطانه Π. **μουχητ-ανέ**, ἐπθ. ἴδιος ἢ ἁρμόζων τῷ περιβάλλοντι διὰ τῆς γνώσεως αὐτοῦ, τῷ εἰδότι, τῷ πολυμαθεῖ· § ἐπρ. κατὰ τρόπον ἁρμόζοντα κτλ.

مخادنتكارى Π. **μουχατενὲτ-κιαρί**, ὄν. τὸ πράττειν τὸ ἐπιβαλλόμενον τῇ φιλίᾳ, φιλοφρόνησις.

مدخولاً Α. **μετχουλ-εν**, τροπ. μτχ. κατηγορούμενος: بعض اسباب سياسيه دن طولايى — بو طرفه جلب اولندى προσεκλήθη ἐνταῦθα κατηγορούμενος διὰ πολιτικοὺς λόγους.

مذاكرات Α.**μουζακερὰτ**[πλθ.τοῦ مذاكره] ὄν.συσκέψεις, διαπραγματεύσεις: دن—ه بولنمق—συσκέπτομαι [ἐπὶ ἐπιτροπῆς, ἢ καὶ δύο ἀτόμων]· βλ. ἑπόμ.

مذاكره Α. **μουζακερὲ** [βλ.λ.] συνεννόησις, συμμελέτη μαθητῶν· ‖ Ρμ. συμμελετῶ [αἰτ.] : بو آخشام حساب ايله جغرافيا درسلرينى —ايدرز ἀπόψε συμμελετῶμεν τὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν γεωγραφίαν.

مرتد Α. **μουρτὲτ** [βλ. λ.]: اطه‌سى—Κέως, νῆσος τοῦ ἀρχιπελάγους, κ. Ζιά.

مرهمساز Π. **μερχεμ-σάζ**, ἐπθ. ὁ ἀλείφων ἀλοιφήν, μτφ. ἐνσταλάζων βάλσαμον παρηγορίας : يأس درونه —اولەجق بر سوز λόγος ὅστις θὰ ἐνσταλάξῃ βάλσαμον παρηγορίας εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ἀπελπισίαν.

مزكى Α. **μουζεκκὶ** [βλ. λ.] ὄν. ἐλεγκτής, ἤτοι πρόσωπον εὐϋπόληπτον πρὸς τὸ ὁποῖον ὁ ἱεροδικαστὴς γράφει γράμμα, καλούμενον مستوره **μεστουρέ**, δι᾽ οὗ ἐρωτᾷ περὶ τοῦ ἀξιοπίστου, ἢ μή, ὡρισμένων προσώπων μαρτυρησάντων ἔν τινι ἀγωγῇ [νομ.].

مستند Α. **μουστενὲτ** [βλ. λ.]: الهى— **μουστένετουν ἰλεϊχί**, τὸ ἐφ᾽ οὗ στηρίζεταί τις, ἢ τι·‖بونك قاعده— الهاسى **πουνοὺν κα'ιτὲϊ μουστένετουν ἰλεϊχα-σή**, ὁ κανών, ἢ ἡ βάσις ἐφ᾽ ἧς στηρίζεται τοῦτο.

مسخرانه Π. **μουσεχχηρ-ανέ**, ἐπθ. κατακτητικός: كوزلرينك قوه‌— سى ἡ κατακτητικὴ δύναμις τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς.

مشغوف Α. **μεσγούφ** [βλ. λ.]: خيال اولمق— ὀνειροπολῶ.

مصاحب Α. **μουσαχὴπ** [βλ. λ.] οὕτως ἐκαλοῦντο ἄλλοτε θεράποντες τῶν ἀνακτόρων εὐφυεῖς καὶ στωμύλοι, οἵτινες διεσκέδαζον τοὺς μονάρχας δι᾽εὐφυῶν λόγων καὶ ἀστείων κινημάτων.

مصطفوى Α. **μουσταφεβί**,καὶ مصطفى **μουσταφί**,ἐπθ. ὁ τοῦ προφήτου Μωάμεθ, Μωαμεθανικὸς [ἐκ τοῦ مصطفى **μουσταφά**, ἐπιθ. τοῦ προφήτου Μωάμεθ]·βλ. آحمدى، محمدى.

مضروب Α. **μαζρούπ** [βλ. λ.] μτχ. πθ. κεχαραγμένος [ἐπὶ νομίσματος], νομισματοκοπηθείς: —غير **γαΐρι μαζρούπ**,ὁ μὴ κεχαραγμένος, μὴ κεκομμένος·‖ فضهٔ غير مضروبه ἄργυρος μὴ νομισματοκοπηθείς.

مطالعه‌نامه Π. **μουταλε'α-ναμέ**, ὄν. ἔγγραφον περιέχον σκέψεις, παρατηρήσεις ἐπί τινος ζητήματος.

مطلقه Α. **μουταλλακὰ** [ἐκ τοῦ تطليق] ὄν. καὶ ἐπθ. διεζευγμένη σύζυγος.

معماريه Α. **μι'μαρ-ιγέ**, ὄν.θ. ἀμοιβὴ ἀρχιτέκτονος.

مقترحانه Π. **μουκτεριχ-ανέ**, ἐπθ. ἴδιος αὐτοσχεδιάζοντι, αὐτοσχεδιαστικός· § ἐπρ. κατὰ τρόπον ἁρμόζοντα τῷ αὐτοσχεδιάζοντι, ἐξ αὐτοσχεδίου.

مميز Α. **μουμεγγὶζ** [βλ.λ.]: عليه— **μουμέγγεζουν ἀλεϊχ**, ὁ καθ᾽οὗ ἡ ἀναίρεσις, ἀναιρεσίβλητος· ‖ ه— **μουμέγγεζουν ἠίχ**, ἡ ἀναιρεσιβαλλομένη [ἀπόφασις اعلام].

موالاتكارانه Π. **μουβαλατ-κιαρανέ**,ἐπθ. φιλικός : —مناسبات σχέσεις φιλικαί.

موالاتكارى Π. **μουβαλατ-κιαρί**, ἀφ. τὸ πράττειν τὸ ἐπιβαλλόμενον τῇ φιλίᾳ· § ἐπθ. φιλικός.

مهارق Α. ἡ مهارق **μεχαρήκ**, πλθ. τοῦ مهرق βλ.

مهرق Α.**μουχρὰκ** [λ.σπν. κατὰ τὸ قاموس ἐκ τῆς περσ] ὄν. σελίς.

و

وبر Α. **βέπρ**, ὄν. κόνικλος· τ. آطه طوشانى ἢ آق طوشان.

وجد Α. **βέδζτ** [βλ. λ.]: كلك ه— ἔρχομαι εἰς ἔκστασιν.

وجوه Α. **βουδζοὺχ** [βλ. λ.] : بال— **ἠὶ-λ-βουδζούχ**, ὑφ᾽ ὅλας τὰς ἐπόψεις.

ورق Α. **βεράκ**, ὄν. φύλλον : خام— χάρτης ἀκατέργαστος·‖كردان— φύλλον τοῦ λαιμοῦ [γκερτάν], λέγεται ἀλληγορικῶς ἐπὶ τοῦ ματαιοπονοῦντος.

وراق Α. **βερρὰκ** [ρζ. ورق] ὄν. χαρτοπώλης.

وزير Α. **βεζὶρ** [βλ. λ.]: اعظم— **βεζίρι ἀζάμ**, ὁ Μ. Βεζύρης, ἀρχαία ἔκφρασις· τὴν σήμερον صدر اعظم βλ. λ.

وسط Α. **βεσὰτ** [βλ. λ.] § πλθ. اوساط **ἐβσάτ**: ناس— ἡ μεσαία τάξις τῶν ἀνθρώπων.

وسعت Α.**βουσ'ὰτ** [βλ. λ.] : صحرانك— ى ἡ εὐρύτης, ἡ ἔκτασις τῆς πεδιάδος·‖دريا— ἡ εὐρύτης τῆς θαλάσσης·‖معيشت— ἡ ἀφθονία τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως.

وسيله‌جويانه Π. **βεσιλὲ-δζουγιανέ**, ἐπθ. ἴδιος τῷ ζητοῦντι ἀφορμήν, εὐκαιρίαν· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει κτλ.

وسيله‌خواه Π. **βεσιλὲ-χάχ**, ἐπθ. ὁ θέλων, ἢ ζητῶν ἀφορμήν,εὐκαιρίαν· βλ. وسيله‌جو.

وسيله‌خواهانه Π. **βεσιλὲ-χαχανέ**, ἐπθ. ἴδιος τῷ θέλοντι ἀφορμήν, εὐκαιρίαν·§ἐπρ. ὡς ἁρμόζει κτλ.

وضاح Α. **βεζζὰχ** [ἐκ τοῦ وضوح] ἐπθ. λίαν καθαρός, λίαν ἐναργής· ‖ الجبين— **βεζζάχου-λ-δζεπίν**, οὗ τὸ μέτωπον λίαν καθαρόν· § ἄνθρωπος οὗ τὸ δέρμα λευκὸν καὶ ὡραῖος τὸ πρόσωπον.

وقفه‌كير Π. **βακφὲ-γκὶρ** [βλ. λ.]: اميد— اولمق **βακφὲ-γκίρι ὀμὴτ ὀλμάκ**, ἐπαναπαύω ἢ ἐπιστηρίζω τὴν ἐλπίδα.

ولاپرور Π. **βελὰ-περβέρ**, ἐπθ. ὁ φιλίαν τρέφων, φίλος, ὁ φιλῶν, ἀγαπῶν.

وله Α.**βελὲχ** [βλ. λ.]: كتيريورم— ἔκπληξις μὲ καταλαμβάνει, ἐκπλήττομαι.

ولهان Α. **βελχὰν** [βλ. λ.] θ. ولهى **βελχά**.

وهوب Α. **βεχοὺπ** [βλ. وهب καὶ وهاب] ἐπθ. γενναιόδωρος.

ه

هاتفانه Π. **χατιφ-ανέ**,ἐπθ. ἴδιος καλοῦντι, ἰδίᾳ κράζοντι ἀοράτως, ἴδιος Πυθίᾳ· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει Πυθίᾳ.

هاروتى Α. **χαρουτ-ί**, ἐπθ. μαγεύων, μαγικός· βλ. هاروت.

هائم Α. ἡ هايم **χαΐμ** [ρζ. هوم] ἐπθ. ἔκπληκτος, ἐμβρόντητος.

ΠΙΝΑΞ Α'.

ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατ'ἔτος ἐπισήμως δημοσιευομένων τουρκιστί, περιέχων κατὰ τὴν ἱεραρχικὴν τάξιν 1ον τὰς νομαρχίας τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους [ولايات شاهانه βιλαγιάτι σαχανέ], 2ον τὰ ἀνεξάρτητα λεγόμενα μουτεσαρηφλήκια [الويه مستقله ἐλβιγέϊ μουστακηλλέ], ἤτοι τὰς διοικήσεις αἵτινες μὴ ὑπαγόμεναι εἰς νομόν τινα ἐξαρτῶνται ἀπ'εὐθείας ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν [داخليه نظارتی ἰσαχηλιγὲ ναζαρετί], 3ον τὰς προνομιούχους ἐπαρχίας [ايالات ممتازه ἐγιαλάτι μουμταζέ] καὶ 4ον τὴν νομαρχίαν πρωτευούσης [شهر اماتی σέχρ ἐμανετὶ] μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῆς.

Νομαρχίαι.

1]	ولايتی	حجاز	Νομὸς	Χεδζάζης	16]	»	سيواس	» Σεβαστείας
2]	»	يمن	»	Ἰεμένης	17]	»	دياربكر	» Διαρβεκὴρ
3]	»	بصره	»	Βασσόρας	18]	»	بتليس	» Βιτλὶς
4]	»	بغداد	»	Βαγδάτης	19]	»	ارضروم	» Ἐρζιρούμ, Θεο- [δοσιουπόλεως
5]	»	موصل	»	Μοσούλης				
6]	»	حلب	»	Χαλεπίου	20]	»	معمورة العزيز	» Μα'μούρετου-λ-
7]	»	سوريه	»	Συρίας	21]	»	وان	» Βὰν [άζὶζ
8]	»	بيروت	»	Βηρυτοῦ	22]	»	طرزون	» Τραπεζοῦντος
9]	»	طرابلس غرب	»	Τριπόλεως τῆς [Βαρβαρίας	23]	»	جزاير بحرسفيد	» Αἰγαίου πελά-
					24]	»	كريد	» Κρήτης [γους.
10]	»	خداوندكار	»	Προύσης	25]	»	ادرنه	» Ἀδριαν]πόλεως
11]	»	قونيه	»	Ἰκονίου	26]	»	سلانيك	» Θεσσαλονίκης
12]	»	آنقره	»	Ἀγκύρας	27]	»	قوصوه	» Κοσσυφοπεδίου
13]	»	آيدين	»	Ἀϊδινίου	28]	»	يانيه	» Ἰωαννίνων
14]	»	آطنه	»	Ἀδάνων	29]	»	اشقودره	» Σκόδρας
15]	»	قسطمونی	»	Καστα μονῆς	30]	»	مناستر	» Βιτωλίων

Διοικήσεις ἐξαρτώμεναι ἀμέσως ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

1]	قدس شريف سنجاغی		διοίκησις	Ἱερουσαλὴμ	5]	سنجاغی	قلعهٔ سلطانيه	διοίκησις Δαρδανελλίων
2]	»	بنغازی	»	Βεγγάζης	6]	»	چتالجه	» Μετρῶν
3]	»	زور	»	Ζὸρ	7]	»	جبل لبنان	» Λιβάνου
4]	»	ازميد	»	Νικομηδείας				

Προνομιοῦχοι ἐπαρχίαι.

مصر ايالتی	Αἴγυπτος
تونس »	Ἡγεμονία Τύνιδος
بوسنه ولايتی	Νομὸς Βόσνης
بلغارستان امارتی	Βουλγαρικὴ Ἡγεμονία
روم ايلی شرق ايالتی	Ἀνατολικὴ Ρωμυλία
سيسام امارتی	Ἡγεμονία Σάμου.

Νομαρχία Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ Νομαρχία Κωνσταντινουπόλεως [شهر اماتی σεχὶρ ἐμανετὶ] περιλαμβάνει τὰς ἑπομένας δημαρχίας [بلديه دوائر τεβαΐρι πελεδιγὲ] καὶ ὑποδιοικήσεις [قضا καζά].

Δημαρχίαι.

1] Δημαρχία τοῦ Α' τμήματος: برنجی داۂ̈ه بلديه πιρινζὶ ταϊρέϊ πελεδιγέ — Ἕδρα دیرکار ارەسی τιρεκλὲρ ἀρασὶ [συνοικία Κων]λεως.

2] Δημαρχία τοῦ Β' τμήματος: ایکنجی داۂ̈ه — Ἕδρα فاتح Φατὶχ [συνοικία Κων]λεως.

3] Δημαρχία τοῦ Γ' τμήματος: اوچنجی داۂ̈ه بلديه — Ἕδρα جراح پاشا ὄζερρὰχ πασὰ [συνοικία Κων]λεως.

4] Δημαρχία τοῦ Δ' τμήματος: درد نجی داۂ̈ه بلديه — Ἕδρα بيوكدره πσγιὸκ-τερέ, Βαθυρρύαξ [χωρίον τοῦ Βοσπόρου].

5] Δημαρχία τοῦ Ε' τμήματος: بشنجی داۂ̈ه بلديه — Ἕδρα يكی كوی Νεοχώριον [χωρίον τοῦ Βοσπόρου].

6] Δημαρχία τοῦ ΣΤ' τμήματος: التنجی داۂ̈ه بلديه — Ἕδρα بك اوغلی πέπ-όγλοῦ, Σταυροδρόμιον [Πέραν Κων]λεως].

7] Δημαρχία τοῦ Ζ' τμήματος: يدنجی داۂ̈ه بلديه — Ἕδρα ياوكدره πσγιὸκ-τερέ, Βαθυρρύαξ [χωρίον τοῦ Βοσπόρου].

8] Δημαρχία τοῦ Η' τμήματος: سكزنجی داۂ̈ه بلديه — Ἕδρα قاكليجه Κάνλιδζα [χωρίον ἐν τῇ Ἀνατολικῇ ὄχθῃ τοῦ Βοσπόρου].

9] Δημαρχία τοῦ Θ' τμήματος: طقوزنجی داۂ̈ه بلديه — Ἕδρα اسكدار Χρυσόπολις.

10] Δημαρχία τοῦ Ι'τμήματος: اونجی داۂ̈ه بلديه — Ἕδρα قاضی كوی Χαλκηδών.

Ὑποδιοικήσεις.

Ὑποδιοίκησις Χαρταλιμῆς	»	قرتال	Ὑποδιοίκησις Πριγκιπονή- [σων				قضاسی
Μικροῦ Τσεκ- [μεδζέ, ἕδρα τὸ	»	كوچك چكمجه					
Μακροχώριον	»	مقری كوی	Γκέδζε	»	ككبوزه	»	
Χιλῆς	»	شيله	Βέηκοζ	»	بكقوز	»	

ΠΙΝΑΞ Β'.

ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατ' ἔτος ἐπισήμως διμοσιευομένων τουρκιστί, περιέχων κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν τὰ ὀνόματα τῶν νομαρχιῶν [ولايت βιλαγέτ], διοικήσεων [سنجاق σανδζὰκ ἢ λιβά], ὑποδιοικήσεων [قضا καζὰ] καὶ δήμων [ناحيه ναχιὲ] τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους μετὰ τῆς ἀμέσου πολιτικῆς ἐξαρτήσεως αὐτῶν. Ἐξαρτῶνται δὲ οἱ μὲν δῆμοι ἀπὸ τῶν ὑποδιοικήσεων, αὗται δὲ ἀπὸ τῶν διοικήσεων, καὶ αὗται, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ Α' πίνακι σημειωθεισῶν, ἀπὸ τῶν νομαρχιῶν, ἐξαρτωμένων καὶ τούτων ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν [داخليه نظارتی].

Συντομίας χάριν, οἱ νομοὶ σημειοῦνται διὰ τοῦ Β.=**βιλαγέτ,** αἱ διοικήσεις Σ.=**σανδζάκ,** αἱ ὑποδιοικήσεις Κ.=**καζά,** καὶ οἱ δῆμοι Ν.=**ναχιέ.** Οὕτως آياصو Ν. مدللی σημαίνει : Ἀγιάσος, ναχιὲς τῆς Μιτυλήνης, καὶ ادرميد Κ. قره‌سی σημαίνει Ἀδραμύττιον, καζὰς τοῦ Καρασῆ κτλ. Τὰ δὲ εἰσαγωγικὰ [»] ἐπέχουσι θέσιν τοῦ ἀμέσως ἀνωτέρω ὀνόματος.

Διὰ τοῦ πίνακος τούτου δύναταί τις ἱεραρχικῶς καὶ κλιμακηδὸν ἀπὸ τοῦ ναχιὲ νὰ εὕρῃ τὸν καζάν, τὸ σανδζάκιον καὶ τὸ βιλαγέτιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται τόπος τις· **π.χ.**

آغستوس Νιάουσα, Ν. قره‌فريه ἤτοι Νιάουσα, ναχιὲς Βερροίας·

قره فريه Βέρροια, Κ. سلانيك ἤτοι Βέρροια, καζὰς Θεσσαλονίκης·

سلانيك Θεσσαλονίκη, Β. ἤτοι βιλαγέτιον, νομός.

Ἐπειδὴ τὰ πλεῖστα τῶν ὀνομάτων τούτων δὲν ἔχουσιν ἑλληνιστὶ διάφορον ὄνομα, διὰ τοῦτο ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ παρατίθεται τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα μόνον ὅπου ὑπάρχει καὶ εἶναι γνωστόν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ τουρκικὸν διὰ τὴν προφοράν.

Σημειωτέον ὅτι ὑπάρχουσι ναχιέδες καὶ καζάδες ὑπαγόμενοι ἀπ' εὐθείας εἰς τὰ βιλαγέτια, καὶ ὅτι ἐν γένει ἡ πολιτικὴ ἐξάρτησις αὐτῶν μεταβάλλεται ἐνίοτε διὰ κυβερνητικοὺς λόγους.

باب جبول		ابو قلقل	N.	ادرنه		ابريق تپه	N.
زور		ابو كال	K.	دياربكر		ابكور	N.
نازللی		آنچه	N.	بصره		ابو حصيب	N.
[Ναζιλλὶ		[Ἀκτσὲ		سماوه		ابو جواری	N.
قويلحصار		اتسكو	N.	حديده		ابو عريش	K.

اب	K.	تعز	
آياصو	N.	مدللو ἢ مدللی	
[Ἀγιάσος]		[Μιτυλήνης]	
ابانه	N.	استفان	
ابرادی	N.	اقسكی	

قرق كليسا K. استرانجه
[Στράνδζα] [40 Ἐκκλησιῶν]
ودينه N. استرده
اوخرى N. استروغه
[Ἀχρίδος] [Στροῦγα]
سلانيك K. استروجه
[Στρώμνιτσα] [Θεσσαλονίκης]
سينوب K. استفان
[Στέφανα] [Σινώπης]
لاشيد K. استيه
[Σιτεία] [Λασιθίου]
بولوادين N. اسحاقلو
كريد Σ. اسفاكيا
[Κρήτης] [Σφακία]
كوملجنه K. اسكچه
[ἰσκέτσε, Ξάνθη]
اسكدار Χρυσόπολις [Κων-
σταντινουπόλεως]
ادرنه N. »
نيكسار N. اسكدير
چوروم K. اسكلب
طرابلس شام N. اسكله
وان N. »
حلب K. اسكندرون
[Χαλεπίου] [Ἀλεξανδρέττα]
قرق كليسا Σ. اسكوب
[Σκοπὸς] [40 Ἐκκλησιῶν]
قوصوه Σ. »
[Σκόπεια] [Κοσσυφοπεδίου]
كموش حاجى N. اسكونه
قرق كليسا N. اسكى پولاس
كوتاهيه K. اسكيشهر
[Κοτυαίου] [Δορύλαον]
كموش حاجى N. اسلمز
سيواس N. اسلى
جبل دروز N. اسليم
آخى چلى N. اسميلان
توقاد N. اسيلوس
خنس N. آشاغى تكنه
[قوصوه] اسكوب K. اشتب
ارضروم N. اش قلعه
تكفور طاغى N. عاشقلر
[Σκόδρα] B. اشقودره
مكرى N. اشكن
پالو N. اشمشان
مغنيسا K. اشمه
دارنده N. اشوره

حافيك N. ارغنويد
ارغنى [معدنى] N. ارغنى
دياربكر Σ. ارغنى [معدنى]
نيكسار N. ارغوسلى
ايلغين N. ارغيد خانى
تكفور طاغى N. ارگلى
['Ερέγλι, Ἡράκλεια]
قسطمونى K. »
قونيه K. »
مرزيفون N. »
يانيه Σ. ارگرى
['Εργκιρι, Ἀργυρόκαστρον]
كسكين N. ارگنش
نيكده K. ارگوب
[Νίγδης] [Οὐρκιούπ]
ايچ ايل K. ارمناك
حميديه N. ارمنى
ادرميد N. ارمود آباد
قورى چاى N. ارمودان
كوتاهيه N. ارمود ايلى
طرابلس شام N. ارواد
بتليس K. اروه
ادلب N. اريما
عادلجواز N. ارين
پاسينلر N. ازاب
شتاق N. ازدينان
ظاطاى N. ازطواى
معلقره N. ازغار
Νικομήδεια Σ. ازميد
آيدين Σ. ازمير
[Σμύρνη] ['Αϊδινίου]
نصيبين N. ازنادو
كيغى N. ازنافير
سكود N. ازنيق
[Σογιοῦτ] [Νίκαια]
تورتوم N. ازورت
اماسيه N. ازينه
قلعهٔ سلطانيه K. »
صوشهرى N. ازيدر
قونيه Σ. اسپارته
حميد اباد Σπάρτη, ἄλλως
ارضروم K. اسپر
نوره‌قوب N. استارچه
كوريجه K. استاروه
[Κορυτσᾶς] [Στάροβα]
ردوس K. استانكوى Κῶς
انطاكيه N. استانوس

لازستان N. آتنه
توقاد N. اثره انقه
كليبولى K. اجه آباد
لوله برغوس N. احمد بك
لاديق N. احمد سراى
» N. احيارى
تورتوم N. اخبصور
قرق كليسا K. اختە بولى
['Αγαθούπολις] {40 Ἐκκλησιῶν}
ارزنجان N. اخزورى
بتليس K. اخلاط
كوملجنه K. اخى چلبى
['Αχῦ Τσελεμπῦ]
قره‌سى K. ادرميد
[Κάραση] ['Αδραμύττιον]
وان N. »
B. ادرنه ['Εδίρνε, Ἀ-
δριανούπολις]
صوفيلو N. ادك كوى
حلب K. ادلب
قورى چاى N. ادمانلى
صوفيلو N. اده
قسطمونى K. اراچ
ترجان N. اراوانس
توقاد K. اربعه
مديات N. اربو
كركوك K. اربيل
الباق K. ارتوشى
يمن K. ارجب
وان K. ارجك
كسكيم K. ارجوان
وان K. ارجيش
قورى چاى K. ارحمى
قره‌سى K. اردك
[Κάραση] ['Αρτάκη]
طربزون K. اردو
[Τραπεζοῦντος] ['Ορδοῦ]
جسر شعور N. »
تورتوم N. اردوس
ارضروم Σ. ارزنجان
['Ερζιγκιάν] ['Ερζιρούμ]
كسكيم N. ارسيس
ديوريكى N. ارشوشين
['Ερζιρούμ, B. ارضروم
Θεοδοσιούπολις]
بروسه Σ. ارطغرل
[Προύσης] ['Ερτογρούλ]

بولى N. اماصرى
ليمنى K. امروز
[Λήμνου] ['Ιμβρος]
خيره‌بولى N. امور بك
توقاد N. امورسعيد
عزيزيه N. امير اوشاغى
مدانيه N. امير على
[Μουδανίων] [Καλόλιμνος]
ايچ ايل K. انامور
كلنار N. اناى پازارى
استانكوى N. انجيرلى
[Κῶ] [Νίσυρος]
مرعش K. اندرين
يمن K. آنس
حلب K. انطاكيه
[Χαλεπίου] ['Αντιόχεια]
قونيه Σ. انطاليه ñ تكه
['Αττάλεια, ñ Τεκὲ] ['Ικονίου]
[Ἄγκυρα] B. آنقره
اسپر N. انكوجك
حجور N. انهم
وان N. اوارك
نيكسار N. اواره
قيرشهر K. اوانوس
كوريجه N. اوپار
زيله N. اوچكوى
مناستر K. اوخرى
[Βιτωλίων] ['Αχρὶς]
پالو N. اوخى
تورتوم N. اودوك
ازمير K. اوده‌مش
[Σμύρνης] ['Οδεμήσιον]
الوجره N. اوران
كوار N. اورامار
كوپرى N. اورتاقلر
تنوس N. اورته
تكفور طاغى N. اورته‌جه
نوره‌قوب N. اورته قول
ادرنه K. اورته كوى
اسكوب K. اورخانيه
كليبولى N. اورشه
طرابلس غرب K. اورفله
حلب Σ. اورفه
مغله N. اوركه
عينتاب N. اورل
ازمير K. اورله
[Σμύρνης] [Βρύουλλα]

حافيك N. اصارحق
جبل بركت K. اصلاحيه
بروسه K. اطرانوس
صالحلى N. اطله
يلديز ايلى N. اطليس
[Ἄδανα] B. اطنه
ادرنه N. اطه
ازميد K. اطه پازارى
[Νικομηδείας] ['Αδὰ παζάριον]
شهر اماتى N. آطەلر
[Πριγκηπόνησοι]
آنقره N. اطه ويرن
قندره N. آغاچلى
قره‌فريه N. آغستوس
[Βερροίας] [Νιάουσα]
بايبورد N. اغنصوس
صوشهرى N. اغوانس
ترجان N. آغ ويرن عليا
ارجيش N. آغى
پاسينلى N. آغيللى
البستان N. افسوس
صوشهرى N. افشار
قسطمونى K. افلان
دارى دره N. آق بيكار
عادلجواز N. آق تپه
قندره N. آقچه اووه
طربزون K. آقچه آباد
اشقودره K. آقچه حصار
بولى N. آقچه شهر
ملاطيه K. آقچه طاغ
معمورة‌الحميد N. آقچه قلعه
مغنيسا K. آقحصار
[Μαγνησίας] ['Αξάριον]
آطه پازارى N. »
نيكده K. آقسراى
انطاكيه K. اقسكى
قونيه K. آقشهر
زعفرانبولى N. آقطاش
اماسيه N. آق طاغ
بوغازليان N. »
عزيزيه N. آق قشله
قسطمونى N. آق قيا
محال چيچك N. آق كوپرى
جزين N. اقليم التفاح
شوف K. اقليم الحروب
يكى پازار K. آقووه
[Νόβι-παζὰρ] ['Ακοβα]

عثمانجق N. آق ويران
آطه پازارى N. آق يازى
قوچكيرى N. اكده‌لى
عراج N. اكدير
زيله N. »
المالى N. اكدير قاريچ
تنوس N. اكرجى
عزيزيه N. اكرك
» N. اكره‌جك
كوملجنه K. اكرى دره
كوتاهيه N. اكرى كوز
قيل حصار N. اكسى
غامد N. اكلب
بوردور N. اكيردير
ارغنى معدنى N. اكيل
معمورة العزيز K. اكين
قوچكيرى N. آلاجه جامى
چشمه N. آلاچاطى
[Τσεσμὲ] ['Αλάτσατα]
اربعه N. الاحيان
صاروخان K. آلاشهر
[Μαγνησίας] [Φιλαδέλφεια]
سرفيجه K. الاصونيه
[Σερβίων] ['Ελασσὼν]
قره‌مان N. الاطاغ
خنس N. الاكونه
قارچكان N. الان
وان N. آلاى
حكارى K. الباق
كركوك N. التون كوپرى
عزيزيه N. التى كسيك
يمن N. الحدا
حافيك N. السيله
بايزيد K. آلشكرد
عنه K. القاشم
انطاكيه K. المالو
توقاد N. الموس كبير
مجيد اوزى N. الوان چلبى
مرسين N. الوانلى
قره‌حصار شرق K. الوجره
سومبكى N. الياكى
مرزيفون N. اليجق
صبيا N. ام الحشير
رسمو K. اماريا
[Ρεθύμνου] ['Αμάρι]
سيواس Σ. اماسيه
[Σεβαστείας] ['Αμάσεια]

سيلوان N. بادكان
پاسينلر N. بادى
ترجان N. بارحال
بولى K. بارطين
[Μπόλου] [Παρθένιον]
وان K باركرى
كاح N. باركصور
روبجوز N. باروطين
حارم N. باريشا
ارطغرل N. بازارجق
مرعش K. »
عزيزيه N. بازارصو
بروسه K. بازار كوى
عزيزيه N. بازار ويران
سليمانيه K. بازيان
روم قلعه N. بازيكى
مديات N. باسقلى
نيكسار N. باش چفتلك
ارزنجان N. باش كوى
آخى چلبى N. باشويك
ديار بكر N. باصيرين
لريوز N. باطنوس
[Λέρου] [Πάτμος]
توقاد N. »
شهر اماتى N. باغچه جك
ايج ايل N. باغده
قويلحصار N. باغه
جانيك K. بافره
[Δζανίκ] [Πάφρα]
انقره K. بالا
روائدز N. بالك
اوده‌مش N. باليانبولى
قره‌سى N. باليه
قره‌سى K. باندرمه
[Κάρασι] [Πάνορμος]
چركش N. بايبورد
ازمير K. بايندر
جبل لبنان K. بترون
[Βιτλίς] B. بتليس
كوت الاماره K. بدره
يلديز ايلى N. بدل
سيواس N. بديرلى
صوفيلو N. بديكلى
يانيه Σ. برات
[Ἰωαννίνων] [Βεράτιον]
ايپك K. برانه
روائدز N. برادوست

[Πανόρμου] ['Εδινδζιχ']
'Αϊδίνιον B. آيدين
اربعه N. ايرك
تورتوم N. ايشخان
شياق N. ايشم
تورتوم N. ايغناووت
عزيزيه N. ايلباشى
مناستر Σ. ايلبصان
[Βιτωλίων] ['Ελβασάνιον]
صوفيلو N. ايلبصله
باب جبول N. ايل بكلو
قونيه K. ايلغين
كوار N. ايله‌دير
نصيبين N. ايليان
ارضروم N. ايليجه
برغمه N. ايليجهٔ برغمه
قلعه‌جك N. اينالللو باللو
سكود N. اين اوكى
[Σογιοὺτ] ['Ιν-γιόδ]
بروسه N. »
انقره N. اينجه صو
دده آغاج K. اينوز
[Δεδὲ 'Αγὰτς] [Αἶνος]
لاديق N. »
آيدين N. اينه آباد
قسطمونى K. اينه‌بول
[Καστομονῆς] ['Ινέπολις]
تكفور طاغى N. اينه‌جك
سلانيك K. آينه‌روز
[Θεσσαλονίκης] ["Αγιον "Ορος]
ارطغرل K. اينه‌كول
آلاشهر N. »
قلعهٔ سلطانيه K. آيواجق
قره‌سى K. آيوالق
[Κάρασι] [Κυδωνίαι]
لاديق N. آيوالى
حافيك N. ايوب
قره‌سى N. ايورندى

ب

قرق كليسا K. بابای عتيق
» N. بابا اسكى ñ
حلب K. باب جبول
قوچكيرى N. باجچى
حديده K. باجل
پاسينلر K. بادجوان

ويزه N. اورنجك
ديوريكى N. اورمك
ادرنه K. اوزون كوپرى
[Μακρὰ γέφυρα·βλ. καλικ]
قالمينوز N. اوستروپاليا
[Καλύμνου] ['Αστυπάλαια]
كسكيم N. اوشناق
كاح N. اوشين
كسكيم N. اوطاو
كنج N. اوغنوط
لازستان K. اوف
كليس N. اوقچى عزالدين
سيواس N. اولاش
كوپرى N. اولاغو
نيكسار N. اولق اولاغى
بوردور K. اولوبورلى
زعفرانبولى N. اولوس
برات K. آولونيه
[Βερατίου] [Αὐλών]
پاسينلر N. اونيك
جانيك K. اونيه
[Δζανίκ] [οὔνια, Οἰνόη]
ادرميد N. »
درسم K. اووه‌جق
چركش N. »
بايبورد N. اووه‌رك
شاركوى N. اووه مستجب
اورفه N. اويم آغاج
كوپرى N. اويمه آغاج
بترون N. اهدن
اختەبولى N. آيا استفانوس
فوچتين N. آيازمند
قوش آطه‌سى N. "Εφεσος آياسلوغ
انقره K. آياش
ايج ايل N. »
مدللى N. 'Αγιάσος آياصو
حانيه N. آيانيقوله
اسفاكيا K. آياواصيل
ساقز K. ايپساله
[Χίου] ["Υψαλα]
قوصوه Σ. 'Ιπέκιον ايپك
اطنه Σ. ايچ ايل
زيله N. ايچر
تورتوم N. ايد
يانيه K. آيدونات
[Ἰωαννίνων] [Παραμυθία]
باندرمه N. ايدنجك

لاذقيه N. بهلوليه
حكارى K. بيت الشباب
قوچانه N. بيانچه
صهيون N. بيت الشلف
حديده K. بيت الفقيه
كنج N. بيجار
ازينه N. بيراجج
Βηρυττός B. بيروت
ازمير N. بيرون آباد
[Σμύρνης] [Βουρνόβας]
اورفه K. بيره‌جك
قلعهٔ سلطانيه K. بيغا
[Δαρδανελλίων] [Βίγα]
قره‌سى K. بيغاديچ
قرق كليسا N. بيكار حصار
قوزان K. بيلانكوى ñ فكه
حلب K. بيلان
چتالجه K. بيوك چكمجه
[Μεγάλος Τσεκμεδζές, 'Αθύρας]
چشمه N. بيوك چفتلك
لوله برغوس N. بيوك قارشديران
خيره بولى N. بيوك قاره‌قارلى

پ

مارغليچ N. پارغه
[Μαργαλιτσίου] [Πάργα]
ارضروم K. پاسينلر
عزيزيه N. پاشا
اردك N. پاشا ليمانى
['Αρτάκης] [Πασᾶ Λιμάνιον]
كشان N. پاشا يكيد
ارغنى معدنى K. پالو
بايبورد N. پالورك
سيروز K. پترچ
[Σερρῶν] [Πετρίτσιον]
كسكيم K. پتكرك
معمورة العزيز K. پتوركه
كاح N. پراستك
درامه K. پراوشته
[Δράμας] [Πράδιον]
قارچكان N. پرتو
قوصوه Σ. پرزرين
[Κοσσυφοπεδίου] [Πρεσρένη]
شياق N. پرز
درامه K. پرسيچان
[Δράμας] [Πρωσσοτζάνη]

صنعا N. بنى بهلول
» N. بنى حشيش
عسير K. بنى شهر
بلقا K. بنى صعب
جبله N. بنى على
بنى شهر N. بنى عامر
حجه N. بنى عوام
زيديه N. بنى قيس
حميديه N. بوادى
سيورك N. بوجاق
لاذقيه N. »
يوزغاد K. بوداق اورى
منتشا K. بودروم
[Βουδροὺμ, ἡ 'Αλικαρνασσός]
نيكده N. بور
كوريجه N. بوربوچقو
قونيه Σ. بوردور
كوردوس N. بورلو
اورفه N. بوز آباد
انقره K. بوز اوق
منتشا N. بوز اوبوق
سكود N. بوز اويوك
لمنى N. بوز بابا
» K. بوزجه آطه
[Λήμνου] [Τένεδος]
ازمير K. بوزطغان
قونيه N. بوزقير
حميديه N. بوشان
يوزغاد K. بوغازليان
كوپريلى N. بوعاميل
ايج ايل N. بولاجه‌لى
جبل بركت K. بولانق
بالو N. »
موش K. بولانقلر
كليبولى N. بولاير
دكزلى K. بولدان
قسطمونى Σ. بولى
قره حصارصاحب K. بوليوادين
درنه N. بوميا
نصيبين N. بونسرى
سينوب K. بوى آباد
اسكوب N. بويانه
تنوس N. بها اوزى
ديار بكر N. بهرامكى
ملاطيه K. بهسنى
كوريجه N. بهلشته
[Κορυτσᾶς] [Βιχλίστα]

مرعش N. برتيز
بنغازى N. برسيس
شتاق N. برحو
ازمير K. برغمه
[Σμύρνης] [Πέργαμα]
لابسكى N. برغوس
[Λαμψάκου] [Πύργος]
اشتب N. بركتلى
بايبورد N. بركجى
اوده‌مش N. بركى
['Οδεμησίου] [Πυργί]
بروسه B. [Προῦσα]
سيواس N. برون كتور
سيورك N. برهان
ماردين N. بريفان
متن N. بسكنتا
بترون N. بشرى
صوفيلو N. بشمار
ديار بكر N. بشيرى
قنيطره N. بصر الحرير
ديما B. Βασσόρα بصره
عشاره N. بصره‌اسكى شام
سوريه N. بصيره
[Συρίας] K. بعليك [Βαλδὲκ]
بغداد B. Βαγδάτη
سوريه K. بقاع العزيز
بقاع العزيز N. بقاع شرق
چال N. بقلان
صو شهرى N. بقله‌جق
انقره K. بكپازارى
كاح N. بكريج سفلا
قونيه K. بك شهرى
شهر اماتى K. بكقوز
صنعا N. بلاد البستان
» N. بلاد الرؤس
بايبورد N. بلاخور
قره‌سى N. بلاط
بنى شهر N. بلقران
بيروت Σ. بلقا
عسير N. بلمش
قره كليسا N. بلوك باشى
كوار N. بليجان
كيغى N. بلينجه
Βεγγάζη Σ. بنغازى
ديوريكى N. بنكان
سيواس K. بنيان حميد

سیروز K. تیمور حصار
[Σερρῶν] [Δεμὶρ Ἰσσάριον]
صاروخان K. تیمورجی
اورته کوی N. تیمورلی

ث

مکس K. ثانس

ج

تنوس N. جابر شیخی
حوران N. جاسم
مرعش N. جامستل
وان N. جانیك
طربزون Σ. جانیك
صیدا N. جباع
اسپر N. جبانس
کسروان N. جبل الاکراد
صهیون N. جبل برع
حدیده Σ. جبل برکت
آطنه K. جبل حراز
یمن K. جبل دروز
حوران N. جبل ریحان
جزین K. جبل ریمه
حدیده N. جبل شرق
آنس K. جبل شمعان
حلب Σ. جبل غربی
طرابلس غرب K. جبل قلمون
سوریه Σ. جبل لبنان Δζεπέλι Λουπνάν, διοίκησις Λιβάνου
قعطبه N. جبل مریس
لاذقیه K. جبله
رداع N. جبن
کسروان N. جبیل علیا
بنغازی N. جدابیه
حجاز Σ. جدده Δζέδδα
کلیك N. جدید
مرقب N. جرد العلقه
جبل لبنان N. جرد جنوبی
» N. جرد شمالی
کسروان N. جرود کسروان
عثمانیه N. جرید
ماردین K. جزایر بحرسفید Δζεζαίρι πάχρι σεφίπ, Νομαρχία τοῦ Αἰγαίου Πελάγους
ماردین K. جزره

صور N. تبنین
بایبورد N. تبو
ارکری K. تپه‌دلن
[Τεπεδελένη] [Ἀργυροκάστρου]
کواش N. تخی نس
زور N. تدمر
تعز N. تربة القحم
اورته کوی N. تربه دره
ارضروم K. ترجان
ایپك K. ترغویشته
چتالجه N. ترقوس
[Μετρῶν] [Δέρκοι]
دیاربکر N. ترکمان
اورفه N. ترکمان جلابی
مدانیه N. ترلیه
[Μουδανίων] [Τριγλία]
جانیك K. ترمه
طرابلس غرب K. ترهونه
آیدین N. تریانده
روبجوز N. تریغراد
کاح N. تزکب
یمن Σ. تعز
بوردور K. تفنی
سامرا N. تکرید
کسکیم N. تکزوان
ادرنه Σ. تکفور طاغی [τεκὶρ τάγ, Ραιδεστὸς]
سلطان یری N. تکه
قونیه Σ. تکه انطالیه
حصن الاکراد N. تل کلخ
مکس N. تلیس
دارنده N. تلین
قره حصار شرق N. تمزره
بترون N. تنورین
سیواس K. تنوس
کنغری N. توخت
ارضروم K. تورتوم
سیواس Σ. توقاد
توقاد N. تورحال
دیوریکی N. تورغوش
دراج K. تیران
ازمیر Θεῖραι, K. تیره
طربزون N. تیره‌بولی
[Τρίπολις] [Τραπεζοῦντος]
سلانیك K. تیکوش
[Θεσσαλονίκης] [Τίκδες]
مناستر N. تیمور حصار

قوصوه Σ. پرشتنه
[Κοσσυφοπεδίου] [Πρίστινα]
مناستر K. پرلپه
[Περλεπὲ] [Βιτωλίων]
ارکری K. پرمدی
[Πρεμετὴ] [Ἀργυροκάστρου]
کیغی N. پرمقسز
بایبورد N. پرنه
سعرد K. پروادی
بیت الشباب N. پروسان
یانیه Σ. پروزه
[Πρέβεζα] [Ἰωαννίνων]
طاشلیجه K. پره پول
پرشتنه K. پره‌شوا
پره پول N. پری پوی
جزره N. پشخابور
مرکه N. پشدر
عادلجواز N. پشنه کمور
نصیبین N. پکار علی
ترجان N. پکرج
عزیزیه N. پلاس
صاروخان N. پلاموط
یلدیز ایلی N. پلجك
اسکوب K. پلنغه
بایبورد N. پلور
ارزنجان K. پلومر
تیمور حصار K. پوروی
ارکری K. پوغون
[Πωγώνη] [Ἀργυροκάστρου]
اشقودره K. پوقه
مدللی N. پولهنت
[Πολυχνῖτος] [Μιτυλήνης]
سلانیك K. پولیروز
[Πολύγυρος] [Θεσσαλονίκης]
جبل برکت K. پیاس
قارچکان N. پیر عمر
قندیه K. پیریوتچه
[Πυργιώτισσα] [Ἡρακλείου]
مدللی K. پیلمار
[Πλωμάριον] [Μιτυλήνης]

ت

عثمانیه N. تاجرلی
طرابلس غرب N. تاجوره
محمودی N. تاقوری‌عشیرتی
عینتاب N. تبشار

یلدیز ایلی N. چیق
انقره K. چیق آباد
طرنوه N. چیقناخور
ازمیر K. چینه
تنوس N. چینی

ح

زیله N. حاجی
قیرشهری N. حاجی بکتاش ولی
عثمانجق N. حاجی حمزه
حلب K. حارم
سوریه K. حاصبیا
سیواس K. حافیك
کرید Σ. حانیه
[Κρήτης] [Χανία]
سیواس N. حانلی
نصیبین N. حباب
عنه N. حبه‌والوس
عدین N. حبیش
Χεδζὰζ B. حجاز
تعز K. حجریه
پروزه N. حجرنیك
حدیده K. حجور
یمن K. حجه
یمن Σ. حدیده
[Ἰεμένης] [Χοδεϊδὰ]
عنه N. حدیشه
طرابلس شام N. حذور
تعز K. حراز
اورفه N. حران
حلب N. حربیه
حمیدیه N. حسن شیخ
نصیبین N. حسنکیف
یوزغاد N. حسین آباد
چوروم N. »
نصیبین N. حسینان
نصیبین N. حصار
بترون N. حصرون
طرابلس شام K. حصن الاکراد
ملاطیه K. حصنمنصور
سیلوان N. حضر
غات N. حضره شرقیه
آماسیه N. حقله
وان Σ. حکاری
Χαλέπιον B. حلب
دیوانیه K. حله

برغمه N. چاندارلی
کموش حاجی کوپی N. چای
اورفه N. چای‌قپو
کنج K. چپاچور
آخی چلبی N. چتاق
[Τσατάλτζα, ἡ Μέτραι] Σ. چتالجه
نوره قوب N. چج
درامه N. »
توقاد N. چرداق
یانیه N. چرقویشته
کنغری K. چرکش
قوش آطه‌سی N. چرکنجه
[Κιρκιντζὲ] [Ἐφέσου]
جسر مصطفی پاشا N. چرمن
کیغی N. چرمه
ارغنی معدنی K. چرمیك
ازمیر K. چشمه
[Σμύρνης] [Τσεσμὲ]
کرده N. چغا منکن
عزیزیه N. چفتلك
توقاد N. »
صهیون N. چفته
کوملجنه K. چقال
مرعش N. چقالو
طرنوه N. چقناخور
بتلیس N. چقور
میخالیججق N. چقور ویران
عینتاب N. چکده
ارجیش N. چلی باغی
مدیات N. چلیك
درسم K. چمشکزك
کیغی N. چنا تجی
رفاهیه N. چنکرلی
بابای عتیق N. »
جسر ارکنه N. چوب
حمیدیه N. چودار
تکفور طاغی K. چورلی
[Ραιδεστοῦ] [Τυρολώη]
انقره Σ. چوروم
قارص ذوالقدریه N. چوقان
ادرنه N. چوکه
پاسینلر N. چوللی
چرمیك N. چونکش
حمیدیه N. چهارشنبه
جانیك K. »
قیرشهری K. چیچك طاغی

بغداد K. جزیره
جبل لبنان K. جزین
مدیات N. جزینی
ادرنه K. جسر ارکنه
اوزون کوپری βλ. καὶ
حلب K. جسر شغور
ادرنه K. جسرمصطفی پاشا
جبل ریمه N. جعفریه
طرابلس غرب N. جفاره
بایبورد N. جلاره
بایزید N. جلالی
اسکچه N. جلبلی
سیورك N. جم
ماردین N. »
بلقا K. جما عین
» N. جماعین اول
» N. جماعین ثانی
سرفیجه K. جمعه
[Σερβίων] [Δζουμὰ]
سیروز K. جمعهٔ بالا
[Σερρῶν] [Ἄνω Δζουμὰ]
کوپری N. جمق الاك
ارزنجان N. جنجیکه
طرابلس غرب N. جنزور
بلقا K. جنین
قویلحصار N. جورکی
کلیس N. جوم
کسروان N. جونیه
قوچکیری N. جویزمه خان
اقشهر N. جهان بکلی
آنس N. جهان
ارزنجان N. جهین
قسطمونی K. جیده
ابوعریش N. جیزان

چ

عینتاب N. چارپین
درسم K. چارسنجاق
لابسکی N. چارطاق
عزیزیه N. چاغشاق
حوضه N. چاقرالان
بیغا N. چاك
استفان N. چاکلی
دکزلی N. چال
سیواس N. چاللی
ترجان N. چامور

نوره‌قوب	N. دربند	
صوفیلو	N. دربند کبیر	
اوخری	N. درجه	
معمورة العزیز	Σ. درسم	
حوران	K. درعا	
مدیات	N. درمهکان	
بنغازی	K. درنه	
مدیات	N. درهاز	
طرنوه	N. درهٔ جدید	
اربعه	N. دره‌لی	
قارچکان	N. دری	
اشقودره	N. درین کناری	
دیرك	N. دشتکور	
الاصونیه	N. دشقاط	
	Δεσκάτη, Διοκάτη	
دیوانیه	N. دعاره	
ماردین	N. دقوری	
طرنوه	N. دکزاوبه	
آیدین	Σ. دکزلی	
مکس	N. دلان	
ارکری	K. دلوینه	
	[Δέλβινον]['Αργυροκάστρου]	
سیواس	N. دلیکطاش	
عزیزیه	N. دلیلر	
مدیات	N. دمان	
اربعه	N. دنکیدی	
قسطمونی	N. دورکانی	
عماره	K. دویریج	
قوچکیری	N. دوریچین	
بولی	K. دوزجه	
روبجوز	N. دوسپاط	
	λέγεται καὶ باروطین	
علائیه	N. دوشنیمه	
اورفه	N. دوکرلو	
بغداد	K. دلیم	
مدیات	N. دوماتان	
اینه‌کول	N. دومانیچ	
صو شهری	N. دوملیچ	
الاصونیه	N. دومنك	
قیصری	K. دوه‌لو	
موصل	K. دهوك	
بایزید	K. دیادین	
میخالیجق	B. دیاربکر	Διαρβεκὴρ
جبل لبنان	N. دینك	
دیاربکر	K. دیر القمر	
روانذز	K. دیره	
قمطبه	N. خشا	
سماوه	N. خضردراجی	
باجل	N. خفاش	
قدس شریف	K. خلیل‌الرحمن	
خنس	N. خلیل چاوش	
چور	N. خمس	
طرابلس غرب	Σ. »	
آطه پازاری	N. خندق	
ارضروم	K. خنس	
مرقب	N. خوابی	
قرجه علی	N. خواجه‌لر	
ماردین	N. خواص همایون	
لازستان	K. خوپه	
کسکیم	N. خودیجور	
کریه	N. خورپشته	
[Καστορίας]	[Χρούπιστα]	
دیوریکی	N. خورناول	
ارزنجان	N. خوزنس	
جیده	N. خوش الای	
کیغی	N. خوش کار	
یمن	N. خولان	
کیغی	N. خولخول	
شمدینان	N. خومارو	
تکفور طاغی	K. خیره‌بولی	
[Ραιδεστοῦ]	[Χαριούπολις]	
بتلیس	N. خیزان	
»	N. خیوط	

د

مرمریس	N. دادیه	
ماردین	N. دارا	
سیواس	K. دارنده	
ککبوزه	N. داریجه	
[Γκέδζε]	[Ρύσιον]	
کوملجنه	K. داری دره	
اکری دره	N. داود	
مناستر	Σ. Δέβραι, دبره	
دبره	K. دبرهٔ زیر	
	[Κάτω Δέβραι]	
قوچکیری	N. دبسز کول	
کاح	N. ددك	
ماردین	N. درا	
اشقودره	Σ. دراج	
[Σκόδρας]	[Δυρράχιον]	
سلانیك	Σ. Δράμα درامه	
صبیا	N. درب	
سوریه	Σ. حما	
حما	K حمص	
قونیه	['Επιφανείας] ['Εμεσα]	
چورلی	Σ. حمید آباد اسپارته	
حما	N. حمیدیه	
نیکده	K. »	
قره حصار شرق	K. »	
آطنه	K. »	
بولی	K. »	
سوریه	Σ. حوران	
ادرنه	K. حوصه	
جبل غربی	['Αδριανουπόλεως] [Χάφσα]	
آماسیه	K. حوض	
تعز	K. حوضه	
اکری دره	['Αμασείας] [Χάδζα, Κάδζα]	
مرجیون	K حولان	
دکزلی	N. حوطاشلی	
سیواس	N. حوله	
زبید	K. حوناز	
حجریه	N. حویص	
عکا	K. حی	
انقره	N. حیدانلی	
	K. حیس	
	N. حیش	
	K. حیفا	
	K. حیمانه	

خ

عزیزیه	N. خاتونسرای	
حمیدیه	N. خاتون ویران	
قوزان	K. خاچین	
قونیه	K. خادم	
بایبورد	N. خارت	
ویزه	N. خاص بوغا	
جبل برکت	K. خاصه	
خراسان	N. خالص	
عزیزیه	N. خان	
»	N. خانپارچین	
یلدیز ایلی	N. خان جدید	
بغداد	K. خراسان	
دیاربکر	Σ. خربوت	
تنوس	N. خردال	
قوری چای	N. خردیس	
جور	N. خرصن	
اطرانوس	N. خرمنجق	

س

عکا	N. ساحل	
لاذقیه	N. »	
طرابلس غرب	N. »	
متن	N. »	
جزایر بحر سفید	Σ. Χίος ساقز	
بغداد	K. سامرا	
غات	N. سبه	
دارنده	N. سترك	
ناسلیچ	N. سچشته	
[Ναουσίτσης]	[Σιάτιστα]	
یمن	N. سخان	
الباق	N. سرالباق	
دلوینه	N. سراندوز	
[Δελβίνου]	["Αγιοι Σαράντα]	
ویزه	N. سرای	
دکزلی	K. سرای کوی	
خمس	K. سرت	
مناستر	Σ. سرفیجه	
[Βιτωλίων]	[Σέρβια]	
اطنه	N. سرقنطی	
قوزان	N. سرقنطیٔ بالا	
ادلب	N. سرمن	
اورفه	K. سروج	
کلعنبر	N. سروجك	
انطالیه	N. سریك	
بتلیس	Σ. سعرد	
قونیه	N. سعید ایلی	
آیدین	K. سفریحصار	
نیکسار	N. سکدون	
بروسه	K. سکود	
زیله	N. سکود اوزی	
Θεσσαλονίκη	B. سلانیك	
جسر مصطفی پاشا	N. سلبوکن	
انامور	N. سلتی	
معان	K. سلط	
نازللی	N. سلطان حصار	
تنوس	N. سلطان قره‌سی	
کوملجنه	N. سلطان یری	
جبل ریحه	N. سلفیه	
عزیزیه	N. سلمان پاك	
قرجه علی	N. سلمانلر	
کسکین	N. سلمانلی	
خنس	N. سلندر	
قله	N. سلندی	
حانیه	K. سلنه	
کرکوك	K. رواندز	
قولاشین	N. روانه ریقه	
کوماجنه	K. روبجوز	
فلورینه	N. رودنیك	
فکه	N. روم	
مقری	N. روم ایلی فناری	
اورنه	K. روم قلعه	
حارم	N. ریحانه	
حدیده	K. ریم	

ز

لش	N. زادریمه	
موصل	K. زاخو	
یانیه	N. زاغور	
['Ιωαννίνων]	[Ζαγόριον]	
طرابلس غرب	N. زاویه	
بترون	N. »	
حدیده	K. زبید	
عماره	K. زبیر	
جبل لبنان	K. زحله	
شمدینان	N. زرزان	
قسطمونی	K. زعفرانبولی	
[Καστομονῆς]	[Σαφράμπολις]	
فزان	N. زله	
یمن	K. زمار	
مرقب	N. زمریه	
طرابلس غرب	N. زواره	
Zóϱ	Σ. زور	
مرزیفون	N. زوغی	
کسروان	N. زوق	
غامد	N. زهران	
لحیه	N. زهره	
موصل	K. زیبار	
جزره	N. زیباری	
مرعش	K. زیتون	
تورتوم	N. زیخك	
حدیده	K. زیدیه	
انقره	K. زیر	
بیت الشباب	N. زیرکی	
کیغی	N. زیرمك	
توقاد	K. زیله	

ژ

مناستر	N. ژوپان	
کوار	N. دیری	
سیواس	N دیشلك	
زیله	N دیکمه سکود	
برغمه	N. دیکیلی	
ادرنه	K. دیمتوقه	
[Διδυμότειχον]	['Αδριανουπόλεως]	
بیغا	N. »	
توقاد	N. دیموطه	
بغداد	Σ. دیوانیه	
سیواس	K. دیوریکی	
ارکلی	N. دیوله	

ذ

کنج	N. ذکتی	
طرابلس شام	N. ذوم‌الجواری	
کیغی	N. ذی الخذیر	
الوجره	N. ذیجاری	
سیروز	K. ذیخنه	
[Σερρῶν]	N. [Ζίχνη]	
تعز	N. ذیشراق	
الوجره	N ذیل	

ر

اسکوب	K. رادویشته	
سیروز	K. رازلق	
زور	K. رأس العین	
سوریه	K. راشیا	
پرزرین	N. راصوچفه	
اسپر	N. راقوس	
کرکوك	K. رانیه	
عسیر	K. رجال المع	
نجف اشرف	N. رجن	
کربلا	N. رحالیه	
یمن	K. رداع	
جزایر بحر سفید	Σ. Ρόδος ردوس	
کربلا	K. رزاری	
کرید	Σ. رسمو	
[Κρήτης]	[Ρέθυμνος]	
مناستر	N. رسنه	
پالو	N. رشید	
ارزنجان	K. رفاهیه	
عسیر	K. رفیدة الیمن	
حلب	K. رقه	
دبره	K. رقه‌لر	
طرابلس غرب	N. رقیصون	

اشقودره N. شنکین
بایبورد N. شنور
کرکوك N. شوان
یبان آباد N. شوربا
خنس N. شوشار
جبل لبنان K. شوف
شوف N. شوفین
صیدا N. شومر
متن N. شویر
وان N. شویلی
سیورك N. شهر
عسیر N. شهران
سلیمانیه K. شهر بازار
خراسان N. شهربان
تنوس N. شهر قشله
قره حصار صاحب N. شهور
دراج K. شیاق
کلمنبر N. شیخ اسماعیل طائفه‌سی
موصل N. شیخان
عونیه N. »
حیمانه N. شیخ بزنلی
کوملجنه N. شیخ جمعه
یلدیز ایلی N. شیخ خلیل
کلیس N. شیخلر
قندره N. »
قره حصار شرق N. »
لادیق N. شیخلو
صند قلی N. »
قوچکیری N. شیخ مرزبان
وان N. شیخنکوم
لازستان K. شیران
شهر امانتی K. Χιλή شیله
شتاق N. شیورش
الباق N. شیوه‌لان

ص

آیدین Σ. صاروخان
ἡ ἄλλως Μαγνησία مغنیسا
عزیزیه N. صاری اوغلان
جمعه N. صاری خانلر
مجید اوزی N. صاری سلیمان
درامه N. صاری شعبان
اورته کوی N. صاری خضر
طرابلس شام K. صافیتا
دیمتوقه N. صالتق

پالو N. سیوان
وان N. »
دیاربکر K. سیورك
انقره N. سیوریحصار
خنس N. سیویك

ش

کوملجنه N. شاب خانه
جزره N. شاخ
فزان K. شاطی
عکا N. شاعور
سوریه Σ. شام
[Συρίας] [Δαμασκός]
دیوانیه K. شامیه
جزره N. شاه پسند بالا
» N. شاه‌پسند زیر
داری دره N. شاهین
دده آغاج N. شاهینلر
کوکبان N. شباب
وان K. شتاق
شوف N. شحار
دیاربکر N. شرق
سعرد K. شروان
زیبار N. »
بصره N. شط العرب
منتفك K. شطره
نجد K. »
قرجه علی N. شعبان
کنغری N. شعبان اوزی
جنین N. شعراویهٔ شرقیه
بنی صعب N. شعراویهٔ غربیه
کربلا N. شفاتیه
جبه N. شفا دره
عکا N. شفا عمرو
کلیس N. شقاغی
صیدا N. شقیف
مرعش N. شکراوبه
تورتوم N. شکرلی
البان N. شکفتی
حکاری K. شمدینان
غامد N. شمران
کسروان N. شمسطار
حوران N. شمسکین
جبله N. شمسیات
محمودی N. شمسیکی عشیرتی
شامیه N. شنافیه

[Χανίων] [Σέλινον]
جزره N. سلوپی
چتالجه K. سلوری
[Μετρῶν] [Σπλυβρία]
بنغازی N. سلوك
زیله N. سلیس
موصل Σ. سلیمانیه
حما K. سلیمیه
امروز N. سمادرك
[Ἴμβρου] [Σαμοθράκη]
کوتاهیه K. سماو
دیوانیه K. سماوه
ردوس K. Σύμη سومبکی
جبله N. سمت قبله
بکپازاری N. سمز اوزی
غات N. سمنو
موصل K. سنجار
کرماستی N. سنجاق
چوروم K. سنقورلی
رداع N. سوادیه
مدینهٔ منوره K. سواقیه
آخی چلبی N. سوتجك
عقره N. سورجی
مرکه N. سورطاش
عونیه N. سورکی
طربزون K. سورمنه
[Τραπεζοῦντος] [Σούρμενα]
حوضه N. سوری کیسه
Συρία B. سوریه
بصره K. سوق الشیوخ
فزان K. سوکنه
آیدین K. سوکه
[Αἰδινίου] [Σώκια]
جبل دروز N. سویده
انطاکیه N. سویدیه
دیوریکی N. سویر
قونیه K. سید شهری
اسکی شهر N. سید غازی
ازمیر N. سیدی کوبی
سلانیك Σ. Σέρραι سیروز
قوزان N. سیس
اربعه N. سیلو
دیاربکر K. سیلوان
قسطمونی Σ. سینوب
[Καστα]μονῆς] [Σινώπη]
[Σεβάστεια] B. سیواس
مدیات N. سیوان

صاروخان K. طورغودلی
کموشخانه K. طورول
اشقودره K. طوز
آخی چلبی N. طوزبرون
عزیزیه N. طوز حصار
حافیك N. »
کرکوك N. طوز خورماتو
قوچکیری N. طوزله کوزی
قسطمونی K. طوسیه
حافیك N. طوشانلی
آقشهر N. طوغان حصار
دده آغاج N. »
عزیزیه N. طوقلر
کیفی N. طوقلیان
اکری دره N. طولاشدیر
سلانیك K. طویران
[Θεσσαλονίκης] [Πολυανή]
نصیبین N. طی
کلیبولی N. طیفور

ظ

قوچکیری N. ظاظا
خمس K. ظلتین
کسکیم N. ظور
مرقب N. ظهر الغربی

ع

وان K. عادلجواز
قره حصار شرق N. عالیشار
جبل دروز N. عاهره
حجور N. عاهم
» N. عبس
قرجه علی N. عثمان پاشالر
چوروم K. عثمانجق
اسکوب K. عثمانیه
جبل برکت K. »
آنس N. عشه
حوران K. عجلون
طرابلس غرب K. عجیلات
تعز K. عدین
حراز N. عر
بنی شهر N. عرامر
روم قلعه N. عربان
زور K. »
معمورة الحمید N. »

صاروخان K. صالحلی
کوش حاجی کویی N. صالللر
طربزون Σ. صامسون
[Τραπεζοῦντος] ['Αμισός]
موش N. »
عونیه N. صاور
آطه پازاری N. صپانجه
عسیر K. صبیا
عکا K. صفد
اسکچه N. صقار قیا
نصیبین N. صقان
دلیم N. صقلاویه
اسپر N. صلاچور
کرکوك K. صلاحیه
حوران N. صلحد
مدیه N. صماقوجق
[Μηδείας] [Σαμακόβιον]
پاسینلر N. صنامیر
قره‌سی K. صندرغی
قره‌حصار شرق K. صندوقلی
یمن Σ. صنعا
آیدین N. صوبیجه
قونیه N. صو درهمی
بیروت K. صور
[Βηρυττοῦ] [Τύρος]
الباق N. صورتان
شتاق N. صورتکین
یوزغاد N. صورقون
قره حصار شرق K. صو شهری
زیله N. صوفنیر
دده آغاج K. صوفیلو
[Δεδὲ 'Αγὰτς] [Σουφλὶ]
کشان N. صولیجه
صاروخان K. صومه
[Σαρουχὰν] [Σῶμα]
اربعه N. صونسه
کوچك چکمجه N. صوبولی
لاذقیه K. صهیون
زور N. صیحنه
بیروت K. صیدا
[Βηρυττοῦ] [Σαϊδὰ]
مدلو K. صیغری ἡ صغری
[Μιτυλήνης] [Σιγρὶ]
سفریحصار N. صیغه‌جق

ض

طرابلس شام N. ضنیه

ط

مسلاته N. طابیه
صندوقلی N. طازقیر
عادلجواز N. طاشقین
قسطمونی K. طاشکوپری
قوچکیری N. طاشلق
سلطان یری N. طاشلی
قوصوه Σ. طاشلیجه
[Κοσσυφοπεδίου] [Τάσλιτζα]
قره کلیسا N. طاشلی چای
قسطمونی K. طاطای
سماو N. طاغ آردی
اشقودره N. طاغ کناری
قصبه N. طاغ مرمره‌سی
مسلاته N. طاورغه
کوتاهیه N. طاوشانلق
کاخ N. طاوکیر
بالا N. طبانلی
عکا K. طبریا
[Πτολεμαΐδος] [Τιβεριὰς]
بیروت Σ. طرابلس شام
[Τρίπολις τῆς Συρίας]
Τρίπολις τῆς Βαρβαρίας B. طرابلس غرب
کیوه N. طراقلی
Τραπεζοῦς B. طربزون
خنس N. طرچونك
طرابلس شام N. طرسوس
[Ταρσὸς] [Τριπόλεως Συρίας]
مرسین K. »
نوره‌قوب N. طرلیس
قرق کلیسا K. طرنوه
[Τύρνοβον] [40 Ἐκκλησιῶν]
کرك K. طفیله
روبجوز N. طمراش
سلیمانیه N. طوائف
دکزلی K. طواس
انقره N. طوباقلی
بایزید K. طوتاق
λέγεται καὶ عنتاب
عثمانجق N. طودرغه
بوی آباد N. طوراغان
آیدین N. {طوربالی مع طریانده}
حافیك N. طورخون

طرابلس غرب Σ. فزان
[Τριπόλεως Βαρβαρίας][Φεζὰν]
جبل غربى K. فساطو
ازمير K. فوچتين
[Σμύρνης] [Φώκαια]
فوچتين N. فوچهٔ جديد
[Φωκαίας] [Νέα Φώκαια]
قوزان K. فكه / ايلان كوى ﻫ
مارغليچ N. فنار
دارنده N. فنك
المالو N. فنكه
['Ελμαλὴ] [Φοίνιξ]
لوشنه N. فير
يانيه K. فيلات
[Ἰωαννίνων'] [Φιλιάται]
مناستر K. فيلورينه
[Βιτωλίων] [Φλωρίνη, Μογλενὰ]

ق

مجيد اوزى N. قابى
شتاق N. قاچد
شهر امانى K. قارتال
[Πρωτευούσης N.] [Χαρταλιμὴ]
وان K. قارچكان
آطنه N. قارحندس
آخى چلبى N. قارشيلى
قوزان K. قارس ذو القدريه
عثمانجق N. قارغى
كواش N. قارقار
حجور N. قاره
ساقز K. قاريوط
[Χίου] ['Ικαρία]
توقاد N. قاز آباد
وان N. قاسم اوغلى
انطاليه K. قاش
ردوس K. قاشوط
[Ρόδου] [Κάσος]
زيله N. قاضى شهرى
قاضى كوى N. Χαλκηδὼν [ἀπέναντι τῆς Κ]λεως
سراى كوى N. »
جبل لبنان N. قاطع
پيلديز ايلى N. قارفيش
كوش حاجى كوى N. قاكليمى

نيكده K. عربسون
[Νίγδης] ['Αραβισσὸς]
معمورة العزيز K. عربكير
شوف N. عرقوب اعلا
» N. عرقوب جنوبى
» N. عرقوب شمالى
جبل دروز N. عرمان
مديات N. عرناس
كليس N. عزاز تركمان
» N. عزاز فلاح
طرابلس غرب N. عزيزيه
قره‌حصار صاحب K. »
بغداد K. »
سيواس K. »
ارزنجان N. عسس
يمن Σ. عسير
زور K. عشاره
كوتاهيه K. عشاق
[Κοτυαίου] [Οὐσάκιον]
موصل N. عشاير سبعه
قره‌مان N. عفرياد
موصل K. عقره
بيروت Σ. عكا
[Βηρυττοῦ] [Πτολεμαΐς]
طرابلس شام K. عكار
انطاليه K. علائيه
['Αταλείας] ['Αλάγια]
طرابلس غرب N. علاونه
جزره N. علوان
» N. عليكان
مديات K. »
موصل K. عماديه
جزره N. عماران
بصره Σ. عماره
يمن K. عمران
ديار بكر N. عمركان
جزره N. »
عونيه N. »
كليس N. عميكى
بايزيد K. عنتاب
طوتاق καὶ λέγεται
بغداد K. عنه
سلانيك K. عورتحصارى
ماردين K. عونيه
سينوب K. عياغچق
عمران N. عيال سريج
حلب K. عينتاب

غ

فزان K. غات
سيواس N. غازى
عسير K. غامد
مرفته N. غانوز
[Μυριοφύτου] [Γάνος]
حوران N. غباغب
قرجه على N. غبروه
جبل غربى K. غدامس
طرنوه N. غرامتك
ايلبصان K. غرامش
ديار بكر N. غرب
سيورك N. غرب
شوف N. غرب اعلا
» N. غرب اقصى
» N. غرب شمالى
كوت الاماره N. غربيه
سعرد K. غرزان
طرسوس N. غرون
كشان N. غره‌بونه
طرابلس غرب K. غريان
قدس شريف K. غزه
['Ιερουσαλὴμ] [Γάζα]
قالقاندلن K. غستوار
حافيك K. غلام
كوپرى K. »
عونيه K. غورس
كسروان K. غوسطا
برات K. غوسنجته
ايبك K. غوسينه

ف

جانيك K. فاتسه
[Δζανίκ] [Φάτσα]
بصره N. فاو
كسروان N. فتوح
پرمدى N. فراشارى
زيله N. فرانقيسا
نيكده N. فرنك
[Νίγδης] [Φερτέκιον]
قره‌سى N. فرط
دده آغاج N. فره‌جك
[Δεδὲ 'Αγὰτς] [Φερραὶ]
توقاد N. فره دوكسه

خانقين [بغداد] N. قزلر باط
بكپازارى N. قزل سراى
وان N. قزل طاش
يوزغاد N. قزل قوجه
انطاكيه N. قزل قيا
درسم K. قزل كليسا
كوپرى N. قزل كيسه
ردوس N. قستلوز
[Ρόδου] [Κάστελλος]
[Κασταμονὴ B. قسطمونى
مجيد اوزى N. قشله‌جق
صاروخان K. قصبه
[Σαρουχὰν] [Κασαμπὰς]
[طورغود لى καὶ λέγεται]
انطاكيه N. قصير
نجد K. قطر
جمعه N. قطرانجه
فزان N. قطرون
نجد K. قطيف
تمز K. قطعه
اسپر N. قفانس
ساقز N. قلاموط
[Χίου] [Καλαμωτὴ]
كنج K. قلب
قويلحصار N. قلعهٔ بالا
انقره K. قلعه‌جك
قويلحصار N. قلعهٔ زير
[Δαρδανέλλια Σ. قلعهٔ سلطانيه
بازيان N. قلعهٔ سيوكه
ماردين N. قلندران
تمز N. قماغره
حديده N. قمران
[Χοδειδᾶ] [Καμερὰν]
بترون N. قنات
صوفيلو N. قنبرلر بالا
ازميد K. قندره
[Νικομηδείας] [Κάνδρα]
ياسينلر N. قنديغى
كريد Σ. قنديه
[Κρήτης] ['Ηράκλειον]
سيواس N. قنقال
عسير K. قنفده
قدس شريف N. قنيس
حوران K. قنيطره
قويلحصار N. قواجق
زيله N. قواق
صامسون N. »

چركش N. قره‌جه ويران
خنس N. قره چوبان
معدن N. قره‌حصار بهرام
سيواس Σ. قره‌حصار شرقى
[Σεβαστείας] [Νικόπολις]
خداوندكار Σ. قره حصار صاحب
آيدين N. قره حيط
بابای عتيق N. قره خليل
ارزنجان N. قره دكين
خداوندكار Σ. قره‌سى
[Προύσης] [Καρασὴ]
بكپازارى N. قره شار
آطه پازارى N. قره صو
آطنه N. قره طاش
عورتحصارى N. قره طاغ
كلعنبر N. »
كرون N. قره طاووق
آطنه K. قره عيسالو
سلانيك K. قره فريه
[Θεσσαλονίκης] [Βέρροια]
ترجان N. قره قولاق
عزيزيه N. قره قيو
سيورك N. قره كچى
بايزيد K. قره كليسا
ديمتوقه N. »
پاسينلر N. »
خنس N. قره كوپرى
سيواس N. قره كول
قونيه K. قره‌مان / لارنده ﻫ
['Ικονίου] [Καραμανία]
عزيزيه N. قره‌مانلى
ازميد K. قره مرسل
[Καρὰ Μουρσὲλ][Νικομηδείας]
انطاكيه N. قره‌مورط
عثمانجق N. قره ويران
مجيد اوزى N. قره يعقوب
جبل بركت N. قره يكيت
حافيك N. قره يوك
عزيزيه N. قزانجق
عينتاب N. قزق
توقاد N. قزل ﻫ قزيل
عثمانجق N. قزل تپه
عزيزيه N. قزلجولك
كلعنبر N. قزلجه
عينتاب N. قزلحصار

پرزرين K. قالقاندلن
لومه N. قاليس
صور N. قانا
مدللو K. قالونيه
[Καλλονὴ] [Μιτυλήνης]
ساقز K. قالينوز
[Χίου] [Κάλυμνος]
حميديه [سيواس] N. قبالى
درنه N. قبه
حجريه N. قبيطه
نيكسار N. قپو آغزى
اردك N. قپو طاغى
['Αρτάκης] [Καποῦ τὰγῆ]
نازللى N. قپوجق
سلانيك K. قترين
[Κατερίνη] [Θεσσαλονίκης]
آچه حصار N. قتله
بنى شهر N. قحطان
Σ. قدس شريف 'Ιερουσαλὴμ
مرقب N. قدموس
قرجه على N. قراغيلر
اشقودره N. قرانيه
حوصه N. قرجه صالح
ادرنه K. قرجه على
مناستر K. قرچوه
[Βιτωλίων] [Κήρτσοβον]
» N. قرشوه
[Κρούσοβον]
صاروخان K. قرق آغاج
ادرنه Σ. قرق كليسا
[40 'Εκκλησίαι] ['Αδ]λεως
بوردور K. قره آغاج
اربعه N. »
سيورك N. قره باغچه
قوچكيرى N. قره بوغاز
ازمير N. قره بيرون
بيغا N. قره بيغا
قونيه K. قره بيكار
آيدين N. »
عزيزيه [سيواس] N. »
تنوس N. »
بالو N. قره جور
يكيجه [سلانيك] N. قره‌جه آباد
ودينه N. »
ديمتوقه N. قره‌جه خليل
آيدين K. قره‌جه صو
ترجان N. قره‌جه ويران

موصل	Σ. كركوك	شاركوى	N. قوماغى	قرق كليسا	N. قواقلى		
حوضه	N. كرم	ازينه	N. قوم قلعه	درامه	K. قواله		
بروسه	K. كرماستى	يانيه	K. قونيچه	[Καβάλα]	[Δράμας]		
[Προύσης]	[Κερμαστὴ]	[Κόνιτσα]	['Ιωαννίνων]	دراج	K. قوايه		
دارنده	N. كرمز	'Ικόνιον	B. قونيه	[Καβάγια]	[Δυρραχίου]		
سيواس	K. كرون	كوره[جبل لبنان]	N. قويطع	اسپر	N. قويلاد		
سرفيجه	K. كره بنه	قره حصار شرق	K. قويلحصار	اينوز	N. قوجه على		
[Σερβίων]	[Γρεβενὰ]	[Νικοπόλεως]	[Κοϊλὲ χησὰρ]	اسكوب	K. قوچانه		
كوتاهيه	N. كره كى	قرق كليسا	N. قويوه	[Κότσανα]	[Σκοπείων]		
Κρήτη	B. كريد	اورته كوى	N. قبا آغاج ارناود	قونيه	K. قوچحصار		
بيلديز ايلى	N. كريم مؤمن	اورفه	N. قباحيدر	كنغرى	N. »		
قارچكان	N. كسان	سرفيجه	K. قبالر	ماردين	N. »		
حافيك	N. كسريك	حافيك	N. قبالى	قورى چاى	N. قوچكرى		
جبل لبنان	K. كسروان	جبل بركت	N. قبياق	سيواس	K. قوچكيرى		
كوريجه	K. كسريه	بك شهرى	N. قيرايلى	يانيه	N. قورندوس		
[Κορυτσᾶς]	[Καστορία]	انقره	Σ. قير شهرى	[Κουρέντων]	['Ιωαννίνων]		
ارضروم	K. كسكيم	حيفا	N. قيساريه	بصره	K. قورنه		
قير شهرى	K. كسكين	انقره	Σ. قيصريه	ميخاليججق	N. قوروجى		
جبل ريمه	N. كسمه	[Καισάρεια]	['Αγκύρας]	اركرى	K. قوروش		
ديوريكى	N. »	سلانيك	K. قيلغيچ	[Κουρδελέσι]	['Αργυροκάστρου]		
سلانيك	K. كسندره	[συνηθέστερον	[عورتحصارى	ارزنجان	K. قورى چاى		
[Κασσάνδρεια]	[Θεσσαλονίκης]	قندره	N. قياس	قرجه على	N. قوريجه ويران		
كليبولى	K. كشان	نيكسار	N. قيوجق	معلقره	N. قوز		
[Κεσσάνη]	[Καλλιπόλεως]	قوچكيرى	N. قيو محمود	برغمه	N. قوزاق		
بنى شهر	N. كفاف	ميخاليججق	N. قيون آغيلى	آطنه	Σ. قوزان		
عجلون	N. كفرنجه	عثمانيه	N. قى	سرفيجه	K. قوزانه		
هنديه	N. كفل			[Κοζάνη]	[Σερβίων]		
ازميد	K. ككبوزه	**ك**		قورى چاى	N. قوز قشله		
[Νικομηδείας]	[Γκέβζε]			خنس	N. قوزلى		
حوض	N. ككله	ملاطيه	K. كاخته	ارزنجان	K. قوزيجان		
اوده مش	N. كلاس	كيفى	N. كاريز	لغة يلورى	λέγεται καὶ		
اماسيه	N. كلدكلان	بغداد	K. كاظميه	قسطمونى	N. قوزينه		
ارضروم	N. كلريج	سيواس	N. كاهكك	ازمير	K. قوش اطه سى		
سليمانيه	K. كلعنبر	معمورة العزيز	K. كبان معدنى	[Σμύρνης]	['Εφεσος]		
بكپازارى	N. كلفره	قره سى	N. كپسود	اسپر	N. قوشمشاد		
كوشخانه	K. كلكيت	دليم	N. كپيسه	قوصوه	B. Κοσσυφοπέδιον		
پاسينلر	N. كللى	كوتاهيه	K. كدوس	قرق كليسا	N. قوچغاز		
وان	N. »	بغداد	Σ. كربلا	بايبورد	N. قوكورس		
سلانيك	N. كلريه	ردوس	K. كرپه	قلعه جك	N. قوكير		
[Καλαμαριὰ]	[Θεσσαλονίκης]	[Ρόδου]	[Κάρπαθος]	يكى پازار	K. قولاشين		
ايچ ايل	K. كلنار	مديات	N. كرچوسى	كوريجه	K. قولونيه		
قرق آغاج	N. كلنبه	ترجان	N. كردچاغى	[Κολωνία]	[Κορυτσᾶς]		
فتربن	N. كلندير	صو شهرى	N. كرد نوحى	صاررخان	K. قوله		
[Κολινδρὸς]	[Θεσσαλονίκης]	شمديناں	N. كردو	ديمتوقه	N. قوله لى برغوس		
توقاد	N. كلور	بولى	K. كرده	اسكوب	K. قومانوه		
ادرنه	Σ. كليبولى	[Μπόλου]	[Γκέρεδε]	[Κουμάνοβα]	[Σκοπείων]		
[Καλλίπολις]	['Αδ]πόλεως	سينوب	N. كرزه	ترجان	N. قومصور		
		سوريه	Σ. كرك ﻫ كەرك				

قوچكيرى	N. كيجه برون	بيت الشباب	N. كوريان	حلب	K. كليس		
حانيه	K. كيدونيا	مناستر	Σ. كوريجه	برغمه	K. كليسا		
[Χανίων]	[Κυδωνία]	[Βιτωλίων]	[Κορυτσὰ]	كسريه	N. كليسوره		
كوملجنه	N. كيرلى	ارجيش	N. كوزه	[Καστορίας]	[Κλεισοῦρα]		
طربزون	K. كيرەسون	دوه لو	N. كوستره	ارزنجان	K. كماخ		
[Τραπεζοῦντος]	[Κερασοῦς]	زيله	N. كوسترەلك	الوجره	N. كمالى		
قره سى	N. »	آيدين	N. كوشك	قوچكيرى	N. كمرز		
حانيه	K. كيسامو	نجف اشرف	N. كوفه	تنوس	N. كمرك		
[Χανίων]	[Κίσαμος]	زور	N. كوكب	بروسه	K. كمليك		
تورتوم	N. كيسخه	يمن	K. كوكبان	[Προύσης]	[Κίος]		
»	N. كيفك	قوچكيرى	N. كوكبنه	عزيزيه	K. كمركان		
ارضروم	K. كيفى	طاشكوپرى	N. كوكجه آغاج	كوتاهيه	N. كموش		
صندوقلى	N. كيكلر	اطرانوس	N. كوكجه طاغ	اماسيه	K. كموش حاجى كويى		
ماردين	N. كيكى خلجان	پالو	N. كوك دره	طربزون	Σ. كموشخانه		
كركوك	N. كيل	حافيك	N. كوكدين	[Τραπεζοῦντος]	['Αργυρούπολις]		
پرشتنه	K. كيلان	استاروه	N. كوكسى	عزيزيه	N. كموش كون		
[Πριστίνης]	[Γκειλὰν]	اندرين	N. كوكسون	الباق	N. كنار بروج		
پاسينلر	N. كيوانيك	خنس	N. كوك صو	بتليس	Σ. كنج		
ازميد	K. كيوه	ترجان	N. كوك طاش	قسطمونى	Σ. كنغرى		
[Νικομηδείας]	[Γκέϊβε]	سلانيك	K. كوكيلى	[Καστομονῆς]	[Κιάνγκηρη]		
حميديه [سيواس]	N. كيه	[Θεσσαλονίκης]	[Γκεβγκελῆ]	قنديه	K. كنوريو		
		قسطمونى	N. كول	['Ηρακλείου]	[Κυνουρία]		
ل		كوپرى	N. »	حكارى	N. كوار		
		ارطغرل	N. كول پازارى	حكارى	K. »		
قلعهٔ سلطانيه	K. لابسكى	تفنى	N. كولحصار	»	K. كواش		
[Δαρδανελλίων]	[Λάμψακος]	طرسوس	N. كولك	عشاق	N. كوبك		
اماسيه	K. لاديق	مديات	N. كولكان	ارطغرل	N. كوبلى		
نيكسار	N. »	عزيزيه	N. كوللى ويران	اماسيه	K. كوپرى		
بيروت	Σ. لاذقيه	قره حصار شرق	N. كولوه	قوصوه	K. كوپريلى		
[Βηρυττοῦ]	[Λαοδίκεια]	ارجيش	N. كومار	خداوندكار	Σ. كوتاهيه		
قونيه	K. لارنده	ادرنه	Σ. كوملجنه	[Προύσης]	[Κοτύαιον]		
λέγεται καὶ قره مان	Καραμανία	[Αδ'لεως]	[Γκιουμουλτζίνα]	بغداد	K. كوت الاماره		
طربزون	Σ. لازستان	پاسينلر	N. كومه صور	ترجان	N. كوتور		
[Τραπεζοῦντος]	[Λαζία]	قره سى	K. كونان	چتالجه	K. كوچك چكمجه		
كريد	Σ. لاشيد	[Καρασῆ]	[Γκιονὲν]	[Μετρῶν]	[Μικρὸς Τσεκμεδζὲς]		
[Κρήτης]	[Λασίθιον]	بولدان	N. كونای	اكرى دره	N. كوچك ويران		
حميديه [سيواس]	N. لاغوس	سيواس	N. كونش	ماردين	N. كوچيكان		
ماردين	N. لجيكى كريكان	سيوريحصار	N. كون يوزى	آياش	N. كودل		
حديده	K. لحيه	بولى	K. كونيك	بيت الشباب	N. كوران		
ساقز	K. لريوز	سلطان يرى	N. كوه	صاروخان	K. كوردوس		
[Χίου]	[Λέρος]	منتشا	K. كويجكز	اينه بولى	N. كوره		
مديات	N. لزيزح	كركوك	K. كويسنجق	اشمه	N. »		
يانيه	K. لسقويك	كرون	N. كويكوپران	جبل لبنان	K. »		
[Ιωαννίνων']	[Λεσκοβίκιον]	الباق	N. كويج	كوره	N. كورهٔ شماليه		
اشقودره	K. لش	عزيزيه	N. كوى يرى	»	N. كورهٔ وسطى		
لش	N. لش ماليسياس	سوريه	Σ. كەرك	طربزون	K. كوره له		
ارطغرل	K. لفكه	ارزنجان	N. كى				
[Ἐρ Τογρούλ']	[Λεύκη]						

تورتوم N. نوكوچك
يمن N. نهم
ازمير N. نيف
[Σμύρνης] [Νυμφαῖον]
كوپريلى N. نيقوديم
قونيه Σ. نيكده
[Ἰκονίου] [Νίγδη]
خانقين [بغداد] N. » »
توقاد Σ. نيكسار
[Τοκάτης] [Νεοκαισάρεια]

و

سلانيك N. واردار
[Θεσσαλονίκης] [Βαρδάριον]
موش K. وارطو
بنى صعب N. وادى الشعراء [الغربى]
بلقا N. » »
سوريه K. وادى العجم
غات N. وادىٔ شرقى
» N. وادىٔ غربى
ارزنجان N. واسكرد
ديوريكى N. واظلدان
Bàν B. وان
روم قلعه N. وجيجه
كواش N. وسطان
زبيد N. وصاب السافل
» N. وصاب العالى
طربزون K. وقف كبير
پرشتنه K. ولچترين
سرفيجه N. ولوندوس
[Σερβίων] [Βελδενδὸς]
تنوس N. ولى الياس
ارزنجان N. ولى بابا
قوزانه N. ونجه
سلانيك K. ودينه
[Θεσσαλονίκης] [Βοδενὰ]
ساقز N. ووليسو
[Χίου] [Βολισσὸς]
كوتاهيه N. ويرانجق
قرق كليسا K. ويزه
[40'Εκκλησιῶν] [Βιζύη]
قولاشين N. ويرانش

ه

بصره N. هارثه

جزاير بحر سفيد K. ميس
[Μεγίστη] [Καστελλόριζον]
نوره‌قوب N. ميشه قول
منتشا K. ميلاس
[Μέντεσε] [Μύλασσα]
محودى N. ميلان عشيرتى
انطاليه N. ميلاو
ماردين N. ميللى
كسكيم N. ميلو
قنديه K. ميلوپوطامو
[Ἡρακλείου] [Μυλοπόταμον]

ن

تكفور طاغى N. نائب
قعطبه N. نادره
كواش N. ناريك
آيدين K. نازللى
سرفيجه K. ناسليج
[Σερβίων] [Ἀνασελίτς]
ارضروم K. نامروان
بيروت Σ. نابلس ﻫ بلقا
عكا K. ناصره
جبل غربى K. نالوت
عشاق N. نياز
سوريه K. نبك
بصره Σ. نجد
كربلا K. نجف اشرف
توقاد N. نجيب
تورتوم N. نخاخ
مرعش N. ندرلو
مديات N. نراتر
اسپر N. نشنود
انقره K. نعالو خان
سلانيك N. نكريطه
[Θεσσαλονίκης] [Νιγρίτα]
بنى شهر N. نماض
شتاق N. نوردوز
عادلجواز N. نورشنجق
اسپر N. نوركاخ
وان N. نوركوخ
كواش » N. »
سيروز K. نوره‌قوب
[Σερρῶν] [Νευροκόπιον]
فيلورينه N. نوسقه
[Φλωρίνης] [Νεβέσκα]
نيكده K. نوشهر
[Νίγδης] [Νεβσεχίρ]

حجاز Σ. مكهٔ مكرمه
[Χεδζὰζ] [Μέκκα]
موش K. ملازكرد
معمورة العزيز Σ. ملاطيه
وان N. ملاقاسم
كركوك N. ملجه
باجل N. ملحان
يانيه N. ملقاصره
[Μαλακάσιον] [Ἰωαννίνων]
سيواس N. ملوج
بيروت B. مناستر
شوف N. مناصف
مغله βλ. منتشا
بصره Σ. منتفك
بغداد K. مندلى
قول اوغلى باش آغالغى] N. منشيه
سيواس N. منكر
قره كليسا N. منكسر
سيروز N. منلك
[Σερρῶν] [Μελένικον]
ازمير K. منمن
[Σμύρνης] [Μαινεμένη]
علائيه N. منوغات
قنديه K. منوفاج
[Κρήτης] [Μονοφάτσιον]
باب جبول N. منيج تحتانى
كليس N. منيج فوقانى
كسروان N. منيطره
قولاشين N. مويقواج
پرلپه N. موريحوه
كليس N. موسى بكلو
بتليس Σ. موش
ايچ ايل B. Μοσούλη
بتليس K. موط
مدللو K. موطيكى
[Μιτυλήνης] [Μάθυμνα] K. مولوه
ليمنى N. موندروس
[Λήμνου] [Μοῦνδρος]
صهيون N. مهاليه
سيلوان N. مهرانى
سكود N. ميخالغازى
بروسه K. ميخاليج
[Προύσης] [Μιχαλίτσιον]
انقره N. ميخاليججق
ماردين N. ميرسينان

منتشا K. مرمريس
[Μέντεσε] [Μαρμαρᾶ]
حوض N. مزده
دارنده N. مزكدان
دهوك N. مزورى
موصل N. مزورى بالا
اسپر N. مزهرك
سلطان يرى N. مستانلى
قوچكيرى N. مسجد
سيواس N. مسجدلى
خمس K. مسلاته
حجه N. مسور
اطنه N. مسيس
زيله N. مشار
جنين N. مشاريق الجرار
بلقا N. مشاريق نابلس
بايبورد N. مصاد
خمس K. مصراطه
جسر شغور N. مضيق
خاچين N. مغاره
سوريه Σ. معان
نيكده K. معدن
ارغنى معدنى N. معدن قصبه‌سى
صور N. معركه
حلب K. معرة النعمان
ادلب N. معرة مصرين
تكفور طاغى K. معلقره
[Μάλγαρα]
جده K. معمورة الحميد
حكارى K. معمورة الحميديه
B. Μαμούρετου-λ-αζίζ معمورة العزيز
زمار N. مغرب عنس
آيدين Σ. مغله Moῦγλα ﻫ منتشا Μέντεσε
آيدين Σ. مغنيسا Μαγνησία ﻫ صاروخان Σαρουχὰν
ارزنجان N. مفيس
حراز N. مفحق
تعز N. مقبنه
چتالجه K. مقرى كوى
[Μετρῶν] [Μακροχώριον]
تنوس N. مقصودلى
محودى N. مقورى عشيرتى
منتشا K. Μάκρη مكرى
ادرنه N. »
وان K. مكس

جبل لبنان K. متن
متن N. متن اعلا
حراز N. متوح
ديرك N. متينان
نيكده K. مثلى
جبل دروز N. مجدل
قنيطره N. مجدل شمس
وان N. مجنكر سفلا
قير شهرى N. مجور
اماسيه K. مجيد اوزى
قير شهرى K. مجيديه
يانيه K. مچوه
[Μέτσοβον] [Ἰωαννίνων]
جزره N. محسان
ديرك N. محل
مديات N. محلمى
اورته كوى N. محمودلى
حكارى K. محمودى
كوكبان N. محويت
تعز K. Μόχα مخا
حديده K. مخائل
اب N. مخادر
بروسه K. مدانيه
[Προύσης] [Μουδανία]
جزاير بحر سفيد Σ. مدللو
[Αἰγ. πελάγους] [Μιτυλήνη]
ماردين K. مديات
مكهٔ مكرمه Σ. مدينهٔ منوره
[Μέκκας] [Μεδινὰ]
قرق كليسا K. مديه
[40'Εκκλησιῶν] [Μήδεια]
چورلى N. مرادلى
بيروت K. مرجيون
اشقودره K. مردينا
[Σκόδρας] [Μιρδίτη]
اماسيه K. مرزيفون
اطنه Σ. مرسين
[Ἀδάνων] [Μερσίνη]
حلب Σ. مرعش
كليولى K. مرفته
[Καλλιπόλεως] [Μυριόφυτον]
لاذقيه K. مرقب
آراج N. مركوزه
سليمانيه K. مركه
اردك N. مرمره
[Ἀρτάκης] [Μαρμαρᾶς]
آق حصار N. مرمره‌جك

جسر مصطفى پاشا N. لفكه
ردوس N. لندوز
[Ῥόδου] [Λίνδος]
سلانيك K. لنقطه
[Θεσσαλονίκης] [Λαγκαδᾶς]
پروزه K. لوروس
[Προβέζης] [Λοῦρος]
بايبورد N. لورىٔ عليا
يرات K. لوشنه
قرق كليسا K. لوله برغوس
[40'Εκκλ.ῶν] [Λουλὲ Βουργάζ]
پرزرين K. لومه
قترين N. ليتحور
[Κατερίνης] [Λιτοχώριον]
ديار بكر K. ليجه
كيفى N. ليجك
ديرك N. ليف
جزاير بحر سفيد Σ. ليمنى
[Αἰγ. πελάγους] [Λῆμνος]
الاصونيه N. ليوادى
[Ἐλασσῶνος'] [Λειβάδι]

م

طربزون N. ماچقه
[Τραπεζοῦντος] [Μάτσκα]
ديار بكر Σ. ماردين
يانيه K. مارغليچ
[Ἰωαννίνων'] [Μαργαρίτιον]
كوملجنه N. مارونيه
[Γκιουμουλτζίνης] [Μαρώνεια]
درسم K. مازكرد
الباق N. ماسيرو
اكرى دره N. ماشقوللى
دره K. ماط
كوار N. مالبوب
يانيه N. مالقاص
بيت الشباب N. ماهوران
بابای عتيق K. ماندره
[Μάνδρα] [Βαβάϊ 'Ατὴκ]
اورته كوى N. ماندريجه
[Ὀρτὰ-κὶοϊ'] [Μανδρίτσα]
مدللى N. ماده ماده
[Μανδαμάνδος] [Μιτυλήνης]
باندرمه N. مانياس
ترجان N. مانس
پرشتنه K. مترويجه
[Πριστίνης] [Μητροβίτσα]

دارنده	N.	يكيجه	پاسينلر	N.	ياغان	جزره	N. هارونا باقى
حافيك	N.	»	ديوريكى	N.	ياغبصان	ليجه	N. هانى
حوضه	N.	»	قدس شريف	K.	يافه	صغرى	N. هرسه
اسكچه	N.	»	['Ιερουσαλήμ]		['Ιόππη]	['Ερεσσός]	[Σιγρί]
ويزه	N.	»	اسپر	N.	ياقس	يىلديز ايلى	N. هركلى
سلانيك	K.	»	ايپك	K.	ياقوه	معلقره	N. هركه
مرعش	N.	يكيجه قلعه	قره مرسل	N.	يالوه	جزاير بحر سفيد	N. هركيت
ارطغرل	K.	يكيشهر	[Καρὰ Μουρσὲλ]		[Γιάλοβα]	[Χάλκη]	[Αἰγ. πελάγους]
سيورك	N.	»	'Ιωάννινα	B.	يانيه	بترون	N. هرمل
مجيد اوزى	N.	يكى قشله	انقره	K.	يبان آباد	شمديان	N. هريكى
اسكچه	N.	يكى كوى	قرجه على	N.	يحيالى	عزيزيه	N. هزارشاه
چشمه	N.	يكى ناهيه	محموديه	N.	يزيدى عشيرتى	وان	N. هزاره
يكى پازار	K.	يكى واروش	مدللى	N.	يره	عينتاب	N. هزك
عزيزيه	N.	يلاق	[Μιτυλήνης]		[Γέρας]	معلقره	K. همت
سيواس	K.	يىلديز ايلى	كريد	K.	يره پتره	كربلا	K. هنديه
حميد آباد	K.	يلواج	[Κρήτης]		['Ιεράπετρα]	اسپر	N. هنكامك
'Υεμένη	B.	يمن	يمن	K.	يريم	كسكيم	N. »
پياس	N.	يمورطه‌لق	عزيزيه	N.	يسرك	اسپر	N. هنود
طربزون	N.	يموره	كوملجنه	N.	يصى	كيفى	N. هوسنك
انقره	Σ.	يوزغاد	اسكچه	N.	يصى اورن	سيورك	N. هوشين‌وبرهان
['Αγκύρας]		['Υοσγάτη]	بكپازارى	N.	يكزل	غات	N. هون
خنس	N.	يوقارو تكمان	بوزطغان	N.	يكى پازار	مرجعيون	N. هونين
مدللى	K.	يونده	قوصوه	Σ.	»	دلهم	N. هيت
[Μιτυλήνης]		[Μοσχονήσια]	[Κοσσυφοπεδίου]		[Νόδι παζάρ]		
اسپر	N.	يونس	يكى پازار	K.	»		ى
			اينه كول	N.	يكيجه	قوچكيرى	N. ياپصو
			['Ινὲ-γκιὸλ]		[Γενιτζὲ]	ارطغرل	N. يار حصار

ΠΙΝΑΞ Γ'.

περιέχων τὸν ἐπίσημον τουρκιστὶ τίτλον τῶν ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων τοῦ τε Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων πατριαρχείων κατὰ τὴν ἱεραρχικὴν τάξιν:

Οἱ πατριάρχαι τῶν Ὀρθοδόξων (روم پطريقلكى).

استانبول و توابعى روم پطريق **Ἰσταν‡ὸλ βὲ τεβα‡ί'ῖ ροὺμ πατρικὴ**	Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ
مصر و توابعى روم پطريق **Μησὴρ βὲ τεβα‡ί'ῖ ροὺμ πατρικὴ**	Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης Αἰγύπτου καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ (λέγεται καὶ اسكندريه روم پطريق Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας).
انطاكيه روم پطريق **Ἀντάκια ροὺμ πατρικὴ**	Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης Ἀντιοχείας.
قدس شريف روم پطريق **Κοῦτσι ὲερὶφ ροὺμ πατρικὴ**	Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης Ἱερουσαλήμ.

Οἱ μητροπολῖται τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καθ' ἱεραρχικὴν τάξιν.

استانبول روم پطريقلكنه تابع متره‌پوليدلر

1]	Μητροπολίτης Καισαρείας	قيصريه متره‌پوليدى	
2]	Ἐφέσου	»	قوش اطه‌سى
3]	Ἡρακλείας	»	اركلى
4]	Κυζίκου*	»	قپو طاغى
5]	Νικομηδείας	»	ازميد
6]	Νικαίας	»	ازنيق
7]	Χαλκηδόνος	»	قاضى كوى
8]	Δέρκων	»	ترقوس
9]	Θεσσαλονίκης	»	سلانيك
10]	Ἀδριανουπόλεως	»	ادرنه
11]	Ἀμασείας	»	آماسيه
12]	Ἰωαννίνων	»	يانيه
13]	Προύσης	»	بروسه
14]	Πελαγωνείας	»	مناستر
15]	Νεοκαισαρείας	»	نيكسار
16]	Ἰκονίου	»	قونيه
17]	Βερροίας	»	قره‌فريه
18]	Πισσιδείας	»	تكه و حميد
19]	Κρήτης	»	كريد
20]	Τραπεζοῦντος	»	طربزون
21]	Νικοπόλεως	»	پروزه
22]	Φιλιππουπόλεως	»	فلبه
23]	Ῥόδου	»	ردوس
24]	Σερρῶν	»	سيروز
25]	Δράμας	»	درامه
26]	Σμύρνης	»	ازمير
27]	Μιτυλήνης	»	مدللو
28]	Διδυμοτείχου	»	ديمتوقه
29]	Ἀγκύρας	»	انقره
30]	Φιλαδελφείας	»	آلاشهر
31]	Μελενίκου	»	منلك
32]	Αἴνου	»	اينوز
33]	Μηθύμνης	»	مولوه
34]	Μεσημβρίας	»	مسورى
35]	Σάμου	»	سيسام
36]	Βιζύης	»	ويزه
37]	Ἀγχιάλου	»	اخيولى
38]	Βάρνης	»	وارنه
39]	Μαρωνείας	»	كوملجنه
40]	Σηλυβρίας	»	سلورى
41]	Σωζουαγαθουπόλεως	»	سوزه‌بولى متره‌پوليدى
42]	Ξάνθης	»	اسكچه
43]	Γάνου καὶ Χώρας	»	غانوز وخوره
44]	Χίου	»	ساقز
45]	Λήμνου	»	لمنى
46]	Ἴμβρου	»	امروز
47]	Δυρραχίου*	»	دراج
48]	Σκοπείων	»	اسكوب
49]	Κισταρίας	»	كسريه
50]	Ρασκοπρεσρένης	»	پرزرين
51]	Βοδενῶν	»	ودينه
52]	Ἐρσεκίου	»	هرسك
53]	Κορυτσᾶς	»	كوريچه
54]	Βελεγράδων	»	برات
55]	Στρωμνίτσης	»	استروچه
56]	Γρεβενῶν	»	كره‌بنه
57]	Σισανίου	»	سچشته
58]	Σβορνικίου	»	ازورنيك
59]	Μογλενῶν	»	فيلورينه
60]	Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν	»	اوخرى
61]	Δεβρῶν καὶ Βελισσοῦ	»	دبره وكوپريلى
62]	Καισανδρείας	»	كسندره
63]	Χαλδείας	»	كمشخانه
64]	Ἐλασσῶνος	»	الاصونيه
65]	Προικοννήσου	»	پاشا ليمانى
66]	Δρυϊνουπόλεως	»	اركرى
67]	Κώου	»	استانكوى
68]	Λιτίτζης	»	اورته كوى
69]	Κιρπάθου	»	كرپه
70]	Σερβίων καὶ Κοζάνης	»	سرفيجه وقوزانه
71]	Νευροκοπίου	»	نوره‌قوب
72]	Λέρου καὶ Καλύμνου	»	لريوز
73]	Κολωνίας	»	قره حصار شرق
74]	Ἐλευθερουπόλεως	»	پراوشته
75]	Παραμυθίας	»	آيدونات وفيلات
76]	Βελλᾶς	»	ولاس وقونچه

* Καλεῖται καὶ اردك متره‌پوليدى.

* Καλεῖται καὶ ايلبصان متره‌پوليدى.

Οἱ Ἐπίσκοποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου

1]	آيدين پسقوسى	Ὁ Ἐπίσκοπ.	Ἡλιουπόλεως	Ἐπισκοπαὶ Ἐφέσου
2]	چشمه	»	Κρήνης	
3]	سوكه	»	Ἀνέων	
4]	كليبولى	»	Καλλιουπόλεως	Ἐπισκοπαὶ Ἡρακλείας
5]	مرفته	»	Μυριοφύτου	
6]	چتالجه	»	Μετρῶν	
7]	كدروس	»	Κίτρους	Ἐπισκοπαὶ Θεσσαλονίκης
8]	كولكه	»	Καμπανίας	
9]	طوپران	»	Πολυανῆς	
10]	آردامر	»	Ἀρδαμερίου	
11]	آينه‌روز	»	Ἁγίου Ὄρους	
12]	آرقاديا	»	Ἀρκαδίας	Ἐπισκοπαὶ Κρήτης
13]	رسمو	»	Ρεθύμνου	
14]	كدونيا	»	Κυδωνίας	
15]	پتراس	»	Πέτρας	
16]	كره‌نيس	»	Χερρονήσου	
17]	كيسامو	»	Κισάμου	
18]	لامبى	»	Λάμπης	
19]	ايروستيا	»	Ἱερ. καὶ Σιτείας	
20]	يونده	»	Μοσχονησίων	Ἐπισκοπὴ Σμύρνης

Πατριαρχικαὶ Ἐξαρχίαι

Βαζελῶν, Γηρομηρίου, Μετσόβου, Πάτμου, Μονὴ τοῦ ἁγ. Γεωργίου Περιστερεῶτα, Σουμελᾶ.

Μητροπολῖται τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀλεξανδρικοῦ Θρόνου

Ὁ Μητροπολίτης	Λιβύης	ليوئيس متروپوليدى	
»	Πηλουσίου	پيلوسيو	»
»	Θηβαΐδος	تيوائيدوس	»

Μητροπολῖται τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου

Μητρ.	Ἀμίδης	دياربكر وكيان متروپوليدى	»	Μητροπ.	Βηρυττοῦ	بيروت متروپوليدى
»	Ἐπιφανείας	حما	»	Εἰρηνουπόλεως	»	اپرينه پوليس
»	Ἐμέσης	حمص	»	Τριπόλεως	»	طرابلس شام
»	Ἀρκαδίας	حكارى	»	Θεοδοσιουπόλεως	»	ارضروم
»	Τύρου καὶ Σιδῶνος	صور و صيدا	»	Ταρσοῦ καὶ Ἀδάνων	»	اطنه و طرسوس
»	Σελευκείας	بقاع و زحله	»	Λαοδικείας	»	لاذقيه
»	Ἐδέσσης	ادسيس	»	Χαλεπίου	»	حلب و اسكندرون

Οἱ Μητροπολῖται τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Θρόνου

Ἀρχιεπίσκοπος Σεβαστείας	سبسطيه سرپسقوسى	Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου	طور سينا سر پسقوسى	
Μητροπολίτης Πέτρας	كرك متروپوليدى	»	نمرين	» Κυριακουπόλεως
Μητροπολίτης Πτολεμαΐδος	عكا متروپوليدى	»	عجلون	» Πέλλης
Μητροπολίτης Ναζαρὲτ	ناصره متروپوليدى	»	سلط	» Λύδδης
Ἀρχιεπίσκοπος Ἰορδάνου	شريعه سر پسقوسى	»	طبريا	» Θαβωρίου ὄρους

ΠΙΝΑΞ Δ΄.

κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν, τῶν Μητροπόλεων, Ἐπισκοπῶν καὶ Ἐξαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, περιέχων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις διαγραμμάτων τὰ ὀνόματα τουρκιστὶ καὶ ἑλληνιστί, ἢ μόνον τουρκιστὶ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἑλληνικόν, τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ τῶν κυριωτέρων χωρίων ἑκάστης μετὰ τῆς προφορᾶς ὅπου ἀνάγκη, τοῦ ὁλικοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν σημειουμένου ἐν ἀρχῇ ἐντὸς παρενθέσεως. Ὅσαι ἢ ὅσα τούτων τυγχάνουσιν ἕδρα πολιτικῆς διοικήσεως, τοῦτο σημειοῦται παρ' αὐτοῖς διὰ κεφαλαίου ἑλληνικοῦ γράμματος χαρακτηριστικοῦ, ἤτοι Β=**βιλαγὲτ** νομός, Σ=**σανδζὰκ** διοίκησις, Κ=**καζὰς** ὑποδιοίκησις καὶ Ν=**ναχιὲς** δῆμος. Τὰ δ' ὑπαγόμενα εἰς τὸ αὐτὸ κέντρον πολιτικῆς διοικήσεως, παρατιθέμενα ἀλλεπάλληλα καθ' ὁμάδας, διαστέλλονται τῶν ἄλλων διὰ κεραιῶν, τὸ δὲ κέντρον εἰς ὃ ὑπάγονται πολιτικῶς σημειοῦται ἀπαραλλάκτως ἐντὸς παρενθέσεως. Οὕτω δ' ἐκ τοῦ πίνακος τούτου, τῇ βοηθείᾳ καὶ τοῦ Β΄ δύναταί τις κλιμακηδὸν ἀπὸ τοῦ δήμου νὰ εὕρῃ τὴν ὑποδιοίκησιν, καὶ ἐξ αὐτῆς τὴν διοίκησιν, καὶ ἐκ ταύτης τὴν νομαρχίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας κεῖται τὸ ζητούμενον.

Α.

Ἄγκυρα [Μητρόπολις—3] : انقره **Ἄνκαρα,** Ἄγκυρα [Β] — كوتاهيه **Κιουτάχια,** Κοτύαιον [Σ — اسكيشهر **Ἐσκὶ-σεχίρ,** Δορύλαον [Κ — كوتاهيه].

Ἀγχίαλος [Μητρόπολις — 7] : اخيولى **Ἀχιολου** Ἀγχίαλος, Ἀλακαριά, برغوس، داودلى Πύργος, Ἀκρανιά, Σταχτοχώριον, طاش‌تپه [Ἀνατολικὴ Ρωμυλία شرق روم‌ايلى].

Ἀδριανούπολις [Μητρόπολις—48]: ادرنه **Ἐδίρνε,** Ἀδριανούπολις[Β.]—[Ν.] بوشناق كوى، دياڭچه، چورك كوى، قره آغاج، دميردش Pίζια [Ν. چوكه] اورتاڭچى، قره يوسف، ارناود كوى—[اطه — حوصه Χάφσα, عبال، خاصكوى، اوغل پاشا، حوصه — اسكدار [Ν.] كردەلى، عثمانلى [Κ.حوصه]— Ὀλπασά, مصطفى—[اسكدار Ν.] حاجى كوى، ميخاليچ، پاشا محله، پش تپه، كولجق، يايلا، قره باغ، دينترى كوبى، پاشا بابای عتيق—[مصطفى پاشا Κ.] پكتن، قارلى، صارى يار قره، امام پازارى، طوغانجه، نادرلى، آلبلى، بابا اسكى ἢ لوله برغوس—[بابا اسكى Κ.] قورلر، يكى كوى، حليل [لوله برغوس Κ.] طورپ بك، آيوالى، لوله بورغاز ἢ اسكوب— Τεσσαράκοντα Ἐκκλησίαι قرق كليسا Σκοπός, هديه **Χεϊιέ,** Εὐκάριον, پتره **Πέτρε,** Πέτρα, انكل **Ἐνγκέλ,** Σκόπελος [Σ. قرق كليسا] — بيكار حصار، Βουνὰρ Χισάρ، ياڭچلر، ينه، **Γίνε,** Γέννα [Ν. بيكار حصار] — ايڭه كوى Σκεπαστὸς [Κ. ويزه].

Ἀμάσεια [Μητρόπολις—278] : اماسيه Ἀμάσεια [Σ.]—صامسون **Σαμσούν,** Ἀμισός [Κ.]—چهارشنبه Τσαρσαμπᾶ [Κ.]—بافره Πάφρα [Κ.]—سينوب Σινώπη [Σ.]—اديڭ [Κ.] — حوضه Κάδζα [Κ.] — كوپرى [Κ.] مرزيفون Μερζιφοῦν [Κ.] — Κέρζα [Ν.]—بوى اووه Πόϊ ὀδά، ἢ بوى كرزه— آباد ἀποϊόδατ [Κ.].

Ἀνέων [ἐπισκοπὴ Ἐφέσου—20]:سوكه-**Σόκιε,** Σώκια, باغ ارمسى Βαγάρασι، يكى كوى Νεοχώριον، كلج **Κελεπέτς,** Κελεμβέσιον، زغاز بورغاز دوز، **Γιουράν،** يوران، آق كوى Δωμάτια، طوماتجه Γέρον-

τας [K. سوکه — [K. میلاس — Τσανγκλῆ چانکلی, κεμπτουρμα کاورکوی — [K. قوش اطه‌سی, بلιτζι Βελερίτσι [K. ازمیر — K. تیره Θειρῶν].

'Αρδαμέριον [ἐπισκοπὴ Θεσσαλονίκης — 17]: غلاچه **Γαλάτσα**, Γαλάτιστα, سنه Σανά, شیبوطنیك راونا Ράβνα, طومبه Δούπια, طوپلیك, پالیخور استات Κρήμνιον, قیاجق, رشتیك Στατὸς [K. پولیروز — Ζογγλιδέρ, آدم 'Αδάμ, پسترمه Περιστεριά, لیوادیج Λειβάδι, آردمیل 'Αρδαμέριον [K. انقطه].

Β.

Βάρνα [Μητρόπολις — 11]: وارنه **βάρνα**, Βάρνη, پازارجق, قره قورت, بالجق, قواوارنه Καβάρνα, اوچ کوپهلك, اوچ اورمان, صوجق, یایاجیلر, قلایجی دره Βουλγαρία [بلغارستان امارتی].

Βελλᾶς [Μητρόπολις — 120]: قونجه Κόνιτσα, Κουτσούφλιανη, قواسیله Καβάσιλα, ایپکار Πεκλάρι, فورطنسته Φορτινίστα, ورانسته Βρανίστα, زلشته Ζέλιστα, مولسته Μόλιστα. استاریچان Σταριτσάνη, کیراسوه Κεράσοβον, فورقه Φοῦρκα, قانجقو Κάνιτσκο, یوکادیس Χιονάδες, پالوسل Παλαιοσέλιον, لطوکافسته Λιτοκάβιστα, ماشو Μάζιον, ملسوپتره Μελισσόπετρα [K. بوبچقو — Μπομπίσκο, بلاوالی Πλαύαλη, ایزوور 'Ισδωρος, بولتوك Μπελθοῦκι, لسقویك Λεσκοβίκι [K لسقویك — مسوفون Μεσοβοῦνι, ماوروون Μαυροβοῦνι, پانو راونیا "Ανω Ραβένια, قاتو راونیا Κάτω Ραβένια [N. زاغور] — Δολιανά, زاغوریان Ζαγόριανη, موشور Μόσιορη, قوقولوس Κουκουλιούς, قریبان Γκρίμπιανη, قلیزیانی Γλίσγιανη, لیتینو Λίθινον, قریبوه Γκρίμποβον [N. قورندوس — قوج Κόντση, لیفتوقاریه Λεπτοκαρυὰ [K. فیلات].

Βαζελῶν [ἐξαρχία Τραπεζοῦντος — 22]: اسپلا Σπήλαια, مندانداوس Κοστορτός, قوصتوردوز Μουνδανδός, صانوا Σανογιά, داغه Δανίαχα, نفس حوریا Χαμουρί, سهانو حوریا Σαχνόν, حوریا سرسه Θέρσα, خرطقوب زیر κάτω Χορτοκόπι, خرطقوب بالا ἄνω Χορτοκόπι, زوندوز Γιανάντος, پونديله Ποντήλα, قرنسه Κρένασα, قوناقه Κουνάκιαλη, چهارلی Τσαχειράντων, فرغانلی Μελανάντων, فرغانلی Φεργανάντων.

Βέρροια [Μητρόπολις — 43]: قره‌فریه **Καρὰ φέρῃε**, Βέρροια [K], آغستوس 'Αγουστός, Νάουσα [N.], قوپانو بالا "Ανω Κόπανος, قوپانو زیر Κάτω Κόπανος, ارقودخوری 'Αρκουδοχῶρι, قوم کوپی "Αμμος, اناصومتوس 'Αναστώματος, وصوه Βόσοβα, قوقوه Κόκοβα, قوتلس Κοῦτλες, طورقخوری Τουρκοχῶρι, زروخوری Ζερβοχῶρι, غرواته Γρεβάτα, اکسرلواده Ξηρολείβαδον, بالا سلی "Ανω Σέλειον, سلی Σέλειον, طولانی Δολιανή [K. قره‌فریه].

Βιζύη [Μητρόπολις — 28]: ویزه **Βίζε**, Βιζύη [K] — مدیه **Μήδεια**, Μήδεια, صاقوجق Σαμακόβιον [K. — [اخته بولی K. آیا استفانوس 'Αγ. Στέφανος [K. مدیه — صوغوجق Σοφίδες, سرکن اورنجك قریه‌سی Κρυόνερον, طوپجی کوی Τοπτσῆ-κιοΐ, مسلم Μουσελλίμ, سرای Σεράϊ [N. اقسجم 'Αχτσεδζίμ, مسینلو Μεσσηνή, خاصوغه Χάσβουγα, منکرت Μαγκριώτισσα, اوزنلی قریه‌سی 'Αγ. Γεώργιος, بنکه Πινακᾶ, یاطروز Γιάτρος, آیا یانی 'Αγ. Ἰωάννης [K. ویزه].

Βοδενὰ [Μητρόπολις — 82]: ودینه **Βόδενα**, Βοδενά, لادوا Βλάδοβον, تهوه Τέχοβον, نیسه Νήσια, مسمر Μεσημέριον, چلتکجی 'Ορυζάρι, چچیغز Τσιτσιγκάς, یاکوی Καλίντσα, صاری قاضی Βουδρίστα, پالیقستر Παλαιόκαστρον, بازار اسکیجه Βέτκι Παζάρ, ماندال Μανδάλοβον, ماوریانی Μαβρένοβον, یعقوبجه Γκιούψιβον, درت ارمودلی 'Αγ. Γεώργιος, غروبه Γρόπινον, سکوشکی Καδίνοβον, قره‌یونجه Καργιώτισσα, ارمودجی Κρουσάρη, لوزان Λοζάνοβον, اوره‌شی Βρέσιον, اولاجی Λιπαρίνοβον, قولبه‌لر Καλύβαι, پیرولیلك Πυληρίκη, سلوکلی Δαμνίανη, قاشیقجی Λαχάντζιβον, ایلیجی 'Ιλέτζοβον, صاریچوه Σαρήτσοβον, بالا قورفالی "Ανω Κωφάλοβον, آلاکلیسا 'Αγ. 'Απόστολοι, صوبه باغجی Λειβαδίτσα, اوکوزلر Κοσσίνοβον, بدرلی Πέτροβον, غورغوب Γοργώπη, لیتووی Λιτωβόη, طورسیل Τσιλόβον [K. یکیجه] — کوکیلی Γκεβγκελῆ [K.].

Γ.

Γάνος [Μητρόπολις — 11]: غانوز Γάνος [N.], خوره Χώρα, اوچاق دره 'Αδδήμιον, میلان Μηλιοῦ, کراشه Κερασιά [N غانوز — کستانبولی Καστάμπολι, ایچه کوی, عرب حاجی Εἰρηνοχώριον, صندق [K. شار کوی — پلاموط, جدید قریه Νεοχώριον [N. قومباغی].

Γηρομέριον ['Εξαρχία συγχωνευθεῖσα ἐντὸς τῆς Μητροπόλεως Παραμυθίας — 12]: یروس Γηρομέριον, صیاده Σαγιάδα, قزلقیا Κοκκινολιθάρι [K. فیلات].

Γρεβενὰ [Μητρόπολις — 88]: کره‌بنه Γρεβενά, پرول Περιβόλι, آودا 'Αβδέλλα, صاریه Σαμαρίνα, شارغنی Σαργαναῖοι, پلاسه Πλέσια, اسمیقی Σμίξι, میصولور Μεσολοῦρι, فیلیپ Φιλιππαῖοι, دوران Δόβραν, مناخیت Μοναχίτι, ماورانیی Μαυραναῖοι, قرانیه Κρανιά, زباندوس Ζαπανταῖοι, کپریوس Κηπουρειό, غریداذس Γκριντάδες, سنخوه Ζνίχοβο, قرتاراکی Κριθαράκι, پالوقوبره Παλαιοκόπρι, رادویسطه Ραδοβίζι, غره‌وس Γκρέους, قونچکوت Κονισκιώτι, سرین صغیر Σιρὶν μικρόν, سرین کبیر Σιρίνι μέγα [K. کره‌بنه] — اغلوس 'Αγαλαῖοι, اوسنیك Νισίνικο, پالوطورقو Παλαιότουρκο, پیلوری Πυλωροί, قولوکتاك Κολοκυθάκι, وایپش Βεῖπεσι, پالوقسترو Παλαιόκαστρο [K. قوزانه].

Δ.

Δέρκων [Μητρόπολις — 42]: طرابیه **ταράπια** Θεραπεῖα, بیوکدره Βαθυρρύαξ, صاری‌یار یکی بوغاز, ارناود کوی Σαρὴ-γιαρ γενὶ μαχαλλὲ — ترقوس, دایه قادین, یکی کوی, آق الان, اوقلالی, طارفه, لازار کوی, ارمنی کوی, امروخور, کوی [چتالجه Σ] آیازمه, چناقجی, چفتلك کوی, جلب کوی چکمجهٔ ἢ کوچك چکمجه, آنبارلی, قالیو, آزادلی Δέρκοι. دلی Δελὴ-γιονους, کستانه‌لك Καστανέαι, غلاطاریه Μικρὸς Τσεκμεδζές ['Αθύρας], صغیر Γαλατάρια, نیفوس Νύμφαι, صفره Σαφρά, آیاپا 'Αϊπάς, آواس کوی Γρύπες, لتروس Λύτραι, کوی 'Αδάσον, قلفه کوی Καλφά, جبه‌جی روم ایلی, بغچه کوی, طموز دره Πύργος, برغوس, ایلی Φαναράκι, آیه استفانوس "Αγ. Στέφανος, فناری ماقری کوی Μακροχῶρι [K. کوچك چکمجه].

Διδυμότειχον [Μητρόπολις — 63]: دیمتوقه Διδυμότειχον, صالتق Καραμπεϊλί, ماندره, چاوشلی Μάνδρα, باش کایسا ایچکیز Κουφόβουνον, چشمکیر قره بیکار 'Ασβεστάδες, کیرج ارنبود, روم Σκουρτοχῶρι, چوبانلی [K. دیمتوقه — حاجی علی, آق بیکار, قره کلیسا Σκουρτοχῶρι, چوبانلی [K. دیمتوقه — اسکی کوی, طوقق Ζαλιφάκι, قوردوکوی Κοῦρτι, حالی, قاضی, قورنجی, بلغار کوی, قیوجی, قوله‌لی برغوس, قزلجق, قارلی, جانباز 'Ιμβλιδίνι, املدین, کوی Κρεμαστή, کرمتجی صالح, لولو کوی, لوولی, سرم کوی Κουστί, قره حمزه, پاشا, یعقوب کوی, قره‌یایلا Τσιφτλικάκι, چفتلك Ψαθαδες [K. صغانلق صغیر — [اوزون کوپری Μικρὸ Σουανλί, کوچه بیکار Μέγα Σουανλί, صغانلق کبیر ماندریجه [K. اورته کوی — [سرایلر, اصلحان 'Ασλαάν, بلغار یکی کوی [K. حوصه — Μέγα Ζαλίφ, قره صالح دودوکجی, پازارلی Κουρσῦ Κουλακλῆ, قورو قولاقلی قره صقلی, آزادلی, قره قاسم, یالپوس تاتار, یکی کوی Μαυροχῶρι [K. حوصه — Σουφλί صوفیلو, یانویران Γιάνουρεν, طفانجه قره بیکار Κορκοφωλέα, دوندرمه, طفانجه Μικρὸ Δερβέντι, دربند کبیر Μέγα Δερβέντι, قوتریجه Κούτρουτζε [K. صوفیلو].

Δισκάτη [Μητρόπολις — 13]: دیشقطه Δισκάτη, ایزمولا Σμόλια, پچونکه Πιτσούγκια, آیا قتاقال Ζμίνιατσι, پاراسکوی [K. الاصونیه — زمنیاج Κατάκαλι, سنجه Σίντσα, چاپورکا Τσαπουρνιά, لوبنیجه Λουμπινίτσα, یورکیجه Γεωργίτσα, بوزاوه Βόζοβον, بالطنوس Βάλτινον, ویلون Βελώνη [K. کره‌بنه].

Δράμα [Μητρόπολις — 46]: درامه Δράμα, چتالجه, دقساد Δοξάτον, ادرنه‌جك Τουρκοχῶρι, درنوه Δράνοβον [Σ. درامه] — پلونه Πλεῦνα, پرسیجان Πρωσσότσανη, قوبلسته Κουμβάλιστα, ولاق Βώλακ, کورجك Γιουρουτζοῦκι, بوبلیچ Βουβλίτση [N. پرسیجان] — احسرات 'Αλησταράτη, ذخوه Ζηλιάχοβα, ذیخنه Ζίχνη, راخوه Ράχοβα, ماندیل, درچوه Δράτσοβα, ترستنیجه Τριστενίτσα, ویتاچسته Βατάστα, آنجسته, کوپ کوی, پرویسته Ραδολεῖβος. شمالتوس Σέμαλτον, دوولیغوز Προβίστα, دوقسومبوس Δοξόμπος, یکی کوی Ζδραβνίκι, قوچاکی Κοτσάκι, ولجسته Βουλτζίστα, سفلینوز Σφολινόν, قلپوشنه Κλεποῦσνα, اسقرچوه Σκριτσόβα, اکری دره, آشاغی توسقه, انسطاسیه 'Αναστασία, پورنه Πόρνα, دولوس Θολόν, ولاپود Καλαπόδι, قارلیقوه, ریسیلوه, غورنچه, خورویسته غراچان, غرامنجه [K. ذیخنه].

Δρυϊνούπολις [Μητρόπολις — 181]: اکرکی "Εργκιρι, 'Αργυρόκαστρον [Σ. کرغوچانی Γεωργουτσάτι, بالا پسقوپی "Ανω ἐπισκοπή, پسقوپی زیر Κάτω ἐπισκοπή, غلینه Γλύνα, غراپسی Γράψη, بالا بوه "Ανω Λάμποβον, لبوه Λιβόχοβον, سلو Σελλειό, لونغو Λόγγος, قلیز Καλέζι, ترپحات Τερεαχάτι, فراشتانی Φραστανή, حسقو Χάσκοβον, سوترا Σωτήρα, کستورات Κεστοράτι, شیخ Σέχι, استفوپول Ναγόπολις [Στεγόπολις], نقوه Νόκοβον, سلچقه Σέλτσι [Σ. اکرکی] — ماشقولوره Μασχοχῶρι, پرونکی Προγγοί, پالوقاسترو, بثوك Βυθοῦκι, اشپر Σέπερη, توبوه Τοπόδα, استاوروشکال Στραβοσκιάδι, فلومو Χλωμό, پولیجان Πολίτσανη, سوپك Σωπικὴ [K. یوغون — [یوغون دلوینه Δέλδινον, غاردکاك Γαρδικάκι, قاتودیك, دیورلی Δίβρη Δεκατρεῖς

Κακοδίκι, قاليوه‌سى Καλύβια πασᾶ, باشا سولو Σού-
λιο, مسويوتامو بالا Ἄνω Μεσοπόταμον, مسويوتامو
زير Κάτω Μεσοπόταμον, استاتات Σταθάται, آى
يانى Σινγιάννη, فنيك Φοινίκη, حوجه Χότζια [Κ
دلوينه] — اونو Βοῦνον, خاره Χειμάρρα, پلورى
Πιούλιουρι, كپاره Κηπαρώ, قوده‌س Κούδεσι,
دريمادس Δρυμάδαις, پلاسه Παλάσα, چوراى Τσιό-
ραϊ [Κ. قورلش].

Δυρράχιον [Μητρόπολις—48]: دراج Δυρ-
ράχιον, شينه‌ولاش Σιναβλάση, سوقشى Σούκθη,
[Σ. دراج] — پيشقه‌زه Πιέσκζα [Κ. شياق] — قوايه
Καβάγια, غرش Γρέθη, رڭش Ρέθη, اسپيله Σπη-
λαία[Κ. قوايه]—تيران Τύρανναἰ[Κ.]—ايلبصان Ἐλ-
βασάνιον [Σ.]—بوغرودچه Βογροδέσιον, استاروه
Στάροβα, حالاروب Ἀλιαροῦπε [Κ. استاروه] —
ايزورينه Σβίρυνα, پرغو Πύργος [Σ. كوريجه] —
لين Ἔχλιν, قاليشطه Κάλλιστα [Κ. اوخرى].

E.

Ἐλευθερούπολις [Μητρόπολις — 12]:
نيكيشان, پراوشته Πράβιον, پاليوخور Παλαιοχώριον,
Νικήσανη, حولى كوى Αὐλή, موشتنيه Μουσθένη,
لفتره Ἐλευθεραί, درزنه Δρέζναι, جيشته Τζούστη,
يكى كوى Φθέρη[Κ. پراوشته]—لوقوجه Λακκοβήκια,
جربليانى Τσερέπλιανη, قورميسته Κρόμμυστα [Κ.
ذيخنه].

Ἔφεσος [Μητρόπολις — 89]: قوش اطه‌سى Ἐ-
φεσος[Κ.] مغنيسا Μαγνησία[Σ.] — عبد الله اغا چفتلكى
Τσιφτλίκιον ἁγ. Γεωργίου [Κ منمن] — اقحصار
Ἀξάριον [Κ.]—اورله Οὐρλά, Βρύουλλα, اوليجق
Λουτζάκι μικρό, يايا كوى Γιαγιάκιοϊ [Κ. اورله]
قصبه Κασαμπᾶς [Κ.] — كلنبه Κέλεμπος [Ν.] —
قرق آغاج, كايزمان Κορδελιό, قارشو يقه Κλισμάνι,
[Κ.], قزل چوللى Κριτζαλιὰ [Κ. قرق اغاج] —
اوليجق Λουτζάκι, منمن Μαινεμένη, مرمره Μάρ-
μαρα, فوچهٔ جديد — سيرك كوى Σερέκιοϊ [Κ. منمن]
Νέα Φώκαια, نيف Νυμφαῖον [Κ. قوش اطه‌سى]—
چوبان, سفريحصار Σιβρισάριον [Κ]—صومه Σῶμα,
عيسى Τσομπανησία [Κ. صومه] — آيوالق Κυδω-
νίαι, خرستيان, يكى چارى قريه‌سى Γενιτσαροχῶρι,
مقارونيا, قريه‌سى Χριστιανοχῶρι, انجانوس Ἄτζανοζ,
Μακαρωνία [Κ. آيوالق]— قنيق Κινίκιον, كولجك
قريه‌سى Κλεισέκιοϊ, برغمه Πέργαμος [Κ. برغمه] —
ادرميد Ἐτρεμίτ, Ἀδραμύττιον, كوره Γκιουρὲς
[Κ. ادرميد]—كمر Κεμέρ, درهٔ كبير Δερέκιοϊ, خوران
كبير Φρένελι [Κ. برهانيه ἢ كمر ادرميد].

H.

Ἡλιούπολις[ἐπισκοπὴ Ἐφέσου—39]: آيدين

Ἀϊδίνιον [Β.]—نازللى Ναζλίον, آقچه Ἀκτσὲ [Κ.
نازللى] — تيره Θεῖραι [Κ] — اوده‌مش Ὀδεμήσιον
[Κ]—مغله Μοῦγλα, يوكسك قوم [Σ. مغله] — ميلاس
Μύλασσα[Κ.]—بودروم Βουδροῦμι, Ἁλικαρνασ-
σὸς [Κ] — مرمريس Μαρμαρᾶ, تاچه Τάτζα [Κ.
مرمريس]—بركى Πυργὶ [Ν.]—چركنجه Κιρκινδζέ,
آياثلوغ [Ν. چركنجه] — طوربالى , قوچارلى [Ν.] —
دكرمنجك [Κ. قوش اطه‌سى] -- يكى كوى Γιάμπεγι
[Κ. صوبيجه]—قزلجه كوى Κοκκινοχῶρι [Κ. بايندير]
—اطه كيده Λίγδα [Κ. اوده‌مش].

Ἡράκλεια [Μητρόπολις—99]: تكفور طاغى
Ραιδεστός, پنادوس Πάντιδος, قومباغى Κούμβαος
[Ν] اركلى Ἐρέγλι, Ἡράκλεια [Σ. تكفور طاغى]—
جانطه Τσαντὼ [Δζαδῶ], استرانجه Στράντζα, بوديه
Ἀσκὸς [Κ. سلورى] — چورلى Τυρολόη [Κ.] —
خيره‌بولى Χαριούπολις [Κ.]—معلقره Μάλγαρα[Κ.]
كشان Κεσσάνη, پرنارلق Βαρνίτσα, صوليجه Φακίρ-
μα, ماورور Μαῦραι, غرابونه Γραβοῦνα, سينلى
Σιγλίον[Κ. كشان]—مغاريش Μαγαρίσιον, اكساميل
Ἐξαμίλιον, جسرارکنه ἢ ἄλλως اوزون كوپرى
Μακρὰ γέφυρα, طرنوه Τύρναβον [Κ. جسر اركنه].

Θ.

Θεσσαλονίκη [Μητρόπολις — 56]: سلانيك
Θεσσαλονίκη. اپانومى Ἐπανομή, كيرج كوى Ἀσβε-
στοχώριον ἢ Νεοχώριον, خورتاج Χορτιάτες, باغليجه
Μπάλτζα, درميل Δρυμίγλαβα, يكى كوى Νεοχω-
ροῦδα ἢ Γενὶ κιοϊ [Β. سلانيك] — لنقظه Λαγκα-
δᾶς, قوالر Καβαλάρι, دخانجى Γερακαροῦ, لون Λέ-
βεν, پاليخور Παλαιοχώρα, كنينه Γνόϊνα, ويره‌نوز
Βορένος, پازاركاه Παζαριά, قوقالو Κοκαλοῦ, موديا
Μόδι, استاوروز Σταυρός, بشيك صغير Μικρὰ Μπε-
σίκια, صوحه Σοχὸς, حورودا Χωροῦδα, ليغوان Λι-
γοβάνη [Κ. لنقظه].

I.

Ἱερισσὸς [ἐπισκοπὴ Θεσσαλονίκης — 9]:
ارسه Ἱερισσός, لاريغقوه Λαρίγκοβα, روه‌نيك Ρεβε-
νίκιον, ايزوور Ἴσβωρος, پاليخور Παλαιοχώριον,
غوماط Γομάτιον, قزغانجى محله‌سى Μαχαλάς. يكى كوى
Νεοχώριον, وارواره Βαρβάρα [Κ. اكسنديره].

Ἰκόνιον [Μητρόπολις — 43]: قونيه κόνια,
Ἰκόνιον, سيلله Σύλλη [Β. قونيه] — نيكده Νίγδη,
قوردونوس Κούρδονος, دنه‌كى Δένεϊ, مداله Μάδα-
λα, فرتك Φερτέκιον[Ν.], دلصون Τελμισσός, ايليصون
Ἰλοσός, بور Πόρος[Ν.], مثلى Μίσλι[Κ.][Σ. نيكده]—
عربسون Ἀραβισσὸς[Κ], اركلى Ἐρέγλη. قرهمان Κα-
ραμὰν [Κ.], بوزقير Μποζκὴρ[Ν], آق شهر , ايلغين ,
برمده—[قونيه .B] قوچحصار ,[.K]سيد شهرى , يكشهر

Πέρματα [Κ. اق شهرى] — مله‌كوبى Μελεκοπή,
ذيله Ζήλη, انه‌كو Ἀνακοῦ [Κ. نو شهر]— آقسراى Ἀκ-
Σεράϊ, كاورى Κέλβερι, كناداله Κενάταλα, حلوادره
Χαλβάταρα [Κ. آقسراى].

Ἴμβρος [Μητρόπολις —7]: امروز Ἴμβρος,
پناغيه Παναγία, اسكند Σχοινούδιον, اغريديه Ἀγρί-
δια, آيا طودور Ἀγ.Θεόδωρος, ايلكى Γλυκύ, قلعه
Κάστρον, اولامبوز Εὐλαμπίον [Κ. امروز].

Ἰωαννίνων[Μητρόπολις—201] يانيه Γιάνια,
Ἰωάννινα, دووره Δόβρα, بولچ Μπούλδζη, سپوچل
Σουπουδζέλιον, سوديناء بالا Ἄνω Σουδενά, سوديناء
زير Κάτω Σουδενά, چروار Τσερβάριον, مونوندرى
Μονοδένδρι, ويچهٔ بالا Ἄνω Βίτσα, ويچهٔ زير Κά-
τω Βίτσα, نيغاذيس Νιγάδες, فرانغاذيس Φραγγά-
δες, لسقووچ Λασκοβάτζιον, ووسه Βωβοῦσα, قامكا
Καμμιά, لنكاذيس Λυγγιάδες [Κ. زاغور]—بزدون
صغير Μπισδονόπουλον, بزدون كبير Μπισδούνιον,
لاپستهٔ بالا Ἄνω Λαψίστα, لاپستهٔ زير Κάτω Λα-
ψίστα, غارديك كبير Γαρδίκι, غارديك صغير Γαρδι-
κόπουλον, زه‌لوه Ζάλοβα, نخور پيرى بك Νεοχω-
ρόπουλον, اپسينا Ψήνα, غرامن Γραμμένον,
قوترولاذيس Κουτρουλάδες, واطاطاذيس Βατατά-
δες, نخور درويش بك Νεοχῶρι, پريلفت Περίβλε-
πτος, پرامه Πέραμα, استرون Στροῦνι, اطه Νῆσος
[Ν. قورندوس]—غوچسته محلهٔ كبير Γότιστα Μεγάλη,
غوچسته محلهٔ صغير Γότιστα Μικρά, قراپشى Κράψη,
قورشوويچه Χρυσοβίτσα, منكلوس Μογκλίους, ماژا
Μάζια, جورا Καλύβια Ὄρους, غلاجاذيس Κλα-
ζιάδες, قوچولوس Μουζακαίους, موزاكوس Κου-
τσουλιό, قاچقه Κατσικά, نانوى Ἀνώγεων, راپشه‌ئوس
Ραψαίους [Κ. لورروس] — قريفووه Κρυφοβόν,
ترياكس Θερεκίσι, لونكوتسه Λογγιώτισσα,
موسوطيچه Μουσιώτιτσα, ملنغوس Μυλιγγοὺς [Κ.
چرقويشته] — ليوياخوه Λειβιάχοβον, ليويكسته ,
كراسوه , زاراووج , والانيديا , پرادالا Κεράσοβον
[Κ. آيدونات].

K.

Καισάρεια [Μητρόπολις—50]: قيصريه Και-
σέριγε, Καισάρεια, انديرلك Ἀνδρονίκιον, زنجى دره
Ζινδζίδερε, استفانه Στέφανα, تلاس Ταλάς, طاولسون
Ταυλοσόν, كرمير Κερμίρ, وكسه Βέκσε, آغرناس ,
[Σ. قيصريه] چوقور Μόλου, مولى, اركلت , اسكوب
ايجه صو— Ἰνδζέ-σου, دره كوى Δερέκιοϊ [Κ.
ايجه صو] — قره‌جه ورن Καραδζόρεν, فره‌شه Φά-
ρασα [Σ. قيصريه] — قير شهرى [Σ.]—يوزغاد Ἰο-
σκάτη [Σ.]— چوروم [Κ.]— طاشلق , روم قواق ,
چات , آيغاد [Κ. بوغازليان]—غربيلر Καριπλὲρ [Σ.
يوزغاد] — اوركوب Οὐρκιούπ, سنه‌صون Σινα-
σός, زيله Ζῆλα, نوشهر Νεβσεχίρ, Νεάπολις,
[Σ. نيكده]— طاشجى , بش قرداش , چوقور يورت ,
كسكه , كورومزه Κιούρουμζε, خوشجه , صاتى ,
باغچه‌جك , آوشار كوى , يوست قره كوى [Κ. فكه]
— كركمه Κέρκιμε, صارمسافلى , قره چوبران Καρα-
τσόρεν [Κ. عزيزيه τοῦ Β. سيواس].

Καλλίπολις [ἐπισκοπὴ Ἡρακλείας—11]:
كليبولى Γκελίπολου, Καλλίπολις, بولاير Πλα-
γιάριον, قريهٔ جديده Νεοχώριον, فندقلى Ἀγγελο-
χώριον, بورغاز Περγάζιον, طيفور Ταϊφύριον, باير
Βαΐριον, غلطه Γαλατᾶς, قواقلى Καβακλῆ [Σ.
كليبولى] — مايدوس Μάδυτος, كيرته Κριθιὰ [Κ.
آجه اباد].

Κιμπανία[ἐπισκοπὴ Θεσσαλονίκης—41]:
كولكه Κιόλεκε, Κολιακιά, كون طوغلان Βαλμά-
δα, يونجيلر Γιοντσίδα, قيالى Καγιαλή, قيرجالوه Γρι-
τζάλοβον, پيلاطى Πλατύς, قريا Καρυά, تيرقاله Τρίκ-
καλα, قاليان Κάλιανη, كليدى Κλειδί, چنافورنوز
Τσινάφουρον, كيدا Γηδᾶς, پاليخور Παλαιοχῶρι,
لانور Λανόβερη, نووسل Νησελοῦδι, كورفه Κορυ-
φή, اكشينا Σχινᾶς, پاليخور Παλιόχωρα, چتال Τσα-
τάλι, چالقوه Τσαλούκοβον, محمود اوه Μαμούτο-
βον, لابره Λάπρα, قولوپانجه Κολοπάντσα [Β.
سلانيك] — قليويا Καλύβια, نووسل Νησέλι, قيرجال
Γρυζάλι, قبسخور Καψοχῶρι, نيشى Νησί, پسقوپى
Ἐπισκοπή, قطاق Κατάφη, اسكليچ Ἰσκιλίτς,
قواصله Καβάσιλα, استاوروز Σταυρός, يواطوز Δια-
βατός, قولورا Κουλούρα, راپسومانيكى Ραψομανίκι,
سيخازمنى Ξεχασμένη, پازارتيز Παζαρίτες, حمام
چفتلكى Λουτρὸς [Κ. قره‌فريه].

Κάρπαθος[Μητρόπολις—15]: كرپه Κέρπε,
Κάρπαθος, آپرى Ἀπέρειον, وولاده Βολάς, اوطوس
Ὄθος, اسپيلش Πύλαι, مسوخورى Μεσοχῶρι, اسپوطا
Σπόα, اولمپوس Ὄλυμπος, منتش Μενηταί, ارقه‌سه
Ἀρκάσα, پيغاديا Πηγάδια [Κ. كرپه] — قاشوط
Κασούτ, Κάσος, فرى Φρύ, آيا مارينا ἁγ. Μαρί-
να, ارناود كوى Ἀρβανιτοχῶρι, پولى Πόλι, پناشيا
Παναγία [Κ. قاشوط].

Καστορία[Μητρόπολις—191]: كسريه Κέσ-
ριε, Καστορία, ماوروه Μαύροβον, قرپنى Κρέπενη,
لچشته Αντσίστα, كليسوره Κλεισοῦρα, بوبشته Μπομ-
πίστα, حولشته Χόλιστα, زاغوريچ Ζαγοριτσάνη,
قومانيچ بالا Ἄνω Κομανίτσοβον, قومانيچ زير Κά-
τω Κομανίτσοβον, بومبوق Μπόμπουκ, غورنجى
Γκορένδζα, چرلوه Τσουρίλοβον, قوستراچ Κωστε-
ράζιον, زيرالچى , سليمنسته Ζράλτσα, دوپياق Δου-

πιάκοι, زوپانشته Ζουπάνιστα, دمبی Δύμπενη, Κωστενέτσι,طرنوه Τύρναβον,ستاجه Στάτιστα, باجور Βαψόρι, ویشانی Βύσσενι, ستوما Σέτομα, لوغا Λογγᾶς, لغه Λάγγα, پشلجق Ψέλτσκο, Κοτέλτσκο, دولیانی Δόλιανη, ايوسكپو Ἀποσκεποι, لوراد Λουβράδες, مارقویانی Μαρκόδιανη, دوله Δίβλα, خوریشته Χρουπίστα, لحوه Λέχοχοβον,تقوه‌نی Τύκδενη[K.كسريه]— Λιουράδι,رهوه Ρέχοβο, كرسيوه Κρεσιώβα [K.قولونيه]— Τύρδια, طرشيه Ἔλοβον,نغوان Νεγοβάνι, طرشيه Τύρδια, هلوه Ἔλοβον,نغوان Νεγοβάνι, آيطوز Ἀετόζι, لاغين Λαγένη, نوه‌سه Νεβέσκα, قوطوری Κάτω Κόττορι [K.فيلورينه]— زير قوطوری Ἄνω Κόττορι, استربره‌نو Στρέμπρινον, يالا Λαμπανίτσα,يوهين Μποχῆνι, چرچشته Τσουκαλοχῶρι, اسپروكليسا Σλομνῆστι, سلومنشته Ἀσπροκλησιὰ [K.ناسليچ]— Φράσσαρα, فراشاری Ὀγρέη, اوغرن لوچقه Λούτσικα, غوستوشت Γοστιδῆστι, وينيا زرج Βήνια καὶ Ζέρετι, دلونيه [K.پرمدی]— Κρεσιώβα,اشغار Ἰσγάρι,چواشت Κοβατσῆστι,يراقاره Γερακάρα, پستان Πέστανη, پوده Πόδες, كرمن Γκερμένη, ازره Ἄρζα,سالش Σάλεσι[K.لسقويك].

Κίτρους [ἐπισκοπὴ Θεσσαλονίκης —41]: خترس Κίτρους, اعيان ἀγ. Ἰωάννης, قورينوس Κορηνός, خرانوس Χράνη,حاجه قداحه Καδαχάς,لفتخور Ἐλευθεροχῶρι, پالنشتان Παλιονέστενη, كندير Κολινδρός, كوچك Μηλιὰ Μικρά, لبانوه Λιμπάνοβον, پورله Πούρλια, پانديليمون Παντελεήμων, اسقوته Σκοτείνα, لفتخور Λεπτοκαρυά, لتخور Λιτόχωρον, ملاطره Μαλαθριά, قاريجه Καρίτσα, وروندوز Βροντοῦς, اولاح كلبه‌سی Βλαχοκαλύβια, استوپی Σπί, قوندوريوچه Κουντουριώτισσα,زازاقو Ζάζακος, ميلا Μηλιά, مورينه Μόρνα, قاريس Καρυαῖς, اسقوطرنا Σκουτέρνα, كرميد Κεραμεῖδι, Κολοκοῦρι, وروسری Βρωμερή, قترين Αἰκατερίνη [K.قترين]— ملوه Μηλοβός, منك Μελήκιον, دره‌ارخلوه Δρίχλαβον, پرودروم Πρόδρομος, نيوقسترو Νεόκαστρον, ولچيشته Βούλτσιστα, برازده Μπράζδα, رتيناكی Ρετίκι [K.قره‌فريه].

Κολωνία [Μητρόπολις — 92] : قره حصار شرق **Καρὰ χησάρι ἀαρκί,** Νικόπολις, قيا ديبی Καγιὰ τεπέ, خاوله Χάχαβλα, اسپهان Ἰσπαχάν, عاليشار Ἀλισάρ, فيله Φέϊλερε, اسوله Ἔσολα, قره كوزيد Καρὰ κεβεζίτ, تورنجی , قلايجق Στρεφή, كوره‌زه Κόραδζα, كجسه Κέλδζα, كيلك Κατωχώριον, ليچسه Λίτσαδα, كده‌خور Κεΐλικα, اسكوپ Ἔσκιονε, اسلانشه Ἄσλασα,لاپه Λάπα [K. καὶ Σ. قره حصار شرق] — كوسكوی Κιόσκιοϊ, آغيل Ἀγούλια, كين بل Κιαμῆ πέλ, Πιρὲ پيره دده — [صو شهری K.] بولاق Πουλὰχ دده, قاريباغه , قايلی‌قيا,چتوره Τσέτουρε, طام , دره Μουρασιὰ[K.قوچكيری] ميراسل Δερὲ κιοϊ, دالقوس Ἀμελις, حوزول Χαβζοὺλ [K.قويلحصار]— Μεταλλεῖον, ياوسان , قوپتن , Κοπετέν, السيوس, اناستوس, قامشلی—[حميديه K]ميخال چوروم [K الوجره]— رفاهيه Ριφαχιέ, مونطولاس Μόνδολας, قاضی كوی Πισούρ, قنديل Κονδύλια, پسور [K.رفاهيه]— عنايت , سوللی , كورتون , قايه‌له Ἰναγέτ, سمن Σεμέν, پيالان Πεγιαλὰν [K. كره‌سون] — آليچين , آرداش , كون الان , قواقيلجه— كيور پيكی Γκιβοὺρ πικί,

Κορυτσᾶ [Μητρόπολις — 103] : كوريجه **Γκιορουδζέ,** Κορυτσά,اوسقپول **Ὀσκαπούλ,**Μοσχόπολις,بوريا Μπόρια, درنوه Δρένοβον,بووستيجه Βοδοστίτσα, قامنيچه Καμενίτσα, پولياني , ياغچی , براتوچه , يكی چفتلك Μπρατδίτσα, مالياويسته Μαλιαβίστα, پيلور Πίλιουρι [K.καὶ Σ. كوريجه] — بهلشته Βιχλίστα, ورنيك Βερνίκη, خوجسته Χότσιστα, غراپسی Γράψη, زيچشته Ζίτσιστα [K. بهلشته]— اوپار Ὄπαρις, لاودار Λάδδαρη, قوزان Κοζάνη,ماريانی Μάργιαννη [K.اوپار] — پرمدی Πρεμετή, ايليسيچه Ἰλισίτσα, ليوان Λιμπίδανη,نوسل Νοβοσέλα,قوسينه Κοσίνα,مالشوه Μαλέσοβα, غرابوه Γράποβα [K. پرمدی]— دلوينه Δέλβινα[K.اسقويك]— تپه‌دلن Τεπεδελένη,تردمسته Τρεμίστη, قودرا Κόδρα, لكلی Λέκλη, پستانی Πέστανη [K. تپه‌دلن].

Κρήτη [Μητρόπολις]: كريد **Γκιρίτ,** Κρήτη, حانيه **Χάνια,** Χανία, كيسامو Κίσαμος, سلنه Σέλινον, اليكان Ἀλικιανός, قنديه **Κάντια,** Ἡράκλειον, ريزو Ρίζον, پديه **Πετίε,** Πεζία, كنوريو Μαλεβύζιον καὶ Τέμενος, مالويز مع تمنوس Κυνουρία, رمنو Ρέθυμνος, ميلوپوطمو Μυλοπόταμον, اماری Ἀμάρι, اسفاكيه Σφακία ἢ سلطانيه Σουλτανιέ, استانبول Ἰσταυπόλ, اشيلو Λασίθιον, پراپتره Ἱεράπετρα, استيه Σιτεία.

Κύζικος[Μητρόπολις—64]: اردك **Ἐρτέκ,** Ἀρτάκη, آشاغی ياپوجی كوی Ζωοδόχος Πηγή, Ἄνω Γιαπουδζοῦ-κιοϊ, يوقاری ياپوجی كوی Λαγγάδα, شيطان Κατάτοπος, بورغاز Βαθύ, طراقونده Δρακοῦντα,هرك Χαράκη,روطيه Ρόδα, قونيه Γωνιὰ [K. اردك] — پرامه Πέραμα,

شاهين بورغاز Μηχανιώνα, كستل Καστέλλι,قوپاس Διαβατὴ [N.قپوطاغی]— پاندرمه Κομπάσιον, بايراميچ Βαϊραμίτσιον, طوت‌ليمانی Συκαμινέαι, يكيجه Γιετζές, مانديرا Μανδίρι[K.پاندرمه] — بيغا Βίγα, كمراي Καμάραι, مساچه Ἀβάτικα, قره طاغ Καρὰ-δὰγ [K.بيغا]—كونان Γκιονέν, طوی Τόϊ-βελὲν [K. كونان]— بلاط Βαλάτιον [N.], سينديرغی Σπνδηργὴ [K.] — ايدنجك Ἐδινδζίκ, ازينه — [ايدنجك N.] كايك Κιλὶκ, شماولو Σιμαῦλον, رن كوی , يكی حصار , يكی كوی Ρὲν-κιοϊ Ἔζινε, لاپسكی [K. ازينه]— قلعهٔ سلطانيه Δαρδανέλλια[Σ.] **Λάψεκι,** Λάμψακος [K.] — پازلی, پازارلی, اطه تپه , نارلی, بيوك چپنی Κοτζὰ τζιτζή [K. آيواجك].

Κῶς [Μητρόπολις—6]: استانكوی **Ἰστάνκιοϊ,**Κός, اسپنديه Ἀσφενδιόν,پيلی Πηλή, اندوماهيه Ἀντιμάχεια, كفالوس Κέφαλος, قاردامنا Καρδάμενα [K. استانكوی].

Λ

Λέρος [Μητρόπολις—3]: لرينوز Λέρος, قالنوز Κάλυμνος, اوستروپاليا Ἀστυπαλαία [Σ. ساقز].

Λῆμνος [Μητρόπολις—33]: لمنی ـه **Λῆμνι,** Λῆμνος,ليمانی Πλατύ.طانوز Θάνος, قوندیه Κονδιά,اندريه Τσιμανδριά.چانوز پورطيانو Πορτιάνος, سارپی Πεσπέραγος, انقريوز Ἀγκαριῶνες, پسپراغوز Σαρπί, ليوادخور Λειβαδοχῶρι, قورنوز Κορνόζ, قسبه Κάσπακα, مودروز Μοῦδρος [N.], اسقاندال Σκανδάλι, ويشينوز Φυσίνι, آيا صوفيه Ἁγία Σοφία, اورسپول Ρωσοποῦλι, قوندوپول Κοντοποῦλι καὶ ἁγι-Πάτι, ريانيد Ρεπανίδι, اورمانوز Ρωμανός, لخنه Λίχνα, واروز Βάρος, پربول Πουρποῦλι, بوز بابا ἁγι-Στράτι [N.].

Λίτιτσα [Μητρόπολις—26]:اورته‌كوی Ὀρτὰ-κιοϊ, تلكوكوی Τιλκὶ-κιόϊ Ἀλποχῶρι, قوزلجه Λιβαδοῦ, سوزناز Παλικράδα, پيلاوين Πλαβοῦ, پروقريوان Προκοβιάνη, فوغلا Φούφλα, ابروپران Πριουρένι, صاری غيده‌خور Σαρὴ Χηδήρ, ديرايسنه Δραβίσινα, حضر Ἀηδονοχῶρι, طفانچه مسلم Μικρὸ Δογαντζῆ, طفانچه قبا انجام Μέγα Δογαντζῆ, قبا ايوان Καβατκι, زمی ارنبود Ἀρναούτ-κιοϊ, طوتلی كوی , پاپاس كوی , يكی محله , اولوك , آورام [K. اورته كوی].

Μ.

Μαρώνεια [Μητρόπολις — 25] : كوملجنه **Γκιουμουλτζίνα,** كوچك كوی, بياطلی Βαγιατλῆ, صو , فاتر يقه , بولاط كوی , قير صاريجه , اورته‌جی , ياغريجان حصار, دره‌كوی Σουσούρ-κιοϊ, صيغری كوی Μαρώνεια, مارونيه , قره قورجالی Χηρκὰς [Σ.

سمادرك— [دده آغاج K] مكری Μάκρη [K — كوملجنه Σιμοθράκη [N.]— طاشوز Θάσος, ليمان كوی Παναγία, صولوس بالا و ادنا Ἄνω καὶ Κάτω Θεολόγος, حصار يكی Κάστρον, ماريه Μαριαί, قاق راحی Κακηρράχη, سوتيروس Σωτῆρος, بولغارو [K. طاشوز].

Μελένικον [Μητρόπολις—22] : منك **Μελίκι,** Μελένικον, قروميدوه Κρομμύδοβον, قالمانچه Καλιμάντσα, اوپالنيق Ὀπάλνικ, لكنوه Λιβοῦνι, پرپچنه Πρεπέτσινα, سوكل Τσιγδιλί, باطق Μπατίκι, بالا صوشيجه Ἄνω Σουσίτσα, قباطوه Καπάτοβον, ديرژان Δριζάνι, صوغاروه Σφουγγάροβον, دولیان Δόλιανη, چقوروه Τσιγγούροβον, پولنيچ Πολιανίτσα, بلوش Μπελεμπέχτσοβον, خوطوه Χότοβον, حرصوه Χούρσοβον, اسقلو Σκλάβοι, اسپاطوه Σπάτοβον, لشنيچه Λέσνιτσα, ستروانج Σφετιβράτσι, اسميلوه Σμίλοβον, مقروه Μίκροβον, لوديچه Λιβαδίτσα, پلوسته Πλόσκα, ديرن Δεμπρένι, چالم تيمار Τσαλίμι μέγα, بوزدوه Μπόζδοβον, لالنوه Λιλιάνοβον, وقف چالم Τσαλὶμ μικρόν, قريه‌سی مع محلات Κάτω Σουσίτσα, قوسته Νοβοσέλο [K. منك]— پتريچ Πετρίτσα, قرستاچه Κριστίλτσα, نيقودين Νικοῦδεν, قولهل Καλύβια, ولوش Βελούσιτσα, ويراقوپوچه Βρακουπόβιτσα, قولاروه Κολάροβον, قامن Κάμινε, ياوورنچه Γιαβορνίτσα, استارچوه Κλοῦτσι, قورنوه Κορυάλοβον, كلوچ Στάρτσοβον, بولغاريچ Βογοροδίτσα, شربان Σιρμπάνι, يوانوه Γιωβάνοβον, ميتينه Μίτινον, غرنچلچه Κριντσίλι [K. پتريچ — تيمور حصار Δεμίρ Ἰσσάριον, اطروه Λάτροβον, قاروت Καμαρότ, صاويلق Σάβγιακον, كومالی Κουμλί, كوپری Κιουπρί,باراقلی Βαρακλί, رادوه Ράδοβον, قروشوه Κρούσοβον, سردار , ولی اغا ,خواجه Κήρτσοβον,ويرانقوه Βρανοῦ, پوبرنچه , ياونه Γιάννοβον, لهوه Λέχοβον, پتره Πέτροβον, قوله Κοῦλλα, كشيشلی , رامنه , درونده Δερβέντ, بلوه Μπέλοβον, حرشنه Χράσνα, پرين Πυρῆνι, ستاروش Σταρόσι [K. تيمور حصار]— جمعهٔ Κλεισοῦρα, اوراونو Οὐράνοβον [K. جمعهٔ بالا].

Μεσημβρία [Μητρόπολις—8] : ميسوری **Μισέβρι,** Μεσημβρία, Ἄσωρος, Πάνα, Αἷμων, ἅγ. Βλάσιος, Ραββδάς, Κουρί, Κόζακος [Ἀνατολικὴ Ρωμυλία شرق ايلی روم].

Μετρῶν [Ἐπισκοπὴ Δέρκων—14] : چتالجه **Τσατάλτζα,** Μέτραι, چاقل Πετροχώριον, الباسان Ἐλβασάνιον, يكيجهٔ خرستيان Νεοχώριον[Σ. چتالجه]

—ارنبود كوى Λαγοθήραι, مچكره Θαλασσάκραι, قلى Πλάγια, چوپلجه Δεμοκράνια, قاليقراطيه Καλλικράτεια, چكمجه Μέγας Τσεκμετζές [Ρήγιος], انارسه Ἀρισσοῦς, طاش غاردان Γάρδας, اغيل [K. بيوك چكمجه].

Μέτσοβον [Ἐξαρχία—5]: مچوه Μέτσοβον, انيلو Ἀνήλιον, ميلا Μηλέα, ووطونوس Βουτονόσιον [K.مچوه—دربنديسته Δερβεντίστα [K.يانيه].

Μήθυμνα [Μητρόπολις — 31]: مولوه **Μόλοβα,** Μόλυβος, قالونيه Καλλονή, آيا پاراسكوى ἁγ. Παρασκευή, مانده‌ماده Μανδαμάδος[N.], فليه Φίλια, استپى Στύψη, اسقاميه Συκαμιά, قاپيه Κάπη, كولك Κλειώ, يلى Γέλια, چوملك كوى Τσουκαλοχῶρι, پراشيله Παράκοιλα, پتره Πέτρα, اسقوتارو Σκούταρον, انامولطيه Ἀνεμώτια, اشلمه‌طوپو Ὑψηλομέτωπον, آرياتوس Ἄργενος, قلوماداو Κλωμπάδοι, لافيونه Λαθιών, دافنه Δάφια, كيرامى Κεραμιον, پتره‌جك Πετρί, وافيو Βαφειός, حاليقه Χάλιξ, پاپيانه Παπιανά, احيرون Ἀχυρών [K مولوه] — واطوسه Βατοῦσα, تيلونيه Τελώνια, افتونده Πτεροῦς, هدره Χύδηρα, چيتره Τσήθρα, رما Ρεῦμα [K. صغرى].

Μιτυλήνη [Μητρόπολις — 56]: مدللو **Μιτιλλί,** Μιτυλήνη, واريه Βαρειά, اقليديو Ἀκλείδιον, قيانى Καγιάνιον, پلغونى Πληγώνιον, آيا مارينه ἁγ. Μαρίνα, يوقارى خلقه Ἄνω Χάλιξ, آشاغى خلقه Κάτω Χάλιξ, پرگى Πυργί, اليفانده Ἐλεφαντά, اوطره لوطرا Λουτρά, مورية Μόρια, افالونه Ἀφάλων, پناوده Παναγιοῦδα, فاپه Πάμφυλα, يوقارى صارليجه قله‌لرى Ἄνω Πυργὶ Θερμῆς, آشاغى صارليجه قله‌لرى Κάτω Πυργὶ Θερμῆς, مستغنا Μιστεγνά, پيكى Πηγὴ [Σ. مدللو] — اسقوپلوس Σκόπελος, مساغره Μεσαγρός, پاپاسلق Παπάδος, پلاقادو Πλακάδος, پالچيو Παλαιόκηπος, پرامه Πέραμα [N. پره Γέρας]—آياصو Ἁγιάσος, قاطرتوس Κάτω Τρίτος, اوسقونده Σκούντα, ايپوس Ἵππειος, ديب Δίπι, عصاتو Ἀσώματος, [N.آياصو]—پولهنت Πολυχνῖτος, انبلقو Ἀμπελικόν, وورقوز Βοῦρκοι, سقاله Σκάλα, ويرشه Βρυσιά, واسيليجوطه Βασιλικά, ليزغور Λεσβώριον, پوطموز Ποταμός, پولايه Πλαγιά, بيوك كوى Μέγα Χωρίον, بوروز Βουρός, اقراش Ἀκράσιον, پاليخور Παλαιοχώριον, تريغونس Τρίγωνας, املر Μηλιαί, قورنه Κορνέλλα, قاخور Κάτω χωρίον, لووخورى Λωβοχώριον, ديوطه Δρῶτα [N. هرسه—پولهنت] Ἐρεσσός, ميسوطوپى Μεσότοπος, آغره Ἄγρα, اپوتنه Ἀποθήκη[N.هرسه—اطه يوزجه Τένεδος[K].

Μογλενὰ [Μητρόπολις — 104]: فيلورينه Φλωρίνη, نوليان Νεβόλιανη, ارمنجه Ἀρμένικον, قلياشنيجه Κλαμπάσνιτσα, قلادوروب Κλαδοράπι, كاشتنهٔ بالا Ἄνω Κλέστινα, كاشتنهٔ زير Κάτω Κλέστινα, صقيلوه Σακήλοβον, اوبه حسن Χασάνοβον, رحمنلى Ραχμανλί, بيچ Μπίτς, قلنيك بالا Κάλλινικ ἄνω, قلنيك زير Κάλλινικ κάτω, زيونيه Ζηδόνια, دوبروون Δοπρόβενι, صوچ Σόφιτς, ستينه Σέτινα, غورنيچوه Γορνίτσοβα, ارمنخور Ἀρμενοχώριον, صوروويچ Σόροβιτς[K.فيلورينه]—قونوف Κονοῦχι, پاليخور Παλαιοχώριον, قطرانيجه Κατρανίτσα, غراماتيكوه Γραμματίκοβον, روسيلوه Ροσίλοβον, چفان Τσέγανι, تيره‌پشته Τρέπιστα, كوچك كوى, دوروطلر Δορούδοβον, فرانغوج Φραγκότσι, تره‌بنه Τρέμπενα, قومان Κόμαν, قره بيكار Καρὰ Μπουνάρ, رودونيشطه Ραδούνιστα, انبوريا Ἐμπόριον[K.قبال]—رادووهٔ زير Κάτω Ράδοβον, رادووهٔ بالا Ἄνω Ρόδοβον, تره‌شينه Τρέσινα, چرنشوه Τσερνέσοβον, پره‌پانشته Πρεπάτιστα, باخوه Μπάχοβον, يزووه Μπίζοβον, صوبوچه Σουμπούτικον, پوليان Πολυανὴ [K. ودينه Βοδενά].

Μοσχονήσια [ἐπισκοπὴ Σμύρνης]: يونده **Γιούντα,** Μοσχονήσια.

Μυριοφύτου [ἐπισκοπὴ Ἡρακλείας—10]: مرفته **Μιρέφτε,** Μυριόφυτον, قلاميچ Καλαμίτσιον, پلاطنوز Πλάτανος [K.مرفته]—شار كوى Περίστασις, اراكليجه Ἡρακλεῖτσα, عربلى Λούπιδα, استرنا Στέρνα, ياياج, يولجيق, يكى كوى [K. شار كوى].

N.

Νεοκαισάρεια [Μητρόπολις]—166]: نيكسار Νεοκαισάρεια [K.]—قسطمونى Καστα μονὴ [B.]—زعفرانبولى Σαφράνπολις[K.]—اينه بولى Ἰνέπολις, پاطريوز Παθερεῖον, اجيطنوس Ἀτζίδονον, قره‌جه طوسيه Τόσια [K.], طاش كوپرى [K.], چيده Τσίδε [K.], كنغرى Κιούνγγρι, Γάγγραι [Σ.], توخت Τοὺχτ [N.], قوچحصار [N.], حركش قصبه‌سى [K.], پارطين Παρθένιον [K.], كرده Κέρεδε [K.], اونيه **Οὔνια,** Οινόη [K.], فاتسه قصبه‌سى Φάτσα, Βαδισάνη [K.] — اردو Ὀρδοῦ, ياصون قريه‌سى Ἰασώνιον, وونه Βώνα, صاسو Σασού, ليفديار, قيدكسه Φίδεξε, آق كونكى Ἄκ Γκιουνεγὶ [K. اردو حميديه]—Χαμιδιὲ [K.], توقاد [K.], زيله قصبه‌سى [K.], اربعه قصبه‌سى [K.], توكات Τοκάτη [Σ.], سيواس Σεβάστεια [Σ.].

Νίκαια [Μητρόπολις—18]: كليك Κίος [K.] — ميخاليچ Μιχαλίτσι, لوبات Λουμπάτι[K.ميخاليچ] — كرماستى Κερμαστὴ ἢ قصبه Καταμπά, قوم كوى, بلطوس, يابوجاق دربند — [K. كرماستى] كاور كوى Πελτός, كوبلى—[يكى‌شهر K.]وزير خانى, آشاغى كوى Κιουπλιά, قزل قيا, آقچه‌شهر, باشكوى [N. كوبلى] — لفكه Λεύκη [K.] — سكود Σουγιούτιον [K.] — اورته كوى, غود Γοῦδι [K. كيوه].

Νευροκόπιον [Μητρόπολις—7]: نوره‌قوب Νευροκόπιον, نوه Ζίρνοβον, زيرنو آشاغى روندى Κάτω Βροντοῦ, استارچشته Στάρτσιστα, چيرشوه Τσιρέσοβον, پاپاس چايرى, قره كوى [K. نوره‌قوب].

Νικομήδεια [Μητρόπολις—60]: ازميد **Ἰζμίτ,** Νικομήδεια, ميخاليچ Μιχαλίτσιον, اشمه, قره تپه, اطه پازارى—[K. اطه پازارى] Ἐσμέ, يكى كوى Νεοχώριον[Σ. ازميد]—Ἀδὰ پازارى, سرديوان Σερδιβάν, اكيزجه Ἐκίζδζε, صو باتاق, قره تپه, پاره‌لى, باشلى كچيد Σκιαδά, ايليا Λιγιά, مغا دندرو Μέγα δένδρον, افتينا Φτίνα, نوغاتس Νιαγκάτες, چارقوپانى Τσιρκούδιανα, ولادۇ زير Κάτω Βλάντο, ولادۇ بالا Ἄνω Βλάντο, قوچانوپلو زير Κάτω Κουτσανόπουλον, قوچانوپلو بالا Ἄνω Κουτσανόπουλον [Σ. ازميد—پروزه] لوروس Νέος Λοῦρος, قاچه Κατζᾶς, قرانيه Κράνια, لاله Λέλοβα, فليپياذا Φιλιππιάς, پادانسه Παντάνασσα, قوجاديس Κορονήσια, بولمت Μπουλμέτι, قومجاديس Κομψάδες, پودوغوره Ποδογόρα, پاپاذاتس Παπαδάτες, چانقاروپولو Τσαγγαρόπουλον, نخور Νεο-

χῶρι, پسوياره Ψοριάρα, عماراتيوس Μαρατιοῦ, گركراتس Χαλκιάδες, خالكاذيس Μπέη, خالكاذيس بك Γκιρκιζάτες καὶ بلشوسى Πλισί, قوستاكوس Κωστακιούς, غولاذيس Γκουλιάδες, باى قالامو Παχυκάλαμος, قالويرقو Καλογερικόν, غراويا Γαβριὰ [K. الوروس].

Π.

Πάτμος [Ἐξαρχία—8]: بطنوز Πάτμος, ليسو Λειψώ, Κορασσίαι ἢ Κρουσσοί, اغادونيس Ἀγαθονῆσι ἢ Γαϊδουρόνησον, ارق Ἀρκοί, ماراتى Μαράθι, اليدا Λέβινθα [Σ. ساقز].

Πελαγώνεια [Μητρόπολις—217]: مناستر **Μοναστήρι,** Βιτώλια, مغاره Μεγάροβον, طرنوه Τύρνοβον, نيزوپول Νιζόπολις, بوقوه Βούκοβον, اوره‌خوه Ὀρέχοβον, بروسنيق Μπρούσνικ, سمولوه Σμόλεβον, دوبرومير Δομπρομίρι, اغلارجى على Ἄνω Ἀγλάρτζι, اغلارجى سفلى Κάτω Ἀγλάρτζι, ايغرى على Ἄνω Ἴγρι, ايغرى سفلى Κάτω Ἴγρι, وسط ايغرى Μεσαῖον Ἴγρι, طراب Τράπι, قلنه قرق Κήρκλινον, لونى Ὀλέβενι, قرابوجسته Κλαμπουτζίστα, ديحوه Δίχοβον, پطوصه Πίτουσα, چايرلى اعلا Ἄνω Τσαΐρλή, چايرلى سفلى Κάτω Τσαΐρλή[B.مناستر] پرلپه Περλεπὲς [K.] قريوغاستانى Κρηβογάστανι, ويربيانى Βίρμπιανι, پرنيق Πηρνίκ, روداقو Ροδιάκοβον, ستاروينا Σταρόβινα, غورنيستا Γρούνιστα [K. اپرلپه].

Περιστερεῶτα, ἢτοι μονὴ τοῦ ἁγ. Γεωργίου Περιστερεώτα [ἐξαρχία—13]: ارمنو Ἀρμενοῦ, قودله Κοτίλια, ليواشيا Λιβάδεια, چوبانو Τσουπανοῦ, ويلنا Βάλαινα, قودلا Κουταλᾶ, ميسائلاند Μισαηλάντα, مانداراتو Μανδρανοῦ, رومانو Ρωμανοῦ, كويستولاندو Κουστουλάντων, شيطاند Σεϊτανάντων, ذيلمه Ζήλμα, ذاوريا Ζαβρία [N. جوبزلك توى B. طربزون].

Πισσίδεια [Μητρόπολις — 15]: اسپارته Σπάρτη καὶ آباد حميد Χαμὶδ Ἀμπὰδ [Σ.] — بوردوردور Βουρδούριον[Σ.]—انطاليه Ἀττάλεια, قلماكى تكه Τέκκε [Σ.]—اندفلى Ἀντίφιλον, قلماكى Καλαμάκι [K. قاش فنكه—Φοίνιξ [N.]—علائيه Ἀλάγια [N.]—ميس Μεγίστη ἢ Καστέλλόρριζον [K.]—مكرى Μέγρι, Μάκρη [K. مغله ἢ—منتشا] تمره Τέμρε, Μύρα [Σ انطاليه].

Πολυανὴ [ἐπισκοπὴ Θεσσαλονίκης—91]: طويران Δοϊράνη, فوقه Φοῦρκα, حسنلى Ἀσανλή, اقنجه‌لى Ἀκάνδζαλη, صورلوه Σούρλεβον, سته پتكه Σδέτα Πέτκε, قارلوبه‌سى Καρλόβασι, ديمونجه Δημόντσα, برست Μπρὲς [طويران — بغدانجه Μπογ-

δάντσα, Στοϊάκοβον, استویاق ماچقوه Ματσίκοβον, کواطه Δαμπόβον, دامبوه Διαβατὸ [K. کوکیلی] — قلقش Κιλκίσιον, کلندیر Κιλινδίριον, غوله Γκόλα, یکی کوی Νοβοσέλο, قرجوه Κρέτσοβον, راعیان Ραϊάνεβον, طودوراك Θεοδωράκεβον, قوس طودوراك M. Θεοδωράκη, طودوروا Τοδώρεβον, لوه Λέλοβον, نارج Νάρες [K. عورت حصاری].

Πρέσπα [Μητρόπολις — 49]: اوخری Ἀχρίς, استروغه Στροῦγα, آشاغی بلیچه Κάτω Βέλιτσα, یاڵ بلیچهٔ Ἄνω Βέλιτσα, پودغوریچه Ποδγορίτσα, وروج Βόροβετς, طرابه‌زیچه Τραπεζίτσα, رسنه—[اوخری] Λουμπανίστα [K. Ρέσνα, یانقوج Γιανκοβέτσιον [N. طومه‌نج — Τούμενετς, قونسقه Κόνσκα, یاڵ غوریچهٔ Ἄνω Γόριτσα, آشاغی غوریچه Κάτω Γόριτζα, طرنوه Τύρνοβον, یوستیچ Πουστέτς, لسقو Λέσκο, اوخوه Ρέχοβον [Σ. کوریچه—] نیوبچه Νίβτσα, آخیلی Ἀχίλι [B. مناستر] — طوبه‌نی Δούπενη, رامپی Ράμπη, کرمان Γκέρμαν, اوباغه Ὄπαγα, استرقوه Στέρκοβον, رودارى Ρούδαρη, انغ Λάγκ, دره‌نوه Δρένοβον, اورونیق Λόγγος, پیسودر Πισσοδέριον, قرسوراج Κρουσουράδες, چره‌وه Τσερέοβον [K. فیلورینه — Μηλοβίστα, غوپش Γόπεσι, میتیمر Μήτιμερ, اسوینیشته Σδινίστα, قرشوه Κρούσοβον [B. مناستر].

Προικόννησος [Μητρόπολις— 14]: مرمره Προικόννησος κ. Μαρμαρᾶς, پراستوس Προάστειον, نازلی Κλαζάνη, اصبالی Ἀφθόνη, پلاطیه Παλάτια, قلمی Γαλιμή, اکینلك Ἐκινλίκ, Κούταλις, آوشه Ὀφιοῦσα κ. Ἀφουσιά, عربلر Ἀράπιδες, آلونیه Ἀλώνη, اوسقوبیه Σκοπιά, حوهلیه Χουχλιά, وورى Βόρειον, پاشا لیمانی Πασσᾶ Λιμάνι [K. اردك].

Προῦσα [Μητρόπολις— 14]: پروسه Προῦσα, صو صیغیرلق Σουσουρλούκιον, کلیسان Καλασάνιον, طاش تیمور Δεμιρδέσιον, تپه‌جك Τεπεδζίκιον, بلاط یونس Πλατύαννος, نلادار Παλλαδάριον [Σ. پروسه—] قورشونلی Ἐλιγμὸς [K. کلیك] — پرغوس Νεοχώριον, بولی میسه Μεσαίπολις, مدانیه Μουδανία, کوی ارنبود Ἀλβανιτοχώριον, سیغی Συγή, تریغلیا Τριγλία [K. مدانیه].

P.

Ρασκοπρεσρένη [Μητρόπολις 927]: پرزرین Πρισρένη [Σ.]—پرشتینه Πρίστινα [Σ.]—کیلان Γιλάν [K.] — ولچترین Βουτσίτιρον [K.] — متروبچه Μητροβίτσα [K.]—ایپك Ἰπέκιον [Σ]—یاقوه Διάκοβον [K.]—غوسینه Γκούσινα [K.]—برانه Βεράνα [K.]— یکی بازار [K.]— ترغوویشته Τεργοβίστα [K.]—آقووه Ἄκοβον [K.]— سنیچه Σένιτσα [N.] — یکی وارش Γενὶ βαρὸς [K.]— طاشلیجه Τάσλιτζα [Σ.]—پریپول Πριεπὸλ [K.]— پریبوی Πριέβον [N.]

Ρόδος [Μητρόπολις—52]: ردوس **Ρόδος**, Ρόδος, کشکنوز Κοσκινοῦ, تریانده Τριάντα, کرمستی Κρεμαστή, پصدیه Παστίδα, ایلانی‌اووه Βιλάνοβα, طولوقوز Θολός, صورانی Σωρονή, فاز Φάνναις, دیملیه Διμηλιά, قلیز Καλλιθειαίς, آقاندوز Ἀφάντου, آبستوز Ψίνθος, آرکپول Ἀρχίπολις, پولاطانیه Πλατάνια, آرخانجلوس Ἀρχάγγελος, منوله Μανώλα, تحتلی Μάσσαρι—لندوز Λίνδος [N. پیلون Πυλών, الابرمه Λάερμα, عربلر Ἀρνίθα, مسنوروز Μεσαναγρός [N. لندوز]—اپولکه Ἀπολακιά, قسللوز Κάστελλος [N. استریدیوز Ἰστρίδα—قسللوز] سومبکی Σουμπεκί, Σύμη [K.], هرکیت Χάλκη [N.] — الیاکی Μέγα χωρίον, انجیرلی Ἰνδζιρλί, Νίσυρος [N]. ماندیراکی Μανδράκι, انبوریوز Ἐμπορειός, نیکا Νικία [K. استانکوی].

Σ.

Σέρβια καὶ Κοζάνη [Μητρόπολις — 46]: قوزانه **Κόζανα**, Κοζάνη, قالیان Κάλλιανη, رادویشته Ραδοβίστη, اسپورته Σποῦρτα, غولبجه Γκόμπλιτσα, وانجهٔ کبیر Ἄνω Βάνιτσα, وانجهٔ صغیر Κάτω Βάνιτσα, باغچی Μπαξή, کساریه Καισάρεια, اکتنی Κτένι, کراشه Κερασιά, ولیشته Βελίστη, ماغوله Μαγοῦλα, ولوندوس—[قوزانه] Δογτζιλὰρ [K. طوغجیلر Βελβενδὸς [N.]—اسقولر Σκούλιαρι, قطافیه Καταφύγιον, ویتوین Βιτίβιανη, پالیوغراچان Παλαιογράτσανον, ماچقوخوریون Μασκοχώριον, قستانیه Καστανιά, سرفیجه **Σέρβια**, چفتجیلر Ζευγαλατά, اصناف Ἰσνάφ, محله‌سی چنکنه Γυφτεργιά, غولس Γούλιαις, رمنو Ρέμνιον, اجدان Ἰζδάν, والطوی کبیر Τρανόβαλτον, والطوی صغیر Μικρόβαλτον, قالقادس Καλδάδες, نذینقو Νεζινκό, آوله Αὐλαί [Σ. سرفیجه].

Σέρραι [Μητρόπολις—76]: سیروز **Σίροζ**, Σέρραι, آبدیمال Ἀβδαμάλι, یاڵ قورشوهٔ Ἄνω Κρούσοβα, آشاغی قورشوه Κάτω Κρούσοβα, غیدیخور Ἀηδονοχώριον, تحیانوس Ἀχινός, وزنیك Βεζνίκον, باغچه Βάνιτσα, روندی Βροντοῦ, ویراسته Βραστά, قودولین Γκουδελί, الشان Ἔλσεν, خرستیان قیله Ἐδῶ Κιμήλα, قره‌جه کوی Καρατζάδες, اجوه Ἔζοβα, زروخور Ζερβοχῶρι, قصری Καστρί, قوچوز Κούτσιον, قوزلو Λάκκος, ملان Μοῦκλεν, مصله Μασλάρι, نکریطه Νιγρίτα [N.], نقوصلاف Νιγοσλάδι, نوغولیان Νοβύλεν, یخور Νεοχώριον, صوجبانیه Ξυλότρους, امور بك Ὁμοὺρ βέη, اورلاق Ὀρλεκον, قره‌جه Πέραν Καρατζάδες, پرسنیك Προσενίκι, صوباشی کوی Σουμπάσκιοϊ, استفانیا Στεφανινά, صایطه Σαΐτά, طوپلان Τοπόλεν, کشیشلك Τουμπίτσα, طومبه Τούμπα, جیجوز Τζίτζος, جوجولك Τσιτσιλίκοβον, فراشتان Φράσταιν, فتوخ Φιτώκι, هوموندوز Χουμοῦνδος, مقوس Χοῦμκος [Σ. سیروز].

Σισανίον [Μητρόπολις—60]: سچشته **Σέτσιστε**, Σιάτιστα, شان Σισάνιον, قونچقو Κοντσκιόν, سلیجه Σέλιτσα. فیتوکی Φυτόκι, قالشترات Καλλιστράτη, ترازیچه Χαϊδοχῶρι. شوردان Σουρδάν, خایدوخور Τραπεζίτσα, قینام Κύναμις, چوتیل Τσοτίλι, ژوپان Ζουπὰν [N.], بوربوچقو Βουρβουτσκό [N.]. چاروسنوه Τσαρούσονον, لبوهوه Λεμπόχοβον, طرچقو Τριτσκιόν, دولوش Δόλος, شارباد Σαρμπάδες, هوطور Χοτοῦρι [K. ناسلیچ بلاج] — دیراودانشته Δραβοδάνιστα, [K. جمه] — بوغاچقو Βογατσικὸν [K. خورپشته].

Σμύρνη [Μητρόπολις—17]: ازمیر **Ἰζμίρ**, Σμύρνη, بوجه Βουτζᾶς, یکی کلیسا Προφήτης Ἠλίας, یوك اسکله‌سی Πετρωτά, قواقلی بیکار Λευκαία Πηγή, بیرون آباد Βουρνόβας, نارلی کوی Ναρλήκιοϊ, حاجیلر Χαντζηλάριον, بیکار باشی Βουνάρβασι ἢ Περίκλυστα, قوقلیجه Κουκλουτζάς, مرسینلی Μυρσινάια, بایراقلی Βαϊρακλῆ ἢ حمیدیه Χαμιδιέ, فوچهٔ عتیق Παλαιὰ Φώκαια, صغوجق باغ اراسی قریه‌سی Παγάρασι, سوغوتزوك کران قریه‌سی Σογουτζούκιον. فوچهٔ عتیق [K. ازمیر]—Σεϊδί-κιοϊ

Σουμελᾶ [Ἐξαρχία — 12]: لیورا Λιβερὰ [N. ایموره] — قوسپیدیوس Κουσπιδή, اسقوپیا Σκόπια, لارحان Λαραχανή, آغورسه Ἀγούρσα, قوطوله Κούτουλα, صانطه Σάντα [N. ماچقه].

Στρώμνιτσα [Μητρόπολις—182]: استروجه **Ἰστρούμτσα**, Στρώμνιτσα, طرنوه Τούρνοβον, بوربو Μπόριοβον, مونوسیت Μονόσπιτον, سکرنك Σεκιρνίκ, سوسیچه Σουσίτσα, برش Μπρές, مقریوه Μακρύοβον, ترپچنو Τρεπίτσινον, ریچ Ρῆτσι, بودوچه Βοδότσα, غابروه Γάβροβον, تریبودی Τρέβοδι, قولسن Κολέσινον, بوسیلوه Βοσίλοβον, وسیلوه Μπορίσοβον, یکی کوی Νοβοσέλο, وسیلوه Βασιλεύω [K. استروجه — اوندوه ولاندوه Βαλάντοβον [K. طوپران — میراچه Μιράφτσα, پتروه Πέτροβον [K. کوکیلی] — پروه Μπέροβον [N. مالش].

Σωζουαγαθούπολις [Μητρόπολις — 7]: آخته بولی Ἀγαθόπολις, سوزه بولی Σωζούπολις, عتیق واسیلیقوز Νέος Βασιλικός, جدید واسیلیقوز Παλαιὸς Βασιλικός, قسطی قریه‌سی Κωστή, پرودیقوز Πρόδιβος, ڤلاخوز Γαλάντζος [K. اخته بولی].

T.

Τραπεζοῦς [Μητρόπολις — 81]: طرابزون **Τραπζόν**, Τραπεζοῦς [B. زولره Ziλμερά, مساریه Μεσαρέα [K. طرابزون]—تیره بولی Τρίπολις [K.]—کره‌سون **Κιρεσόν**, Κερασοῦς, کشاب Κασσιόπη [K. کیره‌سون] ریزه Ρίζαιον [Σ. ازستان].

Φ.

Φιλαδέλφεια [Μητρόπολις—15]: آلاشهر Φιλαδέλφεια [K.] — قوله Κοῦλα, مندخوره Μεντοχώριον [K. قوله] — کوردوس Γιόρδες [K.]—صالحلو Σαληχλῆ [K.] — دکزلی Δενιζλῆ, حوناس Χῶναι [Σ. دکزلی]—عشاق Οὐσάκιον [K.]—تیورجی Δεμιρτζὶ [K.] — سماو Σιμάβιον [K.].

Φιλιππούπολις [Μητρόπολις — 19]: فلبه **Φίλιππε**, Φιλιππούπολις, استانیقه Στενήμαχον, قواقلی Καβακλῆ, اق بیکار Ἀκ Βουνάρ, تاتار پازارجق, چقور کوی, طوغان اوغلی, روم کوی, قوزلوجه Ἀνατολικὴ Ρωμυλία [روم ایلی شرق].

X.

Χαλδεία [Μητρόπολις—143]: کشخانه **Γκιουμουλτζανέ**, اولوشیران Ἀργυρούπολις [Σ.]—ایمره Ἴμερη, قروم Κρώμνη, وارنلی Βαραινοῦ, استاوری Σταυρί, ادیسه Ἄδυσα, چیت کبیر Τσίτι, اریکلی Σαραντάρ, بش کلیسا Φυτίανα [K. طورول Βολτζιὰ, ایسلی معدنی Ἐσελὶ μαδέν—] بلغار طاغ معدنی [کوره‌له Ταῦρος, کسکین [K. دنك معدنی—حمیدیه [K. پرکتلی معدنی—] اق طاغ معدنی — [K.] کموش حاجی کوی معدنی [K. طاوشان طاغ معدنی].

Χαλκηδών [Μητρόπολις—29]: قاضی کوپی **Καδή-κιοϊ**, Χαλκηδών, اسکدار Ἰσκιουτάρ, Χρυσόπολις, قوزغنجق Κουζγουντζούκιον, چنکل [اسکدار Σ] کوی Τσεγκέλ-κιοϊ, قندیللی Κανδυλλὶ [K. ارنبود کوی, پاشا باغچه Πασᾶ Βαξέ, بکقوز Βένκοζ, Ἀλβανιτοχώριον [K. بکقوز] — شیله Χιλή, قریهٔ جدید آشاغی Ἄνω Νεοχώριον, جدید یوقاری محله Κάτω Νεοχώριον [K. شیله] — ارکلی Ἐρέγλι, محله καὶ قره دکز ارکلیسی [κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν Ἡράκλειαν τῆς Ραιδεστοῦ, βλ. Ἡράκλεια] Ποντοπράκλεια, قوزلی Κοζλοῦ زونغولداق Ζουγγουλδὰκ [K. ارکلی] — مالته Μάλτεπε, بقال صغیر Μικρὸν Βακάλ-κιοϊ, بقال کبیر قریه‌سی Μέ-

γα Βακάλ-κιοϊ, پاشاکوی Πασά κιοϊ, قرتال Χαρταλιμή, پندك Πεντίκι, Παντείχιον, طوزله Τοῦζλα, Ἀκρίτας [K. قرتال — اطه بیوك Πρίγκηπος, مكلی Χεῖπελή, Χάλκη, بورغاز Ἀντιγόνη, قنالی Κηναλή, Πρώτη [K اطه بیوك — دارنجه Ρύσιον, κ. Ἀρετσοῦς [K. ککبوزه —] لوند — آشاغی کوی Λεβέντ-κιοϊ, قنطار کوی [K. قندره].

Χίος[Μητρόπολις — 64]: ساقز Σακήζ, Χίος, قامبوس Κάμπος لیوادیا Λειβάδια, وروندادو Βροντάδο, واسیلونیقو Θυμιανά, نخوری Νεοχώριον, Βασιλεώνοικον, خارکوس Χαλκεῖον, وروراتو Βερδεράτο, زفیا Ζιφιάς, دافنونا Δαφνῶν, واویلوس Βαβύλοι, قریس Καρυαί, اناواتوس Ἀνάβατος, آوغونیا Αὐγώνυμα, قویون اطه‌سی Οἰνοῦσαι, قالیماشیه Καλλιμασία, تولوپوطامی Θολοποτάμιον, مرمنکی Μυρμήκειον, مسادیا Μέσα Δίδυμα, اوقسودیا Ἔξω Δίδυμα, پایدا پاگیز Παγίς, قاطاراختی Καταρράκτης, قلاموطی Καλαμωτή [N. ننتا Νέντα, Βουνόν, لیمی Ὀλύμποι, مستا Μεστά, قردامیلا Καρδάμυλα, ووایسو Βολισσός, یفقا Διευχά, اسپارتونده Σπαρτούς, پسیلوندا Πισπιλούς, سیدروندا Σιδηρούντα, ایصارا Ψαρά.

ΠΙΝΑΞ Ε΄.

περιέχων κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν τὰ κυριώτερα τῶν ξένων γεωγραφικῶν ὀνομάτων.

ب

Βαταυία	باتاویا
Βίδη	باد
Βάδεν-Βάδεν	بادن بادن
Ἀντίβαρι	بار
Βαρκελώνη	بارسلون
Βατοῦμ	باطوم
Βακοῦ	باکو
Βαυαρία	باویرا
Βέρνη	برن
Βιρμιγκάμη	برمنغام
Βρυξέλλαι	بروکسل
Βρούνσβικ	برونسویق
Βρασιλία	برهزیلیا
Βριστόλ	بریستول
Βρέμη	برم
Βριντήσιον	برندیزی
Βεσσαραβία	بسارابیا
Μολδαυία	بغدان
Βιρμουρέστιον	بکرش
Βελγικὴ	بلجیقا
Βελιγράδιον	بلغراد
Βουδα-Πέστη	بوداپسته
Βορδώ	بوردو
Βοστών	بوستون
Βολωνία	بولونیا
Βομβάη	بومبای
Βοημία	بوهمیا

ا

Ἰβραΐλα	ابراییل
Ἀθῆναι	آتنه
Ἀδριατικὴ θάλασσα	آدریاتیك دکزی [لاسسا
Ἐδιμβοῦργον	ادینبورغ
Ἀζερμπαϊδζὰν	آذربایجان
Ἐρτέλ, Τρανσυλβανία	اردل [دانیا
Ἀργεντίνη	آرژنتین
Ἀζοφικὴ θάλασσα	آزاق دکزی
Ἀστραχὰν	اژدرخان
Ἰσπανία	اسپانیا
Σπιτσβέργη	اسپیچبرغ
Στρασβοῦργον	استرازبورغ
Στουτγάρδη	استوتغارد
Στοκχόλμη	استوقهولم
Σκανδιναυία	اسکاندیناویا
Σκωτία	اسقوچیا
Ἰσβὲτς βὲ Νορβέτς, Σουηδία καὶ Νορβηγία	اسوچ و نوروج [دیا
Ἰσβιτσέρα, Ἑλβετία	اسویچره [دیا
Ἰσπαχὰν	اصفهان
Ἄτλας	اطلس
Ἀφρικὴ	افریقا
Ἀφγανιστὰν	افغانستان
Ἰφλάκ, Βλαχία	افلاق
Εὔριπος	اغریبوز ή اکریبوز

ا

Ἔλβα	الب
Ἄλπεις	آلپ
Ἀλσατία	آلساس
Γερμανία	آلمانیا
Ἀμστελόδαμον	آمستردام
Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος	امید بورونی [دی
Ἀντίλλαι	آنتیل
Ἀνδαλουσία	اندلس
Ἀγγλία	انکلتره
Ἀννόβερον	آنورس
Ναυαρῖνον ή ναυαρῖνον	آوارین [دی
Ὀδησσὸς βλ. καὶ هوجه‌بك	اودهسا
Οὐράλια [ὄρη]	اورال
Ὀράγγη	اورانژ
Εὐρώπη	آوروپا
Αὐστραλία	آوسترالیا
Αὐστρία	آوستریا
Ὀτράντ	اوطرانت
Ὀλδεμβοῦργ	اولدنبورغ
Δουλτσῖνον	اولکون
ἁγία Μαύρα	آیا ماورا
Ἰθάκη	ایتاکی
Ἰταλία	ایتالیا
Περσία	ایران
Ἰρλανδία	ایرلاندا
Ἰσλανδία	ایسلانده
Ναύπακτος	اینبختی

Σαξωνία	ساقسونیا
Σέπτε, Γιβραλτάρ, βλ. καὶ جبل الطارق	سبته
Σιβηρία	سیبریا
Σικελία	سچیا
Συρίγου	سریقو
Σιλίστρα	سلستره
Σὲν [Seine] Σηκουάνας	سن
Σοῦννε, Σουλινᾶς	سنه
Σουδὰν	سودان
Σιὰμ	سیام
Σίδνεϋ	سیدنی
Κυκλάδες νῆσοι	سیقلاد اطه‌لری
Κεϋλάνη	سیلان
Σιλεσία	سیلزیا
Σεβαστούπολις	سیواستپول

ش

Σούμνι, Σύλλιμνος	شمنی
Σύρος	شیرا
Σιρὰζ	شیراز
Σικάγο	شیقاغو

ص

Σερβία: صرب	صرب
Σερβία: صربستان	صربستان
Σοφία	صوفیه
Σουμάτρα	صوماترا
Σόνδαι [Ὠκεάνιοι νῆσοι]	صوند اطه‌لری

ط

Δαγεστὰν	طاغستان
Τασκὲντ	طاشکند
Ταϊγάνιον	طایغان
Ταμισβὰρ	طمشوار
Τάντσα	طنجه
Ταῦρος	طوروس
Τοῦλτσα	طولچی
Τουλὼν	طولون
Δούναβις	طونه
Τεχεράνη	طهران

غ

Γασκωνία	غاسقونیه

ج

Ἰάβα	جاوا
Δζεπτέλου-τ-ταρήκ, Γιβραλτάρ, βλ. καὶ سبته	جبل الطارق

ز

Ζάκυνθος	زانطه
Ζηλάνδη	زلاند
Ζιγγισβάρη	زنکبار
Ζυρίχη	زوریخ

ژ

Ἰαπωνία	ژاپونیا
Ἰαμαϊκὴ	ژامایق

س

Σαρδηνία	ساردنیا
Δζεζαΐρ, Ἀλγερία	جزایر
Ἐσπάνησος	جزایر سبعه
Δζένοβα, Γενεύη	جنوه
Δζενεβίζ, Γενεύης Ἰταλίας	جنوبز

چ

Κεττίγνη	چتینه
Κίνα	چین
Τσιβιταβέκια	چیویتاوکیه

خ

Χορασὰν	خراسان
Κροατία	خرواتستان
Χοκάνδη	خوقند
Χίβα	خیوه

د

Δαλματία	دالماچیا
Δάντζικ	دانزیغ
Δανιμαρκία	دانیمارقه
Δρέσδη	درسد
Δόβρουτζα	دوبریجه
Δουβλῖνον	دوبلن

ر

Ραγοῦζα	راکوزه
Ροστὸκ	روستوق
Ρουστσούκιον	روسچق
Ρωσία	روسیه
Ρώμη	روما
Ρωμανία	رومانیا

ز

Ζάκυνθος	زانطه
Ζηλάνδη	زلاند
Ζιγγισβάρη	زنکبار
Ζυρίχη	زوریخ

ژ

Ἰαπωνία	ژاپونیا
Ἰαμαϊκὴ	ژامایق

س

Σαρδηνία	ساردنیا

پ

Παταγωνία	پاتاغونیا
Πάτραι	پاتراس
Παρίσιοι	پاریس
Πάργα	پارغه
Πάξος	پاقسو
Πάλερμον	پالرمو
Παναμὰς	پاناما
Πετερσβούργ, [Πετρούπολις	پترسبورغ
Πράγα	پراغ
Περναμποῦκος	پرنامبوق
Περοῦ	پرو
Πρωσία	پروسیا
Πεκῖνον	پکین
Πλυμοὺθ	پلیموت
Πότι	پوتی
Πορτσμοὺθ	پورتسموث
Πορτογαλλία	پورتکیز
Πορτορῖκο	پورتوریقو
Πολυνησία	پولینیزیا
Πειραιεὺς	پیره
Πυρηναῖα	پیرهنه

ت

Τάρας	تارانت
Τάμεσις [ποταμὸς]	تایمس
Τέπε, Θῆβαι	تب
Ταυρὶς	تبریز
Τρανσβὰλ	ترانسوال
Τρίκκαλα	ترخاله
Τεργέστη	تریسته
Τιφλὶς	تفلیس
Τουρῖνον	تورینو
Τόκιο	توکیو
Τουλὼν ή τολὼν	تولون
Τούνους, Τύνις	تونس
Τογκῖνον	تونکین

غرناطه	Γρενάδα
غلوس	Βῶλος
غوانولا	Γουατεμάλα

ف

فرانسه	Γαλλία
فرانقفورت	Φραγκφούρτη
فلپين	Φιλιππίναι
فلمنك	Ὁλλανδία βλ. καὶ هولاندە
فلورانسه	Φλωρεντία
فنلاندە	Φινλανδία
فيومه	Φιοῦμον

ق

قاب	Ἀκρωτήριον [βλ. اميد بورونی]
قارص	Κὰρς
قارولين	Καρολῖναι
قارديف	Καρδιφ
قافرستان	ἡ χώρα τῶν Κάφρων
قالاماطه	Καλαμάτα
قالكوته	Καλκοῦτα
قاله	Καλαὶ
قاليفورنيا	Καλλιφορνία
قامچاتقه	Καμτσιάτκα
قراقوويه	Κρακοβία
قرايوه	Κράγιοβο
قره طاغ	Μαυροβούνιον
قريستيانيا	Χριστιανία
قريم	Κριμαία, Ταυρὶς
قفقاس	Καύκασος
قلاس	Γαλάζιον
قناريه	Καναρίαι [νῆσοι]
قندهار	Κανδαχὰρ
قوپنهاق	Κοπεγχάγη
قورسيقه	Κορσικὴ
قورفو	Κορφοί, Κέρκυρα
قورنتوس	Κόρινθος
قوره	Κορέα
قولومبيا	Κολομβία
قونغو	Κόγγος

ك

كراچی	Κιρατσῆ
كرج	Γκὲρτς
كفالونيه	Κεφαλληνία
كوبا	Κοῦβα
كيشنو	Κισνόβιον
كينه	**Γκινέ,** Γουϊνέα
كيو	Κίεβον

ل

لاپونيا	Λαπωνία
لاپلاتا	Λαπλάτα
لاهور	Λαχόρη
لهستان	Πολωνία
لوكسمبورغ	Λουξεμβοῦργον
لومباردیا	Λομβαρδία
ليپزيغ ἡ لايپزيغ	Λειψία
ليزبون	Λισβὼν
ليل	Λίλλη
ليون	Λυὼν
ليورن	Λιβόρνον
ليونيه	Λιβωνία

م

ماداغسقار	Μαδαγασκάρη
مادراس	Μαδρὰς
مادريد	Μαδρίτη
مارسليا	Μασσαλία
مالاقه	Μαλάκα
مالطه	Μελίτη
مالديو اطه‌لری	Μαλδῖβαι
مانچستر	Μαγκεστρία
مانچوری	Μαντσουρία
مانش	Μάγχη
مجارستان	Οὐγγαρία
مچ	Μὲτς
مسينا	Μεσσήνη
مصوع	Μασσούα
مكسيقا	Μεξικὸν
مكلنبورغ	Μεκλεμβοῦργον
موره	Πελοπόνησος
موزامبيق	Μοζαμβικὴ
موستار	Μοστὰρ
موسقوه	Μόσχα
مونيخ	Μόναχον
ميقرونزيا	Μικρονησία
ميلان	Μιλάνον

ن

ناپولی	Νεάπολις
ناردا	Ἄρτη
ناوارين ἡ آوارين	Ναυαρῖνον
نورماندیا	Νορμανδία
نوروج	Νορβηγία
نوقاستل	Νεοκάστελ
نيويورق	Νέα Ὑόρκη
نيس	Νίκαια τῆς Γαλλίας
نيش	Νύσσα
نيقولايف	Νικολαϊὲφ

و

واشينغتون	Οὐασιγκτὼν
وندیك	Βενετία
ورسای	Βερσαλλίαι
وينزوئلا	Βενεζουέλλα
وورتمبرغ	Βυρτεμβέργη
ويانه	Βιέννη
ويسبادن	Βισπάδεν

ه

هامبورغ	Ἀμβοῦργον
هاوانه	Ἀβάνα
هايتی	Ἀϊτὴ
هبريد	Ἑβρίδες
هالايا	Ἰμαλάϊα
هوجه‌يك	Ὁδησσός, βλ. καὶ اوەسه
هولاندە	Ὁλλανδία, βλ. καὶ فلمنك

ى

ياش	Ἰάσιον
يدو Ἰεδὼ ἡ توكيو	Τόκιο
يركوی	Γιούργεβον
يكيشهر	Λάρισσα
يكی قاليدونيا	Νέα Καληδονία
يونانستان	Ἑλλὰς
يوهانسبورغ	Ἰωάννεσβουργ

ΠΙΝΑΞ ΣΤ'.

τῶν ὑπάτων ἀξιωμάτων καὶ τῶν τιμητικῶν βαθμῶν τῶν ἀπονεμομένων τοῖς λειτουργοῖς καὶ ὑπαλλήλοις τοῦ κράτους ἀναλόγως τῆς θέσεως, τῆς ἱκανότητος καὶ τῶν ἐτῶν τῆς ὑπηρεσίας, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἰδιαζόντων ἑνὶ ἑκάστῳ ἐπισήμων τίτλων :

صدارت عظمی ṣadâret oùẓmá, ἡ Μεγάλη Βεζυρεία, ἤτοι τὸ ὕπατον ἀξίωμα τοῦ Μεγάλου Βεζύρου—τίτλος : فخامتلو **feḫâmetlòu,** **ṭebletlòu** [ἔξοχος, εὐδαίμων] Ὑψηλότατος. Τῶν δὲ πρώην Μ. Βεζυρῶν ὁ τίτλος: عطوفتلو **aṭoufetlòu** [κ. **ḫaṭ̂retlòu**] **ṭebletlòu,** Ὑψηλότατος.

1] ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΒΑΘΜΟΙ [رتب ملكيه **routét̂i milkiyè**]

1] رتبهٔ وزارت **routb̂é-i vézaret,** βαθμὸς Βεζύρου — τίτλος: دولتلو **ṭebletlòu** [εὐδαίμων] Ἐξοχώτατος.

2] رتبهٔ اولا **routb̂é-i ûlâ,** ἀνώτατος βαθμός —τίτλος: عطوفتلو **aṭoufetlòu** [εὐμενὴς] Ἐξοχώτατος.

3] رتبهٔ اولی صنف اولی **routb̂é-i ûlâ ṣınf-ı ûlâ,** Α' βαθμὸς Α' τάξεως— τίτλος: سعادتلو **se'âṭetlòu** [εὐτυχὴς] Ἐξοχώτατος.

4] رتبهٔ اولی صنف ثانیسی **routb̂é-i ûlâ ṣınf-ı ṡânîsi,** Α' βαθμὸς Β' τάξεως — τίτλος [ὁ ἀνωτέρω].

5] رتبهٔ ثانیه صنف متمایزی **routb̂é-i ṡânîyè ṣınf-ı** **mûtemayizi,** Β' βαθμὸς Α' τάξεως [κ. λ. διακεκριμένης τάξεως] — τίτλος: عزتلو **iẕẕetlòu** [ἔνδοξος] Ἐνδοξότατος.

6] رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسی **routb̂é-i ṡânîyè ṣınf-ı ṡânîsi,** Β' βαθμὸς Β' τάξεως — τίτλος [ὁ ἀνωτέρω].

7] رتبهٔ ثالثه **routb̂é-i ṡâliṡé,** Γ' βαθμὸς — τίτλος: رفعتلو **refʿetlòu**[ὑψηλὸς] Ἐνδοξότατος.

8] رتبهٔ رابعه **routb̂é-i râbiʿa,** Δ' βαθμὸς — τίτλος: فتوتلو **fetvetlòu** [ἐλευθέριος] Ἐνδοξότατος.

9] رتبهٔ خامسه **routb̂é-i ḫâmiṡé,** Ε' βαθμὸς— τίτλος [ὁ ἀνωτέρω].

Σημ. Τοῖς ἄνευ βαθμοῦ καὶ ὑποδεεστέροις ὑπαλλήλοις ἀπονέμεται ὁ τίτλος جنابتلو **ḫenâbetlù** [ζηλωτὴς] Ἐντιμότατος.

Πολιτικὰ ἀξιώματα [پايه پايه]

1] رومايلی بكارلكی **roumeli b̂eylèr b̂eyi-liyi,** τὸ ἀξίωμα τοῦ βέη τῶν βέηδων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας—τίτλος: سعادتلو **se'âṭetlòu,** Ἐξοχώτατος.

2] میرالای **mîri-mîralîk,** τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἀρχηγῶν — τίτλος [ὁ ἀνωτέρω].

3] امرالق **mîri-oumeralîk,** τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἀρχηγῶν—τίτλος: عزتلو **iẕẕetlòu,** Ἐνδοξότατος.

4] اصطبل عامره مديرلكی **iṣṭâb̂lı âmirè mouṭ̂irlıyi,** τὸ ἀξίωμα σταυλάρχου—τίτλος [ὁ ἀνωτέρω].

5] باشيلغی ركاب همايون قپوجی **ریكâb̂ı ḫoumaγioûn kapoudjoûlou b̂aṡılγı,** τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιθυρωροῦ τῶν Ἀνακτόρων—τίτλος: رفعتلو **refʿetlòu,** Ἐνδοξότατος.

6] خواجگان رتبه‌سی **ḫaoûdjegiân routb̂eṡi,** ὁ βαθμὸς τῶν διδασκάλων — τίτλος: فتوتلو **fetvetlòu,** Ἐνδοξότατος.

2] ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ ΒΑΘΜΟΙ [رتب علميه **ρουτέπι ἰλμιγὲ**]

مشيخت جليله **μεσεϊχάτι δζελιλέ**, ἡ θέσις, τὸ ἀξίωμα τοῦ Σεΐχου-λ-ἰσλάμ — τίτλος: دولتلو **τεβλετλοῦ**, سماحتلو **σεμαχατλοῦ** [εὐδαίμων, ἐλευθέριος] Ὑψηλότατος, Σοφολογιώτατος. Τῶν δὲ πρώην Σεϊχουλισλάμιδων ὁ τίτλος: دولتلو فضيلتلو **τεβλετλοῦ, φαζιλετλοῦ**, Ὑψηλότατος, Σοφολογιώτατος.

1] صدر روم ايلى و اناطولى **σάτρι ρούμελι βὲ ἀνατολοῦ**, ἀρχιδικαστὴς Ρούμελης, Ἀνατολῆς, ἄλλως Καζασκέρης—τίτλος: سماحتلو **σεμαχατλοῦ** [ἐλευθέριος] Σοφολογιώτατος.

2] استانبول قاضيلغى **ἰστανπὸλ καπηλιγή**, τὸ ἀξίωμα ἱεροδικαστοῦ Κωνσταντινουπόλεως — τίτλος: فضيلتلو **φαζιλετλοῦ**, Σοφολογιώτατος.

3] حرمين الشريفين مولويتى **χαρεμέϊνου-ὁ-σεριφέϊν μεβλεβιγετί**, τὸ ἀξίωμα Μολλᾶ τῶν δύο ἱερῶν πόλεων, ἤτοι τῆς Μέκκας καὶ Μεδινᾶς — τίτλος: فضيلتلو **φαζιλετλοῦ**, Σοφολογιώτατος.

4] بلاد خمسه مولويتى **πιλάτι χαμσέ μεβλεβιγετί**, τὸ ἀξίωμα Μολλᾶ τῶν πέντε πόλεων, ἤτοι ادرنه Ἀδριανουπόλεως, بروسه Προύσης, شام Δαμασκοῦ, مصر Αἰγύπτου καὶ فلبه Φιλιππουπόλεως—τίτλος: فضيلتلو **φαζιλετλοῦ**, Σοφολογιώτατος.

5] مخرج مولويتى **μαχρέδζ μεβλεβιγετί**, τὸ ἀξίωμα Μολλᾶ ὑποψηφίου—τίτλος [ὁ ἀνωτέρω].

6] كبار مدرسين **κιπάρι μουτερρισίν**, ἀνώτεροι καθηγηταί—τίτλος: مكرمتلو **μεκρεμετλοῦ**, Τιμιώτατος.

7] مدرسلك پايه‌سى **μουτερρισλὶκ παγεσί**, ὁ βαθμὸς καθηγητοῦ—τίτλος [ὁ ἀνωτέρω].

Εἰς τοὺς ἁπλοῦς Καδῆδες ἀπονέμεται ὁ τίτλος مودتلو **μεβεττετλοῦ**, Ἀγαπητός.

Σημ. Ὁ τίτλος τῶν Ὀρθοδόξων καὶ ἄλλων Πατριαρχῶν εἶναι رتبتلو **ρουτπετλοῦ**, Βαθμοφόρος, τῶν δὲ Μητροπολιτῶν, Ἐπισκόπων καὶ ἄλλων κληρικῶν حرمتلو **χουρμετλοῦ**, Σεβαστός, Σεβασμιώτατος.

3] ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ ΒΑΘΜΟΙ [رتب عسكريه **ρουτέπι ἀσκεριγὲ**]

مقام والاى سر عسكرى **μακάμι βαλάϊ σὲρ-ἀσκερί**, ἡ θέσις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν—τίτλος: دولتلو عطوفتلو **τεβλετλοῦ, ἀτουφετλοῦ** [εὐδαίμων, εὐμενὴς] Ἐξοχώτατος.

1] رتبۀ مشيريت **ρουτπέϊ μουσιριγέτ**, βαθμὸς Μουσίρου, ἀρχιστρατήγου—τίτλος: دولتلو **τεβλετλοῦ** [εὐδαίμων] Ἐξοχώτατος.

2] فريقلق **φερηκλήκ**, βαθμὸς στρατηγοῦ — τίτλος: سعادتلو **σε'ατετλοῦ** [εὐτυχὴς] Ἐξοχώτατος.

3] مير لوالق **μίρι-λιβαλήκ**, βαθμὸς ἀντιστρατήγου ἢ ὑποστρατήγου — τίτλος [ὁ ἀνωτέρω.

4] ميرالايلق **μιραλαϊλήκ**, βαθμὸς συνταγματάρχου—τίτλος: عزتلو **ἰζζετλοῦ** [ἔνδοξος] Ἐνδοξότατος.

5] قائممقاملق **καϊμμακαμλήκ**, βαθμὸς ἀντισυνταγματάρχου—τίτλος [ὁ ἀνωτέρω].

6] بيكباشيلق **πινπασηλήκ**, βαθμὸς ταγματάρχου — τίτλος: رفعتلو **ριφ'ατλοῦ** [ὑψηλὸς] Ἐνδοξότατος.

7] آلاى امينلكى **ἀλάϊ ἐμινλιγί**, βαθμὸς ἐπιμελητοῦ τοῦ συντάγματος—τίτλος[ὁ ἀνωτέρω].

8] قول اغالغى **κόλ ἀγαλιγή**, βαθμὸς ὑποταγματάρχου — τίτλος: فتوتلو **φουτουββετλοῦ** [ἐλευθέριος] Ἐνδοξότατος.

9] يوز باشيلق **γιοὺζ πασηλήκ**, βαθμὸς λοχαγοῦ—τίτλος [ὁ ἀνωτέρω].

Ὑποδεέστεροι στρατιωτικοὶ βαθμοί

ملازم اول **μουλαζίμι ἐββέλ**, ὑπολοχαγὸς ملازم ثانى » **σανί**, ἀνθυπολοχαγὸς ἢ [ἐπιλοχίας چاوش **τσαούς**, λοχίας اونباشى **ὸν πασή**, δεκανεὺς نفر **νεφέρ**, στρατιώτης	Τίτλος حميتلو **χαμιγετλί**, ζηλωτὴς φιλότιμος, τιμιώτατος.

Ἀντιστοιχία τῶν πολιτικῶν, θρησκευτικῶν καὶ στρατιωτικῶν βαθμῶν καὶ ἱεραρχικὴ τάξις [رتب ملكيه و علميه و عسكريه‌نك ترتيبات تشريفاتيه‌سى], καθ' ἣν γίνεται ἡ ἐμφάνισις ἐν τοῖς ἀνακτόροις, ἢ ἐν τῇ Ὑψ. Πύλῃ, ἐν ἐπισήμοις ὑποδοχαῖς καὶ δημοσίοις τελεταῖς.

Προεξάρχουσιν ὁ Μέγας Βεζύρης [صدر اعظم] καὶ ὁ Σεϊχουλισλάμης [شيخ الاسلام].

1] رتبۀ وزارت و مشيريت—صدر روم ايلى و اناطولى —رتبۀ بالا

2] استانبول قاضيلغى—فريقلق—رتبۀ اولى صنف اولى — روم ايلى بكلر بكيلكى

3] حرمين الشريفين مولويتى—مير لوالق—مير ميرانلق —رتبۀ اولى صنف ثانيسى

4] بلاد خمسه مولويتى—ميرالايلق—رتبۀ ثانيه صنف متمايزى

5] مخرج مولويتى — رتبۀ ثانيه صنف ثانيسى — مير امرالق — عسكرى قائممقاملغى — اصطبل عامره مديرلكى پايه‌سى

6] كبار مدرسين—بيكباشيلق—رتبۀ ثالثه—ركاب همايون قپوجى باشيلغى

7] مدرسلك پايه‌سى—آلاى امينلكى رتبه‌سى

8] رتبۀ رابعه—قول اغالغى رتبه‌سى

9] خواجكان رتبه‌سى—رتبۀ خامسه—يوزباشيلق رتبه‌سى

Τὸν τίτλον پاشا **πασᾶ** [πασᾶς] φέρουσιν ἐκ μὲν τῶν πολιτικῶν λειτουργῶν, ὁ Μέγας Βεζύρης [صدر اعظم], καὶ οἱ ἔχοντες τὸν βαθμὸν Βεζύρου [وزارت] ἢ τὰ ἑξῆς πολιτικὰ ἀξιώματα: مير امرالق — مير ميرانلق — روم ايلى بكلر بكيلكى.

Ἐκ δὲ τῶν στρατιωτικῶν, οἱ ἔχοντες τὸν βαθμὸν Μουσίρου [مشيريت], στρατηγοῦ [فريقلق] καὶ ἀντιστρατήγου [مير لوالق].

Τὸν τίτλον بك **πέη** [Βέης] φέρουσιν ἐκ μὲν τῶν πολιτικῶν οἱ υἱοὶ τῶν μεγιστάνων καὶ ἀνωτέρων λειτουργῶν τοῦ Κράτους, ἐκ δὲ τῶν στρατιωτικῶν οἱ ἔχοντες τὸν βαθμὸν συνταγματάρχου [ميرالايلق].

Τὸν δὲ τίτλον افندى **ἐφέντη** [Ἐφένδης] φέρουσιν οἱ Αὐτοκρατορικοὶ πρίγκηπες, ὅλοι οἱ θρησκευτικοὶ λειτουργοὶ καὶ ὑπάλληλοι Μουσουλμάνοι τε καὶ μή, ὅλοι οἱ πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ὑπάλληλοι οἱ μὴ φέροντες τὸν τίτλον πασᾶ, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ τῶν Βέηδων, καλουμένων بك افندى . . . καὶ ἐν γένει πάντες οἱ λόγιοι καὶ πεπαιδευμένοι ὡς καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν σχολῶν.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΦΑΛΜΑΤΑ

Σελ.	1088	ἐν λέξει	طوز	στίχος	4,5	ὀρθόν:	θειϊκή, θειϊκός,	ἐσφαλμένον:	θεϊκή, θεϊκὸς
»	1107	»	عادت	»	8	»	**μουχακκὲμ**	»	**μουχκὲμ**
»	1125	»	عرف	»	3	»	πληροφορηθεὶς	»	ληροφορηθεὶς
»	1129	»	عسرت στήλ.2	»	1	»	**οὐσρέτι νιφὰς**	»	**οὐσρέτι νιχὰς**
»	1132	»	عصبه	»	7	»	**عصبه بنفسه ἀσα-πὰ πινέφσιχι**	»	عصبهٔ بنفسه ἀσα-πάϊ πινέφσιχι
»	»	»	»	»	8	»	**عصبه بغیره ἀσα-πὰ πιγάϊριχι**	»	عصبهٔ بغیره ἀσα-πάϊ πιγάϊριχι
»	1152	»	عنقا	»	1	»	φοῖνιξ	»	φῖονιξ
»	1240	»	قارماشمق	»	2	»	συγχέομαι	»	συχχέομαι
»	1263	»	قبا	»	1	»	Α.	»	Π.
»	1359	»	كافل	» 2	2	»	قانون	»	قابون
»	1384	»	كرك	»	16	»	**γκερεγὶ γκιπὶ**	»	**γκερεγὲ γκιπὶ**
»	1403	»	كفشكر	»	1	»	كفشكر	»	كشكفر
»	1467	»	كيميا	»	13	»	ἁλχημισταὶ	»	ἁληχμισταὶ
»	1504	»	مأثور	»	»	»	اثر	»	ثر
»	1506	»	مار	»	3	»	οὔ ἡ μνεία	»	οὔ ἡ μνημεῖα
»	1511	»	ما قبل	»	2	»	ὅ,τι προηγεῖται	»	ὅτι προηγεῖται
»	1557	»	متعوج	»	2	»	καμφθεὶς	»	καμφεὶς
»	1558	»	متغابی	»	5	»	ἐν τῷ κόσμῳ	»	ἐν τῷ σκοπῷ
»	1690	»	مشیریت	»	1	»	مشیریت	»	مسیریت
»	1715	»	معبود	» 2	5	»	پاپسون	»	پاپسون
»	1740	»	مفخم	»	1	»	مفخم	»	مفخحم
»	1785	»	مناقشه	»	7	»	budget	»	boudget
»	1849	»	ناشناسانه :	»	4	»	اطوار نعمت—	»	اطوار نعمتر—
»	2043	»	اوضاعاً	»	1	»	اوضاعاً	»	اوصاغا

36917 π π ανρ.

Ἑρμηνεία λέξεων συντετμημένων μὴ σημειωθεισῶν ἐν τῷ Α΄. τόμῳ

Ἀλβ. = Ἀλβανικὴ	πλθ. = πληθυντικὸς
ἐρωτ. = ἐρωτηματικὴ	συντ. = συντακτικῶς
κ. = κοινῶς	τοπογρ. = τοπογραφία
λογ. = λογικὴ	φαρμ. = φαρμακευτικὴ
ὀνομ. = ὀνομαστικὴ	